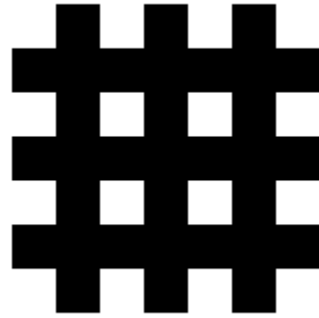

PENTRU LEGIONARI

By

CORNELIU ZELEA CODREANU

În acest volum este scrisă povestea tinereții mele, de la 19 la 34 ani, cu simțirile, credința, gândurile, faptele și greșelile ei.

CORNELIU ZELEA CODREANU

CUPRINSUL

Legionari

PĂȘIND ÎN VIAȚĂ

În pădurea Dobrina

La universitate din Iași

Se pregătea revoluția

Garda Conștiinței Naționale

Constantin Pancu

Ocuparea Regiei Monopolurile Statului de către Garda Conștiinței Naționale

Steagul tricolor deasupra Atelierelor de la Nicolina

Socialismul național-creștin, sindicatele naționale

Crezul socialismului național-creștin

Un tablou fidel al situației de la 1919

Conducătorii muncitorilor români

Atitudinea presei jidănești

Primul congres studentesc după război

Deschiderea Universității din Iași în toamna anului 1920

Anul universitar 1920–1921

Eliminat pentru totdeauna din Universitatea ieșeană

Consiliul Facultății de Drept

Anul universitar 1921–1922

Președinte la Societatea Studenților în Drept

Vizita la Universitatea din Cernăuți

Revista „Apărarea Națională”

Înființarea Asociației Studenților Creștini

Angajament de onoare

La sfârșitul studiilor universitare

Vara anului 1922

În Germania

MIȘCAREA STUDENȚEASCĂ

10 decembrie 1922

Numerus clausus

Numărul jidanilor

Problema pământului românesc

Noi și pământul nostru

Problema orașelor

Problema școlii românești

Problema păturii conducătoare românești

Problema culturii naționale

Reîntoarcerea în țară

La Iași

La București

La Cluj

Adunarea de la Iași din 4 martie 1923, Înființarea Ligii Apărării Naționale Creștine

4 martie 1923

Alte organizații antisemite sau naționaliste

Fascia Națională Română și Acțiunea Românească

Modificare art. 7 din Constituție

Prima mea arestare

Vasile Conta, Vasile Alecsandri. Mihail Kogălniceanu, Mihail Eminescu, Ion Heliade Rădulescu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Costache Negri. A. D. Xenopol

Logodna

Procesul Moța-Vlad

În jurul celor petrecute la grădină

Întrunirile de protestare contra lui Manciu

Se ordonă anchetă administrativă, memoriul d-lui Maior Ambrozie

Ziua fatală, 25 octombrie 1924

Doua articole în jurul cazului Manciu

Greva foamei

Singur la Galata

Mutarea procesului la Focșani

La Turnu Severin

Procesul

Spre Iași

IUNIE 1925 – IUNIE 1927

Nunta

Botezul de la Ciorăști

După un an reîncepe munca

Primejdii care pândesc o mișcare politică

Critica conducătorului

Un proces de conștiință

În Franța, la carte

La Grenoble

Alegeri generale în țară

În Munții Alpi

La București, Liga Apărării Naționale Creștine s-a rupt în două

Ce se întâmplase?

Cum am procedat în fața acestei situații

LEGIUNEA ARHANGHELULUI MIHAIL

Legiunea Arhanghelului Mihail

Materia

Vasile Conta

Vasile Alecsandri

Mihail Kogălniceanu

Mihail Eminescu

Ion Heliade Rădulescu

Bogdan Petriceicu Hașdeu

Costache Negri

A. D. Xenopol

Greva generală a studențimii continuă

Iunie 1923

Planurile iudaismului

Planurile mari ale iudaismului față de pământul și neamul românesc

Planurile iudaismului față de mișcarea studențească

Argumente și atitudini jidănești

Congresul conducătorilor mișcărilor studențești

Congresul de la Câmpulung al L.A.N.C.

Complotul studențesc din octombrie 1923

Afară

Obolul moșilor

Gânduri de viață nouă

Izolarea politicianismului

Pedepsirea trădării și procesul

La Iași

UN AN DE MARI ÎNCERCĂRI

MAI 1924 – MAI 1925

Căminul Cultural Creștin

Prima tabără de muncă

O nouă lovire

Copleșit de lovituri

Sus, în cabinetul prefectului

Încercarea de sfărâmare a blocului nostru

Rațiunea

În contra mișeliei

Primele începuturi de viață legionară

Programul nostru

Priveliști din viața publică românească

Gânduri în fața acestei lumi

Etapele de dezvoltare ale Legiunii

Conținutul primului număr („Pământul Strămoșesc”)

„Pământul Strămoșesc” nr.2

Dezinteresarea în luptă

Disciplina și dragostea

Lupta pentru menținerea revistei

Alte nume care se desprind citind primele numere ale revistei

Cum era privită acțiunea noastră

Dincolo de forme

Mișcările naționale și dictatura

Primele începuturi de organizare

Legământul primilor legionari

O nouă bătălie

Probleme de ordin material

Vara lui 1928

În luptă cu mizeria

Profesorul Găvănescul primește sacușorul cu țărână

3–4 ianuarie 1929

SPRE MASELE POPULARE

La moți

Vara lui 1929

Hotărârea de a păși în mase

15 decembrie 1929

În Ardeal, la Ludoșul de Mureș

În Basarabia

Din nou în Basarabia

Frământări în Maramureș

Marșul în Basarabia

Atentatul contra Ministrului Anghelescu

Dizolvarea Legiunii Arhanghelului Mihail și a Gărzii de Fier

Procesul

Mișcarea Legionară în primele alegeri

Lupta de la Neamț

DEMOCRAȚIA ÎMPOTRIVA NEAMULUI

În Parlament

Câteva observațiuni asupra democrației

Electiune, selectiune și ereditate

Individ, colectivitate națională, națiune

Neamul

Țelul final al neamului

Monarhia și legea monarhiei

Lupta de la Tutova

A doua dizolvare a Gărzii

Noi alegeri generale

Pentru a doua oară în Parlament

Cum se prezenta organizația legionară în 1932–1933

OFENSIVA CALOMNIILOR

„Mișcarea anarhică și teroristă”

„În slujba străinilor”

„Suntem în solda hitleriștilor”

Fabrica de bancnote false de la Rășinari

Echipa morții

La Teiuș

Digul de la Vișani

Camarazi,

6 Decembrie 1935,

Carmen Sylva

LEGIONARI,

Scriu pentru familia noastră legionară. Pentru toți legionarii: din sat, din fabrică și din universitate.

Nu țin seamă de nici un fel de regulă impusă autorilor de cărți. N-am timp. Scriu în fuga condeiului, de pe câmpul de luptă, din mijlocul atacurilor. La ora aceasta suntem înconjurați din toate părțile. Dușmanii ne izbesc mișelește și trădarea mușcă din noi.

De doi ani de zile stăm legați cu lanțurile infamei cenzuri.

De doi ani de zile numele nostru și acela de legionar nu sunt **tolerate în ziare decât pentru a fi insultate**. Curge asupra noastră ploaie de mișelii în aplauzele dușmanilor și în speranțele lor că vom pieri. Dar acești cavaleri ai lașității, ca și stăpânii lor, se vor convinge, de altfel, în curând, că toate atacurile în care și-au acumulat nădejtile de nimicire a mișcării legionare, toate frământările și toate eforturile disperate, rămân încercări zadarnice. Legionarii nu mor. Drepti, nemișcați, neînvinși și nemuritori, privesc pururea biruitori la toate zvârcolirile urii neputincioase.

Îmi este indiferentă părerea pe care ar putea s-o aibă lumea nelegionară și nu mă interesează efectele pe care ele l-ar avea în acea lume.

Eu vreau ca voi, soldați ai unor alte orizonturi românești, citind aceste amintiri să recunoașteți în ele propriul vostru trecut și să vă aduceți aminte de luptele voastre. Să retrăiți suferințele îndurate și loviturile primite pentru neam. Să vă umpleți inimile de foc și de hotărâre în lupta grea și dreaptă, în care v-ați încheștat și din care avem cu toții poruncă de a ieși: biruitori sau morți. La voi mă gândesc când scriu. La voi, acei care veți trebui să muriți, primind cu seninătate strămoșilor Thraci, botezul morții. Și la voi, acei ce veți trebui să pășiți peste morți și mormintele lor, ducând în mâinile voastre steagurile triumfătoare ale Românilor.

PĂȘIND ÎN VIAȚĂ

MARTIE 1919

ÎN PĂDUREA DOBRINA

În primăvara anului 1919, iată-ne adunați într-o după-amiază în pădurea Dobrina care stă de strajă pe înălțimile din jurul Hușului. Cine? Un grup de vreo 20 elevi de liceu din cursul superior. A 6-a, a 7-a, a 8-a.

Convocasem pe acești tineri camarazi, pentru a discuta cu ei o problemă gravă, deși viața noastră abia înmugurea. Ce facem dacă vin bolșevicii peste noi? Părerea mea, asupra căreia au căzut și ceilalți de acord, era aceasta: dacă armata bolșevică va trece Nistrul și apoi Prutul ajungând să încalce și locurile noastre, noi să nu ne supunem, ci să ne retragem cu toții în pădure înarmați. Aici să organizăm un centru de acțiune și de rezistență românească, și prin lovituri date cu măiestrie să zdruncinăm inamicul, să menținem o stare de spirit de neaplecare, și să întretinem o scânteie de nădejde în mijlocul masei românești din sate și orașe. Am depus cu toții jurământ în mijlocul pădurii seculare. Era această pădure un colț al aceluia vestit codru al Tigheciului, pe cărările căruia, în decursul istoriei Moldovei, mulți dușmani își găsiseră moartea. Am hotărât să ne procurăm arme și muniții, să păstrăm un secret desăvârșit, să facem recunoașteri și exerciții de luptă în pădure și să găsim o formă care să mascheze intenția noastră.

Forma am găsit-o ușor și în scurt timp am pus-o în practică: o societate cultural-națională a elevilor liceului din Huși, căreia i-am dat numele: "Mihail Kogălniceanu". Ea a fost aprobată de direcțiunea liceului. Au început șezători și conferințe în oraș. În public tratam obișnuitele subiecte, dar în pădure făceam exerciții de luptă. Arme pe vremea aceea erau pe toate drumurile încât în vreo două săptămâni ne adunasem tot ce ne trebuia.

***

Era în timpul acela o stare de haos în țară, pe care noi deși copii, abia trecuți de 18 ani, o înțelegeam prea bine. Lumea se afla sub impresia revoluției bolșevice care se desfășura în toial ei la câțiva pași de noi. Jărănimea din instinct se opunea acestui val distrugător, dar complet dezorganizată, nu prezenta o posibilitate serioasă de rezistență. Muncitorimea însă aluneca vertiginos spre comunism, întreținută sistematic în cultul acestor idei, de presa jidănească, și în general de toată jidănia orașelor. Fiecare jidan, comerciant, intelectual sau bancher-capitalist, în raza sa de acțiune, era un agent al acestor idei revoluționare anti-românești. Românii intelectuali erau indeciși, aparatul de stat dezorganizat. Din moment în moment, te puteai aștepta, fie la o izbucnire internă a unor elemente organizate și decise, fie la o năvălire de peste Nistru. Această acțiune externă coordonată cu aceea a bandelor iudeo-comuniste din interior, care, năpustindu-se asupra noastră, distrugând podurile și aruncând în aer depozitele de muniții, ar fi hotărât de soarta noastră ca neam.

În atari împrejurări, frământați de gânduri și tremurând de grija vieții și libertății țării noastre abia unită, în urma unui greu război, a încolțit în mintea noastră de tineri ideea unei acțiuni care ne-a adus la jurământul din pădurea Dobrinei.

Făcusem cinci ani de liceu militar la Mănăstirea Dealului, la umbra capului lui Mihai Viteazul și sub ochiul cercetător al lui Nicolae Filipescu. Acolo sub comanda Maiorului și apoi Colonelului Marcel Olteanu, Comandantul școlii, a Căpitanului Virgil Bădulescu, a Locotenentului Emil Pălăngeanu și sub îndrumarea profesorilor, mi-am făcut o severă educație ostășească și mi-am căpătat o sănătoasă încredere în puterile mele.

De altfel, educația militară de la Mănăstirea mă va urmări toată viața. Ordinea, disciplina și ierarhia turnate la o vârstă fragedă în sângele meu, alături de sentimentul demnității ostășești, vor forma un fir roșu de-a lungul întregii mele activități viitoare.

Tot aici am fost învățat să vorbesc puțin, fapt care mai târziu mă va duce la ura contra vorbăriei și a spiritului retoric. Aici am învățat să-mi placă tranșeea și să disprețuiesc salonul.

Noțiunile de știință militară căpătate acum mă vor face să judec mai târziu totul prin prisma acestei științe.

Iar cultul sentimentului demnității de om și de ostaș, în care m-au crescut ofițerii, îmi va crea greutate și mă va expune la suferințe, într-o lume lipsită adesea și de onoare și de simțul demnității.

Vara lui 1916 am petrecut-o acasă la Huși.

Tatăl meu era concentrat de doi ani și plecat cu regimentul în Carpați.

Într-o noapte m-a trezit din somn mama mea care, plângând și închinându-se, mi-a spus: "Scoală, că trag clopotele la toate bisericile". Era 15 August 1916, Sfânta Maria. Am înțeles că s-a decretat mobilizarea și că în acel moment armata română a trecut munții.

Cuprins de emoție, îmi tremura trupul. Peste trei zile am plecat de acasă după tatăl meu, împins de dorul de a fi și eu printre luptătorii de pe front. În sfârșit, după multe peripeții, am ajuns la același regiment în care era și tatăl meu comandant de companie, Regimentul 25 Infanterie de sub comanda colonelului V. Piperescu, pe când înainta în Ardeal pe valea Oituzului.

Nenorocul meu a fost mare, deoarece, neavând decât 17 ani, comandantul regimentului a refuzat să mă primească voluntar. Totuși am luat parte la înaintarea și retragerea din Ardeal, iar la 20 septembrie când tatăl meu a căzut rănit deasupra Sovatei pe muntele Ceres-Domu, i-am fost de folos, ajutându-l în fața inamicului care înainta. Deși rănit, a refuzat să se lase evacuat conducându-și compania tot timpul retragerii și apoi în grelele lupte cari au urmat la Oituz.

Într-o noapte pe la ora două, regimentul a primit ordin de înaintare. Ofițerii își inspectau în tăcere de mormânt trupele masate pe șosea.

Tatăl meu fusese chemat de colonel. Revenind după puțin timp îmi spune: "N-ar fi bine să te întorci tu acasă? Noi o să intrăm în lupte și nu e bine să murim amândoi aici, căci mama rămâne acasă cu șase copii mici, fără nici un sprijin. Și Colonelul m-a chemat și mi-a spus că nu vrea să-și ia răspunderea rămânerii tale pe front".

Simțeam că e cu sufletul îndoit: ezita să mă lase în miezul nopții singur, în câmp, pe drumuri necunoscute, la 40 km. de linia ferată.

Observând insistența lui, am predat carabina și cele două cartușiere și în timp ce coloanele regimentului pășeau înainte, pierzându-se în liniștea și întunericul nopții, eu am rămas singur pe marginea unui șanț, luându-mi apoi drumul către vechea frontieră.

Mai târziu, peste un an, la 1 Septembrie, am intrat în Școala Militară de Infanterie, de la Botoșani, cu același gând de a putea ajunge pe front. Aici mi-am completat educația și cunoștințele militare, de la 1 Septembrie 1917 la 17 Iulie 1918, în compania activă a Școlii Militare. Cei patru ofițeri distinși: Colonelul Slăvescu, Căpitanul Ciurea, Locotenentul Florin Rădulescu și Maiorul Șteflea, mi-au îndrumat pașii pe căile luptelor și al sacrificiilor pentru țară.

Și acum, după un an – 1919 – era pace. Iar noi, copiii cei gata de moarte, eram răspândiți pe la casele noastre.

Tatăl meu, profesor de liceu, a fost o viață întreagă luptător naționalist. Bunicul meu a fost pădurar, străbunicul tot pădurar. Neamul a fost din începuturi, în vremuri de restriște, neamul codrilor și al munților. De aceea educația ostășească și sângele din vine imprimau acțiunii de la Dobrina – naivă ca manifestare – o notă de seriozitate pe care vârsta noastră fragedă n-ar fi presupus-o.

În acele momente, noi simțeam în inimi, sfatul și experiența lor, prezența șirurilor de strămoși, care au luptat pentru Moldova pe aceleași cărări nepătrunse de dușmani.

LA UNIVERSITATEA DIN IAȘI

SEPTEMBRIE 1919

Vara a trecut. În toamnă mi-am dat bacalaureatul și grupul nostru s-a despărțit îndreptându-se fiecare spre universități.

De la Dobrina nu ne-au rămas decât amintirile de a ne apăra țara în contra valurilor de vrăjmășie care se ridicau amenințătoare și dinlăuntru și din afara hotarelor.

***

Plecam din Huși în momentul acestei răspântii pentru fiecare tânăr, înscrierea la universitate, mult așteptata înscriere la universitate! Ca pregătire aveam bagajul de cunoștințe pe care mi-l dăduse liceul. Literatura de senzație, de pervertire sufletească ce astăzi ocupă un loc important în procesul de formație al elevului de liceu – spre nenorocirea lui – eu n-am gustat-o. Pe lângă literatura firească a clasicilor români citisem toate articolele din "Semănătorul" și "Neamul Românesc" ale lui N. Iorga și A. C. Cuza. Tatăl meu le avea în niște lăzi, în podul casei. În ceasurile

libere, mă suiam acolo și mă ocupam cu acest soi de literatură. Esența acestor articole cuprindea manifestarea într-o formă înaltă, a celor trei idealuri de viață ale poporului român:

- 1) Unirea tuturor Românilor.
- 2) Ridicarea țărânimii prin împroprietărire și drepturi politice.
- 3) Rezolvarea problemei jidănești.

Două maxime însoțeau manșeta tuturor publicațiilor naționaliste din acea vreme:

"România Românilor, numai a Românilor și a tuturor Românilor." N.Iorga

"Naționalitatea este puterea creatoare a culturii umane, cultura e puterea creatoare a naționalității." A. C. Cuza

Cu mare evlavie mă apropiam de Iașiul pe care nu era român să nu-l iubească, să nu-l înțeleagă sau măcar să nu dorească a-l vedea.

Multe orașe din Moldova au câte o fărâmă de glorie. Nu putem pronunța numele: Hotin, Bârlad, Vaslui, Tighina, Cetatea Albă, Soroca, fără ca să nu ne simțim sufletul răscolit.

Deasupra tuturor însă se ridică Suceava și Iașiul.

Suceava cetatea lui Ștefan cel Mare, Iașiul orașul lui Cuza Vodă.

Orașul unirii de la 1859, care prin înființarea Universității, devine orașul tinereții și a celor mai curate aspirații ale ei.

În Iași au trăit: Miron Costin, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Mihail Eminescu, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, Costache Negri, Iacob Negruzzi, Mihail Kogălniceanu, Simion Bărnuțiu, Vasile Conta, N. Iorga, Ion Găvănescul. Aici luminează ca un far, la catedra de Economie Politică, marea personalitate a profesorului Cuza. Universitatea devine o școală a naționalismului; Iașiul, orașul marilor avânturi românești, al înălțimilor, al idealurilor, al aspirațiilor noastre naționale. Mare prin durerile de la 1917, când aici și-a găsit refugiul în ceasurile grele mult chinuitul suflet al Regelui Ferdinand, mare prin destinul de a fi la 1918 orașul unirii tuturor Românilor; mare prin trecutul său și mare prin tragedia lui prezentă – căci orașul celor patruzeci de biserici – moare uitat în fiecare zi sub nemiloasa cotropire jidănească. Iașiul zidit pe șapte dealuri, ca Roma, este și rămâne cetatea eternă a românismului.

Câte amintiri glorioase!

Aici s-au auzit pentru prima dată răsunând acele armonioase versiuni ale lui Alecsandri:

"Hai să dăm mână cu mână,

Cei cu inima română"

.....

Aici, ca nicăieri în altă parte, studentul simte plutind prin văzduh pe deasupra Iașului tăcut, cu chemări nepătrunse și cu îndemnurile lor sfinte, duhurile marilor înaintași. Studentul ieșean, în liniștea nopții târzii, aude alergând înnebunit de durere pe străzile întortocheate și străine ale Iașiului, sufletul lui Mihail Eminescu care cântă ca o nălucă:

"Cine-a îndrăgit străinii,

Mânca-i-ar inima câinii,

Mânca-i-ar casa pustia

Și neamul nemernicia..."

De acest oraș mă apropiam, cu adâncă evlavie, în toamna lui 1919 atras de marea lui aureolă, dar și mișcat pentru că mă născusem aici, cu douăzeci de ani în urmă. Și ca orice copil veneam emoționat să revăd și să sărut pământul natal.

***

M-am înscris la Facultatea de Drept.

*

Universitatea ieșeană, întreruptă în timpul războiului, se redeschisese de un an. Studenții vechi, întorși acum de pe front, păstrau linia tradiției naționaliste a vieții studentești dinainte de război. Erau împărțiți în două tabere: una sub conducerea lui Lăbușcă de la Litere și alta sub aceea a lui Nelu Ionescu, de la Drept. Grupul acestora, redus ca număr, era copleșit de masa imensă a studenților jidani veniți din Basarabia, toți agenți și propagatori ai comunismului.

Profesorii Universității, afară de un grup foarte restrâns în frunte cu A. C. Cuza, Ion Găvănescul și Corneliu Șumuleanu, erau părtașii aceleiași idei de stânga. Profesorul Paul Bujor, unul din exponenții majorității, rostise chiar lapidar în plin senat al României: " Lumina vine de la Răsărit", adică de peste Nistru.

Această atitudine a profesorilor care considerau ca "barbarie" orice idee și notă naționalistă, a avut ca efect dezorientarea totală a studenților. Unii susțineau bolșevismul pe față, alții – cei mai mulți – spuneau: " Orice s-ar zice, a trecut timpul naționalismului, omenirea merge spre stânga". Grupul Lăbușcă a alunecat de-a binelea în direcția aceasta. Grupul Nelu Ionescu, căreia mă afiliasem și eu, s-a risipit cu timpul în urma unor alegeri din care ieșisem înfrânți.

Înaintarea acestor idei antiromânești, susținută de o masă compactă de profesori și studenți și încurajată de toți dușmanii României întregite, nu mai găsea în lumea studentească nici o rezistență românească. Câțiva care mai încercam să rămânem pe poziție eram învăluți într-o atmosferă de dispreț și dușmănie. Colegii de alte păreri,

cei cu " libertatea de conștiință" și cu principiul tuturor libertăților, scuipau în urma noastră, când treceam pe stradă sau pe sălile facultăților și deveniseră agresivi, din ce în ce mai agresivi. Întruniri peste întruniri cu mii de studenți, în care se propaga bolșevismul, se ataca Armata, Justiția, Biserica, Coroana. O singură societate își mai păstra un caracter românesc: " Avram Iancu " a Bucovinenilor și Ardelenilor de sub conducerea studentului Vasile Iasinschi.

Universitatea cu tradiție de naționalism de la 1860, devenise un focar de antiromânism.

SE PREGĂTEA REVOLUȚIA

Dar nu numai în universitate era această situație. Masa muncitorească ieșeană, cuprinsă aproape în întregime de comunism, stătea gata să izbucnească în revoluție. În fabrici se lucra foarte puțin. Se țineau ceasuri întregi comitete, consilii, adunări. Se făcea mai mult politică. Ne găseam în plină sabotare sistematică, făcută cu plan și cu ordin: " sfărâmați, distrugeți mașini, creați starea de mizerie materială generală care duce la izbucnirea revoluției ". Și într-adevăr, cu cât ordinul se executa mai bine, cu atât mizeria se întindea, foamea se proiecta mai amenințătoare și revolta creștea în sufletul mulțimilor.

La fiecare 3-4 zile, pe străzile Iașiului, mari demonstrații comuniste. Cele 10-15.000 de lucrători, înflămânziți și manevrați de mâna criminală de la Moscova, parcurgeau străzile în cântecul Internaționalei, în strigăte de: "Jos Armata!", "Jos Regele!", purtând placarde pe care se putea citi: "Trăiască revoluția comunistă!", "Trăiască Rusia Sovietică!".

Dacă ar fi învins aceștia? Am fi avut cel puțin o Românie condusă de un regim muncitoresc românesc? Ar fi devenit muncitorii români stăpânii țării? Nu! Ar fi devenit de a doua zi robii celei mai murdare tiranii: tirania talmudică, jidănească.

România Mare, după mai puțin de o secundă de viață, s-ar fi prăbușit.

Noi, poporul român, am fi fost exterminați fără milă, uciși sau deportați pe drumurile Siberiei: țărani, muncitori, intelectuali, cu toții de-a valma.

Pământul din Maramureș până la Marea Neagră, rupt din mâna românilor, ar fi fost colonizat de mase jidănești. Aici s-ar fi ridicat adevărata Palestină.

Aveam conștiința clară, că în acele ceasuri juca balanța vieții și a morții poporului român.

Aceeași conștiință o aveau toți jidanii, care împingeau de la spate pe muncitorii români la revoluție. N-aveau nimic comun cu îngrijorarea, care în acele clipe, țâșnea din ochii și din inimile noastre. Erau conștienți. NUMAI INTELECTUALI ROMÂNI ERAU INCONȘTIENȚI. Intelectualii care au învățat carte și care aveau chemarea de a

lumina calea poporului în clipe grele – căci pentru aceasta erau intelectuali – lipseau de la datoria lor. Acești nevrednici în ceasurile ACELEA HOTĂRÂTOARE susțineau cu o inconștientă criminală, că " lumina vine de la Răsărit ". Coloanelor revoluționare, care străbăteau amenințătoare străzile tuturor orașelor, cine să li se opună? Studențimea? Nu! Poliția? Siguranța? Aceștia, când auzeau că se aproprie coloanele, intrau în panică și dispăreau. Nici armata nu le putea sta în cale. Căci nu era vorba de 1.000 de oameni, ci de 15.000, de 20.000, organizați și înflăcărați.

GARDA CONȘTIINȚEI NAȚIONALE

Într-o seară ploioasă din toamna lui 1919, în sala de mese a Școlii de Arte și Meserii, unde eram pedagog, un prieten îmi arată o notiță dintr-un ziar.

" Garda Conștiinței Naționale ține ședință astă seară, Joi, ora 9 în Str. Alecsandri Nr. 3 ".

Am plecat imediat în goană cu o mare nerăbdare de-a cunoaște și a mă înrola în rândurile acestei organizații ale cărei manifeste de luptă anticomunistă le citisem cu câteva luni înainte.

În camera din Str. Alecsandri Nr. 3, amenajată cu bănci de lemn de curând făcute, am găsit un singur om de vreo 40 de ani. Stătea la o masă, posomorât și aspru, așteptând să se adune lumea pentru consfătuire. Un cap mare, niște brațe puternice, pumni grei, statură mijlocie. Era Constantin Panu, președintele Gărzii Conștiinței Naționale.

M-am prezentat, spunându-i că sunt student și că doresc să fiu primit ca soldat în Gardă. M-a primit. Am asistat la consfătuire. Veniseră vreo 20 de persoane: un tipograf culegător, Voinescu, un student, vreo 4 mecanici de la R. M. S., vreo doi de la calea ferată, câțiva meseriași și muncitori, avocatul Victor Climescu, un preot. S-au discutat câteva chestiuni în legătură cu dezvoltarea și avântul luat de mișcarea comunistă în diverse fabrici și cartiere și apoi probleme de organizare a Gărzii.

Din seara aceea drumul meu se bifurca: jumătate în lupta de la universitate și jumătate cu Constantin Panu, în rândurile muncitorimii. Eu m-am legat sufletește de acest om și am rămas cu el, sub conducerea lui, tot timpul până la desființarea organizației.

CONSTANTIN PANCU

Constantin Pancu, numele acesta flutura pe acea vreme pe buzele tuturor Ieșenilor din ambele tabere, rostit cu nădejde de Români și cu groază de ceilalți, nu era un intelectual.

Era meseriaș. Instalator de apă și electricitate. Nu avea mai mult decât patru clase primare. Avea o minte clară, așezată, pe care și-o îmbogățise singur cu suficiente cunoștințe. Douăzeci de ani se ocupase cu probleme muncitorești. De mai mulți ani era președintele corporației metalurgice. Vorbitor de mâna întâia. La tribună, în fața mulțimii, impunea. Un suflet și o conștiință clar românească. Își iubea țara, armata, Regele. Un bun creștin. O musculatură de luptător de circ și o forță în adevăr herculeană. Ieșenii îl cunoșteau încă demult.

Înainte de războiu venise la Iași un circ cu atleți. Luptau toate națiile: Unguri, Turci, Români, Ruși etc. Într-una din seri, când unul singur bătuse pe toți ceilalți luptători, din mijlocul mulțimii spectatorilor se ridică în cetățean, care cere să lupte și el cu învingătorul. I se admite. Se dezbracă și lupta începe. În două minute Ungurul a fost trântit la pământ, învins. Românul care biruise în mijlocul sentimentelor de admirație de admirație ale mulțimii, era Constantin Pancu.

De aceea când a apărut pentru prima dată pe străzile Iașului chemarea la luptă a lui Pancu, lumea, care are cultul forței, a primit-o cu încredere.

Acțiunea lui a durat un an. S-a mărit în măsura primejdiei bolșevice și apoi s-a micșorat în măsura scăderii ei.

La început consfătuiri, apoi întruniri care ajungeau până la 5-6 și chiar 10000 de oameni. Acestea erau, în perioada critică, săptămânale. Aveau loc în sala Principele Mircea și uneori chiar în Piața Unirii. Printre cei care luau cuvântul regulat eram și eu. Atunci am învățat să vorbesc în fața mulțimii. Este incontestabil că Garda Conștiinței Naționale a înălțat într-un moment critic conștiința națională a Românilor într-un punct de importanță ca acela al Iașului și a așezat-o ca o barieră în fața valului comunist.

Activitatea aceasta nu s-a mărginit numai la Iași. Ne-am deplasat și în alte orașe. Apoi foaia "Conștiința", care apărea regulat, pătrunsesse cu strigătul ei de alarmă aproape în toate orașele din Moldova și Basarabia.

În domeniul acțiunii, ciocnirile între cele două tabere, ciocniri inerente, sângeroase, erau aproape zilnice.

Din ele noi ieșeam cu mai mulți răniți. Situația aceasta de încordare a durat până în primăvară. După două mari victorii ale noastre, puterea ofensivă a adversarilor a fost cu mult redusă.

OCUPAREA REGIEI MONOPOLURILOR STATULUI DE CĂTRE GARDA CONȘTIINȚEI NAȚIONALE

Era pe la 10 sau 11 Februarie 1920. De două săptămâni se vorbea de greva generală în toată țara. Se apropia bătălia decisivă. Pe la ora 12, se zvonește în oraș că la Regie, unde erau circa 1.000 de lucrători, s-a declarat greva, a fost arborat drapelul roșu, tablourile Regelui au fost date jos și sfărâmate în picioare, iar în locul lor așezate fotografiile lui Karl Marx, Trozki și Racowski.

Oamenii noștri au fost bătuți, mecanicii de la mașini, care erau din Gardă, răniți. La ora 1, suntem la sediu adunați cam o sută. Ce facem ? Pancu prezidează discuția. Două păreri. Unii susțineau să trimitem telegrame guvernului, cerând intervenția armatei. Eu eram de părere să mergem toți cei prezenți la Regie și cu orice risc să dăm steagul jos. Se admite punctul meu de vedere. Am luat steagul nostru și la ora 1 am pornit cu Pancu în frunte pe Lăpușeanu și Păcurari, în marș forțat, cântând "Deșteaptă-te Române". În apropierea fabricii, în stradă, câteva grupuri de comuniști sunt date peste cap.

Intrăm în curtea fabricii. Pătrundem în clădire. Mă urc cu steagul până la acoperiș și îl înfig sus. De acolo încep să vorbesc. Apare armata și ocupă fabrica. Noi ne retragem cântând. Ne reîntoarcem la sediu. Ne gândim: Incursiunea noastră rapidă a fost bună. În oraș vestea atitudinii pe care am avut-o se răspândește ca fulgerul. Totuși greva continuă. Armata nu poate decât să păzească steagul, ea nu poate pune fabrica în mișcare. Ce facem ? În mintea noastră încolțește o idee. Să căutăm în tot Iașiul mână de lucru și să deschidem fabrica. În trei zile, 400 de lucrători noi, adunați din toate colțurile Iașiului, sunt introduși în fabrică. Aceasta începe să funcționeze. Greva a eșuat. Peste două săptămâni, jumătate din greviști cer să fie reprimiți la lucru. Victoria noastră e mare.

Cel dintâi pas către greva generală este respins. Planurile consorțiului iudeo-comunist încep să fie dejucate. Acțiunea aceasta a avut un răsunet puternic în rândurile românești, ridicându-le moralul.

STEAGUL TRICOLOR DEASUPRA ATELIERELOR DE LA NICOLINA

Cel mai puternic centru comunist îl formau Atelierele C.F.R. de la Nicolina. Aici erau peste 4.000 de lucrători, aproape toți bolșevizați. Cartierele din jurul acestor ateliere, Podul Roș, Socola și Nicolina erau cotropite de un număr considerabil de jidani. De aceea conducătorul din Iași al mișcării comuniste, Doctorul Ghelerter și aghiotantul său, Gheler, își fixaseră aici punctul de rezistență.

Nu trecuse o lună de la înfrângerea suferită la Regie și ca un semnal de începere a grevei generale și a luptei decisive, apare steagul roșu fluturând pe ateliere. Greva este declarată. Miile de lucrători părăsesc atelierele. Autoritățile sunt neputincioase.

Noi convocăm pentru a doua zi, prin manifeste, pe toți Românii la o întrunire în sala Principele Mircea. După discursuri, ieșim cu steagurile afară și pornim întreaga mulțime spre Nicolina. În Piața Unirii, autoritățile ne opresc și ne sfătuiesc să nu mergem, deoarece sunt peste 5.000 de comuniști înarmați care ne așteaptă și vor fi mari vărsări de sânge.

Noi apucăm atunci din Piața Unirii spre gară.

Aici arborăm drapele pe depou și pe clădirea gării. Apoi ocupăm un tren care se afla la peron și pornim cu el spre Nicolina. În gara Nicolina cineva schimbă macazul și pătrundem cu tren cu tot în ateliere. Coborâm. În ateliere, nimeni. Pe una din clădiri, steagul roșu. Eu încep să mă cațăr pe niște trepte de fier prinse în perete luând în gură un steag tricolor. Cu oarecare greutate, pentru că era o înălțime mare, ajung până la acoperiș. Mă ridic deasupra și mă târăsc până la vârf. Smulg steagul roșu și în mijlocul uralelor în adevăr de nedescris, care se prelungesc câteva minute, ridic și leg steagul tricolor. De acolo am vorbit. Dincolo de ziduri, comuniștii se adună mereu în masă compactă și manifestează amenințător. O muzică infernală. Înăuntru urale, afară huiduieli și înjurături. Cobor încet până jos. Pancu dă ordin de plecare. La poartă însă comuniștii masați barează ieșirea și strigă: "Să vină Pancu și Codreanu!". Trecem 30 de metri înaintea mulțimii și pornim spre poartă. La mijloc, Pancu, în dreapta un meseriaș, Mărgărint și în stânga eu. Toți trei cu mâinile în buzunare pe revolve înaintăm fără să vorbim nimic. Cei din poartă ne privesc tăcuți și nemișcați. Iată-ne la câțiva pași. Mă aștept la un țuiit de glonț pe la ureche. Pășim înainte drept și hotărâți. Totuși un moment sufletesc neobișnuit. Suntem la doi pași. Comuniștii se dau într-o parte și alta lăsându-ne loc liber. Pe o distanță de aproape zece metri, trecem într-o tăcere mormântală, prin mijlocul lor. Nu ne uităm nici la dreapta nici la stânga. Nu se aude nimic, nici măcar răsuflarea omenească.

Din urmă vin ai noștri. Trec și ei, dar nu se mai păstrează tăcerea. Încep înjurături, amenințări de ambele părți. Nici o încăierare. Ne îndreptăm compacti pe linia ferată spre gara Iași. Pe deasupra atelierelor bate vântul în pânza tricolorului biruitor.

Efectul moral al acestei acțiuni este incomparabil. Iașiul huieste. Pe stradă nu se vorbește decât de Garda Conștiinței Naționale. Un curent de redeșteptare românească plutește prin aer. Trenurile duc mai departe, spre cele patru părți ale țării, reînvierea.

Ne dăm seama, că bolșevismul va fi învins, pentru că în fața lui, la dreapta, la stânga s-a ridicat o barieră de conștiință care nu-i va mai permite să se extindă.

Toate drumurile de înaintare îi sunt închise. De acum va trebui să dea înapoi.

Nu mult după aceasta a intervenit și acțiunea întreprinsă de guvernul Generalului Averescu care a tăiat orice perspectivă acestei mișcări.

SOCIALISMUL NAȚIONAL-CREȘTIN. SINDICATELE NAȚIONALE

Garda Conștiinței Naționale a fost o organizație de luptă, de dărâmare a adversarului.

De multe ori vorbeam cu Pancu în serile lui 1919, căci neconținut eram împreună și aproape regulat la masa sa. Și-i spuneam:

- Nu-i de-ajuns să învingem comunismul. Trebuie să și luptăm pentru dreptatea muncitorilor. Au dreptul la pâine și dreptul la onoare. Trebuie să luptăm în contra partidelor oligarhice, creând organizații muncitorești naționale care să-și poată câștiga dreptatea în cadrul statului, nu în contra statului.

Nu admitem nimănui ca să caute și să ridice pe pământul românesc alt steag decât acela al istoriei noastre naționale. Oricâtă dreptate ar putea avea clasa muncitoare, nu-i admitem ca să se ridice peste și împotriva hotarelor țării. Nu va admite nimeni ca pentru pâinea ta să pustiești și să dai pe mâna unei nații străine de bancheri și cămătari, tot ce a agonisit truda de două ori milenară a unui neam de muncitori și de viteji. Dreptatea ta, în cadrul dreptății neamului. Nu se admite ca pentru dreptatea ta să sfărâmi în bucăți dreptatea istorică a nației căreia aparții.

Dar nici nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore, să se instaleze o clasă oligarhică și tiranică, pe spatele muncitorilor de toate categoriile și să-i jupoaie literalmente de piele, fluturând prin văzduh neconținut: Patrie – pe care n-o iubesc – Dumnezeu – în care nu cred, – Biserică – în care nu intră niciodată, – și Armată – pe care o trimit la război cu brațele goale.

Acestea sunt realități, care nu pot fi embleme pentru escrocherie politică în mâna unor scamatori imorali.

Am început apoi organizarea muncitorilor în sindicate naționale și chiar a unui partid politic: "Socialismul național-creștin" (1. Nu auzisem pe acea vreme de Adolf Hitler și de Național-Socialismul german.). Panu a scris atunci:

CREZUL SOCIALISMULUI NAȚIONAL-CREȘTIN

"Cred într-unul și nedespărțit Stat Român de la Nistru la Tisa, cuprinzătorul tuturor Românilor și numai al Românilor, iubitor de muncă, cinste și în frica lui Dumnezeu cu durere de țară și neam. Dăătorul de drepturi egale, civile și politice la bărbați și femei. Protector al familiei, salariind funcționarii și muncitorii pe baza numărului de copii și pe baza muncii depuse, înțelegând cantitatea și calitatea, și într-unul Stat sprijinitor al armoniei sociale prin restrângerea numărului de grade; iar pe deasupra salariului socializând fabricile, proprietatea tuturor muncitorilor, și pământul distribuit tuturor plugarilor.

Repartizarea beneficiilor între patron (stat sau particular) și muncitori. Patronul (particular) pe lângă salarierea muncii sale va primi un procent descrescând proporțional cu mărimea capitalului. Și într-unul Stat asigurător al muncitorilor prin "fondul riscurilor". Întemeietor de depozite de hrană și îmbrăcăminte pentru muncitori și funcționari care organizați în sindicate naționale vor avea reprezentanți în comitetele administrative de pe lângă diferite instituții industriale, agricole și comerciale.

Și într-unul mare și puternic "părinte al muncitorilor" și Rege al țăranilor, "Ferdinand I-iu", care pentru fericirea României totul a jertfit și care pentru mântuirea noastră

una cu poporul s-a făcut. Care în fruntea oștilor de la Mărăști și Mărășești a biruit, și care din nou cu dragoste și încredere se uită către ostașii ce-i datorează credință, și care vor găsi în cazărmi o adevărată școală a națiunii, pe care să o treacă în termenul de un an.

Într-un tricolor înconjurat cu razele Socialismului Național-Creștin, simbol de armonie între frații și surorile României Mari.

Într-una Sfântă Biserică Creștină cu Preoți trăind din Evanghelie și care să se jertfească apostolește pentru luminarea celor mulți.

Mărturisesc alegerea miniștrilor de către Cameră, suprimarea Senatului, organizarea poliției rurale, impozitul progresiv pe venit, școli de agricultură și meserii la sate, "cercușoare" pentru gospodine și adulți, azile pentru invalizi și bătrâni, case naționale, cercetarea paternității, aducerea legilor efectiv la cunoștința tuturor, încurajarea inițiativei particulare în interesul Neamului și dezvoltarea industriei casnice țărănești.

Aștept învierea conștiinței naționale la cel din urmă păstor și coborârea celor luminați în mijlocul celor trudiți spre a-i întări și ajuta în adevărata frăție, temelia României de mâine. Amin!

"Garda Conștiinței Naționale"

Ziarul "Conștiința", Luni 9 Februarie 1920.

Ne-am apucat apoi de organizarea sindicatelor naționale.

Iată un proces-verbal de constituire a unui sindicat. Îl public pentru a scoate în relief conștiința muncitorimii ieșene în acele ceasuri:

"Proces-verbal

Subsemnații meseriași, muncitori și funcționari ai Fabricii de tutun R.M.S., întruniți aseară, Luni 2 Februarie 1920 în localul "Gărzii Conștiinței Naționale" Str. V. Alecsandri No. 3, sub președinția D-lui C. Pancu, președinte activ al Gărzii, față cu tendințele criminale ale unor indivizi care servesc alte interese decât acelea ale Neamului lor și față cu propaganda pe care o fac, pentru a lovi și în bunul mers al acestei instituții și în existența noastră a acelor care muncim de o viață întreagă pentru bucăți de pâine, care e și singura hrană a noastră și a copiilor noștri, noi muncitori români cinstiți și legali care înțelegem să mergem sub steagul țării noastre, și care înțelegem să mergem pe drumul pe care îl dictează interesele supreme ale neamului acestuia, pentru bunul mers al acestei instituții, pentru a face să se înceteze odată propaganda dușmanului printre rândurile noastre, am hotărât să ne constituim într-un sindicat național profesional, pentru care am ales următorul comitet și un delegat al "Gărzii Conștiinței Naționale".

Urmează 183 de semnături.

"Conștiința" 9 Februarie 1920. Nr.17 și 18.

UN TABLOU FIDEL AL SITUAȚIEI LA 1919

Încerc să redau momentul de la 1919-20, luând din ziare și manifeste ceea ce cred a fi semnificativ.

Primul manifest lansat de Constantin Panu în Iași în August 1919, lipit pe toate zidurile Iașului, într-un moment de dezorientare generală, este semnalul de luptă al Iașului muncitoresc românesc:

"APEL CĂTRE MESERIAȘI, MUNCITORI, SOLDAȚI ȘI ȚĂRANI ROMÂNI

Fraților,

După ani de groaznice lupte lumea sărbătorește pacea între oameni, conducătorii luminați din toate țările civilizate se silesc să înlăture războiul prin întemeierea unei legi pentru unei viețuiri pașnice în viitor.

Dar iată că din răsărit se aud glasuri de ură care vădesc năzuința dușmanilor noștri de a ne sfâșia, prin învrăjbire și neînțelegerile dintre noi. Din Rusia, stăpânită de întunericul învățăturilor greșite, pornesc îndemnuri de luptă la foc și la uciderea fraților de același sânge.

Din Ungaria, care-și plânge mărirea de altădată, se aud aceleași îndemnuri. Dușmanii din răsărit s-au unit cu cei din apus ca să tulbure liniștea noastră pentru ca apoi să ne poată cotropi.

Străinii de peste hotare încearcă să împartă paharul cu otravă între noi, prin înstrăinații care trăiesc la sânul țării noastre. Ei au cutezanța să spună că îndemnurile lor le fac în numele păcii, în numele dreptății și al libertății, în numele muncitorilor. Cuvântul lor e minciună, îndemnul lor e venin omorâtor, căci:

Ei zic că voiesc pacea, dar ei singuri o nimicesc omorând pe cei mai vrednici.

Cer libertatea, dar cu amenințări de moarte, silesc lumea să li se supună.

Doresc înfrățirea, dar ei seamănă ura, nedreptatea și desfrâul în mijlocul popoarelor.

Mai mult încă: ei zic că voiesc desființarea capitalului câștigat prin sudoarea frunții.

Ne spun că nu voiesc războiul dar ei se războiesc.

Cer desființarea armatei, dar ei se înarmează. Ne îndeamnă să aruncăm steagul tricolor, dar voiesc să ridice în locul lui steagul roșu al urii. Să nu dați crezare manifestelor și îndemnurilor lor precum n-ați dat crezare manifestelor dușmane când luptați la Oituz, Mărăști și Mărășești.

Datoria oricărui bun Român este de a se îngriji ca și pe viitor sămânța neînțelegerii, pe care o încearcă să o arunce între noi, să nu prindă rădăcini.

Desăvârșiți lucrul început prin munca și cinstea voastră. Dușmanii voștri sunt: lenea, ura și necinstea care domnesc peste hotare și care ne amenință și pe noi.

Fiți cu luare aminte! Păstrați-vă sufletul curat, nu uitați că mântuirea noastră este munca, unirea și cinstea.

Frați soldați,

Cu credință în Dumnezeu ați înfrânt puterea vrăjmașului. Cu armele voastre ați tras pentru veșnicie hotarele țării.

Cu sângele vostru ați desăvârșit și pecetluit jertfele voastre.

De aceea nu îngăduiți ca mâini străine și nelegiuite să strice ceea ce voi ați săvârșit. Păstrați mai departe iubirea de țară și credința către Rege. Ați jurat că veți apăra cu ultima picătură de sângeră hotarele Patriei. Păziți-le în luare aminte, contra relelor porniri ale vrăjmașilor, căci așa au făcut părinții și străbunii noștri.

Frați țărani,

Dumnezeul părinților noștri s-a înduioșat de suferințele noastre și ne-a dat un an îmbelșugat cum rar s-a văzut. Fiți recunoscători față de bunul Dumnezeu prin munca și credința voastră. Înnoiți-vă puterile de muncă, strângeți cu sânge și roadele pământului. Fiți liniștiți căci pământul din Tisa, Dunăre și Marea Neagră, l-ați câștigat în întregime.

Păstrați-l cu sfințenie, apărați bogăția lui prin munca și iubirea voastră.

Frați români,

În voi stă nădejdea și puterea acestei țări. Voi sunteți și fericirea zilei de mâine. Iar voi să nu vă agonisiți blesteme, ci binecuvântări.

Dușmanii ne atacă la Nistru și la Tisa. Ei încearcă să tulbure și pacea înăuntru țării.

Mântuirea noastră e munca, cinstea, iubirea de neam și credința în Dumnezeu.

Fiți cu luare aminte, chemați la calea adevărată și pe cei care s-au rătăcit și au trecut în rândurile celor fără neam și credință. Strânși în jurul tronului și uniți sub umbra steagului tricolor vegheați la liniștea țării.

Spuneți străinilor și înstrăinaților care încearcă să ne tulbure, că în jurul nostru s-a format o gardă națională care veghează și va lupta contra celor ce voiesc să semene neînțelegeri între noi.

Români de pretutindeni, muncitori, meseriași, soldați și țărani, fiți vrednici de strămoșii noștri și de înălțimea vremurilor pe care le trăim.

(ss) Cercul român al meseriașilor, Sindicatul tracțiunii C.F.R., Sindicatul profesional C.F.R., Societatea invalizilor de război, Breasla fierarilor etc."

"Conștiința" Anul I. Nr. 1, 30 August 1919.

CONDUCĂTORII MUNCITORILOR ROMÂNI

Conducătorii muncitorilor români comuniști, nu erau nici români și nici muncitori.

La Iași: Dr. Ghelerter, jidan; Gheler, jidan; Spiegler, jidan; Schreiber, jidan etc.

La București: Ilie Moscovici, jidan; Pauker, jidan etc.

În jurul lor o serie de muncitori români rătăciți.

În caz de reușită a revoluției, președinte de republică, ce ar fi uzurpat locul măritului Rege Ferdinand, trebuia să fie Ilie Moscovici.

În parlamentul României Mari la 1919, în timp ce toți deputații și senatorii tuturor ținuturilor românești unite, înfiorați de marele act al Unirii, se ridicaseră în picioare și aplaudau pe Marele Rege întregitor, acest domn Ilie Moscovici a refuzat să se ridice, stând jos ostentativ.

ATITUDINEA PRESEI JIDĂNEȘTI

Este necesar de subliniat atitudinea presei jidănești în acele momente de mare primejdie pentru neamul românesc. Ori de câte ori nația românească a fost amenințată în existența ei, această presă a susținut tezele care conveneau mai bine dușmanilor noștri.

După cum, urmărind evenimentele, ușor se poate vedea că aceleași teze au fost combătute cu înverșunare ori de câte ori ele erau în favoarea unei mișcări de renaștere românească.

Îngrijorările noastre au fost pentru ei zile de bucurie, iar bucuriile noastre au fost pentru ei zile de doliu.

LIBERTATEA

Libertatea așa de mult contestată azi mișcării naționale, era atunci ridicată la rangul de dogmă, întru cât ea trebuia să servească cauza nimicirii noastre.

Iată de pildă ce scria "Adevărul" din 28 Decembrie 1919 sub semnătura lui Emil D. Fagure (Honigmann):

"...Acordându-se dreptul de liberă manifestare partidului socialist, nu se poate susține că se acordă un privilegiu acestui partid. Oricare ar fi partidul care ar voi să manifesteze, va trebui să se respecte acest drept..."

URA

În aceeași foaie putem citi:

"Ura trebuie să fie veșnic călăuza contra partidului de ucigași care a domnit în cap cu Ion Brătianu".

Ura iudaică împotriva Românilor e binecuvântată. E susținută; se face apel la ea. Nu e o crimă. Nu e o rușine medievală.

Când e vorba însă ca Românii să-și apere drepturile lor încălcate, acțiunea lor este etichetată drept ură și ura devine un semn al barbariei, un sentiment înjositor pe care nimic nu se poate clădi.

ORDINEA LEGALĂ

("ADEVĂRUL" 5 OCT. 1919)

"S-a isprăvit! Prin <<înaltul>> decret lege, pe timpul perioadei electorale se instituie un nou regim mult mai aspru ca înainte, al stării de asediu și al cenzurii, opoziția și țara întregă este scoasă în afară de lege.

Este pur și simplu regimul dictaturii militare în care singură coroana este atotputernică. Coroana și partidul liberal, iar ca executor al acestor două voințe este guvernul de generali..... astfel decretul lege ne interzice atacurile contra coroanei. Dacă va fi luat ca un atac spunerea adevărului că coroana și-a asumat greaua sarcină de a conduce singură și cu partidul liberal țara, acest atac va trebui totuși să-l dăm.

Decretul ne interzice atacul contra formei actuale de guvernământ, dacă prin aceasta se înțelege că nu avem dreptul să protestăm cu toată vehemența contra guvernului actual care este rezultatul voinței neconstituționale a două persoane, noi vom protesta...

Dacă altă cale nu este deschisă împotriva acestei stări de lucruri, dacă am ști că incitarea la revoltă sau contra ordinii așa zise legale, ar avea un efect, ceea ce din nenorocire nu este n-am ezita un singur moment să o facem, căci contra unui regim dictatorial și de teroare nu există alt mijloc de luptă.

...Ne socotim în fața unei bande înarmate care se pune în afară de legi și uzează de forțe brutale...

Cu toate acestea vom flutura acest steag și căzând vom striga totuși: jos tirania; trăiască libertatea".

Iată presa jidănească de la 1919.

Deci: incitarea la revoltă contra Coroanei, contra formei de guvernământ și ordinii legale.

INCITAREA LA REVOLTĂ

("ADEVĂRUL" din 11 OCT. 1919)

"Nebunii! Unde sunt nebunii?"

"Cum am zis, avem prea mulți oameni cuminți și nici un nebun. Ori nebuni ne trebuie. Cei de la 1848 erau nebuni și au dezdărcinat regimul boieresc de atunci..."

Ne trebuie și nouă nebuni. Cu oameni cuminți care despică un păr în 14 și tot nu se hotărăsc, nu este nimic de făcut. Ne trebuie cel puțin un nebun, dacă nu mai mulți nebuni. Ce va face nebunul ăsta, de unde vreți să știu eu?...

...Se cere dar un nebun. Să vină dar nebunii.

Până și socialiștii s-au cumințit. Ei au realmente un partid în dosul lor și oameni care n-ar trebui să aibă frică de nimeni. Frică văd că n-au. Dar sunt și cuminți. Ca și altădată, I. Nădejde, se țin grăpiș de starea legală. Cei de la putere civili și militari vor să-i scoată. Inutilă încercare. Tactica lor e starea legală. Chiar când sunt împușcați ca la 13 Decembrie 1918, când sunt snopiți în bătăi, când Frimu este coborât în mormânt de zbirii săi, socialiștii protestează, ce-i drept, cu multă demnitate, *dar nu se abat de la calea legilor*.

În orice caz, ne trebuie nebuni.

Să iasă nebunii care să înceapă acțiunea *ilegală sau în contra legii*, împotriva stării de lucruri de astăzi.

COROANA

Coroana a constituit întotdeauna pentru Români un patrimoniu scump. Ea fiind garanția unității și a rezistenței noastre în fața oricăror primejdii, jidanii n-au pregetat de a o ataca, de a o insulta și de a o compromite prin orice mijloace.

Iată, de pildă, cum tratează „Dimineața” din 16 Noiembrie 1919, pe Regele Ferdinand:

„Din cauza unei greșeli”

„Un animal are nevoie de preocupări mărginite, însă mintea lui ajunge ca să le satisfacă. Rareori, foarte rareori, animalul se înșeală. Și astfel, tot inteligența lui, oricât de mică, îl împiedică de a cădea în greșeli grosolane.

Nu tot astfel se întâmplă cu Regele.

Voiesc să vorbesc de regele creațiunii.

Regele creațiunii este mult mai inteligent decât un câne, un cal, un măgar. E cert. Dar pe când nici unul din aceste trei animale n-ar călca pe marginea unei prăpastii, nu s-ar arunca pe valurile apei spre a se îneca ori n-ar încerca o mișcare vătămătoare, regele creațiunii săvârșește în fiecare zi greșeli de neiertat.

.....

Înțelepciunea cere ca Regele să nu se lase prizonier în mâna unui singur om și a unui singur partid.

Cu tot respectul sunt dator să spun Majestății Sale că a greșit. Situația atât de neclară este opera Majestății Sale. Fiindcă Majestatea Sa cedând unor obsesiuni vinovate și interesate, a fugit de soluțiunile firești pe care le porunca situația internă.

Dacă nici astăzi coroana nu se va hotărî să intre pe căile firești care sunt despărțite de interesele viitoare, natura își va lua drepturile ei cu încă și mai mare hotărîre.

Regele creațiunii este avizat”.

BISERICA CREȘTINĂ

(„OPINIA” DIN 10 AUGUST 1919)

„Naționaliștii din Iași încep să se agite: sunt însă prea puțini și prea bicsnici, de aceea agitația lor care altădată revolta, astăzi este pur și simplu ridicolă.

Naționaliștii au format o *Gardă a Conștiinței Naționale*. S-au lansat manifeste. Se țin întruniri... Au fost chemați și studenții șovini. Au venit și preoți de rigoare... Când pretutindeni, din legiurile cele mai despotice se șterg deosebiri între naționalități, la noi naționaliștii vor să accentueze aceste deosebiri... și mai ales în momentul când conferința păcii vrea să ne impună în tratat controlul minoritarilor...

Când pretutindeni Biserica se desparte de stat, rămânând o afacere particulară a fiecăruia, la noi naționaliștii fac apel la cler pentru propaganda religioasă organizată și cu caracter de principii...

Atunci intervine preotul: cu duhul blândeții, el își împlântă mâna în chica poporului pe care îl bate cu fruntea de lespezile Bisericii până când îl amețește. Poporul în Biserică învață umilința și resemnarea. Așa a dat Dumnezeu.

Minciunile acum nu mai amăgesc pe nimeni. În zadar naționaliștii își anină benzi tricolore la mânecă, în zadar asmuță vulgul intelectual împotriva evreilor, în zadar pun preoții în biserici să ne afurisească. Nu se mai teme nimeni astăzi de afuriseala Dumnealor.

...propovăduim dragostea între oameni. Și dăm cu piciorul în ușa templelor care adăpostesc ura și răzbunarea”.

Iscălit: *M. Sevastos*

PROCESIUNEA

(„OPINIA” DIN 26 OCTOMBRIE 1919)

„La apelul „Gărzii Conștiinței Naționale”, onoratul cler și-a pus la dispoziția manifestanților bărbile, odăjdiile și praporii...

Luxul însă de avea la dispoziție un Dumnezeu cu un întreg stat major ar trebui plătit. Noi preferăm ca în birul nostru să se tocmească un profesor, nu un preot. Dorim deci separația Bisericii de stat. Căci nu admitem să se încurajeze – prin contribuția noastră forțată – obscurantismul, renunțarea și spiritul de resemnare care mențin regimurile polițiste...

Îndărăt spre Evul mediu? Spre inchiziție? Suntem exasperați de teroarea în sacou și în tunică, nu mai putem suporta și teroarea în rasă... Cu durere privim manifestațiile de pe străzi cu sfori și cu epolete – și nu vrem să mai asistăm la defilarea mitrelor și a basmalelor roșii...

De ajuns.

Bolțile Bisericilor apasă pe umeri neamul omenesc – metaniile îl atrag la pământ.

Va fi o procesiune fadă. Vor trece pe străzi odăjdii de muzeu, sceptre cu briliante, mitre... Vor trece cruci și patrafire.

Vor trece bărbi. Oratori cu gesturi crâncene își vor desface pieptul arătând mulțimii coasta lor însângerată – vor suga între dinți bureți cu oțet..."

Iscălit: *M. Sevastos*

***

Este clar. De aici și până la atacarea ofițerilor pentru ruperea epoletilor nu mai este decât un pas. Și tot numai un pas până la dărâmarea bisericilor cu târnăcoapele sau până la transformarea lor în grajduri sau localuri de petrecere sadică pentru jidănașii de la „Opinia”, „Adevărul”, „Dimineața” și neamul lor.

Am văzut în coloanele acestor ziare, într-un ceas de grea cumpănă românească, toată ura și vicleana uneltire a unei nații vrăjmașe, așezată și tolerată aici din mila și numai din mila Românilor. Lipsă de respect pentru gloria armatei române și pentru sutele de mii de morți în uniforma ei sfințită; lipsă de respect pentru credința creștină a unui popor întreg.

Nu era zi să nu se arunce pe fiecare pagină venin în inimile noastre.

Din lectura acelor ziare care mi-au crispat sufletul, am cunoscut adevăratele sentimente ale acestor venetici pe care ș le-au dezvăluit, fără nici un fel de rețineră, în momente în care ne-au crezut doborâți la pământ.

Într-un an de zile am învățat atâta antisemitism ca să-mi ajungă pe trei vieți de om. Căci nu poți să izbești în credințele sfinte ale unui popor, în ceea ce inima lui iubește

și respectă, fără ca să nu rănești în adâncuri și fără ca din rana făcută să nu picure sânge. Sunt 17 ani de atunci și rana sângerează mereu.

***

Să-mi fie îngăduit încă odată a-mi îndeplini o datorie sacră, amintind aici de acest erou, atlet al muncitorimii creștine, meseriașul Constantin Pancu, sub a cărui comandă am fost și alături de care am stat până când „Bestia roșie”, așa cum îi spunea el, a fost înfrântă.

Acestui om – curajului și pieptului lui – se datorează salvarea Iașiului de la nimicire.

Șapte ani mai târziu, acest uriaș slăbit de suferință și de sărăcie, umbla ca o umbră pe străzile Iașiului, cerând ajutor pentru a merge să se caute de o boală de inimă.

A murit bolnav și sărac, uitat și neajutat, în mijlocul unei țări nepăsătoare și a unui oraș pe care l-a apărat cu pieptul său, în ceasurile cele mai grele.

PRIMUL CONGRES STUDENȚESC DUPĂ RĂZBOI

CLUJ, 4, 5, 6 SEPTEMBRIE 1920

Congresul acesta a avut loc în sala Teatrului Național din Cluj, într-o atmosferă de mare entuziasm, datorită unirii neamului românesc prin forța armelor și jertfelor lui. Era cea dintâi întâlnire a tinerilor intelectuali ai unui popor răzlețit în cele patru vânturi de soartă și de nenoroc. Două mii de ani și de nedreptăți și suferințe se încheiau acum.

Cât entuziasm, câte emoții sfinte, câte lacrimi n-am vărsat cu toții!

Dar pe cât era de mare entuziasmul care ne copleșea inimile prim măreția lui, pe atât era de mare dezorientarea față de linia viitorului. De această dezorientare a căutat să profite puterea iudaică. Ea a sugerat și până la sfârșit a făcut presiuni la minister, prin masonerie și oameni politici, ca la ordinea de zi a congresului să se pună intrarea studenților evrei în centrele studențești.

Cu alte cuvinte se încerca transformarea unor centre românești în centre mixte româno-jidănești.. Primejdia era mare: cu bolșevismul bătând la ușă și cu perspectiva de a fi copleșiți ca număr de elemente iudeo-comuniste în propriile noastre centre. Cel puțin în două dintre ele, Iași și Cernăuți, situația era tragică.

Cu toate acestea, conducătorii congresului, Lăbușcă, președintele Iașiului, cu întreg comitetul, Nazarie, președintele Bucureștiului, cu întreg comitetul și cu toate societățile, Pușcașu, președintele Clujului, erau câștigați de aceste idei. Tinerii studenți sunt foarte influențabili, mai ales când le lipsește o credință. Ei se lasă

amăgiți nu atât prin avantajele materiale imediate care li s-ar oferi, cât mai ales prin măgulirile ce li se aduc și prin perspectivele de mare viitor ce li se oferă.

Tânărul însă va trebui să știe că în orice post va fi, este o santinelă în slujba neamului și că a se lăsa cumpărat, flatat, ademenit, înseamnă o părăsire de post, poate însemna o dezertare sau chiar o trădare.

Micul nostru grup de la Iași, invincibil prin hotărârea sa, unit cu grupul bucovinenilor, s-a luptat cu îndârjire timp de două zile. până al sfârșit a învins. Congresul a admis moțiunea propusă de mine, prin vot nominal, împotriva moțiunii susținută de întreaga conducere studențească. Votul acesta cred că nu l-a dat congresul din convingere, ci mai mult impresionat de hotărârea și disperarea cu care a fost dusă lupta.

Studențimea cernăuțeană, care nu trecea de 60 la număr, s-a purtat admirabil. Micul nostru grup al ieșenilor, nu trecea de 20, de asemenea. Dacă mai adăugăm încă 20, grupul Ciochină, tot de la Iași, lupta de 2 zile a fost de 100 contra 5.000.

Victoria noastră de atunci a fost hotărâtoare. Centrele studențești, dacă punctul nostru de vedere ar fi căzut, și-ar fi pierdut caracterul lor românesc și, în contact cu jidanii, ar fi apucat pe calea bolșevismului. Studențimea română a fost la o mare răspântie.

Iar cel mai târziu, la 1922, n-am mai fi avut o izbucnire a unei mișcări studențești românești, ci poate o izbucnire a revoluției comuniste.

DESCHIDEREA UNIVERSITĂȚII DIN IAȘI ÎN TOAMNA ANULUI 1920

La celelalte centre universitare, liniște. Noi eram însă condamnați la războire.

Pentru prima oară în istoria Universității ieșene, senatul universitar anunță deschiderea cursurilor fără preoți și fără serviciul religios. Pentru a înțelege cineva durerea noastră, trebuie să știe că această solemnitate era, neîntrerupt, de o jumătate de veac, cea mai frumoasă sărbătoare a universității. Veneau: tot senatul universitar, toți profesorii, toți studenții și cei nou înscriși; era prezentă elita intelectuală a Iașului. Mitropolitul Moldovei sau Vicarul oficia slujba în aulă, binecuvântând începutul muncii pentru cultura poporului român. Dar acum universitatea noastră se dezbrăca, printr-un gest al senatului universitar, de podoaba tradiției ei semiseculare.

Mai grav: universitatea Iașului creștin, cea mai înaltă școală românească, proclama în ceasurile grele de atunci, lupta contra lui Dumnezeu, alungarea lui Dumnezeu din școală, din instituții, din țară.

Profesorii Universității din Iași, afară de cei 4-5 cunoscuți, au primit cu mare satisfacție hotărârea păgână a senatului, acest pas înainte, care va scoate „știința

românească” din „barbarie” și din „prejudecățile medievale”. Studenții comuniști jubilau, jidănimea triumfa, iar noi, câțiva, ne întrebam cu durere: oare cât mai este până când vor fi dărâmate bisericile iar preoții în odăjdii răstigniți în altare?

Un număr de vreo opt studenți naționaliști, care ne aflam în Iași, am umblat zadarnic pe la ușile multor profesori, încercând să-i convingem a reveni asupra măsurilor luate. Repetatele noastre intervenții n-au dus la nici un rezultat.

Și atunci, în ajun, am hotărât un lucru grav: să ne opunem cu forța la deschiderea universității.

Ne-am culcat cu toții în str. Suhupan nr.4, sediul acțiunii noastre, pentru a rămâne grupați. La 6 dimineața eu am plecat înainte cu Vladimir Frimu, urmând ca ceilalți să vină după noi. Am închis și baricadat ușa din dos a universității, lăsându-l pe Frimu acolo.

Eu am făcut un afiș scris cu creionul roșu, pe care l-am lipit pe ușa cea mare de la intrare: „Aduc la cunoștința domnilor studenți precum și a domnilor profesori, că această universitate nu se deschide decât în urma slujbei religioase tradiționale”.

Restul camarazilor n-a venit decât târziu, prea târziu.

De la ora 8 au început să vină studenții. Eu am rezistat singur la ușă până la ora 9 și jumătate, când în fața universității se adunaseră peste 300 de studenți.

În momentul când profesorul Müller de la matematici voia să intre cu forța, i-am spus: „Când ați intrat profesor la universitate ați jurat pe cruce. Pentru ce vă ridicați cum împotriva crucii? Sunteți un sperjur, pentru că ați jurat într-un lucru în care nu ați crezut, iar acum vă călcați jurământul.

Atunci studenții, peste 300, în frunte cu Marin, șeful comuniștilor, cu Hrițcu, cu Ionescu de la Botoșani, s-au repezit asupra mea, m-au ridicat pe sus, au deschis ușa de la universitate, m-au introdus în sala pașilor pierduți, unde m-au purtat ca într-un vârtej de la un capăt la celălalt al sălii timp de aproape o jumătate de oră, dându-mi cu bastoanele și cu pumnii în cap. Nici o apărare și nici o ripostă nu mai era posibilă, deoarece eram prins la mijloc și împins din toate părțile primind lovituri de pretutindeni.

În sfârșit am fost lăsat. Pe când stăteam într-un colț și mă gândeam la nenorocul înfrângerii mele, au sosit și cei șase. Biruința adversarilor n-a durat însă mult pentru că peste puțin timp secretarul universității s-a coborât de la rectorat și a afișat următoarele: „Se aduce la cunoștința tuturor că rectoratul a hotărât ca universitatea să rămână închisă până Miercuri, când se va deschide cu serviciul religios”. Era un mare triumf pe care l-am primit cu o bucurie nespusă.

Miercuri dimineața, peste două zile, în sala arhiplină de lume din întreg orașul s-a oficiat serviciul religios. Pe mine m-au felicitat toți. A vorbit neîntrecut de frumos profesorul A. C. Cuza.

De atunci mi s-a înrădăcinat credința care nu mă va părăsi, că cel care luptă, chiar singur, pentru Dumnezeu și neamul său, nu va fi învins niciodată.

***

În opinia publică a Iașiului, aceste lupte, în special cele de la Regie și Ateliere și acum în urmă cea de la Universitate au avut un puternic răsunet. Adversarii au început să-și dea seama că bolșevismul nu poate înainta fără obstacole serioase, chiar atunci când de partea lui sunt aproape toți profesorii universității, toată presa, toată jidănimea, marea majoritate a muncitorilor, iar de cealaltă parte numai un minim grup de tineri care nu opun altceva acestor valuri uriașe decât uriașa lor credință în viitorul țării. Tinerii aceștia prezentau rezistența unor voințe înfipte în pământ ca niște stânci peste care lumea ușor putea vedea, nu numai că nu se poate păși fără pericol, dar că nu se poate păși niciodată.

Adversarilor le era teamă, nu de noi, ci de hotărârea noastră.

Lumea cealaltă, Iașul creștin și românesc, ne încuraja și ne urmărea cu simpatie.

ANUL UNIVERSITAR 1920-1921

Început în condițiunile arătate mai sus, anul acesta a fost un șir neîntrerupt de lupte și ciocniri. Noi, studenții luptători, ne-am organizat în jurul cercului studentesc „Ștefan Vodă” al cărui președinte eram. De aici ne-am atacat adversarii, biruindu-i rând pe rând.

Disprețuitori față de cultura românească, aceștia ne priveau de sus universitatea și tot ce aveam noi în țara aceasta, cu pretenții de savanți și îndrumători, ca niște oameni sosiți dintr-o mare țară pe un păcătos și înapoiat pământ românesc.

Or fi avut ei dreptate în unele privințe, dar în curând aveau să se izbească în mica noastră țară de un mare bun simț românesc secular, pe care acolo, în marea lor împărăție de peste Nistru, s-a dovedit a nu-l fi avut de loc.

La universitate întrunirile deveniseră imposibile. Nici o hotărâre nu se mai putea lua. Marea majoritate a studenților era formată din comuniști și simpatizanți de-ai lor. Dar nu putea face nici un pas înainte deoarece grupul nostru, care nu trecea de 40, era totdeauna prezent. El atacă și nu mai permite vânturarea ideilor și practicilor comuniste.

Greva generală încercată în Universitatea ieșeană, cu ocazia arestării studentului comunist Spiegler, eșuează după o zi, deoarece grupul nostru ocupă cantina și interzice intrarea la masă a greviștilor, bazându-se pe principiul: „Cine nu muncește, nu mănâncă”. Toate intervențiile rectorului și ale profesorilor de a ne convinge ca acești studenți să fie lăsați la masă, rămân zadarnice.

***

Peste puțin timp, grupul nostru va câștiga o altă victorie: schimbarea uniformei.

Studentii comuniști purtau șepci rusești. Nu pentru că nu aveau altceva, ci ostentativ, ca să afirme bolșevismul. Cu ocazia unei încăierări la universitate, aceste șepci au fost luate și arse în Piața Unirii. Apoi, în fiecare zi, la universitate, pe străzi, prin localuri, începe vânătoarea. Toate șepcile sunt arse. După o săptămână au dispărut complet și pentru totdeauna.

***

Grupul nostru trece mai departe. Se ia la luptă cu presa iudeo-comunistă. El însă n-are presă ca să se lupte pe calea scrisului. În urma unor articole necuviincioase la adresa Regelui, Armatei și Bisericii, grupul nostru scos din răbdări pătrunde la redacțiile și tipografiile ziarului „Lumea”, condus de jidanul Hefter, și „Opinia” și sfarmă tiparnițele care împrăștia otravă și insultă.

Provocam dezordini, fără îndoială, dar acele dezordini vor opri marea dezordine, ireparabila dezordine pe care o pregăteau în țara aceasta simbriașii revoluției comuniste.

***

Toate acestea însă mă vor fixa în obiectivul răzbunărilor.

Presa jidănească ne atacă. Eu voi riposta violent.

Întâlnind pe stradă redactorii „Opinie”, în urma unui schimb de cuvinte, după ce le cer socoteală pentru ofensele aduse, ne încăierăm. Adversarii mei sunt bătuți bine.

A doua zi însă toate ziarele din Iași fac front contra mea: „Opinia”, „Lumea”, „Mișcarea”.

ELIMINAT PENTRU TOTDEAUNA DIN UNIVERSITATEA IEȘEANĂ

Lucrurile nu se opresc aici. Imediat intervine senatul universitar, se întrunește și, fără a mă audia, mă elimină pentru totdeauna din Universitatea ieșeană.

În sfârșit Universitatea și Iașiul vor scăpa de tulburătorul ordinii publice, care timp de doi ani a stricat pacea iudeo-comuniștilor și s-a opus la toate încercările acestora de a dezlănțui revoluția pentru detronarea regelui, arderea bisericilor, împușcarea ofițerilor și masacrarea a sute de mii de români.

Oamenii ordinii și legalității sunt, pentru senatul universitar, comuniștii. Eu, sunt tulburătorul acestei ordini.

CONSILIUL FACULTĂȚII DE DREPT

Dar planul lor se sfarmă. Pentru că intervine un fapt într-adevăr unic, în manifestările obișnuite ale vieții noastre universitare. Consiliul Facultății de Drept se sesizează de eliminarea pronunțată de senat și, având în frunte pe profesorii Cuza, decan, Matei Cantacuzino și Dimitrie Alexandrescu se opune acestei eliminări.

Încercările consiliului de a tempera furia senatului universitar dau greș. Senatul nu renunță la pedeapsa dată.

Atunci Facultatea de Drept își retrage reprezentantul din senat, nu se supune hotărârii acesteia și se declară independentă.

Pe mine facultatea mă anunță că mă pot prezenta la cursuri, deoarece consiliul profesoral refuză să recunoască hotărârea senatului universitar.

A rămas astfel pe mai departe, student al Universității din Iași.

În urma acestui fapt, timp de trei ani, consiliul Facultății de Drept nu și-a mai trimis reprezentant în senat. Conflictul a durat ani de zile, chiar după plecarea mea din universitate.

Mai târziu, când mi-am luat licența, rectoratul a refuzat să-mi elibereze diploma. Nu mi-a eliberat-o nici până în ziua de azi. Pentru înscrierea în barou și pentru continuarea cursurilor în străinătate m-am servit numai de certificatul eliberat de facultate.

ANUL UNIVERSITAR 1921-1922

Noul an universitar s-a deschis în condiții normale. Cu serviciu religios. Din nou universitatea și Iașii sunt în sărbătoare.

În București, acest mare eveniment trece aproape neobservat.

Acolo, mulțimea studenților, masa studențească se pierde în mulțimea sutelor de mii de oameni, a zgomotului, a luminilor, a intereselor care se ciocnesc brutal. La Iași, când pleacă studenții, e melancolie generală, ca la plecare cocorilor și a păsărilor, toamna; când vin studenții, vine tinerețea, vine viața. E zi de sărbătoare. La București studentul se simte singur în mijlocul unei lumi imense care nu-l vede, nu-l apreciază, nu-l muștră, nu se interesează de el, nu-l iubește.

Educația studentului la Iași este incomparabilă, pentru că el se dezvoltă ca și un copil sub iubirea mamei sale, la adăpostul dragostei românilor. Aici neamul își crește studenții. Eu însumi datorez acestui Iași o parte însemnată de recunoștință pentru tot ce am putut să fac. Am simțit totdeauna grija pe care mi-a purtat-o acest suflet

al Iașiului, am simțit raza iubirii lui, i-am simțit mustrarea, încurajarea, îndemnul, chemarea la luptă.

Pe noi, studenții de la Iași, ne urmăresc acestea și acum și ne vor urmări până la sfârșitul vieții, ca amintirea îndemnurilor și dragostei mereu prezentă a mamei.

Din toate generațiile studențești care s-au perindat prin Iași, pe câți nu i-a urmărit toată viața îndemnul, chemarea la luptă a Iașiului! Pe câți nu i-a urmărit, până în mormânt, pe câți nu-i urmărește și astăzi, mustrarea lui!...

***

De la începutul anului se observă că iudeo-comunismul dădea înapoi dezorientat și cu moralul aproape pierdut. Nici o încercare de rezistență.

Noul val de studenți, acum înscriși, auziseră cu toții de luptele noastre și de mult așteptau să vină alături de noi. Ajunși aici, au intrat în rânduri.

PREȘEDINTE LA SOCIETATEA STUDENȚILOR ÎN DREPT

În toamna aceea am fost ales președinte al Societății Studenților în Drept. Senatul universitar n-a voit să mă valideze sub pretext că sunt eliminat din universitate. M-am validat singur.

Societatea Studenților în Drept, ca și toate celelalte societăți pe facultăți, avea ca scop activitatea științifică de completare și aprofundare a studiilor în domeniul respectiv.

Așa bunăoară, sub președinția lui Nelu Ionescu, cu doi ani înainte de mine, Societatea Studenților în Drept ținea ședințe aproape săptămânal. Un student citea o carte de drept sau în legătură cu dreptul, o rezuma în ședință, o critica și apoi urmau discuții contradictorii.

Eu am păstrat norma generală, dar am venit cu ceva nou. Toate aceste lucrări și referate nu se puteau face decât având ca obiect problema jidănească în lumina științei.

Se citeau lucrări asupra acestei probleme în România și în străinătate, asupra puterii iudaice internaționale, asupra istoricului acestei probleme la noi și aiurea. Studiam mijloacele de luptă întrebunțate în contra noastră, spiritul și mentalitatea iudaică și preconizam mijloace de luptă și de apărare.

Urmau, după fiecare expunere, discuții, completări și la urmă formularea adevărului stabilit pentru ca fiecare să poată pleca lămurit. Apoi, în continuare, căutam în aceleași ședințe, să realizăm:

- a. identificarea la fiecare pas a acestui spirit și mentalități iudaice infiltrate pe nesimțite în felul de a cugeta și a simți al unei însemnate părți dintre români;
- b. dezintoxicarea noastră, eliminarea iudaismului introdus în cugetarea noastră, prin cărți de școală, de literatură, prin profesori, prin conferințe, prin teatru, prin cinematografie;
- c. înțelegerea și demascarea planurilor jidănești mascate sub atâtea forme. Căci avem partide politice, conduse de români, prin care vorbește iudaismul; ziare românești, scrise de români, prin care vorbește jidanul cu interesele lui; conferențieri români, autori români, gândind, scriind și vorbind jidănește în limba română.

Am început să ne dăm seama, studiind toate acestea, că pentru prima dată în istorie, poporul român a venit în contact cu un neam care întrebunțează ca arme de luptă și distrugere, ca armă națională, viclenia și perfidia.

Românul n-a cunoscut decât lupta dreaptă. În fața noilor mijloace jidănești, el s-a găsit dezarmat. Ne-am dat seama că totul se reduce la cunoașterea inamicilor și că în momentul în care noi, românii, îi vom cunoaște, îi vom învinge.

***

Ședințele noastre au urmat regulat timp de un an de zile.

Ele atrăgeau studenți de la toate facultățile în număr din ce în ce mai mare, încât centrul studențesc își pierduse aproape ființa. Întreaga studențime gravita în jurul activității Societății Studenților în Drept.

Amfiteatrul devenise neîncăpător pentru mulțimea de studenți care venise să ia parte la aceste ședințe.

În număr din ce în ce mai mare participau studenții basarabeni. O jumătate de an de activitate ne aduce un adevărat miracol: trei sferturi dintre studenții basarabeni creștini se trezesc, se simt chemați la o viață nouă, se luminează la față.

În scurt timp, ei vor deveni cei mai credincioși soldați ai luptei noastre, ajungând prin credință, devotament, curățenie sufletească și spirit de jertfă în fruntea mișcării care începuse a se înfiripa. Momentul acesta de înfrățire între noi, în aceeași lumină și de legământ de luptă pentru țara creștină în contra hoardelor iudaice înșelătoare, nu-l vom uita niciodată. Cei ce ne războisem până ieri, acum ne îmbrățișam.

***

Îndreptările de orientare la aceste ședințe erau scrierile geniilor noastre naționale, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Vasile Conta, Mihail Eminescu, Vasile Alecsandri etc., și mai cu seamă, scrierile și prelegerile profesorului Cuza, scrierile profesorului Paulescu, lecțiile de educație națională ale profesorului Găvănescul.

Toate scrierile profesorului Cuza erau, nu o dată citite, ci de trei-patru ori citite și studiate. În special cursurile sale de economie-politică ce tratau, de la înălțimea catedrei, în chip strălucit, chestiunea jidănească, chemând pe români la înțelegerea celei mai grave probleme prezente a lor, ne-au fost călăuză în fiecare moment în

sforțările pentru cunoașterea ei. Cel mai mare noroc al nostru și deci al românilor a fost profesorul Cuza, unul dintre cei mai străluciți cunoscători ai problemei jidănești din lume, căruia îi datorăm puterea noastră de a ne orienta față de toate manoperele jidănești.

Cursurile lui, de o mare înălțime academică, erau urmărite de toți studenții cu o nemaîntâlnită atenție. Amfiteatrul Facultății de Drept era totdeauna neîncăpător. Încă multă vreme de acum încolo, Universitatea ieșeană nu va mai avea un profesor ale cărui predici de naționalism să trezească un interes asemănător.

***

În acest timp, viața multora dintre noi începe să-și găsească un rost unic pe deasupra tuturor intereselor: acela de a lupta pentru neamul nostru primejduit în existența sa.

VIZITA LA UNIVERSITATEA DIN CERNĂUȚI

La celelalte universități, liniște. La Cernăuți, încă din primăvara anului 1921, au început mișcări pe tema românizării teatrului. O luptă aprigă de câteva zile s-a sfârșit cu victoria studenților. Acum, în primăvara anului 1922, am organizat cu Societatea Studenților în Drept o vizită a ieșenilor la Cernăuți. Am fost bine primiți de profesori și studenți. Cei peste 100 de vizitatori, în timpul celor trei zile cât am stat acolo, n-am făcut alta, decât să împărtășim și colegilor cernăuțeni credința cea nouă care se înfiripase în sufletul nostru.

N-a fost greu. Pentru că Cernăuții, ca și Iașiul și mai mult încă gemea, cu străzile lui întregi, cu comerțul lui, cu bisericile lui păraginite, cu pământul și cu românii lui, sub cotropirea jidănească. În scurt, s-a făurit între noi o strânsă legătură sufletească, bazată pe dorul și visul comun de a ne vedea odată neamul trezit la conștiința demnității, puterii și drepturilor lui de stăpân pe soarta și pe țara sa. Această legătură s-a întărit apoi prin vizita pe care ne-au întors-o cernăuțenii o lună mai târziu. Acum l-am cunoscut pe Tudose Popescu, acea figură frumoasă de tânăr luptător, cu chip de pandur, care a fost mai târziu unul dintre conducătorii mișcării studențești și care astăzi doarme într-un cimitir sărac, sub o biată cruce uitată.

REVISTA „APĂRAREA NAȚIONALĂ”

La 1 Aprilie 1922 apare revista bilunară „Apărarea Națională”, sub conducerea profesorilor Cuza și N. C. Paulescu. Oricine își poate da seama ce a însemnat pentru noi, în mijlocul gândurilor și frământărilor noastre, apariția acestei reviste.

În ea găseam tot ce ne trebuia pentru o perfectă lămurire și înarmare a noastră. Articolele profesorilor Cuza și Paulescu erau citite cu religiozitate de tot tineretul și aveau pretutindeni în rândurile studenților, și la București și la Cluj, un mare răsunet.

La 1 și 15 ale lunii, pentru noi era un triumf. Numerele revistei erau adevărate transporturi de muniții prin care noi învingeam argumentările presei jidănești.

Cred nimerit să dau aici câteva articole ale profesorilor Cuza și Paulescu apărute în acea vreme.

Spiritul divin al adevărului va apăra în veci omenirea

În rezumat, Talmudul – legislația politico-religioasă a ovreilor – în loc să combată, ca Evangheliile, patimile de proprietate și de dominație, el împinge din contră aceste vicii la o culme nemaipomenită, pentru ca să realizeze visul lui Iuda de a fi, în același timp, și proprietarul întregului pământ și stăpânul întregii omeniri.

Dar, – pe când apostolii creștini predicară idealul lor în fața cerului, – Talmudul se ascunde: iată cele două apendice ale sale, Cahalul și Francmasoneria, sunt încă și mai vizibile ca dânsul.

Tus-trei întrebunțează, pentru a rămâne în întuneric, un mijloc scârbos și blestemat, adică minciuna.

Minciuna este deci baza sistemului jidovesc, căruia i se poate zice: „vorbești, deci minți.

Dar minciuna are un dușman pe care-l urăște de moarte, anume adevărul.

Or, adevărul este trăsătura distinctivă a Creștinismului. Hristos a zis: „Eu sunt adevărul” și de aceea doctrina lui este în execrație înaintea lui Israel.

Minciuna, din contră, caracterizează ceea ce se numește „Spiritul răului” sau Diavolului. Astfel Iisus, adresându-se ovreilor, le zise:

„Voi din tatăl vostru Diavolul sunteți și poftele tatălui vostru voiți să faceți. Acela ucigător de oameni a fost dintru început și întru adevăr n-a stătut, căci nu este adevăr întru dânsul”.

Când grăiește minciuna, dintre ale sale grăiește, căci mincinos este și tatăl ei.

Părăsind lumea, Hristos a trimis ucenicilor săi o armă invincibilă, adică Duhul Său. Spiritul divin al Adevărului, care va apăra în veci omenirea, în contra spiritului diavolesc al minciunii.

Înaintea acestui Spirit al Adevărului mă închin, strigând din adâncul sufletului: CRED ÎN DUHUL SFÂNT!

(Prof. Dr. N. C. Paulescu, din *Fiziologia Filozofică. Talmudul, Cahalul, Franc-Masoneria*, vol.II, Buc. 1913, pag. 300-301)

Știința antisemitismului

Încă o împerechere de vorbe, oribilă: știința antisemitismului. Cum poate fi antisemitismul, știință? Se vor întreba indignați savanții cu „rocele”, savanții cu „focele”, savanții cu „ixele”, savanții cu „sufixele”, savanții cu fixele lor pretinse „idei” de cultură?

Antisemitismul? Pentru savanții aceștia e doar numai o sălbăticie: manifestație oarbă de instincte brutale, rămășițe ale unor timpuri preistorice. O rușine în mijlocul civilizației noastre, pe care o condamnă deopotrivă știința și conștiința luminată a omului liber de prejudecăți și patimi.

Aceasta este „atmosfera” pe care au creat-o, mai cu deosebire jidanii – și pe care o întrețin jidăniții – în jurul antisemitismului, prostind pe naivi sau exploatând naivitatea celor proști, cu pretenții: de a fi și ei „la înălțimea civilizației moderne”. Și cine nu voiește să fie?

De pildă, e un caz interesant al unui jidănit, de origine el însuși jumătate jidan, vorbind cu câțiva ani mai înainte, cu aere de strașnic savant despre antisemitismul nostru, care era și pe vremea aceea ceea ce este acum, neschimbat.

Și iată ce ne spune acest autor, nomen-odiosum – trădător atunci al gândirii naționale, precum a fost mai pe urmă, trădător al acțiunii naționale, în timpul războiului – în revista „Viața Românească”, anul II, nr.11, din Noiembrie 1907 (pag. 186, 204-207).

Vreau să vorbesc despre chestiunea evreiască... cu desăvârșire denaturată de iudofagia vulgară și feroce a antisemiților noștri, care astfel... ne compromit în fața lumii civilizate...

Cu armele ruginite, scoase din arsenalul prigonirilor medievale cu propaganda de ură, cu pățimașă ațâțare la excese, cu răscolirea în masele populare a instinctelor bestiale... se poate numai compromite o cauză dreaptă, – care nu este numai cauza antisemitismului...

A da, însă acestui conflict... un aer fals de prigonire a unei rase, de prigonire religioasă, de antisemitism într-un cuvânt, poate servi numai cauza adversarilor, bucuroși să exploateze divagările câtorva maniaci... scandalagii antisemiți, provoacă punerea la ordinea zilei a întregii chestiuni prematur...

Nici un popor, cu atât mai puțin al nostru, nu se poate îngrădi până la infinit, fără pedeapsă, împotriva ideilor moderne și nici împotriva acțiunii politice din afară... (Puncte. Punctele de la urmă sunt ale autorului). Așadar nu suspensive, ci amenințătoare, părănd a cuprinde o strașnică prevedere politică, n.r.)

A pune, deci, chestiunea noastră pe terenul antisemitismului, pe al urii de rasă, înseamnă a ne duc e la o înfrângere rușinoasă și fatală pentru noi... Porniri asiatice... demagogie violentă, agitațiune nesănătoasă... încercare de a specula asupra patimilor întunecate... (Puncte. Punctele de la urmă sunt iar ale autorului, cuprinzând aceeași amenințare: pentru asemenea oribile crime, ale antisemitismului nostru, n.r.)

Am reprodus această concepție tipică a tuturor jidăniților. Și se vede la ce se reduce: clișee (lumea civilizată, ideile moderne), dar mai cu deosebire injurii (iudofagia vulgară și feroce, arme ruginite, instincte bestiale, divagările câtorva maniaci, scandalagii antisemiți, porniri asiatice, patimi întunecate).

Asemenea „aprecieri”, le găsim nu numai la jidăniții vulgari, ci uneori chiar la unii reprezentanți de altfel distinși ai culturii, în alte domenii. Astfel, de pildă, eminentul jurisconsult, profesor universitar, orator, om politic, fost ministru al instrucției publice, d. C. Arion, mi-a servit din cauza antisemitismului meu, în plină adunare a deputaților, apostrofa – putem zice celebră, venind de la un bărbat ca acesta – numindu-mă: omul cavernelor.

Cât pentru jidani – explicația pe care o dau ei antisemitismului este încă și mai caracteristică. Pe lângă obișnuitul clișeu, cu sălbăticie și ură – firește, fără motiv, căci nu le convine să discute motivele – antisemitismul este după dâșșii: o nebunie, o degenerare intelectuală, o boală a spiritului. În modul acesta consideră unul dintre „intelectualii” moderni cei mai distinși ai jidanilor, Dr. K. Lippe, de ilustră origine, ca strănepot al vestitului comentator al Talmudului, Rasi, din veacul de mijloc – cel cu „tob sebegoim harog”, pe cel mai bun dintre goimi, omoară-l.

Med. Dr. K. Lippe, pripășit la noi din Galiția și stabilit la Iași – unde a fost închis, omorând prin avort o creștină – a publicat chiar o scriere specială cu titlul: „Symptome ale boalei mintale antisemite” („Symptome der Antisemitischen Geistes Krankheit”, Iassy 1887).

Și ca o dovadă că argumentele de care se servesc jidanii paraziți, împotriva antisemitismului, sunt de o extremă sărăcie – ca și ale jidăniților și pururea aceleași – iată ce spune, chiar acum în urmă, Curierul Israelit, oficialul organ al Uniunii Evreilor pământeni, în articolul de fond al numărului său de Vineri, 15 Septembrie 1922, sub titlul injurios pentru noi, care scriem la APĂRAREA NAȚIONALĂ, numindu-ne o bandă de mișei:

„Este la antisemiți o stare de degenerare intelectuală ajunsă la perversitatea simțurilor, un fel de sadism mental, de care cei loviți sunt împinși la minciună și calomnie”.

Cum vedeți, este o explicație foarte simplă dar și extrem de naivă: tot ce se spune contra jidanilor este minciună și calomnie, datorită unor degenerări intelectuale specifice.

Definiția antisemitismului – de către jidăniți și jidani – se rezumă, dar, în aceste două cuvinte: sălbăticie și nebunie: se înțelege: ale antisemiților. Cât pentru jidani – ca fenomen social – ei nici nu intră în explicația aceasta. Ca și cum nu ar fi.

„Sălbăticia” și „nebunia” au făcut ca toate popoarele, în toate timpurile, egiptenii, persii, grecii, romanii, arabii precum și națiile moderne până în ultimul timp, să considere pe jidani ca un pericol național și să ia măsuri împotriva lor.

„Sălbăticia” și „nebunia” au întunecat înțelegerea celor mai străluciți reprezentanți ai culturii tuturor națiilor, ca Cicero, Seneca, Tacit, Mohamed, Martin Luther, Giordano Bruno, Friederich cel Mare, Voltaire, Napoleon I, Goethe, Herder, Immanuel Kant, Fichte, Schopenhauer, Charles Fournier, Ludwig Feuerbach, Richard Wagner, Bismarck, Rudolf Virchow, Theodor Billroth, Eugen Dühring, și alții nenumărați, în toate domeniile, ca să se pronunțe contra jidanilor.

„Sălbăticia” și „nebunia”, în sfârșit, explică antisemitismul celor mai aleși reprezentanți ai culturii noastre, ca Simeon Bărnuț, B. P. Hașdeu, Vasile Alecsandri, Vasile Conta, Mihail Eminescu.

Sălbatici și nebuni: toți aceștia. Civilizați și cuminți: jidăniții. Iar jidani: inexistenți.

Asemenea aberații se sfarmă de la sine. Cu toate acestea, pentru a confuziona spiritul maselor, ele se produc neconținut. De aceea tocmai și pentru că asemenea „teorie” – vrednică de capul jidanilor și de imbecilitatea și venalitatea jidăniților – nu este capabilă să înțeleagă antisemitismul, ca fenomen social, noi îi vom spune „teoria antisemită”.

După această teorie, a noastră, în alcătuirea antisemitismului trebuie să deosebim trei momente: instinctul, conștiința, știința.

Instinctul a făcut ca întotdeauna mulțimea, care se preocupă în primul rând de interesele sale materiale imediate, să se împotrivească parazitismului jidanilor, prin mișcări populare, adeseori sângeroase, și generale, precum a fost între altele multe, pretutindeni, teribila mișcare a cazacilor, din Ucraina, condusă de Bogdan Hmelnischy și în care au pierit peste 250.000 de jidani în 1649.

Conștiința pericolului jidovesc se trezește treptat, mai întâi în clasele culte, și apoi se întinde la tot mai mulți, care se unesc cu mulțimea, sprijinind revendicările ei, ele însele devenind conștiente.

Știința începe cu cercetări parțiale, până când ajunge – abia în zilele noastre – la determinarea obiectului ei, cercetând iudaismul ca fenomen social, despărțit de mediul în care caută să se confunde și constatând că el este o problemă umană, și cea mai mare, a cărei soluție trebuie găsită.

Cercetările parțiale, prin rezultatele la care ajung, am putut zice că formează antisemitismul științei. Aceasta este baza, care nu se confundă însă, cu știința antisemitismului. Ceea ce le deosebește este obiectul lor diferit. Și iată definiția – prin determinarea obiectului – a acestei științe, care se vede că este o adevărată știință cu domeniul ei propriu: „Știința antisemitismului are ca obiect iudaismul ca problemă socială, fiind astfel, în mod necesar, sinteza tuturor științelor care pot contribui la soluția ei”.

Care sunt aceste științe, care prin cercetările lor parțiale contribuie la cunoașterea iudaismului, am văzut. Și iată în ce fel știința antisemitismului se folosește de rezultatele lor, pentru a îndruma soluția ei.

Istoria: constată că de la început jidanii sunt un popor rătăcitor printre celelalte popoare, nomad, fără patrie. Știința antisemitismului stabilește că acest nomadism este contrar existenței popoarelor sedentare agricole și nu poate fi tolerat.

Antropologia: constată că jidanii sunt un amestec de rase diferite între dânsule, neînrudite, ca semiții, ariani, negrii, mongolii. Știința antisemitismului explică sterilitatea nației jidănești în domeniul culturii, ca un efect al acestei corciri și arată că această corcitură nu poate servi cu nimic cultura celorlalte nații, pe care numai o falsifică, denaturând caracterele ei.

Teologia: constată că religia jidănească este o religie particularistă, bazată pe legământul special încheiat de Dumnezeu lor, Iahve, cu jidanii, considerați ca popor ales, ca popor sfânt (am codes), despărțit de celelalte popoare.

Știința antisemitismului deduce cu rigurozitate că o asemenea concepție exclude posibilitatea oricărei conlucrări pașnice și a oricărei asimilări cu jidanii.

Politica: constată că pretutindeni, în mijlocul celorlalte nații, jidanii au organizația lor socială deosebită, constituind stat în stat. Știința antisemitismului conchide că jidanii sunt un element anarhic, periculos existenței tuturor statelor.

Economia politică: constată că jidanii au trăit în toate timpurile, chiar în Palestina, ca popor suprapus celorlalte nații, exploatând munca lor, fără ca ei să fie direct producători. Știința antisemitismului zice că orice nație are dreptul să-și apere munca sa productivă de exploatarea jidanilor, care nu pot fi tolerați a trăi ca paraziți, compromițând existența popoarelor.

Filosofia: constată că concepția iudaismului despre viață este un anacronism contrar propășirii umane. Știința antisemitismului impune, ca o datorie către civilizație, ca această monstruoasă cultură să fie înlăturată prin silințele unite ale tuturor națiilor.

Pe constatările obiective ale diferitelor științe speciale – deosebite de dânsa, știința antisemitismului – își bazează concluziile ei, care toate duc, cu necesitate, la aceeași soluție: eliminare jidanilor din mijlocul celorlalte popoare, punând capăt existenței lor nefirești, parazitare, datorate unor concepții anacronice, contrară civilizației și liniștii tuturor națiilor și pe care ele nu o mai pot tolera.

Această teorie antisemită diferă, cum se vede, de teoria jidănească și a jidăniților, care reduce explicația antisemitismului la cele două manifestări sufletești, individuale, și care de îndată ce se manifestă în masă, sunt ele însăși o problemă socială: sălbăticie și ură. Și o explică numai pe aceasta.

Instinctul antisemitismului: poate fi însoțit uneori de sălbăticie și ură. Pentru că instinctul e orb – cum se zice – deși e așa de sigur în apărarea vieții.

Conștiința antisemitismului se adaugă, însă, instinctului, întărind pornirile lui, oricât ar fi de „sălbatică”. Căci pentru a fi „civilizat”, trebuie mai întâi să exiști.

Știința antisemitismului: vine, în sfârșit, și explică fenomenul, luminând tot mai multe conștiința mulțimii și dând satisfacție deplină instinctului ei, cu izbucnirile lui violente, pe care le legitimează, dezvăluind cauza lor, în parazitismul jidanilor. Astfel, ea ne dă formula soluției științifice, a problemei iudaismului – pe care nu ne mai rămâne decât s-o punem în funcție, pentru a o realiza.

Antisemitismul modern întrunește dar toate energiile: energia instinctului, energia conștiinței, energia științei, a adevărului deplin dovedit, formând o formidabilă putere socială, capabilă desigur să rezolve cea mai mare problemă a civilizației timpului nostru care este problema jidănească. Și cu ce se apără jidanii și jidăniții împotriva acestei puteri uriașe, căutând să prelungească existența condamnată a parazitismului lor? Am văzut: clișee, injurii și mofturi.

Iudeofagia vulgară și feroce a antisemiților noștri... ne compromit în fața lumii civilizate... arme ruginite scoase din arsenalul prigonirilor medievale... Răscolirea în masele populare a instinctelor bestiale... porniri asiatice... Nebunie... Sadism mental...

Acestea sunt toate argumentele – căci altele nu au – pe care le opun antisemitismului nostru, crezând a-l înlătura cu prostii.

Pe când în sânul tuturor națiilor, revoltate împotriva parazitismului Iudei nomade, clocotesc energiile răzbunătoare...

A. C. Cuza, *Apărarea Națională*, nr.16, 15 Nov. 1922, an I)

ÎNFIINȚAREA ASOCIAȚIEI STUDENȚILOR CREȘTINI

La 20 Mai 1922, într-o adunare restrânsă am declarat desființat Centrul Studentesc Iași, care se afla încă în mâinile unei rămășițe de adversari susținuți de rectorat și am înființat „Asociația Studenților Creștini”, care trăiește și astăzi. Pornisem un grup restrâns, înființasem un cerc studentesc, trecusem la Societatea Studenților în Drept, iar spre sfârșit, se năștea din truda noastră adevăratul Centru Studentesc sub denumirea de ASOCIAȚIA STUDENȚILOR CREȘTINI, către care băteau acum toate inimile studențimii ieșene. Alta însă, decât cea de la 1919.

***

De acum mă apropiam, cu puțină melancolie în suflet, după trei ani de lupte și de scumpe legături călite în focul atâtor încercări, de ziua despărțirii mele de universitate, de viața de student, de camarazii mei de luptă. Mai aveam o lună până la examenul de licență și nu mă puteam de prinde cu ideea că va trebui să plec, că noi, seria de la 1919, așa strâns închegați sufletește, vom pleca și ne vom răspândi fiecare, cine știe în ce colț de țară.

De aceea, după ce am aranjat succesori în locul meu la Drept pe Sava Mărgineanu, iar la Asociația Studenților Creștini pe Ilie Gârneață, am făcut un jurământ cu 26 de camarazi, care ne simțeam mai legați, în scopul de a lupta pe oriunde vom fi pentru crezul ce ne-a legat pe băncile universității. Legământul acesta l-am iscălit cu toții, l-am pus într-o sticlă și l-am îngropat în pământ.

După ce mi-am trecut examenele de licență, am făcut un alt legământ cu un al doilea grup mai nou în luptă, în număr de 46.

Aceștia au fost invitații mei la Huși, unde timp de patru zile am ținut ședințe, lămurindu-ne în cele mai mici amănunte asupra activității noastre viitoare. Aici, tatăl meu a vorbit camarazilor în mai multe rânduri, îndemnându-i la luptă.

După aceasta ne-am despărțit purtând fiecare în suflet dorul unor zile mai bune și mai drepte pentru neamul nostru.

ANGAJAMENT DE ONOARE

Subsemnații studenți ai Universității din Iași, văzând situația grea în care se găsește poporul român, amenințat în existența sa de către un neam străin, care ne-a acaparat moșia și tinde să pună mâna pe conducerea țării; pentru ca urmașii noștri să nu pribegească prin țări străine, alungați de sărăcie și mizerie din țara lor și pentru ca neamul nostru să nu sângereze sub tirania unui neam străin, ne ridicăm hotărâți împrejurul unui nou și sfânt ideal, acela al apărării patriei noastre în contra cotropirii jidovești.

În jurul acestui ideal am format Asociația Studenților Români Creștini de la Universitatea din Iași.

Cu acest ideal plecăm în suflet cei care părăsim astăzi băncile școlii.

A lupta, pe oriunde vom fi, pentru dreptatea noastră, pentru viața amenințată a neamului, socotim a fi cea dintâi a noastră datorie de onoare.

De aceea, întruniți astăzi Sâmbătă 27 Mai 1922, ne luăm un angajament comun ca, împrăștiindu-ne în toate colțurile țării, să ducem cu noi pretutindeni din focul care ne-a însuflețit în vremurile tinereții și să aprindem în sufletele necăjite făclia adevărului, a dreptului de viață liberă a neamului nostru pe aceste meleaguri.

Vom păstra cea mai strânsă legătură cu asociați pe care azi o părăsim și în care rămânem ca membrii sprijinitori, ea fiind punctul central care ne va uni mereu în lupta noastră. Ne vom întâlni peste 8 ani, adică în anul 1930, 1/14 Mai la Universitatea din Iași. Comitetul asociației va avea grijă să anunțe pe toți membrii cu două luni înainte de această zi și să pregătească primirea lor.

Lăsăm cuvântul nostru tuturor generațiilor de studenți care vor trece prin această asociație și care vor înțelege să-și închine munca lor pe altarul patriei să se întrunească în același an și în aceeași zi cu noi la Universitatea din Iași.

27 Mai 1922

Corneliu Zelea Codreanu – Huși

N. Nădejde, str. Universității 21 – Iași

Grig. Ghica, str. Carol 23 – Iași

I..Sârbu, Oficiul Attachi, com. Rudi, jud. Soroca

Grigoriev Eusevie, Oficiul Ivanovca-Rusă, jud. Cetatea Albă, com. Caragiani

Ilie Gârneață, str. Muzelor 40 – Iași

Alexandru P. Hagiu, Chetrești – Vaslui

Ioan Blănaru, str. Tăbăcari 35 – Huși

Constantin C. Zotta, Maior Teleman 13 – Huși

A..Ibrăileanu, str. Ghica Vodă 3 – Galați

M. Berthet, com. Purcari, jud. Cetatea Albă

Iacob I. Filipescu, Tg, Fălciu, jud. Fălciu

Leonid Bondac, Soroca – str. I. Heliade Rădulescu 5

C. Mădărjac, str. Apostol 71 – Galați

I.. Miclescu, Portului 165 – Galați

Ionel I. Teodorescu, Muzelor – Galați

Lascu Nicolae, Chișinău – str. Sinadino 22

Bobov Mihail, Chișinău, str. Podolskaia 85

Mihail V. Sârbul, com, Mășcăuți, jud, Orhei

Nicolae B. Ionescu – R. Sărat, str. Costantin Brâncoveanu 59

Pavel Epure – Cetatea Albă, Catedrală

Gh. Boca, Bălăceanca, jud. Suceava – Bucovina

Vasile Nicolau, str. Lascăr Catargiu 61 – Huși

Andronic Zaharia, Parteștii de Sus p.u. Cacica – Bucovina

Vasile N. Popa, com. Păunești, Putna

Vasile Corniciuc, Putrăuți, Suceava – Bucovina

Nicolae N. Aurite, Tereblecea, Sirete – Bucovina

Gr. Mihuță, Scheia, Suceava – Bucovina

Ciobanu Ștefan – Suceava, str. Sturza 9, Bucovina

Eugen Cârdeiu, com. Bîlca, jud. Rădăuți, Bucovina

Eug. N. Manoilescu, Epureni, Fălcu

Vladimir Frimu, com, Călmățui, jud. Cahul

Gh. Zarojeanu – Iași, str. Muzelor 40

Prelipceanu Tit. Vasile, Horodnicul de Jos, jud. Rădăuți

Prelipceanu Gr. Vasile, Horodnicul de Jos, jud. Rădăuți

Constantin Darie, Horodnicul de Sus, jud. Rădăuți

Pascaru Ioan a Ștefan. Tereblecea, jud. Siret

Mihail I. Babor, Bălăceana, Suceava – Bucovina

Sava Mărgineanu, Stroești, Suceava – Bucovina

Țăranu Traian, Stroești, Suceava – Bucovina

Al. Pistuga, com. Târnauca, jud, Dorohoi

Dragomir Lăzărescu, Târnauca, jud. Dorohoi

Constantin C. Câmpeanu, Scheia, jud. Suceava – Bucovina

D. Porosnicu, Gurmezoaia, Fălcu

N. Gh. Ursu, Mălușteni, Covurlui

C. Ghica, str. Carol 23 – Iași

LA SFÂRȘITUL STUDIILOR UNIVERSITARE

Rămas acasă, îmi treceau pe dinaintea ochilor cei trei ani petrecuți în universitate și mă întrebam: cum am putut noi răzbi peste atâtea obstacole, cum am putut înfrânge mentalitatea, voința a mii de oameni, cum am învins senate universitare și cum am muiat cutezanța unei întregi prese vrăjmașe? Am avut noi bani să plătim mercenari, să ne scoată foi, să facem deplasări, să întreținem acest adevărat război? N-am avut nimic.

Când m-am aruncat în cea dintâi luptă, n-am făcut-o în urma vreunui îndemn din partea cuiva. Nici în urma vreunei consfătuiri, a vreunei hotărâri prealabile cu executarea căreia aș fi fost eu însărcinat. Nici măcar sub impulsul unei mari și îndelungi frământări interioare sau cugetări adânci, în care să-mi fi pus această problemă.

Nimic din toate acestea. N-aș putea să definesc cum am intrat în luptă. Poate ca un om care, mergând pe stradă cu grijile, nevoile și gândurile lui, surprins de focul care mistuiește o casă, își aruncă haina și sare în ajutorul celor cuprinși de flăcări.

Eu, cu mintea unui tânăr de 19-20 de ani, am înțeles numai atât din toate cele ce vedeam: că ne pierdem țara, că n-o să mai avem țară; că prin concursul inconștient al bieților muncitori români sărăciți și exploatați, va veni peste noi stăpânitoare și pustiitoare hoardă jidănească.

Am pornit din porunca inimii, dintr-un instinct de apărare pe care îl are cel din urmă vierme târător, nu din instinctul de conservare personală, ci din acela de apărare a neamului din care făceam parte.

De aceea, tot timpul, aveam senzația că în spatele nostru stă neamul tot, cu viii, cu alaiul de morți pentru țară, cu tot viitorul lui. Că neamul luptă și vorbește prin noi, că mulțimea vrăjmașă, oricât de mare, în fața acestei entități istorice, nu-i decât un pumn de fărâmituri omenesti pe care le vom împrăști și le vom învinge.

Pentru aceasta au căzut cu toții, în frunte cu necugetatele senate universitare, care crezând că luptă cu noi, o mână de tineri nebuni, luptau în realitate cu propriul lor neam.

Există o lege a firii, care așează pe fiecare la locul său; răzvrățiții în contra firii, de la Lucifer și până azi, toți răzvrățiții aceștia, de multe ori foarte inteligenți, dar totdeauna lipsiți de înțelepciune, au căzut străfulgerați.

În cadrul acestei legi a firii, acestei înțelepte așezări, oricine poate lupta, are dreptul, are datoria să lupte pentru mai bine. În afară, în contra, peste această așezare nimeni nu poate activa nepedepsit și neînfrânt.

Globula de sânge trebuie să rămână în cadrul și în slujba organismului omenesc.

O răzvrătire ar fi când nu s-ar ridica în contra organismului, ci mai puțin: când ar sta în propria ei slujbă, când nu s-ar satisface decât pe ea însăși, când n-ar avea altă menire și alt ideal în afară de ea, când ar deveni propriul ei Dumnezeu.

Individul în cadrul și în slujba neamului său.

Neamul în cadrul și în slujba lui Dumnezeu și a legilor Dumnezeirii.

Cine va înțelege aceste lucruri va învinge, chiar de va fi și singur. Cine nu va înțelege, va cădea învins. Sub imperiul acestor gânduri îmi terminam cel de-al treilea an universitar.

***

Din punctul de vedere al organizării ne statornicisem pe ideea de șef și de disciplină. Democrația era înlăturată, nu din calcule și nici din convingerea născută pe cale de teorie.

Antidemocrația noi o trăisem din primul moment. Eu am condus mereu. O singură dată în trei ani am fost ales: președinte la Societatea Studenților în Drept. Tot restul timpului nu ma-u ales pe mine șef luptătorii, ci eu mi i-am ales.

Niciodată n-am avut comitete și n-am pus la vot propuneri. Totdeauna însă, când am simțit nevoia, m-am sfătuit cu toți, dar pe a mea răspundere, am luat singur hotărârea. De aceea, grupul nostru mic era întotdeauna o unitate nezdruccinată. Tabere cu păreri împărțite, majorități și minorități, ciocnindu-se între ele pe chestiuni de acțiune sau de teorie, n-au existat.

Le toți ceilalți era exact contrariu. De aceea au și căzut învinși.

O mare credință, ca o flacără care ardea neconținut în inimile noastre, luminându-ne calea, o mare și neuitată iubire între noi, o mare disciplină, o decizie în timpul luptei și o cumpănită pregătire a plenului de luptă; acestea, binecuvântarea Patriei și a lui Dumnezeu, ne-au asigurat biruințele în cei trei ani.

VARA ANULUI 1922

Vara anului 1922 n-a trecut în liniște. Pe scena teatrelor naționale românești sau comunale din orașele moldovene încep să se joace în idiș piese jidănești de către trupa *Kanapof*. Tineretul nostru a considerat aceasta ca o primejdie, pentru că a văzut un început de înstrăinare a acestei instituții menite să facă educație națională și morală poporului român. Expropriați în comerț, expropriați în industrie, expropriați în bogățiile solului și subsolului românesc, expropriați în presă, ne vom vedea într-o bună zi expropriați și de pe scena teatrelor naționale. Teatrul, alături și școală și de biserică, poate înălța o nație decăzută, la conștiința drepturilor și misiunii ei istorice. El poate pregăti și înălța la luptă dezrobitoare o nație. De acum ni se va lua și

această redevă. Teatrele noastre ridicate din truda și banul românului vor sluji jidănimii pentru pregătirea și întărirea forțelor ei în lupta contra noastră. Iar, pe de altă parte, de pe aceste scene românești, ne vor servi ca hrană sufletească nouă, românilor, tot ce va contribui la demoralizarea, la decăderea și la nimicirea noastră națională și morală.

Era de datoria altora, a guvernului, a oricărei autorități, a profesorilor, să ia atitudine în fața acestui nou atac antiromânesc. Absență totală. Numai tineretul, riscând lovituri, acoperindu-se de nenumărate insulte și negăsind nicăieri nici un sprijin, a reacționat așa cum a putut.

Această luptă a fost continuată în toate orașele: la Huși, Vaslui, Bârlad, Botoșani, Pașcani etc., de grupul studenților ieșeni ajutați pretutindeni de elevii de liceu. Ei pătrundeau în sălile pline de jidani, aruncând peste artiștii satanei cu tot ce le cădea în mână și alungându-i astfel de pe scena românească.

Poate necivilizat, vor zice unii. Poate, zic și eu. Da întrucât este civilizat ca o nație străină să mă deposeze rând pe rând de toate bunurile țării mele? Întrucât este civilizat ca aceeași nație să-mi otrăvească cultura și să mi-o servească apoi pe scenă pentru a mă ucide?

Întrucât au fost civilizate mijloacele întrebuințate în Rusia de jidănimă? Întrucât e civilizat să căsăpești milioane de oameni fără judecată? Întrucât e civilizat să dai foc bisericilor sau să le transformi în cabarete?

Eu, în sărăcia și după slabele mele puteri, mă apăr în contra atacului cum pot. Cu presa, dacă am. Cu autoritățile, dacă mai sunt românești. Cu cuvântul, dacă mă ascultă cineva. Cu forța, dacă nu mai am cu ce și dacă toți tac. E laș și nedemn acela care din vânzare sau din lașitate nu-și apără țara. Și nu reacționează în nici un fel.

Oricum, era un protest această luptă, era singurul protest în mijlocul unei lașe și îngrozitoare tăceri. A doua zi se întorceau camarazii, plini de lovituri și de răni, căci nu era puțin lucru ca un grup de 15 tineri să intre într-un teatru cu 3-4000 de jidani. Și mai ales se întorceau plini de ocară și de batjocură din partea românilor noștri.

De multe ori mă întreb: ce ne-a menținut pe noi, un grup așa de mic, în fața atâtor lovituri, a atâtor ocări venite de pretutindeni în jurul nostru? N-am găsit nici un sprijin nicăieri. În această luptă cu toată lumea, singurul sprijin l-am găsit în noi. În credința noastră că suntem pe marea linie a istoriei noastre naționale, alături de toți cei care au luptat, suferit și murit, ca martiri, pentru pământul și neamul nostru.

ÎN GERMANIA

În toamna anului 1922, m-am întors la Iași. Acolo am împărtășit camarazilor un vechi gând al meu, de a mă duce în Germania, pentru a-mi continua studiile de Economie Politică și în același timp a încerca să realizez cât de puțin gândul de a duce ideile și credințele noastre peste hotare. Noi ne dădeam bine seama, din studiile

pe care le făcusem, că problema jidovească are un caracter internațional și că reacțiunea nu poate fi decât tot pe plan internațional; că o rezolvare totală a acestei probleme nu se poate obține decât printr-o acțiune a tuturor neamurilor creștine trezite la conștiințe primejdiei jidănești.

Nu aveam însă nici bani, nici haine. Camarazii mi-au procurat haine și au împrumutat suma de 8.000 lei de la inginerul Grigore Beian, pe care urmau s-o plătească lunar, contribuind fiecare după puteri. Cu această sumă am plecat la Berlin, condus la gară de toți acei de care mă despărțeam și care rămâneau să lupte mai departe acasă.

Ajuns la Berlin, mi-au fost de mare ajutor doi prieteni, studenți și ei, Bălan și C. Zotta. M-am înscris la Universitate.

În ziua înscrierii m-am îmbrăcat în costum național și m-am prezentat la acea frumoasă solemnitate, când rectorul după un străvechi obicei, strânge mâna fiecărui nou înscris. Pe sălile Universității am fost obiectul curiozității generale din cauza costumului meu românesc.

***

Pe cititorul acestor rânduri l-ar interesa cu deosebire două chestiuni din Germania de la 1922. O privire asupra situației generale și stadiul mișcărilor antisemite.

Rănila lăsate de războiul care se terminase de curând și de înfrângere, sângerau. Mizeria materială se întindea peste Berlin și peste restul țării, deopotrivă. În ultimul timp fusese ocupată și Valea Ruhrlui, un însemnat centru de bogăție. Asistam la prăbușirea vertiginoasă și catastrofală a mării. Lipsă de pâine, lipsă de alimente, lipsă de lucru prin cartierele muncitorești. Sute de copii acostau lumea pe stradă, cerând ajutor. Căderea mării aruncă în aceeași mizerie și aristocrația germană. Oameni care avuseseră bani, în câteva zile nu mai aveau nimic. Cei cu pământuri și imobile care și le vânduseră atrași de mirajul unui mare preț, numai în câteva săptămâni rămâneau săraci. Capitalurile jidănești din țară și străinătate făceau afaceri colosale. Cu câteva sute de dolari, deținătorii de valută forte deveneau proprietari ai unor imobile uriașe de câte 50 de apartamente. Samsarii mișunau pe toate străzile, dând lovituri formidabile.

Părtași ai acestei mari mizerii erau și câțiva străini, printre care mă număram și eu: fiindcă n-aveam nici un ban. Cei 8.000 de lei ai mei cu care venisem îi terminasem. Atunci a început foamea. Dar în mijlocul unei suferințe generale, viața ta e mai ușoară. Fiind o fire care nu mă încovoi în fața greutăților, nu m-am supus mizeriei, ci am încercat să lupt cu ea. Am studiat toate posibilitățile și m-am hotărât să mă apuc de comerț. Îmi trebuia un capital foarte mic, pentru ca să procur produse alimentare din provincie, pe care apoi să le aduc și să le revând la Berlin la restaurante. Acest fapt m-a determinat să mă mut în ajunul sărbătorilor la Jena, unde viața era mai ieftină. M-a impresionat acolo, în mijlocul acestei mizerii în care se zbătea poporul german, spiritul de disciplină, puterea lui de muncă, simțul datoriei, corectitudinea, puterea de rezistență și credința în zile mai bune. Era un popor sănătos și vedeam că nu se va lăsa doborât la pământ și că va învia cu puteri nebănuite de sub piatra tuturor greutăților care-l apăsau.

Mișcarea antisemită. Existau în Germania mai multe organizații politice și doctrinare antisemite, cu multe foi, cu manifeste, cu insigne, toate însă șubrede. Studențimea

de la Berlin și cea de la Jena era împărțită în societăți și număra foarte puțini antisemiți. Masa studențească cunoștea vag problema. De o acțiune studențească antisemită sau măcar de o orientare doctrinară similară celei de la Iași nu putea fi vorba. Am avut multe discuții cu studenții de la Berlin, în 1922, care desigur astăzi sunt hitleriști și mă mândresc să le fi fost eu profesorul în antisemitism, ducându-le acolo din adevărurile învățate la Iași.

De Adolf Hitler am auzit pentru prima dată pe la mijlocul lunii octombrie 1922. Mă dusesem în Nord-Berlin, la un muncitor care fabrica „zvastici” și cu care legasem bune relațiuni. Numele său era Strumpf și locuia în Salzwedeler Strasse 3. Acesta mi-a spus: „se aude de o mișcare antisemită pornită la München de un tânăr pictor de 36 de ani, Hitler. Mi se pare că acesta este acela pe care îl așteptăm noi, germanii”. Viziunea acestui muncitor s-a împlinit. Eu am rămas cu admirație pentru puterea lui de intuiție datorită căreia el a putut desprinde cu antenele sufletului lui din zeci de oameni și fără să-l cunoască, cu zece ani înainte, pe acela care va birui în 1932, unind sub o singură mare comandă întreg poporul german.

***

Tot acolo la Berlin și cam în același timp, am auzit vestea uriașei izbucniri fasciste: marșul asupra Romei și victoria lui Mussolini. M-am bucurat ca de victoria țării mele. Există o legătură de simpatie între toți aceia care, în diferite părți ale pământului, își servesc neamul, după cum există o legătură de simpatie între toți aceia care lucrează la nimicirea neamurilor.

Mussolini, viteazul care călca balaurul în picioare, era din lumea noastră, de aceea toate capetele de balaur se năpusteau asupra lui jurându-i moarte. Pentru noi ceilalți, el va fi un lucefăr luminos care ne va da speranțe; ne va fi dovada vie că hidra poate fi învinsă. O dovadă a posibilităților noastre de biruință.

Dar Mussolini nu e antisemit. Degeaba vă bucurați, șoptea presa jidovească la urechile noastre.

Nu e vorba de ce ne bucurăm noi; e vorba de ce vă supărați D-voastră de victoria lui, dacă nu e antisemit. Care e rațiunea atacurilor mondiale ale presei jidănești în contra lui?

În Italia sunt atâți jidani câți ceangăi în România pe Valea Siretului. O mișcare antisemită în Italia ar fi, ca și cum noi românii, am porni o mișcare contra ceangăilor. Dar dacă Mussolini ar fi trăit în România, n-ar fi putut fi decât antisemit, pentru că fascism înseamnă, în primul rând, apărarea nației tale împotriva primejdiilor care o pândesc. Înseamnă desființarea acelor primejdii și deschidere de drum liber către viață și mărire pentru națiunea ta.

În România, fascismul nu putea să însemne decât înlăturarea primejdiilor care amenință poporul român, adică înlăturarea primejdiei jidănești și deschidere de drum liber către viața și mărirea la care au dreptul să aspire românii.

Iudaismul a ajuns la stăpânire în lume prin masonerie și în Rusia prin comunism. Mussolini a distrus la el acasă aceste două capete iudaice, care amenințau Italia cu moartea: comunismul și masoneria. Acolo, iudaismul a fost desființat prin ce a avut

el. La noi, va trebui desființat prin ce are: jidanii, comuniștii și masonii. Aceste gânduri le opuneam noi, tinerii români, în general, încercărilor iudaice de a ne despărți de bucuria biruinței lui Mussolini.

MIȘCAREA STUDENȚEASCĂ

10 DECEMBRIE 1922

Eram încă la Jena când, într-o bună zi, am fost surprins de vestea că întreaga studențime română, de la toate universitățile, s-a ridicat la luptă. Această nebănuită de nimeni manifestare colectivă a tineretii românești a fost o izbucnire vulcanică pornită din adâncurile nației. Ea s-a manifestat mai întâi la Cluj, în inima aceluia Ardeal care a luat poziție ori de câte ori neamul s-a găsit în impas, pentru ca aproape concomitent să irumpă violent în toate celelalte centre universitare.

Într-adevăr, la 3-4 decembrie, la București, Iași, Cernăuți, sunt mari manifestații de stradă. Întreaga studențime română este în picioare, ca într-un ceas de mare răspântie. Pentru a mia oară, rasa aceasta, a pământului, amenințată de atâtea ori în decursul veacurilor, își arunca tineretul în fața primejdiei pentru a-și salva ființa. Un mare moment de electrizare colectivă, fără pregătire prealabilă, fără discuții pro și contra, fără decizii luate în comitete, fără ca cel puțin cei din Cluj să se cunoască cu cei din Iași, Cernăuți, București. Un mare moment de iluminare colectivă ca lumina unui fulger în mijlocul unei nopți întunecoase, în care o tinerime întreagă își vede linia de viață a ei și a neamului.

Această linie trece luminoasă de-a lungul întregii noastre istorii naționale și continuă virtual de-a lungul întregului nostru viitor românesc, indicând calea de viață și de onoare pe care va trebui să mergem și noi și strănepoții noștri, dacă voim viață și onoare pentru neamul nostru.

Generațiile se pot așeza pe această linie, se pot apropia sau îndepărta de ea. Având puțința deci, de a da pentru neam de la maximum de viață și onoare, până la maximum de dezonoare și rușine.

Câteodată pe această linie se ridică numai indivizi izolați părăsiți de generațiile lor. În momentul acela, ei sunt neamul. Ei vorbesc în numele lui. Cu ei sunt toate milioanele de morți și de martiri ai trecutului și viața de mâine a neamului.

Aici nu interesează majoritatea, fie ea de 99%, cu părerile ei.

Nu păreriile majorității determină această linie de viață a neamului. Ele, majoritățile, se pot numai apropia sau îndepărta de ea, după starea lor de conștiință și virtute sau de inconștiință și decădere.

Neamul nostru n-a trăit prin milioanele de robi care și-au pus gâtul în jugul străinilor, ci prin Horia, prin Avram Iancu, prin Tudor, prin Iancu Jianu, prin toți haiducii, car în fața jugului străin nu s-au supus, ci și-au pus flinta în spate și s-au ridicat pe potecile munților, ducând cu ei onoarea și scânteia libertății. Prin ei a vorbit atunci neamul nostru, iar nu prin „majoritățile” lașe și „cuminiți”. Ei înving sau mor: indiferent. Pentru că atunci când mor, neamul trăiește întreg din moartea lor și se onorează din onoarea lor. Ei strălucesc în istorie ca niște chipuri de aur care, fiind pe înălțimi, sunt bătute în amurg de lumina soarelui, în timp ce peste întinderile cele de jos, fie ele cât de mari și cât de numeroase, se așterne întunericul uitării și al morții. Aparține istoriei naționale nu acela care va trăi sau va învinge – cu sacrificarea liniei vieții neamului – ci acela care, indiferent dacă va învinge sau nu, se va menține pe această linie.

Ea este predeterminată în înțelepciunea lui Dumnezeu; ea a fost văzută în ziua de 10 decembrie, de studenții români. Și în aceasta stă valoarea zilei: o întregă tinerime românească a văzut lumina.

La 10 decembrie, delegați din toate centrele se adună la București, își fixează în zece puncte ceea ce au crezut că formează esența mișcării lor și se declară greva generală pentru toate universitățile, cerându-se realizarea acestor puncte. Nu este 10 decembrie mare prin valoarea formulării care s-a făcut atunci, după cât au putut delegații formula din esența adevărului care frământa sufletul întreg al studențimii române. Este mare prin miracolul trezirii acestei tinerimi la lumina pe care a văzut-o sufletul ei. Este însemnată ca zi a hotărârii. A hotărârii la acțiune, a declarării războiului sfânt, care va cere acestei tinerimi române atâta tărie de suflet, atâta eroism, atâta maturitate, atâtea jertfe cunoscute și necunoscute, atâtea morminte! 10 decembrie 1922 cheamă tineretul pământului acesta la un mare examen.

Nici cei din București și nici eu care eram departe și nici alții, care poate erau copii prin liceu, dar care astăzi lăncezesc adânc în închisori sau dorm sub pământ, n-am crezut că ziua aceasta ne va purta prin atâtea primejdii și ne va aduce atâtea lovituri și atâtea răni în lupte pentru apărarea țării noastre.

La București, Cluj, Iași și Cernăuți, izbucniri formidabile ale maselor studențești, care, conduse de puterea lor de intuiție, – accentuez: nu de conducători – se îndreaptă spre dușman. Ele vizează în primul rând presa jidănească: „Adevărul”, „Dimineața”, „Mântuirea”, „Opinia”, „Lumea”, focare de infecție morală, de otrăvire și zăpăcire a românilor.

Se îndreaptă pentru a le distruge, dar și pentru a arăta poporului român primejdia primei linii inamice, față de care el va trebui să fie în gardă. Manifestația contra presei înseamnă: *declararea ei de dușmană a intereselor naționale* și prin aceasta atragerea luării aminte a românilor de a nu se lăsa induși în eroare., orbiți sau conduși de presa scrisă de jidani sau de români jidăniți.

Presa aceasta atacă ideea religioasă la români, slăbindu-le astfel rezistența morală și rupându-le contactul cu Dumnezeu.

Presa aceasta împrăștie teorii antinaționale, slăbindu-le credința în națiune și rupându-i de pământul țării, de dragostea pentru el, pământ care în toate timpurile a fost îndemn la luptă și sacrificiu.

Presa aceasta prezintă fals interesele noastre românești, dezorientând și îndreptând pe români pe linii opuse intereselor naționale.

Presa aceasta înalță mediocritățile și oamenii capabili de corupție pentru ca străinul să-și poată satisface interesele lui și coboară valorile morale care nu se vor preta a face servicii iudaismului și intereselor acestuia.

Presa aceasta otrăvește sufletul neamului, dând zilnic și sistematic publicitate crimelor senzaționale, legăturilor imorale, avorturilor, aventurilor.

Presa aceasta omoară adevărul și slujește minciuna cu perseverență diabolică, întrebuițează calomniile ca armă de distrugere a luptătorilor români.

De aceea un român trebuie să fie atent când citește o foaie jidănească, stând în gardă față de fiecare cuvânt care nu e la întâmplare aruncat și căutând a descifra planul iudaic cu care el a fost scris. Asupra acestor chestiuni voiește mișcarea studentească să atragă luarea aminte a tuturor românilor, atunci când ea se îndreaptă către redacțiile jidănești, declarându-le vrăjmașe ale poporului român.

Am accentuat că izbucnirile formidabile ale maselor studentești erau conduse de puterea lor de intuiție și nu de conducători. Pentru că e ușor ca cineva să îndrepte câțiva indivizi către casa cuiva, pentru a-i face manifestație ostilă. Când însă marile mulțimi se îndreaptă cu ostilitate, din porunca instinctului lor, către cineva, acela este condamnat fără apel ca vrăjmaș național.

NUMERUS CLAUSUS

În timpul luptelor studentești trece din gură în gură formula „numerus clausus”. Dar nu ca o formulă salvatoare, căci masele nu dau formule, ci indică primejdii.

„Numerus clausus” însemnează că marea primejdie jidănească stă în număr, mai cu seamă în număr, pe care nu-l mai putem suporta nici în școli, nici în comerț, nici în industrie, nici în profesiunile libere. „Atenție la număr”, voiește să spună „numerus clausus”, căci el trece peste puterile noastre de rezistență națională și dacă nu luăm măsuri, murim ca neam.

Atâta valoare are această formulă. Sau, dacă voiți, ca măsură salvatoare, are valoarea unei formule de urgență, de primă îngrijire necesară, dar cu totul insuficientă pentru vindecarea boalei. „Numerus clausus”, în sine, însemnează: limitarea numărului jidanilor în școli, profesiuni libere etc. Până la ce număr limitare? Până la proporția dintre numărul tuturor jidanilor față de acela al românilor în cuprinsul României. Adică, dacă în România sunt 15 milioane de români și 3 milioane

de jidani, proporția este de 20%. După formula „numerus clausus” jidanii urmează să fie admiși în școli, medicină, barou etc., în proporție de 20%.

„Numerus clausus” înseamnă limitarea numărului jidanilor până la proporția dintre numărul lor și numărul total al românilor.

„Numerus clausus” este numai o formulă de repartiție a jidanilor în sânul națiilor, dar nu o formulă de rezolvare a problemei.

Această formulă nu rezolvă aproape nimic, căci ea se ocupă de respectarea proporțiilor, dar nu atacă proporția în sine. Dacă jidanii sunt 3 milioane, îi lasă 3 milioane. Mai ales nu se ocupă din cauza acestei proporții și nu arată mijloacele prin care s-ar putea micșora această proporție, adică nu cuprinde în sine mijloacele de rezolvare a problemei jidănești.

PROBLEMA JIDĂNEASCĂ

NUMĂRUL JIDANILOR

Numărul mare al jidanilor ridică o serie de probleme:

1. Problema pământului românesc;
2. Problema orașelor;
3. Problema școlii românești și a clasei conducătoare;
4. Problema culturii naționale.

Toate acestea sunt tratate impecabil de profesorul A. C. Cuza în scrierile sale: „Poporația”, „Naționalitatea în artă”, „Articole”, „Discursuri parlamentare”, „Curs de economie politică”. Cele ce susțin mai jos aparțin în esență gândirii profesorului Cuza.

Numărul jidanilor din România nu se cunoaște exact. Pentru că statisticile încercate au fost făcute cu cea mai mare lipsă de interes de către politicienii români, pentru a-și ascunde opera de trădare națională și pentru că jidanii de pretutindeni fug de adevărul statisticii. Un proverb spune: „Jidanul trăiește din minciună și moare în contact cu adevărul”. De altfel, multă vreme, Directorul Statisticii Statului din Ministerul de Finanțe era Leon Colescu = Leon Coler.

Și au dreptate din punctul lor de vedere, pentru că românii puși în fața numărului exact al populației jidănești, și-ar da seama că se află în fața unei adevărate primejdii naționale și s-ar ridica pentru a-și apăra patria. Deci, în fața adevărului statisticii, puterea iudaică se stinge, moare. Ea nu poate trăi decât din ascunderea adevărului, din falsificarea lui, din minciună.

Noi credem că sunt în România între 2-2 1/2 milioane de jidani. Dar chiar dacă ar fi numai un milion – așa cum susțin ei – poporul român s-ar găsi în fața unui pericol de moarte. Pentru că nu interesează numai numărul în sine, cantitatea, ci și calitatea celor care îl reprezintă și mai ales interesează pozițiile pe care le ocupă jidanii în structura funcțională a unui stat în viață, sub toate formele, a unei națiuni.

Pământul nostru a fost pământul năvălitorilor. El însă n-a cunoscut niciodată în decursul istoriei ca vreo armată să fi ajuns la formidabilul număr al jidanilor de azi. Năvălirile treceau peste noi mai departe: năvălitorii de azi nu mai pleacă. Se stabilesc aici, pe pământul nostru, într-un număr neîntâlnit până astăzi și se prind ca râia de trupul pământului și al nației.

Când începe năvălirea jidanilor? În jurul anului 1800 găsim un număr de abia câteva mii în toată Moldova. La 1821, în București, se aflau 120 de familii.

Această târzie așezare pe pământul nostru de datorește faptului că jidanii s-au ocupat totdeauna cu comerțul. Ori comerțul, pentru a se putea dezvolta, cere: libertate și siguranță la exercitarea lui.

Pe pământul românesc aceste două condiții lipseau, lipsea libertatea de exploatare a solului românesc, deci perspectivele unui comerț mai mare, și lipsea mai cu seamă siguranța. Pământul românesc a fost cel mai nesigur pământ din lume. N-avea țăranul român siguranța casei lui, a vitelor, a muncii, a recoltei sale de un an. Loc de năvălire și de lupte, teatru de război de secole nesfârșite, iar după ele de multe ori dominație străină cu biruri sângeroase.

Ce să caute jidănimea pe acest pământ? Să se bată cu hunii, cu tătarii, cu turcii?

Năvălirea jidănească începe abia acum 100 de ani. În urma păcii de la Adrianopol 1829, se capătă libertatea de comerț și în același timp încep să se arate zărilor unei vieți mai liniștite.

De acum începe năvala care va crește an cu an peste capul nostru, al românilor și în special al moldovenilor, secătându-ne de averi, nimicindu-ne moralicește și amenințându-ne cu pieirea.

La 1848 comercianții și industriașii moldoveni încep să se plângă domnului Mihail Sturza, cerând măsuri împotriva comercianților jidani și a concurenței neloiale practică de ei.

De atunci năvala crește mereu. Poate nu e bine zis năvală, căci aceasta presupune ideea de violență, de curaj moral și fizic. Infiltrația iudaică este termenul cel mai potrivit, pentru că cuprinde mai mult ideea de strecurare pe nesimțite. strecurare lașă și perfidă. Căci nu e puțin lucru ca să răpești pământul și averile unui neam, fără ca măcar să-ți justifici prin luptă, prin înfruntarea riscului, printr-o mare jertfă, cucerirea făcută.

Ei au acaparat încetul cu încetul comerțul mic și industria mică românească, apoi au atacat prin aceleași manopere frauduloase comerțul și industria mare și astfel au pus stăpânire pe orașele din jumătatea de nord a țării.

Atacul asupra clasei de mijloc românești a fost dat cu precizia pe care o întâlnim numai la unele insecte de pradă care, pentru a-și paraliza adversarul, îl împung cu acul în șira spinării.

Nu se putea un loc mai bine ales.

Clasa de mijloc atacată cu succes, însemnează spargerea în două a neamului românesc.

E singura clasă care are un dublu contact: în jos cu cea țărănească pe care stă suprapusă, exercitând asupra ei o putere de autoritate și prin starea economică mai bună și prin aceea de cultură; în sus, cu ce conducătoare, pe care o susține pe umerii ei.

Atacul reușit asupra clasei de mijloc, adică nimicirea ei, atrage după sine, ca o consecință fatală, fără efort din partea atacatorului:

- a. năruirea clasei conducătoare (această clasă conducătoare va termina prin a se prăbuși);
- b. imposibilitatea refacerii ei;
- c. zăpăcirea și îndobitocirea, înfrângerea și robirea clasei țărănești.

În ultimă analiză, atacul iudaic asupra clasei de mijloc românești aici tinde: moartea, pieirea poporului român nu însemnează moartea celui din urmă român, după cum își imaginează unii. Moartea aceasta însemnează viață în sclavie. Reducerea la stare de viață de rob a câtorva milioane de țărani români, care să muncească pentru jidănimе.

Iată constatările prof. Nicolae Iorga cu privire la numărul jidanilor și la data așezării lor la noi. Profesorul Iorga în „Istoria Evreilor în Țările noastre”, comunicare făcută la Academia Română în ședința de la 13 septembrie 1913, expunând această chestiune, printre altele precizează:

„La Neamț, câțiva evrei se așează unul lângă altul pe pământurile Mânăstirii între 1764-1766” (pag. 18).

„La Botoșani vreun act domnesc ca acel din 1757 nici nu pomenește pe evrei între ceilalți locuitori ai orașului” (pag. 17).

„Câte un evreu apare la Suceava ca orândar pe locul Mitropoliei și alții ca mici negustori, la Ocna, la Hârlău, la Siretiu, la Galați, la Bârlad (era vreme când despre bârlădenii creștini se putea scrie că se îndeletnicesc cu negoțul mai mult decât cu orice altă muncă) (pag.10), apoi la Roman unde la 1741 nu se știa decât de moldoveni și armeni, la Târgul Frumos unde în 1755 se pomenește două cârciumi și orânda jidovească ce sunt acolo în târg” (pag. 17-18).

În Bucovina în jurul anexării de la 1775:

„În aceste ținuturi ale Cernăuțului și Câmpulungului la care se adăuseseră părți ale Hotinului și Sucevei (în toate aceste ținuturi) nu erau decât 206 familii jidovești înaintea stăpânirii împărătești.

La 1775 ajunseseră a fi prin scurgere din Galiția 780-800 familii.

Cel dintâi guvernator al țării, generalul Enzenberg, constată că ei se îndeletnicesc în rândul întâi cu cârciumăritul, cu vin, holercă (rachiu) și bere...

Sunt, spune generalul, *neamul cel mai de-a dreptul stricat, dedat trândăviei, se hrănește fără a fi prea mult supărat, din sudoarea creștinilor muncitori.*

O comisiune care funcționa la 1781 arată că:

Aici în țară, evreii obișnuiesc a cumpăra țăranului dinainte puiul în ou, mierea în floare și mielul în pânțele mamei la un preț mic și prin această camătă, a-i suge cu totul pe locuitori și a-i aduce la sărăcie, așa încât țărani împovărați astfel de datorii și pentru viitor nu află alt mijloc de mântuire decât să fugă din țară.

Vedem pe divanul acestei țări (Moldova) apoi pe domni, mai ales pe Constantin Moruzi apărându-se cu disperare împotriva lor.

...cum i se oferă lui Enzenberg de cahaluri, în scris, 5.000 de galbeni pe an pentru a tolera vechea stare de lucruri, se încearcă și coruperea Domnului, dar acesta respinse BANII mai bine decât să expuie țara pieirii totale” (pag. 20).

Și mai târziu, pe la 1840-48, iată ce constată profesorul Iorga:

„Cu zecile se numără aceste așezări de exploatare și depravație, cârciumă lângă cârciumă, cu sticle de rachiu de cartofi și alte otrăvuri, în tot cuprinsul Moldovei, istovind o rasă pentru hrănirea viciilor civilizate ale clasei dominante” (pag. 34).

Și scrie mai departe profesorul Iorga:

„Totuși intervențiile străine hrănite de elementele evreiești din țară, nu se opriră. În 1878 ele puseră condiții recunoașterii independenței, câștigate cu jertfe de sânge a țării și grămădiră umilințe asupra României independente, care nu se putea sinucide dând politicește jumătate din ea în puterea evreilor moldoveni... Și precum Kogălniceanu apăraseră satele de alcoolul și camăta evreiască, dl. Maiorescu apăra demnitatea României de insulta primirii străinilor, prin voința străinilor” (pag. 39).

**

Am dat acestea aici pentru ca să stabilesc după o mare, recunoscută și necontestată autoritate științifică, începuturile așezării jidanilor pe pământul românesc.

PROBLEMA PĂMÂNTULUI ROMÂNESC

Nu se poate ca un neam din lume, fie el chiar numai un trib de sălbatici, să nu-și pună cu durere sfâșietoare problema pământului său, în fața unei năvăliri străine. Toate neamurile din lume, de la începutul istoriei până astăzi, și-au apărat pământul patriei. Istoria tuturor popoarelor, ca și istoria noastră românească, e plină de lupte pentru apărarea pământului. Să fie oare o anomalie, o stare bolnăvicioasă a noastră, a tineretului românesc, faptul de a ne ridica să ne apărăm pământul amenințat? Sau anomalie, a nu ni-l apăra atunci când ni-l vedem primejduit? Anomalie este a nu ne apăra, adică a nu face ce toate neamurile au făcut și fac. Anomalie și stare bolnăvicioasă este a ne pune în contradicție cu toată lumea și cu întreaga noastră istorie.

De ce oare toate neamurile s-au luptat, se luptă și se vor lupta necontenit pentru apărarea pământului lor?

Pământul este *baza de existență* a nației. Națiunea stă, ca un pom, cu rădăcinile ei înfipte în pământul țării, de unde își trage hrana și viața. Nu există neam care să poată trăi fără pământ, după cum nu există pom care să trăiască atârnat în aer. O nație care nu are pământul său nu poate trăi, decât dacă se așează sau pe pământul unei alte nații, sau pe trupul acesteia, sugându-i viața.

Sunt legi făcute de Dumnezeu, care orânduiesc viața popoarelor. Una din aceste legi este *legea teritoriului*. Dumnezeu a lăsat un teritoriu determinat fiecărui popor ca să trăiască, să crească, să se dezvolte și să-și creeze pe el cultura sa proprie.

Problema jidănească în România ca și aiurea constă în *încălcarea de către jidani a acestei legi naturale a teritoriului*. Ei ne-au încălcat teritoriul nostru. Ei sunt infractorii, și nu eu, popor român, sunt chemat să suport consecințele infracțiunii lor. Logica elementară ne spune: infractorul trebuie să suporte consecințele infracțiunii săvârșite. Va suferi? Nare decât să sufere. Toți infractorii suferă. Nici o logică din lume nu-mi va spune să mor eu pentru infracțiunea săvârșită de alții.

Deci problema jidănească nu naște din „ură de rasă”. Ea naște dintr-un delict săvârșit de jidani față de legile și ordinea naturală în care trăiesc toate popoarele lumii.

Rezolvare problemei jidănești?

Iată-o: reîntoarcerea delincvenților în această ordine naturală universală și respectarea legalității naturale.

Dar și legile țării opresc invazia jidănească. Art. 3 din constituție spune: „Teritoriul României nu se poate coloniza cu populație d gintă străină”.

Ce însemnează, dacă nu *colonizare*, faptul instalării a două milioane de jidani pe teritoriul românesc?

Dar acest teritoriu este proprietatea *inalienabilă și imprescriptibilă* a poporului român. Și după cum scria cineva, poporul român, nu după 50 de ani, nu după 100 de ani, ci chiar și după mii de ani, ne vom revendica dreptul asupra acestui pământ,

după cum ne-am recucerit pământul Ardealului, după 100 de ani de stăpânire maghiară.

NOI ȘI PĂMÂNTUL NOSTRU

Toate popoarele din jurul nostru au venit de undeva și s-au așezat pe pământul pe care trăiesc. Istoria ne dă date precise despre venirea bulgarilor, turcilor, maghiarilor etc. Un singur neam n-a venit de nicăieri. Acela suntem noi. Ne-am născut din negura vremii pe acest pământ odată cu stejarii și cu brazii. De el suntem legați nu numai prin pâinea și existența care ne-o dă muncindu-l din greu, dar și prin toate oasele strămoșilor care dorm în țărâna lui. Toți părinții noștri sunt aici. Toate amintirile noastre, toată gloria noastră războinică, întreaga noastră istorie aici, în acest pământ stă îngropată.

Aici e Sarmisegetuza cu țărâna regelui Decebal, cel nemuritor, pentru că cine știe să moară ca Decebal, nu moare niciodată.

Aici odihnesc Mușatinii și Basarabii, aici la Podul Înalt, la Războieni, la Suceava, la Baia, la Hotin., la Soroca, la Tighina, la Cetatea Albă, la Chilia, dorm românii căzuți în lupte, boieri și țărani, mulți ca frunza și ca iarba.

La Posada, la Călugăreni, pe Olt, pe Jiu, pe Cerna, la Turda, în munții nefericiților și uitaților moți din Vidra, până în Huedin și până la Alba Iulia, locul de tortură al lui Horia și fraților lui de arme, sunt numai urme de lupte și morminte de viteji.

În Carpații toți, din munții oltenești la Dragoslave și la Predeal, de la Oituz la Vatra Dornei, pe vârfuri și în fund de văi, pretutindeni a curs sângele românesc în valuri.

În miezuri de noapte, în ceasurile grele ale neamului, noi auzim glasul pământului românesc, care ne îndeamnă la lupte.

Întreb și aștept răspuns: pe ce drept voiesc jidanii să ne ia acest pământ?

Pe ce urmă istorică își întemeiază pretențiile și mai ales îndrăzneala cu care ne înfruntă pe noi, românii, aici, acasă la noi? Suntem legați de acest pământ prin milioane de morminte și prin milioane de fire nevăzute pe care numai sufletul nostru le simte și rău de aceia ce vor încerca să ne smulgă de pe el.

PROBLEMA ORAȘELOR

În cadrul acestui pământ românesc jidanii însă, nu s-au așezat oriunde, la întâmplare. Ei s-au plasat în orașe, formând în ele adevărate insule de populație jidănească compactă.

La început au fost invadate și cucerite orașele și târgurile din nordul Moldovei: Cernăuți, Hotin, Suceava, Dorohoi, Botoșani, Soroca, Burdujeni, Ișcani, Briceni, Securenii etc.

În fața lor au dispărut negustorul și meseriașul român. Azi o stradă, mâine alta, poimâine un cartier, în mai puțin de 100 de ani centrele românești de un vechi renume și-au pierdut cu totul caracterul lor românesc, luând înfățișare de adevărate cetăți jidănești. Repede au căzut și celelalte orașe moldovenești: Roman, Piatra, Fălticeni, Bacău, Vaslui, Bârlad, Huși, Tecuci, Galați și Iași, a doua capitală a Moldovei, după ce prima și străvechea noastră Suceavă a fost transformată pur și simplu într-un murdar cuib jidănesc, care înconjoară bielele ruine glorioase ale cetății lui Ștefan cel Mare.

La Iași, parcurgând străzi și cartiere întregi nu mai întâlnești nici un român, nici o casă românească, nici un magazin românesc. Trece lume pe lângă mari biserici în ruină și sărăcie: biserica Talpalarilor, făcută de breasla talpalarilor români, biserica Curelarilor, făcută de aceea a curelarilor români. Tot se dărâmă. Nu mai este în Iașii acela mare nici un talpalar român, nici un curelar român. Biserica Sfântul Nicolae cel Sărac, a vechii boierimi moldovenești s-a dărâmat până la temelie, iar peste mormintele din jurul ei, bodegile jidănești aruncă și astăzi lăturile, gunoaiile și murdăriile.

Biserica din Piața Mare, unde este cea mai mare aglomerație de oameni, închisă din *lipsă de enoriași*. Aglomerația de oameni o constituiește numai populația jidănească.

Pe strada Lăpușneanu geme de durere palatul domnesc al lui Cuza-Vodă, transformat în bancă jidănească. În fosta lui grădină se ridică teatru jidănesc în stil palestinian. Străinul ne calcă în picioare tot ce avem mai sfânt.

Geme inima în noi de durere. Ne întrebăm, noi copii, sfâșiați sufletește, cum de s-au găsit români care să se poarte cu atâta vrăjmășie față de neamul lor? Cum de s-au găsit așa de mulți trădători? Cum de n-au fost puși la zid cu toții sau arși de vii în clipa trădării lor? Cum de stă toată lumea? Cum de stăm noi? Sunt probleme de conștiință care ne apasă, care neliniștesc sufletul nostru, care ne tulbură viața. Știm că în nici un fel nu ne vom putea găsi liniștea, decât în lupte, în suferință sau în morminte. Tăcerea noastră ne acoperă de lașitate și orice minut de întârziere pare că ne omoară.

Nu mai vorbim de orașele și târgurile Basarabiei, care stau ca niște plăgi deschise pe trupul istovit și stors al țării.

Nu mai vorbim de Maramureș, unde românii, ajunși în stare de robie, mor în fiecare zi. Nu sunt cuvinte care să poată descrie marea tragedie a Maramureșului.

Dar boala s-a întins ca un cancer; ea a atins Râmnicul-Sărat, a atins Buzăul, a atins Ploieștii și a pătruns în capitala țării.

În 15 ani de zile au căzut Văcăreștii, vechi cartier românesc, au căzut în întregime Dudeștii, au căzut negustorii români de pe Calea Griviței. Mor înlocuiți de jidani vestiții comercianți din Obor, a căzut Calea Victoriei. Ea nu mai este astăzi decât o adevărată cale a „înfrângerii” românești; căci 3/4 din proprietățile de pe Calea Victoriei sunt proprietăți jidănești. De 10 ani au pătruns în Oltenia și au intrat în Craiova lui Mihai Viteazul, au intrat în Râmnicu Vâlcea, au intrat în Severin, sub protecția politicianilor români, care, bine plătiți, pretind că nu există problemă jidănească. Acestor politicieni, a căror trădare față de neam este așa de îngrozitoare, dacă sunt vii, neamul va trebui să le scoată ochii; dacă sunt morți, va trebui să-i scoată din morminte și să le dea foc ciolanelor, în piețele publice. Pe copiii și nepoții lor, neamul va trebui să-i urmărească în averi, confiscându-le și să-i stigmatizeze cu epitetul de „copii de trădători”.

Pierderea orașelor noastre românești are consecințe nimicitoare pentru noi, căci orașele sunt *centrele economice* ale unei națiuni. În ele se acumulează toată bogăția nației. Încât cine este stăpân pe orașe, acela este stăpân pe mijloacele de subzistență, pe bogăția națiunii.

Să ne fie nouă, românilor, oare indiferent cine sunt stăpânii bogăției naționale? Noi sau jidanii? Nici unui neam din lume nu-i poate fi indiferent acest lucru. *Pentru că o populație se înmulțește și se dezvoltă în limita mijloacelor de subzistență de care dispune.* Cu cât aceste mijloace sunt mai puține, cu atât mai puține vor fi posibilitățile de creștere și de dezvoltare ale populației respective și invers (aceste adevăruri asupra legii populației au fost cercetate de toți economiștii și formulate inegalabil de profesorul Cuza).

Trecerea bogățiilor din mâinile românilor în mâinile jidanilor nu însemnează numai *aservirea economică* a românilor și nu numai aservirea politică, – pentru că cine nu are libertate economică nu are libertate politică – ci însemnează mult mai mult: *o primejdie națională care macină însăși puterea noastră ca număr.* În măsura în care ne dispar mijloacele de subzistență, în aceeași măsură, noi, românii, ne vom stinge de pe pământul nostru, lăsând locurile noastre în mâinile populației jidănești, al cărei număr crește pe zi ce merge și din cauza năvălirii din afară și din aceea a acaparării mijloacelor noastre de subzistență, a bogățiilor noastre.

Orașele sunt, în al doilea rând, *centrele culturale* ale unei națiuni (Vezi A. C. Cuza, „Apărarea Națională”, no.3, 1 Mai 1922). Aici în orașe sunt plasate școlile, bibliotecile, teatrele, sălile de conferințe, toate la îndemâna orașenilor. O familie jidănească își poate ușor întreține toți cei 5-6 copii la carte. O familie a unui țăran român, din cine știe ce fundătură de sat, departe de oraș, rar își poate întreține un singur copil la școli până la sfârșit. Și în acest caz este complet sleită de puteri și avere, încât periclitează existența celorlalți 4 sau 5 copii rămași acasă. Deci cine stăpânește orașele, stăpânește posibilitățile de a se adăpa la cultură.

Dar nu numai atât, în orașe și în școli, o nație își împlinește misiunea ei culturală în lume. Cum este posibil ca românii să-și poată împlini misiunea lor culturală prin glasuri, prin condeie, prin inimi, prin minți jidănești?

În sfârșit, orașele sunt *centrele politice ale unei nații.* Din orașe se conduc națiile. Cine stăpânește orașele, are *direct* sau *indirect* conducerea politică a țării.

Ce mai rămâne din țară – în afară de orașe? O gloată de câteva milioane de țărani, fără mijloace de existență omenească, supti și sărăciți; fără cultură, otrăviți de băutură și conduși de jidanii îmbogățiți, deveniți stăpânii orașelor românești, sau de românii (prefecți, primari, polițai, jandarmi, miniștri) care numai de formă conduc, pentru că nu sunt altceva decât *executorii umili* ai planurilor jidănești. Pe aceștia, puterea economică iudaică îi susține, îi lingusește, le face cadouri, îi cooptează în consilii de administrație, îi plătește cu luna (lui Iuda i s-a plătit o singură dată; aici se plătește lunar), le excită poftetele de bani îndemnându-i spre lux și viciu, iar când nu se supun directivelor și vederilor jidănești, sunt dați pur și simplu afară, chiar dacă sunt miniștri, li se taie subvențiile și plățile, li se dau pe față hoțiile și afacerile necorecte făcute cu ei împreună, pentru a-i compromite. Iată ce a mai rămas din această patrie românească în momentul în care ne-am pierdut orașele; o clasă conducătoare, fără onoare, un popor de țărani, fără libertate și toți copiii de români, fără țară și fără viitor.

PROBLEMA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

Cine stăpânește orașele, stăpânește școlile și cine stăpânește școlile, mâine stăpânește țara.

Iată câteva statistici din anul 1920:

Situația la Universitatea din Cernăuți

Facultatea de Filosofie, semestrul de vară:

Români: 174

Evrei: 574

La Drept, în același oraș, semestrul de vară:

După religie

Ortodocși 237 (Români și Ruteni)

Catolici 98

Luterani 26

Alte religii 31

Mozaici 506

(Din „Situția demografică a României”, de Em. Vasiliu-Cluj, pag.84)

În Basarabia

Învățământul primar rural:

Băieți: 72.289 Români 1.974 străini creștini 1.281 Evrei

Fete: 27.555 ,, 1.302 ,, 2.147 ,,

Învățământul primar urban:

Băieți: 6.385 Români 2.435 străini din care 1.351 Evrei

Fete: 5.501 ,, 2.435 ,, 2.492 ,,

Școli secundare și profesionale:

1.535 ortodocși, 6.302 mozaici

Școli secundare mixte:

690 ortodocși, 1.341 mozaici

(op. cit. pag. 84-85)

În Vechiul Regat

Liceul din Bacău Români: 363 Evrei: 198

,, ,, Botoșani ,, 229 ,, 127

,, de fete, Botoșani ,, 155 ,, 173

,, din Dorohoi ,, 177 ,, 167

„ din Fălticeni „ 152 „ 100

„ Național, Iași „ 292 „ 201

Gimn. Alex. cel Bun, Iași „ 93 „ 215

„ Ștefan cel Mare, Iași „ 94 „ 120

Liceul din Roman „ 256 „ 157

„ din Piatra Neamț „ 347 „ 179

Școli particulare

București Români: 441 Evrei: 781

Iași „ 37 „ 108

Galați „ 190 „ 199

(Opera cit. pag. 85-87)

Situația la Universitatea din Iași

Facultatea de Medicină Români: 546 Evrei: 831

„ Farmacie „ 97 „ 299

„ Litere „ 351 „ 100

„ Științe „ 722 „ 321

„ Drept „ 1.743 „ 370

(Op. cit. pag. 87-88)

Școala românească, distrusă în modul acesta prin numărul mare al jidanilor, naște două probleme grave:

- I. - Problema *păturii conducătoare românești*, pentru că școala crează pe conducătorii de mâine ai neamului, nu numai pe conducătorii politici, ci și pe toți conducătorii din toate domeniile de activitate.

II. - *Problema culturii naționale*, pentru că școala este laboratorul în care se pregătește cultura unui popor.

Pentru a sublinia tragedia acestei școli românești copleșită de jidani, găesc că e deosebit de important să citez mai jos dureroasele constatări făcute de unul dintre cei mai străluciți pedagogi ai nației noastre, prof. Ion Găvănescul de la Universitatea din Iași:

„Nu vrem să mai vedem spectacolul ce-l oferă Liceul Național din Iași, unde majoritatea zdrobitoare a elevilor o alcătuiește elementul evreiesc. Puținii elevi români se simt străini: în pauzele dintre ore stau retrași, stingheriți și jenați prin colțuri. Sunt minoritatea *tolerată*.

Majoritarii trăiesc aparte, vorbesc între ei de preocupările lor, de jocurile lor, de societățile lor, Macaby, Hacoah, Macoah etc., de șezătorile și conferințele lor, de sporturile lor, de planurile lor de lucru și petrecere. Și când vor să se ferească de indiscreția românilor, minoritarii-majoritari șoptesc între ei ori o dau de-a dreptul prin idiș...

Bieții profesori români, în fața unor astfel de suflete de elevi! Te gândești involuntar la găina care a clocit ouă de rață. Uite-o cum stă ciocnind, speriată pe marginea lacului, cum își cheamă cu disperare bobocii, *puii ei de altă speță*, care au sărit în apă și alunecă zburdând să treacă pe țărnul celălalt, unde ea nu-i poate urmări.

Ce școală de naționalism să faci cu astfel de auditori? Poți să vorbești, dacă simți în tine flacăra patriotismului, de aspirațiile și idealul românesc? Poți măcar să deschizi gura? Ți se încleștează fălcile, îți îngheață cuvintele pe buze.

Marele Kogălniceanu, în fața unor astfel de bănci cu școlari străini... ar fi putut pronunța el celebrul discurs de introducere în istoria Românilor pe care l-a rostit tocmai pe acele locuri unde azi liceul „Național” românesc a devenit un liceul „Național” evreiesc?

I-ar fi pierit inspirația care-și trage puterea din simpatia ochilor scilipitori de înșelegere și credință.”

Ion Găvănescul, „Imperativul momentului istoric”, pag. 67

Și mai departe:

„Unde s-a văzut vreodată în Anglia, în Franța, în Italia, vreo școală de orice grad, ca să ne mărginim la o singură latură a vieții naționale, în care numărul *preponderent* al școlărilor să aparțină altui neam decât neamului ce alcătuiește populația de baștină a țării și care a întemeiat Statul Național respectiv?

Se poate închipui bunăoară, că la o Facultate de Drept a vreunei Universități din Anglia să fie 547 evrei și 234 de englezi, proporția dintre evrei și români de la Facultatea de Drept din Cernăuți, în anul 1920?

Sau la o Facultate de Filosofie din Italia, să fie 574 evrei și 174 italieni, proporția dintre evrei și români la aceeași Universitate din Cernăuți?

Sunt aceste raporturi normale? Nu sunt monstruozi de biologie etnică, inadmisibile, inconceptibile? Nu sunt un semn de inconștientă criminală pentru pătura conducătoare responsabilă a neamului românesc?"

Ion Găvănescul, op. cit.

PROBLEMA PĂTURII CONDUCĂTOARE ROMÂNEȘTI

Dar cine sunt elevii și studenții de astăzi? Elevii și studenții de azi sunt profesorii de mâine, medicii de mâine, inginerii de mâine, magistrații de mâine, avocații de mâine, prefectii de mâine, deputații de mâine, miniștrii de mâine, cu un cuvânt, conducătorii de mâine ai neamului în toate domeniile de activitate.

Dacă elevii de astăzi sunt 50%, 60%, 70% jidani, mâine în mod logic vom avea 50%, 60%, 70% conducători jidani ai acestui neam românesc.

Se mai poate pune problema dacă un neam are dreptul să-și limiteze numărul străinilor la universitățile sale?

Iată ce răspunde acestei întrebări, în Buletinul Universității din Harvard, citat de profesorul Cuza în „Numerus clausus”, pag.11, Morris Gray, fost student al acestei universități (promoția 1906), studiind problema jidănească de acolo.

Morris Gray începe prin a formula problema în principiu, întrebându-se:

„Mai întâi, care este funcția unei universități? Care sunt datoriile ei?

Dacă datoria ei este o *datorie către individ*, admiterea trebuie să fie bazată în mod franc și manifest, pe *principiul democratic*: orice candidat trebuie să fie admis cu condiția să-și treacă examenele de intrare și de a plăti primul termen al redevențelor școlare. Și aceasta fără anchetă serioasă asupra personalității candidatului, nici asupra posibilităților latente de progres, de eminentă, de folos pentru el însuși sau pentru ceilalți.

Dacă însă, datoria Universității e *datorie către o nație*, atitudinea ei în ce privește admiterea studenților trebuie să fie bazată în chip firesc pe un principiu deosebit.

După părerea mea, datoria unei universități este de a forma oameni în diferite domenii ale gândirii, în așa fel, încât o parte din ei cel puțin, să poată deveni șefi în domeniile lor respective și să facă servicii națiunii.”

Va să zică, iată un principiu bine stabilit, adaugă profesorul Cuza.

„Datoria universităților este către nația lor, pentru care trebuie să pregătească conducători în toate domeniile și care nu pot fi decât naționali.

Căci doar nu se va admite ca o nație să-și formeze *conducători străini* în universitățile sale.”

Din cele expuse mai sus se poate desprinde grava problemă a clasei conducătoare românești de mâine.

Rămâne un adevăr stabilit: România trebuie să fie condusă de români.

Este cineva care susține că România trebuie condusă de jidani?

Dacă nu, atunci trebuie să admită că studențimea română are dreptate și că toate campaniile, toate injuriile, toate infamiile, toate ațâțările, toate uneltirile, toate nedreptățile care se aruncă și se vor arunca asupra acestui tineret românesc, își găsesc justificarea în războiul pe care jidănia îl duce pentru exterminare românilor și a celor mai buni luptători ai lor.

PROBLEMA CULTURII NAȚIONALE

Un neam, punându-și această problemă, cea mai gravă dintre toate, este ca și cu un pom și-ar pune problema fructelor sale.

Când s-ar vedea, că din cauza *copleșirii omizilor*, el nu-și mai poate împlini *rostul său pe lume*, nu mai poate rodi, atunci și-ar pune cea mai tristă problemă, mai mare decât problema însăși a vieții, pentru că, văzându-și desființat scopul vieții, ar fi mai dureros pentru el decât dacă i s-ar desființa viața însăși. Cele mai mari dureri sunt ale *sforțurilor inutile*, fiindcă sunt durerile care rezultă din conștiința îngrozitoare a *inutilității vieții*.

***

E îngrozitor! Noi, poporul român, să nu mai putem da roadele noastre? Să nu avem o cultură românească, a noastră, a neamului, a sângelui nostru, care să strălucească în lume alături de roadele altor neamuri? Să fim noi condamnați astăzi de a ne prezenta în fața lumii întregi cu produse de esență jidănească?

Astăzi, în ultimul moment, când lumea așteaptă ca poporul român să apară cu rodul sângelui și geniului său național, noi să ne prezentăm cu o infecție de caricatură culturală iudaică?

Cu inima strânsă de durere, privim această problemă și nu va fi român, care văzându-și periclitată o întreagă istorie, să nu pună mâna pe armele sale, pentru a se apăra.

Extrag din „Imperativul momentului istoric”, al profesorului Găvănescul, aceste nemuritoare rânduri:

„Grija de căpetenie a neamului românesc tot așa de hotărâtoare pentru ființa lui ca și conservarea fizică este afirmarea lui în sfera vieții ideale a omenirii.

Crearea unei culturi cu caracter propriu românesc.

Nu se poate ca o cultură românească să crească dintr-o școală, organizație politică sau economică de caracter străin.

O instituție ca funcțiune a vieții naționale poartă caracter românesc atunci când factorul uman ce-i dă ființă este românesc.”

În fața situației nenorocite, în fața numărului invadatorilor care ne copleșesc, profesorul Găvănescul se întreabă plin de îngrijorare, punând problema școlii și a culturii naționale:

„Unde să se refugieze sufletele românești? Unde să scape de penibila impresie obsedantă a stării de exil în propria lor patrie?

Afară de biserică, unde intră să se reculegă în tihnă, sub ocrotirea crucii mântuitoare, singurul lor azil rămâne școala.

Școala este cuibul ideal în care geniul național își adună progenitura, ca să o hrănească, să o crească, să o învețe a zbura, să-i arate drumul înălțimilor, pe care numai el le cunoaște, ca să ajungă acolo unde numai lui îi este dat să ajungă.

Școala este locul de refugiu unde se acordează, se pregătesc strunele și organele sufletești ale neamului, ca să intoneze o nouă simfonie, nemaiauzită în lume, prima simfonie a darurilor lui naturale, prescrise ființei lui și numai ființei lui.

Școala este sanctuarul unde se săvârșește marea taină a vieții unui popor, unde sufletul etnic își distilează, în picături de lumină, esența lui nemuritoare, ca să fie turnată în forma ideală predestinată lui și numai lui, de gândul creator al lumilor

Nu pot instrumentele melodice ale altor suflete etnice ca să participe armonic la simfonia culturii noastre. Ele nu cunosc din felul construcției lor, și nu știu să sune decât nota neamului lor.

Ce simfonie românească vei scoate din ele?

Nu poate esența geniului național al altor suflete etnice să cristalizeze în altă formă, decât cea hotărâtoare lor de zămislirea popoarelor. Să scoateți chip de neam românesc de esența națională ebraică, maghiară, germană?”

Ion Găvănescul, „Imperativul momentului istoric”, pag. 64-68

Dar nu numai că nu vor putea să creeze cultură românească, ci jidanii vor falsifica-o și pe aceea pe care o avem, pentru a ne-o servi *otrăvită*.

Școala românească fiind masacrată în modul acesta, noi suntem puși în situația de a *renunța la misiunea* noastră de neam, de a renunța la crearea unui culturi românești și de pieri otrăviți.

REÎNTOARCEREA ÎN ȚARĂ

Acestea toate, noi, studenții ieșeni, spre deosebire de colegii noștri de la celelalte universități, le cunoșteam înainte de începerea mișcării studentești, de la catedra profesorului Cuza, din scrierile prof. Paulescu și Găvănescul, din studiile și cercetările făcute de noi la Societatea Studenților în Drept și din ceea ce văzusem cu proprii noștri ochi și simțiserăm în sufletul nostru.

Era o problemă de mare conștiință care nu se punea. Fiecare zi ne aducea câte o dovadă în plus: vedeam perfidia presei jidănești, vedeam reaua ei credință în toate împrejurările, vedeam ațâțările ei în tot ce era antiromânesc, vedeam opera de lingușire și de ridicare a oamenilor politici, a funcționarilor, a autorităților, a scriitorilor, a preoților creștini care se pretau a face jocul intereselor jidănești; vedeam batjocura de care se învredniceau toți cei ce aveau o atitudine românească, corectă, demnă sau care îndrăzneau să demaște primejdia jidănească; vedeam necuviința cu care eram tratați, noi, în propria noastră casă, ca și cum ei ar fi fost aici stăpâni de mii de ani; vedeam cu indignare crescândă amestecul îndrăzneț al acestor musafiri nepoftiți în cele mai intime probleme de viață românească: religie, cultură, artă, politică, căutând ei a trasa liniile pe care să se miște destinul neamului nostru.

Pe mine, cu mintea mea de tânăr, aproape copil, multă vreme m-au chinuit aceste gânduri, în căutarea unor soluții.

Elementele care mau impresionat mai mult, care m-au determinat apoi la luptă și care m-au mângâiat și întărit în ceasuri de suferință au fost:

1. Conștiința primejdiei de moarte în care se află neamul nostru și viitorul lui.
2. Dragostea pentru pământ și mila pentru orice loc glorios și sfânt, batjocorit și pângărit astăzi de jidani.
3. Mila de oasele celor care au murit pentru țară.
4. Sentimentul de revoltă față de ofensele, de batjocura și de călcarea în picioare de către străinul dușman, a demnității noastre de oameni și de români.

De aceea, când în decembrie 1922 am auzit vestea cea mare, vulcanica izbucnire a mișcării studentești, m-am hotărât să mă întorc în țară, pentru ca să lupt și eu alături de camarazii mei.

Peste puțin timp trenul mă ducea spre casă. De la Cracovia am dat o telegramă studenților din Cernăuți, care m-au așteptat la gară. Aici am stat două zile. Universitatea era închisă. Studenții care o străjuiau păreau niște soldați în slujba țării lor, cu sufletul luminat de Dumnezeu, Nici un pic de interes personal nu adumbrea frumoasa și sfânta lor acțiune. Cauza pentru care se înfrățiseră și luptau într-un singur suflet era cu mult deasupra lor, cu mult deasupra nesfârșitelor lor lipsuri și nevoi.

Fruntașii luptători de la Cernăuți erau: Tudose Popescu, fiul bătrânului preot din Mircești, Dâmbovița, student în al treilea an la Teologie, apoi Dănilău, Pavelescu, Cârsteanu etc.

M-am informat asupra planului lor de luptă. Era grevă generală până la victorie, adică până la rezolvarea de către guvern a punctelor din moțiunea de la 10 decembrie în frunte cu „numerus clausus”.

Nu mi s-a părut bun.

În capul meu a încolțit planul următor:

- a. Mișcarea studențească trebuie să se extindă asupra întregului popor român. Mișcarea studențească mărginită în cadrul Universității să se transforme în mișcare națională a românilor, pentru că, pe de o parte, problema jidănească nu este o problemă numai a Universității, ci a nației românești, și, pe de altă parte, Universitatea singură nu o poate rezolva.
- b. Această mișcare națională trebuie încadrată într-o organizație sub o singură comandă.
- c. Scopul acestei organizații trebuie să fie lupta pentru aducerea la guvernare a mișcării naționale, care va rezolva și „numerus clausus” și toate celelalte probleme, deoarece nici un guvern al partidelor politice din afara acestei mișcări nu va rezolva problema națională.
- d. În vederea acestora, studențimea să pregătească o mare adunare națională a românilor din toate straturile sociale, care să însemneze și începutul noii organizații.
- e. Pentru executarea adunării, fiecare universitate să facă atâtea steaguri câte județe are provincia respectivă. Pânza acestor steaguri să fie dusă și predată de către o delegație de studenți, unui cunoscut naționalist pe care delegația îl va socoti ca cel mai apt pentru acest lucru. Acesta își va aduna în jurul lui un grup de frunțași din oraș și întreg județul și la primirea telegramei, care urma să anunțe cu o săptămână înainte data și locul adunării, să pornească cu pânza steagului și cu toți oamenii săi spre locul indicat.
- f. Pentru ca adunarea să nu fie împiedicată de guvern, toate pregătirile se vor face în tăcere, păstrându-se discreția asupra datei.

Într-o sală a căminului, am expus acest plan în fața unui număr de 50 de luptători.

Ei l-au găsit bun. Atunci s-au strâns bani de la toți, s-a cumpărat pânza necesară și pe loc, în acea sală, studentele au făcut steaguri pentru județele Bucovinei.

LA IAȘI

La Iași m-am întâlnit cu toți foștii mei camarazi.

Le-am expus și lor planul. S-au făcut și aici steagurile, în prima zi, de către studenți, pentru toate orașele din Moldova și Basarabia.

Pe profesorul Cuza nu l-am găsit. Era plecat la București cu profesorul Șumuleanu și cu tatăl meu, în vederea unei adunări în capitală.

LA BUCUREȘTI

A doua zi am plecat la București. Aici m-am prezentat profesorului Cuza, prof. Șumuleanu și tatălui meu, care de peste un sfert de veac luptau împreună în contra primejdiei jidănești, fiind copleșiți de batjocuri, de lovituri și chiar de răni, și care astăzi trăiau marea satisfacție de a vedea tot tineretul cult al țării, în număr de peste 30.000, înălțând steaguri de luptă pentru credința pe care ei o viață întreagă o slujiseră.

La București însă, gândurile mele n-au fost primite cu același entuziasm. Întâi, pentru că am găsit oarece rezistență la profesorul Cuza. Expunându-i planul, după care urma să creăm o mișcare națională și să-l proclamăm șef al acestei mișcări, în adunarea ce urma să se țină, profesorul Cuza a găsit că planul nu era bun, deoarece, spunea el:

– Noi n-avem nevoie de organizare, mișcarea noastră se bazează pe un formidabil curent de mase.

Eu am insistat, comparând o mișcare de mase cu un puț de petrol, care, nefiind captat într-un sistem organizat, chiar dacă izbucnește, nu e de nici un folos, deoarece petrolul se va împrăști în toate părțile. Am plecat însă fără rezultat. A doua zi, profesorul Șumuleanu și cu tatăl meu l-au convins.

Dar mă izbeam de o greutate la care nu mă așteptam. Era pe la începutul lunii februarie. Masa mare a studenților să găsea în plină vigoare sufletească. Deși i se închisese toate cantinele, deși i se închisese porțile tuturor căminelor, studențimea rămânând pe drumuri fără masă și casă în miezul iernii, totuși se afla în plin avânt sub protecția admirabilă a românilor din capitală, care, de a doua zi, și-au deschis larg porțile caselor, găzduind și dând masă la peste 8.000 de studenți luptători. Era

în aceasta o aprobare, un îndemn la luptă, o solidarizare, o mângâiere pentru cei ce primeau răni.

Eu însă, nu aveam nici o legătură cu această masă. Nu cunoșteam pe nimeni. Prin studentul Fănică Anastasescu, care era administratorul revistei „Apărarea Națională”, am început a cunoaște pe câte cineva. Conducătorii mișcării studențești din București, aveam impresia că nu erau suficient de orientați, pentru că, deși elemente de elită, cu distinse calități intelectuale, fapt verificat prin locurile pe care le-au ocupat mai târziu în societate, s-au găsit pe neașteptate în fruntea unei mișcări, la care nu se gândiseră până atunci. De altfel, fiind mulți, fiecare avea câte o părere deosebită. Printre elementele valoroase de la conducere figurau în prima linie: Crețu, Dănulescu, Simionescu, Râpeanu, Rovența și alții. Masa era războinică, o parte din conducători însă, credeau că-i mai cuminte să potolească spiritele.

Pe de altă parte și lipsa lor de pregătire în această direcție, și contactul nepotrivit cu oamenii politici îi făcuseră să încerce într-o oarecare măsură, cel puțin pe unii dintre ei, transpunerea mișcării pe plan material, lucru neadmisibil, după părerea mea. Căci aceasta ar fi fost ca și cum cineva ar spune:

1. Luptăm pentru a cuceri țara din mâinile jidanilor;
2. Luptăm pentru ca să ni se dea o pâine albă la masă;
3. Luptăm pentru două feluri de mâncare;
4. Luptăm pentru un pat bun;
5. Lucrăm pentru aparate de laboratorii, pentru instrumente de disecții etc.;
6. Luptăm pentru cămine;

pentru ca la urmă să se spună, cu voce tare, de către autorități:

– Cererile studenților au fost satisfăcute, guvernul a recunoscut starea de plâns a studențimii și marea ei mizerie etc. Din cele șase puncte cerute de studenți, cinci au fost admise și anume: aparate pentru disecții, aparate pentru laboratorii, câte două pâini albe pe fiecare zi, câte două feluri de mâncare, trei cămine studențești cu paturi bune etc.

Iar despre punctul întâi: *salvarea țării din mâinile jidănimii*, să nu se spună nimic, motivându-se, că au fost admise de guvern cinci puncte din șase.

De la începutul mișcării studențești, întreaga presă jidănească a căutat să transpună mișcarea pe acest pan material.

Obiectivul mișcării să fie „o pâine”.

Pentru ca adevăratul obiectiv – *jidantul* – să scape neobservat. De altfel, cine va reciti foile, va putea observa că și politicienii români puneau problema la fel: – trebuie să li se dea studenților cămine, hrană etc.

După cum am mai spus, o parte din conducerea de la București, înclina pe această pantă, pe care dacă ar fi apucat studențimea, s-ar fi abătut de la adevărata ei misiune.

Părerea mea a fost totdeauna contrară acestui punct de vedere. Contrară oricărui amestec de ordin material în doleanțele formulate de studențime.

Pentru că, ziceam eu, și zic și astăzi, nu nevoile, nu lipsurile îi împinseseră la marea mișcare pe studenți, ci dimpotrivă, părăsirea grijii oricăror nevoi și oricăror lipsuri, oricăror interese, oricăror suferințe personale sau chiar familiale, uitarea acestora de către studenții români și integrarea lor cu toată ființa în *grijile, nevoile și aspirațiunile neamului lor*. Aceasta și numai aceasta le dădea lumina sfântă din ochi.

Mișcarea studențească n-a fost o mișcare de revendicări materiale. Ea se ridica dincolo de nevoile unei generații, împletindu-se cu liniile mari ale neamului.

Pe de altă parte, aici, la București, predomina ideea: mișcarea studențească trebuie să se mențină în cadrul universității, să rămână o mișcare academică, să nu se transforme într-o mișcare cu caracter politic. Această opinie însă era complet greșită, căci coincidea cu interesele jidanilor și ale partidelor, care aveau tot interesul să localizeze chestiunea numai la universitate, și acolo, printr-un mijloc oarecare, s-o stingă.

Părerea noastră era că noi nu facem mișcare pentru mișcare, ci mișcare pentru victorie. Or forțele studențești nu sunt suficiente pentru victorie. Ne trebuie forțele studenților, unite cu ale celorlalți români.

Conducătorii bucureșteni mai erau împotriva proclamării profesorului Cuza ca președinte al unei *eventuale* organizații. Ei susțineau că nu e profesorul Cuza bun pentru asemenea acțiune. Eu susțineam că trebuie să-l ajutăm, așa cum este.

În sfârșit, cei de la București aveau o foarte mare rezervă față de mine. Mă durea, căci eu veneam cu tot ce poate avea un om mai curat și mai sfânt în inima lui, cu dorința vie de a conlucra pe calea cea mai bună *pentru țară*. Poate că necunoscându-mă, erau îndreptățiți să fie rezervați.

Pentru aceste motive, la București, am întâmpinat rezistență. De aceea, am început să lucrez în afara comitetului și nu am făcut decât trei-patru steaguri.

LA CLUJ

La Cluj am plecat cu Alexandru Ghica, unul dintre cei trei copii ai doamnei Constanța Ghica din Iași, strănepoți de domnitor și care, în tot timpul mișcării studențești, s-au purtat impecabil.

La președinția centrului studențesc era Alexa, un element cumpătat și bun. M-a întâmpinat cu aceleași argumentări și în privința orientării studențimii și cu privire la proclamarea profesorului Cuza ca președinte al noii mișcări. Masa studențească era dârză și plină de avânt. Atunci am cunoscut pe Moța: un tânăr ager și de talent. Avea aceleași păreri ca Alexa. Am încercat să-l conving pe el, dar fără rezultat. Îmi era tare greu. Nu cunoșteam pe nimeni. Totuși, am găsit câțiva studenți: Corneliu Georgescu, student în Farmacie, Isac Mocanu de la Litere, Crâșmaru de la Medicină, Iustin Ilieșu etc. Am făcut un steag și în casă la căpitanul Șiancu, care din primul moment s-a alăturat cu dragoste acțiunii noastre; am jurat cu toții pe acest steag.

ADUNAREA DE LA IAȘI DIN 4 MARTIE 1923

ÎNFIINȚARE LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

Reîntors de la Iași, aveam în față două drumuri pe care trebuia să activez paralel:

- I. Pregătirea adunării pentru care se făcuseră steagurile în toate universitățile.
- II. Continuarea mișcării studențești, menținerea grevei generale.

La primul punct, cea mai mare dificultate nu era nici lipsa de oameni, nici lipsa de organizare, nici măsurile guvernului. Cea mai mare dificultate o aveam de data aceasta, nu în dezaprobarea acestui plan, ci în lipsa de entuziasm pentru el a profesorului Cuza.

Profesorul Cuza nu era suficient convins de necesitatea organizării, iar pe de altă parte nu credea în posibilitatea reușitei adunării care urma să aibă loc.

La punctul II aveam dificultăți serioase în conducerea centrelor studențești din București și Cluj, care dificultăți împiedicau existența unui punct de vedere unitar, ca plan de luptă în jurul căruia să se poată realiza o unitate perfectă a acestei lumi noi, ridicată cu toate puterile ei ca să înfrunte și vrăjmașul și toate păcatele noastre trecute.

Nici conducătorii și nici masa acestor centre:

- a. nu cunoșteau problema jidănească și mai ales nu cunoșteau pe jidani. Nu cunoșteau puterea iudaică, modul ei de a gândi și de acționa. Pornisem la război și nu ne cunoșteam adversarul;
- b. credeau că guvernul de atunci, liberal sau eventual un altul, care ar veni după el și căruia noi i-am promite sprijinul nostru ne-ar satisface doleanțele cerute.

De aceea, ei se așezau mai mult pe terenul diplomației. Credeau că până la sfârșit vor putea convinge pe oamenii politici de dreptatea cauzei studențești. Cred că nimic nu e mai penibil decât să discuți o problemă cu oameni care nu cunosc nici cele mai

elementare linii ale ei. Față de această situație de la punctul II am luat următoarele măsuri:

1. Câțiva delegați buni ai centrului Iași să ia parte regulat la ședințele comitetului central de la București (ședințele acestui comitet se țineau regulat de două și de trei ori pe săptămână. Începeau pe la nouă seara și continuau până la trei noaptea, patru, cinci și chiar șapte dimineața, discutându-se în contradictoriu. Pentru mulți dintre participanții de atunci, singurele amintiri despre mișcarea studențească au rămas aceste ședințe și luptele retorice din sânul comitetului).
2. Crearea la București și Cluj a câte unui grup din cei mai buni luptători din masa studențească, care să lucreze în afară de directivele centrului respectiv.

La Cluj și la București, aceste grupuri s-au constituit foarte repede. La București existau chiar în comitet, unde conducerea se izbea la fiecare ședință de o fermă opoziție. LA București, Ibrăileanu, delegatul Iașului, a fost de un real folos. De asemeni, atitudinea dârză a lui Simionescu, conducătorul mediciniștilor, a menținut studențimea în spiritul cel adevărat.

În chestiunea pregătirii adunării, situația era aceasta, după veștile primite de la Iași:

În două săptămâni se împărțiseră peste 40 de steaguri în 40 de județe, la oameni de încredere. Era și natural ca după două luni de mișcare studențească, de grevă generală la toate universitățile, sufletul românilor să clocotească și ei să se ridice de pretutindeni, așteptând un cuvânt de ordine. Steagurile și vestea adunării sosieră la timp.

Profesorul Cuza vroia să fixeze data adunării prin luna mai, ca fiind primăvară să vină mai multă lume. Părerea mea însă era ca adunarea să se facă cât mai repede pentru următoarele rațiuni:

1. Toată lumea, ridicată în jurul mișcării studențești aștepta un semnal de comandă, pentru a se putea închea, a se lămuri și pentru a putea acționa după un plan stabilit.
2. Îmi era teamă că jidănimia și masoneria, dându-și seama de situație, să nu pornească inițiativa unei organizații pseudo-naționaliste, pentru a capta elementele și a îndruma astfel mișcarea pe o linie moartă. În orice caz, aceasta ar fi născut o confuzie în mințile românilor, fapt care nu era deloc dorit.
3. Era necesară însăși menținerea frontului mișcării studențești, pentru că războiul nu era ușor de purtat: lovituri din partea guvernului, lovituri din partea autorităților, lovituri din partea părinților, lovituri din partea profesorilor, sărăcie, foame, frig. O ridicare de mase românești, care să ia apărarea cauzei lor, care să le trimită un cuvânt de bine, de îndemn, de îmbărbătare, ar fi înviorat întreg frontul acestei mișcări.
4. În sfârșit, pentru că mii de studenți stăteau și nu știau ce să facă; făcuseră o manifestație, două, trei; o întrunire, două, trei... Dar sunt două luni. Lumea aceasta trebuie să aibă ceva de făcut. Odată născută noua organizație, pentru toată această

mulțime, ajunsă la epuizarea mijloacelor ei de acțiune, se va deschide larg câmp de activitate.

Ea va avea de a doua zi de lucru, îndreptându-se asupra satelor, spre a le organiza și spre a le insufla credința cea nouă.

4 MARTIE 1923

Profesorul Cuza fixează ziua de duminică, 4 martie. Locul adunării, la Iași.

Fusesem invitat la masă de profesor. Acolo s-a pus problema numelui organizației care trebuia să ia ființă. Căpitanul Lefter spune: *Partidul Apărării Naționale*, ca în Franța. Mie mi s-a părut frumos. Profesorul Cuza adăugat:

– Nu partid, ligă: „Liga Apărării Naționale Creștine”.

Așa a rămas.

Eu am dat atunci telegrame la Cernăuți și Cluj, cu următorul conținut: „Nunta la Iași, 4 martie”.

Apoi m-am ocupat până în cele mai mici amănunte cu pregătirea adunării. Planul a fost fixat de profesorul Cuza, de acord cu profesorul Șumuleanu și tatăl meu: la Mitropolie, rugăciune; la Universitate, omagiu pentru Simion Bărnuțiu și Gh. Mârzescu; în sala Bejan, întrunire publică.

S-au făcut afișe, anunțându-se marea adunare națională. Vestea unei mari adunări românești la Iași, în scopul înființării unei organizații de luptă a mers ca fulgerul printre studenții celor patru universități și de acolo în mijlocul românilor.

Încă din seara de 3 martie au început să sosească vagoane întregi cu grupuri, având în frunte pe conducători care aduceau pânza steagurilor.

Până dimineața, sosiseră 42 de grupuri, cu 42 de steaguri. Pânza acestor steaguri era neagră în semn de doliu; la mijloc o pată albă rotundă semnificând nădejdele noastre încercuite de întunericul pe care ele vor trebui să-l învingă; în mijlocul albului o zvastică, semnul luptei antisemite din întreaga lume, iar de jur-împrejurul steagului, tricolorul românesc. Profesorul Cuza aprobase la București și forma acestor steaguri. Acum le-am prins de prăjini, le-am învelit în jurnale și am plecat cu toții la Mitropolie, unde s-a oficiat serviciu religios în fața a peste 10.000 de oameni.

În momentul în care urma să fie sfințite, s-au desfășurat cele 42 de steaguri negre în fața altarului. Odată sfințite, ele vor pleca pe tot întinsul țării, în jurul fiecărui steag ridicându-se o adevărată cetate de suflete românești. Aceste steaguri aruncate în fiecare județ vor fi cheaguri care vor aduna laolaltă pe toți cei de un gând și de o

simțire. Cu sfințenia lor sărbătorească, înfățișarea lor impresionantă și cu fixarea lor în fiecare județ, o mare problemă de organizare și de orientare populară se rezolva.

De la Mitropolie, mii de oameni în cortegii cu steaguri desfășurate s-au îndreptat prin Piața Unirii, Lăpușneanu și Carol, spre Universitate. Aici s-au pus coroane de omagiu și de venerație pentru Mihail Kogălniceanu, Simion Bărnuțiu și Gh. Mârzescu, acesta din urmă apărător al art. 7 din Constituție din 1979, tatăl ministrului liberal, George Mârzescu, apărător al jidanilor.

Aici, în Aula Universității s-a iscălit actul de înființare al „Ligii Apărării Naționale Creștine”.

După masă, a avut loc întrunirea în sala Bejan, prezidată de Generalul Ion Tarnoschi. Multă lume care nu avusese loc în sală aștepta în stradă. Cu mare însufletire, profesorul Cuza a fost proclamat președinte al „Ligii Apărării Naționale Creștine”. Au vorbit: profesorul Cuza, profesorul Șumuleanu, General Tarnoschi, tatăl meu, reprezentanții tuturor județelor, ai centrelor studentești: Tudose Popescu, Prelipceanu, Alex. Ventonic, Donca Manea, Novitchi, Șofron Robotă. Printre aceștia și eu. La urmă, după citirea moțiunii, profesorul Cuza, drept încheiere mi-a încredințat o misiune, spunând:

– Însărcinez cu organizarea L.A.N.C. pe întreaga țară, sub directa mea conducere, pe tânărul avocat C.Z. Codreanu.

Apoi a fixat pe șefii de județe. Adunarea s-a terminat într-o ordine desăvârșită și într-un mare entuziasm.

ALTE ORGANIZAȚII ANTISEMITE SAU NAȚIONALISE

Mici organizații antisemite cu caracter politic și economic au mai fost și înainte de 1900 și după. Erau slabe încercări de-ale oamenilor cu prevedere și iubire de țară, de a se opune năvălirii iudaice, mereu crescânde. Cea mai serioasă organizație antisemită a fost însă „Partidul naționalist-democrat”, înființat la 23 aprilie 1910, sub conducerea profesorilor: N. Iorga și A. C. Cuza. Acest partid avea un întreg program de guvernământ. În art. 45 se dădea soluția problemei jidănești:

„Soluția problemei jidănești prin eliminare jidanilor, dezvoltând puterile productive ale românilor și protegând întreprinderile lor”.

La urma acestor puncte de program era următoarea declarație solemnă:

„Acest program îl vom păstra, răspândi și apăra cu toată puterea și statornicia noastră, privind aceasta ca întâia noastră datorie de cinste”.

A. C. Cuza N. Iorga

Această organizație adunase în ea pe toți luptătorii care se formaseră în decursul timpului de la 1900 și apoi pe cei care i-a creat de la 1910 încoace. Printre fruntași se numărau: prof. universitar Șumuleanu, prof. Ion Zelea Codreanu, Buțureanu la Dorohoi, Toni la Galați, C. N. Ifrim și apoi mai târziu Ștefan Petrovici, C. C. Coroiu ș.a.

Aceștia toți, la 1914, se aflau în fruntea mișcării care cerea intrare românilor în războiul pentru cucerirea și dezrobirea Ardealului; iar la 1916 majoritatea au fost pe linia întâia a frontului, făcându-și datoria în chip strălucit.

Încă de la 1910-1911 Dorohoiul sub conducerea avocatului Buțureanu, Iași sub aceea a prof. Cuza și Suceava sub conducerea tatălui meu, deveniseră cetăți de renaștere românească.

La 1912, curentul era așa de puternic în aceste județe, încât în alegeri, regimul nu s-a putut feri de o mare înfrângere, decât întrebuintând teroarea. Cu această împrejurare, tatăl meu a fost grav rănit.

**

Imediat după război, când țărănimea se întorcea de pe front cu dor și hotărâre de viață nouă, în primele alegeri a intrat în Parlament prof. Cuza la Iași și tatăl meu la Suceava. Aici au dat o aprigă luptă parlamentară, în aplauzele țării întregi. Lupta se dădea în special împotriva păcii care încerca să ni se impună de către germani, ale căror armate dușmane ne încălcaseră țara.

Răsunetul acestor lupte, în adevăr frumoase, au strâns în jurul Partidului Naționalist Democrat nădejdele țării, încât la alegerile care au urmat s-au putut vedea biruinți în adevăr formidabile. La Suceava, biruința a fost fără seamăn. Din șapte deputați, guvernul a luat unul, celelalte grupări nimic, iar lista tatălui meu șase. La Dorohoi, la Iași, aproape în aceeași măsură. Trenurile duceau spre București un număr de 34 deputați naționaliști.

Dar spre nenorocul neamului românesc, întreagă această oaste, care se ridica din toate părțile țării sfârșește printr-o mare înfrângere. Aceasta cade ca un trăsnet peste capetele românilor. Forțele iudeo-masonice reușesc să despartă pe cei doi șefi ai partidului, pe profesorul Nicolae Iorga de A. C. Cuza. Nicolae Iorga nu combate tratatul care ne impunea „clauza minorităților” și se declară pentru iscălirea lui. Profesorul Cuza, pe baricada cealaltă, arată că această clauză a minorităților este o sfidare pentru tot sângele vărsat de români, un amestec nepermis în treburile noastre interne și un început de nenorocire pentru noi. Ni se impunea acordarea drepturilor politice în masă jidanilor.

De câțva timp N. Iorga nu mai este antisemit.

Se înțelege, ruptura s-a făcut ireparabilă.

Și amărățul acesta de neam și-a frânt din nou în inimi nădejdele lui de mântuire. Majoritatea membrilor și parlamentarilor au plecat cu profesorul Nicolae Iorga, crezând că atitudinea prof. Cuza îi depărtează de perspectivele puterii. Cu prof. Cuza n-a mai rămas decât prof. Șumuleanu și tatăl meu.

FASCIA NAȚIONALĂ ROMÂNĂ ȘI ACȚIUNEA ROMÂNEASCĂ

La 1923, în timpul mișcării studentești, sub impulsul curentului naționalist, apar la București „*Fascia Națională Română*”, sub conducerea d-lor Vifor, Lungulescu, Băgulescu iar la Cluj „*Acțiunea Românească*” cu profesorii universitari: Cătuneanu, Ciortea, Iuliu Hațiegan, avocatul M. Vasiliu-Cluj și un grup de studenți în frunte cu Ion Moța.

Cei dintâi scot foaia săptămânală „*Fascismul*”, bine scrisă, cu suflet. Sunt însă necunoscători ai problemei jidănești. Cei din rândul al doilea scot revista bilunară „*Acțiunea Românească*” și apoi „*Înfrățirea Românească*”, de asemeni foarte bine scrisă, dar se mărginesc numai la atât. Nu pot determina o acțiune și nu pot crea o organizație temeinică.

În acest timp, studentul Ion Moța traduce din limba franceză „*Protocoalele*”, care sunt comentate de profesorul Cătuneanu și M. Vasiliu-Cluj și publicate în volum. Tot în acea vreme, M. Vasiliu-Cluj își publică lucrarea sa „*Situația Demografică a României*”, în care arată cu date statistice starea îngrozitoare a orașelor românești.

Aceste două organizații n-au ici puterea de acțiune, nici cea de organizare și ici cea de doctrină a „*Ligii Apărării Naționale*”, și vor sfârși la 1925 în a se contopi cu aceasta.

***

După înființarea „*Ligii Apărării Naționale Creștine*”, activitatea mea avea să meargă pe două linii: pe aceea a mișcării studentești, care rămânea o unitate aparte, cu organizarea ei pe centre, cu obiectivele imediate, problemele și luptele proprii, în care era angajată de trei luni; și pe aceea a L.A.N.C. în care, căpătasem funcțiunea de organizator sub conducerea prof. Cuza.

Pe latura studentească, aveam a lupta pentru:

- a. Menținerea poziției pe linia grevei generale, în care studentimea română era angajată cu onoarea ei, lucru destul de greu în fața atacurilor, loviturilor, presiunilor, ademenirilor, care curgeau peste capul studenților de pretutindeni. Pe deasupra mai erau și grupuri de studenți defetiști, partizani ai credinței în înfrângere, care trebuiau ținuti în respect.
- b. Întrebuințarea sistematică a elementelor studentești disponibile pentru lărgirea mișcării în toate masele românești și organizarea ei într-o singură armată: L.A.N.C.

Pe latura L.A.N.C. aveam șefi și steaguri în circa 40 județe. Ne trebuia:

1. Completarea lor în restul județelor.

2. O cât mai strânsă legătură cu șefii respectivi.
3. Crearea neîntârziată a unor norme precise de orientare în materie de organizare, care nu existau și pe care toți șefii județeni le cereau, neștiind cum să lucreze.

În rezumat: defensivă pe linia studentescă, ofensivă pe linia L.A.N.C.

Marea masă studentescă mergea călăuzită de instinctul sănătos al rasei și de umbrele morților. Mergea pe linia ei glorioasă, înfrângând nenumărate greutăți.

Cu „Liga”, problemele se puneau ceva mai greu.

Șefii de județe creau lămuriri și norme de organizare. Oamenii ridicați de curent trebuiau întăriți în credința lor, îndoctrinați, lămuți deplin asupra organizării și obiectivelor pe care aveau să le atingă în lupta lor. Trebuia să li se facă școala disciplinei și a încrederii în șef.

Noi nu dădeam naștere acum unei mișcări, ci aveam gata o mișcare pe care trebuia să o încadrăm, să o disciplinăm, s-o îndoctrinăm și s-o conducem în luptă.

Când mă duceam la profesorul Cuza cu scrisorile și cererile sosite, el se găsea dezarmat în fața acestor cereri, care-l introduceau într-o lume străină lui. Strălucitor ca un soare și de necombătut pe înălțimile din lumea teoriei, coborât pe teren, pe câmpul de luptă, devenea neputincios:

– N-avem nevoie de nici un regulament. Să se organizeze singuri.

Sau:

– N-avem nevoie de disciplină, căci nu suntem la cazarmă – ne spunea adeseori.

Atunci m-am apucat și am făcut singur un regulament până în cele mai mici amănunțimi. Dându-mi seama însă, că pentru vârsta mea era o problemă grea, m-am dus cu el la tatăl meu și în câteva zile de lucru i-am adus modificările de formă și fond necesare.

Sistemul de organizare era simplu, dar deosebit de al partidelor politice de până acum. Deosebirea consta în aceea, că în afară de organizarea politică propriu-zisă, bazată pe comitete județene, comunale și membri, formasem un corp al tineretului, aparte organizat în decurii și centurii. Aceasta nu existase până acum în organizațiile noastre politice. Mai târziu și l-au însușit și ele sub forma de tineret liberal, țărănist etc.

Când l-am prezentat profesorului Cuza, chestiunea a luat un caracter de adevărat război. El nici n-a vrut să audă de așa ceva. Atunci s-a încins o discuție de câteva ore, penibilă, între prof. Cuza și tatăl meu, discuție care m-a înlemnit și, bănuind că va duce iar la cine știe ce nenorocit de conflict, regretam că am provocat această discuție. Tatăl meu, un om violent și aspru, aluat regulamentul și a plecat la tipografie să-l tipărească, fără aprobarea profesorului Cuza.

Acesta însă, cu mai mult tact, mai calm și pe cât de îndărătnic în unele privințe, pe atât de maleabil în cazuri de acestea, a știut să împace lucrurile. L-a chemat înapoi, spunându-i:

– Ei, să-l tipărim, dar să-l cercetez și eu.

L-a corectat, i-a refăcut forma, i-a adăugat partea doctrinară, chemări, manifeste și l-a dat la tipar. Acesta a constituit „Călăuza Bunului Român” și apoi a L.A.N.C., cartea de bază a „Ligii”, tot timpul până la 1935.

Eu am rămas mulțumit că s-a putut face într-adevăr ceva bun și absolut necesar pentru organizație, dar în sufletul meu îmi spuneam: „Greu vor merge lucrurile dacă pentru asemenea chestiuni elementare trebuie atâtă discuție. Într-o organizație nu sunt bune nici nelămuririle șefului, nici discuțiile”.

MODIFICAREA ART. 7 DIN CONSTITUȚIE

MARTIE 1923

ACORDAREA DREPTURILOR POLITICE JIDANILOR

De multă vreme se zvonea că Parlamentul liberal, care era Adunare Constituantă, având deci misiunea de a modifica Constituția, are intenția să modifice art. 7 din Constituție, în sensul de a acorda *„cetățenia și drepturi politice tuturor jidanilor aflați în România”*.

Până acum, acest articol din vechea Constituție oprea încetățenirea străinilor și constituia astfel o adevărată pavăză de ocrotire a țării împotriva năvălirii și amestecului jidanilor în conducerea propriilor noastre destine românești. Acordarea acestui drept de amestec în treburile publice ale României a unui număr de două milioane de jidani, acordarea unui drept de egalitate a jidanului pripășit la noi de curând, cu românul înfipt de milenii în acest pământ, era totodată o nedreptate strigătoare la cer și o mare primejdie națională, care nu putea să nu îngrijoreze și să nu cutremure pe orice român cu iubire pentru țara lui.

Profesorul Cuza, în fața acestei situații, a scris o serie de articole nemuritoare, arătând primejdia care amenință viitorul acestei nații, iar „Liga” a răspândit în țară liste pentru a fi iscălite de români, prin care se cerea menținerea art. 7 din Constituție. Listele au fost acoperite de sute de mii de iscălituri și au fost înaintate Adunării Constituante.

Eu am cugetat că noi, studenții, în timpul dezbaterii acestei grave chestiuni, să plecăm din toate centrele la București și acolo, împreună cu studențimea bucureșteană și cu populația să manifestăm și să oprim atacul care avea să ne robească viitorul nostru. Am plecat la Cernăuți, Cluj și București.

Studentii au primit propunerea și au început organizarea în vederea plecării. Pentru momentul acesta trebuia să trimit o telegramă convențională.

Planul însă a căzut. Pentru că noi ne așteptam ca dezbaterile în jurul acestei chestiuni să dureze cel puțin trei zile, în care timp ne-am fi putut deplasa la București.

Or, la 26 martie, dezbaterile n-au durat nici o jumătate de oră. Guvernul liberal, ca și Adunarea – pare-se conștienți de actul de mare rușine pe care-l făceau – au căutat să-l ascundă, trecându-l cât mai neobservat.

A doua zi după acest mare act de trădare națională, presa așa-zisă românească, ca și cea jidănească, trecea sub tăcere actul infam. „Dimineața”, „Lupta”, „Adevărul”, publicau în fiecare zi pagini întregi cu litere groase, conflictul dintre *proprietari și chiriași* la București și într-un colț câteva vorbe prin care anunțau simplu și perfid: art. 7 din vechea Constituție a fost înlocuit prin art. 133.

Partidul liberal și ticăloasa adunare de la 1923 au pus și pecetluit astfel piatra de mormânt peste viitorul acestui neam.

Nici un blestem al copiilor, al mamelor, al bătrânilor, al tuturor românilor în suferință pe acest pământ, acum și în veacul ceacului, nu va fi suficient pentru a răsplăti pe acești trădători de neam.

Astfel, în tăcere și într-o atmosferă de lașitate generală se consuma marele act de trădare națională.

Numai glasul profesorului Cuza, personalitatea care predomina cum peste toată nația românească, se auzea:

„Români,

Constituția de la 28 martie 1923 trebuie desființată imediat. Protestați în contra votului ei. Cereți alegeri libere. Organizați-vă pentru a vă asigura biruința. O nouă constituție trebuie să garanteze drepturile de întâietate ale nației românești, ca nație dominantă în Stat.”

Când am auzit la Iași, m-a podidit plânsul. Și mi-am zis:

– Nu se poate! Cel puțin trebuie să se știe că am protestat. Căci neamul căruia i se pune asemenea jug pe grumaji și nici măcar nu protestează, este un neam de imbecili.

Am făcut atunci un manifest către ieșeni, chemând pe toți românii la o adunare de protestare în Universitate. Vestea acordării drepturilor la jidani s-a împrăștiat în toate casele ca fulgerul. Orașul clocotea.

Autoritățile, din ordinul guvernului, au scos armata, jandarmii, poliția; au început provocările și interdicția de circulație. Atunci planul s-a schimbat. Adunarea nu s-a mai făcut la Universitate, ci în 14 puncte ale orașului. Aici au început manifestațiile și ciocnirile care au durat toată noaptea.

Autoritățile, armata și forțele polițienesti au fost complet derutate prin schimbarea bruscă a planului de luptă, a locului de adunare și prin purtarea lor în fugă de la un capăt al orașului la celălalt, după cum erau anunțați de agenți despre apariția manifestanților, care apărau din jumătate în jumătate de oră în puncte contrarii.

Grupul de sub comanda mea s-a întrunit la punctul greu: Podul Roșu (Socola) și Tg. Cucului; acolo unde obrăznicia jidănească susținea că niciodată nu va putea intra vreun manifestant antisemit nepedepsit cu moartea.

Pe acolo nu locuiește nici un român. Mii de jidani s-au trezit și forfoteau ca un cuib de viermi. Când am fost primiți cu focuri de armă, am răspuns cu focuri de armă.

Noi ne-am făcut datoria dând peste cap tot ce ne stătea în cale și arătând jidănimii că Iașiul, străvechea capitală a Moldovei, este încă românească și că acolo e brațul nostru care stăpânește, care poate îngădui sau nu, care deține pacea sau războiul, care pedepsește sau iartă.

A doua zi a sosit la Iași în ajutorul celor două regimente, al poliției, jandarmeriei și jidănimii, cavaleria din Bârlad, iar foile din capitală au apărut în ediție specială: „Iașiul a trăit o noapte și o zi de revoluție”.

Atât am putut face noi, niște copii. Atât ne-am priceput în momentul în care ni s-a pus jugul pe umeri. Nu l-am primit cu seninătate, cu resemnare de iobag, cu lașitate. Atât și jurământul sacru pentru toată viața de a sfărâma acest jug, oricâte lupte și jertfe ni s-ar cere.

A doua zi m-am dus la Prefectura de Poliție să duc mâncare la cei arestați. Acolo, tocmai era interogat și reținut Iulian Sârbu, pentru motivul de a fi fost autorul manifestului. Văzând aceasta, m-am prezentat anchetatorului și i-am spus:

– Nu e Sârbu autorul manifestului; eu sunt.

PRIMA MEA ARESTARE

La poliție mi s-a spus:

– Domnule Codreanu, trebuie să mergi până la tribunal cu agentul.

– De ce cu agentul? Am ripostat. Merg singur. Era prima dată când mi se puneau cuvântul la îndoială. Mă simțeam ofensat.

– Nu, eu cu agentul nu merg. N-are decât să meargă la 20 metri în urma mea. Eu mă duc singur. Cuvântul meu face mai mult decât 20 de agenți de poliție.

Ajung la Tribunal. Agentul intră și mă introduce și pe mine în fața domnului judecător de instrucție Cațichi. Domnul judecător îmi spune:

- Ești arestat și trebuie să te trimit la penitenciar.

Când am auzit mi s-a făcut negru înaintea ochilor. Pe acea vreme „arestat”, era ceva infamant. Nimeni dintre ieșeni nu mai fusese arestat și nu se auzise ca un student naționalist să fie arestat. Dar eu cu trecutul meu de luptător!

M-am apropiat de masa judecătorului de instrucție și i-am spus:

- Domnule judecător, eu nu primesc să fiu arestat și nimeni nu va putea să mă ridice pentru a mă duce la penitenciar.

Bietul om, pentru a nu mai provoca discuție, a dat ordin agentului să mă ducă la penitenciar și m-a sfătuit să nu mă opun. Apoi a plecat. Agentul a încercat să mă ducă. I-am spus:

- Du-te acasă omule și lasă-mă în plata Domnului, că nu mă poți dumneata duce de aici. Au venit și alții. Eu am rămas acolo de la ora 11 ziua până seara la ora 8. Toate intervențiile de a mă scoate au fost zadarnice.

Eu mă gândeam:

- Nu sunt vinovat cu nimic. Mi-am făcut datoria către neamul meu. Dacă e cineva vinovat care trebuie arestat, sunt aceia care au făcut rău neamului meu: Parlamentul care a acordat drepturi politice jidanilor.

În sfârșit, au plecat toți funcționarii de la tribunal, rând pe rând, până la ușieri. Eu am rămas cu agenții lângă mine.

Pe la ora 8 sosesc trei ofițeri.

- Domnule Codreanu, avem ordin să evacuăm acest tribunal.

- Bine, domnilor ofițeri, voi ieși afară.

Am coborât scările și am ieșit. Spre surprinderea mea, acolo văd o companie de jandarmi în semicerc, procurori, judecători și poliție.

Atunci, eu merg drept înainte și mă așez jos, în mijlocul curții. Vin autoritățile și îmi spun:

- Trebuie să mergi la penitenciar.

- Nu merg.

M-au ridicat pe sus, m-au pus într-o trăsură și ma-u dus la penitenciar, la pas, cu compania de jandarmi după mine. În ultimul moment când intram pe poartă, băieții s-au repezit să mă scoată, dar revolverele agenților i-au oprit.

Era p protestare contra legilor? Nu. Era contra jugului nedreptăților.

***

Pare că această protestare a mea de a intra pe linia arestărilor era un presentiment că multă suferință va trebui să îndur, odată intrat pe această cale, între zidurile reci ale închisorilor.

Am rămas o săptămână acolo, până în ajunul Paștilor. Primele mele zile de închisoare! Le-am suportat foarte greu moralicește, pentru că nu puteam înțelege ca cineva să fie arestat atunci când luptă pentru neamul său și din ordinul acelora care luptă contra neamului.

La ieșire am plecat acasă. Mulți români mi-au ieșit înaintea prin gări, făcându-mi manifestație de simpatie și îndemnându-mă să duc lupta mai departe, căci este a neamului și neamul până la sfârșit va învinge.

***

Neamul întreg, în tot ce avea el mai bun, de la țăran și până la intelectual, a primit cu nespuse durere trista veste a modificării art. 7; dar nu putea face nimic, căci s-a trezit vândut și trădat de conducătorii lui. Oare ce blestem pe capul nostru și ce păcate ne-au condamnat pe noi, românii, ca să avem parte de asemenea canalii de conducători?

***

Iată față în față: două momente istorice, în două Românii deosebite, cu două rânduri de oameni și cu aceeași problemă.

Constituanta de la 1879, din România Mică, mică de tot, care avea curajul să suporte presiune Europei și Constituanta de la 1923, din România Mare, înălțată din jertfa sângelui nostru, care din slugărnice interesată, sub presiunea aceleiași Europe, nu pregetă să umilească și să pună în pericol viața unei națiuni întregi.

VASILE CONTA, VASILE ALECSANDRI, MIHAIL KOGĂLNICEANU, MIHAIL EMINESCU, ION HELIADE RĂDULESCU, BOGDAN PETRICEICU HAȘDEU, COSTACHE NEGRI, A. D. XENOPOL

În paginile care urmează, cititorii acestei cărți vor întâlni cu oarecare surprindere, o serie de extrase din opera câtorva din culmile de gândire, de simțire și de caracter ale neamului nostru, care la 1879 au luptat cu îndârjire pentru drepturile la viață ale poporului român, înfruntând cu bărbăție fulgerele amenințătoare ale unei întregi Europe.

Deși intercalarea acestor fragmente îngreunează și complică planul de dezvoltare normală al volumului de față, călcând regulile impuse în această materie, am redat aceste extrase, nu atât din dorința de a le întrebuița ca argumente istorice, ci mai

ales pentru considerentul de a scoate din nou la lumină aceste perle de cugetare și de exprimare ale acelor străluciți înaintași pe care conspirația oculte iudeo-masonice i-a prigonit, închizându-i cu peceteți grele, sub lespezi de uitare, tocmai pentru că au scris, au cugetat și au luptat ca niște adevărați uriași ai românismului.

Generația noastră, sărind peste 50 de abdicare practică de politicieni în fața primejdiei jidănești, se regăsește pe aceeași linie de credință, de simțire și de caracter, cu cei de la 1879 și în momentul acestei sfinte întâlniri se închină cu recunoștință și evlavie în fața marilor lor umbre.

VASILE CONTA

Iată atitudinea pe care a avut-o în Camera de la 1879 marele Vasile Conta.

Cu 50 de ani înainte, filosoful român demonstra cu argumente științifice de nezdruncinat, într-un sistem de logică impecabilă, temeinicia adevărurilor rasei care trebuie să stea la baza statului național. Teoria adaptată după 50 de ani de același Berlin care la 1879 ne impunea acordarea drepturilor la jidani.

De aici se poate vedea șubrezenia argumentelor acelor care atacă mișcarea națională ca fiind inspirată de noua ideologie germană, când în realitate, după atâția zeci de ani, Berlinul este acela care intră pe linia lui Vasile Conta, Mihail Eminescu și ceilalți.

„Noi, dacă nu vom lupta în contra elementului jidovesc, vom pieri ca națiune.

Este recunoscut, de către chiar aceia care ne atacă azi, că cea dintâi condiție pentru ca un Stat să poată exista și prospera este ca cetățenii aceluia stat să fie din aceeași rasă, din același sânge și aceasta este ușor de înțeles. Mai întâi, indivizii de aceeași rasă se căsătoresc obișnuit numai între dânșii; căci numai prin căsătorie între dânșii se menține unitatea de rasă pentru toți acei indivizi; apoi căsătoria dă naștere la sentimentele de familie, care sunt legăturile cele mai puternice și cele mai durabile din câte leagă vreodată pe indivizi între dânșii; și când ținea seama că aceste legături de familie se întind de la individ la individ până când cuprind întregul popor al unui Stat, vedem că toți cetățenii care constituiesc Statul sunt atrași unul către altul printr-un sentiment general de iubire prin aceea ce se numește simpatia de rasă. Mai mult de cât atât. Dacă țineam seama că același sânge curge în vinele tuturor membrilor unui popor, înțelegem că toți acești membri vor avea, prin efectul eredității, cam aceleași sentimente, cam aceleași tendințe și chiar cam aceleași idei; așa încât, la vreme de nevoie, la ocaziuni mari, inima tuturor va bate în același fel, mintea tuturor va adopta aceeași opinie, acțiunea tuturor va urmări același scop; cu alte cuvinte, națiune care va fi de o singură rasă, va avea un singur centru de gravitate; și Statul care va fi format dintr-o astfel de națiune, acela și numai acela va fi în cele mai bune condiții de tărie, de trăinicie și de progres. Prin urmare, după cerințele chiar ale ființei, *cea dintâi condițiune pentru existența unui Stat este ca poporul să fie din aceeași rasă*. Ei bine, acest adevăr este acela pe care se bazează principiul naționalităților, de care se face atâta vorbă în lumea civilizată. Acest

principiu al naționalităților, se înțelege că nu se raportează decât la rasă și nicidecum la ceea ce se numește *supușii aceluiași Stat, fără deosebire de rasă*, căci atunci principiul n-ar mai avea nici o aplicare. Ei bine, acest principiu este atât de adânc înrădăcinat astăzi în conștiința tuturor oamenilor, fie oameni de Stat, fie simpli cetățeni, încât astăzi toate constituirile și toate reconstituirile de State nu se mai fac în lumea civilizată decât după principiul naționalităților. Apoi să nu se mai zică atunci de către publiciștii evrei, sau evreofili că baza Statului ar fi numai simplul interes material comun al cetățenilor, fiindcă vedem din contră că tocmai veacul nostru este acela care a dat naștere *principiului naționalităților*, tocmai principiul acesta prevalează astăzi din ce în ce mai mult...

Este adevărat că aceasta nu împiedică admiterea străinilor la cetățenia unui Stat, dar cu o condițiune: ca acei străini să se contopească în națiunea dominantă; cu alte cuvinte, să se amestece cu totul, așa încât, la urma urmei, să rămână în stat tot unul și același sânge.

Acestea sunt singurele principii științifice ale naturalizațiunii. Așadar, pentru ca naturalizarea să fie folositoare, rațională și conformă cu știința, ea nu trebuie acordată decât acelor străini care se contopesc, care se dispun a se contopi, prin căsătorie cu indigeni. Altminterea, înțelegeți bine că dacă s-ar acorda cetățenia la indivizi care nu au aplicare și nici nu o pot avea. de a se contopi în sângele rasei dominante, atunci ar fi a expune acea țară la o luptă perpetuă între tendințe contrare.

"Nu zic că nu se poate ca diferite rase ce ar exista într-o țară să aibă câte o dată un interes comun, ca tendințele ereditare ale uneia să fie deopotrivă favorizate, ca și tendințele ereditare ale alteia de aceleași împrejurări. Cât timp această stare de lucruri ar dura, împământeniți și pământeni ar trăi negreșit în pace. Dar împrejurările se schimbă și cu ele se poate schimba și interesul diferitelor rase; și dacă nu astăzi, mâine; *dacă nu mâine, poimâine, tendințele împământeniților se vor găsi în conflict cu tendințele pământenilor* și atunci interesul unora nu se va mai împăca cu interesul celorlalți, și atunci interesele unora nu vor putea fi satisfăcute fără sacrificiile intereselor celorlalți; și atunci va fi lupta de existență între o rasă și alta, vor fi lupte înverșunate, care nu vor putea fi terminate decât sau prin dizolvarea completă a Statului sau când *una din rase va fi zdrobită cu totul pentru a rămâne iarăși o singură rasă dominantă în Stat...* Ei bine, istoria noastră națională și experiențele de toată ziua ne-au dovedit și ne dovedesc că dintre toți străinii care vin la noi, turcii și mai cu seamă jidanii sunt aceia care nu se amestecă niciodată cu noi prin căsătorie, pe când ceilalți străini: ruși, greci, italieni, germani, se amestecă cu noi prin căsătorie și se contopesc cu noi, dacă nu la întâia generațiune, la a doua sau la a treia, ar în fine vine un timp când nu mai este nici o deosebire între acești străini și noi, nici în privința sângelui, nici a iubirii de patrie. Nu tot așa este și cu jidanii...

Oricum s-ar pune chestiunea, oricum s-ar interpreta, noi, *dacă nu vom lupta contra elementului jidovesc, vom pieri ca națiune*".

(Din discursul contra revizuirii art. 7 din Constituție, ținut la Camera Deputaților, sesiunea extraordinară, ședința de la 4 septembrie 1879 și publicat în Monitorul Oficial cu nr. 201 cu data de miercuri 5 (17) septembrie 1879, paginile 5755 și 5756)

VASILE ALECSANDRI

În timp ce în Cameră, Vasile Conta ținea discursul de mai sus, la Senat, poetul Unirii, Vasile Alecsandri, exprima sentimentul românilor în felul următor:

„Astăzi România se prezintă nouă cu istoria sa în mână pentru ca noi să înscriem pe paginile sale sau *umilirea și pierderea neamului nostru sau demnitatea și salvarea lui...*

În prezența acestei situații, fără seamăn în analele istorice ale lumii, trebuie să știm a ne ridica cu inima și cu cugetul la înălțimea datoriei noastre, fără patimi, fără violențe, dar cu spirit liniștit, cu patriotism luminat și cu nobilul curaj ce se cere de la oameni chemați a decide soarta țării lor...

Ce este această nouă cumpănă? Ce este această nouă năvălire? Cine sunt năvălitorii, de unde vin, ce vreau? Și cine este noul Moise, care-i conduce la noul pământ al făgăduinței, așezat de astă dată pe malurile Dunării?

Ce sunt năvălitorii? Sunt un popor activ, inteligent, neobosit întru îndeplinirea misiunii sale; sunt adeptii celui mai orb fanatism religios; cei mai exclusiviști din toți locuitorii pământului, cei mai neasmilabili cu celelalte popoare ale lumii...

Ce vor ei de la noi?

Să devie proprietari ai pământului acestui popor, iar din vechii stăpâni ai țării să facă niște iloți, precum sunt astăzi țărani din Galiția și din o parte a Bucovinei.

Țara e frumoasă, îmbelșugată; ea are orașe mari, drumuri de fier, instituții dezvoltate și un popor cam neprevăzător, ca toate popoarele de viță latină... Ce este mai ușor, decât să substitui locuitorii acestei țări și de a face din țara întreagă o proprietate israelită?

Dacă este acesta planul năvălitorilor de astăzi, precum totul ne induce a o crede, el probează încă o dată spiritul întreprinzător al neamului israelit și departe de a merita un blam, el e de natură a-i atrage lauda și admirarea oamenilor practici.

Blamul s-ar cuveni nouă, românilor, dacă prin nepăsarea noastră sau prin aplicarea unor fatale și absurde teorii umanitare, am da înșine o mână de ajutor la realizarea acestui plan. Blamul ar cădea pe capul nostru, dacă înșelați de aceleași teorii, înțelese pe dos, sau *dominați de o spaimă imaginată sub influența unor amenințări imaginate*, am uita că patria românească este un depozit sacru încredințat nouă de părinții noștri, pentru ca să-l transmitem întreg și nepătat copiilor noștri...

Ce ar zice dar țara întreagă, dacă i-am crea o asemenea situație în istorie? Ce ar zice românul care s-a luptat voios pentru independența moșiei strămoșești?

Țara și-ar întoarce ochii cu durere de la noi.

Românul ar zice: nu-mi mai cereți de astăzi înainte *sângele meu*, dacă acel sânge vărsat nu slujește decât la trunchierea țării și la înjosirea demnității naționale.

Pentru aceste considerente, când astăzi România vine cu istoria sa în mână pentru ca noi să înscriem pe paginile sale al nostru veto, eu unul rup pagina destinată pentru înscrierea umilirii țării, iar pe cealaltă pagină scriu cu inima mea: demnitatea și salvarea ei!"

(Din discursul contra revizuirii art. 7 din Constituție, rostit în Senatul României, sesiunea extraordinară, ședința de la 10 octombrie 1879 și publicat în Monitorul Oficial nr. 230 de joi 11/23 octombrie 1879, paginile 6552 până la 6558)

MIHAIL KOGĂLNICEANU

Iată poziția de mândră ținută națională pe care înțelegea să se așeze în raport cu problema jidănească și cu presiunile exercitate din afară, ministrul de interne Mihail Kogălniceanu, titular al aceluiași departament, care astăzi a de venit locul de unde pornesc ordinele de tortură împotriva celor care mai luptăm ca să ne apărăm neamul:

„Toți cei ce poartă un interes viu pentru țara lor s-au preocupat a opri exploatarea poporului prin jidovi.

În România, chestiunea jidovilor nu este o chestiune religioasă; ea este o chestiune *națională* și totodată o chestiune *economică*.

În România jidovii nu constituiesc numai o comunitate religioasă deosebită; ei constituiesc în toată putere cuvântului o *naționalitate*, străină de români prin origine, prin limbă, prin port, prin moravuri și chiar prin sentimente.

Nu este, prin urmare, la mijloc persecuțiune religioasă; căci, de ar fi așa, israeliții ar întâmpina interdicțiunea sau restricțiunea în exercițiul cultului lor, ceea ce nu este. Sinagogile lor nu s-ar ridica libere alături cu bisericile creștine. Învățăământul lor religios, publicarea lor de cult, asemenea nu ar fi învoite.

Toți acei care au vizitat principatele, și îndeosebi Moldova, s-au înspăimântat de aspectul trist, spre a nu zice mai mult, ce-l înfățișează israeliții polonezi care împoporează orașele noastre. Când ei au cercetate mai în fond comerțul, industria și mediile de conviețuire a acestei mulțimi, acești călători s-au spăimântat și mai mult, căci au văzut că *jidovii sunt consumatori fără a fi producători*. Și că marea, și pot zice, singura lor industrie, este debitul băuturilor...

Eu nu am scos pe nici un evreu din domiciliul său pe simplul cuvânt că după toate legile țării, israeliții din România nu au drept de domiciliu la sate, precum acesta este cazul și în Serbia.

Eu am mărginit închirierea pe viitor de cârciume și accisuri la israeliți, și mai în special, al cei ce se numesc galițiani și podoliani. Măsura aceasta este întemeiată pe regulamentul organic și pe legea votată de adunarea generală și sancționată de Domnul Mihai Sturza și pe care nici o lege posterioară n-a desființat-o până astăzi, ba chiar toți miniștrii de interne și înainte și în urma conviețuirii, au ordonat și menținut aplicarea ei. Dovadă sunt ordinele predecesorilor mei și anume: din 17 și 28 iunie 1861, din timpul ministrului Costa Foru, din 5 februarie 1866, subscris de generalul Florescu, din 11 martie și 11 aprilie 1866 către Prefectura de Râmnicul-Sărat, subscris de Principele Dimitrie Ghica etc.

În această situațiune nu un ministru, ci zece miniștri, succedându-se la putere, unul după altul, n-ar putea face altfel decât ceea ce am făcut eu și predecesorii mei.

Miniștri ai României, ai unei țări cu un regim constituțional, noi nu putem governa decât cu voința națiunii.

Suntem datori a ține seamă de trebuințele, de păsurile, și până la un oarecare punct și chiar și de prejudiciile ei...

Aceasta dovedește marea iritațiune din partea populațiunilor române, provenită din grele suferințe și de o legitimă îngrijire, căci *este vocea unei națiuni ce se simte amenințată în naționalitatea sa și în interesele sale economice. Această voce străinii o pot înăbuși, dar nu este permis nici unui ministru român, de orice partid ar fi, de a nu o asculta.*

De aceea, nu de astăzi, ci de pururea, în tot timpul și sub toate regimele, toți domnii, toți bărbații de stat ai României, *toți acei ce poartă un interes viu pentru țara lor, s-au preocupat de necesitatea de a opri exploatarea poporului român printr-un alt popor străin lui, prin jidovi*".

(Din comunicarea Ministrului de Interne, Mihail Kogălniceanu către Ministerul de Externe, în iunie 1869, privitor la chestiunea jidovească. Publicată în „Colecțiunea de legiurile României vechi și noi câte s-au promulgat până la finele anului 1870”, de Ioan M. Bujoreanu, București, 1873, Noua tipografie a laboratorilor români, partea F. Titlul, dispozițiuni și circulare, capitolul X, paginile 813-816).

MIHAIL EMINESCU

„Dacă astăzi, când n-au plenitudinea drepturilor civile și nici pe cele politice, au pus mâna pe tot negoțul și pe toată industria mică din Moldova, dacă astăzi se lăfăiesc înspăimântător asupra șesului românesc, dacă astăzi se încuibă în vatra harnicilor olteni, ce va fi oare mâine, când vor avea drepturi egale, când vor avea puțința de a-și zice români, când vor avea înscris în legi dreptul formal că patria aceasta este a lor tot deopotrivă cu noi!”

(Opere complete, Chestiunea israelită, pag. 489, Iași, librăria românească Ionescu-Georgescu, 1914. Citat de Alex. Naum)

**

„Prin ce muncă sau sacrificii și-au câștigat dreptul de a aspira la egalitate cu cetățenii români! Ei au luptat cu turcii, tătarii, polonii și ungurii? lor le-au pus turcii, când au înfrânt tratatele vechi capul în poale? Prin munca lor s-a ridicat vaza acestei țări, s-a dezgropat din învăluirile trecutului această limbă? Prin unul din ei și-a câștigat neamul românesc dreptul la soare?”

(Op. cit., pag. 481)

ION HELIADE RĂDULESCU

„Nu vedeți dumneavoastră că târtanii din Anglita și Franța nu cer drepturi de cetățeni în România, ci privilegii, supremația; vor fonda o aristocrație a banilor, a vițelului de aur?”

Cer aceea ce noi nu putem da până la ultimul român.

Cred oare târtanii din Anglita și Franța, credeți oare și dumneavoastră dimpreună cu dânșii, că românii se vor uita cu sânge rece la a se stabili între dânșii cea mai sordidă și imundă, cea mai bătărană dintre aristocrații, dominația de marțafol, de jidani, de rusiani ai lui Mamona?

Pe ce cuvânt însă, și pe ce drept se va putea stabili o asemenea abominabilă dominație înaintea atriului, înaintea porților secolului douăzeci, unde umanitatea întreagă, afară de fiii pieirii, se va prezenta ca o mireasă înaintea divinului său mire?

Vin târtanii din Anglita și Franța cu dreptul omului bazat de egalitate să pretindă numai ei privilegiile și supremație?

Și fiindcă nu pot invoca dreptul acesta, cutează, după cum le-a plesnit în cap paradoxul de *român de ritul israelit*, să-și împingă cutezanța și mai jidănească de a ne amenința cu numele suveranilor Europei!...

Cu ce oare ne vor cuceri jidanii? Cu cantitatea, cu numărul, cu forța?

Pentru binele ce le-am dorit și le dorim, în numele regenerării popoarelor și însuși a evreilor pe pământul Palestinei, îi plângem de pietate și le dăm tot sfatul ce le poate da un creștin, – gelos de mântuirea umanității întregi, prin rănilor lui Christ ce din înălțimea crucii ierta pe înșiși călăii săi, – să nu cumva să încerce la una ca aceasta și nici să cuteze nici a cugeta, necum a pretinde ceva în această epocă de agitațiune provocată de îngerii satanei ce i-a indus în tentațiune, să nu cerce la una ca aceasta că Dumnezeu știe unde vor ajunge românii în legitima lor și cea mai sacră din toate urgiile, apărându-și drepturile lor ca orice națiune ce își are instinctul de conservare!”

(Din „Echilibrul între antithese sau spiritul și materia”, de I. Heliade Rădulescu, București, publicat de la 1859 până la 1869, partea III, titlul „Israelii și Jidani”, capitolul X, pag. 380-383)

BOGDAN PETRICEICU HAȘDEU

„Așa dară, Talmudul prevede pentru jidani două căi de purtare în privința noastră:

Dacă sunteți mai puternici decât creștinii, exterminați-i.

Dacă sunteți mai slabi decât creștinii, lingușiți-i...

Însă un om mai slab decât mine, pentru ca să poată ajunge odată a fi mai tare decât mine, trebuie mai întâi să treacă prin o treaptă de mijloc, în care să fie egal cu mine.

Acum înțelegeți oare ce va să zică a acorda jidanilor drepturile așa numite politice?”

(Din „Studii asupra iudaismului”. Talmudul ca profesiune de credință a poporului israelit, de B. P. Hașdeu, Directorul „Arhivei Istorice a României”, președintele secțiunii științelor morale și politice a Atheneului Român, București. Tipografia Theodor Vaidescu, Casa Bossel, nr.34, 1866; pag. 30, 31).

COSTACHE NEGRI

„Jidovimea, adică 1/7 parte din populațiunea noastră totală, este cea mai tristă lepră cu care ne-au osândit slăbiciunea, neprevăderea și venalitatea noastră.

(Din scrisoarea către Lupașcu trimisă din Ocna, cu data de 12 Ianuarie 1869 și publicată în vol. C. Negri, „Versuri, proză, scrisori”, cu un studiu asupra vieții și scrierilor sale de E. Gârleanu, Editura „Minerva”. B-dul Academiei 3, București, 1909, pag. 116)

A. D. XENOPOL

Ne permitem a introduce în aceeași culegere de citate, părerea aceluia care a fost marele istoric A. D. Xenopol, profesor la Universitatea din Iași, aceasta, având în

vedere necontestata autoritate științifică a savantului care a trăit și a văzut cu proprii săi ochi dureroasele realități pe care la constată.

„Dacă un român s-ar hotărî să deschidă o prăvălie, nici un jidan nu-i va trece pragul, fiind astfel ocolit de o clientelă numeroasă, în timp ce românii nu se opresc deloc de la a cumpăra de la jidani. Se înțelege dar că chiar fără cartelarea prețurilor, rezistența negustorului și meseriașului român poate fi înfrântă.

Niciodată un jidan nu va primi în întreprinderea sa un român dacă acesta din urmă ar putea să învețe de la el câte ceva; căci românii nu sunt primiți în casele jidovești decât ca slugi sau hamali. Acest sistem de exclusivism persistă cu toată puterea. Nu se află, în nenumăratele ateliere sau prăvălii ale jidanilor care au înțesat Moldova de la un capăt la altul, *nici un singur creștin sau român* ca ucenic, lucrător, contra-maistru, contabil, casier, vânzător.

Jidanii practică deci față de români exclusivismul economic cel mai riguros și nu pot renunța la el căci le este prescris în însăși religia lor”.

(Din „La question israelite en Roumanie” par A. D. Xenopol, studiu apărut în „La renaissance latine”, Rue Boissy-d’Anglas 25, Paris, 1902, pag. 17)

GREVA GENERALĂ A STUDENȚIMII CONTINUĂ

După Paști lupta reîncepe.

Pe frontul L.A.N.C., profesorul Cuza continuă acțiunea prin presă, iar noi ceilalți ne ocupăm de organizare. Începe seria întrunirilor prin orașe și sate.

Pe frontul studențesc, modificarea art. 7 din Constituție aduce schimbări. Conducătorii de la București și Cluj, care crezuseră că până la capăt o mișcare studențească va putea convinge guvernul să recunoască cererile drepte ale studențimii, văzând că acesta nu numai că nu recunoaște nimic, dar că acordă drepturi politice jidanilor, se descurajează amărâți și încep să fluture tot mai mult ideea capitulării.

La Cluj, chiar președintele convoacă o adunare unde susține teza intrării la cursuri. Masa studențească respinge propunerea și declară că ea luptă pentru onoare și că lupta va trebui dusă până la limita cea de pe urmă a rezistenței. Susținătorii acestei teze sunt: Ion Moța, Corneliu Georgescu, Isac Mocanu, împreună cu tot grupul nostru.

Alexa își dă demisia și este ales în locul lui președinte al centrului studențesc „Petru Maior”, Ion Moța cu un comitet nou.

Asaltul guvernului pentru a determina pe studenți să intre la cursuri cade și de astă dată, dar cu sacrificarea conducătorilor. Ion Moța și încă șase sunt eliminați pentru totdeauna din toate universitățile pentru ținuta lor dârză.

La București, un grup în frunte cu Simionescu și Dănulescu, începe să ia locul conducerii din ce în ce mai nehotărâte și mai slabe. Nici aici guvernul nu reușește să deschidă cursurile după Paști.

IUNIE 1923

Au trecut încă două luni de rezistență eroică, de mizerie, de presiuni. Studențimea era epuizată. La București se fixează deschiderea Universității în vederea examenelor, fie chiar numai pentru studenții jidani și pentru renegați. În ziua deschiderii, în Universitate se introduce armata. Slabele ciocniri din fața Universității nu mai pot determina închiderea acesteia.

Planul guvernului era să le deschidă pe rând, lăsând Iașiul la urmă și punându-l în fața a trei universități deschise. Peste o săptămână, la Cluj, și încă peste câteva zile la Cernăuți, universitățile se deschid cu armata, în aceleași condiții ca la București. Peste o altă săptămână venea și ceasul greu al Iașiului, care, izolat prin măsurile guvernului, rămăsese singur cu puterile mult scăzute.

În ajunul deschiderii, știind că a doua zi dimineața armata va intra în Universitate, am făcut planul de a o ocupa noi, în timpul nopții.

De cu ziuă, am trimis un student de încredere care a intrat în sala pașilor pierduți și a desfăcut zăvoarele la două geamuri mari, fără ca să se observe, în așa fel încât numai împinse din stradă ele să se deschidă. Fără a comunica planul, am convocat, la ora 9, o sută de studenți în sala Bejan. La ora 10, Universitatea a fost ocupată de noi. Pe frontispiciul ei se arborase steagul cu zvastică.

Peste puțin a sosit și rectorul Universității, profesorul Simionescu, căruia i-am deschis. El ne-a vorbit, îndemnându-ne să părăsim Universitatea. Noi i-am răspuns, explicându-i cauza noastră. Peste câteva ore a plecat. Ne-am organizat pentru pază și am rămas toată noaptea de veghe acolo.

A doua zi dimineața, studenții au sosit la Universitate în număr mare. Înviorați, au hotărât în unanimitate continuarea luptei.

Ziarele jidănești ne-au atacat furibund.

Peste două zile, Clujul, într-o luptă, încearcă reluarea Universității din mâinile jandarmilor. Peste alte două zile, Bucureștii și Cernăuții. Aceste lupte duc din nou la ridicarea studențimii și la închiderea din nou a tuturor universităților. Anul școlar se terminase. Tineretul românesc dăduse un examen unic de rezistență, de caracter și de solidaritate.

*

Onoare studențimii care pentru credința ei, înfruntând atâtea lovituri, a dat un exemplu de voință colectivă nemaîntâlnit în istoria universităților din întreaga lume. În nici o țară nu s-a văzut ca studențimea, unită într-un singur suflet, asumându-și toate responsabilitățile și toate riscurile, să poată menține greva generală timp de un an de zile, pentru a-și impune credințele, urmărind prin demonstrația ei trezirea la conștiință a nației întregi, față de cea mai grea problemă a existenței sale.

Este o pagină frumoasă, o pagină eroică scrisă cu suferința acestei tinerimi în cartea neamului românesc.

PLANURILE IUDAISMULUI

PLANURILE FAȚĂ DE PĂMÂNTUL ȘI NEAMUL ROMÂNESC.

PLANURILE FAȚĂ DE MIȘCAREA STUDENȚEASCĂ

Cine își închipuie că jidanii sunt niște bieți nenorociți, veniți aici la întâmplare, mânați de vânt, aduși de soartă etc., se înșeală. Toți jidanii de pe fața pământului formează o mare colectivitate legată prin sânge și prin religia *talmudică*. Ei sunt încadrați într-un adevărat stat foarte sever, având legi, planuri și conducători care formează aceste planuri și-i conduc. La bază, au *Cahalul*. Așa că noi nu ne găsim în fața unor jidani izolați, ci în fața unei puteri constituite, comunitatea jidănească.

În fiecare oraș sau târg, unde se strânge un număr de jidani, se formează imediat *Cahalul* sau comunitatea jidănească. Acest Cahal își are conducătorii lui, justiție separată, impozite etc. și ține strâns unită în jurul lui întreaga populație jidănească din localitate.

Aici în acest Cahal mărunț, de târg sau de oraș, se fac toate planurile: cum să capteze pe oamenii politici locali; cum să capteze autoritățile; cum să se strecoare în diverse cercuri unde ar fi interesați, ca de pildă printre magistrați, ofițeri, funcționari superiori; ce planuri să întreprindă pentru a cuceri cutare ramură a comerțului din mâinile unui român; cum ar putea răpune pe un antisemit local; cum ar putea distruge pe un reprezentant corect al unei autorități care s-ar opune intereselor iudaice; ce planuri să aplice când, stoarsă, populația se revoltă și izbucnește în mișcări antisemite.

Nu vom aprofunda aici aceste planuri. În general se întreprind următoarele sisteme:

I. Pentru captarea oamenilor politici locali;

1. Cadouri;
2. servicii personale;

3. finanțarea organizației politice pentru propagandă, tipărire de manifeste, deplasări cu automobile etc. Dacă în localitate sunt mai mulți bancheri sau bogătași jidani, ei se împart la toate partidele politice.

II. Pentru captarea autorităților:

1. corupțiunea, mituirea. Un polițai din cel mai mic oraș din Moldova, în afară de leafa lui de la stat, mai primește lunar încă o leafă sau două. Odată ce a primit mita, devine robul jidanilor, pentru că altfel se întrebuințează a doua armă;
2. șantajul; dacă nu se supune, îi dă pe față mituirea;
3. a treia armă este distrugerea. Dacă văd că nu te pot îndupleca și supune, atunci vor încerca să te distrugă. Cercetându-ți bine slăbiciunile: dacă bei, vor căuta prilejul să te compromită prin aceasta; dacă ești afemeiat, îți vor trimite o femeie care te va compromite sau te la lovi în inimă, distrugându-ți familia; dacă ești violent, îți vor trimite în cale pe un alt violent, care te va omorî sau îl vei omorî și vei intra la închisoare. Dacă nu vei avea aceste defecte atunci vor întrebuința: minciuna, calomnia la ureche sau prin presă, pâra față de șefi.

În târgurile și orașele invadate de jidani, nu există autoritate decât *în stare de mituire, în stare de șantaj sau în stare de distrugere.*

**

III. Pentru a se strecura în diferite cercuri sau în jurul unor oameni de frunte folosesc:

1. slugărnicia;
2. consilii de administrație;
3. servicii personale jidnice;
4. lingușiri.

Astfel toți oamenii politici au secretari jidani, pentru că: aduc din piață, fac ghetetele, leagăna copiii, țin geanta etc., lingușesc, se insinuează.

Românul nu va fi așa bun, pentru că este mai puțin rafinat, nu e parfid, e venit de la plug și mai ales pentru că vrea să fie un *soldat credincios*, bucurându-se de onoare, dar nu *slugă*.

IV. Planuri pentru distrugerea unui comerciant român:

1. *flancarea* românului cu un comerciant jidan sau *încadrarea* lui între doi comercianți jidani;
2. vânzarea mărfurilor sub prețul de cost, pierderea acoperindu-se cu sume speciale date de Cahal.

Așa au căzut răpuși comercianții români, unul după altul.

Dacă la acestea mai adăugăm:

- a. superioritatea comercială a jidanului, rezultând dintr-o *practică comercială* cu mult mai îndelungată decât aceea a românului;
- b. superioritatea jidanului luptând sub *protecția Cahalului*, românul neavând nici o protecție din partea statului românesc, ci numai mizerii din partea autorităților corupte de jidani. Românul nu luptă cu jidanul de alături, ci cu Cahalul și de aceea se înțelege că *individul* va fi răpus în luptă cu *coaliția*. Românul n-are pe nimeni, n-are un stat părinte, care să-l crească, să-l îndrume, să-l ajute. El este lăsat singur, în voia sorții, în fața coaliției jidănești.

E ușor de repetat formula tuturor politicienilor de categoria d-lui Mihalache: „Românul să se facă comerciant”. Să ne arate însă acești oameni politici români un singur comerciant român ajutat de statul român, o singură școală făcută de el care să creeze cu adevărat comercianți, iar nu funcționari de bancă sau de birouri. Să nu se arate o singură instituțiune făcută de ei care să fi ajutat cu un mic capital și să fi îndrumat pe tânărul absolvent de școală comercială pe calea comerțului.

Nu românul a dezertat de pe linia comerțului, ci acești oameni politici au dezertat de la datoria lor de conducători și îndrumători ai nației.

Românul, părăsit de conducătorii lui, a rămas *singur* în fața coaliției organizate jidănești, a manoperelor frauduloase și a concurenței neloiale și a căzut înfrânt. Va veni însă un ceas în care acești conducători vor trebui să răspundă.

PLANURILE MARI ALE IUDAISMULUI FAȚĂ DE PĂMÂNTUL ȘI NEAMUL ROMÂNESC

Deci, încă odată: nu ne aflăm în fața unor bieți indivizi veniți la întâmplare, de capul lor, după adăpost aici la noi.

Ne aflăm în fața unui *stat iudaic*, a unei *armate* care vine la noi cu planuri de cucerire. Mișcările de populație jidănești sunt împinse spre România după un plan bine stabilit. Probabil, marele stat iudaic urmărește crearea unei noi Palestine, pe o porțiune de pământ care pleacă de la Marea Baltică, cuprinde o parte din Polonia și din Cehoslovacia, jumătate din România până la Marea Neagră, de unde ușor ar putea avea legătură pe apă cu cealaltă Palestină. Cine este naivul care să creadă că mișcările de populație ale maselor jidănești se fac la voia întâmplării?

Ei vin cu un plan, dar nu au curajul armelor, al înfruntării riscului, al sângelui vărsat, ca măcar acestea să le creeze o bază de drept ep acest pământ.

*

De unde cunoaștem aceste planuri? Le cunoaștem sigur, trăgând concluzii din mișcările adversarului. Orice comandant de trupă, urmărind cu atenție acțiunea adversarului, își dă seama de planurile pe care acesta le urmărește. Este un lucru elementar. În toate războaiele lumii a fost vreun conducător care a cunoscut planurile adversarului pentru că ar fi asistat la facerea lor? Nu! Le-a cunoscut perfect din mișcările adversarului său.

***

Pentru ca poporul român să-și frângă orice putere de rezistență, jidanii vor aplica un plan unic și într-adevăr diabolic.

1. Vor căuta să rupă legăturile sufletești ale neamului cu *cerul* și cu *pământul*.

Pentru ruperea legăturilor cu *cerul*, vor întrebuința împrăștierea, pe scară întinsă, a teoriilor ateiste, pentru a face din poporul român, sau măcar numai din conducătorii lui, un popor despărțit de Dumnezeu; despărțit de Dumnezeu și de morții lui, pentru a-l omorî, nu cu sabia, ci tăindu-i rădăcinile de viață spirituală.

Pentru ruperea legăturilor cu *pământul*, izvorul material de existență al unui neam, vor ataca *naționalismul* ca o idee învechită și tot ce se leagă de ideea de patrie și pământ, pentru ca să rupă firul iubirii care unește poporul român de brazda lui.

2. Pentru ca acestea să reușească, vor căuta să pună mâna pe presă.
3. Vor întrebuința orice prilej, pentru ca în tabăra poporului român să fie dezbinare, neînțelegeri și ceartă și, dacă e posibil, chiar îl vor împărți în mai multe tabere, care să se lupte între ele.
4. Vor căuta să acapareze cât mai mult din mijloacele de existență ale românilor.
5. Îi vor îndemna sistematic pe calea desfrâului, nimicindu-le familia și puterea morală.
6. Îi vor otrăvi și ameți cu tot felul de băuturi și otrăvuri.

Oricine va voi să omoare și să cucerească un neam va putea să o facă întrebuințând acest sistem: ruperea legăturilor lui cu *cerul* și cu *pământul*, introducerea certurilor și luptelor fratricide, introducerea imoralității și a desfrâului, constrângerea materială prin limitarea la maximum a mijloacelor de subzistență, otrăvire fizică, beție. Toate acestea nimicesc o nație mai rău decât dacă ai bate-o cu mii de tunuri sau cu mii de aeroplane.

Să privească puțin în urmă românii și să vadă dacă în contra lor nu s-au întrebuințat cu precizie și cu tenacitate acest sistem, în adevăr ucigător.

Să deschidă românii ochii și să citească presa de 40 de ani încoace, de când stă sub conducere jidănească. Să recitească: „Adevărul”, „Dimineața”, „Lupta”, „Opinia”, „Lumea” etc. și să vadă dacă din fiecare pagină nu țâșnește fără întrerupere acest plan.

Să deschidă românii ochii și să și-i arunce asupra vieții publice românești dezbinată, să-i deschidă și să vadă bine.

Aceste planuri sunt însă ca și gazele de război. Să le întrebuințezi pentru adversar, dar să nu se atingă de tine. Propovăduiesc ateismul pentru români, dar ei nu sunt ateii, ci țin cu habotnicie la respectarea celor mai mici precepte religioase. Vor să dezlege pe români de dragostea pământului lor, dar ei acaparează pământuri. Se ridică împotriva ideii naționale, dar ei rămân naționaliști șovini.

PLANURILE IUDAISMULUI FAȚĂ DE MIȘCAREA STUDENȚEASCĂ

Cine crede că forțele puterii iudaice au rămas fără plan în fața mișcării studentești, se înșală.

Pentru un moment jidănimia, lovită în directivele ei de până acum, rămâne dezorientată. Încearcă să opună studenților pe muncitorii din mișcarea comunistă, adică tot pe români, dar fără rezultat, căci, pe de o parte, muncitorii erau sleiți de puteri, iar pe de alta, începuseră să vadă și ei că noi luptăm și suferim pentru drepturile lor și ale neamului. Mulți dintre dâșii erau alături de noi cu sufletul.

Văzând că nu pot reuși să ne pună în față pe muncitori, ridică în fața studențimii guvernul și întregul politicianism.

Prin ce mijloace?

Partidele au nevoie de bani, de împrumuturi în străinătate când sunt la guvern, de voturi și de presă bună în opoziție.

Jidani vor amenința cu tăierea subvențiilor necesare propagandei electorale a partidului respectiv. Cor amenința cu finanța internațională-jidănească, nemaiacondând împrumuturi. Vor specula cu jocul unei mari mase de voturi prin care pot determina victoria sau înfrângerea, în sistemul democratic, având acum drepturi politice. Vor amenința cu presa pe care o stăpânesc aproape în întregime și fără de care un partid sau un guvern poate cădea înfrânt.

Banii, presa și voturile hotărăsc viața sau moartea în democrație. Jidani le au pe toate și prin acestea, partidele politice românești devin simple unelte în mâinile puterii iudaice.

Încât noi, care începusem lupta împotriva jidanilor, ne vedem la un moment dat luptându-ne cu guvernul, partidele, autoritățile, armata, iar jidani stând liniștiți la o parte.

ARGUMENTE ȘI ATITUDINI JIDĂNEȘTI

Ce va zice străinătatea de mișcarea antisemită din România care s-a întors la barbarie? Ce vor zice oamenii de știință, ce va zice civilizația?

Oamenii noștri politici ne vor repeta nouă la fiecare pas argumentul jidănesc, tipărit în toate foile și în fiecare zi. Când în sfârșit, după 8 ani de zile, Germania, cu toată civilizația și cultura ei, se ridică împotriva jidănimii și biruiește hidra prin Adolf Hitler, argumentul cade. Atunci apare altul: „Sunteți în slujba Germaniei, plătiți de germani ca să faceți antisemitism. De unde aveți fonduri?”

Și iarăși politicienii români fără suflet, fără caracter și fără onoare, repetă după presa jidănească: „De unde bani? Sunteți în solda Germaniei”.

La 1919, 20, 21, întreaga presă jidănească dădea asalt statului român, dezlănțuind pretutindeni dezordinea și îndemnând la violență în contra regimului, a formei de guvernământ, a bisericii, a ordinii românești, a ideii naționale, a patriotismului”.

Acum, ca prin farmec, aceeași presă, condusă exact de aceiași oameni, s-a transformat în apărătoarea ordinii de stat, a legilor; se declară în contra violenței, iar noi am devenit: „dușmanii țării”, „extremiști de dreapta”, „în solda și serviciul dușmanilor românismului” etc. Și până la sfârșit vom auzi-o și pe aceasta: suntem subvenționați chiar de jidani.

Oare când va veni ziua aceea în care tot românul să înțeleagă argumentările mincinoase și perfide ale jidanilor și să le respingă ca pe ceva de origine satanică? Oare când va veni momentul ca să înțeleagă murdara construcție sufletească a acestei nații?

Iată acum un exemplu de modul în care erau tratați trei profesori universitari români: A. C. Cuza, Paulescu și Șumuleanu.

„Curierul Israelit”, organ al Uniunii evreilor pământenii, din 23 aprilie 1922, publică în articolul de fond sub titlul „Strigoii”, următoarele:

„O tagmă de măscărici și de insultători publici s-au strâns să formeze o bandă de făcători de rele. Și spre rușinea țării în această tagmă se află trei profesori de la universitățile noastre.

Și acești ipochimeni, acești strigoii întârziați vor să reînvie antisemitismul... și au să reușească să o facă niște caraghioși întârziați, acum când antisemitismul oficial dispăre și când votul universal va aduce fatal după sine și democratizarea vieții noastre publice și sociale. Nu! E muncă zadarnică, strigoii nu vor opri omenirea în mersul ei înainte, nici nu va fi nevoie să le bată câte un par în piept, îi va sfârși definitiv ridicolul ticăloșiei lor...

Ne-am ocupat de acțiunea sălbatică, pornită de așa zisa Uniune Națională Creștină, compusă din vreo 5 caraghioși și jumătate pentru ca să-i fixăm odată în infama lor postură și pentru a atrage atenția evreilor că mai sunt făcători de rele împotriva cărora vor trebui să se apere”.

Așadar: tagmă de măscărici, insultători publici, bandă de făcători de rele, ipochimeni, strigoii întârziați, ticăloșie, acțiune sălbatică, infamă postură; iată ce sunt

profesorii românismului: Cuza, Paulescu și Șumuleanu, și iată ce este acțiunea lor mântuitoare de neam.

***

Primim peste obraz și peste sufletele noastre românești batjocură peste batjocură, palme peste palme, până la aceea de a ne vedea cu adevărat în grozava situație: *jidanii, apărătorii românismului*, la adăpost de orice neajuns, trăind în liniște și belșug, iar noi, românii, *dușmanii românismului*, cu libertatea și viața în pericol, urmăriți ca niște câini turbați de toate autoritățile românești.

Eu am văzut cu ochii și am trăit aceste ceasuri, amărât până în adâncul sufletului. Să pornești la luptă pentru țara ta, curat la suflet la lacrima ochilor și să lupți ani de-a rândul într-o sărăcie și foame ascunsă, dar sfâșietoare, pentru ca să te vezi la un moment dat declarat în *rândul dușmanilor țării*, urmărit de *români* și spunându-ți-se că *lupți pentru că ești plătit de străini*, iar alături să vezi întreaga jidănimă stăpână pe țara ta, erijată în purtătoare de grijă a românismului și a statului român amenințat de tine, tineret al țării. este ceva îngrozitor.

Noapți de-a rândul ne munceau aceste gânduri și în unele ceasuri, în care eram scârbiți și rușinați peste măsură, ne cuprindea jalea și ne gândeam, dacă nu ar fi mai bine să plecăm în lume, sau dacă nu ar fi mai nimerit să provocăm o răzbunare în care să ne găsim cu toții moartea; și noi și românii cei ticăloși și capetele hidrei iudaice.

CONGRESUL CONDUCĂTORILOR MIȘCĂRII STUDENȚEȘTI

IAȘI, 22-25 AUGUST 1923

Într-un comitet restrâns la București, se fixează ținerea celui dintâi congres al conducătorilor și delegaților mișcării studențești după un an de luptă.

Acest congres urma să aibă loc la Cluj, în zilele de 22, 23, 24 și 25 august 1923. Moța, președintele cercului „Petru Maior”, ne comunică printr-o adresă că autoritățile i-au pus în vedere ordinul de interdicție a acestui congres. Noi, Iașiul, a, răspuns Clujului, precum și celorlalte centre, că ne luăm răspunderea ca acest congres să se țină la Iași, chiar dacă guvernul va voi să-l interzică. Centrele au aprobat, iar noi ne-am făcut datoria de a îngriji de încartiruirea celor 40 de delegați anunțați.

În dimineața zilei de 22, am primit la gară pe rând delegația Clujului, în frunte cu Ion Moța, a Cernăuților, în frunte cu Tudose Popescu și Cârșteanu, a Bucureștilor, în frunte cu Napoleon Crețu, Simionescu și Râpeanu.

La ora 10, am plecat în corpore la Mitropolie pentru a face o rugăciune și un parastas în amintirea studenților căzuți în război, printre care era și căpitanul Ștefan Petrovici, fost președinte al Centrului Studențesc Iași.

Spre marea noastră mâhnire, am găsit însă porțile Mitropoliei legate cu lanțuri și păzite de jandarmi.

Între timp sosește și bătrânul profesor Găvănescul. Atunci ne așezăm cu toții în genunchi și descoperiți, ne facem rugăciunea în mijlocul străzii, în fața bisericii, pe care nici turcii n-au închis-o celor ce vroiau să se roage. Sosind din întâmplare, preotul Știubei și văzându-ne îngenuncheați, a venit și ne-a citit rugăciuni.

Apoi, descoperiți, tăcuți și plini de durere, am parcurs prin mijlocul străzii drumul până la Universitate sub privirile jidănimii, care ni se păreau ca niște săgeți aruncate din ușile și ferestrele prăvăliilor.

Pe scările Universității se aflau autoritățile, flancate de numeroase forțe polițienesti, care ne-au anunțat că Ministerul de Interne a interzis congresul. Procurorul ne-a oprit, somându-ne să ne împrăștiem. Enervat, am spus:

– Domnule procuror, eu știu că suntem într-o țară condusă de legi. Constituția ne garantează dreptul de întrunire și Dv. știți mai bine decât mine că un ministru nu poate abroga drepturile garantate nouă de către Constituție. De aceea, în numele legii pe care nu noi, ci D-voastră o călcați, vă somăm să vă dați la o parte.

Îndârjiți de sacrilegiul care fusese comis cu o oră înainte, când ni se închiseseră cu lanțuri ușile bisericii, răpindu-ne dreptul de a ne închina, văzându-ne acum în fața unei a doua încercări nedrepte, provocatoare și umilitoare, aceea de a ni se fereca intrarea în propria noastră casă, Universitatea și dându-ne seama că aceste măsuri constituiau o sfruntată călcare a legii, am răsturnat tot ce ni se opunea în cale și în urma unei lupte, am ocupat prin forță Universitatea.

Regimentul 13, apărut un moment mai târziu, înconjoară Universitatea. Noi ne-am baricadat apărând intrările. În dreptul fiecărui geam sunt postați trei soldați cu baionetele la arme.

În această situație, într-o atmosferă apăsătoare, adunarea se deschide în amfiteatrul Facultății de Drept, al ora 12. Congresiștii, palizi de enervare și muți de durerea celor petrecute la Mitropolie și aici, răspândesc în jurul sălii pustii un aer de adâncă tristețe. Domnește în toți îngrijorarea atacului armatei, a intrării ei în Universitate, peste noi și a consecințelor care vor urma.

Nu ținem discursuri, dar congresul înțelege tragedia situației și presimte că se vor întâmpla lucruri grave.

Pentru prima zi sunt ales președinte eu. Se începe cu înfierarea celor petrecute. Câțiva cer cuvântul și protestează. Apoi se încep discuții asupra mișcării.

Ce atitudine adoptăm la începutul anului care se deschide? Capitulăm? Greu! Un an de luptă fără nici un rezultat. Din contră, rușinați, umiliți, bătuți. Mergem înainte? Iarăși greu! Studenții sunt sleiți de puteri.; ei nu mai pot începe un al doilea an de luptă.

Totuși Moța, Tudose Popescu, Simionescu și eu susținem teza luptei mai departe. Pentru jertfă. Din capitularea noastră nu va ieși nimic decât rușine și umilință. Din jertfa noastră nu se poate să nu rodească ceva mai bun pentru neamul nostru.

Pe la ora 8, se înserase. Auzim larmă și zgomot în stradă. Constantin Pancu, vechiul luptător de la 1919, înconjurat de studenții rămași afară, de un mare număr de cetățeni, se adunaseră la Tufli, cu făclii aprinse în mâini și încercau să înainteze în sus spre Universitate, pentru a ne aduce câțiva saci cu pâine.

Noi sărim cu toți le geamuri și privim. Manifestanții rup cordonul de la Tufli și urcă în pas alergător la deal. Al doilea cordon din dreptul străzii Coroiu este rupt într-o luptă grea. Auzim izbucniri de urale. Al treilea cordon este de asemenea rupt. Noi ne pregătim să asaltăm dinăuntru, să ieșim, dar la al patrulea cordon, ai noștri nu mai pot răzbi. Se aude glasul lui Pancu, care stă cu sacul de pâine la picioare:

– Sunt copiii noștri.

Nouă ce curg lacrimi de bucurie. Pentru neamul acesta luptăm noi și al nu ne lasă.

La ora 9, încep tratativele între noi și autorități, prin Napoleon Crețu. Acestea promit imediata eliberare a tuturor studenților încercuți în Universitate, cu condiția ca ei să mă predea pe mine. Studenții refuză. Pe la ora 11, ne trimit vorbă că se admite eliberarea în grupuri de câte trei. Desigur, cu intenția de a mă prinde pe mine la ieșire. Noi primim.

Din cinci în cinci minute, ies grupuri de câte trei. La ușă sunt observați cu atenție de 4 comisari și agenți. Eu mă dezbrac la repezeală de hainele mele naționale, le dau unui camarad și mă îmbrac cu ale lui. Ies cu Simionescu și cu un altul. La deschiderea ușii, scap din buzunar câțiva lei. La zgomotul lor, toți comisarii se uită în jos și întrebă:

– Ce ați pierdut, d-lor?

Noi toți cu capetele aplecate, căutând împreună cu ei, răspundem:

– Niște bani.

Simionescu mai rămâne de vorbă cu ei, căutând și aprinzând chibrituri, iar eu scap.

***

În cel mai mare secret fixăm continuarea congresului a doua zi, afară din oraș, la Mănăstirea Cetățuia.

Mă strecor până acolo îmbrăcat în hainele unui fochist și a norocul să nu mă cunoască nici congresiștii. Prezidează Ion Moța. Cu observatori plasați în locuri bune, lucrăm în liniște, pentru că din deal, orice apropiere de om se observă de la 2 km. Stăm acolo până seara târziu. Se fac propuneri și se iau hotărâri.

Tot în această ședință se proclamă ziua de 10 decembrie ca sărbătoare națională a studențimii române.

***

A treia zi, congresul continuă într-o pădurice din dealul Galatei. În majoritate, se decide continuarea luptei. Se alege un comitet de acțiune de cinci care să dea directive de acțiune întregii mișcări studențești de la toate universitățile. Comitetul e compus din: Ion Moța – Cluj, Tudose Popescu – Cernăuți, Ilie Gârneață – Iași, Simionescu – București și eu.

Prin înființarea acestui comitet, vechea conducere studențească de la București, insuficient lămurită și decisă, cade pentru totdeauna. Rămâne ca formă, dar nu mai conduce.

Acum se hotărăște oficial, pentru prima dată, o nouă orientare: *lupta împotriva partidelor politice*, socotite ca înstrăinate de neam și credința într-o nouă mișcare românească pe care studențimea trebuie s-o ajute oficial pentru a birui: „Liga Apărării Naționale Creștine”.

A patra zi, congresul își încheie lucrările în casele d-nei Ghica din str. Carol.

Seara, studenții pleacă fiecare pe la centrele lor, iar eu plec la Câmpulung pentru a organiza congresul L.A.N.C. din Bucovina, la care va lua parte prof. Cuza cu toți fruntașii mișcării. Mă strecur cu greu, deoarece mi se lansase mandat de arestare.

Pe drum, mă bucuram de toate hotărârile acestui congres care era în spiritul vederilor noastre, dar mai ales pentru că în grupul nostru câștigasem un om: pe Ion Moța, președintele centrului „Pentru Maior” din Cluj.

CONGRESUL DE LA CÂMPULUNG AL L.A.N.C.

Congresul de la Câmpulung a avut loc în ziua de luni, 17 septembrie 1923.

S-a putut ține numai după o luptă grea, deoarece guvernul l-a interzis și a trimis pentru împiedicarea lui trupe din Cernăuți sub comanda unui colonel. La toate intrările au fost postate puternice cordoane.

Noi am concentrat toate forțele noastre la bariera dinspre apus a orașului, Sadova, Pojorâta. Acolo am rupt cordoanele datorită arcașilor din Vatra Dornei și Cândreni, asigurând timp de o oră trecerea întregului convoi, compus din mai multe sute de căruțe.

Congresul s-a ținut în curtea bisericii din oraș. Au vorbit: profesorul Cuza, tatăl meu, Dr. Cătălin – președintele Bucovinei, Tudose Popescu, frații Octav și Valerian Dănieleanu, care, cu sufletul prin de credință au organizat, alături de Dr. Cătălin, acest impunător congres.

Țăranii aceia mândri din munte, cu plete mari, îmbrăcați în cămăși albe și sumane, s-au adunat la sunetele buciului din munți, în orașul lor, mulți la număr și vijelioși ca niciodată.

Credeau că a sosit ceasul, de veacuri așteptat, ca românul să calce în picioare hidra care-i suga și să se înalțe în drepturile de stăpân al țării, al munților, al apelor, al orașelor sale.

Războiul l-au purtat din greu. Jertfa lor de sânge de pe toate fronturile a creat România mare. Dar spre marea lor durere și dezamăgire, România Mare nu le-a adus tot ceea ce așteptau. Pentru că România Mare a *refuzat* să le rupă lanțurile robii jidănești, care-i chinuise atâta amar de vreme.

România Mare i-a dat pe mai departe *în exploatare* la jidani și le-a adus pe cap politicianismul, care-i va bate cu biciul și-i va trimite în temnițe, când vor încerca să-și reclame istoricele drepturi furate.

Toate pădurile din Bucovina, toți munții aceia încărcăți de brazi, aparținând *Bisericii Ortodoxe*, politicianizată și înstrăinată și ea, sunt dați în exploatare *jidanului Anhauh* cu prețul nemaipomenit de 10 lei m.c., în timp ce țăranul român îl plătea cu 350 lei.

Cad pădurile de pe munți sub nemiloasa secură jidănească. Se întinde sărăcia și jale peste satele românești, rămân munții numai stâncă goală, și cară mereu, cară fără odihnă geamantane pline cu aur peste hotare, Anhauh și cu toate neamurile lui.

Și din acest fabulos câștig se înfruptă politicianul român, tovarăș cu jidovul în exploatarea mizeriei miilor de țărani.

***

Adunarea delegă un număr de 30 țărani fruntași care să meargă la București sub conducerea d-rului Cătălin și Valer Dănieleanu, pentru a se prezenta primului-ministru, spre a-l ruga să ia măsuri în contra pustiirii munților, reziliind contractul Anhauh – Fondul Bisericesc, iar pe de altă parte, spre a-i cere „*numerus clausus*” în școli, pentru ca în modul acesta să-și arate dragostea și recunoștința față de tineretul care i-a trezit la luptă.

Adunarea ne-a ales și pe noi, pe Tudose Popescu și pe mine, să mergem la București alături de ceilalți 30 de țărani, ca reprezentanți ai lor.

Eu am plecat mai înainte, pentru a face ca acești țărani, care veneau pentru prima oară în capitala țării lor, cu atâta curățenie în suflete, cu atâta durere și cu atâtea nădejdi, care veneau și pentru noi, studenții, făcând cheltuieli uriașe față de punga lor săracă, să fie bine primiți de studențimea română.

În ziua sosirii, pe peronul gării din București, studențimea i-a primit regește – pe acești regi din toate timpurile ai pământului românesc – iar ei coborau din vagoane cu ochii plini de lacrimi în sfânta lor capitală.

În dosul gării aștepta procurorul Rășcanu, comisari de poliție și cordoane de jandarmi, care opreau trecerea. Se dă ordin jandarmilor și comisarilor să lovească.

Paturi de armă și cauciucuri se aștern unul după altul peste pletele albe ale țăranilor și peste fețele lor blajine. Noi, studențimea, băgăm la mijloc pe bătrâni și rupem primul cordon. La Politehnică sfărâmăm pe al doilea, apoi pe al treilea și scăpăm în Piața Matache Măcelaru. Țăranii plâng. Unul cuprins de o indignare pe care nu și-o poate stăpâni, își rupe cămașa de pe el.

A doua zi, ne ducem cu toții să ne primească primul-ministru la Consiliul de Miniștri din str. Gogu Cantacuzino. Ne amână pentru a doua zi; în sfârșit, suntem anunțați că vom fi primiți a trei zi. Venim.

Intrăm într-o sală și așteptăm. Așteptăm vreo oră, tăcuți, vorbind în șoaptă și umblând în vârful degetelor. Apare șeful de cabinet:

– Domnilor, plecați, că dl. prim-ministru nu vă poate primi. Intră acum în Consiliul de Miniștri.

– Dar suntem de departe – încercăm noi să spunem. Ni se închide ușa. Mă gândesc: fiecare om a cheltuit câte 1.000 lei numai pentru tren. Să ne întoarcem înapoi fără rezultat? Ei nu mai pot sta.

Apuc ușa cu amândouă mâinile și încep să o zgâlțâiesc din toate puterile și strig cât pot de tare:

– Dați drumul că sparg ușa și intru cu forța. Izbesc cu piciorul în ușă. Țăranii încep să vocifereze și pun umărul la ușă.

Se deschide ușa și apar vreo zece inși speriați cu părul vâlvoi și galbeni la față. Cred că erau ziarști.

– Ce vreți domnilor?, întreabă ei.

– Spuneți primului-ministru că dacă nu ne dă drumul înăuntru, spargem tot de aici și intrăm cu forța.

Peste câteva minute și se deschid ușile larg și intrăm. Ne suim pe o scară, ajungem sus. Acolo, într-o sală, în picioare, înalt și drept ca o linie, Ion Brătianu; în spatele lui, ministrul Angelescu, Florescu, Constantinescu, Vintilă Brătianu și alții.

– Ce vreți, oameni buni?, întreabă el.

Noi eram încă stăpâniți de revoltă și am fi voit să apărem mai dârji, dând nota reală stării de spirit, dar țăranii, pășind cu opincile pe scările de marmură și covoarele fine, se muiaseră.

– Măria-Voastră, domnule prim-ministru, vă sărutăm mâinile și stăm plecați la picioarele Măriei-Voastre; ce să vrem? Vrem dreptate, că ne-au năpădit jidani. Ei care lemnele cu sutele de vagoane, iar pe noi ne plouă în case, căci nu avem nici măcar draniță cu ce să le acoperim.

– Nu mai putem să ne ținem copiii la școli. Ei ne-au umplut și școlile, iar copiii noștri vor ajunge slugi la ei. Au mai vorbit apoi și alți țărani.

Ionel Brătianu a ascultat, n-a făcut nici o aluzie la răzmerița noastră anterioară audienței și la urmă, după ce țărani au adăugat:

– Cerem și pentru studenți, copiii noștri, să și se facă așa cum au cerut ei: „*numerus clausus*”.

Ionel Brătianu, a răspuns:

– Duceți-vă acasă și aveți răbdare, căci am să pun să se cerceteze chestiunea pădurilor: cât privește „*numerus clausus*”, nu se poate. Arătați-mi un singur stat din Europa care a introdus măsura aceasta și o voi introduce și eu.

***

Dar Europa se va trezi abia peste 10 ani și va introduce „*numerus clausus*”, dând dreptate credinței noastre, însă Ionel Brătianu nu va mai fi, ca să se poată ține de cuvânt, iar urmașii lui se vor fi transformat în niște slugi *ordinare* ale iudaismului, care-și vor ridica pumnul să ne lovească și ne vor omorî din ordinul stăpânilor străini.

*

Am plecat cu toții fără nici o nădejde. Nu se va face nimic.

Ca rezultat imediat al audienței, peste câteva ore au fost arestați Dr. Cătălin, șeful delegației și Valer Dănieleanu.

Un grup de studenți am făcut seara o manifestație ostilă în fața casei ministrului de interne.

A fost prins studentul Vladimir Frimu și încarcerat la Văcărești.

Am plecat apoi la Câmpulung.

COMLOTUL STUDENȚESC DIN OCTOMBRIE 1923

O ÎNCERCARE DE RĂZBUNARE CARE SĂ SERVEASCĂ DREPT PILDĂ VEACURILOR VIITOARE

La Câmpulung a venit Moța ca să mergem la schitul de pe Rarău al lui Petru Rareș, muntele pe care îl iubesc eu cu deosebire. Urcând Rarăul, Moța începe să-mi spună frământările lui sufletești:

– Studenți nu mai pot rezista până la toamnă și decât o capitulare rușinoasă, a noastră a tuturor, după un an de luptă, mai bine să-i îndemnăm să intre la cursuri, iar noi, care i-am condus, să terminăm frumos mișcarea sacrificându-ne, dar făcând să cadă alături de noi toți acei pe care îi vom găsi mai vinovați de trădarea

intereselor românești. Să ne procurăm revolvare și să tragem în ei, dând un exemplu groaznic care să rămână de-a lungul istoriei noastre românești. Ce se va alege după aceasta de noi, vom muri sau vom rămâne toată viața în închisoare, nu mai interesează.

Eu am fost de acord, că actul final al luptei noastre să fie, cu însuși prețul prăbușirii noastre, un act de pedepsire a pigmeilor care, dezertând de la posturile de mare răspundere pe care le dețineau, au umilit și au expus tuturor primejdiilor nația românească.

Și am simțit în momentul acela clocotind în noi sângele care cerea răzbunarea nedreptăților și a lungului lanț de umiliri suportate de neamul nostru.

În scurt timp după aceea, ne găseam adunați la Iași, în casele d-lui Butnaru din str. Săvescu 12, următorii: Ion Moța, Corneliu Georgescu și Vernichescu de la Cluj, Ilie Gârneață, Radu Mironovici, Leonida Bandac și eu de la Iași, Tudose Popescu de la Cernăuți.

Cea dintâi problemă care ni se punea era aceasta: cine trebuie să răspundă mai întâi? Cine sunt mai vinovați pentru starea de nenorocire în care se zbate țara: românii sau jidanii? Am căzut unanim de acord, că cei dintâi și mai mari vinovați sunt românii ticăloși, care pentru arginții iudei și-au trădat neamul. Jidanii ne sunt dușmani și în această calitate ne urăsc, ne otrăvesc, ne extermină. Conducătorii români care se așează pe aceeași linie cu ei, sunt mai mult decât dușmani: sunt trădători. Pedepsa cea dintâi și cea mai cruntă se cuvine în primul rând trădătorului și în al doilea rând dușmanului.

Dacă aș avea un singur glonț, iar în fața mea un dușman și un trădător, glonțul l-aș trimite în trădător.

Ne-am pus de acord asupra câtorva elemente aflate pe linia trădării și am ales șase miniștri în frunte cu George Mârzescu. În sfârșit, venea și acel ceas în care, cei cu atitudini de canalie, care niciodată nu și-au imaginat că vor răspunde pentru faptele lor, într-o țară în care se considerau stăpâni absoluți, peste un popor incapabil de orice reacțiune, aveau să răspundă cu viața lor.

De data aceasta nația își trimitea, prin firele nevăzute ale sufletului, răzbunătorii.

Am trecut apoi la a doua categorie: jidanii. Pe care să-i luăm din cele două milioane?

Am stat, ne-am gândit, am discutat și la sfârșit am găsit că adevărații comandanți ai atacului iudaic asupra României sunt *rabinii*, toți rabinii din toate târgurile și orașele. Ei conduc masa jidănească la atac și oriunde cade un român, n-a căzut la întâmplare. El cade ochit de rabinul respectiv. În dosul fiecărui om politic cumpărat, există un cap de rabin care a studiat și a ordonat Cahalului sau bancherului jidan respectiv, să plătească. În dosul fiecărui ziar jidănesc și a fiecărei metode: calomnia, minciuna, ațâțarea, există planul unui rabin.

Noi eram însă puțini și i-am luat numai pe cei mari din București. Dacă am fi avut însă posibilitatea numerică, i-am fi luat absolut pe toți.

Apoi am luat bancherii: Aristide și Maurițiu Blank, care au corupt toate partidele și toți oamenii politici români, punându-i membri în consiliile de administrație și copleșindu-i cu bani: Bercovici, care finanțează partidul liberal (Blank luase asupra sa cu deosebire pe național-țărăniști, dar se simțea în stare să cumpere și pe liberali).

Apoi, pe jidanii din *presă*. Pe cei mai obraznici. Pe otrăvitorii de suflete: Rosenthal, Filderman, Honigman (Fagure), directorii ziarelor: „Dimineața”, „Adevărul”, „Lupta”, toți acești dușmani ai românismului.

Am plecat în grupuri spre București, luându-ne rămas bun pentru totdeauna de la Iași. eu am lăsat o scrisoare studenților prin care le explicam gestul nostru, îmi luam rămas bun de la ei și-i îndemnam să intre la cursuri, dar să păstreze credința intactă până la victoria finală. Fiecare am lăsat scrisori către părinți și către camarazii de luptă.

La București ne-am întâlnit din nou. Ne-am dus la Dănulescu pe care-l cunoșteam de câțeva vreme și care ne făcuse o impresie bună. El nu intra în această echipă, dar l-am rugat să ne adăpostească, lucru pe care l-a făcut cu multă bunăvoință.

De la Dănulescu am plecat pe la ora 8 seara acasă la Dragoș, în str. 13 Decembrie 41, unde urma să precizăm unele lucruri rămase nelămurite și să discutăm asupra stabilirii datei la care urma să pornim acțiunea.

Abia ne adunasem, când Dragoș intră palid pe ușă spunând:

– Fraților, poliția a înconjurat casa.

Era în seara zilei de 8 octombrie 1923 pe la orele 9.

O secundă de nelămurire, în care n-am mai avut timp nici măcar să vorbim. Ne-am încrucișat privirile, uitându-ne fiecare în ochii celorlalți.

În a doua secundă, eu am ieșit în sală și prin geamul ușii am văzut figura generalului Nicoleanu și a comisarilor care forțau ușa. În a treia secundă, ușile s-au deschis și casa s-a umplut de comisari. Generalul Nicoleanu strigă:

– Măinile sus!

Dar n-am mai avut vreme, pentru că am fost prinși fiecare de câte doi comisari și așezați în linie: la flancul drept eram eu, apoi Moța, Corneliu Georgescu, Tudose Popescu, Radu Mironovici, Vernichescu, Dragoș.

– Scoateți revolverele!

– Nu avem, am răspuns noi. Avea numai Moța un Browning 6,35 și Vernichescu.

Apoi ne-au scos rând pe rând din casă, ținuți de braț de câte 2 comisari și am fost puși fiecare în câte o mașină care aștepta în stradă.

Din casă se auzea cum plânge bătrâna mamă a lui Dragoș.

Mașinile pornesc. Oare unde ne duc? Nu vorbim nici un cuvânt, nu întrebăm nimic pe cei cărora le suntem prizonieri. Nici el nu ne întreabă. După ce străbatem mai multe străzi, intrăm la Prefectura Poliției. Suntem coborâți, apoi introduși într-o cameră. Acolo suntem căutați prin buzunare. Ni se ia tot ce aveam asupra noastră, plus guler și cravată. Această căutare prin buzunare, această despuiere de gulere, acest tratament de pungăși de buzunare ne umilește până la ultima expresie. Dar suntem abia la începutul acestui drum al umilinței. Puși apoi în picioare cu fața la perete, fără a avea dreptul să întoarcem capul și ținuți mai multă vreme în situația aceasta ne gândeam: oameni de acum câteva ceasuri, liberi, mândri și hotărâți de a sfărâma lanțurile neamului nostru, iată ce am ajuns: niște bieți neputincioși, stând cu fețele la perete nemișcați, la porunca unor nenorociți de agenți de poliție, căutați prin buzunare ca pungășii, despuiți de gulere, cravate, batiste, inele.

De acum va veni marea noastră suferință, care încetul cu încetul ne va sfâșia inima. Ea începea prin umilirea noastră.

Cred că nu există suferință mai mare pentru un luptător, care trăiește din mândrie și din onoare, decât dezarmarea și apoi umilirea lui. Totdeauna, moartea e mult mai dulce decât aceasta.

Suntem introduși apoi într-o cameră cu bănci și așezați la câte 5 metri cu agenți lângă noi, fără voie de a ne uita unul la altul. Așa am stat ore întregi până la început să ne cheme la interogator. Părtași ai acestor ore lungi, apăsătoare, eram: Moța, Tudose Popescu, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu, Vernichescu, Dragoș și eu.

După un timp am fost chemați câte unul la interogator. Acesta se făcea într-o cameră mare în prezența procurorului, judecătorului de instrucție, a generalului Nicoleanu și a unor reprezentanți ai miniștrilor. Mie mi-a venit rândul spre dimineață. Acolo mi s-au pus în față niște scrisori ale mele și două coșuri în care erau toate revolverele noastre pe care le ascunsesem într-un loc bun. Și nu știam cum de ajunseseră acolo. Înțelegeam: pe noi ne-au prins, dar cine a spus unde sunt revolverele?

Începe interogatoriul meu. Eu nu știam ce au declarat ceilalți și nici nu avusesem vreo înțelegere anterioară între noi, ce să declarăm, deoarece nu ne-am imaginat că am putea ajunge într-o asemenea situație. De aceea am judecat singur situația și am luat hotărârea pe care am crezut-o eu cea mai bună.

Un minut de răspântie.

Când mi s-a pus prima întrebare, deși trecuseră peste 3 minute de la intrarea mea în sală, încă nu convenisem să judec situația în care mă aflam și să pot lua vreo hotărâre. Eram copleșit de oboseală și zbuciumat sufletește.

De aceea când mi s-a cerut să răspund, am zis:

– Domnilor! Vă rog să-mi dați un minut de gândire înainte de a răspunde.

Se punea problema: a nega sau a nu nega. În acel minut mi-am încordat toate puterile minții și ale sufletului și am ajuns la hotărârea de a nu nega. De a afirma adevărul. Și nu cu timiditate și cu regrete, ci de a șarja cu el.

– Da, ale noastre sunt revolverele; cu ele am vrut să împuşcăm pe miniştri, pe rabini şi pe marii bancheri jidani.

M-au întrebat numele acestora.

Când am început să le spun numele, începând cu Alex. Constantinescu şi terminând cu bancherii Blank, Filderman, Bercovici, Honigman, toţi cei de faţă îşi holbau ochii din ce în ce mai mari, îngroziţi. De aceea am bănuir că ceilalţi camarazi, ascultaţi până la mine, negaseră.

– *Dar pentru ce, Domnule, să-i omorâţi?*

– Pe cei dintâi pentru că şi-au vândut ţara. pe cei de ai doilea ca duşmani şi corupători.

– Şi nu regretaţi?

– Nu regretăm... Dacă am căzut noi, nu e nimic; în urma noastră mai sunt zeci de mii care gândesc ca noi!

Spunând acestea, parcă mă eliberam de sub pietroiul umilirii, sub care atitudinea de negare m-ar fi cufundat mai mult. Acum stăteam pe credinţa mea, care mă adusese aici şi înfruntam cu mândrie şi soarta grea care mă aştepta şi pe acei care păreau stăpânii mei pe viaţă şi pe moarte.

Pe tema negării trebuia să stau în defensivă, să mă apăr de acuzaţiile care mi le aduceau, să cer indulgenţă, să captez bunăvoinţa lor. La procesul care ar fi urmat, pe baza probelor scrise pe care ei le posedau, ar fi trebuit să trecem printr-o dureroasă şi ruşinoasă situaţie, negându-ne propriul nostru scris şi propria noastră credinţă, negând adevărul. Ceea ce era în contra conştiinţei noastre şi în contra onoarei întregii noastre mişcări. Reprezentanţi ai unei mari mişcări studenteşti, să nu avem curajul răspunderii faptelor şi credinţelor noastre?

Iar pe deasupra, ai noştri şi ţara nu ne-ar fi ştiut gândurile, ori singurul rod al suferinţei noastre, oricât de lungă ar fi fost, acesta era: o ţară nelămurită să-şi cunoască măcar bine duşmanii ei.

Pe urmă am fost pus să scriu aceste declaraţii cu mâna mea. Le-am scris.

La sfârşit însă, am adăugat: termenul nu era fixat. Pe noi ne-a prins în discuţie, eu susţineam fixarea datei peste o săptămâna sau două, atunci anchetatorii s-au oprit, insistând din ce în ce mai mult să mă facă să renunţ la această precizare.

Mai târziu mi-am dat seama de ce insistau. Pentru că această ultimă frază desfiinţa valoare juridică a întregii acuzaţii şi forma punctul nostru de apărare, deoarece un complot cere patru lucruri: 1. o asociere în acest scop; 2. fixarea persoanelor; 3. adunarea armelor; 4. fixarea datei acţiunii. Noi nu aveam data fixată şi ne aflam în faza discuţiei.

Termenul era de o importanță capitală, căci în două săptămâni se putea întâmpla; ori să ne îmbolnăvim noi, ori să moară persoanele fixate de noi, ori să cadă guvernul, ori să cedeze etc.

Întreaga noastră apărare juridică se va baza pe acest punct.

***

După această declarație am fost condus de agenți într-un beci, băgat acolo într-o celulă singur și închis cu lacăt pe dinafară. În celulele vecine am înțeles că sunt camarazii mei. Am bătut cu pumnul în perete și am întrebat cine mai este. Am auzit prin zid răspunzând: Moța. M-am așezat pe scânduri să adorm, fiindcă eram distrus de oboseală, dar, neavând palton, m-a apucat frigul și am început să tremur. Apoi au început să mă mănânce păduchii. Mișunau cu zecile. Am întors scândurile pe partea cealaltă; ei se ridicau deasupra. Am făcut de mai multe ori această operație până ce am înțeles că s-a făcut ziuă.

Am auzit zgomot la ușă. S-a deschis și am fost scoși toți afară, apoi conduși separat și așezați în câte o mașină, însoțiți fiecare de câte doi jandarmi și doi comisari. Mașinile au pornit una după alta. Și aceeași întrebare: oare unde mergem?

Am străbătut mai multe străzi necunoscute, cu oameni curioși care se uitau după noi. Ieșim afară din capitală și mașinile se opresc în fața unor porți mari, deasupra cărora era scris: „Închisoarea Văcărești”.

Suntem dați jos și puși între baionete, la distanță de 10 m. unul de altul. Se aude un uruit de lacăte și de lanțuri și porțile mari se deschid. Unul câte unul ne facem cruce și pășim înăuntru. Conduși sus la direcție, nu se dau mandatele de arestare. Ne dăm seama că suntem arestați pentru complot contra siguranței statului, cu pedeapsa prevăzută: *muncă silnică*.

Am fost introduși într-o altă curte, în mijlocul căreia stăpânește o biserică înaltă. De jur-împrejur sunt ziduri și pe lângă ele celule și încăperi. Am fost băgat într-o celulă din fund, lată de 1 m și lungă de 2 m și închis pe dinafară cu lacăte. Înăuntru este numai un pat de scânduri, lângă ușă, o mică ferestruică cu gratii de fier. Mă întreb unde or fi ceilalți. Mă culc apoi cu capul pe scânduri și adorm. După vreo două ore mă trezesc tremurând. Era frig în celulă și nu intra nici o rază de soare. Privesc buimăcit în jurul meu și nu-mi vine să cred unde sunt. Mă uit bine și văd mizeria de lângă mine. Îmi zic: în grea situație am ajuns. un val de durere mi se coboară în inimă. Dar mă mângâi singur:

– E pentru neamul nostru.

Apoi încep să fac mișcări de gimnastică cu brațele, pentru a mă încălzi.

Pe la ora 11, aud pași. Un gardian îmi deschide ușa. Mă uit la el. Poate să-l fi cunoscut vreodată în viață. E un om străin și ursuz. Se uită la mine cu ochi răi. Îmi dă o pâine neagră și o strachină cu borș. Îl întreb:

– Domnule gardian, nu cumva ai să-mi dai o țigară?

- N-am!

Mă închide din nou cu lacătul și pleacă. Eu rup din pâinea neagră și sorb câteva linguri din strachina de borș. Le așez apoi jos pe cimentul din celulă și încep să-mi adun gândurile. Nu puteam să mă lămuresc cum de ne-a prin poliția. A spus vreunul dintre noi din greșeală cuiva? Ne-a trădat cineva? Cum de au găsit revolverele?

Iar aud pași. Mă uit pe ferestruică. Un preot și mai mulți domni se apropie de ușa mea și încep să-mi spună:

- Bine Domnilor, se poate Dvs. tineri culți să faceți una ca aceasta?

- Dacă se poate ca acest popor român să piară invadat de jidănimie și copleșit de vânzarea, desfrâul și batjocura conducătorilor lui, se poate și ceea ce am făcut noi.

- Dar aveți atâtea căi legale!

- Am bătut noi toate căile legale până când am ajuns aici. Și dacă ni se deschidea vreuna, poate nu ajungeam nici noi în aceste celule.

- Și acum e bine? Va trebui să suferiți pentru ceea ce ați făcut!

- Poate din suferința noastră va ieși ceva mai bun pentru neamul acesta.

Au plecat.

Pe la ora 4 a venit un gardian și mi-a adus o pătură roasă de vreme și un sac mare plin cu paie în loc de saltea. Mi le-am așezat cât am putut mai bine. Am mai mâncat puțină pâine și m-am culcat.

Mă gândeam la discuția cu preotul și-mi spuneam: din petrecerile și din traiul tihnit al fiilor lui, un neam nu a câștigat niciodată nimic. Din suferință totdeauna a ieșit ceva mai bun pentru el.

Izbutisem să găsec un rost al suferinței noastre și în același timp un suport moral pentru aceste ceasuri triste.

M-am sculat atunci, m-a pus în genunchi și m-am rugat:

- Doamne! Ne luăm asupra noastră toate păcatele neamului acestuia. Primește-ne suferința de acum. Fă ca din această suferință să rodească o zi mai bună pentru el.

M-am gândit apoi la mama mea și la cei de acasă, care poate vor fi auzit de soarta mea și se gândesc la mine. M-am rugat pentru ei și m-am culcat.

Deși m-am culcat îmbrăcat și m-am învelit cu pătura, mi-a fost frig și am dormit rău din cauza saltelei de paie. M-am trezit la ora opt când îmi deschidea un gardian ușa, întrebându-mă dacă nu vreau să ies câteva minute afară. Am ieșit și am început să fac gimnastică pentru a mă încălzi.

Rândul meu de celule era mai ridicat și vedeam toată curtea. La un moment dat văd pe cineva îmbrăcat în costum național plimbându-se printre hoți. Era tatăl meu. Dar nu-mi venea să cred. Ce să caute el aici? L-or fi arestat și pe el? Fac câteva semne și mă vede. Gardianul mă oprește:

- Domnule, nu ai voie să faci nici un semn!
- E tatăl meu, îi răspund eu.
- Poate să fie, dar nu ai voie să faci semne.

Mă uit la el și îi spun:

- Camarade, lasă-ne în plata lui Dumnezeu cu suferința pe care ne-a dat-o El; nu mai pune și tu deasupra.

Și am intrat în celulă.

După masă m-au scos din nou. M-au luat între baionete și m-au condus afară din închisoare. Acolo, în drum, erau așezați toți în flanc câte unul, la câte 10 metri distanță, fiecare între două baionete. În cap era tatăl meu, între doi soldați cu baioneta la armă. Mai veniseră câțiva noi: Traian Breazu de la Cluj, Leonida Bandac de la Iași, Dănulescu. N-aveam voie să ne întoarcem capul sau să ne facem semne unul altuia. O secundă doar am putut să prind cu privirea fețele slăbite ale bieților mei camarazi de suferință.

Ceea ce îmi rodea inima, era situația nedreaptă în care era pus tatăl meu. Nu era vinovat cu nimic. Luptător de o viață pentru neamul acesta, profesor de liceu, maior, fost comandant de batalion pe linia I-a a frontului tot timpul războiului, de mai multe ori parlamentar și nu dintre cei obscuri, era purtat acum între baionete pe străzile capitalei.

Am plecat astfel încolonați spre tribunal. Românii se uitau la noi nepăsători. Când am ajuns însă în cartierul jidănesc, jidanii au ieșit cu toții la uși și la geamuri. Unii de aruncau priviri batjocoritoare și râdeau; alții făceau comentarii în gura mare, alții scuipau.

Noi am plecat capul în pământ și am mers așa tot timpul cu inima încărcată de durere.

Tribunalul ne-a confirmat mandatele. Am fost apărați de D-l avocat Paul Iliescu care s-a oferit cel dintâi să pledeze pentru noi.

Am fost trimiși înapoi la în aceeași formație și pe același drum. Pe la chioșcuri vedeam anunțurile ziarului „Dimineața” și a celorlalte foi jidănești scrise cu literă mare: „Complotul studentesc”, „Arestarea complotiștilor”.

Și iarăși am ajuns în celula mea. Timp de două săptămâni am stat acolo în frig, fără ca să mai știu nimic de ceilalți și fără ca să mai am vreo veste de afară.

***

După două săptămâni, lungi ca două veacuri, am fost scoși din celulă și am fost puși în camere cu sobe, câte trei în fiecare. Ni s-a îngăduit să ne facem de mâncare în comun și să luăm masa împreună.

Când ne-am revăzut a fost o adevărată sărbătoare.

Eu am fost pus în aceeași cameră cu Dragoș și Dănulescu. Între timp se predase și Gârneață, președintele Asociației Studenților Creștini din Iași, așa încât numărul nostru crescuse la 13. Tatăl meu, fără nici o vină, Moța, Gârneață, Tudose Popescu, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Leonida Bandac, Vernichescu, Traian Breazu și eu, acuzați de complot; Dragoș și Dănulescu reținuți pentru că fuseserăm în casă la ei. În afară de aceștia mai era și Vladimir Frimu, pe care l-am găsit aici, arestat cu prilejul manifestației de la casa ministrului de interne. Am obținut un primus și cu alimente pe care începuseră a ni le trimite rudele și cunoscuții de afară ne făceam singuri mâncare. Masa care se dădea deținuților era în adevăr ceva înspăimântător, iar mizeria în care trăiau era de nedescris.

Tatăl meu obținuse de la Direcție permisiunea ca în fiecare dimineață, la ora 7, să ne ducem la biserica din curtea închisorii, pentru a ne închina. Ne așezam cu toții în genunchi în fața altarului și spuneam „Tatăl nostru”, iar Tudose Popescu cânta „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu”.

Acolo găseam mângâiere pentru viața noastră tristă din închisoare și nădejde pentru ziua de mâine.

Ne făcusem apoi fiecare program de muncă. Moța se ocupa de proces, Dănulescu își pregătea examenele de la Medicină. Eu lucram la un plan de organizare a tineretului în vederea luptei naționale: organizarea centrelor studențești, a flăcăilor de la sate și elevilor de liceu. La el am lucrat până la Crăciun și îl pusesem la punct până în cele mai mici amănunte, urmând ca atunci când vom ieși din închisoare, să-l punem în practică; dacă nu, să găsim pe cineva din afară pentru a începe organizarea. Aceasta trebuia să se facă în cadrul „Ligii”. „Liga” să fie organizația politică, iar alcătuirea noastră, organizație de educație și de luptă a tineretului.

În ziua de 8 noiembrie, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, discutam ce nume să dăm acestei organizații tinerești. Eu am spus „Arhanghelul Mihail”.

Tatăl meu spune:

- Este în biserică o icoană a Sfântului Mihail, pe ușa din stânga altarului.
- Să mergem s-o vedem!

M-am dus cu Moța, Gârneață, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici și Tudose.

Ne uităm și în adevăr rămânem uimiți. Icoana ni s-a arătat de o frumusețe neasemuită. Eu niciodată nu fusesem atras de frumusețea vreunei icoane. Acum însă mă simțeam legat de aceasta cu tot sufletul și îmi făcea impresia că Sfântul Arhanghel e viu. De aici am început să iubesc icoane.

De câte ori găseam biserica deschisă intram și ne închinam la icoane. Ni se umplea sufletul de liniște și de bucurie.

Începe chinul drumurilor la Tribunal. Pe jos, între baionete, prin noroi, cu ghetete rupte și uzi la picioare.

Niște samsari jidani, care furaseră statul cu câteva sute de milioane, erau duși cu mașinile, iar noi pe jos. De multe ori deplasările erau făcute degeaba, numai ca să fim chinuiți. Pe mine, judecătorul de instrucție m-a chemat de 25 ori, pentru a mă interoga numai de două ori. Din declarațiile noastre de la început, n-am schimbat nimic.

***

Un gând ne frământa neconținut: cine ne-a trădat? Stam noapți, căutam să dezlegăm această enigmă. Ajunseserăm să ne bănuim unii pe alții.

Într-o dimineață m-am dus în biserică și m-am rugat la icoană, să ne descopere pe acel care ne-a trădat. În seara aceleiași zile, așezându-ne cu toții la masă, m-am adresat camarazilor:

– Sunt nevoit să vă aduc o veste tristă. Trădătorul a fost descoperit. El se află în mijlocul nostru și stă la masă cu noi.

Toți se uitau unul la celălalt. Eu cu Moța urmăream figurile fiecăruia, căutând să surprindem vreun gest care ar fi putut să ne dea o cât de slabă indicație. Am dus mâna la buzunarul de la piept și am spus:

– Acum să vă arăt și actele.

În acest moment, Vernichescu s-a ridicat drept în picioare, a stat o clipă nelămurit, apoi a dat cheia de la lada cu alimente lui Bandac și a zis:

– Eu plec.

Nouă ni s-a părut curioasă plecarea lui Vernichescu, dar ne-am continuat discuțiile pe tema actelor pe care refuzam să le arăt, deoarece nu le aveam.

Când am plecat de la masă, l-am găsit pe Vernichescu singur. Ni s-a adresat:

– Codreanu mă bănuiește pe mine.

I-am spus că eu nu bănuiesc pe nimeni și ne-am împăcat.

***

Trecuseră săptămâni peste săptămâni și viața noastră se scurgea cu greu în închisoare. Pe peretele din dreptul patului însemnam fiecare zi care trecea prin câte o liniuță făcută cu creionul. Viața din închisoare e grea, istovitoare pentru omul care s-a născut liber și care a trăit mândru. E îngrozitor să te simți înlănțuit, între ziduri

Înalte și dușmănoase, departe de ai tăi, despre care nu mai știi nimic. Și nici măcar între aceste ziduri nu ești liber; trei sferturi din timp stai sub lacăt, în celulă sau în cameră. În fiecare seară, zgomotul sinistru al zăvoarelor care se închid la ușa ta, te aruncă într-o atmosferă de tristețe. Afară, dușmanii acestui neam stau liberi, se bucură de onoare, de toate bunătățile, iar noi, pe deasupra mizeriilor morale de multe ori ne culcăm flămânzi și tremurăm toată noaptea de frig pe paturile de scânduri și pe paie.

Dar iată, ne vin și zile de bucurie. După două luni de închisoare ne vine vestea că a sosit ordinul ca tatăl meu și Dănulescu să fie eliberați.

O mare bucurie pentru noi. Le ajutăm să-și facă pachetele și în scurt timp sunt duși din mijlocul nostru. Îi privim cum pleacă, urmărindu-i cu ochii până ce ies pe prima poartă. Am rugat pe tatăl meu să-i spună mamei și celor de acasă să nu aibă nici o grijă.

Orice eliberare este un prilej de mare bucurie pentru cei ce rămân. Toți se bucură. Probabil că prin eliberarea unuia, fiecare se întărește în speranța propriei sale eliberări.

După puțin timp au plecat: Dragoș, Bandac, Breazu și Vernichescu, fiind și ei ca și tatăl meu și Dănulescu scoși din proces. Am rămas numai șase, dați în judecată pentru „complot contra siguranței statului”.

Dragoș, după câteva zile, ne-a trimis vestea că Vernichescu este acela care ne-a denunțat. El a copiat și declarațiile acestuia care se aflau la dosar. Am primit această veste cu sufletul plin de amărăciune. Neamul nostru mereu a avut parte de trădători.

AFARĂ

La toate Universitățile studenții au reintrat la cursuri. Se pare că ne găsim în fața unui moment de dezorientare. De două luni ei trăiesc sub teroarea presei jidănești. Aceasta exagerează neconținut gravitatea încercării noastre răzbunătoare și consecințele „dezastruoase” pentru țară. Ea strigă, că ne-am pierdut orice încredere în fața „lumii civilizate”; că suntem un stat balcanic. Neîncetat se întreabă: ce va spune Berlinul, ce va spune Viena, ce va spune Parisul. Și astfel, transformați în apărătorii „intereselor permanente ale statului”, jidanii îndeamnă în fiecare zi pe conducători la măsuri radicale în contra mișcării naționale care trebuie reprimată cu „ultima violență”.

Cu un an în urmă, pe când Max Goldstein pune bomba la Senat și poliția aresta pe jidanii comuniști, aceeași presă striga:

„Un stat nu se poate menține prin violență împotriva voinței populare. Unde este Constituția? Unde sunt legile? Unde sunt libertățile garantate de Constituție? Ce va zice străinătatea în fața unui stat care ia asemenea măsuri restrictive? Nu se poate menține un stat prin arestări, închisori, baionete, teroare. Pentru că la violența

statului mulțimea sau indivizii izolați vor răspunde cu violență La forță, cu forța. La teroare, cu teroarea. Și nu vor fi vinovați ei, ci vinovat va fi statul care i-a provocat.”

Iar acum cu o nerușinare pe care numai cei legați la ochi nu o văd, tot această presă scrie:

„Nu-i de ajuns că au fost arestați acești teroriști. Ei trebuie condamnați în așa fel încât să se dea un exemplu. Și nici atât nu-i de ajuns: trebuie arestați toți acei care vântură asemenea *idei* antisemite, care aduc atâta rău țării noastre. Această buruiiană antisemită trebuie smulsă din rădăcini. Și trebuie procedat fără cruțare și fără milă.”

Acestui puhoi de vrăjmășie, presa națională îi opune o dârză rezistență. În afară de ziarul „Universul”, care a avut totdeauna o atitudine corectă față de manifestațiunile conștiinței naționale, mișcarea naționalistă avea atunci următoarele foi:

„*Cuvântul Studentesc*”, foaie îngrijită de studențimea bucureșteană, care intrase abia acum sub conducerea neobosiților noștri camarazi de afară: Simionescu, Râpeanu, Fănică Anastasescu, Dănulescu și alții, ale căror nume îmi scapă;

„*Dacia Nouă*”, organ al studenților din Cluj, cu Șuiaga, Mocanu, poetul Iustin Ilieșu, autorul „Imnului Studentesc” etc.;

„*Cuvântul Iașului*”, organ al studențimii ieșene;

„*Deșteaptă-te române*”, organ al studențimii din Cernăuți, mutat de curând la Câmpulung sub conducerea Drului Cătălin și Danieleanu;

„*Apărarea Națională*”, organ al L.A.N.C. București, cu articolele sfinte ale profesorului Paulescu, din care desprindem următoarele rânduri:

„...S-a aplicat *constrângerea prin frig, foame și teroare*, întrebuițate cu succes de jidanii bolșevici.

Cine a putut să-și închipuie vreodată că va veni o vreme când *copiii noștri*, floarea nației românești, vor fi siliți să sărbătorească închiși în beciurile unei temnițe, sau alungați în viscol fără adăpost și fără hrană, *sărbătoarea unirii tuturor românilor*.

E probabil că nu v-ați dat seama că vă războiți împotriva *întregii nații românești*.”

„*Unirea*”, organ al L.A.N.C., Iași, sub conducerea profesorului Cuza, cu articole de logică nemuritoare;

„*Naționalistul*”, organ popular al Ligii-Iași;

„*Libertatea*”, foaie populară din Orăștie, a părintelui Moța, care arată gestul nostru în adevărata lumină, despicând primul, fără nici o ezitare, valul de tăcere care ne înconjura în cele dintâi momente.

***

Studentimea înțelege jertfa noastră. De aceea, mișcare studentească se va strânge tot mai mult în jurul acestor ziduri ale închisorii „Văcărești” , unde fiecare centru studentesc își are pe ai săi.

Jăranii încep să ne poarte de grijă. Ei ne trimit bani și fac slujbe prin biserici pentru noi, îndeosebi în munții Bucovinei și în Ardeal, unde străbătea „Libertatea”.

Iată un mic exemplu:

OBOLUL MOȘILOR

PENTRU STUDENȚII DE LA VĂCĂREȘTI

(„Cuvântul Studentesc”, nr. 7, anul II din 4 martie 1924)

„Printre darurile de bani pe care le-au primit studenții închiși la Văcărești de la țărani multor sate din cuprinsul țării se găsește unul mai strălucitor și mai de preț decât toate. E darul trimis de *moșii* din Munții Apuseni. Câte 2, câte 3, câte 5 lei și-au scormonit și ei dintr-un colț de șerpar ori de năframă și i-au îndreptat la vale, pe potecile bătute de Iancu, i-au trimis împreună cu sufletul lor, hăt acolo, departe, la Văcăreștii de peste munte, unde au auzit ei că stau întemnițați fiii lor, care au vrut să-i scape de nevoi și de nedreptate, de sărăcie și obidă. Din cel mai sărac colț de țară, despre care cântecul spune cu atâta amar și jale:

Munții noștri aur poartă,

Noi cerșim din poartă-n poartă

Li s-a trimis studenților de la Văcărești cel mai scump dar: o mână de bănuți și o frântură de suflet de cerșetor *flămând și gol fără adăpost*, suflet care ascunde sub o zdreanță comoara cea mai de preț: sănătatea, izvorul nesecat de tărie, din care pornește la vreme de cumpănă Mântuirea Neamului!

Moșii se gândesc la studenți! Sufletul lor începe a înțelege, a mișca, a-și făuri un nou ideal.

E semnul cel mai bun și mai mult grăitor!

Ascultați și câteva din numele lor:

Din Rișca, de lângă Baia de Criș, au trimis: Nicolae Oprea, 2 lei; Nicolae Florea, 3 lei; N. Hărăguș, Aron Grecu, Tigan Adam, A. Hențiu, N. Bulg, Ion Așileu, Al. Vlad, N. Borza, N. Leucian, Antonie Florea, A. Leucian, toți câte 5 lei; N. Chiscuț, A. Rișcuță, Ion Ancu, Saliu Faur, câte 10 lei; N. Florea, preot și N. Rusu, câte 15 lei; N. Baia, notar și Dușu Rișcuță, câte 20 lei. Total, 210 lei.”

Jăranii vor înțelege în curând, se vor lega de noi cu sufletul lor tare și îndelung răbdător, în așteptarea unui ceas de dreptate.

GÂNDURI DE VIAȚĂ NOUĂ

Vin și sărbătorile Crăciunului. Noi rămași acolo singuri, ne gândeam la cei de acasă și în nopțile lungi, în care nu puteam dormi, ne frământau mereu gândurile. Oare când vor învinge ai noștri? Când vom ieși de aici? Dacă vom fi condamnați la 10-15 ani, vom putea rezista până la sfârșit, sau suferința și grijile ne vor măcina sănătatea zi cu zi și vom muri în închisoare?

Pluteam în necunoscut. Starea aceasta de incertitudine ne consuma. Am fi dorit să se fixeze odată termenul procesului pentru a ști ce e cu noi și ce soartă ne așteaptă.

Suferința și soarta comună care ne aștepta ne legau unul de altul din ce în ce mai mult, iar discuțiile asupra nenumăratelor probleme, pe care nu le puneam ne duceau la aceeași concluzie, ne formau încetul cu încetul același mod de a gândi. Cele mai mici chestiuni interesând mișcarea națională ne frământau ore și zile întregi. Acolo ne-am învățat a gândi adânc și a urmări o problemă până în cele mai mici amănunte. Am reluat cercetarea problemei jidănești, a cauzelor ei, a posibilităților de rezolvare. Am stabilit planuri de organizare și acțiune. După un timp, terminaserăm cu discuțiile. Ajunseserăm la legi, la adevăruri indiscutabile, la axiome.

Priveam la dibuirile celor ce încercau să se ocupe cu problema națională, dând naștere fie unei foi, fie vreunei parodii de organizație, la concluziile false la care ajungeau pe linia doctrinară, la incertitudinile în materie de organizare, la lipsa de concepție în materie de acțiune.

Ne dădeam seama acum și mai mult, în urma unei cugetări mai adânci, că:

1. *Problema jidănească* nu este o utopie, ci o gravă problemă de viață și de moarte pentru poporul român; conducătorii țării, grupați în partide politice, devin din ce în ce mai mult o jucărie în mâna puterii iudaice;
2. *Politicianismul acesta*, prin concepția lui de viață, prin morală lui, prin sistemul democratic din care își trage ființa, constituie un adevărat blestem căzut peste capul țării;
3. Poporul român nu va putea rezolva problema jidănească mai înainte de a-și fi rezolvat *problema politicianismului său*.

Prima țintă de atins a poporului român, în drumul său de năruire a puterii iudaice care-l apasă și sugrumă, va trebui să fie *năruirea acestui politicianism*. O țară își are și jidanii și conducătorii pe care îi merită. După cum țânțarii nu se pot așeza și nu pot trăi decât în mlaștină, tot așa și aceștia nu pot trăi decât înfipti pe mlaștina păcatelor noastre românești. Deci, pentru a birui, va trebui să ne stârpim întâi propriile noastre păcate. Problema este mai adâncă chiar decât ne-a arătat-o profesorul Cuza. Misiunea acestei lupte este încredințată tineretului românesc, care, dacă vrea să

răspundă acestei misiuni istorice, dacă vrea să mai trăiască, dacă vrea să mai aibă țară, trebuie să se pregătească și să-și adune toate puterile pentru a duce lupta și a birui. Ne-am hotărât ca atunci când vom ieși de aici, dacă ne va ajuta Dumnezeu să nu ne mai despărțim, să rămânem uniți și să ne închinăm viața acestui scop.

Dar până să ne ocupăm de defectele neamului, am început să ne ocupăm de propriile noastre păcate. Țineam ședințe de ore întregi și fiecare spunea celuilalt defectele pe care le-a observat. Și căutam să facem eforturi pentru a ni le îndrepta. Era o problemă delicată, deoarece așa e făcut omul: nu-și ascultă cu inimă ușoară critica propriilor defecte. Fiecare crede sau vrea să se arate că e perfect. Dar noi spunem: întâi să ne cunoaștem și să ne îndreptăm păcatele noastre și pe urmă vom vedea dacă avem dreptul sau nu de a ne ocupa și de ale altora.

Așa ne-au trecut sărbătorile și după sărbători și iarna. A venit primăvara. Despre soarta noastră viitoare, încă nu știam nimic. Atât doar, că afară se determinase un mare curent popular pentru noi și pentru cauza noastră, cu toate încercările disperate ale presei jidănești de a-i pune stavilă. Acest curent creștea mereu printre studenți, orașeni și țărani, deopotrivă de puternic în Ardeal, în Basarabia, în Bucovina și în Vechiul Regat. Acum, de pretutindeni primeam scrisori de încurajare și de îndemn.

***

Primăvara ne aduce în sfârșit o mare bucurie. Fixarea procesului pentru 29 martie, la Curtea cu Jurați de Ilfov. Începem să ne pregătim. Dar ce pregătire să facem? Noi am declarat totul. Am spus tot ce aveam de spus. Se înscriu avocați care ne vizitează. Ne atrag atenția că situația noastră e grea, din cauza declarațiilor făcute și că ar fi bine să renunțăm la ele și la atitudinea noastră de până acum. Că ar fi mai prudent a ne pune pe tema negării. Noi refuzăm categoric și rugăm, dacă pot să ne apere în cadrul declarațiilor făcute de noi, pe care nu înțelegem să le schimbăm întru nimic, oricare ar fi rezultatul procesului.

***

Dacă printr-o întâmplare ne achită, cum de despărțim de icoana noastră la care ne-am rugat în fiecare dimineață?

Am căutat printre toți arestații și am găsit un pictor. Am vorbit cu el și în timp de trei săptămâni ne-a făcut o icoană mare de peste 2 m lungime, copiată exact după aceea din biserică, una mică pe care s-o port cu mine și alta mijlocie pe care s-o dau mamei mele. Moța își face și el una pe care s-o dea părinților.

Apoi ne facem socoteala că față de declarațiile noastre, cel puțin cinci ani, e mai mult ca sigur că vom primi. Și atunci ne rugăm în fața icoanei:

– Doamne! Noi tot îi socotim pierduți acești cinci ani. Dacă vom scăpa, ne legăm ca acest timp să-l întrebuițăm în luptă.

Și am hotărât ca în caz de vom fi achitați să ne mutăm la Iași cu toții. Acolo să ne facem centrul nostru de acțiune. De acolo să începem, după planurile care erau gata, organizarea întregului tineret al țării cu elevii și elevele cursului superior de liceu și

chiar cu cei din cursul inferior, cu școlile normale, cu școlile de meserii, cu seminarele, cu școlile comerciale și cu flăcăii de la țară. În sfârșit urma reorganizarea centrelor studentești. Toți aceștia trebuiau să crească în spiritul credinței care ne însuflețea pe noi, pentru ca până la majorat, să apară pe câmpul politic, unde se va decide soarta luptei noastre, serii după serii, ca niște valuri de asalt care vin din urmă și nu se mai sfârșesc.

IZOLAREA POLITICIANISMULUI

Politicianismul infectează viața noastră națională. Organizarea acestui tineret, în afară de necesitatea autoeducării, mai este necesară și spre a-l feri și izola de politicianism și de infecția lui. Coborârea infecției spre tineretul român înseamnă nimicirea noastră și victoria deplină a lui Israel.

Mai mult! Această organizare a tineretului va rezolva însăși problema politicianismului care nemaiprimind elemente tinere, va fi condamnat la moarte *prin inaniție*, prin lipsă de alimentare. Lozinca întregii generații trebuie să fie: *nici un tânăr nu va mai intra pe poarta vreunui partid politic. Acela ce se va duce, este un trădător al generației sale și al neamului*. Pentru că el, prin prezența lui, prin numele lui, prin banul lui, prin munca lui contribuie la înălțarea puterii politicianiste. Trădător este acel tânăr, după cum trădător este acela care pleacă de pe frontul fraților săi și trece pe poziția inamicului. Deși poate nu va trage cu propria sa armă, dar chiar dacă va aduce numai apă pentru a răcori pe cei ce trag, el este părtaș la uciderea acelora care cad din rândurile camarazilor săi și deci trădător al cauzei.

Teoria care ne îndeamnă să intrăm toți în partide, pentru a le face mai bune, dacă zicem că sunt rele, e falsă și perfidă. După cum de la începutul lumii curge, zi și noapte, neconținut, prin mii de râuri, prin fluvii numai apă dulce în Marea Neagră și nu reușește să-i îndulcească apa, cin din contră se face sărată și cea dulce, *tot așa și noi în cloaca partidelor politice*, nu numai că nu le vom îndrepta, dar ne vom strica și pe noi.

***

Cu aceste gânduri și hotărâri plecam în cazul că am fi fost achitați. Sistemul de organizare era gata. Planul nostru de acțiune era stabilit până în cele mai mici amănunte. Rostul fiecăruia era fixat. Foaia ce trebuia să apară avea să poarte numele „GENERAȚIA NOUĂ”, iar întreaga noastră organizare trebuia să se cheme „ARHANGHELUL MIHAIL”. Toate steagurile trebuiau să poarte pe ele chipul Sfântului Arhanghel Mihail din biserica de la Văcărești.

Această organizare, așa acum o vedeam noi, a unei întregi generații tinere românești, urma să fie secția tinerească a organizației politice L.A.N.C., cu scop de educație.

Pentru noi, această concepție zămislită între zidurile închisorii „Văcărești”, era *un început de viață*. Era ceva nou, ceva complet și ca gândire și ca organizare și ca plan

de acțiune, deosebit de tot ce gândiserăm mai înainte. Era un început de lume. O temelie pe care vom clădi de acum ani de-a rândul.

La ieșire, urma să mergem pe la toate centrele universitare și să împărtășim studenților hotărârile noastre, arătându-le că manifestațiile de stradă, ciocnirile, nu și mai au nici o rațiune în fața noului plan. Ne însușim manifestațiile din trecut, nu negăm a fi fost ale noastre, nu ne este rușine de ale, dar timpul lor a trecut. Va trebui să pornim cu toții la o mare organizare care va aduce biruința.

PEDEPSIREA TRĂDĂRII ȘI PROCESUL

Pe Moța îl vedeam îngândurat. El mereu ne spunea că de vom ieși de aici nu vom putea face nici un pas înainte fără pedepsirea trădătorului. Trădarea ne-a măcinat puterile neamului. Noi, românii, nu ne-am așezat niciodată cu arma în mână în fața ei; de aceea a prins rădăcini, de aceea trădători s-au înmulțit pe toate cărările, de aceea toată viața noastră de stat nu e decât o trădare permanentă de neam. Dacă nu rezolvăm problema trădării, opera noastră va fi compromisă.

Mâine dimineață e procesul. Îl așteptăm cu emoție. În sfârșit acum se va hotărî cu noi.

Suntem la cancelarie unde așteptăm să ne vadă familiile. Erau părinții lui Corneliu Georgescu, veniți din Poiana Sibiului. La un moment dat intră și Vernichescu. Moța îl apucă de braț ca și cum ar vrea să-i spună ceva și pleacă cu el în camera vecină, în birourile funcționarilor.

Peste câteva minute auzim șapte detunături de revolver și strigăte. Ieșim pe sală. Moța trăsese în Vernichescu pentru ca să pedepsească trădarea.

Eu mă reped lângă el să-l apăr, căci era înconjurat de gardieni și funcționari care îl amenințau. Lumea enervată se potolește. Noi suntem luați imediat și încarcerați, fiecare într-o celulă. Pe ferestruică observăm cum Vernichescu este scos din infirmerie și dus la spital pe targă. Începem să fluierăm cu toții din celule imnul nostru de luptă „Studenți Creștini din România Mare”, și-l petrecem cu acest cântec până iese pe poarta închisorii.

Peste două ore a sosit judecătorul de instrucție, Papadopol. Ne cheamă pe rând sus. Noi toți ne solidarizăm cu Moța.

A doua zi, după o noapte dormită pe ciment, am fost duși la Tribunal. Situația noastră era acum foarte grea. Noi însă, în arestul din subsolul Tribunalului, am cântat tot timpul cântecele noastre de luptă.

Procesul începe la ora unu. Încă de la ora zece, mii de studenți și cetățeni au început să se adune în jurul Tribunalului. Pe la ora 12, au fost scoase toate regimentele din capital pentru a putea ține piept mulțimii.

La ora unu, am fost introduși în sala Curții cu Jurați. Președintele Curții era Dl. Davidoglu, iar procuror Dl. Racovicescu. Pe banca apărării se aflau: profesorul Paulescu, Paul Iliescu, Nelu Ionescu, Teodorescu, Donca Manea, Tache Policrat, Naum etc. Se trag jurații la sorți. Ni se citește ordonanța definitivă într-o mare tăcere. Noi ascultăm. Ne dăm seama că se joacă soarta noastră. Ne vine rândul să vorbim. Începe interogatoriul. Noi recunoaștem totul, afară de faptul de a fi luat o hotărâre finală. Nu hotărâsem data, dar am arătat motivele care ne-au împins pe acest făgaș. Am arătat pericolul problemei jidănești și am acuzat pe politicieni de trădare de neam și corupție.

Cu toate întreruperile președintelui, noi am continuat până la capăt mărturisirile.

Urmează un aspru și în mai multe locuri nedrept și insinuant rechizitoriu al procurorului. Simțim că balanța a trecut de partea sa. Succesul acuzării nu ținem mult, căci profesorul Paulescu își citește declarația într-o atmosferă de biserică, pe care o crea marele său prestigiu și figura sa de sfânt. Declarația a fost scurtă, dar a desființat rechizitoriul procurorului care se retrăgea jenat, parcă mai în fundul scaunului.

S-a făcut o pauză: era acum 8 seara. Afară mulțimea aștepta în număr și mai mare. Au vorbit strălucit: Nelu Ionescu, Tache Policrat etc. și la urmă Paul Iliescu. Era acum 5 dimineața. Procurorul, printr-un nou rechizitoriu, încearcă să-și refacă poziția și să-și recâștige curtea. I se răspunde. La ora 6 aveam ultimul cuvânt. Suntem scoși afară. Jurații intră în deliberare. Noi așteptăm, peste o jumătate de oră, care ni se pare lungă ca o jumătate de an. Peste puțin auzim urale. Un ofițer ne aduce vestea:

– Sunteți achitați.

Imediat apoi, am fost introduși în sală, unde ni se citește verdictul de achitare. Lumea încă mai aștepta afară. La auzul achitării a izbucnit în urale și cântece.

Suntem puși într-un automobil și conduși pe niște străzi necunoscute la Văcărești, pentru îndeplinirea formalităților de eliberare.

Ne luăm bagajele și icoanele pregătindu-ne să ieșim din mormântul acela cu lungile lui nopți de fremătare, cu suferințele lui. Însă bietul Moța rămâne și mai departe, cine știe până când, să se chinuiască de acum înainte singur.

Trebuie să ne luăm rămas bun de la el. Îl îmbrățișăm cu lacrimi în ochi și ne despărțim cu adâncă durere. Noi plecam afară, iar el intra din nou în celulă, la secret. și câte săptămâni de acum va mai trebui să stea acolo singur, pe cimentul acela!

Ne-am dus la Dănulescu și la Dragoș, să cerem iertare familiilor pentru supărarea pe care le-am pricinuit-o și să le mulțumim pentru grija pe care au avut-o tot timpul cât am stat închiși.

Apoi am plecat acasă, unde pe fiecare, mamele noastre cu întreaga familie ne-au primit cu lacrimi de bucurie în ochi.

LA IAȘI

La Iași, nerăbdători, mă așteptau camarazii cei mai tineri. Dintre colegii mei de an, nu mai găsisem pe nimeni. De astă toamnă până acum se răspândiseră toți prin orașele lor.

Am dus icoana la biserica Sf. Spiridon și am așezat-o în altar.

Rând pe rând m-am întâlnit cu toată lumea și cu studenții, bucurându-ne. Dar bucuria noastră n-a durat mult, căci plimbându-mă pe strada Lăpușneanu cu cele două surori ale mele și cu vreo 10 studenți, a sărit poliția, fără nici un motiv, asupra noastră și au început să ne bată cu cauciucurile în cap și cu paturile de armă.

Provocați în modul acesta și loviți fără nici o vină în Iașiul în care am dat atâtea lupte? În Iașiul în care am învins iudeo-comunismul în Universitate la 1919, 1920 și 1922? În Iașiul în care am pus la respect și am ținut la distanță ani de-a rândul jidănimia copleșitoare și presa ei? Lovit în casă la mine?

Atunci m-am întors să ripostez. Indignarea pare că îmi dăduse o putere de leu și aș fi fost în stare să mă lupt cu toată poliția. Dar studenții și studentele cu care eram, m-au prins unii de mâini, iar alții mi-au apucat picioarele în brațe. Ținut așa, am căpătat câteva lovituri cu paturile de armă. Lumea care era pe trotuare a început să huiduiască poliția și să strige. Eu am plecat acasă amărât și supărat pe cei ce m-au ținut. Ei însă îmi spuneau:

– Au ordin să te provoace și dacă ripostezi, să tragă ca să scape de tine.

După masă m-am dus împreună cu Gârneață și Radu Mironovici la un cămin, unde într-o cameră mare s-au adunat fruntașii studențimii. Ei au început să ne povestească cum au luptat și ce au avut de îndurat timp de o jumătate de an de când nu ne mai văzusem. Cum au intrat la cursuri și cum au procedat ca să nu fie umiliți. Cum la 1 noiembrie, în ziua deschiderii, s-a adunat în aulă întreaga studențime împreună cu toți profesorii, s-a făcut serviciul religios, și ce a spus studentul Lăzăreanu cu acest prilej.

– Noi vom intra la cursuri, dar nu acum. Întâi facem un memoriu profesorilor noștri, senatului universitar și așteptăm un răspuns binevoitor.

Ne-a povestit apoi cum s-a înaintat memoriul și cum profesorii universitari, în frunte cu prorectorul Bacaloglu, au înțeles să țină în seamă cea mai mare parte din punctele memoriului. La 6 noiembrie, studențimea a intrat la cursuri. Profesorii au știut să ocolească o umilire nedreaptă a studențimii care luptase un an întreg pentru credința ei.

Ne-au spus mai departe, cum ministrul Mârzescu a adus un om de-al său ca prefect de poliție cu misiunea de a strivi mișcarea studențească și mișcare națională din Iași. Cum acesta cu întreaga poliție s-a pus în urmărirea mișcării.

Însă, deoarece studenții intraseră la cursuri și se făcuse liniște și neștiind în ce mod ar putea să-și culeagă laurii și să capete bani, prefectul a început să provoace.

Ne povesteau mai departe, cum la 10 decembrie, studentele care mergeau spre Mitropolie au fost întâmpinate de polițiști îmbătați, lovite cu cauciucurile, apucate de păr în văzul profesorilor universitari, târâte prin noroiul străzii. Cum, rând pe rând, studenții au fost bătuți. Cum la 10 decembrie studentul Gheorghe Manoliu, conducătorul corului, a fost lovit cu bețele peste fluierile picioarelor și apoi arestat; cum acesta, ținut la poliția într-o stare de mare mizerie, s-a îmbolnăvit de gălbănare și a murit în spital.

Studenții de la Iași trecuseră prin mari greutăți timp de o jumătate de an.

Noi, la rândul nostru, le-am povestit cele ce înduraserăm. Le-am adus aminte că aveam datoria să-l scoatem pe Moța din închisoare.

La urmă le-am făcut o expunere asupra planului nostru de viitor. Cum va trebui să organizăm întreaga noastră generație, s-o creștem și s-o educăm într-un spirit eroic. Cum va trebui să izolăm politicianismul, pentru ca nici un tânăr să nu mai pătrundă în rândurile lui. Cum acesta va fi învins și atunci va ajunge la guvern L.A.N.C. cu profesorul Cuza. Cum numai printr-un *guvern naționalist*, expresie a conștiinței, a forței și a sănătății noastre românești, se va putea rezolva problema jidănească, *luându-se măsuri legale de protejare a elementului românesc* și de înfrânare a acțiunii de cotropire a jidanilor; cum în crearea acestei conștiinței, acestei forțe și acestei sănătăți, generația noastră are o mare și sfântă misiune. Că noi, „Văcăreștenii”, ne-am hotărât să venim toți la Iași, pentru a stabili aici centrul acestei acțiuni pe care s-o așezăm sub protecția Sfântului Arhanghel Mihail.

Camarazii noștri au ascultat și au primit cu mare bucurie planurile noastre de viitor.

Pe urmă am vizitat pe profesorii: Cuza, Găvănescul, Șumuleanu etc., împărtășindu-le și lor aceste gânduri.

UN AN DE MARI ÎNCERCĂRI

MAI 1924 – MAI 1925

CĂMINUL CULTURAL CREȘTIN

Ședințele noastre, în vederea planului ce urmăream, se făceau foarte anevoios, din cauza lipsei de local. Fiind toți săraci, nu ne dădea mâna să închiriem două camere cel puțin, pentru începerea organizării tineretului. Ședințele le țineam într-o baracă de scânduri care se afla din timpul războiului în curtea d-nei Ghica. Într-o zi ne-am hotărât să ne facem singuri o casă de câteva camere. Cum?

Am adunat la 6 mai 1924 vreo 60 de tineri, studenți și elevi de liceu (membrii primei frății de cruce care luase ființă la Iași). Iată cum le-am vorbit:

– Dragi camarazi, cât timp o să ne mai chinuim, ținând ședințele noastre în acesta barăci? Până acum, studențimea română avea dreptul să se întrunească în Universitatea sa. Noi am fost izgoniți din ea. Până ieri aveam dreptul să ne întrunim în cămine. Am fost alungați. Astăzi, am ajuns în niște barăci de lemn, dărăpănate, în care ne plouă. În toate orașele, studențimea este ajutată în scopurile ei nobile. Aici n-are cine să ne ajute. Pentru că lumea din jur este compusă din populație jidănească vrăjmașă și din politicieni sterpi la suflet. Românii noștri sunt împinși la periferia orașelor, trăind într-o neagră mizerie. Suntem singuri. Puterea de a ne croi o altă soartă și acum ca și mâine, nu vom găsi-o decât în noi. Trebuie să ne învățăm cu această idee, că de la Dumnezeu și până la noi nu mai este nimeni care să ne ajute.

De aceea nu există altă dezlegare decât de a ne face singuri, cu brațele noastre, casa de care avem nevoie. Desigur, nici unul dintre noi n-am zidit case și nici n-am făcut cărămizi. Înțeleg că ne trebuie în primul rând curajul de a sfărâma mentalitatea în care creștem noi, mentalitatea care face pe tânărul intelectual să-i fie rușine, de a doua zi după ce a devenit student, să mai ducă un pachet în mână pe stradă. Ne trebuie curajul și voința de a porni de la nimic. Voința de a răsturna obstacolele și înfrânge greutățile.

Olimpiu Lascăr, un mic antreprenor cu suflet mare, care avea casă la Ungheni, m-a întărit în ideea mea, spunându-ne:

– Domnilor, eu vă propun să mergeți și să faceți cărămizile la Ungheni, pe malul Prutului. Am un loc și vi-l cedez Dv. Vă pun casa mea la dispoziție.

Am primit propunerea. Dar n-aveam bani de drum până la Ungheni. Ne trebuiau trei sute de lei pentru vreo două zeci de persoane. Acești bani ni i-a dat tot Olimpiu Lascăr.

PRIMA TABĂRĂ DE MUNCĂ

8 MAI 1924

În ziua de 8 mai am plecat, unii cu trenul, alții pe jos. Total 26.

N-aveam nimic: nici sape, nici un fel de unealtă, nici bani, nici mâncare. Am tras la Lascăr, care ne aștepta bucuroși.

– Bine ați venit, Domnilor, căci târgul Ungheni e plin ca un stup de jidani. Poate, văzându-vă, își vor mai tăia din obrăznicie. Noi, o mână de creștini, suntem terorizați de ei.

În sfârșit s-au format mai multe delegații care să meargă pe la casele creștinilor să ceară cu împrumut sape, hârlețe și alte unelte trebuitoare. A doua zi ne-am dus la locul de pe malul Prutului. Preotul satului ne-a făcut o rugăciune. Mai mult de o săptămână am muncit cu toții, să ajungem la pământul sănătos, căci spre nenorocul nostru pe locul acela, timp de 50 de ani tot târgul aruncase gunoi care ajunsese în unele locuri până la 2 m grosime. Ajutați de câțiva cărămidari de meserie, dintre care mi-aduc cu drag aminte de moș Chiroșca, am început să frământăm lutul și să facem cărămizi. Eram împărțiți în echipe de câte 5 și fiecare făceam câte 600 de cărămizi, în total 3.000 de cărămizi pe zi. Mai târziu, când numărul nostru a crescut, făceam și mai multe, muncind de la 4 dimineața până seara. Problema cea mai mare era masa. La început ne-au ajutat oamenii din Ungheni, mai târziu ne-au venit alimente și de la Iași. Bătrânii, atât profesorul Cuza cât și profesorul Șumuleanu, priveau cu oarecare neîncredere încercarea noastră. Găseau că e ceva copilăresc, că nu vom putea ajunge la nici un rezultat, După un timp însă au început să aprecieze ceea ce făceam și să ne ajute.

Când a venit Corneliu Georgescu la Iași, retrăgându-se de la Universitatea din Cluj, unde făcuse un an la Farmacie, de comun acord cu ceilalți, am dat la cărămidărie cei 17.000 lei pe care îi strânsesem noi din donații, cât timp am stat la Văcărești.

Totuși problema hranei fiind grea, am luat în Iași o grădină de 1 ha de la d-na Ghica spre a semăna, cu alte echipe de studenți, zarzavaturi și cele necesare hranei la Ungheni, așa încât munca noastră era acum împărțită în două: o parte din studenți lucrau la Ungheni, o alta la Iași la grădină. Studenții făceau cu schimbul: fiecare câte trei-patru zile.

Prima noastră tabără de muncă a avut efectul unui început de revoluție în mentalitatea curentă. Toată lumea din jur – țărani, muncitori și, nu mai puțin, intelectuali – se aduna plină de curiozitate să ne privească. Această lume era învățată să-i vadă pe studenți plimbându-se eleganți pe strada Lăpușneanu sau cântând cântece de veselie în jurul meselor din berării, în ceasurile lor libere. Acum îi privea cum frământă lutul cu picioarele, plini de noroi până la brâu, cum cară apă din Prut cu căldările, cum stau aplecați pe sapă sub arșița soarelui. Lumea asista la sfârșitul unei mentalități stăpânitoare până atunci: e rușine pentru un intelectual să muncească cu brațele, mai ales în muncile greoaie, rezervate în trecut robilor sau claselor disprețuite.

Cei dintâi care au înțeles valoarea, din acest punct de vedere, a taberei, au fost tocmai cei din clasele disprețuite.

Țăranii și muncitorii, despărțiți sufletește de celelalte categorii și sfoși, pentru că munca lor nu era prețuită, s-au luminat la față, văzând în aceasta, din primul moment, un semn al prețuirii muncii istovitoare și a prețuirii lor.

Ei s-au simțit onorați și poate au întrezărit în viitor zile mai bune pentru ei și pentru copiii lor.

De aceea, din puținul pe care-l aveau, ne aduceau zilnic, cu drag, hrană.

**

Viața studentească curgea liniștită, manifestații și incidente nu mai erau. Munceam plini de voie bună, de nădejdi, cu gândul că în curând vom avea *casa noastră*.

O NOUĂ LOVIRE

Într-o zi a venit tatăl meu la Iași și m-am dus să-l văd.

Pe la 10 seara mă întorceam acasă. La un restaurant din Piața Unirii aud scandal. Mă opresc să văd ce este. Doi studenți, frații Tutoveanu din Bârlad, avuseseră un conflict cu profesorul Constantinescu-Iași. Sosise prefectul de poliție la fața locului, le pusese cătușe la mâini și-i ducea spre poliție, lovindu-i. Eu, fără să spun ceva, mă uitam la acest tablou, cuprins de durere.

Observ că vine spre mine comisarul Clos, însoțit de 3-4 polițiști. Apropiindu-se la doi pași, îmi strigă:

- Ce cauți pe stradă la ora asta, derbedeule?

Stau și mă uit la el nedumerit. Pentru că el mă cunoștea de atâția ani, nici nu mi-am închipuit, că ar putea vreodată să mi se adreseze astfel. Am crezut că mă confundă cu cineva. Dar mă văd apucat de gât și îmbrâncit înapoi. Și iarăși:

- Te mai uiți încă la mine, haimana?... escrocule!...

Eu nu am spus nimic, dar am rămas pe loc, uitându-mă la el. Atunci, din lovitură în lovitură, urmat de cei patru polițiști, m-au dus peste 30 de metri, până în colț la Smirnov. Aici mi-am scos pălăria din cap, i-am salutat și le-am spus:

- Vă mulțumesc, Domnilor.

Rănit în suflet, înecat de durere și rușinat, m-am dus acasă unde m-am chinuit toată noaptea. Pentru a doua oară în viață eram lovit, în interval de o lună. M-am stăpânit. Dar voi, asupritori din toată lumea, nu contați pe puterea de stăpânire a omului, pentru că cel ce se stăpânește, la urmă răbufnește îngrozitor.

A doua zi am povestit tatălui meu ceea ce pățisem.

- Lasă-l în pace, mi-a zis. Să nu faci nimic. A trage două palme unui asemenea individ este a-ți murdări palmele. Va sosi și timpul judecății lui. Probabil că sunt puși să vă provoace. Dar tu trebuie să-ți păstrezi calmul și să te ferești de a mai umbla singur.

I-am primit sfatul. Dar un om lovit pare că nu mai este om. Se simte rușinat, dezonorat. Purtam această ofensă ca un pietroi pe inimă.

Dar peste câteva zile avea să vină și mai rău.

COPLEȘIT DE LOVITURI LA GRĂDINĂ

Terminasem de săpat grădina. Venisem de la Ungheni să punem roșii. În dimineața de 31 mai, la orele cinci, erau în front, gata să înceapă lucrul, 50 de studenți. Făcusem apelul. Nu terminasem bine, când observ câțiva soldați prin dosul grădinii. Apoi un număr de peste 200 năvălesc în curte încărcând armele. Ne înconjoară. Eu spun băieților:

– Toată lumea stă pe loc și nu face nimic.

În același minut văd dinspre poartă ca un nor negru, vreo 40 de persoane, venind în pas alergător, cu revolvere în mână, scoțând strigăte și înjurând. Era prefectul Manciu cu poliția. În scurt timp au fost lângă noi. Doi comisari de poliție îmi pun trei revolvere în frunte. Se uită la mine cu ochii injectați și mă înjură. Manciu strigă:

– Legați-l cu mâinile la spate!

Mă lovește. Alți doi se reped la mine, îmi scot brâul cu forța, mă leagă cu mâinile la spate cât de strâns pot. Apoi simt o lovitură trasă pe la spate, cu pumnul în maxilarul drept. Un altul, Vasile Voinea, se apropie și-mi șoptește la ureche:

– Până deseară te omorâm. Nu mai ajungi tu să dai jidanii afară!

Mă înjură și-mi trage un picior. Au urmat mai multe lovituri peste față, după care unii m-au scuipat în obraz. Tot frontul nostru, fixat și el între arme și revolvere, stătea nemișcat și se uita la mine, fără să-mi poată veni în ajutor. De sus coborâse D-na Ghica, întrebând:

– Ce-i asta, Domnule Prefect?

Acesta i-a răspuns:

– Te arestez și pe d-ta!

Mai al o parte, am zărit și pe procurorul Buzea, asistând la cele ce se petreceau.

Apoi cu revolverele în mână au percheziționat pe rând pe cei din front. Cine se mișca era lovit și trântit la pământ.

După aceasta, pe mine m-au pus la 10 m înaintea, încadrat de 8 jandarmi cu baionetele la armă; pe ceilalți i-au încadrat la fel între 200 de jandarmi. Și ne-au pornit. Eu mergeam înaintea, legat cu mâinile la spate și scuipat în obraz, iar ceilalți în urma mea. Am fost purtați așa pe toată strada Carol, prin fața Universității, pe str. Lăpușneanu, Piața Unirii și Cuza-Vodă, până la Prefectura de Poliție.

Prefectul și cu polițiștii mergeau pe trotuar frecându-și mâinile. Jidanii ieșeau plini de mulțumire în ușile prăvăliilor și-i salutau respectuos. Eu, de supărare, aproape nu mai vedeam înaintea ochilor. Simțeam că de acum s-a sfârșit totul. Câțiva elevi de liceu din cursul superior, trecând pe lângă mine, s-au oprit și m-au salutat. Au fost imediat prinși, loviți și introduși între cordoane.

După ce am fost purtați aproape 2 km prin mijlocul orașului și prin fața populației jidănești, în această stare de umilire îngrozitoare, a fost băgați la Prefectura de Poliție. Pe mine m-au aruncat așa legat într-o încăpere infectă, iar ceilalți au fost ținuți în curte.

SUS, ÎN CABINETUL PREFECTULUI

Acolo sus, în cabinetul prefectului, tinerii prizonieri din curte erau chemați la interogatoriu unul câte unul. Prefectul stătea la birou, iar ceilalți, peste 30 la număr, pe scaune în jurul său.

– Ce v-a spus Codreanu?

– Nu ne-a spus nimic, Domnule Prefect, răspundea tânărul student sau elev.

Cel interogat era descălțat de ghete și legat cu lanțuri la picioare. I se introducea între picioare o armă și apoi era ridicat cu tălpile în sus, arma fiind ținută pe umeri de doi soldați. Manciu dezbrăcat de haină începea să bată la tălpi cu o râncă de bou. Sărmanii copii, spânzurați cu capul în jos și loviți peste tălpile picioarelor, neamiputând suporta durerile, începeau să răcnească.

Văzându-se în fața călăilor de comisari, rânjind cu poftă la înfiorătorul tablou – în care copiii neamului românesc erau torturați de niște canalii plătite de dușmani – departe de orice inimă care să plângă și să intervină pentru ei, strigau:

– Ajutor!

Atunci, comisarul Vasiliu îi băga cu capul într-o căldare cu apă pentru ca să nu se audă afară strigătele de durere și disperare.

Când, în sfârșit, durerile ajungeau la culme și simțeau că trupurile lor nu mai puteau suporta loviturile, atunci strigau că declară totul.

Prefectul trecea la masă în așteptarea destăinuirilor, iar ei, dezlegați de lanțuri, priveau amețiți în jur. Apoi izbucneau în plâns și cădeau în genunchi în fața prefectului:

– Iartă-ne, Domnule, căci nu știm ce să declarăm.

– Nu? Nu știi? Mai ridicăți-l odată, striga comisarilor și jandarmilor.

Și bietul copil, cu inima înghețată, privea cum i se fac din nou preparativele supliciului.

Din nou ridicați pe armă și spânzurați cu capul în jos și cu picioarele în sus. Din nou lovituri peste picioare. Din nou simțeau cum cad peste tălpile lor una câte una râncile prefectului nemilos. Tălpile deveneau negre de sânge ca abanosul și picioarele umflate, încât tinerii nu se mai puteau încălța. Printre cei schingiuiți astfel au fost: copilul actualului procuror de Ilfov, Dimitriu, băiatul maiorului Ambrozie, căruia i s-a spart timpanul și care a ajuns și el comisar la aceeași prefectură de poliție și alții.

Bătuți în modul acesta, erau duși într-o cameră separată, secretă. Pe la orele 9 m-au chemat pe mine. Cu mâinile legate și amortite m-au dus sus într-o cameră doi jandarmi. Acolo, la birou, stătea prefectul, iar în jurul lui, pe scaune, peste 30 de persoane, comisari, subcomisari și agenți.

M-am uitat în ochii lor. Poate din toți voi găsi pe vreunul cu durere. Nimic! O satisfacție generală. Surâdeau: șeful Siguranței, Botez, Dimitriu, directorul Prefecturii, comisarul Vasiliu, Clos și ceilalți.

Prefectul ia o coală de hârtie. Îmi scrie numele. Apoi:

- Cum te cheamă exact?
- Sunt Corneliu Codreanu, student la doctoratul juridic și avocat în același barou cu Dv.
- Pune-ți-l jos.

Trei, cu inima de slugă, se reped și mă trântesc jos, în fața biroului.

- Descălțați-l de ghete!

Doi mă descalță, unul de o gheată și unu de alta.

- Puneți-i lanțuri!

Îmi leagă picioarele în lanțuri.

Le spun:

- Domnule prefect, acum ești d-ta mai puternic, stăpân pe viață și pe moarte, dar mâine când voi ieși de aici, mă voi răzbuna pe d-ta și pe d-lui care m-a înjurat.

În acest moment aud zgomot și glasuri în sală.

Veniseră profesorul Cuza, profesorul Șumuleanu și părinți de ai copiilor: col. Nădejde, maior Dumitriu, Butnariu, maior Ambrozie și alții, cu procurorul și cu medicul legist, profesor universitar Bogdan.

Prefectul și cu ceilalți sar de pe scaune și ies pe sală.

Aud pe prefect:

- Ce căutați aici? Vă poftesc să ieșiți afară!

Aud glasul profesorului Cuza:

- Pe cine dai D-ta afară? Am venit în vizită la D-ta ca să ne dai afară? Noi am venit cu procurorul ca reclamanți în contra d-tale.
- Jandarmi, dați-i afară!

Profesorul Șumuleanu se postează la ușa camerei în care erau închiși cei bătuți și spune:

- Domnule procuror, un plecăm de aici până nu ni se deschide această cameră!

Mai mulți comisari:

- Nu e nimeni în camera asta. E goală.

Profesorul Șumuleanu:

- Să se deschidă acum această cameră!

Cu intervenția procurorului se deschide camera și șase tineri sunt scoși aproape pe brațe de părinții lor și introduși în cabinetul prefectului. Medicul legist, profesorul Bogdan, cercetează pe toți și eliberează certificate medicale. Peste câteva ore sunt eliberați toți ceilalți din curte. Eu sunt însă reținut două zile, după care sunt trimis la judecătorul de instrucție.

Îmi dă drumul. Îi spun:

- Domnule judecător de instrucție, dacă nu mi se va face dreptate, am să mi-o fac eu singur.

M-am dus acasă. Acolo a venit profesorul Cuza cu Liviu Sadoveanu:

- Am auzit că ai spus că vrei să-ți faci singur dreptate. Să nu faci una ca asta. O să raportăm la minister și o să cerem anchetă. Nu se poate să nu ni se dea satisfacție.

Eu eram zdrobit sufletește. Mi s-au năruit toate planurile. Am lăsat în voia sorții și cărămidăria și am plecat cu primul tren în Bucovina la Câmpulung. De acolo, pe cărările înverzite, m-am ridicat încet în munte, ducând poveri în suflet, durerile umilinței de ieri și chinurile nelămuririi pentru ziua de mâine.

Pare că nu mai aveam nici un prieten în lume în afară de muntele acesta: Rarăul, cu schitul de pe el. Sus, m-am oprit la aproape 1.500 m înălțime. Privesc peste munți și peste dealuri la sute de kilometri, dar nici o privesc nu-mi putea alunga dinaintea ochilor privesc infamiei și umilirii la care am fost expus, alături de tinerii mei camarazi. Plânsul lor îl auzeam și acum și mă durea.

Se înserează!

Nici o țipenie de om. Numai copaci și vulturi care țipă la stânci.

Cu mine nu am decât sumanul și o pâine. Mănânc puțină pâine și beau apă dintr-un izvor care șerpuiește printre pietre.

Îmi adun lemn cu lemn și-mi fac un adăpost. O colibă. Aici în această locuință am rămas o lună și jumătate. Puțina hrană de care aveam nevoie, mi-o aduceau ciobanii de la stâna lui moș Piticar.

Stăteam pe gânduri și-mi era rușine să mă dau jos printre oameni. Oare ce păcate voi fi făcut de mi-a trimis Dumnezeu această nenorocire pe cao, tocmai acum când voiam să încep un plan așa de mare și frumos?

Îi scriu lui Moța: „Nu știu ce am: parcă nu mai sunt eu! M-a părăsit norocul. Mă urmărește pas cu pas nenorocul de o bucată de vreme ; de orice mă apuc, îmi merge rău. Și când în luptă nu te mai slujește norocul, încep să te părăsească toți cei din jur. Cu 30 de victorii îi aduni, e suficient o singură înfrângere ca să te prăsească.”

Sufletul îmi era străbătut de îndoieli. Eram la răspântie de drumuri. Luptam pentru țară și eram tratați ca inamici ai neamului. Eram loviți fără milă de guvern, de poliție, de jandarmi, de armată.

Să întrebuițăm și noi forța? Ei sunt Statul: cu zeci de mii, cu sute de mii. Noi, o mână de tineri, cu trup istovit de greutate, de foame, de frig, de închisoare. Ce forță suntem noi, ca să putem avea măcar o mică șansă de victorie? Dacă încercăm, vom cădea striviți. Și la urmă, Țara zăpăcită de presa jidănească, va zice că am fost niște nebuni.

Să nu întrebuițăm violența și forța, cum o întrebuițează ei? Te provoacă, îți schingiuesc oamenii, ți-i împrăștie și te omoară.

Să ne lăsăm omorâți? Dar până la vârsta noastră, noi n-am apucat să scriem nimic și lumea nici măcar nu va ști pentru ce ne-au omorât.

Mai bine să plecăm cu toții din țară. Să plecăm și să blestemăm; să pribegim prin lumea largă. Mai bine să cerșim din țară în țară, decât să fim umiliți aici pe pământul nostru, până la ultima expresie a umilirii.

Sau să cobor de aici cu arma în mână și să fac dreptate.

Să înlătur fiara care s-a pus de-a curmezișul drumului și a vieții unui neam. Dar ce mai facem cu planurile noastre după aceea? Voi muri, atunci pe loc, ori voi muri în închisoare; căci eu nu mai pot rezista regimului din temniță. Mie-mi place libertatea. Dacă nu o am, mor. Dar cu Moța ce fac? Căci o astfel de încercare înseamnă sacrificare mea și sacrificare lui Moța, ale cărui sorți de achitare vor scădea complet. Tot grupul nostru va fi sfârșit. Degeaba toate gândurile noastre, toate planurile de organizare; totul se sfârșește aici.

O lună jumătate, stând acolo în vârful muntelui, m-au chinuit aceste gânduri fără să le pot da o dezlegare. De griji, de chinuri, începuse să mă doară pieptul și simțeam cum mi se sleiesc puterile.

Eu fusesem un om aprig, căruia nimeni nu-i stătea înaintea. Aveam siguranță și încredere în puterile mele. Oriunde mă duceam, învingeam. Acum mă încovoiaseră greutatea vremii!

Mă cobor. Las totul în voia sorții; au nu pot să dau nici o dezlegare. De acum însă umblu cu revolverul la mine. Și la cea dintâi, cea mai mică provocare, trag; de la această hotărâre nu mă va mai clinti nimeni.

Plec la cărămidărie. Acolo, Grigore Ghica, rămas șef, și-a făcut datoria în mod exemplar. Numărul cărămizilor se înmulțise în mod simțitor. Se făcuseră două cuptoare de câte 40.000 de cărămizi. Era pe 15 iulie. Băieții m-au primit cu duioșie. Pe șantier nu se întâmplase nimic deosebit.

La Iași am găsit schimbări. Comisarii care nu avea ghetă în picioare, erau acum înnoțiți din tălpi până în creștet. Îmbrăcați de jidănimă. Prefectura de poliție avea automobil pus al dispoziție de jidani. Aceștia se simțeau stăpâni absoluți. Erau de o obraznicie pe care nu o mai întâlnisem de la 1919, din timpul mișcărilor comuniste, când se credeau în ajunul revoluției și fiecare jidănaș de peste Prut sau din Iași își lua aere de comisar al poporului.

ÎNCERCAREA DE SFĂRÂMARE A BLOCULUI NOSTRU

Puterea iudeo-liberală a auzit de blocul nostru, de legământul făcut la Văcărești. Ea își dădea seama că în jurul acestui bloc studențimea se va ridica *unitară*. Nici nu înspăimântă mai mult pe jidani decât *unitatea perfectă*: blocul sufletesc al unei mișcări, al unui popor. De aceea ei vor fi neconținut pentru „*democrație*” care are un singur avantaj și acela pentru inamicul nației. Pentru că democrația va sparge *unitatea* și blocul sufletesc al unui neam și în fața unității și solidarității perfecte a iudaismului din țară și din întreaga lume, nația, divizată în *partidele democrației*, se va prezenta dezbinată și va fi înfrântă.

Tot astfel și în mișcarea studențească: până acum, nefiind o unitate perfectă, jidanii găseau fracțiuni sau conducători pe care îi convingeau *masonic*, adică le sugerau anumite idei, care nu aveau alt rost decât acela de a dezbină.

Or, grupul nostru se prezenta într-o unitate nezdruccinată și cu posibilități de a strânge în jurul său întreaga mișcare studențească.

Și atunci, ne pomenim cu o nesfârșită serie de *minciuni* și de *intrigi* țesute cu grijă, cu scopul de a-l rupe pe Moța de mine și pe ceilalți unul de altul.

Jidanii găseau în mijlocul studențimii elemente slabe pe care le întrebuițau – fără ca ele să-și dea seama – ca unelte. Făcându-se că li se încredințează mari secrete, lansau intrigi. Acestea ajunseseră să prindă până și la părinți, care deveniseră, unii dintre ei, cei mai îndârjiți adepți ai ruperii legăturilor fiilor lor cu acest grup.

Cum am putut rezista? Numai datorită prevederilor noastre de la Văcărești. Noi ne-am dat seama, din primul moment, că vom primi și acest atac clasic întrebuițat de masonerie și iudaism. Ne-am pus în gardă. Așa încât, în momentul în care el s-a afirmat, noi am rezistat chiar în contra celor mai apropiate rude. Imediat când se semnală o intrigă, ne adunăm și o comunicăm grupului întreg.

Dau cu această ocazie un sfat tuturor organizațiilor, atrăgându-le atenția asupra acestui sistem care se întrebuițează frecvent și pretutindeni. Pentru pararea atacului: a) a nu se da *niciodată* crezare ori de unde ar veni informația; b) a se comunica imediat încercarea de intrigă grupului respectiv, persoanelor vizate și șefilor. În modul acesta atacul va fi respins.

LOGODNA

La cărămidăria de la Ungheni, la 10 august 1924, în mijlocul camarazilor și al părinților, am făcut logodna cu d-ra Elena Ilinoiu, fiica d-lui Constantin Ilinoiu, controlor la calea ferată. Un om de o mare bunătate și de o mare delicatețe sufletească. În casa lor m-am mutat după aceea și m-au primit cu brațele deschise, pe lângă cei cinci copii pe care îi mai aveau. familia aceasta mi-a fost un sprijin permanent în lupta pe care o duceam, prin îngrijirea și întreținerea ce mi-au asigurat-o tot timpul.

La 13 septembrie m-am dus acasă, la Huși, și mi-am sărbătorit în casa părintească ziua numelui și a nașterii.

Împlineam 25 de ani.

PROCESUL MOȚA-VLAD

La 26 septembrie 1924, se fixase spre judecare procesul lui Moța și al studentului Leonida Vlad care procurase revolverul. Acesta se predase și el după câteva zile și rămăsese arestat tot timpul cu Moța.

Am plecat la București. Acolo au început dezbaterile în fața Curții cu Jurați. Moța și-a susținut cu tărie tema, că trădarea trebuie pedepsită. Opinia publică sătulă de trădători, urmărea cu viu interes și cu entuziasm desfășurarea procesului. Ea vedea în gestul lui Moța un început de acțiune în contra trădătorilor și o dovadă de sănătate

morală. Gestul lui apărea ca o lumină în mijlocul vieții românești, în care, veac de veac, luptătorii pentru neam au fost doborâți prin trădare.

Întreaga studențime de la toate universitățile a făcut mari manifestații pentru achitarea lui. La București, în jurul Tribunalului, erau masați din nou mii de oameni, care doreau o viață nouă pentru țara lor și cereau eliberarea lui Moța.

În zorii zilei, justiția populară a adus un verdict de achitare, primit în întreaga țară cu un mare entuziasm.

Moța, după ce-și vede părinții, părăsește Clujul și se stabilește la Iași, conform legământului nostru.

ÎN JURUL CELOR PETRECUTE LA GRĂDINĂ

Nelegiuirile de la 31 mai ne-au strivit sufletește prin loviturile, umilința și dezonoarea la care am fost expuși. O rană deschisă, care se adâncea tot mai mult, ne consuma viața și parcă ne atrăgea spre mormânt.

Umilirea pe care o simți când ai fost dezonorat, tu și toți ai tăi, îți dă un sentiment de profundă durere, care te face să ocolești lumea din cauza rușinii de a te mai întâlni cu ea. Pare că simți că această lume te disprețuiește, rânzându-ți în față, că n-ai fost capabil să-ți aperi onoarea; că primejduiești însăși societatea, lăsând să se creadă, prin lașitatea ta, că un zbir are putința, nepedepsit, să o dezonoare și să o lovească după bunul său plac.

Aceste dureri creșteau în măsura în care încercările noastre de a căpăta o satisfacție legală erau respinse cu un cinism care ducea la disperare. La procesele pe care cei lezați le intentaseră, aceștia riscau să fie bătuți din nou de poliție, de astă dată în chiar pretoriul justiției și chiar în fața judecătorilor. Iar la urmă, ieșeau condamnați reclamânții.

Faptul petrecut la 31 mai n-a rămas fără răsunet. Extrag din ziare mai jos ecoul acestor fapte în lumea românească și în același timp încercările ei de a căpăta o satisfacție.

„Universul” din 8 iunie 1924, publică sub titlul:

POLIȚIA DIN IAȘI.

STUDENȚII AU FOST BĂTUȚI DE ÎNSUȘI PREFECTUL POLIȚIEI

„Ni-l închipuim pe Dl. Manciu, prefectul poliției din Iași, ca pe unul din cei mai străluciți polițiști ai veacului trecut, ilustrat prin violență și brutalitate.

Dl. prefect Manciu, deși polițist din 1924 și într-un oraș de cărturari ca Iașii, și-a inaugurat sistemul de anacronice violențe polițienești, anul trecut la congresul profesorilor universitari. D-sa a fost în stare să ție în loc un congres de dascăli universitari, fiindcă așa-i dictau impulsurile polițiste.

Degeaba s-a protestat apoi, căci Dl. prefect al poliției Iași își avea temeiuri sprijinite politice, împotriva jignirii aduse celei mai alese categorii de intelectuali.

Și de atunci Dl. Manciu și-a continuat cu osârdie procedeele polițienești pe care le-a ilustrat mai ales zilele trecute, când a bătut, a bătut cu sete, a lovit cu stăruință, a însângerat cu răutate pe studenți și a ordonat apoi subalternilor d-sale să-l imite cu aceeași râvnă de brutalitate.

Orice ar fi făcut studenții de la Iași, dacă ar fi fost asasini chiar, nu trebuia să fie bătuți.

Întâi, să se fi făcut anchetă, să se fi sesizat parchetul, să fi fost arestați, legați în fiare dar nu snopiți în bătaie.

Dl. prefect Manciu e desigur obligat în însărcinările sale să aplice și anume ordonanțe în ce privește *protecția animalelor*. Credem chiar că le aplică.

Prin urmare D-sa păzește să nu fie bătuți caii, să nu fie torturați porcii.

Și totuși Dl. Manciu, care va fi făcut ca student, studii de drept penal și va fi citit ceva din literatura penală, pe care poate că îi va fi recomandat-o chiar distinsul penalist, Dl. Iulian Teodorescu, care propovăduiește spulberarea acțiunilor brutale și din pușcării, a bătut personal pe studenți, i-a schingiuit, i-a umplut de sânge.

Dar dacă studenții bătuți nu vor fi vinovați de nici una din absurditățile ce li se aruncă în spate?

Atunci? Bătaia se întoarce?

E desigur nevoie de o anchetă judecătorească.

Dar mai e nevoie de o sancțiune care să pună pe dl. Manciu în imposibilitate de a-și mai fortifica mușchii pe capetele studenților.”

B. Cecropide

„Universul” din 9 iunie 1924, continuă, sub titlul:

„*Ei au fost provocați de Poliție și schingiuiți fără nici o vină. Un prefect de poliție bătăuș. Manciu trebuie destituit.*”

Am scris într-un număr precedent asupra banditismelor săvârșite de Dl. Manciu, prefectul Poliției din Iași, împotriva studenților.

Pentru azi vom reproduce câteva pasaje din *Memoriul studenților* înaintat Ministerului de Interne.

Studenții zidari.

În memoriu se spune:

Studențimea creștină de la Universitate din Iași a luat hotărârea încă de acum o lună, să clădească prin muncă proprie, un cămin cultural...

Provocarea prefectului de poliție.

Abia întruniți, ne-am și văzut înconjurați de o companie de jandarmi și întreg aparatul polițienesc, în frunte cu prefectul Manciu.

În vreme ce noi stăteam cu toții foarte liniștiți, ei cu armele întinse s-au repezit asupra noastră încercând a ne înjura și a ne lovi în modul cel mai barbar posibil. Crezând că vor găsi arme la noi ne-au percheziționat pe toți fără a găsi ceva la vreunul. În timpul percheziției, au încercat să introducă colegului Corneliu Zelea Codreanu un revolver și niște hârtii, contra cărui fapt el a protestat. Pentru acesta a fost bătut de către polițaiul Manciu, inspectorul Clos, comisarul Vasiliu și împreună cu toți ceilalți agenți și jandarmi l-au legat ca pe cel din urmă borfaș. La fel ni s-a întâmplat și la o bună parte din cei ce eram acolo. Am fost declarați arestați și împrejmuiți de cordoane de armată, duși la Prefectura de Poliție.

Și copiii de pe drum au fost bătuți.

Pe drum au fost întâlniți mai mulți elevi de la diferite licee din localitate, care mergeau la parcul sportiv pentru a exercita jocul oina, convocați fiind de d-nii directori ai liceelor respective. Toți aceștia au fost arestați și duși împreună cu noi, studenții, la poliție după ce bineînțeles au fost bătuți în văzul tuturor, de însuși polițaiul Manciu și ceilalți polițiști. La poliție au fost ținuți toată ziua. Pe o parte dintre noi ne-a bătut până la leșin și ne-a eliberat: o parte am dat declarații scoase prin amenințare, iar altă parte am fost eliberați fără să ni se mai ia vreo declarație."

Și ca încheiere „Universul” adaugă:

„Faptele de mai sus nu pot rămâne nepedepsite. Prefectul de poliție Manciu, dovedit agent provocator și vinovat de torturarea studenților de la Iași, trebuie să-și primească pedeapsa fărădelegilor sale.”

Între altele „Universul ” din 10 Iunie 1924, publică sub titlul:

IAȘII SUB TEROARE PREFECTULUI DE POLIȚIE

„...Transportați în beciurile Poliției, acești studenți au fost supuși la cele mai groaznice chinuri.

Unii dintre ei au fost spânzurați cu capul în jos, loviți peste tălpile picioarelor cu vâna de bou. Studentul Corneliu Codreanu a fost legat, apoi pălmuț și torturat de însuși prefectul de poliție. Sănătatea lui este zdruncinată.

Ceilalți studenți arestați prezintă grave leziuni corporale.

Trei sute de studenți au reclamat faptele de mai sus procurorului general, cerând ca medicul legist să examineze starea colegilor torturați.”

CUVÂNTUL D-LUI PROF. A. C. CUZA

În ediția specială a ziarului „Unirea” din 1 iunie 1924, Dl. Prof. A. C. Cuza publică un judicios articol din care extrag:

„Dar în fața acestor neconținute brutalități și samavolnicii nenumărate, fără motiv – făcute anume ca prin teroare să îngrijească studențimea creștină – două întrebări se pun hotărâtoare:

Ce vrea guvernul, care susține un asemenea polițai în fruntea unui oraș ca Iașiul?

Ce vrea polițaiul el însuși?

Voiesc ei înșiși ca din mijlocul acestei continue enervări să se producă *reacțiuni* necugetate, la care se pare că anume provoacă, pe fiecare zi?

Această provocare este cu atât mai nedemnă și mai iritantă, cu cât în același timp polițaiul Manciu se duce la întrunirile societății jidănești *Macabi* și se pune în fruntea acestor macabei sportivi cu care pleacă ostentativ în excursie, având în frunte steagul bicolor alb albastru.

Iar zilnic îl vezi tolănit în automobil – *nu în cel cu care a călătorit deunăzi la Ciurea* – ci în acela nou care se pare că i-a fost hărăzit prin subscripție publică de comunitatea israelită din Iași încurajându-l și prin ziare, la orice ocazie, pentru atitudinea sa în contra studențimii creștine.

Protestând cu toată indignarea contra acestei acțiuni de provocare continuă, cerem ca autoritățile superioare să intervină pentru ca să pună capăt unei situații nedemne și primejdioase, pe care Iașiul și studențimea lui creștină nu o mai pot tolera.”

A. C. Cuza

ÎNTRUNIRILE DE PROTESTARE CONTRA LUI MANCIU DIN 3 ȘI 5 IUNIE

S-au expediat următoarele telegrame:

MAJESTĂȚII SALE REGELUI

„Față de nelegalitățile polițaiului Manciu împotriva studenților și copiilor noștri loviți și insultați zilnic, voind a ne întruni, am fost împiedicați de poliție și jandarmi cu toate că procurorul a aprobat întrunirea.

Supunem respectuos Majestății Sale plângerea noastră și rugăm a fi ocrotiți.
(Urmează 1200 semnături).”

MINISTERULUI DE INTERNE

„Copiii noștri luați de pe stradă și sălbatic maltratați de prefectul de poliție Manciu, cerem anchetă imediată, urmată de sancționări severe.

Loviți în sentimentele noastre părintești și pierzând orice răbdare, așteptăm neîntârziat dreptate.

ss. maior I. Dumitriu, maior Ambrozie, D. Butnaru, Elena Olănescu, Căpitan Oarză, Gheorghiu etc.”

ACȚIUNEA ROMÂNEASCĂ

Anul I, nr.2, 15 noiembrie 1924

sub semnătura cunoscutului publicist Dr. Ion Istrate, scrie:

„În ziua de 8 Iunie 1924 s-a ținut în sala Bejan o grandioasă manifestație publică de protestare sub președinția de onoare a d-lui general Tarnovschi. Au înfierat procedurile lui Manciu d-nii: prof. univ. A. C. Cuza, studentul Grigorescu în numele studenților creștini, meseriașul Artur Ruș, metalurgistul C. Pancu, prof. univ. C. Șumuleanu de la Facultatea de Medicină care a făcut un tablou impresionant de ceea ce a văzut la poliție: timpane sparte, urechi umflate, ochi însângerați, mâini rupte și picioare vinete de loviturile râncilor sălbaticilor lui Manciu.

Declară că de ar fi avut un copil care să fi fost schilodit de barbarul din capul poliției *n-ar fi ezitat o clipă să-i zboare creierii canaliei*. Vorbește apoi d. maior I. Dumitriu care încheie: am încredere că justiția țării ne va face dreptate. Altfel, jur aici în fața Dvs. și voi ști să-mi respect jurământul, că-mi voi face singur dreptate.

Mai vorbește avocatul Bacaloglu, meseriașul Cristea, avocatul Nelu Ionescu și profesorul Ion Zelea Codreanu. La urmă s-a votat o moțiune de protestare prin care se cerea justiției satisfacție și guvernului *destituirea lui Manciu*.”

UN AVERTISMENT ZADARNIC

În „Țara Noastră” nr. 24 din 15 iunie 1924, cunoscutul scriitor Al. O. Teodoreanu publică un articol din care reproducem următoarele pasagii:

„Justiția chemată să-și spună cuvântul îi declară pe toți *studentii arestați* nevinovați și dispune să fie puși imediat în libertate.

Studentul Zelea Codreanu e menținut totuși arestat, trimis judecății de către polițaiul Manciu care e și avocat, pentru *complot*.

Cele mai elementare manuale de drept și cel mai bun simț ne spun că în căsătorie, duel sau complot nu poate figura o singură persoană.

Pentru a da o calificare ca cea de mai sus, cel de la care emană trebuie să se găsească într-o particulară stare de ebrietate, care să-i permită viziunea cel puțin dublă.

Prin urmare *cu el* nu putem vorbi.

E loc însă în *numele întregii suflări românești, ultragiată*, din care scoatem, bucuroși și fără pagubă pentru nimeni, pe timizii ei reprezentanți din parlament și presă, să întrebăm guvernul, dacă socoate util să lase sancțiunea (inevitabilă) în sarcina celor lezați și dacă nu găsește oportun s-o prevină.

Întăriți de cuvântul hotărâtor al justiției nu ezităm a taxa *complotul* de la Iași ca o ticăloasă înscenare...”

Al. O. Teodoreanu

SE ORDONĂ ANCHETĂ ADMINISTRATIVĂ

MEMORIUL D-LUI AMBROZIE

În urma celor întâmplare a venit în anchetă inspectorul administrativ Văraru. Iată memoriul înaintat de dl. maior Ambrozie, inspectorului Văraru:

„Domnule Inspector,

Hotărât lucru că dl. ministru de interne, dorind să știe adevărul adevărat asupra celor raportate de noi telegrafic cu schinguierea fiilor noștri, v-a trimis pe Dvs. și, cum credem că doriți a face completă lumină, am făcut acest memoriu cu narațiunea faptelor.

Faptul s-a petrecut după cum urmează: era lucru știut în Iași de către directorii de școli și de părinții elevilor, că aceștia fabrică cărămidă la Ungheni, pentru a construi o casă proprie în Iași și că, lucrează la o grădină de zarzavat pusă la dispoziția lor de D-na Ghica, în str. Carol. O parte din studenți și elevi se întrunea odată pe săptămână, sub conducerea studentului Zelea Codreanu, când se făcea repartitia la muncă, adică: 40 studenți erau trimiși la Ungheni la facerea de cărămizi, iar 20-25 elevi erau repartizați pentru a uda grădina de zarzavat.

Despre cele arătate mai sus a aflat și prefectul de poliție; pentru ce oare nu ar inventa ceva de senzație la Iași, de exemplu *complot*, mai ales că jurnalele din Iași sunt socotite ca o proprietate a D-sale și-i vor bate în strună și atunci; zis și făcut. În ziua de 31 mai 1924, ora 4.30-5.00 dimineața, când știa că în curtea D-nei Ghica erau adunați vreo 65 studenți și elevi, a dat năvală peste ei cu întregul aparat de poliție și cu multă armată, după gravitatea faptului închipuit.

Mintea omenească refuză să priceapă ce s-a petrecut atunci, când studenții și elevii au fost înconjurați de ca cei mai ordinari criminali și chiar pe loc loviți barbar de agenți, armată și chiar de polițaiul Manciu.

După o jumătate de oră, cu toții, în cap cu studentul Zelea Codreanu, bine încadrați și în convoi, mergeau la vale pe strada mare către poliție; în drum au întâlnit un alt grup de elevi de liceu, care din ordinul profesorilor mergeau la joc de oină la Copou. Aceștia, fiindcă și-au permis luxul să salute pe cei aflați în fiare, imediat au fost arestați, bătuți și duși la poliție, ca complici cu cei dintâi.

Ajunși la poliție, prefectul, fără să anunțe parchetul, după gravitatea faptului, a început singur interogarea. Deci și bătaia, maltratarea și schingiuirea studenților și elevilor, pentru a declara că au luat parte la complot și să spună ce știu. Dar ce era să spună aceștia, când nu știau nimic? Aproape toți studenții și elevii au fost bătuți. Mai grav însă au fost:

1. fiul meu, Cezar Ambrozie, elev clasa a VIII-a, seminarul pedagogic, căruia prefectul, personal, i-a aplicat lovituri peste cap cu rânca de bou, iar la urmă, fiindcă nu a răspuns cum vroia el, i-a aplicat un pumn puternic peste urechea stângă, spărgându-i timpanul;
2. elevul Dumitriu Spinți, fiul maiorului Dumitriu; acesta a fost legat cu lanțuri de ambele picioare și întors cu capul în jos; după ce i-a băgat o armă printre picioare (ținută de sergentul Cojocaru și caporalul Teodoroiu), a fost bătut la tălpi cu rânca, personal, de prefect, până când a leșinat;
3. elevul de școală Gurguță Gh. a fost legat de mâini și picioare și pus cu fața în jos pe podea apoi bătut cu rânca, iar pentru a nu se auzi țipetele sale, i s-a pus în dreptul gurii un lighean cu apă și un agent avea grijă să-i apese cu capul în apă când striga mai tare.

La toate schingiuirile acestea, au fost de față și doi ofițeri de jandarmi: căpitanul Velciu și locotenentul Tomida, pe care, nu cred că demnitatea de ostaș să-i lase a nu spune adevărul, deși nu era de demnitatea lor de a sta acolo, întrebându-i oameni de trupă și schingiuri și întrebându-i o armă militară ca unealtă de tortură, când este știut ce menire are aceasta.

După spusele studenților și ale elevilor, în timpul când polițaiul Manciu se îndeletnicea cu asemenea operații, au trecut în cabinetul său d-nii procurori Culianu și Buzea. Cred că d-lor vor arăta adevărul.

Toate bătăile și schingiuirile nu au încetat decât mai târziu, când domnul prim-procuror Cațichi a venit la poliție, fiind cerut de o comisie compusă din d-nii: profesor Cuza, Șumuleanu, avocat Bacaloglu, colonel Nădejde și medicul legist Bogdan care a constatat cele arătate în copie după actul alăturat și chiar în localul prefecturii.

După cum vedeți, Domnule Inspector, noi până astăzi am procedat legal, adică:

1. am chemat pe domnul prim-procuror și medicul legist chiar la prefectură, unde am constatat bătaia studenților și elevilor;
2. am dat în judecată pe schingiuitori la Judecătoria Ocolului II;
3. am sesizat parchetul, unde s-a trimis și actul medico-legal, afacerea fiind repartizată d-lui jude instructor Ieșeanu;
4. ca oameni de onoare și ofițeri am fi putut cere d-lui Manciu satisfacție pe calea armelor, dar d-sa este descalificat de când a refuzat să se bată în duel cu căpitanul Ciulei.

În mod cinstit, acesta este adevărul.

Vă rog a cunoaște, că între toți părinții ofensați, suntem doi ofițeri superiori, care până în prezent, fiindcă am procedat legal, suntem descoperiți, deoarece nu ni s-a dat nici o satisfacție până astăzi de către nimeni. Credința noastră este că dl. ministru de interne ne va da satisfacție completă, dând în judecată pe prefectul Manciu pentru faptele arătate și va interveni la Ministerul de Război, căci prefectul Manciu, fiind ofițer de rezervă (sublt. de rezervă Manciu face parte din Reg. 10 Vânători, iar pentru mobilizare este la adăpost la atelierul de reparație al Corpului III Armată) cu bună știință a schingiuit pe copiii camaradului superior față de gradul său."

Maior (ss.) *Ambrozie*

Rezultatul anchetei este următorul:

1. prefectul Manciu a fost decorat cu „Steaua României” în gradul de comandor;
2. toți comisarii care ne-au schingiuit au fost avansați;
3. încurajați de aceste măsuri, ei dezlănțuie o nouă prigoană în contra noastră, de astă dată extinsă în întreaga Moldovă. Orice comisar, pentru a-și face o sursă de venituri de la jidani sau pentru o avansare, pune mâna în piept unui student, îl bătea până la sânge în stradă sau la poliție, fără a fi obligat să răspundă pentru faptele sale.

ZIUA FATALĂ, 25 OCTOMBRIE 1924

În atare condițiuni sufletești și de fapt m-am prezentat la Judecătoria Ocolului 2 Iași, sâmbătă dimineața, ca avocat alături de colegul Dumbrovă, în procesul colegului Comârzan, schingiuit de Manciu.

Prefectul s-a prezentat cu întreaga poliție și în plină ședință, în fața avocaților și a judecătorului Spiridoneanu care prezida, s-a năpustit asupra noastră.

În aceste împrejurări, cu riscul de a mă pierde, strivit de cei douăzeci de polițiști înarmați, am scos revolverul și am tras.

Am țintit în cine se apropia de mine.

Primul, a căzut Manciu. Al doilea, a căzut inspectorul Clos, al treilea, un om cu mult mai puțin vinovat, comisarul Hușanu.

Ceilalți au dispărut.

Peste câteva minute, în fața Judecătoriei, se găseau câteva mii de jidani, care cu mâinile ridicate în sus și cu degetele crispate de ură, așteptau să ies pentru a mă sfâșia.

Eu am luat în mâna dreaptă pistolul, în care mai aveam cinci cartușe și cu stânga am apucat de braț pe d-l Victor Climescu, avocat din Iași, rugându-l să mă însoțească până la Tribunal.

Am ieșit și astfel am străbătut printre jidănimea care urla, dar care a avut totuși bunul simț ca, în fața revolverului, să-mi facă loc.

Pe drum m-au prins jandarmii, m-au despărțit de domnul Climescu și m-au introdus în curtea Prefecturii de Poliție. Aici comisarii au sărit pe mine să-mi ia revolverul. Era singurul prieten pe care-l mai aveam în mijlocul acestei nenorociri. Mi-am adunat toate puterile opunând, cinci minute, rezistență, ca să nu-l scap din mână. Dar până la sfârșit am cedat. Mi s-au legat mâinile la spate cu lanțuri și am fost așezat între patru soldați cu baioneta la armă.

Peste puțin, m-au scos din biroul în care eram și m-au dus în fundul curții, așezându-mă lângă un gard înalt. Jandarmii s-au retras și m-au lăsat singur acolo. Am bănuț că vor să mă împuște. Am stat așa mai multe ore până seara târziu, așteptând să fiu împușcat. Această așteptare nu mi-a provocat nici un sentiment.

Vestea tragicei răzbunări s-a răspândit cu o viteză în adevăr fulgerătoare. La cămine, când s-a aflat, a fost o adevărat explozie. De al toate cantinele și căminele, studenți și studențe s-au ridicat și au pornit în fugă pe străzi, coborând spre Piața Unirii. Aici au manifestat îndelung cântând, apoi au încercat să se îndrepte spre Prefectura de Poliție. Dar armata, care sosise între timp, i-a oprit cu mare greutate. Am auzit cântecul studenților și, deși eram în lanțuri, mă bucuram că ei au fost eliberați.

Târziu am fost chemat sus, în același cabinet al supliciilor, unde acum la masă era instalat judecătorul de instrucție Eșanu, acela căruia mă plânsesem acum patru luni, cerându-i să mi se facă dreptate. M-a interogată sumar după care mi-a lansat mandat de arestare.

Am fost urcat în dubă și dus la Galata, sus pe deal, deasupra Iașiului, în jurul Mânăstirii zidită de Petre Șchiopul, Domnul Moldovei.

Am fost introdus într-o cameră în care mai erau 10 arestați. Acolo mi s-au luat lanțurile. Cei din cameră mi-au dat un ceai după care m-am culcat. A doua zi, am fost pus la secret. Singur, într-o cameră cu ciment pe jos, cu un pat de scânduri, fără pătură, fără pernă și închis cu lacăt. Camera avea două geamuri vopsite cu var pe dinafară. Nu vedeam nimic. Un perete era așa de umed încât curgea apa pe el. În prima zi, un gardian – Moș Matei – mi-a adus pâine neagră. A deschis ușa și mi-a întins-o, căci nici el nu avea voie să intre înăuntru. Nu-mi era foame deloc. Noaptea m-am culcat pe scânduri și m-am învelit cu sumanul. Sub cap n-am putut să-mi pun nimic. Mi-a fost frig.

Dimineața, am fost scos afară două minute, apoi din nou închis. În cursul zilei, studentul Miluță Popovici, care era arestat, s-a putut apropia de fereastră, a șters geamul cât un vârf de deget, prin care puteam să văd afară. Apoi s-a dus la o distanță de 20 m și cu mare atenție îmi făcea semne cu degetele. Am înțeles că-mi făcea semnalizare prin alfabetul Morse. Astfel, am putu afla că fuseseră arestați din nou toți Văcăreștenii: Moța, Gârneață, Tudose Popescu, Radu Mironovici, afară de Corneliu Georgescu pe care nu-l prinseseră. Ei fuseseră aduși în aceeași închisoare și puși toți într-o cameră. Am aflat că fusese adus și tatăl meu. A doua noapte am dus-o mai rău. Mi-a fost foarte frig și nu am putut așipi deloc. Aproape toată noaptea m-am plimbat prin cameră.

Dimineața, iar m-au scos afară două minute și iar m-au închis; Moș Matei mi-a dat o pâine. La ora 12 mi s-au pus cătușele cu lacăt la mâini. Am fost urcat în dubă și dus la Tribunal pentru confirmarea mandatului. După confirmare, readus la Galata, m-am văzut din nou în aceeași cameră întunecoasă. Afară începuse vreme rea. Lipsit de foc, m-a cuprins frigul. Am încercat să adorm pe scânduri. Am așipit vreo jumătate de oră, dar mă dureau oasele. Din cauza frigului de venea de la cimentul de jos, începusem să am dureri la rinichi. Văzând că-mi pierd puterile, am făcut apel la voință și la gimnastică. Toată noaptea, din oră în oră, mă sculam, făceam câte zece minute gimnastică și căutam cu îndârjire să mă mențin în puteri.

Ziua următoare nu mă simțeam bine. Îmi scădeau puterile văzând cu ochii, cu toată lupta pe care o duceam cu ajutorul voinței și încăpățânării. Noaptea care a urmat, frigul a fost mai mare și voința n-a mai funcționat; am fost doborât. Mi s-a întunecat înaintea ochilor și am căzut. Cât mă ținuse voința, nu aveam nici o grijă. Îmi dădeam seama că de acum e de rău. Îmi tremura tot corpul și nu mă puteam opri. Cât de grele erau nopțile acelea care păreau că nu se mai sfârșesc!

A doua zi a venit procurorul și a intrat în celulă la mine. Am căutat să ascund starea în care mă aflam.

- Cum stai aici?
- Foarte bine!... Domnule procuror.
- Nu ai nimic de raportat?
- Nu am nimic.

Am mai rămas așa timp de 13 zile; apoi mi s-a făcut puțin foc. Mi s-a dat așternut și rogojini care au fost puse pe perete. O oră pe zi, mi se îngăduise să stau afară. Într-una din zile i-am zărit pe Moța și pe Tudose, departe în fundul curții și le-am făcut semn. Tot atunci am aflat că tatăl meu fusese eliberat. De asemenea, Dl. Liviu Sadoveanu, Ion Sava și încă un student care fusese și el arestat.

DOUĂ ARTICOLE ÎN JURUL CAZULUI MANCIU

Afară, a doua zi după întâmplarea din Târgul Cucului, a apărut în „Cuvântul Iașului” din 27 octombrie 1924, un articol al lui Nelu Ionescu, avocat, fost președinte al Societății Studenților în Drept, din care extrag:

„Comentariile făcute de presa liberală jidănească în jurul morții lui C. Manciu, sunt de rea credință și interesate; ele pornesc de la falsificările grosolane de fapte, pentru a face cu orice preț un erou din cel ce nu a fost decât un instrument și a da pe seama unor pretinse comploturi fascisto-antisemite, ceea ce nu a fost decât consecința inevitabilă a unui regim de ilegalități și abuzuri.

Studenții au fost împiedicați cu forța să intre să se închine la Mitropolie, au fost împiedicați să ia masa în comun la restaurant, au fost bruscați și împiedicați să circule pe stradă, împiedicați să se întrunească în universitate, împiedicați să se întrunească la sediul societății lor, împiedicați să-și lucreze grădina pentru propriul lor cămin, bătuți pe stradă, în beciurile poliției și în piețele publice de la cel din urmă zbir, până la acela care mai deunăzi fusese prefectul de poliție al acestui oraș.

Studenții cu o stăpânire de sine demnă de admirat și cu o încredere în justiție care le face cinste, au deschis o serie de procese în contra prefectului Manciu și a subalternilor lui, pentru loviri grave, abuzuri de putere și atentate la libertatea individuală, cu credință în hotărârea justiției.

Acest gen al studențimii nu a fost înțeles. Și cu regret spunem că justiția nu a răspuns speranțelor, pe care o tinerime întreagă însuflețită de cel mai cald sentiment de legalitate și ordine și-a pus-o în ea.

Studenta Silvia Teodorescu, lovită de către Manciu în plină stradă cu piciorul în spate, în strada Carol, în ziua de 11 decembrie 1923, în dreptul casei colonelului Vesla – fapt afirmat și depus prin prestare de jurământ de numeroși martori – nu numai că nu reușește să-l condamne pe Manciu în fața Jud. de Ocol I Urban, *dar reclamanta rămâne condamnată pentru ultraj*, întrucât judecata constată că în timpul loviturilor ar fi adresat lui Manciu cuvintele: aceasta este o sălbăticie.

În seara de 14 decembrie 1923, studentul de la drept *Lefter, Galați*, în momentul în care intra în hotelul Bejan, unde locuia, fără nici un motiv *a fost înconjurat de o bandă de polițiști și jandarmi, care împreună cu Manciu și din ordinul lui l-au lovit cu tesace, bastoane, paturi de armă, picioare și pumni, până ce a căzut jos în nesimțire*, după care târât de toți aceștia a fost zvârlit fără de nici un ajutor pe o stradă laterală.

Studentul Lefter a făcut proces lui Manciu și Manciu a fost achitat fără să aibă nevoie să depună măcar un singur martor în contra dovadă.

Dar barbaria și sălbăticia de astă vară, care lucrau la grădina imobilului Ghica:

25 de studenți *bătuți hoțeste* la tălpi timp de o zi întreagă, fapt constatat de primul procuror și medicul legist al Tribunalului pentru *fapte închipuite care măcar n-au fost de natură să motiveze o instrucție în privința lor*.

Dar nu numai atât, studenții au cerut și o anchetă administrativă. Aceasta a avut loc astă vară și s-a efectuat de Dl. Văraru, *care a rămas profund indignat de abuzurile constatate, dar asupra cărui raport Ministerul de resort a pus ordinul de decorare al lui Manciu cu Coroana României*.

Iată omul care a murit: de morți nu se spune decât bine, dar aceasta nu ne împiedică să spunem adevărul.

Manciu suprimă întruniri, Manciu te împiedică să intri la Mitropolie, Manciu bătea în stradă, la Poliție și în Piețe, insulta pe cei care reclamau, amenința pe apărătorii lor, Manciu lovea cu o bestialitate de posedat la adăpostul cordoanelor de agenți și jandarmi, atunci când studenții legați de mâini și de picioare nu puteau zvârli prin ploaia de scuipat și lovituri a subalternilor lui inconștienți, decât priviri de dispreț și momentană resemnare.

Iată omul datoriei și iată ce fel de ordine făcea acest om!

Opinia publică este alături de Corneliu Codreanu. Ei îi plac gesturile hotărâte și apreciind mobilul superior al acestui gest, care avertizează un regim și servește o idee, îl dezlănțuie de considerentele obișnuite de incriminare a unor atari fapte, îl justifică în totul și-l aprobă în special.

Personal salut gestul eroic al lui Corneliu Zelea Codreanu, care rămâne și de această dată intransigent pe chestiuni de onoare și hotărât când este vorba de demnitate."

Peste câteva zile, în ziarul „Unirea”, din... oct. 1924, apare articolul profesorului Cuza:

MOARTEA PREFECTULUI MANCIU, SISTEMUL FATAL ȘI URMĂRILE LUI

„Poliția din Iași – de un an încheiat – trăiește o adevărată tragedie cu ultimul act pe care îl știm, datorită înlănțuirii fatale a faptelor, ale căror victime au căzut:

Prefectul Manciu, Inspectorul Closs, subcomisarul Hușanu și nu mai puțin, studentul doctorand Corneliu Zelea Codreanu.

Prefectul Manciu a murit; subcomisarul Hușanu se luptă cu moartea; inspectorul Closs are o rană adâncă; Corneliu Zelea Codreanu zace în închisoare.

Ce este această tragedie care face atâtea victime? În ce fel putem vorbi de înlănțuirea fatală a faptelor? Cine sunt vinovații?

Manciu a fost prefectul de poliție al D-lui G. G. Mârzescu.

Numai în calitate de acesta a fost adus și menținut până la urmă – cu toate excesele de care s-a făcut vinovat – la Prefectura Poliției. Ceea ce o dovedește cu prisosință, că a fost *aprobat*; că a lucrat după un plan stabilit, din inspirația directă a D-lui G. G. Mârzescu, care-l susținea, sunt distincțiile ce i s-au acordat, *meritele* lui în serviciu și înaintările personalului său.

*Sistemul fatal inspirat lui Manciu a fost terorizarea studențimii creștine; ca să se dea satisfacție jidanilor și să se facă dovadă că **ordinea** se poate menține **prin mijloace energice**.*

Sistemul fatal, nefericitul Manciu, lipsit de orice însușiri speciale, l-a pun în aplicare, cu o deosebită brutalitate față chiar de profesorii universitari: *debutând* în carieră cu prilejul adunări generale a Asociației profesorilor universitari din România, care s-a ținut la Iași, sub președinția eminentului nostru coleg, Dl. Prof. Găvănescul, în zilele de 23, 24 și 25 septembrie 1923.

Prefectul Manciu a insultat Universitățile și a brutalizat și arestat pe studenți fără nici o vină ceea ce a provocat protestarea profesorilor lor, cerând satisfacție.

Comisiunea celor 4 Universități – compusă din d-nii profesori: Dr. Hurmuzescu – București; Dr. Șumuleanu – Iași; M. Ștefănescu – Cluj și Hacman – Cernăuți a redactat apoi, imediat în ședință chiar, următoarea telegramă cu trei adrese: 1. D-lui Președinte al Consiliului de Miniștri; 2. D-lui Ministru de Interne; 3. D-lui Ministru al Instrucției Publice, semnată de Dl. I. Găvănescul:

Asociația Generală a Profesorilor Universitari din România, în ședința sa de deschidere, blamează intervenția jignitoare a poliției Iași și strâns unită în jurul Președintelui, cere autorităților superioare cercetările cuvenite și să i se dea deplină satisfacție.

Președintele Asociației (ss) *I. Găvănescul*

Aceeași comisie redactează și trimite d-lui Primar la Iașului următoarea adresă:

Domnule Primar

Asociația Generală a Profesorilor Universitari, în ședința de deschidere, văzând măsurile jignitoare ale d-lui Prefect de poliție, față de congresul ei, regretă că, în starea sufletească în care a fost pusă, nu poate lua parte la banchetul oferit de Primăria orașului, mulțumindu-vă pentru bunele dvs. intențiuni.

Președintele Asociației (ss) *I. Găvănescul*

Susținut cu mandat imperativ, ca să terorizeze studențimea, Manciu a lucrat în conformitate cu scopurile urmărite și după planul stabilit: mergând pe căile fatalității. Vom enumera pe scurt fapte petrecute, numerotându-le:

1. *Introducerea poliției și armatei în Universitate, la 10 decembrie 1923.*

Cu prilejul manifestațiilor studențești care au urmat, printre alții a fost bătut așa de grav de poliție studentul G. Manoliu, încât îmbolnăvindu-se de icter, a murit peste câteva zile.

2. *Brutalizările de la gară.* Cu prilejul sosirii profesorului Ion Zelea Codreanu la Iași, după eliberarea sa din închisoare, prefectul Manciu s-a aruncat încă o dată fără nici un motiv cu poliția și armata asupra cetățenilor și studenților care veniseră la gară să-l primească, brutalizându-i și gonindu-i pe străzi ca pe niște răufăcători.

3. *Vizita Prințului Carol.* Cu prilejul acestei vizite Manciu a înscenat alte scandaluri, care au făcut pe studenți să se plângă Alteței Sale Regale.

4. *Scandalul de la Teatrul Sidoli.* Artiștii români retrași de la Operă, venind la Iași, studenții le-au făcut o manifestație de simpatie. Această manifestație absolut pașnică, a dat prilej prefectului Manciu să însceneze încă un scandal împotriva studenților, care au fost bătuți și împrăștiați cu brutalizări odioase.

5. *Complotul din strada Carol.* Prin buna voință a d-nei Constanța Ghica, în grădina d-sale din str. Carol, studenții au plantat o bucată de teren cu zarzavaturi, pentru întreținerea lor. În ziua de 31 Mai, în anul acesta, pe când studenții se adunaseră la lucru, a apărut prefectul Manciu, cu toată poliția și jandarmii având baioneta la arme și au arestat pe studenți. Corneliu Zelea Codreanu a fost descins și legat cu brâul său, cu mâinile la spate și condus astfel pe străzi împreună cu alți 25 de studenți și elevi la poliție, unde au fost crunt bătuți.

Corneliu Zelea Codreanu, ofițer de rezervă, doctorand în drept, a fost lovit peste față și insultat în mod trivial cu cele mai degradatoare injurii.

Elevul Ambrozie, fiu al maiorului veteran Ambrozie, a fost bătut cu palmele peste obraz, până ce i s-a spart timpanul, fapt constatat cu certificatul medicului legist Prof. Dr. Gh. Bogdan.

Ceilalți studenți și elevi au fost bătuți la tălpi cu râncele de bou, spânzurându-i de picioare și vârându-i cu capul în căldări cu apă ca să nu poată striga.

Părinții copiilor bătuți: dl. maior Ambrozie, Dimitriu, Butnaru, au reclamat de prefectul Manciu, Ministerului și l-au dat apoi în judecată, înaintea căreia Manciu a avut atitudini revoltătoare.

Nu numai că Prefectul Manciu a fost menținut, dar a fost răsplătit pentru atitudinea lui și încurajat ca să-și aplice sistemul fatal, mai departe.

Presa jidănească îi aduce zilnic cele mai mari laude, slăvindu-l ca pe un salvator al ordinii și ca pe un om superior.

Guvernul, având ca reprezentant la Iași pe G. G. Mârzescu, în loc să dea curs celor stabilite de inspectorul Văraru, a decorat pe Manciu cu Coroana României și a înaintat personalul de care s-a servit pentru săvârșirea nelegiuirilor lui. Astfel comisarul Closs, unul dintre cei mai vinovați, a fost înaintat ca inspector.

Justiția, având ca ministru pe același G. G. Mârzescu, susținătorul lui Manciu, în loc să intervină energic și repede împotriva abuzurilor săvârșite, a condamnat pe victimele lui.

Jidănimea din Iași satisfăcută a dăruit prefecturii un automobil pe care Manciu l-a primit în scandalul tuturor românilor, provocând astfel și mai mult resentimentul studenților cu deosebire: văzând pe Manciu că-i sfidează din automobilul jidanilor, cu care se plimba falnic pe străzi.

Menținut, susținut și încurajat în modul acesta, prefectul Manciu, prin temperament, impulsiv, lipsit de orice rezervă lăuntrică, și-a închipuit că a atins culmea gloriei prin aplicarea sistemului său.

Înlănțuirea fatală a faptelor: l-a adus pe prefectul Manciu la ultimul act al tragediei.

Corneliu Zelea Codreanu a fost în legitimă apărare.

Răspunderea morții prefectului Manciu o are acela în primul rând, care l-a pus și l-a susținut în fruntea poliției:

Ministrul Justiției G. G. Mârzescu.

Răspunderea o are *presa jidănească* și toți acei care l-au îndemnat și l-au încurajat, felicitându-l să-și aplice *sistemul fatal*."

GREVA FOAMEI

Cu vreo 10 zile înainte de Crăciun, Moța, Gârneață, Tudose și Radu Mironovici au declarat greva foamei și a setei, fiind arestați de 60 de zile, fără să aibă nici o vină. Ei spuneau: ori eliberarea, ori moartea.

Încercarea diferitelor autorități de a vorbi cu ei dădea greș, deoarece se baricadaseră în camera lor, nemailăsând pe nimeni să intre.

Tinerii aceștia deveniseră încă de mult o icoană a întregii studențimi române. Un simbol. Când s-a auzit afară de greva lor, studenții și lumea au înțeles gravitatea faptului, cunoscându-le puterea de hotărâre. Să moară acești tineri între zidurile Galatei? Spiritele lor erau atât de agitate la Iași și la Cluj, încât ar fi urmat o

răzbunare în masă asupra acelor pe care mulțimea i-ar fi crezut vinovați. Nu numai studenții, dar oameni bătrâni și cu situație în societate strigau în gura mare: Dacă acești copii mor acolo cu toții, tragem cu revolverele. Guvernul a început să simtă că se află în fața unei hotărâri și a unei încordări generale; că nația aceasta a început să aibă *voința și demnitatea ei*.

Tatăl meu a lansat atunci în Iași un manifest din care extrag:

CHEMARE

Frați Români,

„Studenții: Ion I. Moța, Ilie Gârneață, Tudose Popescu și Radu Mironovici, menținuți de două luni în închisoarea Galata, au declarat marți, la ora 1 p.m., greva foamei și a setei.

Au luat această grea hotărâre fiindcă sunt cu totul nevinovați, fiindcă tot nevinovați au stat în temnița de la Văcărești și fiindcă au văzut că anumiți oameni politici, voiesc prin temniță nedreaptă să le ruineze încetul cu încetul sănătatea și viața.

Pe acești tineri eroi, floarea cea mai aleasă a viitorului țării, Dumnezeu i-a înzestrat între altele cu o voință de oțel. *Deci, hotărârea lor de a muri prin foame și sete – spre a protesta contra nedreptății ce li se face și contra robiei neamului nostru de către jidani prin mijlocirea anumitor politicieni – nu este o glumă, ci o gravă hotărâre.*

ORI ELIBERARE, ORI MOARTE!

Frați Români

Vom aștepta oare să vedem peste 2-3 zile trecând în patru sicrie trupurile acestor eroi?

Bătrâni și tineri, gândiți-vă: în cele patru cosciuguri nu ar fi trupurile celor patru studenți, ci în ele ar fi trupurile propriilor voștri copii.

Datoria noastră a tuturor este să luăm grabnice măsuri de protestare contra acestui guvern și prin protestare legală și pașnică, dar energică și neînfrântă, *să oprim nelegiuirea, să oprim asasinarea copiilor noștri.*”

În sărbătorile Crăciunului, după unsprezece zile de grevă a foamei și a setei, ai au fost eliberați. Erau însă așa de slăbiți, încât au fost scoși din închisoare pe targă și duși la spital. Unii ieșiseră dintr-o grea închisoare, de abia de câteva luni, iar Moța numai de o lună, după un an de închisoare nedreaptă, așa încât puterile lor erau sleite.

Urmările acestei greve le mai suportă unii dintre ei și astăzi, după zece ani, iar bietul Tudose le-a dus cu el în mormânt.

SINGUR LA GALATA

În aceeași celulă umedă și întunecoasă, stând pe marginea tare a patului cu brațele la piept și cu capul aplecat de greutatea gândurilor, trece timpul minut după minut.

E grozavă singurătatea!

Cu părere de rău mă gândesc la acele versuri:

„Gaudeamus igitur

Juvenes dum sumus.”

Să ne bucurăm așadar, cât suntem tineri! Versuri care au încălzit, au bucurat, au încununat cu cununa veseliei tinerețea tuturor generațiilor de studenți. Este un drept al tinereții de a se veseli, de a petrece, mai înainte de a fi sosit vârsta care începe să apese sub greutate și griji, tot mai multe și tot mai mari, viața omului.

Mie nu mi s-a acordat acest drept. N-am avut timp când să petrec. Viața universitară, în timpul căreia toți petrec și cântă, am terminat-o. Nici nu știu când a trecut. Peste tinerețea mea au năvălit, mai înainte de vreme, grijile, greutatea și loviturile și mi-au sfărtecat-o. Ce mi-a mai rămas din ea, mi-o macină acești patru pereți posomorâți și reci. Acum mi-a fost luat și soarele. Sunt atâtea săptămâni de când stau în întunericul acesta și nu mă pot bucura de soare decât o oră pe zi.

Genunchii îmi sunt înghețați tot timpul. Simt cum urcă răceala din cimentul de jos, în sus, prin oase.

Ceasurile trec greu. Greu de tot. La 12 și seara iau câteva îmbucături. Nu pot mai mult. Noaptea începe adevăratul chin: nu pot adormi decât pe la orele 2-3. Afară viscolește. Aici pe vârful dealului viscolul e mai puternic. Prin crăpăturile ușii, vântul împinge zăpada, care devine tot mai groasă, ocupându-mi un sfert din suprafața celulei. Spre dimineață găsesc totdeauna un strat destul de gros. Tăcerea apăsătoare a nopții nu este întretăiată decât de cântecul cucuvelelor, care locuiesc prin turnurile bisericii și din timp în timp, de glasul santinelor care ne păzesc, strigând cât pot:

„- Numărul unu!

- Bine.

- Numărul doi!

- Bine.”

Stau așa, mă întreb, mă frământ și nu pot dezlega: o lună? Două? Un an, doi? Cât! O viață? Toată viața cât o mai am?

Da. Mandatul de arestare îmi prevestește muncă silnică pe toată viața. Se va judeca procesul? Desigur; dar e un proces greu. În contra mea sunt coalizate trei forțe:

Guvernul care va căuta să dea un exemplu prin pedepsirea mea, mai ales că e primul caz în România, când cineva se așează cu revolverul în mână în fața zbirului, ce vine să-i calce în picioare demnitatea, să-i jignească onoarea și să-i sfâșie, în numele autorității de stat, carnea de pe el.

Puterea jidănească din țară care va face tot posibilul să nu mă scape din mâini.

Puterea jidănească din străinătate, cu banii, cu împrumuturile, cu presiunile ei.

Toate aceste trei forțe sunt interesate în a mă face să nu mai ies de aici. În contra lor se ridică studențimea și mișcarea națională românească. Cine va învinge? Îmi dau seama că procesul meu este mai mult un proces de forțe. Oricâtă dreptate aș avea, dacă forțele adverse vor fi numai cu un dram mai puternice decât ale noastre, nu vor pregeta nici un moment de a mă nimici. Sunt atâția ani de când mă așteaptă, să mă prindă, pentru că le-am stat de-a curmezișul în toate planurile lor. Își vor pune toate puterile ca să nu le scap.

Acasă, mama mea, an după an, la auzul atâtor îngrozitoare vești pentru ea, cu casa călcată noaptea de procurori și percheziționată de comisari brutali, primea în inimă, lovitură după lovitură.

Cu gândul la soarta așa de tristă a vieții mele, mi-a trimis Acatistul Maicii Domnului, cu îndemnul ca să-l citesc la ora douăsprezece noaptea, timp de 42 de nopți în șir. L-am citit regulat și în măsură ce numărul nopților se mărea, pare că ai noștri creșteau în puteri, adversarii se retrăgeau și primejdiile dispăreau.

MUTAREA PROCESULUI LA FOCȘANI

În ianuarie, mi s-a adus la cunoștință că procesul a fost strămutat *din oficiu* la Focșani.

Focșanii erau cea mai puternică citadelă liberală din țară. Din acel oraș erau trei miniștri în guvern: G-ral Vătoianu, N. N. Săveanu și Chirculescu. Era singurul loc din țară unde mișcarea națională nu prinsese. Încercările noastre de a face ceva dăduseră greș. Acolo nu aveam pe nimeni. Era doar D-na Tița Pavelescu, o veche naționalistă, cu foaia „Santinela”, care semăna în pustiu. Studenții de la Iași, auzind despre această mutare, au rămas foarte îngrijorați.

Echipe nenumărate, la plecarea fiecărui tren, așteptau în gările de pe lângă Iași ca să mă însoțească până la Focșani, deoarece se zvonise că paznicii mei ar căuta să mă împuște cu ocazia acestei mutări, sub pretextul de a fi vrut să fug de sub escortă.

După aproape două săptămâni de așteptare, într-o seară, a venit Botez, Șeful Siguranței, cu câțiva agenți și m-au ridicat. Am plecat într-o mașină escortată de o alta. Am fost scos din Iași pe la bariera Păcurari și dus în gara Cucuteni.

Acolo, am găsit o echipă de studenți, iar cu trenul care sosea a mai venit încă una. N-am putut să vorbesc cu nici unul dintre ei. În timp ce poliția mă urca în vagonul dubă, ei mi-au făcut o manifestație de simpatie. Am mers cu trenul aproape toată noaptea. Mă apropiam de Focșani cu siguranța osândirii.

În gară mă aștepta poliția și directorul închisorii care m-au dus și m-au încarcerat.

La început am avut un regim mai sever decât la Iași. Prefectul de județ, Gavrilesco, care părea un om rău la suflet, fără nici un drept – căci un prefect nu are dreptul să se amestece în regimul închisorii – voia să-mi impună un regim aspru. El a fost și în celula mea, unde am avut împreună o discuție nu tocmai plăcută.

Minunea, la care nu mă așteptam nici eu și mai ales la care nu se așteptau cei ce mă aduseseră acolo, a fost că, a treia zi după ce sosisem, *întreaga populație*, fără deosebire de partid politic și cu toate încercările autorităților de a mi-o face ostilă, trecuse spontan de partea mea.

Pe oamenii politici liberali nu-i părăsiseră numai partizanii, ci și membrii familiei. Așa de exemplu, d-rele Chirculescu, eleve în cursul superior al liceului, mi-au trimis mâncare și mi-au cusut, împreună cu alte fete, o cămașă națională. Am auzit chiar că refuzau să stea cu tatăl lor la masă.

Atunci l-am cunoscut pe generalul dr. Macridescu, cea mai venerabilă figură a Focșanilor, pe Hristache Solomon, proprietar nu prea bogat, dar un om de o mare autoritate morală, în fața căruia se descopereau și dușmanii, pe d-nii Georgică Niculescu, colonel Blezu care prin fetița lui, Fluturaș, îmi trimitea de mâncare, Vasilache, Ștefan și Nicușor Graur, familiile Olteanu, Ciudin, Montanu, Son, Maior Cristopol, Caraș, Guriță, Ștefăniu, Nicolau, Tudoronescu etc. Toți aceștia și alții m-au îngrijit mai mult decât părintește. Totuși sănătatea nu-mi era dintre cele mai bune. Mă dureau rinichii, pieptul și genunchii.

Procesul a fost fixat pentru ziua de 14 martie 1925.

În vederea lui, toate centrele universitare și chiar în celelalte orașe, au început să se tipărească mii de manifeste. La Cluj, Căpitanul Beleuță a tipărit și răspândit în țară zeci de mii de manifeste. Casa lui, deschisă zi și noapte luptătorilor naționaliști, se transformase într-un adevărat cartier general. La Orăștie, la părintele Moța, se tipăriseră zeci de mii de broșuri cu poezii populare și sute de mii de manifeste. Tot aici, camarazii mi-au tipărit niște scrisori pe care eu le făcusem în închisoarea Văcărești. Ele au apărut în broșură sub titlul: „*Scrisori studențești din închisoare*”

Guvernul a tipărit manifeste contrarii și broșuri, răspândindu-le din abundență. Ele însă n-au avut nici un efect, deoarece valul mișcării naționale se ridica impunător și

irezistibil. Cu două zile înainte de data procesului, încep să sosească sute de oameni din toată țara și studenți de la toate universitățile. Numai de la Iași au venit peste trei sute, ocupând un tren întreg.

Pe mine m-au luat autoritățile cu o trăsură și m-au dus la Teatrul Național, unde urma să se judece procesul. Din ordin însă, acesta s-a amânat, după ce jurații fuseseră trași la sorți. Am fost condus din nou la închisoare. Afară însă, amânarea nejustificată a procesului a produs o indignare generală, care s-a transformat într-o enormă manifestație de stradă. Ea a durat toată după amiaza până noaptea târziu.

Încercările armatei de a potoli spiritele au fost zadarnice. Manifestația a fost îndreptată împotriva jidanilor și a guvernului. Jidanii și-au dat atunci seama că toate presiunile lor în acest proces se întorc și se vor întoarce împotriva lor. Această manifestație a fost de o importanță covârșitoare pentru soarta procesului. Ea a scos jidănimia din luptă. Aceasta, dându-și seama că o condamnare ar putea avea urmări dezastruoase pentru ea, dacă nu s-a retras întru totul, în orice caz, a exercitat o presiune mai slabă asupra autorităților.

Între timp, mi-au venit sugestii de a face cerere de punere în libertate și asigurări că voi fi eliberat. Am refuzat.

Au venit sărbătorile Paștilor. Eu am sărbătorit Învierea singur, în celula mea și când clopotele au început să sune la toate bisericile, m-am așezat în genunchi și m-am rugat, pentru mine și pentru logodnica mea, pentru mama mea și pentru cei de acasă, pentru sufletele celor morți și pentru cei ce luptă afară – ca Dumnezeu să-i binecuvânteze, să le dea tărie și să-i poarte biruitori pe deasupra vrăjmașilor.

LA TURNU SEVERIN

Într-o noapte, pe la ora două, m-am trezit pe când cineva umbla să deschidă lacătul. Veniseră autoritățile să mă ia, căci pe neașteptate, procesul meu se mutase, prin intervenția guvernului, la Turnu Severin, în cealaltă extremă a României. Mi-am strâns în grabă puținele lucruri pe care le aveam și apoi, înconjurat de o gardă, am fost pus într-o trăsură și dus la marginea orașului Focșani, lângă o linie de cale ferată. După puțin timp, în fața noastră s-a oprit un tren și am fost urcat în vagonul dubă.

Astfel am părăsit acest oraș care la un moment dat și-a ridicat vijelios fruntea în fața presiunilor uriașe ce se făceau și ai cărui oameni și-au rupt toate legăturile fie cu partidele, fie chiar cu familiile, pentru a apărea într-o superbă și nezdruncinată unanimitate de simțire.

Pe drum mă gândeam: oare ce lume va fi la Turnu Severin? Nu fusesem niciodată în acest oraș. Nu cunoșteam pe nimeni.

Prin gări auzeam lume vorbind, râzând, scoborând sau urcând, dar nu puteam vedea nimic, căci vagonul meu nu avea geamuri. Doi centimetri de perete mă despărțeau

de tot restul lumii, de libertate. Poate printre cei ce se plimbau prin aceste gări vor fi și mulți cunoscuți sau prieteni de ai mei. Dar ei nu știu că eu sunt aici.

Fiecare merge undeva. Numai eu nu știu unde. Toți umblă ușor și sprinten, dar eu duc în suflet, mai grea decât un pietroi de moară, povara grijilor acestui imens necunoscut care îmi stă în față. Voi fi condamnat pe viață? Pe mai puțin? Voi mai ieși dintre zidurile urâte și negre ale închisorii sau soarta îmi va fi să mor aici? Îmi dau seama bine că procesul nu mai e o problemă de dreptate; este o problemă de forță; care dintre aceste două forțe va fi mai tare, aceea va avea dreptate. Va fi mai tare curentul nostru sau presiunea iudeo-guvernamentală? Dar nu se poate. Cine va avea dreptate, acela va fi mai tare și va putea deci câștiga și dreptatea sa prin forță.

Și cu cât trenul mergea, simțeam dureri în suflet. Sufletul pare că-mi era legat de fiecare piatră din Moldova și cu cât mă depărtam de ea, simțeam că se rupea ceva din el.

Am mers așa toată ziua singur, închis într-un vagon întreg. Spre seară am ajuns într-o stație, mi se pare, Balota. Un ofițer de jandarmi a intrat înăuntru însoțit de agenți și m-a invitat să mă dau jos.

M-au dus apoi în dosul gării, ma-u urcat într-o mașină și au pornit cu mine. Mi s-au părut oameni foarte de treabă. Încercau să prindă o discuție cu mine, să glumească, dar, dus de alte gânduri și nevoi, nu-mi venea să vorbesc. Le răspundeam cu bunăvoință, dar scurt.

Am intrat în Turnu Severin. Am trecut pe câteva străzi și am simțit o adevărată bucurie pentru suflet și desfătare pentru ochi, văzând oamenii cum se plimbă pe stradă.

Ne-am oprit la poarta închisorii. Nu știu pentru a câta oară s-au deschis iar porțile cu lacăte, ca să se închidă din nou după mine.

Directorul și funcționarii m-au primit ca pe un oaspete ales și mi-au dat o cameră bună, care nu mai era ca până acum cu ciment pe jos, ci cu podea de scânduri. Și aici, arestații, ca și în celelalte închisori, s-au apropiat de mine cu dragoste; iar eu i-am ajutat mai târziu, în nesfârșita lor mizerie materială și morală.

A doua zi, am ieșit în curte. Era un lor de unde se vede în stradă. Pe la ora 12, am văzut masați în fața închisorii peste 200 de copii mici, între 6 și 7 ani care, când m-au văzut trecând, au început să facă semne cu mânuțele lor, unii cu batiste iar alții cu șepci. Erau copii din școlile primare, care auziseră că am ajuns la Turnu Severin și că mă aflam în închisoare. Acești copii vor fi de acum, în fiecare zi, nelipsiți din fața închisorii. Mă vor aștepta să trec ca să-și ridice micuțele lor mâini, pentru a-și manifesta simpatie față de mine.

Am fost dus la Tribunal, unde președintele Varlam, un om de o mare bunătate, s-a purtat foarte frumos cu mine. Mai puțin frumos, procurorul Constantinescu, despre care lumea spunea că și-ar fi luat împreună cu prefectul Marius Vorvoreanu angajamentul condamnării. Eu însă nu credeam. La început au fost mai severi. În dosul acestei severități vedeam și ceva răutate. Dar au fost, încetul cu încetul, înmuiți de valul de opinie publică, de entuziasmul care se ridica de la copiii și până

la bătrânii oraşului. Acum toţi simţeau româneşte şi vedeau în lupta noastră o luptă sfântă pentru viitorul ţării acesteia. Cunoşteau nenorocirile mele şi vedeau în gestul meu un gest de răzvrătire a sentimentului de demnitate omenească, gest pe care orice om liber l-ar fi făcut.

Oamenii din ţara lui Iancu Jianu şi a Domnului Tudor, ale căror pistoale răsunară pentru neam şi pentru demnitate, în contra *umilirii seculare*, au înţeles uşor ceea ce fusese la Iaşi.

Nici o argumentare nu i-a mai putut clinti din loc. În zadar strigau procurorii şi prefectii. În închisoare am fost înconjurat de dragostea şi grija tuturor familiilor din oraş, chiar şi ale acelor care aveau un rol oficial, cum era cea a primarului Corneliu Rădulescu, pentru care am rămas cu multă admiraţie; dar mai ales înconjurat, ca nicăieri în altă parte, de dragostea copiilor şi de înţelegerea lor pentru suferinţele mele. Ei făcuseră prima manifestaţie pentru mine la Turnu Severin. Îmi amintesc cu duioşie cum copiii mici din mahala, care abia umblau în picioare, văzând pe cei mai mărişori că se adunau regulat, în număr mare, în faţa închisorii şi dădeau din mâini, au început şi ei să vină în fiecare zi. La oră fixă, îi vedeam cum încep să se adune din toate părţile, ca la un program pe care îl aveau de executat. Toţi erau tăcuţi şi cuminţi. Nu se jucau, nu cântau. Se uitau numai, aşteptând să mă vadă trecând prin dreptul unei deschizături, pentru a-mi face semne din mâini şi pe urmă plecau acasă. Înţelegeau ei că e ceva trist în această închisoare şi bunul lor simţ le spunea că nu e loc pentru râs aici. Într-o zi, au început să-i alunge jandarmii. A doua zi nu i-am mai văzut. Se puseseră santinele care i-au oprit de a mai veni.

PROCESUL

Procesul a fost fixat la 20 mai.

Preşedintele Tribunalului a primit 19.300 înscrieri de apărători din toată ţara. Cu două zile înainte, au început să sosească trenuri întregi cu studenţi. Ieşenii au venit şi aici în număr de trei sute. De asemenea, în număr mare, au venit şi bucureştenii, clujenii şi cernăuţenii. Printre sosiţi era şi o delegaţie a Focşanilor, în frunte cu fostul prim-jurat de la 14 martie, Mihail Caraş care acum se înscriesese ca apărător în numele juraţilor focşăneni. Sosiseră şi martorii acuzaţiei: poliţiştii din Iaşi. Dezbaterile procesului s-au deschis în sala Teatrului Naţional, preşedinte fiind Dl. Consilier Varlam. Pe banca acuzaţiei, alături de mine, erau: Moţa, Tudose Popescu, Gârneaţă, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici. Pe banca apărării: prof. Cuza, prof. Găvănescul, Paul Iliescu, prof. Şumuleanu, Em. Vasiliu-Cluj, Nicuşor Graur, întreg baroul din Turnu Severin etc.

Sala era arhiplină, iar afară, în jurul teatrului, aşteptau peste 10.000 de oameni.

S-au tras la sorţi juraţii. Au ieşit următorii: N. Palea, G. N. Grigorescu, J. Caluda, I. Preoteasa, G. N. Grecescu, D. I. Bora, V. B. Jujescu, C. Vărgatu, C. Surdulescu, Adolf Petayn, P. I. Zaharia, G. N. Boianu, I. Munteanu şi G. N. Ispas. Au depus jurământul şi s-au aşezat grav pe locurile lor. S-a citit actul de acuzare. Au urmat

integratoriile. Am povestit lucrurile așa cum s-au întâmplat. Ceilalți cinci au răspuns și ei la interogatoriul ce li s-a făcut, spunând adevărul: că nu au fost amestecați în nici un fel în faptele care se judecă.

Martori ai acușării erau: un jidan și poliștii de la Iași. În ședință au negat totul. Nu era nimic adevărat. Toate bățiile, toate schingiuirile erau pură invenție. Negau chiar și certificatele medicale eliberate de prof. Bogdan, medicul legist.

Atitudinea aceasta, după ce juraseră pe cruce că vor spune adevărul și numai adevărul, a provocat indignarea întregii săli.

Pe unul din martori, comisarul Vasiliu Spanchiu, pe care-l vedeam transformat acum în cea mai blândă ființă, nu văzuse și nu făcuse nimic, ridicându-mă, cu voia președintelui, l-am întrebat tare și plin de indignare:

- Nu ești d-ta acela care m-a lovit cu pumnul peste față în grădină la d-na Ghica?
- Nu sunt.
- Nu ești d-ta acela care băgai pe studenți cu capul în căldarea du apă, atunci când, spânzurați cu picioarele în sus, erau bătuți la tălpi?
- Nici nu am fost pe acolo; eram în oraș pe atunci.

Pe fața lui, prin gesturile lui, din atitudinea lui întreagă, se vedea că minte, că jură pe cruce și minte. Mulțimea din sală clocotea de indignare. Deodată, ca o expresie a acestei indignări colective, un domn sare din mijlocul mulțimii, îl apucă pe comisar în brațe și-l scoate pe sus afară din sală.

Era dl Tilică Ioanid. Îl auzim îmbrâncind pe comisar pe scările din dos:

- Canalie, să pleci de aici că nu-și garantăm viața.!

Apoi adresându-se tuturor comisarilor din Iași:

- Ați schingiuit în mod barbar, cu mâinile voastre pe acești copii. Dacă ați fi făcut așa ceva la Turnu Severin, ați fi fost măcelăriți pe stradă de lume. Prezența voastră aici murdărește acest oraș; plecați cu primul tren, altfel va fi rău de voi.

Acest gest a fost de altfel bine venit, căci lumea era cu sufletele încărcate. El a produs o ușurare în întreaga sală.

Călăii erau umiliți și umblau salutând până la pământ și cerșind câte o mică atenție de la cel mai umil purtător de fundă tricoloră.

- Parcă noi nu suntem buni români! Dar ce să facem? Am avut ordin.
- Nu! Canalii! N-ați avut suflet de părinte și de român. N-ați avut onoare de oameni. N-ați avut respect pentru lege. Ați avut ordin? Nu! Ați avut suflete de trădători.

Așa le spunea lumea pe străzi.

**

Urmează apoi timp de vreo două zile audierea martorilor apărării, printre care bătrânul profesor Ion Găvănescul de la Universitatea din Iași, el însuși bruscat de prefectul Manciu cu ocazia congresului profesorilor universitari, la cărui președinte era; ofițerii, foști comandanți și profesori ai mei la Liceul Militar și Școala de Infanterie.

Vin pe rând copiii schingiuiți și părinții lor să refacă în fața judecătorilor, aproape plângând, scenele de durere și umilire la care au fost părtași.

Partea civilă a fost reprezentată de Dl. Costa-Foru, șeful unei loji masonice din capitală.

**

Apărătorii au vorbit în ordinea următoare: D-nii Paul Iliescu, Tache Policrat, Valer Roman, Valer Pop, Sandu Bacaloglu, Em. Vasiliu-Cluj, Cacanău, Donca Manea, Mitulescu, Virgil Neta, Neagu Negriștești, Henrietta Gavrilescu, prof. Dr. Șumuleanu, prof. Ion Găvănescul, prof. A. C. Cuza.

Urmează o serie de declarații scurte, făcute de D-nii: Mihail Caraș, Colonel Vasilescu Lascăr, bătrânul preot Dumitrescu din București, Colonel Cătuneanu, studentul Ion Sava în numele studenților din Iași, Dr. Istrate în numele studenților din Cluj, studentul I. Rob pentru studenții din Cernăuți, Dragoș în numele studenților din capitală, studentul Cameniță pentru Turnu Severin, Ion Blănaru pentru studenții fălcieni, Comandor Manolescu, Alexandru Ventonic pentru negustorii creștini din Iași, Costică Ungureanu, Petru Vasiliu, Grecea, Căpitan invalid Peteu-Ploiești, M. Negru-Chișinău.

Ultimul cuvânt l-am avut eu. Eu am spus:

– Domnilor jurați, noi am luptat și tot ce am făcut, am făcut numai din credință și dragoste pentru țară. Ne luăm angajamentul de a lupta până la capăt. Acesta este ultimul meu cuvânt.

Era în după amiaza zilei a șasea a procesului, 26 mai 1925.

**

Am fost introduși toți șase într-o cameră. Așteptam rezultatul. Cu mai puțină emoție, dar totuși cu emoție. Peste câteva minute, auzim în sala cea mare tunete de aplauze, strigăte, urale. N-am avut vreme să judecăm mai mult, pentru că ușile s-au deschis și mulțimea ne-a luat, ducându-ne în sala de ședințe. Lumea, când am apărut purtați pe umeri, s-a ridicat în picioare, strigând și fluturând batistele.

Președintele Varlam era cuprins și el în valul de entuziasm căruia nu i-a putut rezista. Jurații erau fiecare la locurile lor, în piept purtând toți câte o fundă tricoloră cu zvastică.

Mi s-a citit verdictul de achitare, după care am fost luat pe sus și dus afară, unde se aflau peste zece mii de oameni. Cu toții am format un cortegiu și ne-a dus pe brațe, pe străzi, în timp ce lumea de pe trotuare arunca flori. Am fost condus în balconul d-lui Tilică Ioanid, de unde, în câteva cuvinte, am mulțumit tuturor românilor din Turnu Severin, pentru mare lor dragoste pe care mi-au arătat-o cu prilejul acestui proces.

SPRE IAȘI

După ce am mulțumit prin câteva vizite făcute severinenilor pentru modul cum s-au purtat cu mine, am plecat a doua zi spre Iași cu un tren special.

În gară erau mii de oameni cu flori, care veniseră să ne petreacă și să ne împodobească vagoanele. Trenul special nu era pentru mine: el era al celor peste 300 de ieșeni care veniseră la proces, la care se mai adăugaseră vagoanele focșănenilor, bîrlădenilor și vasluienilor.

Am plecat. În urmă, a rămas mulțimea fluturând din batiste și manifestându-și dragostea și dorința ei de luptă, prin urale care făceau să clocotească văzduhul. Stând la geam, mă uitam înapoi spre mulțimea aceea mare de oameni, din care nu cunoscusem mai înainte pe nimeni și care acum se despărțeau de noi cu lacrimi în ochi, ca și cum ne-am fi cunoscut de zeci de ani. În gând mi-am făcut o rugăciune, mulțumind lui Dumnezeu pentru biruința pe care ne-o dăduse.

Abia acum, trecând din vagon în vagon, am putut să-mi revăd camarazii de la Iași, vorbind cu fiecare în parte și bucurându-ne toți că Dumnezeu ne-a făcut biruitori și ne-a scăpat din această primejdie, din care toți dușmanii noștri credeau că nu voi mai putea scăpa.

Într-u compartiment erau prof. Cuza și prof. Șumuleanu cu d-na. Mergeau satisfăcuți, înconjurați de dragostea noastră.

Toate compartimentele erau, care mai de care, mai frumos împodobite cu flori și cu verdeață. Mai ales că la stația următoare Turnului Severin, un nou val de flori ni-l aduseseră, fără să ne fi așteptat, țărani cu preoții lor, cu învățătorii și cu copiii de școală, cu toții îmbrăcați în costume naționale.

În toate gările, lume multă aștepta sosirea trenului. Nu era o primire din acelea oficiale și reci. Nu-i aduseseră pe oameni nici datorită, nici teamă, nici interesul. Pe la marginea mulțimii am văzut bătrâni care plângeau. Oare de ce? Ei nu cunoșteau pe nimeni din cei care eram în tren. Pare că cineva necunoscut îi împingea, șoptindu-le tainic:

– Veniți la gară, pentru că din toate trenurile care trec, este unul care merge astăzi pe linia destinului românesc. Toate merg pentru interesul celor din trenuri, acesta merge pe linia neamului, pentru neam.

Mulțimile au câteodată contact cu sufletul neamului. Un minut de viziune. Mulțimile văd neamul, cu morții, cu tot trecutul lui. Îi simt toate clipele de mărire, ca și acelea ale înfrângerii. Simt cum clocotește viitorul. Contactul acesta cu neamul întreg e plin de înfrigurare, de cutremur. Atunci mulțimile plâng.

Aceasta va fi fiind *mistica națională*, pe care unii o critică, pentru că nu știu ce este și pe care alții nu o pot defini, pentru că nu o pot trăi.

Dacă mistica creștină cu finalul ei, extazul, este contactul omului cu Dumnezeu, printr-un „salt din natura umană în natura divină” (Crainic), mistica națională nu este altceva decât *contactul omului* sau al mulțimilor cu sufletul neamului lor, printr-un salt pe care acestea îl fac, din lumea preocupărilor personale, în lumea eternă a neamului. Nu cu mintea, căci aceasta o face orice istorie, *ci trăind*, cu sufletul lor.

Când trenul, împodobit cu drapele și verdeață, a intrat în Craiova, peronul gării era plin de peste zece mii de oameni, care ne-au ridicat pe sus și ne-au dus în dosul gării, unde cineva ne-a urat bun venit și biruință. A vorbit prof. Cuza și am vorbit și eu câteva cuvinte.

La fel am fost primiți în toate gările mari și mici, dar cu deosebire la Piatra Olt, Slatina și Pitești. În cele mai multe din aceste localități, așezate de-a lungul liniei ferate, nu erau organizații naționaliste, nu făcuse nimeni manifeste ca să-i cheme pe oameni la gară și totuși peroanele erau pline cu mii de oameni.

La București am sosit pe la orele opt seara. Am fost luat în brațe de pe peron și scos în dosul gării. Acolo pe întreg pătratul acela era o mare de capete ce se prelungea de pe Calea Griviței până dincolo de Școala Politehnică. Cred că erau peste 50.000 de oameni, cuprinși de un entuziasm căruia nu-i putea sta nimic în cale. A vorbit prof. Cuza. Am vorbit și eu.

De altfel în toată țara era un curent naționalist așa de puternic încât ar fi putut conduce L.A.N.C. la guvernarea țării.

Treceau nefolosite, în acele zile, cele mai mari momente tactice politice ale acestei mișcări, cu care ea nu se va mai întâlni niciodată.

Profesorul Cuza n-a știut să valorifice un mare moment tactic cu care atât de rar se întâlnesc mișcările politice.

Pentru orice observator obiectiv, cunoscător al luptelor politice, soarta L.A.N.C. a fost pecetluită din acel moment.

***

Am plecat. Toată noaptea ne-au ieșit oameni înainte prin gări. La Focșani erau în gară peste o mie. Era ora trei noaptea. Ei așteptau aici de cu seară, de la ora patru. Voiau să ne oprim măcar o zi la ei. Dar am plecat înainte.

În tren s-a suit o delegație cu Hristache Solomon, Aristotel Gheorghiu, Georgică Niculescu și alții.

Mi-au spus:

– Dacă nu am avut bucuria să avem procesul la noi, trebuie să faci nunta. la 14 iunie dimineața, trebuie să sosești la Focșani. Vei găsi totul aranjat.

Delegația s-a dat jos la Mărășești, după ce am promis că la 14 iunie voi fi la Focșani.

Dimineața, peste măsură de obosit, am ajuns la Iași. Studențimea și lumea din oraș erau la gară. Ne-au luat pe sus și ne-au dus prin oraș până la Universitate. Acolo erau cordoane de jandarmi. Mulțimea a rupt cordoanele și a pătruns înăuntru, ducându-ne pe sus în aulă. Aici a vorbit prof. Cuza. După aceea lumea s-a împrăștiat în ordine. Ne-am dus fiecare pe la casele noastre. Eu am revăzut cu drag căsuța din strada Florilor, de care mă despărțisem cu opt luni în urmă. A doua zi, am plecat la Huși, unde mama mă aștepta, plângând, în pragul casei.

Câteva zile în urmă, am făcut cununia civilă la Primăria din acest oraș.

IUNIE 1925 – IUNIE 1927

NUNTA

La 13 Iunie, am plecat la Focșani cu mama mea, tatăl meu, frații, surorile, mireasa și socrii. Ajunși acolo, am fost găzduiți de Generalul Macridescu.

Acolo a venit, seara, comitetul de organizare al nunții și ne-a spus că totul este aranjat și că din celelalte orașe sosiseră peste 30.000 oameni, care fuseseră încartiruiți cu toții și că vor mai sosi în timpul nopții. Că toată lumea din Focșani primește cu plăcere să găzduiască pe oaspeți.

A doua zi dimineața, mi s-a adus un cal – așa era programul – și după ce am trecut călare pe la casa miresei, am pornit în capul unei coloane afară din oraș, la Crâng. Pe marginile șoselei, de o parte și de alta lume, prin copaci erau copii, iar pe șosea veneau în urma mea nașii, în trăsurile ornate, în frunte cu profesorul Cuza și Generalul Macridescu, Hristache Solomon, Col. Blezu, Col. Cambureanu, Tudoronescu, Georgică Niculescu, Maior Băgulesscu și alții. Venea apoi carul miresei cu șase boi, împodobit cu flori. Apoi alte care ale nuntașilor. În total 2.300 care, trăsurile și automobilele, toate încărcate cu flori și lume îmbrăcată în costume naționale. Eu ajunsesem la 7 km. de oraș, în Crâng și coada coloanei încă nu ieșise din Focșani.

În Crâng s-a oficiat nunta pe o estradă de scânduri pregătită anume. Erau de față între 80-100.000 de oameni. După oficierea slujbei religioase au început hora, jocurile și petrecerea. Apoi a urmat masa întinsă pe iarba verde. Fiecare își adusese de mâncare, iar focșănenii avuseseră grijă și pentru lumea venită din alte părți.

Toată această desfășurare de costume naționale, de care românești, de viață și de entuziasm, a fost filmată.

Peste câteva săptămâni s-a reprezentat la București. Dar numai de două ori, căci Ministerul de Interne, a confiscat și filmul și copia lui și le-a dat foc.

Spre seară, nunta s-a terminat într-o înfrățire și însuflețire generală. Eu am plecat în aceeași noapte cu soția și câțiva camarazi la Băile Herculane, unde am rămas două săptămâni la o veche familie de cunoscuți, St. Martalog.

Moș a s-a dus la Iași, unde a început săparea temeliei Căminului Cultural Creștin, pe locul donat de ing. Grigore Bejan.

BOTEZUL DE LA CIORĂȘTI

La 10 August, am botezat la Ciorăști, lângă Focșani, 100 de copii care se nasc în vremea aceea în județul Putna și împrejurimi.

Botezul trebuia să aibă loc în Focșani. Guvernul însă, pentru a-l împiedica, a decretat starea de asediu în acest oraș. Ne-am retras atunci la Ciorăști și prin foarte multe greutate, am reușit până la sfârșit să botezăm sub baionete, copiii.

DUPĂ UN AN REÎNCEPE MUNCA

M-am reîntors apoi la Iași, ca să lucrez alături de ceilalți camarazi, la ridicarea căminului. Ne urmăream vechiul plan al clădirii, precum și cel al organizării tineretului, planuri întrerupte de soartă aproape un an de zile.

Au început să ne vină donații. Familia Moruzzi din Dorohoi a donat 100.000 lei, Generalul Cantacuzino a donat 3 vagoane de ciment, Românii din America, prin foaia "Libertatea", au donat peste 400.000 lei. Țăranii din cele mai îndepărtate sate ale Ardealului, Bucovinei, Basarabiei, contribuiau din puținul lor pentru "Casa de la Iași".

Toate donațiile veneau din cauza simpatiei mari de care se bucura acum mișcarea în toate straturile sociale. Mai cu seamă, stârniseră un adevărat entuziasm fotografiile care arătau cum studenții și studentele își construiau singuri casa. Era ceva cu totul nou, neîntâlnit încă nici la noi nici în străinătate. Crease, faptul acesta, atâta simpatie în Iași, încât funcționarii când ieșeau de la birou, veneau acolo, își aruncau hainele și puneau mâna pe lopată, pe târnăcop sau pe targa cu beton. La această muncă s-au întâlnit studenții de la Cluj, din Basarabia, din Bucovina și din București. Frații de cruce se făcuseră acum în multe orașe sub conducerea lui Moș, așa că din toate părțile veneau tinerii elevi și lucrau, plecând apoi educați și organizați.

Doi ani de luptă studențească, de frământări și suferințe comune ale întregului tineret al țării, realizează o mare minune: restabilirea blocului unitar sufletească al neamului amenințat de incapacitatea de solidarizare și contopire a bătrânilor în marea comunitate națională.

Acum tineretul adunat din toate părțile, consolida și sfințește această unitate sufletească, prin eforturile lui comune, în școala muncii pentru țară.

PRIMEJDII CARE PÂNDESC O MIȘCARE POLITICĂ

Curentul din țară era formidabil. Nu cred să fi fost de multe ori pe pământul românesc un curent popular mai unanim ca acesta. Dar Liga nu mergea bine. Lipsă de organizare, lipsă de plan de acțiune. La acestea se mai adăugase în urma marelui curent, pericolul amestecului în cadrul mișcării, a unor elemente compromițătoare și primejdioase. O mișcare niciodată nu moare din cauza dușmanilor dinafară. Ea moare din cauza dușmanilor dinlăuntru. Ca orice organism omenesc. Nu moare omul decât unul la un milion din cauza exterioare (călcat de tren, de mașină, împușcat, înecat). Omul moare din cauza toxinelor interne. Moare intoxicat.

Ori, în urma proceselor de la Văcărești, Focșani, și Severin, a venit în mișcare oricine a vrut. Unii au venit să facă escrocherii: încasări de abonamente, vânzări de broșuri, împrumuturi etc., care oriunde apărea, compromiteau mișcarea, alții veniseră să-și creeze situații politice și începuseră să se lupte între ei să se pârască, să se submineze unul pe altul pentru șefie, locuri de deputați etc. Alții erau de bună credință, însă nu aveau educația disciplinei, neînțelegând să se supună șefilor și directivelor date, ci înțelegând să discute la infinit orice dispoziție și să lucreze fiecare după capul lui. Alții, de asemenea de bună credință, dar incapabili de a se încadra.

Sunt elemente foarte bune, care au structura sufletească alcătuită, încât nu se pot încadra, iar dacă se încadrează distrug totul. O parte sunt intriganți din naștere. Oriunde intră, prin sistemul de a vorbi despre altul la ureche, strică întreaga armonie a organizației și o desființează.

O altă categorie o constituie acei care au câte o idee fixă: cred sincer că au găsit cheia tuturor soluțiilor, căutând să te convingă de valoarea lor. Alții sufăr de boala ziaristiceii. Voiesc cu orice preț să fie directori de ziare sau cel puțin să-și vadă numele iscălit la sfârșitul unui articol. Alții au o purtare în societate de așa natură, încât oriunde apar, compromit întreaga luptă și macină încrederea de care se bucură organizația. În sfârșit, alții sunt plătiți anume ca să bage intrigi, să spioneze și să compromită orice încercare nobilă a mișcării.

Câtă grijă, câtă atenție, prin urmare trebuie să aibă un șef de mișcare față de elementele ce vor să vină sub conducerea lui. Câtă educație trebuie să le facă și câtă neobosită supraveghere trebuie să exercite asupra lor. Fără acestea, mișcarea se compromite iremediabil. Ori profesorul Cuza era cu totul străin de aceste lucruri: "În Ligă intră cine vrea și rămâne cine poate", va aduce un adevărat dezastru.

Intr-o organizație nu intră "cine vrea", ci intră cine trebuie și rămâne cine e, și atâta vreme cât e om corect, muncitor, disciplinat, credincios.

N-au trecut câteva luni și biata Ligă devenise un cazan de intrigi, un adevărat iad.

Credința mea de atunci pe care mi-o păstrez și astăzi este:

Dacă într-o organizație apar aceste începuturi de cangrenă, ele trebuiesc imediat localizate și apoi extirpate cu cea mai mare energie. Dacă nu se pot localiza și se întind ca un cancer în întregul organism al mișcării, cauza este pierdută. Viitorul și misiunea organizației sunt compromise. Ea va muri sau își va târî zilele între viață și moarte, fără ca să poată realiza ceva.

Încercările noastre pe lângă profesorul Cuza, de a-l determina să îndrepte situația, au dat greș, deoarece pe de o parte el era cu totul străin de aceste principii elementare în conducerea unei mișcări, iar pe de altă parte intrigilor de izolaseră și pe noi și începuseră să paralizeze și puterea noastră de intervenție.

Noi, grupul de la Văcărești, văzând acestea și văzând și asalturile disperate, valurile de intrigă care se izbeau în noi, și între noi și prof. Cuza, ne-am dus acasă la el, jurându-i din nou credință și rugându-l să aibă încredere în noi, căci vom face ce este cu putință pentru a îndrepta mișcarea.

Încercarea a rămas zadarnică, deoarece el observa că noi vedeam lucrurile cu totul altfel, și ca organizare și ca acțiune și chiar ca fundament doctrinar al mișcării. Noi plecam de la ideea de om ca valoare morală, iar nu ca valoare numerică, electorală, democratică.

El credea însă, că noi susținem acestea pentru că suntem victimele unor intrigi.

CRITICA CONDUCĂTORULUI

Cine este vinovat de această stare de lucruri?

Cauza acestor stări de nenorocire este conducătorul.

O asemenea mișcare avea nevoie de un mare conducător, iar nu de un mare doctrinar, peste capul căruia să treacă valul mișcării, el trebuie să domine mișcarea și s-o stăpânească.

Nu oricine poată să îndeplinească această funcțiune. Trebuie un om de meserie, un om cu calități înnăscute, cunoscător al legilor de organizare, de dezvoltare și de luptă ale unei mișcări populare. Nu e suficient să fii profesor universitar, pentru a putea lua comanda unei astfel de mișcări.

Aici avem nevoie de barcagii sau de comandanți de vapor, care să ne conducă pe valuri, care să cunoască legile și să fie deprinși cu secretul acestei conduceri, care să cunoască locurile primejdioase cu stânci, care în sfârșit, să fie stăpâni pe brațele lor.

Nu e suficient ca cineva să demonstreze că Ardealul este al Românilor, pentru ca să ia și comanda trupelor spre a merge să dezrobească Ardealul. După cum nu e suficient ca cineva să demonstreze teoretic existența primejdiei jidănești, pentru ca să poată lua comanda unei mișcări politice populare de rezolvare a acestei probleme.

Ne găsim pe două planuri de activitate cu totul deosebite, planuri care cer persoanelor aptitudini și însușiri cu totul deosebite.

Primul plan ni-l putem închipui la 1.000 m. înălțime. Lumea teoriei. Câmpul abstract al legilor. Acolo omul cu anumite însușiri se ocupă cu cercetarea adevărului și formularea lui teoretică. Pleacă de jos, de la realități concrete, de pe pământ și urcă în sus până la legi. Acolo, în acest plan, este locul lui de creație.

Celălalt plan se află pe pământ. Aici omul cu anumite însușiri se ocupă cu arta impunerii adevărului prin jocul forțelor. El se înalță în sus pentru a se pune de acord cu legile, dar locul lui de creație este aici jos, pe câmpul de luptă, în câmpul strategic și tactic.

Cei dintâi conturează obiective, creează idealuri, cei de ai doilea le ating, le împlinesc.

Din cauza principiului natural al diviziunii muncii, sunt extrem de rare excepțiile care ar putea întruni la un loc, într-un singur om, însușirile celor două feluri de îndeletniciri.

Profesorul Cuza se află pe planul întâi. Aici el strălucește ca soarele. Opera profesorului Cuza este aceasta:

- a) Cercetarea și formularea adevărului legii naționalității.
- b) Descoperirea și identificarea perfectă a inamicului naționalității: jidanul.
- c) Postularea soluțiilor problemei jidănești. Atât! Dar e colosal. Pentru că, deși toată știința e cu el, toți oamenii de știință sunt contra lui. Îl lovesc din toate părților și încearcă să-i răstoarne adevărurile. El rezistă.

Acest prim plan nu cere întrebuintare de oameni, de forțe omenești. Dimpotrivă, omul planului întâi fuge de oameni.

Planul al doilea cere în primul rând : oameni. Dar, simpli oameni? Nu! Ci oameni transformați în forțe omenești.

Aceasta însemnează:

1. Organizare(cu toate legile ei).

2. Educație tehnică și eroică pentru mărirea puterii, adică pentru transformarea omului în putere omenească.

3. Conducerea acestor forțe, organizate și educate, pe câmpul strategic și tactic în luptă cu alte forțe omenești sau cu natura.

Dacă doctinarului i se cere să stăpânească știința cercetării și formulării adevărului, conducătorului unei mișcări i se cere să stăpânească știința și arta organizării, știința și arta educației știința și arta conducerii.

Profesorul Cuza, strălucitor și neînvingător în planul întâi, coborât în planul al doilea, devine necunoscător, neîndemânatic, naiv ca un copil, incapabil de organizare, incapabil de educație tehnică și eroică, incapabil de a conduce forțe.

Pe planul al doilea învingătorul din planul întâi, nu va putea repurta absolut nici o victorie. El va fi un învins sau în cel mai bun caz se va mulțumi cu micile succese pe care i le vor procura cei din jur.

Care sunt liniile spirituale ale unui conducător de mișcare politică ? După părerea mea sunt următoarele :

I. O putere lăuntrică de atracție. În lume nu există oameni liberi (independenți). După cum în sistemul solar, fiecare stea se află într-o orbită în cadrul căreia se mișcă în jurul unei puteri de atracție mai mari, tot așa și oamenii, cu deosebire în domeniul acțiunii politice, gravitează în jurul unor puteri de atracție. La fel și în lumea cugetării. Rămân bine înțeleși în afară, acei ce nu vor nici să se miște nici să cugete.

Un șef trebuie să aibă o asemenea putere de atracție. Unii au pentru zece oameni, numai pentru atâți putând fi șefi ; alții pentru un sat întreg, alții pentru un județ, alții pentru o provincie, alții pentru o țară, alții depășesc hotarele unei țări. Șefia unui conducător e limitată de marginile puterii lui lăuntrice de atracție. E un fel de putere magnetică, pe care, dacă cineva nu o are, nu poate fi conducător.

II. Capacitate de dragoste. Un șef trebuie să iubească pe toți camarazii lui de luptă. Fluidul dragostei lui trebuie să străbată până la marginea comunității unei mișcări.

III. Știință și simț al organizării. Lumea atrasă în orbita unei mișcări, trebuie să fie organizată.

IV. Cunoaștere a oamenilor. În organizare trebuie să se țină seamă de principiul diviziunii muncii, întrebuintând pe fiecare la locul său; după aptitudinile pe care le are și neprimind pe cei care nu le au de loc.

V. Putere de educație și de insuflare a eroismului.

VI. Stăpânirea legilor conducerii. Un șef având o trupă organizată și educată, trebuie să știe a o conduce pe câmpul de luptă politic în concurență cu celelalte forțe.

VII. Simțul bătăliei. Un șef trebuie să aibă un simț special care-i arată când trebuie să dea bătălia. E ceva lăuntric care spune: Acum! în minutul acesta nici mai târziu nici mai de vreme.

VIII. Curajul. Un șef, când aude această poruncă lăuntrică, trebuie să aibă curajul de a trage sabia.

IX. Conștiința obiectivelor drepte și morale și a mijloacelor loiale. Nu există biruință care să dăinuiască în afară de aceste îndreptare.

În sfârșit, un conducător trebuie să aibă toate virtuțile unui luptător: jertfă, rezistență, devotament etc.

UN PROCES DE CONȘTIINȚĂ

Nu era vinovat profesorul Cuza de starea în care se afla Liga. Cred, că profesorul Cuza, atunci când se opunea organizării, avea conștiința clară a planului pe care el și a lipsei lui de putere în planul al doilea. Noi suntem vinovați și în special eu, pentru că toți l-am forțat, în contra voinței lui, să pornească pe o cale, pe care nu se simțea puternic. De altfel în toate evenimentele importante din timpul celor doi ani de lupte, el fusese absent. Toate luptele care au cutremurat țara și au înălțat masele românești, s-au dat fără contribuția inițială a profesorului Cuza. El a fost la toate de mare folos, dar totdeauna în urmă: inițiativa nu i-a aparținut.

Am greșit; și cum nu este greșală care să nu se întoarcă în contra celor ce au săvârșit-o, și această greșală se va întoarce curând în contra noastră. Dar se va întoarce și în contra mișcării. Și aceasta va începe din momentul ce profesorul Cuza, neputându-se înțelege, va lucra singur fără sprijinul nostru.

Anul acesta fusese un an greu și pentru el.

După 30 ani de apostolat la Universitatea din Iași, guvernul făcuse nemaipomenita nelegiuire de a-l scoate de la catedra sa.

La ancheta sumară făcută, acuzat fiind că instigă spiritele, profesorul Cuza a răspuns:

– Sunt un instigator al energiei naționale.

O viață de luptă și de cursuri strălucite în slujba nației românești se termina cu această recompensă din partea neamului condus de iudeo-politicianismului român.

La această lovitură s-a mai adăugat și faptul că, fiind singur pe stradă, a fost provocat și lovit de un jidan cu pumnul peste față. Când s-a auzit de această infamă îndrăzneală, studenții au pătruns în toate localurile, lovind la fel în față pe fiecare jidan pe care-l întâlneau. Cu prilejul manifestației au fost arestați 10 studenți, în frunte cu Moța, Iulian Sârbu, etc. și condamnați la o lună închisoare, pe care au executat-o la Galata. Studentul Urziceanu a tras mai multe focuri de revolver, dar fără rezultat, asupra aceluia care era bănuit ca autor moral al agresiunii săvârșite.

ÎN FRANȚA, LA CARTE

După ce, la 13 Septembrie 1925, am pus împreună piatra fundamentală la cămin și după ce zidurile se ridicaseră la 1m., iar mișcării îi dădusem tot ce putusem la vârsta mea, m-am gândit că ar fi nemerit să mă reîntorc în străinătate, pentru a-mi desăvârși studiile. Mai ales, că nici sănătatea nu-mi era într-o stare prea fericită în urma grelelor încercări prin care trecusem. M-a împins la această hotărâre și faptul că, în părerile mele asupra organizării și luptei, mă simțeam cam izolat. Îmi spuneam: e posibil ca să fiu greșit și e mult mai bine, să nu împiedic o linie care se poate dovedi totuși bună. Mai cu seamă că, în ultimul timp, Liga căpătase forțe noi prin unirea cu "Acțiunea Românească", de sub conducerea profesorului Cătuneanu, în care era un frumos număr de intelectuali de valoare din Ardeal, în frunte cu Valer Pop și preotul Titus Mălai și prin unirea cu "Fascia Națională", o mișcare mai mică dar sănătoasă. Scăderile nevinovate ale conducerii, poate se vor remedia acum prin prezența atâtor oameni de elită, printre care erau: avocatul nostru, Paul Iliescu din București, cu un însemnat grup de intelectuali, Generalul Macridescu cu alt grup de elită din Focșani și distinsul profesor de Sociologie, Traian Brăileanu de la Universitatea din Cernăuți, vechi naționalist, precum și ilustrul profesor pedagog, Ion Găvănescul de la Universitatea din Iași, care nu se înregimentase până acum în mișcare, deși propovăduise o viață întregă și el, de la catedra de Pedagogie, ideea națională.

Nu mai vorbesc că la București strălucea și lumina mișcarea națională savantul profesor de Fiziologie, Nicolae Paulescu, cunoscător neîntrecut al manoperelor iudeo-masoneriei.

La aceste figuri, care înnobilau mișcarea și-i dădeau un prestigiu neîntrecut, se mai adăuga și sprijinul prețios al "Libertății", cea mai răspândită și mai bine apreciată foaie populară din România, redactată de părintele Moța.

Moța, care fusese eliminat de la Universitatea din Cluj și care abia era în anul II, s-a hotărât să meargă și el pentru a-și termina studiile.

Ne-am înțeles să mergem amândoi în Franța, într-un oraș mai mic. Am ales Grenoble. Eu aveam din cadourile de nuntă și din vânzarea broșurii "Scrisori studentești din închisoare", 60.000 lei; Moța avea ajutor de acasă, lunar. După ce am fost pe acasă pe la părinți, ne-am luat rămas bun de la profesorul Cuza și de la camarazi. Ne-am dus la schit, la Rarău, să ne închinăm și am plecat. Întâi, eu cu soția și după două săptămâni, Moța.

LA GRENOBLE

După o călătorie lungă prin Cehoslovacia și Germania, după o întrerupere de câteva zile la Berlin și la Jena, am intrat în Franța și am poposit la Strasbourg. Ceea ce m-a

impresionat peste măsură, a fost faptul de a vedea acest oraș, în contra tuturor așteptărilor mele, transformat într-un adevărat cuibar de infecție jidănească. Coborându-mă din tren, așteptam să-mi apară în față tipul rase galice, care a luminat cu vitejia ei neegalată veacurile istoriei.

Mi-a apărut însă, tipul coroiat și ahtiat după câștig al jidanului care mă trăgea de mânecă să intru, fie în prăvălie la el, fie în restaurant. Majoritatea restaurantelor de pe strada gării erau jidănești. În Franța jidanilor asimilați, toate erau cușer. Am intrat din restaurant în restaurant, pentru ca să găsesc unul creștin. În fiecare însă, găseam tăbliță scrisă în idiș: "Restaurant cușer". Cu mare greutate în sfârșit am găsit unul francez, unde am luat masa.

Între jidanii din Târgul-Cucului și cei din Strasbourg n-am găsit nici o deosebire; aceeași figură, aceleași maniere, același jargon, aceiași ochi satanici în care citeai și descopereai, sub privirea curtenitoare, pofta de a te jefui. După încă o noapte de drum am sosit dimineața, în Grenoble. Ce minune mi s-a deschis înaintea ochilor! Ce priveliște! Un oraș așezat din negura vremii la poalele Alpilor. O stâncă uriașe înaintată spre mijlocul orașului ca și cum ar fi voit să-l taie în două. Sură, aspră și cutezătoare, se înălța deasupra caselor, care, deși cu etaje multe, rămâneau pe lângă ea niște biete cămăruțe de furnici.

Mai departe, dar tot lângă oraș, un alt munte plin de vechi întărituri și tranșee, de parapete, era transformat într-un imens fort. În fund de tot, peste acestea, alb ca onoarea, strălucește de zăpadă, iarna și vara, masivul impunător al Alpilor.

Minunat de cele ce vedeam și mergând ca într-o cetate fermecată din povești, îmi spuneam: acesta este orașul vitejiei.

Înaintând mai departe, m-am încredințat că nu mă înșelasem, pentru că, oprindu-mă în fața unei statui, am citit: "Bayard, chevalier sans peur et sans reproche".

Un mare viteaz de epopee din secolul al XV-lea, care după o viață întreagă de bătălii, bătrân, murea rănit în luptă, ținându-și în mână sabia al cărei mâner se transformase în cruce și de la care primea bătrânul viteaz, acum în ceasul morții, cea din urmă binecuvântare.

Ne-am luat o cameră cu chirie în Grenoble vechi. Există și Grenoble nou, modern. Mi-a plăcut mai mult cel vechi.

În curând a sosit și Moța. Ne-am înscris la Universitate. El, la licență, eu, la doctoratul economic. Am început audierea cursurilor din anul I și anul al II-lea. Dar nu înțelegeam absolut nimic. Erau primele lecții. Nu puteam desprinde decât cuvinte izolate. Continuând audierea cu stăruință, aproape de Crăciun, am început să înțeleg binișor prelegerile. La doctorat nu eram decât 8 studenți. De aceea cursurile aveau un caracter familiar de strânsă legătură între student și profesor. Profesorii, foarte buni, ei făceau numai profesorat, nu și deputăție.

Masa o pregătea soția mea pentru mine și pentru Moța.

Am început să fac, în zilele de sărbătoare, mici excursii în jurul orașului. Mă impresionau ruinele castelurilor și turnurilor vechi. Oare cine vor fi locuit aici pe

vremuri! Vor fi fiind uitați de toată lumea. Să mă duc să le fac vizită. Intram pe sub ruine și stăteam acolo câte o oră, în liniște netulburată, de vorbă cu morții.

Intr-o margine a orașului am vizitat o bisericuță străveche din secolul al IV-lea, Sfântul Laurențiu și spre marea mea uimire, am găsit pe plafonul acesteia de culoare albastră, peste 50 zvastici aurite.

În oraș, pe Prefectură, Palatul de Justiție și alte instituții era steaua masonică. Simbol al stăpânirii absolute a acestei hidre jidănești peste Franța. De aceea mă retrăsesem în vechiul Grenoble, acolo unde erau bisericile și crucile lor, înnegrite de vremuri și uitare. Refuzam cinematografele moderne, teatrele și cafenelele, găsindu-mi loc de petrecere pe sub rămășițele de ziduri, pe unde bănuiam că a trăit Bayard. Mă afundam în trecut și acolo, spre marea mea mulțumire sufletească, trăiam în Franța istorică, în Franța creștină, în Franța naționalistă. Nu în Franța iudeo-masonică, atee și cosmopolită. În Franța lui Bayard! Nu în Franța lui Leon Blum!

Piața, "Marche des puces", cum îi spuneau Francezii, era plină de jidani, de unde își trăgea și numele.

De altfel însăși Universitatea era copleșită de ei. Numai din România își făceau studiile aici 60 de studenți jidani, pe lângă cei cinci studenți români.

Am vizitat și vechea mănăstire, "Grande Chartreuse", din care, cei 1.000 de călugări fuseseră alungați de statul ateu. Pe diferitele icoane am văzut urmele pietrelor cu care mulțimea, în timpul revoluției, bătuse pe Dumnezeu.

De la un timp, au început să vină peste noi grijile materiale. Banii mei se cam apropiau de sfârșit. Din țară nu mai speram să mai vină, iar cât primea Moța nu putea să ne ajungă pentru toți trei, cu toată economia severă pe care o făceam. Am stat multă vreme și ne-am gândit în ce mod am putea să ne câștigăm un ban, fără a ne periclita frecventarea regulată a cursurilor.

Dându-ne seama că în Franța sunt apreciate și bine plătite cusăturile de mână, ne-am hotărât să învățăm de la soția mea a lucra cusături naționale românești, pe care apoi să încercăm a le vinde.

În câteva săptămâni meseria a fost învățată. În timpul liber lucram la cusături, pe care apoi le expuneam în vitrina unui magazin. Se vindeau și cu puținul ce câștigam, adăugam la ce primea Moța și ne întrețineam o viață foarte modestă.

ALEGERI GENERALE IN ȚARĂ

În preajma Paștilor, ziarele din țară, pe care le primeam regulat și scrisorile, mi-au adus vestea căderii liberalilor și venirii la guvern a Generalului Averescu. Noile alegeri generale urmau să aibă loc pe la jumătatea lunii Mai.

Liga intra pentru prima dată într-o mare luptă. Mi-am zis:

– Trebuie să plec în țară, să iau parte la luptă și apoi să mă reîntorc la studii.

Am scris profesorului Cuza, rugându-l să-mi trimită bani de drum. Neprimind nici un răspuns, am scris la Focșani D-lui Hristache Solomon; care mi-a trimis zece mii de lei, din cari, o parte, am lăsat soției mele, iar cu alta am plecat spre țară.

Am ajuns la București pe la începutul lui Mai și în plină luptă electorală. M-am prezentat profesorului Cuza, care nu s-a bucurat prea tare de prezența mea, spunându-mi că nu era nevoie să deplasez, căci mișcarea poate merge bine și fără mine.

M-a durut puțin, dar nu m-am supărat.

Într-o organizație nu încapă supărarea la o observație a șefului. Ea poate fi dreaptă, ea poate fi nedreaptă, dar supărarea nu încapă; acesta e principiul care trebuie să călăuzească pe un om într-o organizație.

Am plecat în județul Dorohoi ca să dau concurs profesorului Șumuleanu. De acolo am trecut și în alte județe. La Câmpulung, la Iași, la Brăila etc.

Între timp, în urma unei scrisori a profesorului Paulescu și a intervenției Generalului Macridescu, m-am hotărât să candidez la Focșani. Iată-mă deci în cea mai dezgustătoare și mai nedorită situație: mergând să cerșesc voturi pentru mine. Unde! În mijlocul mulțimii, care, tocmai în momentul în care ar fi trebuit să fie stăpânită de cele mai sfinte sentimente, fiind vorba de țară și de viitorul ei, e buimăcită de băutura oferită din belșug de către agenții electorali și stăpânită de patimile dezlănțuite de duhul rău al politicianilor. Se coboară, în aceste momente, peste viața liniștită și curată a satelor, valurile pline de infecție ale politicianismului. În țara întreagă se întinde iadul. Din acest iad iese conducerea pentru un an, doi, trei sau patru, a unei țări.

Din ce noian de păcate scoate democrația, "sfânta" democrație, conducerea unei țări.

Am ajuns la Focșani. Acolo era încă stare de asediu din timpul botezului de la Ciorăști. Pentru ca să poți pleca în propagandă electorală îți trebuia bilet de liberă petrecere, eliberat de comandantul garnizoanei. M-am prezentat și l-am luat. Pe la ora 10 dimineața, însoțit de Domnul Hristache Solomon și alții, am plecat în două automobile. Dar la 500 m. de marginea orașului am găsit drumul oprit de două căruțe puse de-a curmezișul șoselei. Lângă ele câțiva jandarmi. Am oprit. Jandarmii s-au apropiat și ne-au spus că nu avem voie să trecem. Eu le-am scos ordinul generalului și li l-a arătat. Ei l-au citit și apoi ne-au spus:

– Totuși nu aveți voie.

Am dat ordin celor ce mă însoțeau să dea căruțele la o parte. După o mică busculadă, drumul s-a eliberat. Mașinile au pornit încet înainte. Jandarmii, retrași câțiva metri de șosea, s-au așezat în trăgători și au început să tragă focuri. Eu am spus:

- Mergeți înainte, căci trag în vânt.

Un glonte a izbit în aripa mașinii. Un altul lângă noi. Ne-am continuat drumul. Două gloanțe însă ne-au oprit în loc. Unul a spart rezervorul de benzină și altul un cauciuc. De mers înainte, cu neputință. Am coborât din mașină și ne-am întors înapoi pe jos.

Ne-am dus la Generalul care ne dăduse biletul de liberă circulație. I-am povestit cele întâmplate, de față fiind și Generalul Macridescu. Ne-a răspuns:

- Sunteți liberi să mergeți. Eu nu am dat ordin să vă oprească. Poate, autoritățile administrative.

Am plecat la Prefectură cu Generalul Macridescu. Prefect era Nițulescu, un om ursuz și brutal. Foarte liniștiți, am intrat în cabinetul lui. Generalul Macridescu a povestit cele întâmplate. Prefectul însă, chiar din primele momente, ne-a tratat în mod necivilizat. A început să ne țină de la înălțime un discurs interminabil:

- Domnilor, interesele superioare ale Statului, cer...

- Sunt legi; noi suntem în cadrul legilor. Avem dreptul, încercă să explice Generalul Macridescu. Dar prefectul continuă:

- Țara cere în aceste momente grele...

Din nou încercă Generalul Macridescu să explice. Prefectul autoritar:

- Voința țării este...

- Ascultă, Domnule Prefect, văd că D-ta nu vrei să înțelegi de vorbă bună, îi spun eu enervat. Plec mâine dimineață în propagandă și dacă jandarmii vor trage din nou în mine, vin aici în cabinet și trag eu și în D-ta.

Fără să mai aștept vreun răspuns, întorc spatele și plec, lăsându-i pe ceilalți acolo. După câteva ore, sunt invitat la Consiliul de Război. Mă duc. Un Comisar regal îmi ia interogatoriul. Declar în scris exact ce a fost. Sunt arestat. Spun:

- Bine, Domnilor, celui care trage în mine nu-i faceți nimic, iar pe mine, care numai spun că trag, mă arestați!

Iată-mă din nou, într-o cameră de închisoare, în cazarma unui regiment.

După 3 zile, sunt chemat la general. Un ofițer mă conduce în cabinet:

- Domnule Codreanu, D-ta trebuie să părăsești orașul Focșani.

- Domnule General, sunt candidat aici. Și ceea ce îmi cereți Dvs. e contra legii. Desigur, că nu mă voi opune măsurii, căci nu pot, dar vă rog să-mi dați ordinul Dv. în scris.

- Nu pot da în scris.

Atunci voi pleca la București, pentru ca să mă plâng împotriva Dvs.

Generalul mă eliberează, cerându-mi cuvântul de onoare că voi pleca cu primul tren.

Cu primul tren am și plecat la București. A doua zi, m-am prezentat Ministrului de Interne, dl. Octavian Goga, care m-a primit bine. I-am povestit cele ce am pățit și am cerut să mi se facă dreptate.

Mi-a spus că va trimite un inspector administrativ să cerceteze cazul, dar să vin a doua zi.

Am venit a doua zi. M-a amânat pe a treia. Zilele treceau și mai rămăsese puține până la alegeri. În sfârșit, a patra zi am plecat.

Iar am luat bilet de la general și iar am pornit cu mașinile. Nu mai erau decât două zile până la alegeri.

Am ajuns în primul sat. Erau câțiva oameni adunați, cum stau de obicei în preajma alegerilor, însă speriați de teroarea care se exercita. Vin jandarmii:

– Aveți voie să vorbiți cu oamenii, dar numai un minut. Așa am primit ordin!

Vorbim un minut și plecăm mai departe. La fel în toate satele, câte un minut. Vai de dreptatea și legalitatea din țara aceasta! Îmi dai drept de vot, mă chemi la vot, dacă nu vin, mă condamni la amendă, iar dacă vin, mă snopești în bățai. Politicienii români, indiferent dacă sunt liberali, averescani sau național-țărăniști, nu sunt decât o ceată de tirani, care la adăpostul: "legalității", "libertății", "drepturilor omului", calcă fără rușine și fără teamă, în picioarele lor, o țară, cu toate legile, cu toate libertățile și cu toate drepturile ei. Oare pe viitor ce cale ne va rămâne de apucat?

**

În ziua de alegeri, delegații noștri au fost bătuți, umpluți de sânge și oprți de a ajunge la sălile de votare: sate întregi nu s-au putut prezenta. Rezultatul: Am căzut. Deși în oraș bătusem toate partidele.

– Nu-i nimic, mi-am zis. O reușită mi-ar fi stricat planurile de a-mi continua studiile.

Peste două zile am aflat cu mare bucurie rezultatul pe întreaga țară. Liga avusese 120.000 voturi și intrase în Parlament cu 10 deputați: profesor Cuza, la Iași; profesor Găvănescul, la Iași; profesor Șumuleanu, la Dorohoi; tatăl meu, la Rădăuți; Paul Iliescu, la Câmpulung; profesor Cârlan, la Suceava; Dr. Haralamb Vasiliu, la Botoșani; Valer Pop, la Satu Mare; ing.Mișu Florescu, la Piatra-Neamț; Iuniu Leca, la Bacău.

Se alesese în adevăr, un buchet de oameni de elită care făceau cinste mișcării naționale și către care lumea se uita cu o nețărmuită dragoste și cu vii nădejdi. Cele 120.000 voturi reprezentau tot ce era mai bun și mai curat în poporul român. Alegătorii străbătuseră prin toate amenințările, prin toate ademenirile, peste toate obstacolele până la secțiile de votare. Dar mulți au fost acei care n-au putut

străbate. Mai mulți decât cei care au străbătut. Cel puțin încă 120.000 de voturi au fost, fie oprite, fie furate din urne.

Am plecat înapoi în Franța, mulțumit de rezultat, dar urmărit mereu de o întrebare:

– Cum se va putea învinge, dacă toate guvernele vor face alegeri la fel, întrebuițând corupția, furtul și forța statului în contra voinței populare?

ÎN MUNȚII ALPI

Ajuns în Franța, nu m-am mai putut prezenta la examene, în sesiunea de Iunie. O problemă grea mi se punea acum în față. Moța trebuia să plece în țară. Din toamnă urma să-și facă serviciul militar. Cum voi putea trăi acolo, căci din cusături ieșea insuficient pentru a putea trăi un singur om, necum două suflete...Am încercat să gădesc ceva de lucru în oraș: orice. Imposibil. M-am gândit că poate la țară, prin împrejurimile orașului, voi găsi ceva. Am plecat împreună cu Moța să caut de lucru în mai multe părți; dar ne-am întors seara fără rezultat.

Intr-o zi am plecat cu tramvaiul, ne-am coborât la vreo 10 km de Grenoble, la "Uriages les Bains". (Acolo tramvaiele nu circulă numai în oraș, ci până la 20 km. În toate direcțiile, fiind din abundență energie electrică, captată din căderile de apă de pe munți.)

Ne-am îndreptat apoi pe niște cărării, în sus spre munte. După vreo jumătate de oră, am ajuns la Saint Martin, o comună destul de mare, cu un drum bine pavat prin mijlocul ei, cu case îngrijite, făcute din piatră, cu câteva prăvălii și cu o biserică, înaltă frumoasă. Am trecut mai departe. După o altă oră de mers, urcând mereu pe o căldură care ne topea, am ajuns într-un mic cătun, "Pinet d'Uriage".

Era la o înălțime de cca. 800-900 m. În sus se deschidea o admirabilă perspectivă a Alpilor, acoperiți de zăpadă. Începuturile zăpezii păreau a fi la câțiva kilometri de noi. În stânga se deschidea o vale minunată în spre Chateau de Vizile, iar în dreapta, alta, spre Grenoble. Pe firul văii șerpuia șoseaua betonată, lucitoare ca apa unui pârâu bătut de soare. Oamenii erau pe câmp la lucru. Ne miram cum acolo, pe o coastă de munte la câțiva kilometri de zăpezi, care nu se topesc niciodată, crește grâul înalt până la umărul omului, ovăz și orz, precum și tot felul de legume. Probabil, din cauza climei mai dulci și a pământului care nu-i stâncos. Nu era nici de calitate prea bună, era chiar sărac; dar oamenii îl îngrășau mereu cu gunoi sau cu îngrășăminte chimice.

Vedeam lumea pe ogoare, dar ne loveam de aceeași problemă ca și în celelalte sate: cum să intrăm în vorbă cu oamenii și cum să le spunem că am vrea să găsim ceva de muncă. Treceam pe lângă ei și nu îndrăznim să le vorbim. Mai sus, sunt încă vreo 5-6 case. Mergem acolo. Ajungem la ultima casă. Dincolo nu mai era nimic. Era ultima locuință omenească spre masivul Beldona, afară de cabanele pentru turiști. În apropiere cosea un bătrân. Trebuie să vorbim cu el. Ii dăm bună ziua și intrăm în vorbă. Ne vede că suntem străini și ne întrebă ce suntem. Îi spunem că suntem

români, că ne place mult aici și că am vrea să căutăm o cameră și să stăm câteva luni la aer. Moșneagul e sfătos. Si probabil, gândindu-se că a găsit pe cineva de la care ar putea să afle multe lucruri, ne cheamă la o masă așezată afară, aduce o sticlă de vin negru astringent, și trei pahare ca să ne cinstească și apoi începe să ne întrebe, urmărind cu mare curiozitate răspunsurile noastre:

- Va să zică, sunteți români.
- Da, români, români din România.
- E departe de aici, România?
- Vreo 3.000 de kilometri.
- Sunt și pe la D-vs. țărani așa ca pe la noi?
- Sunt mulți, pere Truk – căci așa îl chema.
- Crește și pe acolo fân? Dar boi sunt? Vacii? Cai? În fine, îi răspundem la toate, și ne împrietenim repede.

Nu-i spunem însă nimic din ceea ce ne dorea pe noi, căci moșneagul a văzut că noi suntem niște oameni învățați "domni" și și-ar fi pierdut toate iluziile, aflând că noi căutăm de lucru la el.

Îi întrebăm numai, dacă nu știe vreo cameră de închiriat la cineva. Ne-a dat o adresă sigură, și ne-a repetat să spunem că ne-a trimis el, "pere Truk".

Despărțindu-ne îi mulțumim și-i promitem că o se venim să-i ajutăm la coasă. Câteva case mai la vale, găsim adresa dată de el.

Chenevas Paul, pensionar. Un alt bătrân de vreo 70 ani, îmbrăcat bine, fost plutonier și acum pensionar, (se mândrește că e singurul pensionar din tot satul). Era proprietar a două case, una lângă alta, în care locuia numai el singur, căci nu mai avea pe nimeni. Toți ai lui muriseră. Ne închiriază toată casa cea mică, compusă, jos, dintr-o cameră și o cămăruță, iar, sus, la etaj, din altă cameră. (Acolo toate casele au câte un etaj). În camera de jos, o plită de gătit. În cea de sus, un pat cu un așternut simplu. Are un aspect de pustiu. Se vede că de multă vreme nu mai intrase nimeni în ea. Ne împăcăm cu patru sute franci până la Crăciun. (Pe șase luni). La oraș plăteam 150 franci pe lună. Am plătit pe trei luni înainte, urmând ca peste câteva zile să ne aducem bagajele și să ne mutăm în noua locuință. Ne-am reîntors bucuroși la Grenoble. Mă gândeam, că având frecvența pentru amândoi anii de doctorat, îmi voi prepara examenele aici și mă voi coborî numai pentru ca să mă prezint la ele.

Peste câteva zile urcam pe aceleași cărări cu bagajele în spate, eu, soția mea și Moța, spre noua noastră locuință. În sfârșit, iată-ne instalați. Moța și-a luat rămas bun de la noi și a plecat spre țară. Noi am rămas cu ultimii bani: vreo câțiva franci. Grea situație! Ce o să mâncăm?

A doua zi dimineața, îngândurat, plec la pere Truk. Ii ajut până seara la coasă și la încărcatul fânului. La amiază m-a invitat la masă și am mâncat la el. Seara de asemenea. Dacă aș fi putut să-i duc ceva și soției mele, ar fi fost perfect, dar m-am întors fără nimic. Dimineața următoare, mă duc din nou. Moșneagul mai avea încă un om la lucru. Mic de statură, cu părul roșcat, neîngrijit, cu niște ochi sclipitori, care-i alergau în orbite, în lumina cărora nu puteam prinde o rază de bunătate. Părea a fi un om răutăcios. Se numea Corbela. Probabil, în limba literară și oficială, Corbelle. Dar țăranii din regiune vorbesc toți "patois", adică un dialect țăranesc care se deosebește mult de limba oficială, atât prin pronunția cât și prin structura cuvintelor. Diferența este așa de mare încât un Francez de la oraș nu poate înțelege pe un Francez de la sat care vorbește în "patois". Aceștia din urmă cunosc însă și limba oficială.

La prânz am fost toți trei chemați la masă de o gospodină, femeia moșneagului, o bătrână, ca bătrânele de pe la noi. Acolo țăranii nu mănâncă la 12 ceapă cu mămligă ca la noi. Masa lor obișnuită cuprinde întâi o mâncare de legume, apoi o mâncare cu carne, iar la urmă brânză. Și totdeauna un pahar cu vin. Eu m-am apropiat, le-am mulțumit, dar le-am spus că nu mănânc. Ei au crezut că mă jenez și au insistat. Atunci le-am spus că e Vineri și că postesc. Nu mănânc până seara. Era un vechi obicei, pe care de trei ani, din timpul primei închisori de la Văcărești, îl ținusem regulat.

Corbela, când a auzit că postesc, m-a întrebat răstit:

- Dar de ce postești?
- Pentru că, eu cred în Dumnezeu.
- De unde știi că există Dumnezeu? L-ai văzut D-ta pe Iisus Hristos? continuă mai departe Corbela.
- Nu L-am văzut, dar așa sunt eu: nu te cred pe D-ta care-mi spui că nu există, ci cred șirurile de martiri, care atunci când erau răstigniți pe cruce și li se băteau piroanele în mâini, spuneau: "Puteți să ne omorâți, dar L-am văzut".
- A! Preoții! Șarlatanii! Eu îi strivesc sub călcâi, apăsând și rotind călcâiul în pământ, ca și cum ar strivi un gândac.

Văzându-l așa pornit, am rupt discuția. Seara am plecat acasă, de astă dată cu un coș de cartofi și cu o bucată de slănină pe care mi le-a dat bătrânul. Sâmbătă am lucrat la fel. Duminică m-am dus la biserică. Era lume adunată din tot satul. Într-o strană, în apropierea altarului, solemn ca un sfânt, stătea un om care părea că seamănă cu Corbela. Mă uit mai bine. Urmărea cu mare atenție pe preot. La un moment dat se apropie de preot și foarte smerit îi ajută. El e, Corbela! Dascăl, ajutorul preotului și clopotar la biserică.

Mai târziu, când m-am împrietenit cu oamenii, le-am povestit întâmplarea mea cu Corbela, făcând cu toții mare haz.

- Sunt și pe la noi nebuni de aceștia, îmi spuneau ei.

S-au învățat de la cei mari care sunt contra Bisericii. Dar noi, țărani francezi, credem în Dumnezeu, așa cum apucat de la părinții noștri.

Preotul, un om de o vastă cultură, doctor în Filozofie și Teologie, trăia într-o mare mizerie, fără leafă de la statul ateu, care prigonea pe preoți ca pe niște dușmani. Ei trăiesc numai din ajutorul puținilor oameni ai satului.

***

Săptămâna următoare am lucrat la un alt om, la scos cartofii. De aici am căpătat o cantitate mai mare de cartofi, baza noastră de existență pentru mai multă vreme. Apoi am trecut la altul, la legatul snopilor de grâu. Pe urmă la treierat. Acolo, în toate satele, obștea satului are mașini de treierat. Ea trece din casă în casă, treierând la fiecare. Recolta este bogată și frumoasă ca aurul.

Nu este țăran care să nu fie abonat la câte o revistă săptămânală agricolă, plină de sfaturi bune pentru agricultură, grădinărit, creșterea vitelor și îngrijirea lor, stupărie etc. Ei citesc aceste reviste cu multă atenție, din scoarță în scoarță, căutând, într-o mare întrecere, ca fiecare să aplice cât mai bine acele sfaturi și să folosească cât mai mult din ele. Grajdurile lor sunt tot așa de îngrijite ca și casele. Vitele sunt bine păzite și de frig și de foame. Țesălate în fiecare zi. De aceea ele sunt frumoase, muncesc mult și produc mult.

În grajdurile lor am găsit adesea scris de țărani pe câte o bucată de carton: "Iubiți animalele, prietenii noștri de muncă!"

După vreo lună, satul s-a învățat cu mine. Eram cunoscut sub numele de "Le roumain"(Românul). Auziseră că sunt student la doctorat și seara stăteam de vorbă cu ei. Îi interesau problemele de filosofie, chestiuni politice, situația internațională, iar din Economia Politică, cu deosebire, problema prețurilor, legea cererii și ofertei și altele, care stabilesc prețul; cauzele scăderii sau urcării prețurilor și timpul potrivit pentru vinderea produselor lor. Țăranii între 25-40 ani, se orientau foarte bine în toate aceste chestiuni și puteai discuta cu ei probleme oricât de înalte. Le înțelegeau.

***

De la un timp am început să-mi prepar examenele. Moța își dăduse examenele în Iunie, înainte de plecare, cu mare succes.

Ziua munceam, iar seara și noaptea cât puteam sta, citeam. Pentru anul I aveam 4 obiecte: Economia Politică, Istoria Doctrinelor Economice, Legislația Industrială și Legislația Financiară. După două luni însă au început să-mi slăbească puterile. Alimentația nu era suficientă. În ultimele zile mâncam numai cartofi fierți. La două trei zile, câte un kg. de lapte, iar carne, odată pe săptămână. Uneori brânză. Atât puteam eu câștiga cu munca mea. Mai rău decât mine, era însă soția mea care se anemiase mult.

În Octombrie m-am prezentat la examen.

Am căzut, deși la obiectul principal, Economia Politică, luasem cea mai mare notă și la celelalte obiecte note de trecere, la Legislația Financiară obținând numai nouă,

limita pentru doctorat fiind zece. Pentru moment am rămas dezorientat. Nu fusesem un element strălucit la carte niciodată, dar nu căzusem niciodată până acum la vreun examen, fiind cotate printre elementele bunișoare.

În greaua situație materială în care mă aflam, era o lovitură. Greutatea stătea în aceea că nu mă mai puteam prezenta decât peste trei luni și din nou la toate materiile. M-am încăpățânat și m-am hotărât să reiau munca de la capăt. Lucrul la țară se terminase. Căzuse zăpadă. Numai la tăiatul lemnului în pădure puteam să mă mai duc. În schimbul ajutorului pe care-l dădeam, am căpătat și eu un car cu lemne.

Au început însă să-mi vină ajutoare din țară. De acasă și de la părintele Moța, dintr-un împrumut pe care-l făcuse în numele meu, la o bancă.

Am petrecut iarna și sărbătorile Crăciunului, în mijlocul țăranilor și cu deosebire în mijlocul familiei Belmain-David.

În sesiunea de Februarie m-am prezentat din nou și mi-am luat examenele anului întâi de doctorat.

Imediat m-am apucat de prepararea celui de al doilea an: Drept Administrativ, Filosofia Dreptului, Istoria Dreptului Francez și Dreptul Internațional Public. În primăvară mi-am luat și eu o grădină, pe care am început s-o lucrez pe cont propriu.

Dar în luna Mai 1927, primesc o scrisoare disperată de la Moța și apoi altele de la Focșani și de la studenți, prin care eram chemat de urgență în țară, deoarece Liga se rupsese în două. De la Moța și Hristache Solomon primesc și bani de drum. Până la examene însă, mai aveam o lună de zile. Mă prezint Decanului Facultății și spunându-i, că trebuie să plec de urgență în țară, îi cer să-mi îngăduie a mă prezenta mai înainte pentru a-mi da examenele. Cererea mi-a fost aprobată. La 16 Mai, am dat examenele și le-am luat. La 18 Mai, am pornit spre țară, luându-mi rămas bun de la locuitorii din Pinet, în mijlocul cărora trăisem aproape un an de zile. Unii dintre ei, cei mai bătrâni, când am plecat, plângeau. Alții m-au condus până la gara din Grenoble.

Venisem în Franța cu îngrijorarea că voi întâlni un popor imoral, putred și decăzut, așa cum se flutura de multă vreme prin lume. M-am convins că poporul francez, țăranul și orașeanul, este un popor de o moralitate severă. Imoralitățile aparțin străinilor stricați, bogaților tuturor neamurilor, atrași de Paris și de alte orașe mari.

Clasa conducătoare, după părerea mea, însă, este iremediabil compromisă, gândind, trăind și acționând sub influența și numai sub influența iudeo-masoneriei și a bancherilor ei. Iudeo-masoneria și-a făcut din Paris sediu pentru întreaga lume. (Londra cu ritul scoțian este numai o filială). Această clasă conducătoare este ruptă de întreaga istorie a Franței și de națiunea franceză. De aceea plecând din Franța, făceam o mare deosebire între poporul francez și între statul masonic francez.

Am rămas nu numai cu dragoste pentru poporul francez, dar și cu credința, care nu mi se va clătina niciodată, în învierea și biruința acestui neam în contra hidrei care s-a așezat peste el, întunecându-i gândirea, sugându-i vlaga, și compromițându-i și onoarea și viitorul.

LA BUCUREȘTI

LIGA APĂRĂRII NAȚIONAL-CREȘTINĂ S-A RUPT ÎN DOUĂ

Am sosit în București. Era un dezastru. "Liga Apărării Naționale Creștine" se rupsesse în două. Speranțele nației acesteia se prăbușeau. Un neam care-și încordase puterile sleite, într-un greu moment al istoriei sale, în luptă cu cea mai mare primejdie care i-a amenințat vreodată viața, cădea acum la pământ cu toate speranțele lui nimicite. Acest naufragiu în inimile viteze ale miilor de luptători, văzându-și cu toții, într-o clipă, năruite jertfele făcute în trecut și toate speranțele, inspira un sentiment de durere chiar și acelor care stătuseră departe de mișcare. O mai mare durere colectivă nu mi se întâmplase să văd până atunci. Toate valurile acelea de entuziasm de la Severin la Focșani, de la Câmpulung la Cluj, se transformaseră în valuri de durere și deznădejde.

M-am dus la Parlament și m-am prezentat profesorului Cuza. Spre marea mea surprindere, am găsit pe un singur om vesel în mijlocul durerii generale. Acesta era prof. Cuza. Redau textual și cu cea mai mare conștiinciozitate convorbirea avută.

– Bine ai venit, Corneliu dragă, apropiindu-se de mine și întinzându-mi mâna. Tu ești un băiat bun. Să-ți cauți ca și până acum de treabă și va fi foarte bine.

– Domnule Profesor, sunt amărât până în adâncul inimii mele de nenorocirea care s-a abătut asupra noastră.

– Dar nu s-a întâmplat nici o nenorocire. Liga este mai puternică decât oricând. Iată, am venit de la Brăila ieri. Acolo a fost ceva, nemaipomenit. M-a primit poporul cu muzici, cu tobe, cu urale nesfârșite. Ai să vezi ce e în țară. Tu nu știi ce e. Toată țara e cu noi.

Încă vreo câteva vorbe și am plecat. Mă întrebam apoi năucit...

– Un șef, văzându-și trupa lui sfâșiată de dureri, ruptă în două și cuprinsă de deznădejde, să se afle în cea mai perfectă voie bună și veselie? Să nu-și dea seama de dezastrul care fierbe sub el? Sau își dă seama., și atunci cum este cu puțință să-i pară bine?

CE SE ÎNTÂMPLASE

Cei 10 parlamentari ai Ligii au lăsat de dorit, după părerea mea, în toată activitatea parlamentară și extraparlamentară din timpul anului ce trecuse. Erau elemente slabe? Hotărât, nu. Erau de rea credință? Hotărât, nu. Erau de absolută bună

credință, dar cu mici insuficiențe, fie de pregătire în materie de cunoaștere a problemei jidănești, cei mai recentți; fie mai greoi în deplasări și acțiune, cei mai bătrâni. Dar acestea sunt inerente oricăror oameni adunați într-o organizație și trebuie modelate și complinite de conducere și corectate cu multă dragoste. Atunci, care au fost cauzele adevărate ale acestei situații?

După părerea mea:

1. Lipsa de coordonare a acțiunii parlamentare și extraparlamentare.
2. Lipsa de unitate sufletească, absolut necesară unei asemenea organizații, înconjurată din toate părțile de ochi inamici care încearcă să profite de orice neînțelegere internă.

Aceste două însă, au la bază o altă cauză și anume:

Lipsurile conducătorului, greșelile lui. Un conducător trebuie să facă neconținut școală, în sensul vederilor lui, cu toți luptătorii din jur, pentru ca să asigure unitatea de gândire a blocului respectiv. Să elaboreze un plan de luptă. Să dea directive în materie de acțiune. Să fie un permanent slujitor al unității mișcării, încercând cu dragostea lui, cu chemările lui, cu observațiile, cu pedepsele, să netezească neînțelegerile și nepotrivirile inerente oricărei organizații. Să fie un neîncetat îndemnat către toți la îndeplinirea datoriei lor. Să procedeze cu dreptate, respectând normele de conducere pe care și le-a impus și în baza cărora și-a adunat oamenii.

Din toate acestea, profesorul Cuza n-a făcut nimic. N-a făcut școală cu oamenii săi nici măcar consfătuiri.

– Să facem o consfătuire, D-le Cuza, îi spuneau unii din ei, ca să știm și noi ce atitudine să luăm și cum să ne prezentăm în Parlament.

– N-avem nevoie de nici o consfătuire, pentru că noi nu suntem partid politic.

N -a dat niciodată nici o directivă nimănui. Veți găsi volume de valoare, zeci de broșuri scrise de prof. Cuza, veți găsi sute de articole, dar desfid pe oricine s-ar încumeta să-mi aducă zece circulări sau ordine de organizare sau de acțiune date celei mai zbuciumate organizații politice, de la 4 martie 1923, data înființării ei, și până la 20 mai 1927, momentul desființării ei.

Nu veți găsi, nu zece, nici cinci, nici trei.

Profesorul Cuza a îndemnat, dar el n-a fost un animator. Profesorul Cuza a pedepsit, dar atunci când a pedepsit, a provocat un adevărat dezastru, fiindcă a procedat fără înțelepciune.

Intre timp, din cauza situației înfățișate mai sus, se înțelege că o parte dintre parlamentari, văzând și simțind că lucrurile nu merg cum trebuie, își manifestau nemulțumirile lor. Ei vedeau că, încetul cu încetul, mișcarea merge spre ruină, mai ales, că pe lângă lipsa unor directive, mai interveneau, din timp în timp, și unele ieșiri ale prof. Cuza la tribuna Parlamentului, care aveau în adevăr un efect uluitor și descurajator pentru mișcarea întregă.

Așa bunăoară, când imediat după deschiderea Parlamentului, unul din deputații Ligii protesta împotriva stării de asediu și a samavolnicilor ne mai pomenite, întâmplate la Focșani, prof. Cuza s-a ridicat și a spus că bine a făcut guvernul că a instituit starea de asediu și că el ar fi făcut la fel, spiritele fiind agitate din cauza jidanilor.

Altădată vorbind la mesaj, spunea, combătând pe țărăniști (care de altfel erau în opoziție): că Partidul poporului ar putea deveni un factor de guvernământ prin sistemul rotativei cu Partidul liberal, dacă Generalul Averescu și-ar însuși doctrina "Ligi Apărării Naționale Creștine".

Aceste lucruri aruncate de la tribună, tocmai în momentul în care mii oameni loviți, schingiuiți și nedreptățiți, așteptau cu înfrigurare, ca o slabă mângâiere pentru suferințele lor, măcar un cuvânt de înfierare a guvernului ale cărui victime erau, împrăștia o atmosferă de descurajare pretutindeni.

În cele ce urmează, redau după Monitorul Oficial, un pasaj din discursul amintit:

"Rămân dar actualmente în slujba Statului două partide mature, partide de ordine, ale ordinii actuale, partide de guvernământ, care se completează și care asigură jocul normal al mecanismului constituțional: Partidul Poporului și Partidul Liberal.

Ele sunt așezate pe baze solide, rezemându-se pe interese de producție, deși diferite, totuși ambele generale, reale și permanente care le asigură dănuirea și eficacitatea acțiunii lor. Noua operă de organizare constituțională și politică a țării este opera la care au lucrat împreună aceste partide, fiecare în măsura răspunderii și rolului pe care l-au avut: de guvern și opoziție. Partidul Poporului va continua opera începută căreia îi va aduce toate ameliorările pe care practica sinceră și de bună credință le va învedera ca necesare pentru consolidare mai departe a Statului și unificare desăvârșită a țării...

Partidul Liberal este exponentul intereselor burgheziei românești, al intereselor financiare, comerciale și industriale legitime și indispensabile, bunului mers al țării.

Partidul Poporului chemat să desăvârșească organizația economică a Statului, așezând-o pe temelii reale, preocupat de nevoile tuturor în cadrul intereselor superioare ale țării, se sprijină în special pe interesele generale, reale și permanente ale producției agricole, factor precumpănitor al vieții noastre economice.

Partidul Poporului care are rădăcinile cele mai adânci și cele mai întinse pe tot cuprinsul țării, în cadrul armoniei sociale... vrea să dea plugarilor stăpânitori de pământ rolul ce li se cuvine în economia Statului potrivit muncii și numărul lor.

(Monitorul Oficial, 30 iulie 1926, pag. 395)

Această atitudine din partea unui conducător de mișcare națională, este incalificabilă. A face apologia partidelor pe care mișcarea națională le denunță ca pe o nenorocire abătută deasupra României și în contra cărora luptă cu sacrificii dureroase, pentru a crea o nouă soartă acestei țări, alta decât cea hărăzită de politicienii partidelor, este tot una cu a-ți condamna la moarte propria mișcare.

A ridica în slavă sistemul rotativei reprezentat prin Partidul liberal și averescan, denunțate de tine însuși, timp de o viață întreagă, ca dușmane ale neamului, înseamnă a înlătura orice perspectivă de biruință a mișcării naționale pe care o conduci dovedind totodată, prin acest fapt, că tu însuși nu crezi în ea.

Ce ar zice lumea de un comandant de trupe eroice, care se luptă, fac jertfe supreme, cred în biruința lor, trăiesc și sunt gata să moară cu gândul la ea, comandant care, într-un discurs în timpul luptei și în fața miilor de răniți căzuți, le-ar vorbi ridicând în slavă trupele inamice și prevestind victoria acestora.

Ce s-ar întâmpla cu biata trupă, care în loc de a auzi un cuvânt de înălțare a nădejzilor ei în biruință, ar auzi pe însuși comandantul ei vorbind despre frumoasele perspective de victorie ale trupelor inamice?

Ce s-ar întâmpla? Trupa aceea s-ar împrăștia demoralizată.

Așa s-a întâmplat. Mulți luptători pe frontul mișcării naționale s-au împrăștiat deznădăjduiți. Datorită acestei atitudini ciudate, deputații Ligii au început să-și manifeste nemulțumirea. Ei au greșit, după părerea mea. Nu aveau dreptul să-și manifeste aceste nemulțumiri decât numai față de președinte și în cadrul restrâns al conducerii. Ei însă au depășit acest cadru. În condițiile acestea, fiecare vorbă aruncată însemnează o nenorocire în plus peste aceea provocată de însuși președintele mișcării.

Încetul cu încetul, greșelile unora și ale altora au dus la răcirea relațiilor dintre ei. Până când, într-o zi, deputatul Paul Iliescu, fără un motiv binecuvântat și fără o judecată prealabilă, deci fără respectarea normelor și legilor organizației, este eliminat din "Liga Apărării Naționale Creștine". Nu numai atât, dar fără ca președintele să spună măcar vreunui din parlamentari ceva, ci pur și simplu, anunțând de la tribună, că a eliminat pe Paul Iliescu din L.A.N.C. și cerând în același timp ca să fie dat afară din Parlament, iar locul de la Câmpulung să fie declarat vacant.

Aceasta a căzut ca un trăsnet pe capul bieților deputați ai Ligii. Peste două zile, prof. Șumuleanu, care între timp venise de la Iași, a făcut o comunicare Camerei, iscălită și de ceilalți deputați: Ion Zelea-Codreanu, Valer Pop, Dr. Haralamb Vasiliu, Prof. Cârlan, prin care afirmau că declarația prof. Cuza, în orice caz, e prematură, deoarece statutele prevăd că excluderile se pronunță de comitet. În cazul de față comitetul habar nu avea de această chestiune. El nu cunoștea nici o vină acestui om, dar nu cerea să fie eliminat. Comitetul cerea ca omul să fie întâi judecat, ca să se poată apăra. Cereau, prin urmare, să se respecte statutul; să se respecte legea pe care au jurat toți.

În același timp s-au făcut intervenții în acest sens la profesorul Cuza.

Rezultatul acestor intervenții:

Toți semnatarii sunt eliminați din "Liga Apărării Naționale Creștine", în frunte cu prof. universitar Șumuleanu și cu tatăl meu, unii dintre aceștia având merite de muncă și de jertfă la formarea acestei ligi mai mari decât însuși prof. Cuza. Prof. Șumuleanu

era însuși vicepreședintele Ligii. Și aceștia dați afară tot fără nici o judecată; fără a li se spune ceva, fără a fi fost întrebați.

După părerea mea, procedarea prof. Cuza, în calitate de președinte al organizației, căruia îi incumba datoria de a avea cea mai mare grijă pentru viața organizației, și cea mai mare atenție la orice măsură în stare să-i pericliteze existența, a fost fundamental greșită. În fond nedreaptă și cu totul ne le locul ei, mai ales având în vedere persoanele în joc. Era însuși comitetul de conducere al Ligii. Erau creatorii acestei organizații. Măsura era nejudiciară, fiindcă profesorul Cuza n-a prevăzut consecințele care decurgeau din ea, pentru mișcare. Imediat după această eliminare se scoate "Apărarea Națională" prin care se afirmă, că acești oameni în frunte cu prof. Șumuleanu și Ion Zelea-Codreanu s-au vândut jidanilor, răspândindu-se în toată masa Românilor această insinuaare.

Prof. Șumuleanu, prieten nedespărțit de un sfert de veac, om de o corectitudine exemplară, a fost oribil și incalificabil atacat în "Apărarea Națională" de sub direcția și îndrumarea D-lui Cuza. Umbla pe stradă copleșit de durere, sub acuzația de trădare. Atunci prof. Șumuleanu a scos, drept răspuns, o broșură intitulată "Mișelia unor prieteni".

De data aceasta, prof. Cuza, după părerea mea, nu numai că a fost nedrept, a fost mai mult decât nedrept.

Eliminații, la rândul lor, au greșit, scoțând manifeste cu atacuri deopotrivă de nedrepte, dar greșeala acestora, era consecința greșelii profesorului Cuza.

Toate acestea se petreceau în durerea sfâșietoare a tuturor luptătorilor și în marea satisfacție și bătaie de joc a jidănimii.

Eu am sosit în acest moment. În Parlament se judeca chestiunea dacă deputații dați afară din Ligă își pierd mandatele de parlamentari.

Mă întreb și acum: Oare profesorul Cuza, când a luat aceste măsuri a fost victima unor sugestii sau a unor intrigi, sau așa a judecat singur, că e bine?

Peste câteva zile, intervenind și ceilalți din afară, înmărmuriți de măsurile profesorului Cuza și cerând să se împace lucrurile, prin revenirea asupra eliminărilor făcute și prin respectarea dispozițiilor statutare, ne pomenim cu o a treia măsură prin care sunt considerați eliminați și aceștia. Printre ei erau: Generalul Macridescu, prof. Traian Brăileanu, Hristache Solomon, prof. Cătuneanu etc.

Prin lume se împrăștia sistematic zvonul, că toți cei eliminați s-au vândut jidanilor. Printre agenții activi în împrăștierea acestor zvonuri: Colonelul Neculcea și Liviu Sadoveanu, unul mâna dreaptă și altul cea stângă a profesorului Cuza.

Eliminații s-au constituit atunci în "Liga Apărării Naționale Creștine-Statutare", voind să spună prin această denumire, că ei se păstrează în cadrul statutului. În acest timp profesorul Cuza convoacă la Iași, în sala Bejan, o mare adunare națională, la care iau parte vreo mie de oameni și care ratifică eliminările pe baza că s-au vândut jidanilor.

Mă opresc aici și nu trec la observații asupra celor ce se scriau, fie de o tabără, fie de alta, considerând, atât cât am consemnat, ca fiind suficient pentru înțelegerea situației mișcării în acea vreme. Atât doar aş vrea să adaug: că timpul (au trecut nouă ani) a dovedit că prof. Cuza a greșit; pentru că, nici prof. Șumuleanu, așa de crunt lovit în onoarea lui, nu s-a vândut jidanilor, nici tatăl meu care a primit lovituri aproape mortale din partea puterii iudaice (de care prof. Cuza nu s-a învrednicit), nici Generalul Macridescu, nici prof. Găvănescul, nici prof. Traian Brăileanu, nici prof. Cătuneanu, nici Dr. Vasiliu, nici prof. Cârlan, nici preotul Moța etc.

Ani după aceea, după ce dezastrul s-a întins ca un pustiu peste Ligă, a venit prof. Cuza la vechiul său prieten, prof. Șumuleanu, pe care îl lovide așa de crud, și i-a spus:

– Dragă Șumulene, n-am nimic cu tine. Hai să ne împăcăm!

Profesorul Șumuleanu însă, s-a întors și plecând i-a zis:

– E prea târziu.

Nu pentru că prof. Șumuleanu n-a vrut să ierte o lovitură crudă, pe care o primise, ci pentru că jos, era cenușa unei mișcări și a unor speranțe românești.

CUM AM PROCEDAT ÎN FAJA ACESTEI SITUAȚII

Am sosit din Franța, în mijlocul acestui dezastru care se abătuse peste mișcarea națională, cu intenția de a se salva ceea ce se mai putea salva. Am convocat la Iași, în cea mai mare grabă, grupul "Văcărești", și o parte din conducătorii tineretului universitar din cele patru centre.

Intenția mea a fost să localizez dezbinarea produsă, realizând un bloc al tineretului. Să fac imposibilă coborârea în spre tineret a atmosferei de vrăjmășie care măcina rândurile bătrânilor. După cum era și natural, acest bloc voiam să-l bazez, în primul rând, pe conștiința, că dezunirea și ura dintre noi însemnează moarte pentru mișcarea națională.

Odată, acest bloc înfăptuit, voiam ca să ne îndreptăm spre liniile care ardeau ale bătrânilor și prin intervenții, făcând cele mai hotărâte presiuni pentru reabilitarea unității, să putem salva situația.

Planul meu însă a căzut. Tineretul era deja cuprins de flăcările mistuitoare ale învrăjbirii, încât la Iași propunerea mea, cu toate legăturile care existau între mine și acest tineret, n-a găsit nici un răsnet în inimi. Și aceasta cu atât mai mult cu cât la conducerea studențimii din Iași, care ar fi putut da în aceste ceasuri semnalul unei direcții salvatoare, se ridicase o serie de elemente slabe, cu porniri sufletești spre rău.

Din tot tineretul n-a rămas în picioare în jurul acestei propuneri, decât vechiul grup de la Văcărești. Și pe lângă el câțiva tineri studenți ieșeni, în număr de 10-12, printre care din cei mai vechi: Ion Blănaru, Ion Bordeianu, Victor Silaghi, iar din cei mai noi, un grup de Ardeleni în frunte cu Ion Banea, Emil Eremeiu, Mișu Crișan. Din tot tineretul, atât rămăsese în jurul nostru.

Mi-am continuat planul. Am plecat la București cu întregul grup ca să mă prezint celor două fracțiuni. Ne-am prezentat întâi "Statutarilor", cerându-le să facă orice sacrificii pentru a putea restabili unitatea mișcării. După câteva ore, ei au consimțit la reunire, fiind gata a face sacrificii, dar cerând ca pe viitor să se respecte statutul.

După aceasta ne-am prezentat profesorului Cuza. El însă, în urma rugămintelor și argumentărilor noastre, a refuzat. Discuția avută cu acest prilej e bine să n-o mai redau.

Am plecat. În sufletele noastre se coborâse pustiul. Tot ce se ridicase, toată strălucirea de ieri a acestei mișcări nu venise ca un dar al norocului. Totul crescuse din luptă purtată, pas cu pas, și metru cu metru. Îngrămadisem hotărâri grele peste hotărâri, înfruntasem primejdii peste primejdii, riscuri peste riscuri, dureri fizice și morale, care de care mai sfredelitoare, sănătate din sănătatea noastră, sânge din sângele nostru, luptă și jertfă cu fiecare zi.

Acum totul se prefăcea în scrum.

LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL

În fața situației de mai sus, m-am hotărât să nu merg nici cu o tabără, nici cu cealaltă. Nici să mă resemnez, ci să încep organizarea tineretului pe răspunderea mea, după sufletul și capul meu și să continui lupta iar nu să capitulez.

În mijlocul acestor frământări și ceasuri de răscruce ne-am adus aminte de icoana care ne-a ocrotit în închisoarea Văcărești.

Ne-am hotărât să strângem rândurile și să continuăm lupta sub protecția Sfintei Icoane. În acest scop, ea a fost adusă la căminul nostru din Iași, din altarul bisericii Sfântul Spiridon, unde o lăsasem cu trei ani în urmă.

La aceste gânduri, grupul "Văcărești" s-a alăturat imediat. Peste câteva zile am convocat la Iași pentru Vineri 24 iunie 1927, ora zece seara, în camera mea din str. Florilor No.20, pe Văcăreșteni și pe pușinii studenți care mai rămăsese rămași de noi.

Intr-o condică, cu câteva minute înainte, scrisesem următorul ordin de zi, numerotat cu No.1:

"Astăzi, Vineri 24 iunie 1927 (Sf. Ioan Botezătorul), ora zece seara, se înființează: "LEGIUNEA ARHANGHELULUI MIHAIL", sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli.

"Fixez ca șef al gărzii de la Icoană pe Radu Mironovici."

Această primă ședință a durat un minut, adică atât cât am citit ordinul de mai sus, după care cei prezenți s-au retras, rămânând ca să cugete dacă se simt destul de hotărâți și tari sufletește, pentru a păși într-o asemenea organizație, unde nu era nici un program, singurul program fiind viața mea de lupte de până atunci și a camarazilor mei de închisoare. Chiar și pentru cei din grupul "Văcărești" am lăsat timp de gândire și de cercetare a conștiinței lor, pentru a vedea dacă nu au vreo îndoială sau rezervă deoarece pășind aici vor trebui toată viața lor să meargă înainte fără nici o șovăire.

Intima noastră stare sufletească din care s-a născut Legiunea a fost aceasta: nu ne interesa dacă vom birui, dacă vom cădea înfrânți sau dacă vom muri. Scopul nostru era altul: de a merge înainte, uniți. Mergând împreună, uniți, cu Dumnezeu înainte și cu dreptatea neamului românesc, orice soartă ne-ar fi dăruită, înfrângerea sau moartea, ea va fi binecuvântată și va da roade pentru neamul nostru. Sunt înfrângeri și sunt morți care trezesc un neam la viață, după cum sunt și biruințe dintre acelea care-l adorm, spunea profesorul Iorga, odată.

***

În aceeași noapte și în aceeași condică, am redactat o scrisoare către profesorul Cuza și alta către Profesorul Șumuleanu. A doua zi la 10 dimineața, ne-am adunat toți "Văcăreștenii", și am plecat la profesorul Cuza, acasă, în str. Corescu No. 3.

După atâția ani de lupte și grele încercări, mergeam acum să ne luăm rămas bun de la profesorul Cuza și să-i cerem să ne dezlege de jurămintele pe care le-am depus.

Profesorul Cuza ne-a primit în aceeași cameră în care mă botezase pe mine cu 28 ani în urmă.

Aici el, stând în picioare de o parte a biroului, iar noi de cealaltă parte, i-am citit următoarea scrisoare:

"Domnule Profesor,

Am venit acum pentru cea din urmă dată la Dvs. ca să ne luăm rămas bun și să vă rugăm să ne dezlegați de toate jurămintele depuse.

Pe calea care mergeți acum, noi nu vă mai putem urma, deoarece nu mai credem într-înșea. A merge fără credință nu putem, deoarece, nouă, credința ne-a dat tot avântul în luptă.

Rugându-vă să ne dezlegați de jurămintele, noi rămânem să luptăm singuri, după cum ne va conduce mintea și inima noastră.

Profesorul Cuza ne-a vorbit apoi în felul următor:

- Dragii mei, vă dezleg de jurămintele pe care le-ați depus și vă sfătuiesc, ca mergând în viață, de acum înainte singuri, să nu cumva să faceți greșeli. Pentru că, mai ales în politică, greșelile se plătesc scump. Iată, aveți în față greșelile pe care le-a făcut în politică Petre Carp și care i-au fost fatale.

Eu, din partea mea, vă doresc tot binele în viață. După aceasta ne-a întins mâna și am plecat.

*

Așa am crezut noi că este corect să procedăm și că aceasta este calea de onoare pe care ne obliga să mergem numele nostru de luptători.

De acolo am trecut la profesorul Șumuleanu, în str. Săulescu și i-am citit și lui o altă scrisoare, cam în aceeași termeni, prin care anunțam pe "Statutari", că nu-i putem nici pe ei urma și înțelegem să ne croim de acuma: calea noastră.

***

Plecând și de la el, am simțit în inimi singurătatea pe lume. Acum eram singuri ca într-un pustiu și va trebui să ne tăiem, prin propriile noastre puteri, drum în viață.

Ne-am strâns și mai mult în jurul icoanei. Și cu cât greutatea ne vor asalta și loviturile lumii vor curge mai grele peste noi, cu atât vom sta mai mult sub scutul Sfântului Arhanghel Mihail și la umbra sabiei lui. El nu mai era pentru noi o fotografie pe o icoană, ci îl simțeam viu. Acolo la icoană, făceam de gardă cu schimbul, zi și noapte, cu candela aprinsă.

MATERIA

Când ne-am adunat de la cămin cu toții, noi cinci și încă vreo zece studenți din anul I și II și când am voit să scriem câteva scrisori, vestind hotărârea noastră d-lui Hristache Solomon și altora, abia atunci ne-am dat seama cât suntem de săraci, pentru că toți la un loc nu aveam bani nici măcar cât ne trebuiau pentru plicuri și mărci. Până atunci ne duceam, de câte ori aveam nevoie, la bătrâni și ceream. De acum înainte nu mai avem de unde cere. Să pornești la o organizație politică fără nici un ban. Era și o greutate și o cutezanță. În acest secol, în care materia este atotstăpânitoare, în care nimeni nu pornește la ceva cât de mic fără să se întrebe mai întâi "câți bani are", Dumnezeu a vrut să arate, că, în lupta și biruința legionară, materia n-a jucat nici un rol.

Prin gestul nostru cutezător, ne desolidarizăm de o mentalitate atotstăpânitoare peste veac și peste lume. Ucidem în noi o lume, pentru a înălța o alta până la cer. Domnia absolută a materiei era răsturnată, pentru a fi înlocuită cu domnia spiritului, a valorilor morale.

Nu negam și nu vom nega existența, rostul, și necesitatea materiei în lume, dar negam și vom nega de-a pururi dreptul stăpânirii ei absolute. Izbeam, așa dar, într-o mentalitate în care vițelul de aur era socotit ca centru și înțeles al vieții. Ne-am dat seama că pe calea aceasta, a raporturilor răsturnate, dintre spirit și materie, am fi secătuit în noi orice curaj, orice putere, orice credință și orice nădejde. Singura forță morală în începuturile noastre nu am găsit-o decât numai în credința nestrămutată, că plasându-ne în armonia originală a vieții – subordonarea materiei spiritului – vom putea înfrânge adversitățile și vom putea birui în contra puterile satanice, coalizate în scopul de a ne nimici.

RAȚIUNEA

O altă caracteristică a începutului nostru, în afară de lipsa de bani, a fost lipsa de program.

Noi nu am avut nici un program. Și acest fapt va naște desigur un mare semn de întrebare. Organizație politică fără nici un program izvorât din rațiune, din capul unui om sau al mai multora?

Dar nu ne-am legat împreună cei ce cugetam la fel, ci acei ce simțeam la fel. Nu cei ce aveam același fel de a gândi, ci acei ce aveam aceeași construcție sufletească.

Era un semnal că statuia unei alte zeițe – Rațiunea – va fi sfărâmată. Pe aceea pe care o ridicase lumea în contra lui Dumnezeu, noi, fără a o arunca și disprețui, vom pune-o acolo unde e locul ei, în slujba lui Dumnezeu și a rosturilor vieții.

Dacă nu aveam, așa dar, nici bani, nici programe, aveam în schimb pe Dumnezeu în suflete și el ne insufla puterea nebiruită a credinței.

ÎN CONTRA MIȘELIEI

Apariția noastră a fost salutată cu un uragan de ură și de ironii. Cele două tabere ale Ligii au rupt raporturile cu noi. Studenții de la Iași ne-au părăsit toți, iar atacurile "Cuziștilor", date până acum împotriva "Statutarilor", se vor îndrepta de acum și se vor înfige ca niște săgeți în inimile noastre.

Nu ne vor durea rănilile săgeților, ci vom rămâne îngroziți de ceea ce vom descoperi în oameni.

În scurt, vom fi răsplătiți și onorați pentru tot ce făcusem noi până acum, cu cele mai grele ofense și vom primi peste obraz lovitură după lovitură. Nu vom simți numai

ura, dar vom vedea în toată goliciunea lor, lipsa de caracter și incorectitudinea sufletească.

În curând vom deveni "exploatare ai ideii naționale", în interesul persoanelor noastre. Nu credeam că acei ce se băteau acum un an cu pumnii în piept, cerând răsplată pentru pretensele lor suferințe, vor avea acum și acest curaj de a ne arunca în față ofensa de mai sus. În curând se va afla că ne-am... "vândut jidanilor" și chiar se vor scrie articole pline de insulte și vor fi țărani care vor crede și oameni care ne vor întoarce spatele. Pe nedrept. Insulte, pe care n-au îndrăznit niciodată să ni le adreseze dușmanii, din teamă, ni le aruncau acum prietenii, fără teamă și fără să le fie rușine.

Dacă este adevărat că noi, care am trecut pe unde am trecut și ale căror trupuri au suferit ce au suferit, am fi în stare de asemenea infamie, de a ne vinde în grup la inamic, atunci nu rămâne decât să se pună dinamică acestui neam și să fie aruncat în aer. Nu merită să mai trăiască un neam care a născut și a crescut la sânul său asemenea copii.

Dar dacă nu-i adevărat, cei ce le inventează și le colportează sunt niște mișei, care seacă încrederea nației în propriul ei viitor și destin. Pentru aceștia nici o pedeapsă din partea țării nu este prea mare.

Ce încredere să mai aibă neamul acesta în biruința și viitorul lui, dacă în toiul luptei grele pe care o duce aude că noi, copiii, pe care el ne-a ridicat în brațele lui, punându-și în noi nădejtile cele mai sfinte, l-am vândut.

Las acele zile numai în amintirea acelor ce le-au trăit. Lor, camarazilor mei de atunci, martori ai acelor ceasuri, le-am spus:

– Să n-aveți teamă de acești pigmei, căci cine are asemenea suflet, nu poate niciodată birui. Pe aceștia îi veți vedea odată căzând în genunchi la picioarele voastre. Să nu-i iertați. Pentru că nu vor face-o din conștiința păcatului săvârșit, ci dintr-o mișelie. Iar acum de s-ar coborî peste noi iadul cu toate duhurile lui necurate, neclintiți pe poziție, îl vom învinge.

Până la acea dată văzusem fiara din om. Acum am văzut mișelul din om. Păziți-vă pe voi și copiii de azi și de mâine ai neamului românesc și ai oricărui neam din lume, de această racilă îngrozitoare: mișelia.

Toată inteligența, toată învățătura, toate talentele, toată educația nu ne vor servi la nimic, dacă vom fi mișei.

Învățați pe copii voștri să nu întrebuițeze mișelia nici în contra prietenului și nici în contra celui mai mare dușman al lor. Căci nu vor învinge, ci vor fi mai mult decât învinși, vor fi striviți. Nici în contra mișelului și a armelor lui mișelești să nu întrebuițeze mișelia, pentru că de vor învinge, nu va fi decât un schimb de persoane. Mișelia va rămâne neschimbată. Mișelia învinsului va fi înlocuită cu mișelia învingătorului. În esență, aceeași mișelie va stăpâni peste lume. Întunericul mișeliei din lume nu poate fi alungat prin alt întuneric, ci numai prin lumina pe care o aduce sufletul viteazului, plin de caracter și onoare.

***

Și totuși, prin acest baraj de ură și de mișelie, au venit la noi, din prima zi, ca la un liman dătător de nădejde: Hristache Solomon, omul acela de mare cuvânt și de mare onoare, inginerul Clime, inginerul Blănaru, avocatul Mile Lefter, Andrei C. Ionescu, Alexandru Ventonic, Dumitru Ifrim, Costăchescu, Ion Butnaru, ierodiaconul Isihie Antohie etc.

Toți distinși și vechi luptători în Ligă, îmi făceau acum impresia unor naufragați, al căror vapor se scufundase în largul mării, iar ei soseau obosiți și turburați pe mica noastră insulă, unde vor găsi și liniște sufletească și încredere în ziua de mâine.

Generalul Macridescu ne-a spus:

– Deși bătrân, voi merge cu voi și vă voi ajuta, cu o singură condiție: să nu mai întindeți mâna acestor oameni, lipsiți de onoare, pentru că aceasta m-ar degusta peste măsură și mi-aș pierde toate iluziile.

Prof. Ion Găvănescul a început să se intereseze de noi și de ceea ce făceam.

PRIMELE ÎNCEPUTURI DE VIAȚĂ LEGIONARĂ

Patru linii brăzdează mica noastră viață inițială:

1. Credința în Dumnezeu. Toți credeam în Dumnezeu. Nu era nici un ateu printre noi. Cu cât eram mai încercuiți și mai singuri, cu atât preocupările noastre se ridicau mai mult spre Dumnezeu și spre contactul cu morții noștri și ai neamului. Aceasta ne dădea o tărie invincibilă și o seninătate luminoasă în fața tuturor loviturilor.

2. Încrederea în misiunea noastră. Nimănua nu i se putea servi nici cel mai mic argument despre posibilitatea victoriei. Eram așa de puțini, așa de tineri, așa de săraci, așa de urâți și de urmăriți de toată lumea, încât toate argumentele scoase din starea de fapt pledau contra unor perspective de biruință. Totuși mergeam înainte, datorită numai încrederii în rosturile noastre, o încredere nelimitată în steaua noastră și a neamului.

3. Dragostea dintre noi. Unii ne cunoșteam mai dinainte, având mari legături sufletești, alții însă erau copii, studenți în primul sau al doilea an, pe care nu-i cunoscusem niciodată. Din cele dintâi zile s-a stabilit între noi toți o legătură de dragoste ca și cum am fi fost din aceeași familie și ne-am fi cunoscut de mici copii.

Era nevoie de un echilibru interior pentru a putea rezista. Dragostea dinăuntru trebuia să fie de aceeași intensitate și forță, cu presiunea noianului de ură din afară. Viața noastră în acest cuib nu era o viață oficială și rece, cu distanță între șef și soldat, cu teatru, cu declarații retorice și ifose de șefie. Cuibul nostru era cald. Raporturile dintre noi erau absolut familiare. Cineva nu intra aici ca într-o cazarmă

rece, ci ca în casa lui, ca în familia lui. Aici nu venea numai pentru a primi ordine. Aici găsea o rază de dragoste, un ceas de liniște sufletească, un cuvânt de încurajare, o mângâiere, un ajutor la nenorocire sau la nevoie.

Din partea legionarului nu se cerea atât disciplină, în sens de cazarmă, cât bună cuviință, devotament și zel la lucru.

4. Cântecul. Probabil, nepornind pe drumul rațiunii, cu alcătuire de programe, discuții contradictorii, argumentări filosofice, conferințe, singura posibilitate de manifestare a stării noastre lăuntrice, era cântecul. Cântam acele cântece în care simțămintele noastre își găseau mulțumire.

"Pe o stâncă neagră", cântecul lui Ștefan cel Mare, a cărui melodie, se spune, că s-a păstrat din timpul lui, din generație în generație. Se spune că în sunetul acestei melodii intra Ștefan triumfător în cetatea sa de la Suceava, acum 500 de ani. Când îl cântam, simțeam trăind acele vremuri de mărire și de glorie românească, ne afundam în cinci sute de ani de istorie și trăiam câteva clipe acolo în contact cu vechii soldați și arcași ai lui Ștefan și însuși cu el.

"Ca un glob de aur", cântecul lui Mihai Viteazu. Cântecul lui Avram Iancu; "Să sune iarăși goarna", cântecul Școlii Militare de Infanterie de la 1917. "Sculați soldați", compus de Justin Ilieșu și de Istrati, pe care noi l-am proclamat Imn al Legiunii etc.

*

Pentru a putea să cânti, îți trebuie o anumită stare sufletească. O armonie în sufletul tău. Cel ce merge să fure pe cineva, acela nu poate cânta. Nici cel ce merge să facă o nedreptate. Nici cel al cărui suflet e ros de patimi și de vrăjmășie față de camaradul său. Și nici acela al cărui suflet e sterp de credință.

De aceea, voi, legionari de azi sau de mâine, de câte ori veți avea nevoie de a vă orienta în spiritul legionar, să vă reîntoarceți la aceste patru linii de început, care stau la baza vieții noastre. Iar cântecul vă va fi un îndreptar. De nu veți putea cânta, să știți că este o boală care vă roade în adâncul ființei voastre sufletești sau că vremea v-a turnat păcate peste sufletul curat; iar dacă nu le veți putea vindeca, să vă dați de o parte și să lăsați locul vostru, celor ce vor putea cânta.

Ducându-ne viața pe liniile de mai sus, chiar din primele zile am început să acționăm. Am fixat șefi, care primeau și dădeau ordine.

N-am pornit prin cine știe ce mari acțiuni. În măsura în care ni se puneau problemele în față, noi le rezolvam.

Cea dintâi acțiune a fost aranjarea camerei din cămin, în care era icoana Sfântului Arhanghel Mihail. Ne-am vărui-o singuri, am spălat pe jos. Legionarele au început să coasă perdele. Apoi, legionarii au scris mai multe maxime strânse de mine. Acestea erau luate, fie din Sfânta Scriptură, fie din alte scrieri. Cu ele am împodobit pereții.

Iată o parte din ele:

"Dumnezeu care ne poartă cu carul lui de biruință".

"Cel ce va birui... Eu voi fi Dumnezeuul lui".

"Cel ce n-are sabie să-și vândă haina și să-și cumpere".

"Luptați cu vitejie pentru credință".

"Feriți-vă de poftetele cărnii, care omoară sufletul"

"Fiți treji".

"Nu alunga eroul din tine".

"Frați la bine... și la rău".

"Cine știe să moară, nu va fi rob niciodată".

"Aștept învierea Patriei mele și nimicirea cetelor de vânzători" etc.

În timp de o săptămână, sediul nostru era aranjat.

O a doua măsură a fost de altă natură: atitudinea noastră față de atacurile din afară.

Nu răspundeam. Era ceva greu pentru toți. Ni se sfâșia ființa noastră morală. Era însă timpul eroismului răbdării.

O altă măsură: nimeni nu va căuta să convingă pe cineva pentru a-l determina să se facă legionar. Obișnuita tragere de mânecă și pescuire de membri, nu mi-au plăcut niciodată. Sistemul este și a rămas contrar, până în ziua de astăzi, spiritului legionar. Noi ne vom fixa punctul de vedere și atât. Cine va voi, va veni. Și va intra, dacă va fi primit.

Dar cine venea? Veneau oameni de aceeași esență sufletească cu noi. Mulți? Foarte puțini. La Iași, după un an eram cu doi sau trei, mai mulți decât în prima zi. Din țară însă, erau mai mulți și se înscriau în măsura în care se afla de existența noastră.

Toți acei care veneau la noi aveau două linii distincte care le puteai vedea clar:

1. O mare corectitudine sufletească.

2. Lipsa de interes personal. La noi nu se putea câștiga nimic. Nici o perspectivă surzătoare nu se deschidea. Aici toți, nu aveau decât de dat: suflet, avere, viață, capacitate de dragoste și încredere.

Chiar dacă se strecura vreun incorect sau vreun interesat, nu putea rămâne printre noi. Nu-și găsea mediul prielnic aici. Ieșea automat. Peste o lună, un an, doi sau trei, retrăgându-se, dezertând sau trădând.

PROGRAMUL NOSTRU

Cuibul acesta de tineri era primul început de viață legionară. Era prima piatră din temelie. Trebuia pusă pe pământ sănătos.

De aceea nu am spus:

- Să mergem să cucerim România! Plecați prin sate și strigați:
- S-a făcut o nouă organizație politică, înscrieți-vă cu toții într-însa.

N-am făcut un nou program politic, pe lângă celelalte zece existente în România, toate "perfecte" în conștiința autorilor și partizanilor lor, și nu am trimis pe legionari cu el să-l fluture prin sate, chemând oamenii să se alăture acestuia pentru a salva țara.

Și din acest punct de vedere ne vom deosebi fundamental de toate celelalte organizații politice, plus cuzismul. Toți cred că țara moare din lipsă de programe bune. Și de aceea își alcătuiesc câte un program perfect încheșat și pleacă cu el să adune oameni. De aceea toată lumea întreabă:

- Ce program ai?

Țara aceasta piere din lipsă de oameni, nu din lipsă de programe. Aceasta este părerea noastră. Că deci, nu programe trebuie să creăm, ci oameni, oameni noi. Pentru că așa cum sunt astăzi, oamenii crescuți de politicianism și infectați de influența iudaică, vor compromite cele mai strălucite programe.

Acest fel de om, care trăiește astăzi în politica românească l-am mai întâlnit în istorie. Sub domnia lui au murit națiuni și s-au dărâmat state.

Cel mai mare rău pe care ni l-au făcut jidanii și politicianismul, cea mai mare primejdie națională la care ne-au expus aceștia, nu stă nici în acapararea bogățiilor solului și subsolului românesc, nici chiar în tragica desființare a clasei de mijloc românești, nici în numărul mare al lor în școli, profesii libere etc., și nici chiar în influența pe care o exercită asupra vieții noastre politice, deși fiecare în parte sunt primejdii de moarte pentru neam. Cea mai mare primejdie națională stă în aceea de a ne fi diformat, de a ne fi desfigurat structura noastră rasială daco-romană, dând naștere acestui tip de om, creând această căzătură, această stârpitură morală: politicianul care nu mai are nimic cu noblețea rasei noastre; care ne dezonorează și ne omoară.

Dacă acest tip de om va continua să mai conducă această țară, neamul românesc va închide ochii pentru totdeauna și România se va prăbuși, cu toate strălucitele programe cu care "șmecheria" degeneratului va ști să un gă ochii mulțimilor

nenorocite. Dintre toate relele pe care ni le-a adus invazia jidănească, acesta este cel mai îngrozitor!

***

Toate popoarele cu care am venit în contact și ne-am luptat noi, Românii, de la năvălirea barbarilor și până astăzi, ne-au atacat pe linie materială, fizică și politică, lăsându-ne intactă ființa morală din care, mai devreme sau mai târziu, a izbucnit biruința noastră, sfărâmarea jugului străin. Chiar dacă s-au așezat în număr mare peste noi, chiar dacă ne-au luat toate bogățiile, chiar dacă ne-au stăpânit politicește.

Este pentru prima dată în istoria noastră, și de aceea ne simțim dezarmați și cădem învinși, când Românii se întâlnesc cu un neam, care nu-i atacă cu sabia, ci cu armele proprii rasei iudaice cu care izbesc și paralizează mai întâi instinctul moral al neamurilor, împrăștiind în mod sistematic toate bolile morale și distrugând astfel orice posibilitate de reacțiune.

De aceea piatra unghiulară de la care pornește Legiunea este omul: nu programul politic. Reforma omului, nu reforma programelor politice. "Legiunea Arhanghelul Mihail" va fi, prin urmare, mai mult o școală și o oaste decât un partid politic.

Poporul român, în aceste zile ale lui, nu are nevoie de un mare om politic, așa cum greșit se crede, ci de un mare educator și conducător, care să biruiască puterile răului și să zdrobească tagma celor răi. Pentru aceasta însă, el va trebui să biruiască mai întâi răul din el și din ai lui.

Din această școală legionară va trebui să iasă un om nou, un om cu calități de erou. Un uriaș în mijlocul istoriei noastre, care să lupte și să biruiască împotriva tuturor dușmanilor Patriei, lupta sa și biruința sa trebuind să se prelungească și dincolo, asupra inamicilor nevăzuți asupra puterilor răului. Tot ce-și poate imagina mintea noastră mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rasa noastră mai mândru, mai înalt, mai drept, mai puternic, mai înțelept, mai curat, mai muncitor și mai viteaz, iată ce trebuie să ne dea școala legionară! Un om, în care să fie dezvoltate, până la maximum, toate posibilitățile de mărire omenească ce se află sădite de Dumnezeu în sângele neamului nostru.

Acest erou ieșit din școala legionară, va ști să facă și programe, va ști să rezolve și problema jidănească, va ști să dea și o bună organizare statului, va ști să convingă și pe ceilalți Români; iar dacă nu, va ști să învingă, căci pentru aceasta este erou.

Acest erou, acest legionar al vitejiei, al muncii, al dreptății; cu puterile lui Dumnezeu înfipte în suflet, va duce neamul nostru pe căile măririi lui.

***

Un nou partid politic, fie el chiar cuzist, nu poate să dea decât cel mult un nou guvern și o nouă guvernare; o școală legionară însă, poate să dea țării acesteia un mare tip de român. Poate să iasă din ea ceva mare, cum n-a mai fost, care să frângă în două întreaga noastră istorie, și să pună temelii începutului unei alte istorii românești, la care acest popor are dreptul, datorită suferințelor și răbdării lui milenare, precum și curățeniei și nobleței sale sufletești, căci este, poate, singurul

popor din lume, care, în toată istoria sa, n-a cunoscut păcatul robirii, încălcării, sau nedreptății altor popoare.

***

Vom crea un mediu sufleteș, un mediu moral în care să se nască și din care să se hrănească și să crească omul erou.

Mediul acesta trebuie izolat de restul lumii prin întărituri sufletești cât mai înalte. Trebuie apărat de toate vânturile patimilor, care înmormântează națiunile șiucid indivizii.

După ce legionarul se va fi dezvoltat într-un astfel de mediu, în cuib, în tabăra de muncă, în însăși organizația și în familia legionară, va fi trimis în mijlocul lumii: să trăiască, pentru a învăța să fie corect; să lupte, pentru a se învăța viteaz și tare; să muncească, pentru a se învăța muncitor, iubitor de toți cei ce muncesc; să sufere, pentru a se oțeli; să se jertfească, pentru a se deprinde cu depășirea propriei lui persoane, slujindu-și neamul.

Oriunde se va duce, va crea un mediu nou de aceeași natură. Va fi un exemplu. Va face alți legionari. Și lumea, în căutarea unor zile mai bune, îl va urma.

Cei nou veniți vor trebui să trăiască în respectul aceluiași norme de viață legionară.

Toți la un loc, în aceeași oaste, vor fi o forță, care va lupta și va birui. Aceasta va fi "Legiunea Arhanghelul Mihail".

PRIVELIȘTI DIN VIAȚA PUBLICĂ ROMÂNEASCĂ

În cele ce urmează înfățișez în câteva linii aspectul general al vieții noastre publice în mijlocul și în contra căreia se înfiripa organizația "Arhanghelul Mihail".

Guvernul Averescu căzuse de vreo lună. La 7 iulie 1927 au venit liberalii. Au făcut alegeri noi. Ca de obicei guvernul a avut majoritate. Totuși el avea de înfrânt, prin orice mijloace, marele curent popular născut în jurul Partidului național-țărănesc. Biata masă a poporului român alerga de la partid la partid, de la promisiune la promisiune, legându-și de fiecare, cu credința ei seculară, cele mai curate nădejdi, dar întorcându-se înșelată și amărâtă, cu toate speranțele zdrobite, când de la unul, când de la altul. Aceasta, până când va înțelege odată, că a intrat în mâna unor cete puse pe câștig și pe pradă.

Erau trei partide mai mari: liberal, averescan și național țărănesc. Pe lângă ele și altele mai mici.

În fond, nu exista între ele nici o deosebire. Numai formele și interesele personale le deosebeau. Același lucru sub alte forme. Nu aveau nici măcar justificarea unor păreri deosebite.

Singurul lor mobil sufletesc adevărat era: religia interesului personal, pe deasupra oricăror dureri ale țării și a oricăror interese ale neamului.

De aceea spectacolul luptelor politice era dezgustător. Fuga după bani, după situații personale, după avere și plăceri, după pradă, dădea un aspect de dușmănie neasemuită, acestor lupte. Partidele apăreau ca adevărate cete organizate care se învrăjbeau, se mâncau și se luptau unele cu altele pentru pradă.

Numai lupta pentru neam sau pentru orice ideal, care depășește interesul, egoismul și poftele personale, este blândă, cuviincioasă, nobilă și fără dezlănțuire oarbă de patimi. În ea poate fi pasiune, dar nu patimă oarbă și josnică.

Aspectul de vrăjmășie și de josnicie al acestor lupte putea fi o dovadă suficientă, că ele nu se dădeau în lumea unui ideal înalt și sfânt și nici în aceea a principiilor, ci în adâncul cel mai trist al celor mai nerușinate interese personale.

Lumea politicianilor trăiește în lux și în petreceri scandaloase, în imoralitatea cea mai dezgustătoare, pe spinarea unei țări din ce în ce mai demoralizată. Cine să se mai ocupe de nevoile ei?

Politicienii aceștia cu familiile și cu agenții lor, au nevoie de bani. Bani pentru petrecere, bani pentru a-și întreține clientela politică, bani pentru voturi, bani pentru cumpărarea de conștiințe omenești. Rând pe rând, cetele lor se vor năpusti și vor spolia țara. Aceasta va însemna, în ultimă analiză, guvernarea ei, opera de guvernare. Vor secătui bugetele statului, ale prefecturilor, primăriilor.

Se vor înfige ca niște căpuși în consiliile de administrație ale tuturor întreprinderilor, de unde vor încasa tantieme, de zeci de milioane, fără nici o muncă, din sudoarea și din sângele muncitorului istovit.

Vor fi încadrați în consiliile bancherilor jidani, de unde vor primi jetoane, de alte milioane și zeci de milioane, ca preț al vânzării lor de neam.

Vor da naștere la afaceri scandaloase care vor îngrozi lumea. Corupția se va întinde în viața publică a țării ca o plagă, de la cel mai umil slujbaș și până la miniștri. Se vor vinde oricui. Oricine va avea bani, va putea să-i cumpere pe acești monștri și prin ei țara întreagă.

De aceea, când țara stoarsă nu va mai putea să le dea bani, vor ceda consorțiilor de bancheri străini, rând pe rând, bogățiile pământului și cu ele și independența noastră națională.

O adevărată pletoră de oameni de afaceri se va întinde ca o pânză peste toată România, care nu vor mai munci, care nu vor mai produce nimic, ci vor suge vloga țării.

Acesta este politicianismul.

Jos, se vor întinde: mizeria, demoralizarea și deznădejdea. Vor muri copiii cu zecile de mii, secerăți de boli și de mizerii, slăbindu-se astfel puterea de rezistență a neamului în lupta pe care o duc singur în contra poporului jidănesc organizat și susținut de politicianismul înstrăinat și de tot aparatul de stat.

Cei câțiva oameni politici cinstiți, câteva zeci, poate chiar conducători de partide, nu vor mai putea face nimic. Vor fi niște biete marionete în mâna presei jidănești, a bancherilor jidani sau străini și a propriilor lor politicieni.

Această batjocură, această demoralizare, această infecție, va fi susținută, pas cu pas, de toată falanga jidănească, interesată la distrugerea noastră, pentru a ne lua locul în această țară și a ne fura bogățiile. Prin presa ei, care a uzurpat rolul presei românești, prin sute de fițuici imunde, printr-o literatură atee și imorală, prin cinematografe și teatre provocatoare la desfrâu, prin bănci, Jidanii au devenit stăpâni în țara noastră.

Cine să se opună? Astăzi când ei sunt pregătitorii dezastrului și apariția lor e semnalul morții noastre naționale, cine să le apară în față?

***

Mișcarea națională zăcea acum la pământ.

În alegerile acestea, Liga scăzuse cu 70.000 voturi, neîntrunind decât 50.000, sub 2% pe țară. Din 10 parlamentari, câți avea ieri, azi nu mai avea nici unul.

Va trebui să vină o zi, când legionarul va ști să stea față cu acest monstru, și să se încingă cu el la luptă pe viață și pe moarte. Singur, el.

GÂNDURI ÎN FAȚA ACESTEI LUMI

Numărul nostru mic, față de forța uriașă a acestor puteri atotstăpânitoare, ne făcea să ne punem adeseori întrebări ca acestea:

Dar adică vom fi scoși în afară de lege? Dacă aceste hidre își vor da seama de ceea ce pregătim noi, ele ne vor ridica în cale toate obstacolele și vor încerca să ne strivească.

Ochii lor stau ațintiți asupra noastră. Ei pot să ne provoace. Am mai pornit odată tăcuți și liniștiți la Ungheni și am fost provocați și duși apoi până în marginea prăpastiei cu toate planurile noastre.

Ce vom face dacă ne vor provoca? Vom scoate din nou pistoalele și vom trage pentru ca să ne putrezească oasele în închisori și planurile noastre să se sfarme? În fața acestor perspective ce ni se deschideau, ne-a încolțit în minte gândul retragerii în munți. Acolo unde Românul a primit lupta cu toate puhoaiile dușmane. Muntele e

demult legat de noi, de viața noastră. El ne cunoaște. Decât să ni se usuce trupurile și să ne sece sângele din vine, în închisorile urâte și triste, mai bine să ne terminăm viața murind cu toții în munți, pentru credința noastră.

Respingeam, așa dar, umilința de a ne vedea din nou în lanțuri.

Vom ataca de acolo, coborând, în toate viesparele jidănești. Sus, vom apăra viața copacilor și munții de pustiire. Jos, vom împrăștia moarte și milă.

Vor trimite să ne prindă și să ne omoare. Vom fugi; ne vom ascunde; vom lupta; iar la urmă, vom fi desigur, răpuși. Căci noi vom fi puțini, urmăriți de batalioane și de regimente românești. Atunci vom primi moartea. Sângele nostru al tuturor va curge.

Acest moment va fi cel mai mare discurs al nostru adresat neamului românesc și cel din urmă.

**

Am chemat pe Moța, Gârneață, Corneliu Georgescu și Radu Mironovici, și le-am împărtășit aceste gânduri. Trebuia să ne gândim și la zile bune și la zile rele. Trebuia să avem soluții și să fim pregătiți pentru toate. Nimic nu trebuia să ne surprindă. Vom merge pe linia legilor țării, neprovocând, ocolind orice provocare, nerăspunzând la nici o provocare. Când însă nu vom mai putea suferi, sau când piedici de netrecut ni se vor pune în cale, drumul nostru va trebui să fie spre munte. Nu e bine să încercăm răscoale de mase, căci astăzi ar fi măcinate cu tunul și ar fi să împrăștiem numai nenorocire și jale. Trebuie, din contră, să lucrăm singuri, în număr restrâns și numai pe a noastră întregă răspundere.

Toți au căzut de acord.

– Nu se poate – spuneau ei – ca sângele nostru, a douăzeci de tineri, să nu răscumpere păcatele neamului acestuia. Nu se poate ca această jertfă a noastră să nu fie înțeleasă de Români, să nu le cutremure sufletul și conștiințele și să nu fie un punct de pornire, un punct de înviere a lumii românești.

Moartea noastră, în modul acesta, ar putea aduce acestui neam mai mult bine, decât toate eforturile zădărnice ale vieții noastre întregi. Dar nici politicienii, care ne vor omorî, nu vor rămâne nepedepsiți.

Mai sunt alții din rândurile noastre care ne vor răzbuna. Neputând învinge în viață fiind, vom învinge murind.

Am trăit, așadar, cu gândul și cu hotărârea morții. Aveam soluția sigură a biruinței pentru orice împrejurări. Ea ne dădea liniște, ea ne dădea tărie. Ea ne va face să zâmbim în fața oricărui vrăjmaș și a oricărui încercări de distrugere.

ETAPELE DE DEZVOLTARE A LEGIUNII

La 24 iunie, ne născusem. Câteva zile mai târziu, ne-am făcut sediu. Acum simțeam nevoia unei foi. Pentru a ne lărgi mediul de influență, pentru a ne formula în ea normele de viață și pentru a ne dirija acțiunile.

Ce nume să-i dăm? "Generația nouă". Nu mi-a plăcut. E o definiție. Ne definește pe noi față de altă generație. Dar nu-i suficient.

"Pământul Strămoșesc". Acesta să fie.

El ne înfige în pământul țării. În pământul în care ne dorm strămoșii. Pământul care trebuie apărat. Acest titlu ne coboară în adânc, în lumi nedefinite. El va fi mai mult decât o definiție, va fi o chemare permanentă. Chemarea la luptă. Apelul la vitejie. Răscolirea calităților războinice ale rasei noastre.

Pe lângă cele arătate cu câteva pagini în urmă, titlul acesta brăzdează încă o linie în structura sufletească a legionarului: vitejia. Fără aceasta un om este incomplet. Pentru că, dacă ar fi numai drept, corect, iubitor, credincios, muncitor și n-ar avea calități vitejești, cu ajutorul cărora să se lupte împotriva vrăjmașilor nedrepti, necredincioși, ne iubitori și incorecți, ar muri înghițit de aceștia.

Iată-ne acum și cu granițele mișcării noastre fixate. Cu un capăt înfipt în pământul țării și cu celălalt în cer: Arhanghelul Mihail și Pământul strămoșesc.

Dar o foaie costă bani și noi nu aveam. Ce facem? Să scriem părintelui Moța, să ne-o scoată pe credit în vechea tipografia "Libertății" de la Orăștie. Răspunsul ne-a sosit afirmativ. Părintele ne va scoate foaia, iar noi urmând s-o plătim din abonamente și vânzare.

La 1 august 1927, a apărut No.1 din "Pământul Strămoșesc". În format de revistă, cu apariție bilunară, având pe copertă, la mijloc icoana Sfântului Arhanghel Mihail. În partea stângă a icoanei erau scrise următoarele cuvinte ce se află pe icoana Sfântului Arhanghel Mihail din Biserica Încoronării de la Alba-Iulia:

"Spre inimile cele necurate care vin întru preacurata casă a lui Dumnezeu, fără milă întind sabia mea".

Iar în partea dreaptă, o strofă din poezia lui Coșbuc: "Decebal către Popor":

"Din Zei de-am fi scoborâtori,

C-o moarte tot suntem datori

Tot una e dac-ai murit

Flăcău sau moș îngârbovit

Dar nu-i totuna Leu să mori

Ori câne înlănțuit!"

Dedesubt, harta pământului românesc în care se arată, prin puncte înnegrite, măsura invaziei jidănești.

CONȚINUTUL PRIMULUI NUMĂR

Cel dintâi articol intitulat "Pământul Strămoșesc", se ocupă de situația mișcării naționale după conflictul din Ligă și caută să justifice linia noastră. El se termină cu îndemnul: "Fața la dușman". E iscălit de: Corneliu Z. Codreanu, Ion Moța, Ilie Gârneață, Corneliu Georgescu și Radu Mironovici.

Al doilea articol e iscălit de mine. Are titlul : "E ceasul vostru, veniți". E o continuare a gândurilor din primul articol.

Al treilea, e iscălit de Ion Sava, un tânăr luptător de talent, fost în multe lupte din mișcarea studentească, alăturat grupului nostru fără a fi devenit legionar. Titlul: "Rezultatul alegerilor".

Urmează apoi câteva cuvinte pline de durere pentru Regele Ferdinand care se stinsese în acele zile. Deasupra fotografiei cernite e titlul: Regele nostru".

Urmează articolul lui Moța: La icoană

"De la Icoană și Altar am pornit, apoi am rătăcit o bucată de vreme purtați de valurile omenesci și n-am ajuns la nici un mal, cu toată curățenia impulsurilor noastre. Acum cu sufletul greu, răzlețiți, sfârtecați, ne strângem la adăpost, la singura căldură și alinare, tărie și reconfortare a noastră, readucătoare de puteri, la picioarele lui Isus, în pragul orbitei străluciri a cerului, la Icoană. Noi nu facem și n-am făcut politică, o singură zi în viața noastră. Noi avem o religie, noi suntem robii unei credințe. În focul ei ne consumăm și în întregime stăpâniți de ea, o slujim până la ultima putere. Pentru noi nu există înfrângere și dezarmare, căci forța, ale cărei unelte vrem noi să fim, e etern invincibilă.

Nu putem discuta deocamdată în amănunte cauzele prăbușirii sistemului de până acum. Să fie spus doar atât, în aceste clipe de zămislire nouă, să fie clar și hotărât, spre a imprima caracterele noului sistem născând:

"Lumină din lumină....."

Articolul urmează vorbind de organizarea nouă și termină cu manifestarea credinței în biruință.

***

Dintr-un articol al lui Corneliu Georgescu, din Nr.2:

APRINDEȚI FĂCLIA CREDINȚEI!

"Se spune în istoriile vechi că odinioară Zeii au lovit cu o grea încercare antică Eladă, pentru păcatele ei. Dinspre pustiurile Asiei oști grele, însutit de tari s-au năpustit ca vijelia, pe plaiurile țării, pustiindu-i câmpiile, dărâmându-i orașele, stricându-i altarele și fărâșându-i oștirile viteze, dar prea mici la număr pentru ca să se poată opune cu succes. Ne mai având nici o împotrivire învingătorii Mezi, au pătruns până în inima Greciei, la Delfi, acolo unde era templul cel mai vestit al lui Apollon. Tremurau preoții templului de teamă că în curând dușmanii vor ajunge să pângărească altarul sfânt. Singur preotul cel mare nu se temea și plin de încredere în puterea divină a spus către tovarășii săi: "Nu aveți teamă, zeul nu are nevoie de oști, ne apără singur!"

"Și s-a pornit preotul cel mare împreună cu toți ceilalți preoți pe rugă, și ruga lor a săvârșit minuni. De cum s-au apropiat încrezătoarele oști ale Perșilor, de o azvârlitură de piatră de templu, muntele Parnasului s-a cutremurat și și-a rostogolit cu tunet grozav stâncile-i uruitoare spre dușmani, strivindu-i. Trăsnetele căzute din senin au venit să împlinească ruina și din falnica oaste de adineaori, abia au mai rămas câțiva vestitori ai minunii cerești.

Luptători! Aprindeți din nou în suflete făclia credinței că biruința și izbânda va fi a noastră."

***

Apoi o scrisoare a lui Radu Mironovici, către un frate de la sat, pe care văzându-l descurajat îi spune:

"Să fim amărâți, îndurerați, avem dreptul, dar un singur drept n-avem, acela de a pierde curajul și de a lăsa arma jos".

Apoi îi explică dezbinarea din Ligă și înființarea Legiunii, astfel:

"Casa noastră, pe care am zidit-o toți cu trudă și care ne dă adăpost, a ars....

Astăzi au mai rămas niște ziduri negre și afumate, ca o dureroasă amintire a căsuței bătrânești.

Ce voiești tu să facem acum? Să ne răsculăm împotriva lui Dumnezeu? Asta nu se poate, căci Domnul ne-a dat, Domnul ne-a luat, fie numele Domnului binecuvântat.

Să stăm cu mâinile în sân ca să pierim în mizerie, în frig, în ploi și în vânt? Nu! Ci cu credința în Dumnezeu să pornim la lucru și încetul cu încetul, să ne clădim o nouă casă, care să fie de două ori mai frumoasă. Iată "Legiunea" la care am pus o întâie piatră de temelie".

***

Urmează articolul lui Gârneață:

NEÎNȚELEGEREA DINTRE FRAȚI – BUCURIA DUȘMANULUI

"Cu inima plină de durere pun mâna pe condei, să împărtășesc cu alții chinul gândurilor de neliniște ce ne-a cuprins în fața frământărilor din ultimul timp...

Cearta între frați, neînțelegerea între conducători, este astăzi într-o stare destul de accentuată ca s-o mai putem ascunde. Urmările ei vor fi de natură să descurajeze pe mulți, iar descurajarea celor ce-și puseseră cu o fărâmă de suflet, atâtea nădejdi în această organizație, este desigur un pas înapoi, un pas spre înfrângere.

Aceasta este așa de evident, deoarece nicăieri în istorie nu s-a văzut, ca dezbinările să ducă la altceva decât la nenorocire, la dezastru.

Pe drumul pe care ni l-am ales de acum 7 ani, vom ști să mergem tot așa de hotărâți. Ciolanele desprinse cu asprimea zilelor de închisoare și de mizerie, se vor simți foarte bine în tranșeele de luptă, pe poziție, contra dușmanului.

"Deci jidanii care se bucură azi, crezând că a sosit ceasul stăpânirii lor, să afle că în țara aceasta există un colț, unde, la orice ceas din zi și din noapte, o gardă veghează cu fața la dușman.

Numărul se termină cu câteva informații și cu articolul inginerului Gheorghe Clime, fostul vice-președinte al L.A.N.C. din Moldova: "VISURI, NĂDEJDI, REALITATE", din care extrag partea finală:

"Ce ne trebuie spre atingerea acestui țel?

"Armată luptătoare, condusă de comandant priceput, înconjurat de ajutoare devotate. În această chestiune în ce mă privește, deși cu mult mai în vârstă,

"urmez grupul de acțiune al tânărului Corneliu Z.

"Codreanu, Ion I. Moța...

"Desigur, trebuie contribuția multora, a tuturor ce astăzi stau răzlețiți în tabere demoralizate.

"În această privință, dacă există cineva, în vreun colț al României, care să fi început înscrierea în vreo listă de subscripție, autorizată sau nu, să mă înscrie în vreo listă de subscripție, autorizată sau nu, să mă înscrie și pe mine cu ceea ce pot da: "viața".

"PĂMÂNTUL STRĂMOȘESC" No.2

A apărut la 115 August. În primul articol, intitulat "Legiunea Arhanghelului Mihail", încerc eu să formulez, prin câteva cuvinte cele dintâi norme etice de viață legionară, pe care noi să le respectăm cu severitate, să le afirmăm și în jurul cărora să se adune toți cei ce le prețuiesc. Oricine va veni și oricine va crește în mijlocul nostru va trebui să crească în respectarea lor.

Desprind din acest articol-statut ideile în ordinea în care le-am scris atunci.

Prima idee: Curățenia sufletească.

A doua : Dezinteresarea în luptă.

A treia : Avântul.

A patra (într-o singură frază): Credință, muncă, ordine, ierarhie, disciplină.

În fraza următoare, a cincea idee: Legiunea va stimula energie și forța morală a neamului fără de care nu poate exista niciodată biruință.

A șasea: Dreptate, (Legiunea, școală a dreptății și a energiei care s-o întroneze).

A șaptea: Faptă, nu vorbă. – Fă! Nu vorbi!

A opta: La capătul acestei școli stă o Românie nouă și învierea mult așteptată a acestui neam românesc, scopul tuturor eforturilor, durerilor și jertfelor pe care le facem.

Voiesc să mă opresc asupra unora dintre ele.

DEZINTERESAREA ÎN LUPTĂ

Înfrângerea interesului personal. Aceasta este o altă virtute fundamentală a legionarului. Ea stă în opunere completă cu linia politicianului, al cărui singur motor de acțiune și luptă este numai: interesul personal, cu toate derivatele lui degenerate (poftă de îmbogățire, lux, desfrâu sau trufie).

De aceea, iubiți camarazi, de acum și până când va mai viața legionară, să știți că unde veți vedea apărând, fie în sufletul vreunui luptător, fie în propriul suflet, rânjetul acestui interes personal, acolo a încetat de a mai exista Legiunea. Acolo se termină legionarul și începe să-și arate colții politicianul.

Priviți în ochi pe cel ce vine și dacă în ochii lui veți simți că scânteiază vreun mic interes personal (fie material, fie ambiție, fie patimă, trufie), să știți că acela nu poate deveni legionar.

Nici îmbrăcarea cămășii verzi și nici salutul nu sunt de ajuns ca cineva să devină legionar. Nici chiar înțelegerea "rațională" a mișcării legionare. Ci numai conformarea vieții cu normele de viață legionară. Pentru că Legiunea nu este numai un sistem logic, o înlănțuire de argumente, ci o "trăire". După cum cineva nu este creștin dacă "cunoaște" și "înțelege" Evanghelia, ci numai dacă se conformează normelor de viață afirmate de ea dacă o "trăiește".

DISCIPLINA ȘI DRAGOSTEA

Toată istoria socială a omenirii e plină de lupte, având la bază cele două mari principii care caută să-și facă loc unul, în paguba celuilalt: Principiul autorității și principiul libertății.

Autoritatea a căutat să se extindă în dauna libertății. Iar aceasta, la rândul său, a căutat să limiteze cât mai mult puterea autorității. Aceste două, față în față, nu pot însemna decât conflict.

A orienta o mișcare după unul sau celălalt din aceste două principii, înseamnă a continua linia istorică de turburări și războire socială. Înseamnă a continua pe de o parte, linia de tiranie, împilări și nedreptate, iar pe de alta, linia de răzvrătire sânge și de permanent conflict.

De aceea doresc ca să atrag atențiunea tuturor legionarilor și în special celor mai noi, pentru ca ei dintr-o neînțelegere, să nu devieze de la linia mișcării. Am observat în multe cazuri că imediat ce un legionar a căpătat un grad, se pironește cu toată ființa lui în "autoritate", rupându-se de tot ceea ce îl lega de camarazi până atunci și simțindu-se obligat să se "impună", făcând uz de autoritarism.

Mișcarea legionară nu se întemeiază exclusiv nici pe principiul autorității și nici pe acela al libertății. Ea își are temelii înfipte în principiul dragostei. În el își au rădăcinile, atât autoritatea, cât și libertatea.

Dragostea nu poate aduce nici tiranie, nici împilare, nici nedreptate, nici răzvrătire sângeroasă, nici războire socială. Ea nu poate însemna niciodată conflict. Există și o concepție ipocrită a principiul dragostei practicată de tirani și de jidani cari, neconținut și sistematic fac apel la sentimentul dragostei practicată de tirani și de jidani cari, neconținut și sistematic fac apel la sentimentul dragostei altora, pentru ca la adăpostul acestuia să poată urî și împila nestingheriți.

Dragostea aplicată însemnează pace în suflete, în societate și în lume.

Pacea nu mai apare ca o biată expresie a unui echilibru mecanic și rece între cele două principii: autoritate și libertate, condamnate la veșnică războire, adică la imposibilitate de echilibru.

Pacea nu ne va da o justiția, ci numai bunătatea și dragostea, pentru că justiția e foarte greu să se realizeze integral și chiar dacă s-ar găsi un aparat de realizare perfectă a acesteia, este imperfect omul, care, neputând-o sesiza și aprecia, va fi un veșnic nemulțumit.

Dragostea este cheia păcii pe care Mântuitorul a aruncat-o tuturor neamurilor din lume. Până la sfârșit, ele se vor convinge, după ce vor fi rățăcit, cercetat și încercat totul, că în afară de dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletele oamenilor, ca o sinteză a tuturor însușirilor omenești și trimitându-ne-o prin însuși Mântuitorul Isus Hristos, care a pus-o deasupra tuturor virtuților, nu există nimic care să ne poată da liniște și pace.

Toate celelalte își au rădăcina în dragoste: și credința și munca și ordinea și disciplina.

Ce minunat și ce înțelept vorbește Apostolul Pavel:

"Chiar dacă aș vorbi în limbi omenești și îngerești și dragoste nu am, sunt o aramă sunătoare sau un chimval zăngănitor. Și chiar dacă aș avea darul prorociei și aș cunoaște toate tainele și toată știința, chiar dacă aș avea toată credința așa încât să mut și munții, dacă dragoste nu am, nimica nu sunt.

Și chiar de aș împărți toată averea pentru hrana săracilor, chiar dacă mi-aș da trupul să fie ars și n-aș avea dragoste, nu-mi folosește la nimic.

Dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate, dragostea nu pizmuiește, dragostea nu se laudă, nu se umflă de mândrie.

Nu se poartă necuviincios, nu caută folosul său, nu se mânie, nu se gândește la rău.

Nu se bucură de nelegiuiri, ci se bucură de adevăr.

Acopere totul, crede totul, nădărduește totul, suferă totul.

Dragostea nu va pieri niciodată.

Prorociile se vor sfârși, limbile vor înceta, cunoștința va avea sfârșit." (Corinteni I,13,1-8)

De aici pornește mișcarea noastră. Nu știu cum să vă îndemn mai mult ca să cultivați dragostea și cei ce comandați și cei ce stați sub comandă. Ea vă va da posibilități nebănuite și nesfârșite de rezolvare a tuturor problemelor grele care vi se vor ivi. Acolo unde nu este dragoste, nu este viață legionară. Priviți un moment această viață legionară și înțelegeți ce ne leagă pe noi, pe toți, unul de altul, pe cei mari și pe cei mici, pe cei săraci și pe cei bogați, pe cei bătrâni și pe cei tineri.

Dragostea nu desființează însă obligația de a fi disciplinat, după cum nu desființează obligația de a munci sau pe aceea de a fi ordonat.

Disciplina este o îngrădire a noastră, fie pentru a ne conforma unor norme etice de viață, fie pentru a ne conforma voinței unui șef.

În cazul întâi o practicăm pentru a ne urca pe înălțimile vieții, în cazul al doilea, pentru a obține succesul în luptă: cu natura sau dușmanii.

Pot fi o sută de oameni care se iubesc între ei ca frații. Dar în fața unei acțiuni, e posibil ca fiecare să aibă câte o părere. O sută de păreri nu vor birui niciodată. Dragostea singură nu-i va putea face biruitori. Este nevoie de disciplină. Pentru a birui trebuie să-și însușească toți o singură părere, aceea a celui mai experimentat dintre ei, a șefului.

Disciplina este chezașia biruinței, pentru că ea asigură unitatea efortului.

Sunt greutăți pe care numai un neam întreg unit, ascultând de o singură comandă, le poate birui. Cine este imbecilul, care într-un asemenea caz, să refuze de a se grupa cu toți ai lui la un loc, ascultând de aceeași comandă, pentru motivul că disciplina i-ar știrbi din personalitate?

În asemenea cazuri când neamul îți este amenințat și când firea lucrurilor te îndeamnă să-ți schilodești trupul, să-ți pierzi viața, să-ți sfărmi familia, să-ți periclitizezi viitorul copiilor, să renunți la tot ce ai pe acest pământ, pentru a ți-l salva, este cel puțin ridicol să vorbești despre "știrbirea personalității".

Disciplina nu înjosește pentru că te face biruitor. Și dacă biruințele nu se pot câștiga decât cu jertfă, disciplina este cea mai mică dintre jertfele pe care un om poate să le facă pentru victoria neamului său.

Dacă disciplina este o renunțare, o jertfă, ea nu înjosește pe nimeni. Pentru că orice jertfă înaltă, nu coboară.

Neamul acesta al nostru având în calea sa uriașe greutăți de trecut, fiecare Român trebuie să primească educația disciplinei cu dragă inimă și cu conștiința că astfel contribuie la biruința de mâine.

Nu există biruință fără unitate. Și nu există unitate fără disciplină. De aceea neamul nostru va trebui să condamne și să considere ca acțiune vrăjmașă orice abatere de la școala disciplinei, ca pe ceva care-i periclitizează biruințele și viața.

LUPTA PENTRU MENȚINEREA REVISTEI

Lupta pentru asigurarea revistei este o a doua etapă în dezvoltarea mișcării legionare. Ne având bani, eforturile noastre au luat aspectul unei adevărate bătălii. "Bătălie" chiar i-a spus din primul moment.

Am întrebuințat două sisteme:

1. Concentrarea tuturor eforturilor, în același timp, asupra aceluiași obiectiv.

2. Stimularea luptătorilor în timpul bătăliei, prin citarea lor și prin distincții acordate.

Acest sistem îl veți întâlni de-a lungul întregii vieți legionare.

El întrunește următoarele avantaje:

a) Realizarea rapidă a scopului urmărit.

b) Educarea acțiunii unitare și a efortului disciplinat al tuturor luptătorilor.

c) Trezirea conștiinței puterilor proprii. Încrederea în sine, încrederea în puterile sale. Amintirea înfrângerilor economice, în special a încercărilor nereușite, a aruncat poporul român în resemnare, lipsă de curaj, neîncredere. Va trebui să-i trezim încrederea în sine, prin înlocuirea amintirilor dureroase, cu o tradiție de biruință în încercările sale.

Și în sfârșit, prin stimularea luptătorilor, vom putea obține o selecționare a celor cu tragere de inimă, cu dor de muncă, o elită a luptătorilor.

Am făcut prin revistă apel la toți prietenii noștri, ca în timpul de la 1 septembrie la 15 Octombrie, să pornească la ofensivă, pentru a face toți împreună un cât mai mare număr de abonamente.

În urma apelului lansat, a început o adevărată muncă de furnici. La ea au luat parte deopotrivă: tineri, bătrân, țărani și intelectuali. Unii au ajuns a face până la 45 abonamente (Constantin Ilioiu).

În numărul de la 1 Noiembrie 1927 s-a dat rezultatul acestei prime bătălii. Iată ce scriam atunci:

"La 15 Octombrie, ora 6 seara, numărul celor abonați a ajuns la 2.586. Legiunea mulțumește tuturor celor care s-au ostenit, lucrând pentru cea dintâi biruință a ei."

În revistă au fost trecuți toți acei care au luat parte la această luptă. În primul rând s-au adus mulțumiri părintelui Moța care ne-a făcut o frumoasă propagandă prin "Libertatea".

Dau și aici numele tuturor așa cum au fost publicate în "Pământul Strămoșesc". Unii din ei n-au devenit legionari, iar alții nu mai sunt acum printre noi, murind în credința legionară.

Le dau aici numele pentru că ei sunt credincioșii din primul moment. Sunt trecuți în ordinea în care s-au distins:

Maica Pamfilia Ciolac (Văratec), Octav Neguț (Focșani), Arhimandrit Atanasie Popescu (Bălți), Ieromonah Ishie Antohi (Neamț), Mihail Tanasache, Victor Silaghi, Ion Bordeianu, Radu Mironovici, Căpitan V. Țuchel (Ivești), Constantin Ilioiu (Iași), N. Grosu (Botoșani), Ion Minodora (Huși), Grigore Balaci (Movilița-Putna), Andrei C. Ionescu (Bârlad), Spiru Peceli (Galați), Inginer Mihai Itu (București), Inginer Gh. Clime (Iași), Ion T. Banea (Sibiu), Ilie Gârneață (Iași), Totu Nicolae (Iași), Coman Alexandru (Găuri-Putna), Decebal Codreanu (Huși), Mihail Marinescu (Galați), Traian

Lelescu (Piatra Neamț), Sebastian Erhan (Câmpulung-Bucovina), N. Tecău (America), Elena Petcu (Vaslui), Dr. Socrate Divitari (Tecuci), Ion Pleșea (Orhei), P.I. Morariu (Suraia Putna), Nanu Gavril Răileanu (Orhei), Cotiga Traian (Focșani), Maria Mitea (Severin), I. Ciobăniță (Belcești), Cărăușu (Voinești), Tinistei Neaga (Orhei), Zosim Bardaș (Târnava Mare), Ion Blănaru (Focșani), Iuliu Stănescu (Mârșani - Dolj), Corneliu Georgescu (Poiana Sibiului), Fănică Anastasescu (București), D. Ifrim (Iași), I. Durac (P. Neamț), Păcuraru Gh. (București), Prof. Isac Mocanu (Turda), Marius Popp (Cluj), N. Voinea (Panciu), N.B. Munceleanu (Roman), Grigorie Berciu (Vama), Corneliu Cristescu Bașa (Comănești), Angela Pleșoianu (Severin), Emil Eremeiu (Năsăud).

***

Din care au luat parte la prima bătălie legionară, acum după 8 ani, constatăm următoarele:

Patru ne-au părăsit, neputând să ne înțeleagă; ne-au și atacat.

Opt, după un an sau doi, n-au mai dat nici un semn de viață.

Douăzecișidoi au căpătat cele mai înalte grade, devenind comandanți legionari, comandanți ajutoari sau senatori.

Șapte au devenit legionari și oameni de credință neclintită, înfruntând toate prigoanele.

Optsprezece ne-au rămas prieteni, ajutându-ne până astăzi.

***

În urma acestei bătălii, "Pământul Strămoșesc" a fost asigurat pentru un an de zile.

ALTE NUME CARE SE DESPRIND CITIND PRIMELE NUMERE ALE REVISTEI

Vasile State, comerciant și C. Vasiliu, pensionar (Adjud), Gh. Oprea (Sân-Nicolaul Mare), Ion Șchiopu (Prundul Bârgăului), Avocat Budescu P. (Banat), Adolf Greiter, Mișu Ștefănescu, Iosif Dumitru (cel dintâi abonat al "Pământului Strămoșesc"), Ilie Berlinschi (Igești-Bucovina), Dr. Elena Bratu, Mille Lefter (Galați), Ion Demian (Turda), Dr. Popescu (Vasliu), Teodorescu Crăciun, Augustin Igna, Ivanovici, Adam Brânzei, Șofron Robotă (Dorna), Băcuță Boghiceanu (huși), frații Bălan (Soveja, C. Gheorghiu Contar, Căpitan Șiancu, Gh. Postolache, Gheorghe Despa (Dorna), Luchian Cozan (Dorna), Dr. Crișan, inginer Camil Grossu, Chirulescu Victor, Iordache Nicoară, Ion și Alexandru Butnaru, Adriana și Teodora Ieșeanu, Vasile Stan, profesor Răzmeriță, Crăciunescu (Focșani), Ion Belgea, Guriță Ștefăniu, Ghiță Antonescu, Pantelimon Statache, Octav Pavelescu (Focșani), Gheorghe Potolea (Berești), I. Gh. Teodosiu, Margareta Marcu, Gheorghe Marcu, (Galați), Dan Tarnovschi, Simion

Tonea, inginer Stoicoiu, Colonel Paul Cambureanu, Amos Horațiu Pop (Ludoș), Ștefan Nicolau, Ileana Constantinescu, Elvira Ionescu, Marioara Cidimdeleon, Gh. Amancei, Coca Tiron, Iulius Igna, Aristotel Gheorghiu (Rm.-Sărat), D. Bunduc, Valer Dănieleanu, Constantin Ursescu, Vasile Jâmpău, C. Mierlă, Octav Dănieleanu, Ștefan Mânzat, Colonel Blezu, Eufrosina Ciudin, Cuvioșia SA Maica Zenaida Rachiș, Gh. Ligă, Ana Drăgoi (Galați), profesor Matei Coriolan.

***

Am dat aceste nume întâlnite mai des nu pentru a satisface curiozitatea cititorilor, ci pentru că oamenii care ne-au făcut bine și cu deosebire cei din ceasul întâi, nu trebuie uități niciodată.

Din aceștia, unii au dispărut, iar alții s-au ridicat luptători, înfruntând toate prigoanele până în ziua de astăzi.

Despre unii din ei poate nu voi avea ocazia să vorbesc în cursul cărții și de aceea m-am grăbit să-i trec acum.

CUM ERA PRIMITĂ ACȚIUNEA NOASTRĂ

Ne-am bucurat din primul ceas de ura iudeo-masonică-politicianistă. Dar erau și oameni care ne primeau în casa lor ca pe o rază de nădejde.

Iată câteva scrisori de la cititori, publicate în primele numere din „Pământul Strămoșesc”:

„Nu voi căuta să-mi arăt în rânduri interminabile bucuria, de apariția revistei. O întâmpin însă cu vorba din bătrâni: *Doamne ajută-le!* Nici nu voi releva în aceste rânduri faptele din urmă, ci zic: *La drum înainte, tot înainte, oamenii cei noi. Trăiască ceata Arhanghelului Mihail. Ceata celor răi prăbușească-se în întunericul lui Belzebut.*

Arhanghelul Mihail va trebui să lovească fără șovăire și fără cruțare. Iată principiul acțiunii anunțate prin revista *Pământul Strămoșesc*.

La glasul Arhanghelului nu poate alerga nici Satana nici slujitorii ei. Dar nici să-și închipuie că pot înșela prin aparență. Pentru trădători mai mare pedeapsă decât pentru dușmani.

Nici o îngăduință, căci nimănui nu-i lipsește maturitatea de a judeca în ceasul hotărâtor.

Închei rândurile mele cu urarea de a vedea cu un ceas mai devreme izbânda. Izbânda cea mare.

Colonel Blezu"

***

„Soarele strălucitor al zvasticii n-a întârziat nici de această dată să ne scoată din haos. Din lumina lui binefăcătoare ne-a dat spre mântuire *Legiunea Arhanghelului Mihail*. De acum sufletul românesc e încălzit iarăși de credința că mișcarea aceasta sfântă nu va pieri.

Ideea națională ne va chema la datorie.

Cei ce nu vor înțelege, vor cădea. Sunt alături de voi,

M. I. Lefter, avocat

Președintele L.A.N.C. Galați"

***

„Sunteți speranța zilelor noastre de mâine. Viitorul nostru și al copiilor noștri, îl punem la picioarele D-voastră.

Toți așteaptă cu nerăbdare o organizație puternică și toți suntem dornici de luptă.

Și când că spun aceasta nu că spun numai ceea ce simt eu, dar ceea ce văd la alții destul de numeroși.

C. N. Păduraru

contabil la sat, Ruptura – Roman"

***

„Văd și simt cum încep să renască din nou inimile românești. Izbânda acum, nu am speranță ci *cred* că va fi a noastră.

Ion Banea, student, Vurpăr – Sibiu"

***

„Țin de a mea datorie de student creștin să vă aduc salutul meu și al prietenilor mei din Câmpia Jiului, pentru hotărârea și energia ce dovediți în lupta începută.

Iuliu Gh. Stănescu, student"

***

„Noi românii din comuna Vulcani, care suntem muncitori la Societatea Petroșani, purtăm și astăzi jugul în România Mare din partea funcționarilor Societății, pentru că toți sunt străini.

Eu, cu numele Augustin Igna, sufăr de tuberculoză, boală de plămâni și meserie am avut de miner, dar acum cu boala nu mai pot ca să mai lucru sub pământ, că nu-mi suferă aerul greu din mine.

Am făcut o cerere iscălită de medic ca să-mi deie ceva de lucru mai ușor, *afară, nu în mină*, căci înăuntru mă prăpădesc în câteva săptămâni. Nu mi-au primit-o. Mă plâng D-voastră, căci nu mai am cui.

Igna Augustin”

***

„Oprți-mi revista de sub adresa: Axente Poenar, minier, Cârteju de Sus (dar noi nu i-am oprit-o).

Fiindcă nu mai am atâția bani s-o abonez pe cel puțin trei luni, iar ca s-o trimit îndărăt îmi pare rău.

Acum să vă explic puțin de ce nu am bani. E toamnă aici. Toată lumea se bucură de ea fiindcă vin produsele și recolta întregului an, dar noi amărății de mineri, nu ne bucurăm, căci vine iarna și ne lipsesc îmbrăcămintele și încălțămintele; ne lipsesc și la bieții copilași care trebuie mânați la școală. Ce mai cruțăm de la amara pâine trebuie să dăm pentru acestea.

Axente Poenar, minier”

***

„SCUMPI ȘI DRAGI COPII AI NEAMULUI NOSTRU

Deși eu merg spre apusul vieții, totuși îmi răsare în suflet o rază nouă de nădejde și reînviere a scumpei noastre țări, văzând mișcare sfântă și curată a D-vs. cu Legiunea Marelui Voievod Ceresc Arhanghelul Mihail. Mă întristez foarte că nu voi trăi să văd înflorind neamul nostru și să gust și eu roadele trudnice, udate cu sudori reci și sânge poate, al celor sortiți de Dumnezeu martiri, care sunt și vor mai fi încă pentru împlinirea marelui plan ce se plămădește cu atâtea amărăciuni. *e destul de târziu*: molima se lățește, mormântul ni se sapă, cioclii sunt gata să ne astupe pe vecie; iar noi românii, mari și mici, ne codim, ne tocmim și ne sfădim pentru ambiții, măririi goale și averi trecătoare.

Eu tac că sunt prost. Tu taci că ești șiret. El tace că e înhămat în partid politic. Ei tac că sunt la cârmă, și așa mereu tăcem cu toții; întunericul pierzării ne cuprinde clipă cu clipă și făclia neamului nostru se stinge.

Sunt un biet țăran plugar, dar mânuiesc condeiul ca și sapa ori coasa, voi da ajutorul meu cu banul, cu condeiul, cu vorba și fapta, rugându-vă a-mi da un locușor în revista noastră *Pământul Strămoșesc*.

„Voi scrie sub titlu: noi, românii, suntem pe pragul pieirii, sau nu? Și pentru ce?

Și cine sunt vinovații?

Care e cauza acuzelor?

Ce se face și ce trebuie făcut?

Ce trebuie să știe și să facă tot românul?

V. I. Onofrei, plugar

Com. Tungujei, (Vaslui)“

DINCOLO DE FORME

De altfel, toată revista „Pământul Strămoșesc” e plină de astfel de scrisori: contribuție a românilor la crearea Legiunii, care este mai mult decât o organizație cu membri, registre și șefi. *Este o stare de spirit*. O unitate de simțire și trăire la care contribuim toți. Membri, șefi, număr, uniforme, program etc., constituie Legiunea care se vede. Cealaltă însă, cea mai importantă, este Legiunea care nu se vede. Legiunea care se vede, lipsită de Legiunea care nu se vede, adică de acea stare de spirit, de viață, nu înseamnă nimic. Sunt forme goale fără conținut.

Noi nu ne-am instalat cu revista ca un profesor la catedră, înălțând barieră între noi, „șefii”, „învățătorii”, care scriam la gazetă învățături și norme, și între mulțimea care nu are altceva de făcut decât să *învețe* învățăturile noastre și să se conformeze lor. Pe de o parte noi, pe de altă parte, ea. Nu.

A face Legiunea nu înseamnă a-i face uniformă, nasturi etc. Nu înseamnă a-i elabora sistemul de organizare. Nu înseamnă nici măcar a-i formula legislația, normele de conducere, înșirând logic textele pe hârtie. După cum a crea un om nu înseamnă a-i face hainele, nici a-i fixa principiile de conduită și nici a-i stabili programul de acțiune.

O mișcare nu înseamnă nici statut, nici program, nici doctrină. Acestea pot fi legislația mișcării, pot defini scopul ei, sistemul de organizare, mijloacele de acțiune etc., dar nu însăși mișcarea.

Acestea sunt adevăruri pe care oamenii, chiar cei de știință, le confundă.

A crea numai „statut”, „program” etc., și a crede că ai făcut „mișcare”, este ca și cum voind să faci un om, i-ai face numai hainele.

A crea o mișcare înseamnă *în primul rând*, a crea, a da naștere unei stări de spirit, care nu-și are sediul în rațiune, ci în sufletul mulțimii.

Aceasta constituie *esențialul* în mișcare legionară.

Această *stare de spirit* nu am creat-o eu. Ea s-a născut din întâlnirea *aportului nostru de simțire* cu al celorlalți români. Revista „Pământul Strămoșesc” a fost locul de *întâlnire, de înfrățire a simțirilor și, mai târziu a gândurilor noastre*, cu simțirile și cu gândurile acelor români care simțeau la fel ca noi și judecau la fel.

Așadar, Legiunea în adâncul ei, în *acea stare de spirit* nevăzută, dar simțită de noi, n-am creat-o eu.

Ea este rezultatul unei conlucrări.

Ea s-a născut din contopirea următoarelor elemente:

1. Aportul nostru de simțire.
2. Aportul de simțire al altor români.
3. Prezența în conștiința tuturor a morților neamului.
4. Îndemnul pământului patriei și
5. Binecuvântarea lui Dumnezeu.

***

N-aș vrea să se interpreteze vreodată greșit, spunându-se:

– Eu nu sunt legionar de aceștia în uniformă, eu sunt legionar în spirit.

Aceasta nu se poate.

Pe acest fundament sufletesc se crează doctrină, program, statut, uniformă, acțiune, toate deopotrivă, nu ca elemente accesorii, ci ca elemente care *fixează* conținutul spiritual al mișcării, dându-i o formă unitară, îl mențin în conștiința oamenilor și îl *poartă* spre înfăptuire și biruință.

Mișcarea legionară înseamnă toate la un loc.

***

Uniformele apărute în toate mișcările contemporane: Fascism (cămașa neagră), Național-Socialism (cămașa brună) etc. nu s-au născut din imaginația șefilor. Ele s-au născut dintr-o necesitate de exprimare a acestei *stări de spirit*. *Expresia unității de simțire*. Ele sunt fața văzută a unei realități nevăzute.

MIȘCĂRILE NAȚIONALE ȘI DICTATURA

De câte ori se vorbește despre o mișcare națională, sistematic i se pune în sarcină faptul conducerii spre un regim de dictatură.

Nu vreau să fac în acest capitol critica dictaturii, ci voiesc să arăt că mișcările din Europa: „Fascismul”, „Național-Socialismul” și „Mișcarea Legionară” etc. nu sunt nici dictaturi, după cum nu sunt nici democrații.

Cei care ne combat, strigând: „Jos dictatura fascistă!”, „Luptați împotriva dictaturii! Feriți-vă de dictatură!”, nu lovesc în noi. Împuşcă alături sau cel mult pot lovi în faimoasa „dictatură a proletariatului”.

Dictatura presupune: voința unui singur om, impusă cu forța voinței celorlalți oameni dintr-un stat. Deci două voințe: a dictatorului sau a unui grup, de o parte și a poporului, de alta.

Când această voință se impune prin silnicie și cruzime, atunci dictatura este tiranie. Când însă o națiune în entuziasm indescriptibil și în majoritate de 98%, națiune de 60 de milioane sau de 40 de milioane de suflete, aprobă, aplaudă în delir măsurile șefului, însemnează că între voința șefului și voința poporului este un desăvârșit acord. Mai mult, ele se suprapun așa de perfect, încât nici nu mai există două. Există una singură: a națiunii, a cărei expresie este șeful.

Între voința națiunii și voința șefului nu există decât un singur raport: *raport de exprimare*.

A susține că unanimitatea obținută sub regimurile mișcărilor naționale se datorează „terorii” și „sistemelor inchizitoriale” este cu totul neserios. Pentru că popoarele în mijlocul cărora s-au ridicat asemenea mișcări sunt de o înaltă conștiință cetățenească. Ele s-au luptat, au sângerat, au lăsat mii de morți pentru libertate. Niciodată însă nu s-au plecat: nici în fața dușmanilor dinafară și nici în fața tiranului dinăuntru.

Pentru ce nu s-ar lupta și n-ar sângera și azi în fața terorii de acum? Și apoi cu forța, cu silnicia, cu teroarea, poți să scoți voturi și chiar majorități; vei scoate plânsete, vei scoate suspine, dar nu s-a pomenit și nici nu se va pomeni să poți scoate entuziasm și delir. Nici la nația cea mai imbecilă din lume.

Mișcarea națională, neavând deci caracterul regimurilor dictatoriale, ne întrebăm: ce este atunci?

Este democrație? Nu este nici democrație. Pentru că șeful nu este ales de mulțime. Democrația are la bază sistemul eligibilității. Aici nici un șef nu este ales prin vot. *Șeful este consimțit*.

Dacă nu-i dictatură și nici democrație, atunci ce este?

Este o formă nouă de conducere a statelor. Neîntâlnită până acum. Nu știu ce denumire va căpăta, dar este o formă nouă.

Cred că are la bază acea *stare de spirit*, acea stare de înaltă *conștiință națională*, care, mai devreme sau mai târziu, se întinde până la periferiile organismului național.

Este o stare de lumină interioară. Acea ce odinioară era zăcământ instinctiv al neamului, în aceste momente se reflectează în conștiințe, creând o stare de unanimitate

iluminație, întâlnită numai în marile experiențe religioase. Această stare, pe drept s-ar putea numi o stare de ecumenicitate națională.

Un popor în *întregimea* lui ajunge la conștiința de sine, la conștiința rostului său și a destinului său în lume. În istorie n-am întâlnit la popoare decât scipiri de o secundă. Din acest punct de vedere azi ne găsim în fața unor fenomene naționale permanente.

În acest caz șeful nu mai este un „stăpân”, un „dictator” care face „ce vrea”, care conduce după „bunul plac”.

El este expresia acelei *stări de spirit nevăzute*. Simbolul acestei stări de conștiință. El nu mai face „ce vrea”. El face „ce trebuie”. Și este condus nu de interesele individuale, nici de cele colective, ci de interesele *națiunii eterne* la a căror conștiință au ajuns popoarele. În cadrul acestor interese și numai în cadrul lor își află maximum de satisfacție normală și interesele personale și cele colective.

PRIMELE ÎNCEPUTURI DE ORGANIZARE

O nouă etapă în dezvoltarea mișcării legionare o constituie organizarea.

Orice mișcare, dacă voim să nu rămână un haos trebuie turnată în forme de organizare. Întreg sistemul de organizare legionar se bazează pe ideea de „cuib”. Adică, un grup, variind între 3-13 oameni, sub comanda unui șef. La noi nu există „membri”, indivizi separați. Există numai cuib. Individul este încadrat în cuib. Organizația legionară nu este formată dintr-un număr de membri, ci dintr-un număr de cuiburi. Sistemul n-a variat prea mult în esența lui de la început și până astăzi. Totuși a avut și completări necesare, pentru că o organizație trebuie să țină seama de realități. Este ca un copil care se dezvoltă neconținut. Și trebuie neconținut să i se ajusteze haina, în măsura dezvoltării.

Greșit procedează acei care, imaginându-și cum va trebui să fie organizația în faza ei ultimă de dezvoltare, îi croiesc de la început o haină, pe care ea nu o va putea bine întrebuința decât într-u anumit stadiu de dezvoltare. După cum greșit procedează acei care fac o haină mică la început și nemiținând seamă de dezvoltarea mișcării, o forțează să se chinuiască în forme care nu mai corespund.

Nu voi insista prea mult aici asupra cuibului, deoarece am tratat pe larg problema în „Cărticica Șefului de Cuib”.

Ce m-a condus însă să aleg acest sistem?

În primul rând, nevoia.

E o mare deosebire între momentul înființării Ligii, când am întrebuințat un sistem și între acela al înființării Legiunii, când am întrebuințat alt sistem.

În momentul înființării Ligii exista un curent popular. El trebuia să fie de urgență captat. În momentul înființării Legiunii nu exista nici un curent popular pentru noi. Ci numai oameni răzleți, izolați, răspândiți prin sate și orașe.

Eu nu puteam să încep cu înființare de comitete județene. Pentru că nu aveam oameni. Nici nu puteam lua un om să-l pun șeful unui județ. Dacă el nu are decât putere de a fi șeful numai al unui sătisor, va fi incapabil să organizeze un județ.

Șeful unei mișcări trebuie să țină seama cu cea mai mare strictețe de realitate. Or, singura mea realitate era „omul singur”. Un biet țăran sărac care plânge într-un sat, un nenorocit muncitor bolnav, un intelectual dezrădăcinat.

Și atunci, fiecăruia dintre aceștia i-am dat posibilitatea de a aduna în jurul lui un grup, după puteri, al cărui șef devenea. Cuibul cu șeful lui.

Nu-l numeam eu șef de cuib. Puterile lui îl numeau, îl ridicau: nu devenea șef dacă „voiam” eu, ci dacă el putea aduna, convinge și conduce un grup. Cu timpul am ajuns, spre deosebire de celelalte organizații (nude adesea se fac șefi pe baza cadourilor) să am un șir de *mici comandanți*, nu „făcuți”, ci „născuți”, zăcând în ei calități de conducător. De aceea, un șef de cuib legionar este o realitate pe care te poți sprijini. Rețeaua acestor șefi de cuib formează scheletul întregii mișcări legionare. Stâlpul organizației legionare este *șeful de cuib*. Când se înmulțesc aceste cuiburi se grupează sub comandă: pe comune, plăși, județe, provincii.

Cum mi-am făcut pe ceilalți șefi? Nu am numit: șeful satului, plășii, județului. Le-am spus:

– Cuceriti, organizați. Și cât veți putea organiza, peste atât se va întinde șefia voastră.

Eu în consfințeam în situațiile în care puterea, calitățile și aptitudinile lor îi ridicau.

Am pornit de la șeful de cuib și încet am ajuns la șeful de sat, plasă, oraș, județ și abia la 1934, adică după șapte ani la șeful de regiune.

Sistemul cuibului mai prezintă următoarele avantaje:

a. *Face să activeze; pune în funcțiune întreg organismul unei mișcări.* În celelalte organizații, unde există comitete și membri, pe comune sau județe, lucrează numai câțiva din comitet. Restul: o mie, două mii, zece mii stau.

În sistemul cuibului, prim marea *inițiativă* pe care o au șefii de cuiburi, în cadrul normelor prescrise și prin obligația fiecărui cuib de a-și înscrie în trecutul său o cât mai glorioasă pagină și cum nu există nimeni în afară de cuib, toată lumea, absolut toată lumea muncește.

b. *Rezolvă toate problemele.* Sunt o serie nesfârșită de lucruri pe care un om e prea puțin a le putea face, iar o întregă organizație e prea mare pentru a se putea ocupa de ele. Exemplu: facerea unei mic fântâni într-un sat, repararea unui podeț etc. Un om nu poate singur; o organizație nu se poate ocupa de ele; cuibul însă, din șase, opt sau zece oameni este unitatea cea mai potrivită pentru a le putea executa.

c. *Este ușor transformabil.* Dintr-o unitate de luptă într-o unitate de muncă sau dintr-una de muncă într-una de luptă.

d. *Crează un mare număr de cadre.* Oameni specializați în arta conducerii.

e. *Localizează efectul unei defecțiuni sau trădări.*

f. *În sfârșit, este cel mai bun loc unde se poate face educația.* Pentru că în cuib sunt oameni de aceeași vârstă, de același sex, de aceeași putere de înțelegere, de aceeași constituție sufletească. Aici sunt toți prieteni. Omul care n-ar putea să-și destăinuiască necazurile, sufletul în fața unui copil (fie din jenă, fie pentru a nu-l face părtaș prea de timpuriu al greutăților și grijilor vieții) aici în cuib, între prieteni, poate. După cum poate primi o observație sau chiar o pedeapsă.

Cuibul este o mică familie legionară având la bază dragostea.

În „Cărticica Șefului de Cuib”, i-am fixat acestei familii șase legi după care trebuie să se conducă (pag. 4, pct.3) (Nu se conduce deci după voința, bunul plac al șefului; aceasta ar fi dictatură. Ci după legi).

1. LEGEA DISCIPLINEI: Fii disciplinat, legionar, căci numai așa vei învinge. Urmează-ți șeful și la bine și la greu.
2. LEGEA MUNCII: Muncește, muncește în fiecare zi. Muncește cu drag. Răsplata muncii să-ți fie, nu câștigul, ci mulțumirea că ai pus o cărămidă la înălțarea Legiunii și la înflorirea României.
3. LEGEA TĂCERII: Vorbește puțin. Vorbește ce trebuie. Vorbește când trebuie. Oratoria ta este oratoria faptei. Tu făptuiești. Lasă-i pe alții să vorbească.
4. LEGEA EDUCAȚIEI: Trebuie să devii *altul*. Un erou. În cuib, fă-ți toată școala. Cunoaște bine Legiunea.
5. LEGEA AJUTORULUI RECIPROC: Ajută-ți fratele căzut în nenorocire. Nu-l lăsa.
6. LEGEA ONOAREI: Mergi numai pe căile indicate de onoare. Luptă și nu fi niciodată mișel. Lasă pentru alții căile infamiei. Decât să învingi printr-o infamie, mai bine să cazi luptând pe drumul onoarei.

***

Dar accentuez încă o dată, iubiți legionari, și vă atrag luarea aminte asupra unui lucru esențial: ședința unui cuib este incompletă dacă veți proceda rece: „Ce ați mai executat?”, „Ce mai avem de executat?”, „Să facem cutare lucru”, „La revedere”.

Lăsați loc liber sufletului. Lăsați-i un loc în cadrul ședinței. Procedați cu căldură. Dați posibilitatea să-și descarce fiecare sufletul, greutățile, supărările, necazurile, pe care viața i le-a pus în spate. Să-și împărtășească bucuriile. Să fie cuibul vostru un loc de mângâiere și de împărtășire de bucurii. O ședință atunci a fost bună, când omul se întoarce descărcat de poverile sufletului și încărcat de credință în neamul său. Dacă în „Cărticica Șefului de Cuib” n-am atras suficient atenția asupra acestui lucru, completez acum.

***

Tot în legătură cu activitatea de educație în cadrul cuibului, extrag din „Cărticica Șefului de Cuib”, punctul 53: *Rugăciunea ca element decisiv al victoriei. Apelul la strămoși:*

„Legionarul crede în Dumnezeu și se roagă pentru biruința Legiunii

Să nu se uite că noi, poporul român, stăm aici pe acest pământ prin voia lui Dumnezeu și binecuvântarea Bisericii Creștine. În jurul altarelor bisericilor s-au adunat laolaltă de mii de ori, în vremuri de bejenie și restriște întreaga suflare românească de pe acest pământ, cu femei, copii și bătrâni, cu conștiința limpede a ultimului refugiu posibil. Și astăzi stăm gata să ne adunăm – poporul român – în jurul altarelor ca în vremurile de mari primejdii, pentru ca îngenuncheați să căpătăm binecuvântarea lui Dumnezeu.

Războaiele s-au câștigat de către acei care au știut să atrag din văzduh, din ceruri, forțele misterioase ale lumii nevăzute și să-și asigure concursul acestor forțe. Forțele acestea misterioase sunt sufletele morților, sufletele strămoșilor noștri, care au fost și odată legați de glia, de brazdele noastre, care au murit pentru apărarea acestui pământ și care sunt și azi legați de el prin amintirea traiului lor de aici și prin noi, copiii, nepoții și strănepoții lor. Dar mai presus de sufletul morților stă *Dumnezeu*.

Odată aceste forțe atrase, ele vin în balanța ta, te apără, îți dau curaj, voință și toate elementele necesare victoriei și te fac să învingi. Introduc panică și groază în dușmani, le paralizează activitatea. În ultima analiză, biruințele nu depind de pregătirea materială, de forțele materiale ale beligeranților, ci de puterea lor de a-și asigura concursul puterilor spirituale. Astfel se explică – din istoria noastră – biruințele miraculoase ale unor puteri materialicește cu desăvârșire inferioare.

Cum se poate asigura concursul acestor forțe?

1. *Prin dreptatea și moralitatea acțiunii tale și*
2. *Prin apelul fervent, insistent la ele. Cheamă-le, atrage-le cu puterea sufletului tău și ele vor veni.*

Puterea de atracție este cu atât mai mare, cu cât apelul, rugăciunea se face în comun de cât mai mulți.

De aceea, în ședințele cuibului, care se țin în toată țara sâmbătă seara, se vor face rugăciuni și se vor îndemna toți legionarii ca a doua zi, duminică, să meargă la biserică.

Patronul nostru este Sfântul Arhanghel Mihail. Icoana lui trebuie s-o avem în casele noastre și în vremuri grele să cerem ajutorul lui și el nu ne va lăsa niciodată.”

***

Aceste cuiburi sunt grupate apoi în *unități*, fie după criteriul vârstei și sexului (frății de cruce, tineri până la 19 ani și frățiori de cruce, până la 14 ani, cetățui, fete și doamne, viitori legionari, *legionari*), fie după criteriile administrative (sat, oraș, județ) cu șefii respectivi care îndrumă activitatea, asigurându-i unitatea. Toate acestea sunt tratate în „Cărticica Șefului de Cuib”.

Acest sistem de cuib ar putea avea un dezavantaj. S-ar părea că sfarmă, macină *unitatea*. Aceasta se înlătură însă, prin dragoste și prin doza de mare disciplină care se toarnă în educația legionară.

LEGĂMÂNTUL PRIMILOR LEGIONARI

Se apropia ziua de 8 noiembrie 1927, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril. Acum urma să depunem primul legământ. Am căutat și am găsit o formă care să poată fi expresia fidelă a caracterului mișcării noastre, a legăturii noastre cu pământul, cu cerul și cu morții. Am adunat câte o cantitate mică de țărână din toate locurile glorioase, începând de acum 2000 de ani, ale pământului românesc, am amestecat-o și am umplut apoi cu ea niște mici pungulițe făcute din piele și legate cu șnur, pe care legionarii le vor primi cu ocazia legământului și le vor purta la piept.

Iată descrierea acestei solemnități, extrasă din numărul 8, noiembrie 1927 al revistei „Pământul Strămoșesc”:

„În dimineața zilei de 8 noiembrie 1927, ne-am adunat la sediul nostru toți legionarii din Iași și câțiva care s-au ostenit a veni din alte părți.

Nu mulți la număr, dar puternici prin credința noastră neclintită în Dumnezeu și în sprijinul Său, puternici prin hotărârea și încăpățânarea noastră de a sta neclintiți în mijlocul oricărei vijelii, puternici prin dezlegarea noastră completă de tot ce este pământesc, fapt ce se manifestă prin dorința, plăcerea de a rupe în chip vitejesc cu pământul, servind cauza neamului românesc și cauza crucii.

Aceasta era starea sufletească a celor care așteptau cu nerăbdare ceasul legământului, pentru ca să formeze voioși cel dintâi val de asalt al Legiunii și oricine își poate închipui că nu putea fi altă stare, atunci când în mijlocul nostru, îmbrăcați în haine albe ca în ceasurile de urgie, se adunaseră uniți: *Ion I. Moța, Ilie Gârneață, Radu Mironovici și Corneliu Georgescu*. Cei care, străbătând seria închisorilor, au purtat pe umerii lor toată greutatea mișcării naționale de cinci ani încoace.

Rugăciunea

La ora 10 am plecat toți în costum național cu căciulă, cu zvastică mare în dreptul inimii, în coloană de marș, în direcția Bisericii Sf. Spiridon. Acolo s-a oficiat o rugăciune pentru pomenirea sufletelor lui Ștefan Voievod, Domnul Moldovei, Mihai Viteazul, Mircea, Ion Vodă, Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu, Domnul Tudor, Regele Ferdinand și pentru pomenirea tuturor voievozilor și ostașilor care au căzut pe câmpul bătăliei contra năvălirilor vrăjmașe.

Solemnitatea depunerii legământului

În marș, cântând imnul Legiunii, ne-am întors la cămin. Acolo a avut loc pioasa solemnitate a legământului celor dintâi legionari.

Pământul strămoșesc

Această solemnitate a început prin amestecul țărâni adusă de pe mormântul lui Mihai Viteazul de la Turda, cu țărâna din Moldova, de la Războieni, unde Ștefan cel Mare a avut cea mai grea bătălie a sa și din toate locurile unde sângele strămoșilor s-a amestecat în crunte bătălii cu țărâna, sfințind-o. Când se desfăcea pachetul cu țărână, înainte de a se turna pe masă, se citea scrisoarea din partea celui care a adus-o sau a trimis-o”.

Au depus legământul următorii:

Corneliu Zelea-Codreanu, Ion I. Moța, Ilie Gârneață, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Hristache Solomon, care a prezidat această solemnitate, G. Clime, Mile Lefter, Ion Banea, Victor Silaghi, Nicolae Totu, Alexandru Ventonic, Dumitru Ifrim, Pantelimon Statache, Ghiță Antonescu, Emil Eremiu, Ion Bordeianu, M. Ciobanu, Marius Pop, Mișu Crișan, Popa, Butnaru, Budeiu, I. Tănăsache, Ștefan Budeci, Traian Cotigă și Mihail Stelescu, elev de liceu.

O NOUĂ BĂTĂLIE

În numărul de la 1 decembrie 1927, am deschis o nouă luptă pentru a se cumpăra o camionetă cu care să ne putem deplasa. Am întrebuințat același sistem al încordării generale. Legionarii au început a face serbări, a organiza conferințe, coruri de Crăciun, a contribui cu puținul lor.

S-a distins „Frăția de Cruce Vrancea” din Focșani care a adunat cu ocazia unei sărbători date sub patronajul d-lui General Macridescu, suma de 50.000 lei. Atunci i-am schimbat numele din „Vrancea” în „Victoria”, așa cum se numește și azi.

La 19 februarie 1928, adică în două luni și jumătate, bătălia a fost câștigată. Am cumpărat din București o *camionetă nouă* cu suma de lei 240.000, din care am achitat 100.000 lei, iar restul de 140.000 lei, urmând a-i achita în 12 rate lunare.

Am plecat cu „Căprioara”, cum o botezaseră băieții, din București spre Iași, cu Ștefan Nicolau, care o conducea, Banea, Bordeianu și Mironovici. La Iași a fost o adevărată bucurie. Legionarii și prietenii ne-au așteptat la intrarea în oraș.

Pentru achitarea ratelor am format un *comitet de 100*, ai cărui membri să contribuie cu câte 100 lei lunar, timp de un an. În timp de două luni acest comitet a ajuns până la 50 de membri solvabili, majoritatea oameni săraci, mici funcționari, muncitori sau țărani, care rupând din punga lor, lunar câte 100 lei, făceau un adevărat sacrificiu.

Fetele din Cetățuia de la Iași și cu deosebire „Cetățuia Iulia Hajdeu” din Galați încep să lucreze lucruri de mână și să le vândă pentru a strânge bani.

PROBLEME DE ORDIN MATERIAL

Mișcarea, pentru micile ei nevoi, mergea bine din punct de vedere material. Din munca și contribuția oamenilor săraci se strângea aproape cât trebuia ca să putem trăi și acționa.

Absolut toate sumele încasate sunt trecute în revista „Pământul Strămoșesc”.

Revista e plină de cei ce dădeau câte 10 lei, 5 lei. Sunt rari acei care dădeau câte 50-60 lei. Iar bancherii noștri erau acei care puteau contribui cu câte 100 lei lunar, membrii comitetului de 100. Iată să luăm la întâmplare din acest comitet:

Nr.16. Nicolae Voinea din Panciu (O familie de cinci copii care se hrănesc dintr-un hectar de vie).

Nr.17. D. Popescu (Sublocotenent pensionar).

Nr.18. Ion Blănaru (fost student până ieri, acum inginer cu 4.000 lei lunar).

Nr.19. Ion Butnaru (funcționar c. f. r.).

Nr.20. Nistor M. Tilinca (vânzător la o cooperativă).

Nr.21. Corneliu Georgescu (ajutor de la părinți).

Nr.22. Radu Mironovici (ajutor de la părinți).

Nr.23. Ionescu M. Traian (inginer silvic).

Din îngrădirile pe care și le puneau în cheltuielile pentru masă și haine, se strângea atât cât organizația, întrebuintând cu chibzuință, să poată trăi și să se dezvolte normal.

Presa jidănească însă striga: Din ce bani își cumpără acești domni camionete? (Jidanul totdeauna de rea credință, făcuse din una mai multe) Cine finanțează această mișcare? O, Domnilor! N-a finanțat-o nimeni. Ci numai credința fără margini a românilor, în majoritate săraci lipiți pământului.

Nu numai că nu eram finanțați de capitaliști, dar sfătuiesc pe oricine conduce o mișcare bazată pe sănătate, să refuze orice tentativă de finanțare, dacă voiește să nu-și omoare mișcarea. Pentru că o mișcare este astfel constituită încât să *producă singură* din credința și jertfa membrilor ei, exact atât cât îi trebuie pentru ca să poată trăi și să se poată dezvolta.

Pentru o normală și sănătoasă dezvoltare, o mișcare nu are drept să consume decât atât cât poate produce ea și nu poate produce decât în măsura capacității de credință și deci de jertfă a membrilor ei. Nu produce suficient? Nu vă stă deschisă calea finanțării, ci aceea a intensificării credinței. E chiar un indiciu, a nu produce suficient, este o dovadă a puținătății credinței. Nu produce nimic? Organizația e moartă sau se va prăbuși în curând. Lipsită de credință, ea va fi învinsă de cei ce o au.

Un șef care admite finanțarea mișcării sale din afara organizației, este ca și omul care-și învață organismul să trăiască din medicamente. În măsura în care administrezî unui organism medicamente, în aceeași măsură îl condamni să nu mai reacționeze singur.

Și mai mult, în momentul în care i-ai ridicat medicamentele, moare. E la discreția farmacistului! Tot astfel o mișcare este la discreția celor care o finanțează. Aceștia ar putea, la un moment dat să înceteze finanțarea și mișcarea neînvățată a trăi prin sine, moare.

O mișcare, ca și un om de altfel, poate avea nevoie, uneori, de o cantitate mare de bani. Se poate împrumuta, pentru ca să plătească cu timpul.

Deci, domnilor șefi de mișcări (vorbesc pentru cei ce vor veni după noi), să respingeți pe binevoitorii care se vor oferi să vă finanțeze mișcarea, bineînțeles, dacă vor mai fi în viitor de aceștia. În România cred că nu. Nici astăzi aproape nu mai sunt. Toți acei ce au posibilități de finanțare și finanțează, sunt bancherii jidani, marii bogați jidani, marii cerealiști jidani, marii industriași jidani, marii comercianți jidani. Ei finanțează partidele politice pentru a extermina pe români în țara lor.

Să finanțeze (acest cuvânt sună a bancher, a pradă, a nedreptate, a necuviință) nu va mai fi nimeni. Nici românii, și cu atât mai puțin jidanii. Pentru că această castă a bancherilor și a oamenilor de afaceri, a îmbogățitorilor prin lovituri, aceste păsări de pradă care pândesc deasupra societății omenești, vor fi nimicite. Oameni cu dare de mână, oameni bogați, până la limita bunei cuviințe, vor fi. Ei nu vor avea posibilități de finanțare, ci vor putea numai să ajute, din prinosul lor, o mișcare. Această obligație de a ajuta, de a-și ajuta neamul în grele momente, o au toți românii și vor avea-o în veacul veacurilor. Ajutorul lor este și va fi bine primit totdeauna.

***

Situația mea însă, materială și a camarazilor mei, era din ce în ce mai grea, mai apăsătoare.

Eu căzusem pe capul bietului meu socru, care și așa, abia putea întreține, din mica sa leafă, pe cei cinci copii ai lui. Locuiam într-o cameră, iar în celelalte două, șapte suflete. Înțelegând însă situația în care mă găseam, datorită mării lui iubiri pentru cauza românească, nu mi-a spus niciodată nimic, deși vedeam că pe zi ce merge, se încovoia tot mai mult sub povara greutăților.

Atunci ne-am sfătuit ca eu să rămân a mă ocupa de mișcare, iar Moța și ceilalți trei camarazi văcăreșteni să facă avocatură, pentru a se putea întreține pe ei și a mă ajuta și pe mine.

În scurt timp vor începe, dar se vor izbi de greutăți imense. Priveam în urmă. Intrați acum 10 ani la Universitate, luptasem, rând pe rând, alături de toate seriile de studenți. Și, rând pe rând, toți se aranjaseră, își creaseră câte o mică situație din care puteau trăi, numai noi rămăsesem singuri, ca niște nebuni rătăciți în mijlocul valurilor lumii.

Deși elemente de valoare, ei abia își vor câștiga o biată pâine. Avocați la Calea Ferată, la Primărie sau Stat, ei nu vor putea intra. Acolo sunt locuri numai pentru cei ce își părăsesc linia de luptă și trec în linia partidelor politice. Încurajare pentru lipsa de caracter. De la jidani, procese nu vor lua, pentru că așa le va dicta onoarea lor. Românii îi vor ocoli. Nu vor intra în birourile lor decât cei săraci.

Era greu drumul. Ostracizați în țara noastră și puși aproape în imposibilitate de a trăi.

VARA LUI 1928

Am continuat tot timpul iernii cu organizarea de cuiburi, în primăvară am început iar cărămidăria de la Ungheni și grădinăria de al D-na Ghica. În aceste două locuri munceam, făcând cărămizi sau grădinărit. Vroiam să facem un alt cămin, pentru că în acesta nu eram siguri că vom mai putea rămâne, deoarece se intentase proces contra noastră, ca să fim dați afară.

În această muncă grea ne înfrățeam tot mai mult, ne simțeam mai aproape de toți cei ce muncesc, din ce în ce mai departe de toți acei care trăiesc din munca altora.

Munca ne completa educația noastră mai mult decât prelegerile unui profesor universitar. Acolo ne învățam să învingem greutățile. Ne oțeleam voința. Ne întăream trupurile și ne deprindeam cu viața aspră și severă, în care nici o plăcere nu-și mai avea loc în afară de aceea a mulțumirii sufletești. Acolo a venit „Frăția de Cruce” de la Galați cu Jocu, Savin, Costea și celelalte frații.

Radu Mironovici a învățat să conducă bine camioneta și, ajutat de Eremeiu, făcea curse ducând pasageri de la Iași la Mânăstirea Vărativ, Agapia și Neamț. Totuși, din cauza verii, care totdeauna e mai săracă, am fost nevoit să mă împrumut de la Banca „Albina” din Huși, ipotecând casa tatălui meu, cu suma de lei 110.000, pe care am împărțit-o, o parte la cărămidărie, o parte la plata ratelor camionetei și o parte la publicații legionare. Neputând-o achita nici până astăzi, ea s-a ridicat la suma de 300.000 lei.

Tot în acea vară, ne-am apucat și de comerț, ca să putem câștiga un ban pentru Legiune.

Jidanii dețin comerțul cu zarzavaturi aproape pe toate piețele târgurilor din Moldova.

Trei echipe de legionari (studenți) au fost însărcinate cu comerțul cu zarzavat. Aceste echipe cumpărau marfă de pe piața Iașiului, încărcând 300-400 kg în camionetă și cădeau ca o pacoste asupra jidanilor, scăzând prețurile la jumătate.

***

La 1 august 1928 se împlinea un an de la apariția revistei noastre. Iată ce scriam atunci pe pagina I-a:

„La 1 august *Pământul Strămoșesc* împlinește un an de apariție regulată.

Nu-i mult. Câteva zile în urmă, între 13-30 iulie, orașul Carcassonne (cetate) din Franța și-a sărbătorit 2000 de ani de existență. Vom fi având și noi vreo 2000 de ani în față! Dar timpul cel mai greu este anul I, atunci când trebuie să deștelenеști, să tragi întâia brazdă. În aceste zile de început, multe greutăți au venit peste noi, dar revista noastră – uneori mai *bogată*, alteori mai *săracă*, totdeauna însă *mare* – a rezistat pe poziții, învingându-le.

Când, acum un an, plecând fără nici un ban, în cel mai critic moment al mișcării naționale, am pus pe copertă icoana Sfântului Arhanghel Mihail, am știut că revista noastră va birui.”

ÎN LUPTĂ CU MIZERIA

Spre toamnă, greutățile materiale personale au început să mă încovoie. Nu mai aveam ghete, nu aveam haine, nici eu nici soția mea, care la purta pe cele de la 1924. De la tatăl meu nu mai puteam aștepta nimic, deoarece mai avea în afară de mine încă șase copii, toți în școli, iar luptele pe care le dăduse îl lăsaseră încărcat de datorii. Din leafa sa nu-i mai rămâneau decât câteva mii de lei, din care cu greu își putea duce o familie numeroasă.

Atunci mi-am încordat puterile și m-am hotărât să mă apuc și eu de avocatură, cu gândul de a mă ocupa totodată și de mișcare. Mi-am deschis birou de avocatură la

Ungheni, unde am lucrat cu secretarul meu, Ernest Comănescu. De acolo am parvenit să-mi realizez un mic, foarte mic câștig, cu care să-mi pot acoperi lipsurile și puținele pretenții ale vieții mele și ale soției. Trecuseră acum șase ani de când îmi limitasem viața la un strict necesar pentru existență.

De 6 ani nu mai intrasem la teatru, la cinematografe, la berării, la baluri, la petreceri. Iar acum când scriu sunt 14 ani de când nu am mai fost la vreuna din ele. Nu-mi pare rău. Dar îmi pare rău că după o asemenea viață de restricții, s-au găsit suflete care să mă atace pe temeiul că aș fi dus și duc încă o viață largă.

În această sărăcie de ani de zile, ca și în grelele încercări prin care m-a dus soarta, am avut un sprijin permanent în soția mea, care m-a îngrijit cu credință, s-a împărtășit cu suferințe nenumărate, a dus lipsuri și a îndurat uneori chiar foamea, pentru a mă ajuta să lupt mai departe. Îi voi purta totdeauna recunoștință.

PROFESORUL GĂVĂNESCUL PRIMEȘTE SĂCUȘORUL CU ȚĂRÂNĂ

Este un suflet care ne urmărește de aproape. Pas cu pas. Se interesează de noi. Poate ne studiază. Este vorba de impunătoarea figură a bătrânului profesor de Pedagogie de la Universitatea din Iași: Ion Găvănescul. Profesor universitar din anul 1880. Odată ne-a spus: tare aș dori să am și eu un săcușor cu țărână!

La 10 decembrie 1928, l-am invitat la noi acasă și acolo, în mijlocul grupului de legionari, i-am predat săcușorul cu țărână ca dar din partea noastră.

Bătrânul cu părul și sprâncenele albe a făcut ochii mari, ca într-un moment de mare gravitate.

Și după o clipă de tăcere:

– Domnilor, nu sunt vrednic să primesc acest sfânt talisman, decât în genunchi.

Îl ia. Se așează încet în genunchi și se roagă. După el îngenunchem și noi în jurul lui.

***

În această toamnă a anului 1928, după asalturile îndârjite ale *național-țărăniștilor*, care au amenințat cu „violență” și „revoluție”, Partidul Liberal s-a prăbușit.

Național-țărăniștii, după 8 ani de lupte, învingeau. Dar în curând vor fi o decepție pentru toată țara. Vor începe să fure, la fel ca și liberalii. Vor începe să facă „afaceri scandaloase”, la fel ca și liberalii. Vor începe a „teroriza” cu jandarmii și chiar împușca pe adversari sau pe cei ce-și vor manifesta nemulțumirile, la fel ca și liberalii. Își vor crea bancherii lor, la fel ca și liberalii.

Dar mai ales vor fi sub sugestia neconținută a finanței internaționale căreia vor începe să-i cedeze, rând pe rând, contra unor împrumuturi pe ani, pe zeci de ani, bogăție după bogăție românească.

3-4 IANUARIE 1929

Pentru aceste zile convocasem la Iași o adunare. Prima adunare a șefilor de cuib. Au venit între 40-50. Ședințele s-au ținut în casele Generalului Ion Tarnoschi, care, acum, într-o emoționantă ședință. plângând, a primit săcușorul cu țărână în care era și sângele soldaților și ofițerilor săi.

– Tare aș vrea să-mi dea Dumnezeu zile ca să văd și eu ceasul mântuirii românești. Dar nu cred să pot ajunge până atunci, ne spunea el.

Au mai depus, cu acest prilej, legământul, o serie de legionari, în frunte cu Spiru Peceli, invalid de război, Gheorghe Potolea, invalid în șarja de la Prunaru, Nicolae Voinea și alții.

Din discuțiile pe care le-am avut și din rapoartele pe care le făceau fiecare din cei prezenți, reprezentând toate ținuturile, ne-am putut convinge că sistemul „cuibului”, neîntrebuințat la noi până atunci, poate prinde foarte bine. Desigur, că sunt greutăți și neîndemânări inerente oricărui început. Dar mi-a fost suficient că într-un an, fără altă școală, ci numai prin îndemnul și lămuririle date prin revistă, în toate regiunile ca și în toate straturile sociale, s-au înființat cuiburi răzlețe care funcționează. Mi-am zis:

– „Sistemul” a reușit la examen. El este rodnic.

Pentru mine, ședința de la 3-4 ianuarie a fost o verificare a propriilor mele măsuri de organizare. Nu ne rămânea decât să mergem cu statornicie pe această cale.

Am constatat cu acest prilej că mișcarea prinde cu deosebire în rândurile tineretului. Că sistemul de educație dinamic, educație odată cu acțiunea, este mult superior celui static.

Vom continua deci, ca și până acum, acest sistem, încă un an, fără a încerca să luăm contact cu masele. Fără a ne gândi la vreo acțiune electorală.

Tot atunci s-a constituit *Senatul Legiunii*. Un for compus din bătrâni peste 50 de ani, intelectuali, țăran sau muncitori, care au trăit o viață de mare corectitudine, au dat dovadă de credință în viitorul legionar și de înțelepciune. Ei vor fi convocați în momente grele, ori de câte ori se va simți nevoie de sfatul lor. Nu sunt aleși. Sunt indicați de șeful Legiunii și cooptați de Senat. Este cea mai înaltă treaptă de onoare la care poate aspira un legionar.

Au format Senatul: Hristache Solomon, General Doctor Macridescu, General Ion Tarnoschi, Spiru Peceli, Colonel Paul Cambureanu, Ion Butnaru. Tot aici în acest senat își va avea locul său, peste câteva luni, ilustrul profesor universitar Traian Brăileanu, acela care mai târziu, peste 5 ani, în revista sa „Însemnări Sociologice”, va explica în cea mai înaltă formă științifică fenomenul legionar.

SPRE MASELE POPULARE

LA MOȚI

Moții trăiesc încă în munții din mijlocul Ardealului. Vechi ca și munții, ei își duc viața de-a lungul secolelor având întreaga lor istorie străbătură de două fire de foc: *sărăcia* – sunt singurii români și poate singurii oameni de pe pământ care n-au cunoscut în toată istoria lor o zi de bine și de belșug – și *lupta pentru libertate*. Toată viața lor a fost o luptă pentru libertate. Ei ne-au dat pe Horia, Cloșca și Crișan și au susținut revoluția de la 1784; ei ne-au dat pe Avram Iancu și au luptat și la 1848. În munții lor, istoria cunoaște peste 40 de răscoale contra stăpânirii ungurești; toate înecate până la sfârșit în sângele lor. Dar dârzenia nu le-a fost înduplecată niciodată.

În ultimul timp glasul de tribun al lui Amos Frâncu și acela al Căpitanului Emil Șiancu – ei înșiși moți – răsună în pustiu ca un strigăt de alarmă.

În munți sunt mine de aur. Rând pe rând s-au îmbogățit și se îmbogățesc exploatații, dar ei au rămas mereu fără haine și fără pâine:

„Munții noștri aur poartă,

Noi cerșim din poartă-n poartă”.

Stânca sură e goală. Pe ea nu crește nimic. Nici grâu, nici porumb. Singura avuție e aurul din mâna exploataților și singura posibilitate de trai stă în lemnul din pădure.

O mie de ani a ținut calvarul stăpânirii străine. O mie de ani de răbdare cu gândul că va veni odată România Mare, care-i va scăpa, care se va ocupa, în sfârșit, de soarta lor și de soarta copiilor lor. Care va repara lunga și omorâtoarea nedreptate, care va veni să le răsplătească răbdarea milenară și suferința și luptele.

Numai cei ce n-au mamă nu știu ce-i mângâierea. Numai cei ce n-au patrie nu cunosc nici mângâierea, nici răsplata. Patria plătește totdeauna pe copiii ei, pe cei ce au așteptat dreptatea ei și au crezut în ea, pe cei ce au luptat și suferit pentru dânsa. Cum nu-i va răsplăti și pe moți pentru nemăsurata lor răbdare, suferință și vitejie?

Dar după război fiecare om și mai ales fiecare om politic s-a ocupat de „el”, de persoana lui. De situația lui materială, electorală, politică. Așa că pe moți i-a uitat.

Cine se ocupă numai de „el”, nu se mai poate ocupa și de „alții”. Și pe cine îl împresoară grijile prezentului, nu se mai poate situa cu gândurile și simțirea în istorie, pentru ca, lucrând în numele patriei, să aibă grijă de a înfăptui marile reparații și răsplăți istorice pe care aceasta le datorează vitejilor ei.

Și nu numai că au fost uitați, dar au fost lăsați pradă tuturor samsarilor jidani care, în fugă după câștig, s-au infiltrat în munții lor, unde niciodată piciorul străinilor n-a putut să-i încalce și le-au luat singura lor posibilitate de viață. Și-au ridicat fierăstraiele până în creierii munților, doborându-le pădurea și lăsându-le numai stânca goală.

„O, Iancule, de ce nu-nvii

Să-ți vezi tu munții tăi pustii!”

Îl cheamă în cântecul lor de jale pe Iancu, eroul lor, să-și vadă munții goi și „codrii rași” de cetele de „jidănași”. Sub stăpânirea României Mari, în zilele mult așteptatei izbânzi a neamului.

În adevăr, ce tragedie înfiorătoare să rezști zece veacuri contra tuturor împilărilor și să mori de foame și de mizerie în România Mare, pe care tu ai așteptat-o timp de un mileniu!

Pe ea ai așteptat-o. Ea ți-a fost singurul sprijin moral ce te-a menținut. Acum cade și această speranță. N-a avut pâine, dar a trăit în nădejde. România Mare, pentru această populație, nu a fost o învioreare și un triumf, o încoronare, după o mie de ani de suferință, cu mari răsplăți din partea neamului întreg. Pentru acesta era nevoie de sufletul lui Ștefan cel Mare, nu de sufletul de pigmeu al politicianului român. Pentru ei, România Mare a fost o prăbușire în deznădejdea morții.

Acești politicieni pătează obrazul nației noastre. Căci un neam, pe deasupra oricăror interese, își are obligațiile morale de îndeplinit. Dacă nu și le îndeplinește, rămâne pătat.

***

Înduioșat de scrisoarea unui învățător din Bistra, de lângă Câmpeni, m-am suit în tren să merg la fața locului. Să văd și eu ce e acolo.

Purtat de un tren mic, urcam cu inima strânsă pe văile glorioase ale Munților Apuseni, pe unde jucase moartea în zeci de lupte și pe unde umblă duhurile lui Horia și Iancu.

Într-o gară mă apropii de un țăran. Un moș. Pe hainele lui erau cel puțin 20 de petice cusute. Expresie a unei sărăcii neasemuite. Avea de vânzare cercuri de lemn pentru vase, făcute de el. Le vindea pentru un preț de nimic. Cu ochii afundați în cap și cu obrajii supti. O figură blajină. Privirea îi era sfioasă și nefixată de vreun gând. Pentru cine cunoaște, citește în acești ochi durerea și descoperă pe omul flămând. Omul chinat de foame.

În acești ochi blajini care inspirau milă, nu era nici o preocupare. Nici un interes pentru viață.

- Cum o duceți pe aici? îl întreb eu.
- Bine! Bine, mulțumesc.
- Dar se face porumb, cartofi?
- Da, se face.
- Aveți de toate, hrană...?
- Da, avem... avem...
- Va să zică, n-o duceți rău?
- Nu!... Nu!...

M-a măsurat de câteva ori cu ochii, s-a arătat foarte puțin dispus la vorbă, căci cine știe pe ce meleaguri de deznădejde îi zbura mintea și în noblețea moștenită a rasei, nu voia să se plângă în fața unui om străin.

***

În sfârșit, am ajuns la Bistra. M-am dus la învățătorul din sat care-mi scrisese. am stat o zi. Am intrat prin casele sărace ale moșilor. O spuză de copii așteptau zgribuliți câte 2-3 săptămâni, câte o lună și mai bine, pe părinții lor plecați cu calul și căruța să le aducă câte un sac de mălai, în schimbul cercurilor de lemn și ciuberelor pe care le lucrează și pe care apoi le vând la sute de kilometri, în regiunile unde Dumnezeu a fost mai darnic.

Într-un an, moșul, câteva luni stă acasă și restul timpului după mălai, pentru copiii săi.

Îmi spune învățătorul:

- Nici în timpul stăpânirii ungurești nu s-au putut așeza străini aici. Acum însă, iată s-a stabilit o chereștea a unei societăți jidănești din Oradea, care a pus mâna pe păduri și le taie. Toată viața săracă și-o întrețineau moșii din munca lemnului, făcând cercuri și ciubere. De acum, nici de acestea nu vor mai avea parte. Sunt condamnați la moarte.

De foame și de nevoi, se duc și muncesc la jidani, tăindu-și ei singuri copacii din pădure, pentru 20 de lei pe zi. Atât îi rămâne moșului din toată bogăția care se scurge la vale în trenuri lungi. Și când se va termina lemnul din pădure, se termină și cu noi. Dar este ceva și mai trist. Noi am trăit sute de ani viață de virtute. Jidanii ne-au adus cu ei păcatele desfrâului. Sunt peste 30 de jidani la această fabrică. Și sâmbătă seara, când fac plățile, opresc pe fetele și femeile moșilor, își bat joc de ele și fac orgii până dimineața. Boli morale și fizice na macină stele alături de sărăcie și mizerie.

Și nu poți zice nimic. Nu poți încerca nici o acțiune, deoarece acești jidani sunt în raporturi de așa strânsă prietenie cu toți politicienii, încât sunt stăpâni atotputernici. Autoritățile unt la discreția lor, de la jandarmi și până sus.

Iar dacă încerci să spui ceva, ești acuzat imediat, „că îndemni la ură”, pe o parte de cetățeni în contra celorlalți cetățeni; „că tulburi armonia socială” și „buna înfrățire” în care totdeauna au trăit românii cu „populația pașnică evreiască”. Că nu suntem „creștini”, căci Iisus Hristos a zis: „să iubești pe aproapele tău” și chiar pe cel care face rău etc.

O vorbă dacă spui, ești arestat ca „dușman al siguranței statului” și ca ațâțător la „război civil”. Ești insultat și chiar bătut. Sunt stăpâni pe autorități și trebuie să taci și să privești la tot dezastrul neamului tău. Mei bine ne-ar lua Dumnezeu vederile, ca să nu mai vedem cu ochii noștri și să nu mai știm nimic.

***

Mie mi se urca sângele în cap și iar îmi trecea prin mine să pun mâna pe armă, să mă ridic în munți și să trag cu nemiluita în cetele de dușmani și de vânduți, dacă autorități și legi în România Mare pot patrona asemenea crime în contra națiunii române, a onoarei și a viitorului ei și dacă aceste legi și autorități vândute i-au închis orice speranță de dreptate și de mântuire românească.

M-am întors la Iași cu sufletul chinuit, încărcat de povara pe care tot neamul acesta o poartă asupra lui.

Ce grozavă este înstrăinarea clasei conducătoare a unui popor, a clasei lui politice și culturale.

Literații și scriitorii își găsesc subiect de tratat în toate nimicurile. Cărți peste cărți apar. Sunt pline vitrinele librăriilor de ele. Ce va zice viitorul despre aceștia, dacă pentru o tragedie istorică precum aceea a moșilor, petrecută sub ochii lor, ei n-au găsit nici un cuvânt care să fie în același timp și un semnal de alarmă pentru poporul amețit de toată literatura scandalosă care-l adoarme și-i întunecă drumul viitorului și al vieții?

Cum va trebui să privească neamul pe acești scriitori și literați, a căror misiune, ce mai sfântă, este tocmai aceea de a denunța primejdiile care-i amenință ființa fizică sau morală și de a-i lumina căile viitorului? Și cum va trebui să fie privită această clasă politică de „oratori” în parlament și pe la toate răspântiile drumurilor, dezertoare de la obligațiile ei elementare, d ea veghea asupra vieții și onoarei neamului?

***

Coborând cu micul tren de la Bistra spre Turda, în aceeași încăpere a vagonului s-a urcat și directorul fabricii din Bistra. Un jidan gras pe care abia îl mai țineau hainele și care dădea impresia unei vieți trăite în abundență. Nu cred că unul ca acesta, măcar o singură dată în viața lui, să fi cunoscut ce este foamea.

În stația următoare s-a mai urcat un tânăr cam de seama mea. Din primele momente am înțeles că sunt cunoscuți și prieteni și se află în foarte bune raporturi, și că acel tânăr e român.

Jidanul și-a turnat cafea cu lapte dintr-un termos și a scos niște bucăți de cozonac dintr-un pachet. A început să mănânce. Observam la el o poftă de lup. S-a repezit la mâncare înainte de a-l invita pe cunoscutul său. Imediat însă, l-a invitat. Acesta a primit o felie de cozonac și o ceașcă de cafea cu lapte și a început a mânca puțin cam sfios, arătându-se recunoscător și respectuos față de bogătașul jidan pentru „atenția” pe care i-o arătase.

Era pe la cinci dimineața. Încă nu se luminase bine. Vineri, înainte de Paști. Vinerea Patimilor. Mă întrebam îndurerat: Oare cine va fi fiind canalia aceasta de tânăr român, care în această zi, când toată lumea creștină ține post negru, mănâncă alături de jidan, alături de *călăul* românilor, cozonac?

Din discuțiile între aflu că acesta era un inginer silvic. Jidanul avea o poftă de vorbă nemăsurată. Tot timpul vorbea și glumea.

La un moment dat, scoate un patefon, așează rând pe rând plăcile și-l pune să cânte. Tot ce-și poate imagina mintea mai necuviincios. Eu stau într-un colț de vagon. Ascult fără a spune nici un cuvânt. Mă uit pe geam. Începe să se lumineze. Pe șoseaua de alături coboară, tăcuți și triști, moșii, mergând fiecare pe lângă capul calului său. Se duc la târg la Turda, cu câte un sac de mangal în căruță, la 60 de kilometri să-l vândă și să cumpere, nu haine noi, nu jucării, ci câteva kilograme de mălai, pentru ca să ducă de Paști copiilor. Aceasta e toată bucuria pe care le-o pot face.

***

Geme inima în mine de durere și de îngrijorare. Nu e de ajuns că acești jefuitori le iau pâinea. Le pângăresc, le palmuiesc, în această Vineri a Patimilor, sărăcia și credința. Trec cântând și batjocorind pe drumurile acestea de pătimire milenară, pe care din respect pentru suferință și durere omenească, nici un om din lume nu poate păși decât în cea mai adâncă tăcere și bună cuviință, descoperit în fața poporului flămând și rupt, care pășește rar, sub condamnarea soartei nemiloase.

Când s-a luminat de ziuă, patru ochi și-au întâlnit privirile. Ai mei și ai tânărului. Am înțeles că mă cunoscuse. Încurcat, nu-și mai găsea cumpătul. Îl recunoscusem și eu. Fusesse student naționalist creștin la 1923. Îl văzusem în primele rânduri ale unui grup studentesc, manifestând și cântând:

„Și vom strivi jidanii sub călcâie,

Sau vom muri cu gloria etc.”

Mi-am zis plin de amărăciune: Dacă toți tinerii care luptă, vor ajunge mâine așa, atunci neamul acesta al nostru trebuie să piară: prin cucerire jidănească, prin potop, prin cutremur sau prin dinamită – nu interesează, dar trebuie să piară.

VARA LUI 1929

Am petrecut-o în două marșuri. Cu tinerii din frățiile de cruce din Galați și Focșani și cu legionarii.

Voiam să-i duc pe drumurile de atâtea ori bătătorite de mine, să trăiesc cât mai mult cu ei, să-i observ. să-i studiez, să vadă și ei frumusețile țării acesteia.

De data aceasta, ca și în toate marșurile pe care le voi face, voi căuta să dezvolt în tinerii legionari, în primul rând, *voința*. Prin marșuri lungi, încărcați de poveri, executate prin ploaie, vânt, căldură tropicală sau noroaie și în cadență și aliniere, cu ore întregi de interdicție a vorbirii. Prin *viață aspră*, dormind în pădure și mâncând simplu. Prin *obligația de a fi severi cu ei însșiși*, în toate privințele, începând de la ținută și gesturi. Prin crearea de obstacole pe care ei erau obligați a le învinge, escaladând stânci, trecând ape.

Urmăream să fac din ei *oameni de voință*, care să privească drept și să se comporte cu bărbăție față de orice greutate. De aceea nu permiteam niciodată ocolirea unui obstacol, ci numai depășirea lui.

În locul omului slab și învins, care se apleacă mereu la toate bățiile de vânt, om care covârșește, ca număr, în politică, ca și în celelalte ocupații – trebuie să creăm neamului acesta un *învingător*. Neaplecat și neînduplecat.

Prin instrucția întrunită, voi căuta, în al doilea rând, să dezvolt conștiința de corp, de unitate. Un duh al unității. Am observat că instrucția întrunită are o mare influență asupra intelectului și psihicului unui om, punându-i în ordine și în cadență mintea dezordonată și simțirea anarhică.

Prin aplicarea de pedepse, voi căuta să dezvolt, în sfârșit, *simțul responsabilității*. Curajul de a-și asuma fiecare răspunderea faptelor sale. Pentru că nimic nu e mai dezgustător decât omul care minte și fuge de răspundere.

Am pedepsit regulat, fără excepție, pentru orice abatere. La Vatra Dornei am pedepsit un tânăr, pentru că a provocat un conflict într-un parc.

La Dorna Cozănești s-a întâmplat ceva mai grav, nu ca efect, ci ca dezvoltare de construcție sufletească. Patru tineri s-au dus la o cârciumă jidovească, au cerut sarmale, pâine, vin și după ce au mâncat bine, s-au sculat și, în loc de plată, unul dintre ei a scos revolverul, eroic și a amenințat pe jidan că îl împușcă dacă spune ceva, sub cuvânt că sunt din grupul lui Corneliu Codreanu.

L-am pedepsit. Tânărul, dacă-l voi lăsa așa, se va nenoroci el, nu jidanul căruia i-a furat o cutie de sardale. De altfel în lumea legionară pedeapsa nu poate da naștere la supărare. Pentru că toți suntem supuși greșelii. Pedeapsa înseamnă în concepția noastră, obligația pe care o are omul e onoare de a repara greșeala sa. Odată aceasta ispășită, omul este liber de povara ei, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Această pedeapsă, în cele mai multe cazuri, este o muncă. Nu pentru că munca ar avea un caracter de osândă, ci pentru că dă o *posibilitate de a repare, printr-un bine, răul pe care l-ai făcut*.

De aceea totdeauna legionarul va primi și va executa cu seninătate o pedeapsă.

HOTĂRÂREA DE A PĂȘI ÎN MASE

8 NOIEMBRIE 1929

Trecuseră mai bine de doi ani de când Legiunea luase ființă. Cuiburile se înmulțiseră pe toată întinderea țării. Se simțea acum nevoia de a accentua, prin întrebuintarea și stimularea acestor mici forțe, mișcarea începută. Singura cale legală care putea să ne ducă la măsuri de stat pentru rezolvarea problemei jidănești, era calea politică. Ea presupune contactul cu masele populare. Bun sau rău, acesta era drumul pe care legea ni-l pune la dispoziție și pe care, mai devreme sau mai târziu, trebuia să pășim. Cu Lefter și cu Potolea am fixat prima întrunire publică legionară la Tg. Berești din nordul județului Covurlui, pentru data de 15 decembrie. Hotărârea am luat-o încă de la 8 noiembrie, când o nouă serie de legionari, veniți din diferite părți ale țării cu ocazia sărbătoririi patronului Legiunii, își depuneau jurământul.

În același timp l-am trimis pe Totu în județul Turda, pentru ca, împreună cu Amos Horațiu Pop, să intensifice și acolo propaganda legionară, pregătind o întrunire.

15 DECEMBRIE 1929

La 14 decembrie seara, eram în Berești. La gara m-a așteptat Lefter, Potolea, Tănase Antohi și alții. Târgul era un adevărat viespar de jidănime; casă îngrămădită lângă casă, dugheană lângă dugheană. Singura stradă trece prin mijlocul târgușorului. Noroiul până la glezne. Pe margini, niște trotuare de scândură. Am fost găzduiți la Potolea.

A doua zi dimineața, mă întâmpină la ușă maiorul de jandarmi și procurorul, veniți de la Galați să-mi pună în vedere că nu pot să țin întrunirea.

Le-am spus:

– Ceea ce pretindeți dvs. nu e nici drept nici legal. În țara aceasta toată lumea are dreptul să țină întruniri: nemți, unguri, turci, tătari, bulgari, jidani. Numai eu să nu am acest drept? Măsura Dvs. este samavolnică. Este în afara legii și nu mă voi supune. Voi ține întrunirea cu orice preț.

În sfârșit, după mai multă discuție, mi s-a aprobat să țin întrunirea, dar să nu fac dezordini.

Ce era să fac? Ce dezordine? Să sparg casele la oameni? Era prima mea întrunire publică. Nu aveam tot interesul ca ea să decurgă în cea mai perfectă ordine, pentru a nu-mi pierde dreptul de a le ține pe celelalte?

La ora fixată pentru întrunire, s-a adunat un număr foarte mic de oameni. Abia vreo sută. De la ei am aflat că lumea ar fi voit să vină multă, dar a fost oprită de jandarmi prin sate.

Toată întrunirea a durat cinci minute. Un minut a vorbit Lefter, unul Potolea și restul eu. Am spus:

– Am venit să țin o întrunire. Dar autoritățile îmi opresc oamenii cu forța. În contra tuturor ordinilor, voi ține zece întruniri! Să mi se aducă un cal și voi merge călare din sat în sat, prin toată plasa Horincii!

Calul era de altfel singura posibilitate de locomoțiune prin noroaiele acelea. Peste două ore mi s-a adus un cal și am plecat. După mine, pe jos, venea Lefter cu încă vreo patru legionari. Am ajuns în primul sat, la Meria. Acolo, în curtea bisericii, în câteva minute, lumea s-a adunat toată: bărbați, femei și copii. Le-am vorbit puține cuvinte și nu am desfășurat nici un program politic:

– Să ne unim cu toții, bărbați și femei, să ne croim nouă și neamului nostru altă soartă. Se apropie ceasul de înviere și mântuire românească. Cel ce va crede, cel ce va lupta și suferi, va fi răsplătit și binecuvântat de neamul acesta. Vremuri noi bat la porțile noastre! O lume, cu sufletul sterp și uscat, moare și alta se naște: a acelora cu sufletul prin de credință. În lumea aceasta nouă, fiecare își va avea locul său, nu după școală, nu după inteligență, nu după știința, ci în primul rând după credința sa și după caracterul său.

Am plecat mai departe. După vreo patru kilometri, am ajuns în sat, la Slivna. Se înserase. Oamenii m-au așteptat însă, în drum, cu lumânările aprinse. În capul satului mi-a ieșit înaintea un cuib de legionari în frunte cu Todosiu. Am vorbit și aici. Pe urmă am plecat mai departe, spre satul Comănești, condus de cuibul de legionari din Slivna. Pe drumuri pe care nu mai fusesem niciodată.

Și aici, de asemenea, oamenii m-au așteptat cu felinare și lumânări, iar flăcăii, cântând.

Oamenii mă primeau cu bucurie, fără deosebire de partide politice. Nu ne cunoscusem, dar parcă eram prieteni de când lumea. Dușmăniile se topiseră. Eram o singură apă, un singur suflet, un singur neam.

A doua zi dimineața, am plecat mai departe. De astă dată, nu mai eram singur. Trei călăreți mă întrebaseră dacă mă pot însoți și am pornit împreună. În marginea satului vecin, Gănești, Ne-am oprit la Dumitru Cristian. Om de vreo 40 de ani, cu o figură de haiduc și uitătura de sub sprâncene. Naționalist și luptător din timpul mișcărilor studentești, el și-a deshămat caii de la căruță, și-a pus șeaua pe unul și a

pornit cu noi. În curând numărul nostru s-a mărit cu Dumitru și Vasile Popa, cu Hasan și Chiculiță.

Tot mergând din sat în sat, numărul călăreților a ajuns la douăzeci. Eram toți tineri între 25 și 30 de ani. Numai câțiva aveau între 35 și 40 de ani, iar cel mai bătrân era moș Chiculiță din Cavadinești, de vreo 45 de ani. Când ne-am făcut mai mulți, am simțit nevoia de un semn distinctiv, de o uniformă. Dar pentru că nu aveam posibilități, ne-am pus cu toții, la căciuli, pene de curcan. Și așa intram prin sate cântând. Trecând în cântec și în trapul cailor, pe coamele dealurilor de lângă Prut, pe unde de atâtea ori trecuseră și luptaseră strămoșii noștri, se pare că eram umbrele acelora care apăraseră pe vremuri pământul Moldovei. Viii de acum și morții de atunci, eram același suflet, aceeași mare unitate, purtată de vânturi pe creste de dealuri: a românismului. Vestea că sosesc s-a întins din om în om, prin toate satele. Lumea ne aștepta pretutindeni. Pe cine întâlneam pe drum, ne întâmpina cu întrebarea:

– Domnișorule, când veniți și pe la noi prin sat? Ieri v-a așteptat lumea până noaptea târziu.

În sate, când cântam sau vorbeam oamenilor, simțeam că pătrund în cele adâncuri sufletești nedefinite, acolo unde politicienii, cu programele lor de împrumut, nu putuseră să pogoare. Aici, în aceste adâncuri, am înfipt rădăcinile mișcării legionare. Ele nu vor mai putea fi scoase de nimeni.

Joi, era zi de târg la Berești. La ora 10 dimineața, am apărut pe creasta de deasupra târgului, 50 de călăreți. De acolo, în coloană de marș, cântând, am coborât în târg. Lumea ne-a primit cu mare însuflețire. Din casele creștinilor ieșeau românii și ne turnau căldări cu apă în cale, după vechiul obicei, ca să ne meargă în plin pe drumul nostru. Ne-am dus din nou în curtea lui Nicu Bălan, unde ar fi trebuit să aibă loc prima întrunire. acum eram peste trei mii de oameni. N-am ținut întrunire. Am dat călăreților, unora dintre ei, câte o amintire de la mine.

Lui Nicu Bogatu i-am dat tabachera mea, făcută în închisoarea de la Văcărești; lui moș Chirculiță i-am dat o zvastică. Pe Lefter și Potolea i-am numit în Consiliul suprem al Legiunii, iar pe Nicu Bălan, în statul major la Covurluiului. Pe Dumitru Cristian, șeful legionarilor de pe valea Horincii.

Valea aceasta a Hornicii, cu locurile și cu oamenii ei, mi-a rămas dragă. După Focșani, aici va fi al doilea stâlp al mișcării legionare.

ÎN ARDEAL, LA LUDOȘUL DE MUREȘ

Vineri, înainte de Crăciun, seara la ora 5, am plecat cu camioneta spre Ludoș. Eram patru: Radu Mironovici, care conducea, Emil Eremeiu, un alt cunoscut și eu. Un ger grozav oprise trenurile pe drum. În noaptea aceea am îndurat un frig îngrozitor. Deși umpluserăm camioneta cu paie și intraserăm până la brâu în ele. Am făcut drumul

Iași – Piatra Neamț – Valea Bistriței. La ora 4 dimineața, eram pe crestele Munților Carpați.

La 11 seara, în ajunul Crăciunului, după mai mult de 24 de ore de mers, am ajuns la Ludoșul de Mureș. Aici ne-am odihnit bine la Amos. A doua zi, ne-am dus la biserică, apoi am vizitat orașelul. E mai mare decât Tg Berești și situat la vreo 40 km nord de Turda, capitala județului. Și acesta e plin de jidănime, fără însă a ajunge procentul de la Berești. Și aici Iuda, așezat la Târg, și-a întins pânza ca un păianjen peste întreg ținutul românesc. În această plasă vor fi prinși bieții țărani, vor fi învățți și amețți și apoi supti de tot avutul lor.

În dimineața zilei a doua de Crăciun, am pornit. Întâi camioneta cu 10 legionari, iar după ea, eu cu vreo 20 de călăreți: Amos, Nichita, Colceriu, profesorul Matei și alții, toți cu pene de curcan la căciuli.

Pe șosea ne întâlnea lumea și neștiind despre ce este vorba, ne privea cu nedumerire. Dar noi mergeam parcă investiți cu cea mai puternică autoritate, căci simțeam că venim în numele neamului românesc, din porunca lui și pentru dânsul.

În Gheța, Gligorești, în Gura Arieșului, oamenii s-au adunat tot așa de mulți ca și pe Valea Horincii. Nici lor nu le-am dus nici un program politic. Le-am spus numai că venim din Moldova ca să chemăm la înviere sufletul necăjit al românilor; căci o mie de ani de robie, de nedreptate și de mormânt ne-au fost de ajuns. România Mare s-a făcut cu multă jertfă, dar parcă stăpânirea străină și vechea nedreptate se prelungesc încă și dincoace de înfăptuirea acestei Români. Zece ani de guvernări românești n-au reușit să ne vindece de rănilor care ne dor și nici n-au reparat nedreptățile seculare. Ele ne-au dat o unitate de formă dar sufletul românesc ni l-au frânt în atâtea bucăți, câte partide sunt.

Învierea neamului acesta clocotește sub pământ și va izbucni în curând, luminând cu lumina ei întreg viitorul și întreg trecutul nostru întunecat. Cel ce va crede, va fi biruitor!

Din nou simțeam cum mă cobor în adâncuri.

Deși la sute de kilometri distanță, deși în regiuni despărțite de secole prin granițe, și acolo am găsit același suflet, exact același ca pe Valea Horincii de lângă Prut. Același *suflet al neamului*, peste care am înțeles că n-a putut fi trasă niciodată vreun fel de frontieră. El a curs de la un capăt la altul al neamului, de la Nistru până la Tisa, fără ca să-i pese de frontierele așezate de mâna omenească, ca și apa care în adâncuri curge pe sub pământ, fără ca să țină seama de gardurile pe care oamenii le-au făcut la suprafață. Acolo, în adânc, nu am găsit partide, nici vrajbă, nici ciocniri de interese, nici „oarba neunire”, nici luptele între frați, ci *unitate și armonie*.

A treia zi de Crăciun am plecat din nou. Ne-am oprit la o biserică și am făcut o rugăciune pentru Mihai Viteazul, pentru Horia și ai lui și pentru Iancu, ca să știe și ei că noi pășim astăzi pe pământul pe care trupurile lor au fost chinuite și sfărțecate pentru neam. Era ziua Sfântului Ștefan. Am aprins o lumânare pentru sufletul lui Ștefan cel Mare, prin care neamul nostru s-a ridicat la cea mai mare înălțime a lui și pe care au îl socot la înălțimea lui Napoleon, a lui Cezar și Alexandru Macedon. Pe oriunde vor merge pașii mei, prin orice lupte voi intra, dacă deasupra mea voi simți

umbra Sfântului Arhanghel Mihail și dedesubt umbrele celor 20 de morți dragi ai familiei și mișcării legionare, în dreapta simt sufletul lui Ștefan cel Mare și spada sa.

ÎN BASARANIA

La 20 ianuarie, am trimis pe Totu, Crânganu, Eremeiu, însoțiți de o echipă cu camioneta, în jud. Tecuci; iar eu, la 25 ianuarie 1930, eram din nou pe Valea Horincii, în mijlocul călăreților. La 26 seara, după ce am trecut prin Rogojeni, intrăm în Oancea. În ambele sate suntem primiți cu dragoste și cu nădejdi de mulțimea adunată. Suntem găzduți în Oancea la familia Antachi. A doua zi, luni, târg la Cahul.

Să trecem în Basarabia. Aici jidanii sunt mulți și mai provocatori. Aici, ca și în celelalte târguri basarabene, jidănierea e comunistă, dar nu pentru „iubirea de oameni”, ci numai din ură pentru statul român, pe care numai prin triumful comunismului l-ar putea vedea doborât la pământ și pus sub călcâiul totalei stăpâniri jidănești. Triumful comunismului coincide cu visul iudaismului de a stăpâni și exploata popoarele creștine în virtutea „poporului ales”, care stă la baza religiei jidănești.

Seara, am făcut niște cruci albe din pânză, de 20 cm pe care le-am pus pe piepturile călăreților. Mi s-a dat o cruce de lemn pe care o voi purta în mână.

A doua zi, la ora 10 dimineața, în fruntea a 30 de călăreți, trec Prutul, mergând cu crucea în mână în contra puterii păgâne care sugruma Basarabia creștină. După patru kilometri intrăm în oraș. Creștinii ies din case și vin după noi. Nu ne cunosc, dar ne văd cu cruci albe pe piept și cu pene la căciulă. Trecem pe străzi cântând: „Scoală, scoală, măi române”.

Ne oprim în piață. Într-o clipă se adună în jurul nostru peste 7000 de țărani. Nimeni dintre ei nu știe cine suntem și ce voim. Dar toți presimt că venim spre mântuirea lor.

Încep să le vorbesc în aceeași limbă ca pe Valea Hornicii și în Turda. Dar după două minute polițaiul Popov și autoritățile străbat până la mine și mă opresc:

– N-ai voie să ții întrunire în piața publică...

– Poporul român are voie oriunde în casa lui.

Autoritățile strigau să nu vorbesc; oamenii, să vorbesc.

– Oameni buni – le spun eu – așa este; legile ne opresc să ținem adunări în piață publică. Să mergem la marginea orașului sau într-o curte a cuiva.

Fac semn călăreților și pornim spre marginea orașului. Un cordon de sergenți oprește mulțimea. Peste câteva minute îmi apare în față un detașament de soldați cu

baioneta la armă. În frunte un colonel, Colonelul Cornea. Scoate revolverul și mi-l pune în față:

– Stai, că te-mpușc!

Mă opresc.

– Domnule colonel, de ce să mă împuști, căci nu am făcut nici un rău. Am și eu revolver, dar n-am venit să mă bat cu nimeni și mai cu seamă cu armata română. Toate argumentările mele au fost zadarnice. Am stat acolo timp de aproape o oră, suportând toate insultele și batjocurile posibile. Aș fi putut să răspund la fel și să mă lupt. Mi-a trebuit însă o răbdare de fier ca să nu cad într-o situație și mai tristă, aceea de a mă lupta eu, naționalist român, cu armata țării mele, în fața jidanilor comuniști.

Colonelul a început să tragă cu sabia în noi și în cai, iar soldații să ne împungă cu baionetele. A venit prefectul. am descălecat și am plecat cu el la Prefectură. A fost un om civilizată. A venit și colonelul.

I-am spus:

– Eu am respect pentru gradul Dvs., de aceea nu v-am răspuns. Dar nu-i nimic. Lunea viitoare ne întâlnim din nou în același loc.

Am plecat. Un sergent mi-a dat calul. Cristian și Chiculiță mă așteptau, fără cai, la poartă. Și-au adus și ei caii, am încălecat și am pornit înapoi pe unde venisem, alungați din urmă de polițiști și întovărășiți de privirile batjocoritoare ale jidanilor. La marginea orașului, am găsit și pe ceilalți călăreți amărâți și deprimați de înfrângerea avută. Mai departe, câțiva țărani s-au furișat din oraș, să ne întrebe cine suntem.

– Mergeți și spuneți oamenilor că lunea viitoare venim din nou. Toată creștinătatea din județ să vină la Cahul.

Suferisem o înfrângere. Acum nu mai puteam cânta, ne întorceam fără să mai vorbim unul cu altul. Ajunși la Oancea, am făcut 10 afișe de mână prin care anunțam că luni, 10 februarie, vom veni din nou la Cahul. Acestea le-am trimis prin călăreți în mai multe puncte ale județului. Ne-am întors la Gănești, acasă la Cristian, unde am ajuns pe la 12 noaptea, după un drum greu, prin întuneric de nu vedeam la doi pași înaintea, bătuți în față de lapoviță, iar în spate de amintirea înfrângerii. Am dormit la Cristian. A doua zi dimineața, am plecat la Berești. Acolo am scris un ordin către legionarii din Valea Horincii, Galați, Iași, București, Focșani și Turda, prin care le spuneam că am fost înfrânți la Cahul și că este, pentru noi toți, o problemă de onoare de a ne reîntoarce acolo și de a învinge. Că sunt chemați în număr cât mai mare. Locul de adunare, la Oancea, nude trebuie să fie prezenți cel târziu duminică seara, 2 februarie. În același timp, am anunțat și echipa Totu, Crânganu, Eremeiu, care se afla în județul Tecuci. Am scris de asemenea o scrisoare tatălui meu pe care-l rugam să vină să ne ajute. Legionarii mi-au strâns bani și am plecat la București. Acolo m-am prezentat d-lui Ioanițescu, subsecretar de stat la Interne.

I-am povestit cele întâmplate la Cahul și i-am cerut permisiunea de a ține o nouă întrunire – cerere legală – luându-mi angajamentul desfășurării în cea mai perfectă

ordine a acestei întruniri. Cu condiția de a nu fi provocați de autorități. După mai multe lămuriri pe care mi le-a cerut, mi s-a aprobat întrunirea. Nu aveam nevoie de aprobare. Nu cere legea acest lucru. Dar eu am vrut să mă pun la adăpost de orice interpretare tendențioasă.

Duminică dimineața am fost din nou la Oancea. Lefter s-a dus la Cahul, pentru a fixa cu autoritățile locul de adunare.

În oraș era o mare fierbere. Autoritățile primeau vești că țărani se îndreaptă cu miile din toate părțile județului, pentru a veni la adunare la Cahul.

În cursul zilei, au sosit două camioane din Focșani, cu Hristache Solomon și Blănaru. Au sosit de la Turda: Moga și Nichita; de la Iași: grupul de legionari cu Banea, Ifrim și părintele Isihie; din Galați: Stelescu cu frăția, un delegat al studenților legionari din București și Pralea cu cuiburile din Foltești. apoi pe jos, cu căruțe și călări, bereștenii și legionarii din Valea Horincii.

A sosit și tatăl meu. Seara eram peste 300 de legionari care au fost încartiruiți în Oancea. Și încă mai soseau.

Fiindu-mi teamă ca nu cumva să ni se desfacă podul de pontoane de peste Prut, făcându-ne astfel imposibilă trecerea, am dispus ca în timpul nopții, un grup de 30 de legionari să ocupe ambele capete ale podului.

Luni dimineața, la ora 8, am trimis înainte un grup de 50 de legionari sub comanda lui Potolea ca să intre în oraș pentru a face poliția adunării. Între timp s-au făcut intervenții pentru a ne opri întrunirea. Era o imposibilitate. La ora 10 ne-am încolonat și am pornit:

În linia I-a, călăreți în număr de 100, cu drapel, toți cu pene la căciulă. Mulți în cămăși verzi. Fiecare avea pe piept o cruce albă făcută din pânză. Aveam înfățișarea unor cruciați, care mergeau în numele crucii, în contra unor puteri păgâne, să scape pe români.

În linia a II-a, veneau pedestrii în coloană de marș, cu drapelul lor, peste 10 la număr.

În linia a III-a, urmau vreo 80 de căruțe, încărcate cu câte 4-5 și 6 oameni, în majoritate locuitori din Oancea, de asemenea cu drapelul lor.

Totul avea aspect de început de bătălie.

Când am ajuns la marginea orașului, o mare de capete descoperite ne-au primit fără urale și fără muzici, într-o impresionantă tăcere de biserică.

Am trecut călări prin mijlocul acestei țărănimi. O parte plângea.

***

Țărănimea aceasta din întreaga Basarabie, nici ea nu a simțit nimic în bine după unire. Căci ieșind de sub stăpânirea rusească, a intrat sub stăpânirea jidanilor. A fost pur și simplu lăsată pradă jidanilor.

De 12 ani este exploatată și suptă de către *comuniștii* jidani, cum nici cel mai tiranic regim cunoscut în istorie n-a exploatat vreo societate omenească.

Orașele și târgurile sunt adevărate *colonii de lipitori* înfipte în trupul istovit al țărănimii.

Și culme a nerușinării, tocmai aceste lipitori s-au transformat în luptători *împotriva exploatării poporului*, în contra terorii care apasă poporul. Aceștia sunt comuniști din Basarabia și din România.

Și mai mult: aceste lipitori pline de sângele supt al românilor întrețin, în presa lor în frunte cu „Adevărul” și „Dimineața” următorul limbaj:

– Noi am trăit și trăim (lipitorile!) în cea mai bună *frăție și armonie* cu poporul român.

– Numai niște *dușmani ai poporului, dușmani ai țării, niște extremiști de dreapta*, vor să strice *această armonie*.

***

Erau pe locul întrunirii peste 20.000 de țărani. Desigur, cea mai mare adunare de oameni pe care o văzuse de la începutul ființei sale acest oraș. Fără manifeste, fără ziare și fără propagandă. Întrunirea s-a ținut într-o mare solemnitate. De o parte, erau așezați în linie călăreții: de altă parte, coloana legionarilor pedestri.

Țărănimea a ascultat descoperită. Nici un cuvânt, nici un gest n-a tulburat această solemnitate. De astă dată colonelul Cornea n-a mai apărut la întâlnirea dată.

Am spus acestei țărănimi basarabene, pe care o vedeam că așteaptă un cuvânt de mângâiere și pe care n-o adunasem eu aici, în numărul acesta covârșitor, ci marile ei dureri:

– Că noi nu vom lăsa-o uitată în robia jidănească în care zace astăzi. Că ea va deveni liberă, stăpână pe rodul muncii ei, stăpână pe pământul ei, stăpână pe țara ei. Că zorile zilei celei noi a neamului se arată. Că în lupta începută, ea să dea numai *credință* – credință până la moarte – și va primi, în schimb, *dreptate și mărire*.

Au vorbit apoi: Lefter, Potolea, Banea, Ifrim, preot Isihie, Victor Moga, Târziu, Hristache Solomon. La urmă a vorbit timp de două ore tatăl meu, desăvârșit ca limbă populară, stil și adâncime.

Apoi am sfătuit țărănimea să se împrăștie prin sate, în cea mai perfectă liniște și ordine, atrăgând atenția că noi am face cel mai mare serviciu jidanilor dacă această impunătoare adunare s-ar sfârși printr-o cât de mică dezordine.

Lumea voia să ne ducă cu ea. Din toate părțile ni se striga:

- Dumnezeu să vă ajute!

Urmăriți de dragostea acestor țărani, am plecat la Oancea, de unde ne-am despărțit. Din acest moment al adunării de la Cahul, tatăl meu a intrat în mișcarea legionară.

Lumea s-a împrăștiat în cea mai perfectă ordine. triumful nostru era mare, mai ales prin liniștea și ordinea în care se desfășurase și se terminase totul. Jidani din Cahul avea însă nevoie *cu orice preț* de scandal, de tulburare și dezordine. Pentru ca să ne compromită acțiunea și să poată determina măsuri în contra ei din partea guvernului.

Văzând însă că oamenii se îndreptă liniștiți către case, doi jidani, desigur puși de rabin, au spart geamurile unui magazin, propriu lor magazin. Ar fi ieșit de aici, în presa din Sărindar: „Dimineața” și „Adevărul”: *Mari devastări la Cahul, Cât pierde țara în fața străinătății!* etc., dacă autoritățile și oamenii noștri ni i-ar fi surprins asupra faptului și n-ar fi fost duși la poliție.

Am dat acest caz de mică importanță în sine, dar de o imensă importanță pentru cei care vor să înțeleagă și să cunoască sistemele de luptă diavolești ale jidanilor. Ei sunt în stare să dea foc unui oraș întreg, pentru ca, aruncând propria lor faptă în spatele adversarului, să compromită o acțiune, care altfel ar duce la rezolvarea completă a problemei jidănești.

Atrag deci atenția legionarilor, să nu se lase provocați, căci noi, numai prin cea mai perfectă ordine vom triumfa. Dezordinea nu înseamnă conflictul nostru cu *jidanii*, ci însemnează conflictul nostru cu *statul*. Or, jidanii de aici vor să ne împingă în *permanent conflict cu statul*. Deoarece statul fiind mai puternic, noi, atrași sau împinși în luptă cu statul, vom fi măcinați; iar ei vor rămâne mai departe ca niște *privitori imparțiali*.

***

La Iași, mă aștepta în poartă câinele meu Fragu, pe care-l aveam de la 1924, martor la toate încercările și luptele prin care trecusem de atunci încoaice.

Aici mi-am rezolvat chestiunile curente de organizare, corespondența cu cuiburile, pe care mi le prezenta în regulă Banea, șeful corespondenței legionare. Banea începuse a prinde bine felul meu de a vedea, în timp de doi ani de corespondență, încât putea rezolva foarte multe chestiuni singur, în această perioadă în care veneam rar la Iași.

DIN NOU ÎN BASARABIA

N-am putut rămâne acasă decât o săptămână, deoarece țărani din Basarabia au trimis delegați, scrisori și telegrame după mine. Ei s-au legat cu atâta nădejde de mișcare aceasta, cu atâta sfințenie, cum nu-și poate cineva imagina.

În două săptămâni de la prima intrare în Cahul, vestea despre legionari s-a dus ca fulgerul prin toată masa creștină a Basarabiei de jos. Din sat în sat, până la marginea Nistrului. Vestea unui început de mântuire din sclavia jidănească a aprins inimile bieților țărani.

Își legaseră până atunci nădejdea de Partidul țărănesc, crezând că ei, țărani, când va veni la putere acest partid al lor, vor căpăta dreptate. După 8 ani de chinuri, de lupte, de nădejdi în acest partid, au descoperit ceva *îngrozitor* pentru sufletul lor: că au fost *trădați, înșelați*: că în dosul numelui de partid țărănesc se ascund interesele jidănimii. Partidul „La țăranul român cu perciunii de jupân”. Așa în botezase profesorul Cuza.

Te cuprindea jalea să fi văzut această strivire de credință în inimile țărănimii, în momentul în care, după 8 ani, a înțeles că buna ei credință fusese înșelată.

Iată-ne deci din nou la Berești și apoi cu mașina pe malul Prutului, la Rogojeni, unde mă așteptau peste 200 de călăreți sub conducerea lui Ștefan Moraru și a lui Moș Cosa. Adunați de prin toate satele din jur.

– Să mergem până la Nistru, spuse unul.

– Da! Vom merge, îi răspund.

Acum îmi încolțește pentru prima oară gândul să fac o expediție în stil mare cuprinzând toată Basarabia de sud, de la Tighina până la Cetatea Albă.

Întors la Iași, mă muncește mereu acest gând: cum aș putea face să străbat Basarabia până la Nistru?

O singură problemă e grea: cum aș putea proceda ca să nu ne oprească autoritățile, să nu ne batem cu statul, cu armata?

Atunci mă gândesc să lansez o nouă organizație națională, pentru combaterea comunismului jidănesc, în care să intre și „Legiunea Arhanghelul Mihail” și oricare alte organizații de tineri, peste deosebire de partide. În modul acesta socoteam că ne puteam strecura în Basarabia.

Ce nume să-i dăm acestei organizații? Discut cu legionarii în sala căminului. Unii spun: „Falanga anticomunistă”, alții, alte denumiri. Crânganu spune: „GARDA DE FIER”.

– Acesta să fie!

Acum pregăteam această acțiune anticomunistă, nu antimuncitorească. Pentru că eu, când zic comuniști, înțeleg jidani.

Pentru a obține autorizația intrării în Basarabia, înlăturând astfel conflictele cu autoritățile, peste câteva zile m-am prezentat în audiență la Dl. Vaida Voevod, pe atunci Ministru de Interne. De la Ionel Brătianu, era al doilea om politic de talie mare pe care-l vedeam.

M-a reținut trei ore. Am înțeles că era greșit informat și asupra noastră și asupra problemei jidănești, pe care nu o cunoștea în adevărata ei lumină.

Pe noi ne credea niște tineri zvăpăiați, care vrem să rezolvăm problema jidănească prin spargeri de geamuri. I-am explicat atunci cum vedem noi problema jidănească. Cum ea este o problemă de viață și de moarte pentru români. Cum numărul lor e copleșitor și inadmisibil; cum au desființat clasa de mijloc, orașele românești. I-am spus proporția dintre creștini și jidani la Bălți, Chișinău, Cernăuți, Iași; pericolul pe care-l reprezintă în școli, amenințând cu înstrăinarea clasei conducătoare românești și cu falsificarea culturii noastre.

I-am explicat și modul cum vedem noi rezolvarea. A înțeles din primul moment despre ce este vorba. Dar, deși unui om de valoarea sa nu-i trebuie mult ca să înțeleagă esența lucrurilor, totuși, eu cred că el nu va putea niciodată complet, pentru că așa e în firea lucrurilor: ochii de la 1890 nu mai văd la fel u cei de la 1930. Sunt chemări, sunt îndemnuri, sunt porunci mute, pe care numai tineretul le aude și le înțelege pentru că numai lui i se adresează. Fiecare generație cu ei în lume. De aceea, poate, nu avea suficientă încredere în noi.

Am obținut aprobarea marșului în Basarabia, după ce bineînțeles, mi-am luat angajamentul că se va păstra cea mai perfectă ordine.

Peste câteva zile am făcut un manifest către tot tineretul țării.

FRĂMÂNTĂRI ÎN MARAMUREȘ

Între timp încep mari frământări în Maramureș.

Un alt colț de țară românească, peste care moartea își întinsese aripa. Acolo, jidănimia a cuprins satele. A pus stăpânire pe pământuri, pe munți, pe stânile din munți. Românii, ajunși în stare de sclavie, se retrag tot mai mult în fața năvălirii iudaice și se sting încet, încet, lăsând moșiile lor moștenite de la Dragoș Vodă în mâinile năvălitorilor. Nici un guvern nu se mai interesează de ei, nici o lege nu-i apără.

***

La începutul lui iunie 1930, la poarta casei mele de la Iași, se oprește o căruță cu doi cai. Din ea se coboară doi preoți, un țăran și un tânăr.

Îi primesc înăuntru. Se recomandă preot ortodox Ion Dumitrescu, preot unit Andrei Berinde și țăranul Nicoară.

– Venim cu căruța din Maramureș. De două săptămâni suntem pe drum: suntem amândoi preoți în Borșa, unul unit și altul ortodox. Nu mai putem de mila

nenorociților de români din Maramureș. Am făcut memorii peste memorii. Le-am adresat pe unde ne-a tăiat capul: Parlament, Guvern, Miniștri, Regență.

De nicăieri, nici un răspuns. Nu știm ce să mai facem. Am venit cu căruța până aici, al iași, să rugăm studențimea română să nu ne lase. Vorbim în numele a mii de țărani din Maramureș, care au ajuns la disperare. Suntem preoții lor. Nu putem închide ochii la ceea ce vedem. Ne moare neamul. Și ni se frânge inima de milă.

I-am găzduit câteva zile și le-am spus:

– Singura soluție pe care o văd este să-i organizăm și să încercăm a le ridica moralul. Ei să știe că nu duc singuri lupta; că noi îi sprijinim; că luptăm pentru ei și că soarta lor depinde de biruința noastră.

În urmă le-am trimis, pentru organizare, pe Totu și Eremeiu. Iar mai târziu pe Savin și pe Dumitrescu-Zăpadă. Mii de țărani din Borșa și din toate văile se înrolau în organizație.

Jidanii și-ai dat seama de primejdia unei renașteri românești și au început a provoca. Văzând că sistemul nu le reușește, atunci au recurs la un mijloc infernal. Au dat foc Borșei, aruncând vina asupra românilor. Ziarele jidănești au început imediat să țipe. Să ceară măsuri energice contra românilor, care vor să facă pogromuri.

Preoții amândoi au fost atacați de jidani, batjocoriți, loviți și mai apoi alungați mai mulți kilometri și bătuți cu pietre. La urmă au fost arestați ca agitatori și închiși amândoi în temnița din Sighetul Marmației. De asemenea au fost arestați: Savin și Dumitrescu-Zăpadă și câteva zeci de țărani fruntași. Totu și Eremeiu au fost și arestați la Dorna și închiși în arestul de la Câmpulung. „Adevărul” și „Dimineața” încep o adevărată canonadă de minciuni și infamii puse în sarcina preoților și a arestaților.

Toate protestele noastre: telegramele, memoriile etc., n-au nici un rezultat, din cauza țipetelor, larmei și presiunilor jidănești.

MARȘUL ÎN BASARABIA

20 IULIE 1930

În vederea marșului pe care urma să-l facem, dau un „ordin de marș” pe care-l public în „Pământul Strămoșesc”.

Extrag din el:

1. Mergem să trecem Prutul în sunetul vechiului imn al unirii românești „Hai să dăm mână cu mână cei cu inima română”.

Mergem să facem o vizită satelor între Prut și Nistru, să le ducem cântecele noastre și să legăm frăție de legionari cu urmașii lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

2. Durata marșului, o lună.

3. Formație pe 7 coloane puternice, la interval de 20 km.

4. Trecerea Prutului prin 7 puncte. Coloana din dreapta cu direcția și obiectivul de atins: Cetatea Albă, coloana din stânga, direcția și obiectivul: Tighina.

5. Modul de înaintare, marșul pe jos de la Prut până la Nistru.

6. Data plecării, 20 iulie, dimineața. Trecerea Prutului la ora ce se va anunța.

.....

În momentul în care jidănia a luat cunoștință de faptul că noi voim să intrăm în Basarabia pentru a trezi conștiința românilor, presa jidănească a pornit în contra noastră un uragan de atacuri. Calomnii, minciuni, ațâțări, s-au abătut fără încetare timp de o lună peste noi.

Aceste atacuri s-au îndreptat deopotrivă și în contra d-lui Vaida. Jidanii cereau ca dl. Vaida să fie imediat debarcat de la Ministerul de Interne, mai mult, „dat peste bord”, pentru îndrăzneala de a fi aprobat ca noi, tinerii români, să intrăm în Basarabia pentru a duce un cuvânt românesc de bine, de mângâiere, de nădejde, părinților și fraților noștri de peste Prut.

Basarabia e dată economicște și politicște în stăpânirea absolută a jidanilor. Orice încercare de dezrobire românească, orice atingere a acestei negre stăpâniri, este considerată ca o crimă. Sub presiunea atacurilor și uneltirilor presei jidănești, *marșul în Basarabia* a fost interzis, tocmai în ziua în care legionarii porniseră din toate părțile spre Prut.

Am făcut atunci următorul protest pe care l-am lansat în capitală:

LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL

„GARDA DE FIER”

UN APEL ȘI UN AVERTISMENT

ROMÂNI DIN CAPITALĂ,

„Marșul *Gărzii de Fier*, care trebuia să aibă loc în Basarabia a fost oprit. Inamicii unei Români sănătoase și puternice au triumfat. Jidănașii din Sărindar, de la *Lupta, Adevărul, Dimineața*, acești otrăvitori ai sufletului românesc, de o lună de zile

amenință, de o lună de zile *insultă*, de o lună de zile ne *pălmuiesc* sufletele, aici la noi acasă.

Din căpuși înfipite în sânul cestei nații, s-au transformat în monopolizatorii înțelegerii intereselor superioare ale patriei și cenzuratorii nepoftiți ai tuturor actelor de guvernământ.

La Turda au cerut guvernului să oprească demonstrația, sub motiv că se aprinde Ardealul; *la Cahul*, că se începe revoluția în Basarabia; *la Galați*, că se vor naște măceluri și pogromuri.

Pretutindeni au rămas niște provocatori ordinari, Legiunea păstrând o ordine și o disciplină desăvârșite.

Astăzi ne îndreptăm spre Nistru, pentru ca să *întoarcem Basarabia cu fața spre București*.

Dar, acestor mercenari ai comunismului, nu el convine aceasta.

Basarabia trebuie să rămână pradă bolșevismului și să privească spre Moscova, pentru ca ei să continue a teroriza cu provincia dintre Prut și Nistru întreaga politică a României.

ROMÂNII

Politicianismul venal și pervers, acest putregai care ne infectează viața, îi secundează, din calcul meschin de interes electoral și dintr-un înjositor spirit de servilism, în opera lor de dezmembrare a țării și înstrăinare a pământului nostru strămoșesc. Spirit și calcul care au dat România, de 50 de ani încoace, pe mâna veneticilor de peste hotare.

Priviți!... se mișcă astăzi mucenicii din Maramureș și Bucovina! Își plâng pe drumuri amarul de robie în care i-a aruncat ticăloșia tuturor conducătorilor de țară; nu pentru că i-ar fi uitat, ci pentru că i-au vândut.

Nu vi se pare cel puțin straniu, că nu s-a găsit un singur glas în această țară, care să vină cu un cuvânt de mângâiere pentru ei? Și nu vi se pare cel puțin o nerușinare, a reduce toată chestiunea din Maramureș la „instigatorii” Nicolae Totu și Eremeiu? Ei sunt vinovații? Dar politicianismul care a înșelat în fiecare zi, de 12 ani, nu este vinovat? Dar sutele de mii de venetici, jidani, care au venit peste capul lor ca lăcustele, să le ia pământul rămas de la strămoși și să-i robească, aceștia nu sunt instigatori și provocatori? Dar domnii din Săringar care necinstesc mândria noastră de stăpânitori în țara aceasta, aceștia nu sunt provocatori?

ROMÂNII,

Iată un exemplu tipic din care se poate vedea adevărata cauză a „dezordinilor” din Bucovina și Maramureș.

Universul din 17 iulie 1930 publică următoarea statistică: *la Cernăuți*: copii în vârstă de școală, curs primar: 12.277 din care români (băieți și fete) 3.378 iar restul de

8.825 străini. Ce dovadă de copleșire a elementului românesc din nordul țării mai doriți? Unde voiți să fugă din fața acestei năvale uriașe și ucigătoare sufletul neamului românesc? Îi bârșiți și îi loviți și-i ofensați, că s-ar ridica pentru pâine și „situație economică proastă”, când în realitate ei se înalță cutezător, să apere ființa românismului la granița de nord. Pentru ce nu s-a găsit nici un bărbat politic să-i spuie Majestății Sale adevărul:

MĂRIA TA,

Nenorociții aceștia nu cer pâine. Cer dreptate! Cer eliberarea suflatului românesc care trage să moară, înăbușit în Maramureș și Bucovina. Cer măsuri în contra sutelor de mii de jidani, ghiftuiți, rotunzi și albi va viermii, care-i sfidează în fiecare zi în sărăcia lor, sub protecția tuturor autorităților românești.

Desigur, știu ei bine, domnilor ziarști, că nu prin manifestări violente vor putea rezolva o asemenea problemă: dar ajunși la limita de pe urmă a răbdării, ei vor să impună o *conducere românească României*; să forțeze legiferarea românească: legi de protecție a elementului românesc în România.

DOMNILOR DIN SĂRINDAR,

Poate voiți ca prin insultele neîncetate cu care răniți sufletele românești, să mă vedeți într-o bună zi în fruntea sfinților răsculați din Maramureș? Să știți că în clipa aceea v-a sunat ceasul și v-a sunat și scândura!

În orice caz, dacă legile vi se par insuficiente ca să vă poată domoli, eu vă declar că am destulă putere pentru ca să vă pun la locul vostru și să vă fac să înțelegeți în ce țară trăiți.

Dacă nu vă liniștiți, voi chema în contra voastră tot ce este viu în țara asta, hotărât să lupt prin toate armele pe care mi le va pune la dispoziție mintea.

ROMÂNI,

O *Românie nouă* nu poate ieși din culisele partidelor, după cum *România Mare* n-a ieșit din calculele politicianilor, ci de pe câmpiile de la Mărășești și din fundul văilor bătute de grindina de oțel.

O *Românie nouă* nu poate ieși decât din luptă. Din jertfa fiilor săi.

De aceea, *nu politicianismului* mă adresez astăzi. Ci ție, *soldat. Înalță-te! Istoria te cheamă din nou Așa cum ești. Cu mâna ruptă. Cu piciorul frânt. Cu pieptul ciuruit. Lăsați-i pe neputincioși și pe imbecili să tremure.*

Voi, dați lupta cu bărbăție.

În curând, *Garda de Fier* vă va chema la o mare întrunire în *București* întru *apărarea maramureșenilor*, copiii lui Dragoș Vodă și a *bucovinenilor*, fiii lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

Scrieți pe steagurile voastre: *Străinii ne-au copleșit. Presa înstrăinată ne otrăvește. Politicianismul ne omoară.*

Sunați din trâmbițe alarma. Sunați din toate puterile.

În clipa când dușmanii ne copleșesc și politicienii ne vând, români, strigați cu înfrigurare ca pe potecile munților, în ceasurile de furtună:

PATRIA! PATRIA! PATRIA!

Corneliu Zelea Codreanu

Șeful Legiunii”

ATENTATUL CONTRA MINISTRULUI ANGHELESCU

IULIE 1930

În seara zilei în care afișasem manifestul, mă găseam la Centrul Studențesc. Stăteam de vorbă cu câțiva studenți. Își face apariția și tânărul Beza. La un moment dat își scoate insigna organizației „Vlad Țepeș” și o aruncă:

– De astăzi înainte, nu mai am nimic cu „Vlad Țepeș”, îmi dau demisia.

Pe mine, gestul nu m-a impresionat. Întâi, pentru că Liga „Vlad Țepeș” mi s-a părut ceva neserios și cu atât mai mult tineretul „Vlad Țepeș”, despre a cărui existență m-am îndoit chiar din primul moment. O demisie din acest tineret mă lăsa complet rece.

După mai multe minute, tânărul intervine din nou în discuție, spunând că ar voi să devină legionar, dacă eu n-aș avea vreo obiecțiune. I-am dat un răspuns vag, care să ocolească un refuz. Dogma legionară îmi impune rezervă la orice nouă cerere de intrare în Legiune și cu atât mai mult în cazul de față.

Cu câteva săptămâni înainte, îl mai văzusem pe Beza la un mic restaurant, unde mă întreba dacă n-ar fi bune să-l împuște pe Stere. Nu l-am luat în serios nici atunci.

La plecare m-a invitat să dorm la el. Am refuzat. M-am culcat la mediciniști. A doua zi pe la 12, aud strigând pe vânzătorii de gazete: „Atentatul contra ministrului Anghelescu”. Cine? Beza. Cum? A tras câteva focuri fără să-și atingă victima decât superficial.

De ce? Nu știam. Mă interesez. Aud: conflict între macedoneni și Anghelescu pe tema „Legii Dobrogei noi”, prin care se încalcă interesele românilor din Dobrogea. Pe Anghelescu nu l-am cunoscut niciodată, după cum nu-l cunosc și nu l-am văzut nici până în ziua de astăzi. Peste două zile sunt chemat la instrucție. În buzunarul lui Beza s-au găsit manifeste de ale „Gărzii de Fier”. Explic judecătorului de instrucție și

dau o declarație. Nu am nici o cunoștință și nici o legătură. Nu cunosc nici măcar mobilul care l-a îndemnat. Mi se dă drumul. Mă gândesc: cum poate cădea năpasta pe om. Dacă aș fi primit invitația lui Beza de a dormi la el? Deveneam autor moral. Orice argument expus de mine întru apărare ar fi fost de necrezut. Mai ales că faptul coincidea cu oprirea marșului în Basarabia.

A doua zi, spre marea mea surprindere, citesc în „Dimineața” cu titlul pe jumătate de pagină: *Corneliu Codreanu înfierează fapta lui Beza*. Rămân uluit. Mă duc la judecătorul de instrucție și-i spun:

- Domnule judecător, sunt foarte mirat că a putut ieși, de aici, de la dvs., dintr-o instrucție secretă, o informație inexactă. Eu nu am înfierat fapta lui Beza. Nu am eu chemarea de a înfiera fapta lui Beza!
- Nu am dat nici o informație. Sunt invenție de ale presei.

Dar pot să fie eu călcat în picioare de presa jidănească? Chiar dacă am cunoscut pe cineva numai câteva minute, chiar dacă nu am avut nici un fel de legătură cu el, nimeni nu mă poate forța să ca să mă reped ca o canalie asupra lui , într-un asemenea caz și să-l înfierez. Nu vreau. Poate s-o facă toată lumea, afară de mine, pentru că nici nu știu despre ce este vorba și pentru că trecutul meu, în care am fost pus în aceeași situație de a trage, mi-a luat dreptul de a înfiera pe alții. Voi face un nou avertisment.

În aceeași zi am tipărit un manifest pe care l-am împrăștiat în capitală:

AL II-LEA AVERTISMENT

„Deoarece presa a îndrăznit din nou să mistifice adevărul, susținând că eu aș fi „înfierat” gestul lui Beza, țin să dau următoarele lămuriri:

Dacă Dl. Ministru Anghelescu o fi având motive de a fi supărat, cred că cel puțin tot atâtea motive are și tânărul Beza, atât în fața justiției cât și în fața sufletului românesc.

Declar că nu înțeleg să iau apărarea celui dintâi, înfierând pe cel de-al doilea, ci că voi apăra pe tânărul Beza și cauza lui cu toată căldura sufletului meu și cu toată puterea.

Iar voi, din Sărindar, înscrieți în răbojul răfuielilor apropiate al doilea avertisment.

Corneliu Zelea Codreanu”

În urma acestor două avertismente raporturile mele cu Dl. Vaida s-au rupt. Dl. Vaida s-a supărat pe mine. Eu nu puteam însă proceda decât așa cum îmi dicta conștiința.

Chemat din nou la instrucție, am fost arestat. Iată-mă, așadar, din nou în dubă spre Văcărești. În aceeași dubă mai erau încă șapte tineri cu care fac cunoștință: Papanace, Caranica, Pihu, Mamali, Anton Ciumetti, Ficata și Ghețea. Făcuseră un manifest de solidarizare cu Beza. Am pășit din nou pe sub aceleași porți, ca și acum 7 ani în urmă, cu ceilalți 5 camarazi și printr-o întâmplare am fost dus în aceeași celulă în care stătusem atunci. A doua zi, am intrat în fabrică și am văzut icoana Sfântului Arhanghel Mihail, de la care am pornit acum 7 ani, când eram copil.

***

Aici, în închisoare am cunoscut bine pe acești tineri aromâni, plecați din Munții Pindului. Cultură aleasă, o înaltă sănătate morală, buni patrioți. Construcție de luptători și de viteji. Oameni de jertfă.

Aici am cunoscut îndeaproape marea tragedie a macedo-românilor, această ramură românească, ce de mii de ani, singură, izolată în munții ei, își apără, cu arma în mână, limba, naționalitatea și libertatea.

Atunci l-am cunoscut pe Sterie Ciumetti, pe care Dumnezeu l-a ales, pentru sufletul său bun și curat ca roua, să fie, prin tragica sa moarte și chinuire, cel mai mare martir al mișcării legionare, la României legionare.

Aici gândurile și inimile noastre s-au înfrățit pentru totdeauna. Vom lupta împreună pentru neamul nostru întreg din Pind și până dincolo de Nistru. Nici plângeri, nici petiții, nici intervenții pe la toate guvernele, surde pentru românii de peste hotare sau de aici, ci numai o nație românească puternică și stăpână va putea rezolva toate probleme românești de pretutindeni. Atunci, acești români, răzlețiți în lumea largă, vor fi aduși în țară. Căci este nevoie de sângele lor al tuturor aici, unde românimea se luptă cu moartea. Și e bine să se știe că în această luptă, au putut exista guverne care au deschis larg porțile țării pentru miile de jidani și care în același timp, au interzis intrarea în țară a românilor de peste hotare.

***

Toate forțele oculte erau în joc pentru ca, presând asupra justiției, să obțină condamnarea mea.

Noua mea arestare și încarcerare la Văcărești a creat o stare de mare satisfacție în rândurile jidănimii. Sunt atacat și insultat în toate foile de orice jidănaș obraznic. Mă atacă și foile românești din slujba partidelor, pentru ca să placă jidanilor.

***

Mise fixează termenul de judecată. Încep aceleași pregătiri. Aștept ca Nelu Ionescu, care mă apără în toate procesele începând de la 1920, să vină la Iași. La rugămintele studenților s-au mai înscris în apărarea mea și dl. Mihail Mora.

Procesul meu este, ca totdeauna, un asalt iudaic pentru a se obține o condamnare. O cât de mică condamnare, cer jidanii de la „Adevărul”. Numai ca să poată spune că mișcarea condusă de mine este anarhică, uzând de mijloace ilegale de acțiune.

Mișună jidanii pe sălile Ministerului de Justiție cu tot felul de intervenții. În fața lor magistratura română stă dreaptă și neînduplecată. Sunt achitat.

Procurorul face însă apel. Sunt reținut mai departe la Văcărești.

Presiunile și intervențiile puterii iudaice se măresc. Sunt dus din nou la judecată. Procurorul Praporgescu, la judecarea apelului, pentru a face pe placul acestei puteri, m-a așezat în boxă cu escrocii, hoții de cai și pungășii de buzunare. Trei ore i-au judecat pe aceștia, în care timp am fost obiectul privirilor ironice și sfidătoare a zeci de jidani. La urmă abia s-al luat procesul meu. Am fost din nou apărat de d-nii Mihail Mora și Nelu Ionescu. Procesul s-a terminat cu o nouă achitare. După aproape o lună și jumătate de închisoare, am fost eliberat. Am plecat acasă.

***

După acestea, cu Nelu Ionescu, Gârneață, Moța și Ibrăileanu, am pornit cu camioneta la Sighetul Marmației să ne interesăm de soarta celor doi preoți care se aflau închiși într-o mizerie înspăimântătoare. Nu venea nimeni să-i vadă, să le aducă de mâncare. Preotul Dumitrescu avea soția bolnavă și doi copii mici. O casă, fără pâine, fără bani, fără medicamente, din mila oamenilor. Soartă de preoți creștini, ridicați întru apărarea crucii, a bisericii și a neamului lor! La fel de tristă era și soarta celorlalți 10 țărani fruntași arestați.

Afară, jidănimea triumfa. Se strângeau bani în țară și străinătate. Guvernul dădea bani pentru „nenorocii de jidani” de la Borșa, pentru ca să-și facă case noi din piatră, cu etaj, în timp ce bieții țărani români mănâncă pâine din făină de lemn amestecată cu rumegătură de ovăz.

Eu, care am văzut atunci acest Maramureș românesc, gemând și zbatându-se în ghearele morții, nu pot decât să îndemn pe toți oamenii politici, pe toți membrii învățământului, pe toți preoții, pe studenți, ca și pe elevii de școală, ca și pe toți procurorii umanității, care vin să ne cenzureze viața politică:

– Mergeți cu toții și vizitați Maramureșul. Puneți arbitru pe orice om din lumea întreagă, să răspundă dacă e admisibil ca în Țara Românească, să se petreacă cu românii ce se petrece în Maramureș.

După patru luni de zile, preoții au fost transportați în închisoarea din Satu Mare. Acolo s-a judecat procesul lor, în care mai erau implicați 50 de țărani și tărânci cu copii în brațe, și 20 de jidani. Au pledat în procesul acesta profesorul Cătuneanu, Ion Moța, un avocat din localitate și eu, pentru români, și patru avocați jidani pentru cei 20 de acuzați ai lor. După opt zile cu toții au fost achitați, deoarece tot ce li se pusese în sarcină nu era adevărat.

DIZOLVAREA LEGIUNII ARHANGHELUL MIHAIL ȘI GĂRZII DE FIER

11 IANUARIE 1931

Între timp, dl. Vaida, sub presiunea atacurilor jidănești, a fost scos de la Ministerul de Interne și tot prin aceeași presiune, înlocuit cu dl. Mihalache, care prin manifestările din ultimul timp *lăsa să se întrevadă că nu se va sfii să întrebuițeze față de noi metode de „mână tare”*. Acest moment sosise.

Tânărul Dumitrescu-Zăpadă, care fusese arestat la Sighet, exasperat de minciunile, atacurile, injuriile presei jidănești, fără să întrebe pe nimeni, fără să spună un singur cuvânt cuiva, ia un revolver pe care-l găsește la întâmplare, pleacă la București, intră în cabinet la Socor și trage un foc de revolver în acesta. Revolverul era însă stricat. La al doilea glonte s-a defectat.

Era în timpul sărbătorilor Crăciunului, după un an de zile, în care timp nu stătusem acasă nici o lună. Voiam să fac sărbătorile în familie. Eram la Focșani, pregătindu-mă să plec spre casă, când citesc în ziare cele întâmplate la București. Am fost imediat chemat la judecătorul de instrucție, Papadopol. S-a dovedit că nu aveam nici un amestec în cele întâmplate. Mi s-a dat drumul. Am plecat din nou la Focșani, unde din ordinul d-lui Mihalache și fără nici un motiv, am fost înconjurat de poliție, în casă la Hristache Solomon și timp de 8 zile n-am putut ieși afară.

Domnul Mihalache dizolvase Garda de Fier și Legiunea, printr-un jurnal al Consiliului de miniștri. S-au făcut percheziții la toate organizațiile, s-au ridicat scriptele, s-au sigilat sediile. Acasă la Iași precum și la Huși mi s-au răscolit până și pernele și saltelele. Pentru a cincea oară mi se răvășea casa, luându-mi-se tot ce era în legătură cu mișcarea, până la cele mai mici însemnări pe care le aveam. Saci întregi, plini de acte, scrisori, hârtii, au fost ridicate din casele noastre și duse la București. Dar ce puteau să găsească la noi ilegal sau compromițător? Noi lucram la lumina zilei și tot ce aveam de spus, spuneam în gura mare. Credința noastră ne-o mărturiseam tare în fața lumii întregi.

De la Focșani, la 9 ianuarie, am fost dus de agenți la București și acolo, după un interogator de 12 ore, arestat și trimis iar la Văcărești. Au mai fost aduși a doua zi legionarii din județele în care lucrasem cel mai mult: Lefter, de la Cahul; Banea, de la Iași; Stelescu, de la Galați; Amos Pop, din Turda; Totu și Dănilă.

O nouă lovitură aspră dată în moalele capului, unei organizații românești, care nu făcuse nimic ilegal, ci numai *încercase să-și ridice fruntea în contra hidrei iudaice*. O nouă încercare a neamului acesta de a se ridica, prin tineretul său, din robie, se prăbușea sub loviturile unui român, Ministru de Interne, în aplauzele unanime ale jidănimii din țară și din străinătate.

Și de această dată, furia pentru nimicirea noastră s-a pornit necruțătoare. Nici un mijloc n-a fost cruțat pentru a ne distruge. Nici o infamie. Și nu eram vinovați cu nimic. Pătrundeau până la noi foile jidănești care ne atacau cu violență, bătându-și joc de noi și de adevăr; iar noi nu puteam face nimic. Nu puteam răspunde nimic.

Cu brațele încrucișate între patru pereți de închisoare, priveam cum merg asupra noastră insulte și acuzații peste acuzații, care de care mai grozave.

*

Pentru a arăta măsura infamiei presei jidovești din acea vreme, este suficient ca din multiplele încercări făcute cu intenția de a ridica în contra-ne opinia publică și de a forța condamnarea noastră, s redau următorul fals ordinar săvârșit de ziarul „Dimineața” și apoi reprodus și comentat de celelalte.

Atrag atențiunea că niciodată n-am conceput, scris și iscălit un asemenea ordin. Nu-mi aparține nici un cuvânt. El este pe de-a-ntregul născocit de jidănimе.

Îl reproduc în întregime astfel cum a apărut cu comentariile ziarului dimineața:

„UN DOCUMENT EDIFICATOR

În legătură cu scopurile și mijloacele uzitate de organizația *Arhanghelul Mihail*, suntem în măsură să publicăm un document senzațional emanat de la legiunea din Iași.

Este vorba de o circulară trimisă la Câmpulung și Ludoșul Mare de către *Legiunea Arhanghelul Mihail* din capitala Moldovei:

Legiunea Arhanghelul Mihail

Sediul Iași (Râpa Galbenă)

Căminul Cultural Creștin

245/930 ad circulandum

Copie

Pentru răspunsuri adresați

Corneliu Zelea Codreanu

Str. Florilor 20, Iași

– prin cifru –

Către

Batalionul II Câmpulung

Batalionul III Ludoșul de Mureș

Avem onoare a vă aduce la cunoștință următoarele:

Luând în considerare că autoritățile civile cât și cele militare au slăbit în vigilența lor prin faptul că noi am intervenit pe lângă unele personaje suspuse – atât la Ministerul Internelor, cât și din (e vorba de o altă autoritate înaltă N.R.) – trebuie ca să dublăm forțe mari de propagandă și instigații abuzând de această ocazie, care nu suntem siguri că într-o bună zi din nou se va întoarce contra noastră. Prin urmare fără nici o ezitare și pierdere de timp, veți face următoarele:

1. Veți întocmi tablouri de companii și plutoane de toți legionarii care au depus jurământul. Aceste tablouri le veți înainta Legiunii până la 1 noiembrie cor. care se vor centraliza apoi pe regiuni.
2. Batalionul II. va convoca la Câmpulung pe principalii conducători: Robota, Popescu, Șerban, Despa, iar absolut în secret pe comisarul Nubert, Vatra Dornei și pe șeful postului Poiana Stampii, Păduraru Gheorghe. Le veți comunica că Legiunea a luat dispozițiuni în schimbarea planului de lucru. De acum se va lucra prin conspirații absolut în secret, nu veți mai ține întruniri publice și nici propagandă – veți lua contact mutual cu toți legionarii șefi de cuiburi – punându-le în vedere să mențină aceeași stare de revoltă între țărănime.

Lovitura decisivă se va da în toamna aceasta cu ocazia schimbării guvernului Mironescu.

3. Bat. III, veți convoca pe dl. Profesor Matei, Moga Victor, Moga Tănase și comandantul plutonului din Grindeni – din Urca, veți chema doar pe comerciantul Moldovan. În secret se va chema serg.-instr. Jandarm Constantin, de la postul Ludoș – comunicându-le (ca la Bat. II).
4. De 2 ori pe săptămână veți scoate tineretul legionar la exerciții pe teren – (islaz) sau alte locuri – pregătindu-l și explicându-i mărețul nostru scop, îmbărbărându-l.
5. Șeful marelui stat major pe lângă Bat. III va termina cât mai repede posibil cu lucrările ce a fost însărcinat verbal și cu ord. secr. nr. 7/1930 în cazul că ecrazitul nu a fost îndeajuns veți cere din nou persoanei cunoscute.
6. Prin corespondență veți încunostiința și pe d. dr. Iosif Ghizdaru de la Sighișoara despre cele de mai sus, trimițându-i și un raport detaliat asupra activității de la Ludoș – la Sighișoara va lua ființă Bat. IV sub conducerea d-lui dr. Ghizdaru.
7. Acest ordin îl veți arde imediat după primire.

Fiți prudenți, o armată de spioni jidani s-au pus în urmărirea acțiunii noastre – nu stați de vorbă și nu primiți pe nimeni care nu are semnătura mea.

Sus inimile, trăiască Legiunea și cu Dumnezeu înainte!

Iași. 7 octombrie 1930.

Comand. Leg.

(ss) Corneliu Zelea Codreanu

Şeful stat Major şi secretar

(ss) Gârneaţă

Reiese clar din această circulară că legiunea *Arhanghelul Mihail* a pregătit acţiuni criminale apropiindu-şi pentru aceasta pe unii dintre funcţionarii publici.

Deşi tardiv, autorităţile sunt deci datoare să identifice pe absolut toţi funcţionarii publici care s-au pus în serviciul criminalei acţiuni a legiunii *Arhanghelul Mihail* şi să aplice sancţiunile cele mai severe.”

**

Îmi dădeam seama că situaţia era grea. Organizaţia dizolvată, sediile sigilate, percheziţii prin toate părţile.

Opinia publică zăpăcită complet în faţa ţipetelor jidanilor şi înmărmurită de acuzaţiile pe care aceştia ni le azvârleau, înclina să creadă de adevărate toate aceste odioase înscenări.

Pe deasupra, în închisoare, mizerie, frig, umezeală, lipsă de aer şi de lumină, lipsă de aşternut. Trebuia o mare intervenţie ca să putem căpăta nişte paie pentru a pune în saltele şi nişte rogojini pentru a acoperi igrasia de pe pereţi.

1931 începuse în închisoare sub ploaie de minciuni, de insulte şi de lovituri ale jidanilor.

I-am dus, şi de rândul acesta, pe noii camarazi care mă întovărăşeau în noua mea încercare, să vadă icoana şi toate locurile pline de amintiri pentru mine.

Era desigur greu şi pentru ei. Dar, răspunderea lor nu era decât pentru ei şi cu mult mai mică. Ţinta care trebuia sfărâmată şi nimicită eram eu.

Simţeam cum din nou se adună nori negri deasupra noastră, cum din nou şi cu mai multă îndârjire se prăvăleşte asupra noastră o lume duşmană, care vrea să ne piardă.

Singurul sprijin, în mijlocul acestor infernale uneltiri şi uriaşe asalturi, l-am găsit numai în Dumnezeu. Începem să postim, post negru, toate vinerile. Iar în fiecare noapte la ora 12, să citim Acatistul Maicii Domnului.

Afară, legionarii din capitală în frunte cu Andrei Ionescu, Ion Belgea, Iordache, Doru Belimace, Victor Chirulescu, Cotigă, Horia Sima, Nicolae Petraşcu, Iancu Caranica, Virgil Răculescu, Sandu Valeriu, fac eforturi uriaşe pentru a lumina opinia publică derutată de presa Sărindarului.

Și în același timp devotatul și neclintitul Fănică Anastasescu – nelipsit de la toate încercările prin care am trecut – caută să ne îmbunătățească starea materială din închisoare.

Iată vina ce mi se puneă în sarcină, prin:

MANDATUL DE ARESTARE NR. 194

.....

„Având în vedere actele de procedură penală adresate contra lui Corneliu Zelea Codreanu, avocat din Iași, în etate de 31 ani, prevenit că a comis faptul că a *încercat a întreprinde o acțiune împotriva formei de guvernământ* statornicită prin Constituție și a încercat a face agitațiuni din care putea rezulta un *pericol pentru siguranța publică* prin organizarea unei asociațiuni *Legiunea Arhanghelul Mihail – Garda de Fier*, având ca scop întronarea unui *regim dictatorial*, ce urma să fie impus la un moment voit de el, prin *mijloace violente*, în care sens partizanii erau pregătiți și îndemnați, prin instrucție quasi-militară, ordine, directive și cuvântări, precum și prin publicațiuni, afișe, embleme, discursuri în întrunirile organizate sau întrunirile publice.

Având în vedere că acest fapt e prevăzut de art. 11 aliniatul II din legea pentru reprimarea unor noi infracțiuni în contra liniștii publice, cu închisoare de la 6 luni, până la 5 ani și cu amendă de la 10.000, la 100.000 lei și cu interdicțiune corecțională.

Considerând că din cercetările făcute rezultă sarcini și indicii grave de culpabilitate, contra lui Corneliu Zelea Codreanu și că pentru a împiedica pe numitul să nu comunice cu informatorii și martorii ce urmează a fi audiați, cum și în interesul *siguranței publice*, este în interesul instrucțiunii, ca numitul inculpat, până la noi dispozițiuni, să fie deținut în casa de opreală;

Ascultând și concluziunile D-lui Procuror Al. Procop Dumitrescu și dispozițiunile art. 93 procedură penală;

Pentru aceste motive:

Mandăm tuturor angajaților forței publice ca confirmându-se legii să aresteze și să conducă la casa de arest de la Văcărești, pe Corneliu Zelea Codreanu...

Data în cabinetul nostru astăzi 30 ianuarie 1931.

Judecător de Instrucție *Ștefan Mihăescu*

(Dosar nr.10-1931)“

PROCESUL

VINERI, 27 FEBRUARIE 1931

Ploaia aceasta de acuzații a durat neîncetat 57 de zile, răspândindu-se zilnic, în milioane de foi, în sate și orașe. Nici o posibilitate de răspuns. De nicăieri, nici o rază de nădejde. Nimeni n-are putință să ne ia apărarea și să denunțe complotul jidănesc pentru condamnarea și îngroparea noastră și a mișcării. Privim cum autoritățile, procurorii, siguranța și acest domn, Mihalache, Ministru de Interne, care deși cu toții știau din cercetările pe care le făcuseră că nu suntem vinovați cu nimic, că nu s-a găsit nici un depozit de muniții, arme, dinamite etc., cu toate acestea se complăceau în această situație de infamie, lăsând pradă insultei și batjocoririi jidănești niște oameni arestați, care nu se puteau apăra.

Fiind în joc Siguranța Statului, ar fi avut elementara datorie să liniștească opinia publică, dând un comunicat, prin care să fi spus că nu este adevărat, că Siguranța Statului ar fi descoperit depozite de muniții etc. și că țara ar fi fost în ajunul unui război civil.

În mijlocul acestei situații, ni se fixează procesul pentru vineri, 27 februarie.

O parte din avocați sunt de părere să se amâne procesul, din cauza atmosferei încărcate și să punem martori, cel puțin din lumea organelor de siguranță, care să fie forțate, sub jurământ, să declare adevărul.

Refuzăm propunerea. Ne judecăm fără nici un martor.

Prezidează dl. Consilier Buicliu, ajutat de d-nii judecători G. Solomonescu și I. Cotsin, Procuror, dl. Procop Dumitrescu.

Ne apără profesorul Nolică Antonescu, d-nii Mihail Mora, Nelu Ionescu, Vasiliu-Cluj, Moța, Gârneață, Corneliu Georgescu, Ibrăileanu.

Lumea și magistrații așteaptă să vadă apărând dovezile în contra noastră, bombele și depozitele de muniții, dinamite, ecrazite și arme. Nimic, absolut nimic. Într-o jumătate de oră după interogatoriul nostru, toată această farsă infamă s-a prăbușit. În sfârșit, am putut să vorbim, înecați de indignare, care 2 luni, ceas cu ceas, se concentrase în noi. Tot barajul acela de minciuni se frângea în fața adevărului. Toate lanțurile cu care ne legaseră, cădeau. Am fost apărați în mod strălucit de avocații noștri. Procesul a continuat și a doua zi. Pronunțarea s-a amânat câteva zile.

La termenul fixat, am fost duși din nou la Tribunal, unde ni s-a citit sentința de achitare cu unanimitate (sentința penală nr. 800)

***

Iată în ce termeni a caracterizat sentința de achitarea acțiunea pentru care „Legiune Arhanghelul Mihail” fusese tradusă în fața judecății, după ce mai înainte fusese dizolvată:

„Având în vedere că din cele arătate de Dl. prim-procuror se constată în fapt din dosar, că în adevăr se recrutau aderenți numai printre oameni hotărâți, bărbați, femei și copii, printre plugari, elevi; că se vorbește de cuiburi de legionari sau „vulturi albi” de pildă; că e vorba de un stagi, jurământ sau legământ, de 5 legi fundamentale, dintre care una e a secretului; că legiunea este organizată militarăște cu o uniformă, cu un centiron, cu o eșarfă, cu programe de educație fizică și instrucție militară, exerciții de semnalizare și cunoaștere a alfabetului Morse etc.

Nu se constată însă că cei ce recrutau și cei recrutați au întreprins vreo acțiune împotriva actualei forme de guvernământ statornicită prin Constituție și nici nu au întreprins vreo acțiune din care să rezulte vreun pericol pentru Siguranța Statului. Că simplul fapt al constituirii într-o asemenea organizație nu poate constitui o infracțiune, chiar dacă în concepția unora ea ar prezenta un pericol, când, atâta vreme cât organizarea n-a fost ocultă, autoritatea administrativă ar fi putut interveni, fie oprind-o, fie dizolvând-o. Chiar în ipoteza în care s-ar stabili că organizația a copiat modelul fascist ca formă de alcătuire, încă prin asta membrii ei nu pot fi considerați pasibili de pedeapsa pe care o prevede textul pentru care sunt trimiși în judecată fiindcă, în starea statică, o organizație, oricare ar fi forma ei, nu prezintă nici un pericol pentru Siguranța Statului, ea putând face obiectul preocupărilor unor măsuri preventive a autorităților administrative, nu însă a unor măsuri represive care au intervenit numai atunci când se trece la acțiune (afară de cazul când legea nu prohibă direct forma de organizare).

Ori nu se poate spune că, din împrejurarea că câțiva legionari au mers prin comune pentru a căpăta aderenți, îndrumând poporul să se organizeze, să aibă încredere în mișcarea legiunii etc., se poate scoate un indiciu că ei intenționau să pericliteze Siguranța Statului – propaganda fiind un mijloc de formarea și reîmprospătarea cadrelor unei organizații politice cum era aceasta și nici că înjgheburile de așa-zise cuiburi, de către elevii de liceu – formațiuni care nu făceau parte din organizația propriu zisă – nu dă nota pericolului pentru Siguranța Statului dacă se are în vedere că în programul organizației era trezirea conștiinței naționale cu precepte de educație fizică și morală care cadrează cu un program școlar, atât timp cât lipsesc agitațiunile.

Considerând că nu se poate imputa inculpaților că urmăreau prin acțiunea lor schimbarea actualei forme de guvernământ, pentru că din dosar și e netăgăduit și de reprezentantul Ministerului public, că atât inculpatul Corneliu Z. Codreanu cât și ceilalți precum și toți componentii organizației propovăduiau un braț tare, în locul partidelor parazite, dar recunoșteau autoritatea regelui, de care se vorbește cu tot respectul cuvenit și ai căror colaboratori, spun foarte des în manifestările lor, vor să ajungă.

Ori atâta vreme cât era vorba de o colaborare cu capul statului, nu poate fi vorba de o răsturnare a formei de guvernământ la care guvernul n-ar fi consimțit.

.....

Având în vedere că pentru aceste considerațiuni acțiunea subversivă (care de altfel nu se dovedește de nicăieri a fi o acțiune subversivă) de care sunt acuzați inculpații nu poate fi încadrată în dispoz. art. 11.

.....

Considerând că marșul în Basarabia pus la cale de organizație n-a avut loc, căci nici n-ar fi avut loc dacă autoritățile n-ar fi consimțit; consimțământ pe care de altfel inculpații pretind că l-au avut dar că le-a fost retras mai târziu.

Că în asemenea împrejurări e de prisos să se mai rețină susținerile inculpaților că ei aveau de scop, în prim rând o punere la încercare a rezistenței legionarilor și în al doilea rând trezirea conștiinței naționale în populația impregnată de elemente străine.

Având în vedere că s-a mai susținut că toate actele inculpaților au a fi privite în lumina antecedentelor lor.

.....

Având în vedere că nici ca dat în dozarea punibilității unor infractori nu pot fi citate, actele inculpaților Corneliu Zelea Codreanu, Dănilă etc. cât timp nu se stabilește existența faptului pentru care sunt dați în judecată, fiindcă, antecedentele interesează pentru proporționarea pedepsei, nu pentru intervenirea ei.

Că astfel fiind, inculpații nu sunt vinovați de faptele ce li se impută și prin urmare urmează a fi achitați.

.....”

**

Ne reîntorcem bucuroși la închisoare. Acolo ne facem bagajele și așteptăm să plecăm. Să ne vină ordinul de punere în libertate. Așteptăm, 8 seara, 9, 10, 11, tresărim la fiecare pas care se aude prin curte. adormim cu bagajele făcute.

A doua zi așteptăm iar. Abia a trei zi auzim că procurorul a făcut apel și că, până la noua judecată, vom rămâne arestați.

În sfârșit, iar încep să treacă zilele greu.

*

Pentru vineri, 27 martie 1931, ni se fixează noul termen la Curtea de Apel. Zilele trec din ce în ce mai greu. În sfârșit, iată-ne din nou în dubă spre Palatul de Justiție. Ne judecăm. Suntem la Curtea de Apel, Secția a II-a. Prezidează dl. Ernest Ceur Aslan. Aceiași apărători își fac datoria, combătând cu același succes teza procurorului Gică Ionescu, care depășește rechizitoriul său, prin ieșiri insultătoare și pline de ură.

Pronunțarea se amână câteva zile. Înapoi la Văcărești. Așteptăm. Rechemăți, ni se comunică o nouă achitare, cu unanimitate. Suntem eliberați după 87 zile de închisoare. Suntem găsiți nevinovați. Oare cine va pedepsi pe insultătorii noștri? Oare cine ne va răzbuna toate nedreptățile, loviturile și toate suferințele îndurate?

Dar procurorul face recurs. Mai târziu se judecă și acesta la Casație. Suntem din nou achitați, cu unanimitate.

***

Iată-ne cu două hotărâri: una a d-lui Mihalache, prin care „Legiunea Arhanghelului Mihail” și „Garda de Fier” sunt dizolvate ca organizații subversive și periculoase pentru existența statului român, alta a întregii justiții românești: Tribunal, Curte de Apel și Casație, în unanimitate, după care, tinerii aceștia n-au nici o vină, Legiunea și Garda nu sunt periculoase întru nimic, nici ordinii publice, nici Siguranței Statului. Cu toate acestea, sediile noastre rămân sigilate pe mai departe.

Jidănimea, care a fost din nou înfrântă, tace și pregătește din umbră alte minciuni, alte atacuri, alte infamii.

Doamne! Doamne! Cum nu vede neamul acesta că noi, copiii lui, suntem lăsați pradă loviturilor dușmane care curg asupra noastră, una după alta!

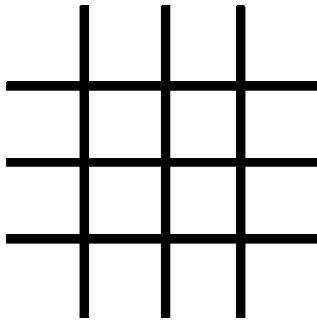
Doamne! Doamne! Oare când se va trezi el și va înțelege toată urgisirea și cabala îndreptată contra lui, cu vrăjmășie, pentru a-l adormi și răpune!

MIȘCAREA LEGIONARĂ ÎN PRIMELE ALEGERI

IUNIE 1931

În aprilie cade guvernul național-țărănesc. Vine guvernul Iorga-Argetoianu.

Legiunea fiind dizolvată, îmi înscriu mișcarea la comisia electorală centrală sub o nouă denumire: „Gruparea Corneliu Z. Codreanu”, alegându-mi semn electoral:

Noua denumire, se înțelege, nu prinde în mase. Popor, presă, dușmani, guvern, tot „Garda de Fier” continuă a-i zice. Să luăm parte la alegeri. Să nu ni mai spună că de ce nu ne punem în rând cu lumea, de ce nu uzăm de căile legale.

La 1 iunie sunt alegerile. Cu mari eforturi materiale, cu împrumuturi, reușim să ne punem candidaturi în județe.

Începe propaganda. Cea mai legală și cea mai delicată. În județele în care candidează Ministrul de Război și Primul Ministru al țării, noi nu candidăm. Pentru acest motiv, din puținul cât avem, rupem Focșanii și Rădăuții.

În schimb, asupra noastră se repede: guvern, autorități, bătauși. Ni se oprește propaganda. La urmă ni se mai fură și din voturi. Totuși, obținem, după o luptă grea, 34.000 de voturi. Se prezintă pe linia întâia Cahulul cu aproape 5.000 de voturi, Turda cu 4.000, Covurluiul cu cele trei secții: Berești, Gănești, Oancea cu aproape 4.000, Ismail cu 6.000 etc.

De al 15 decembrie 1929, de când am plecat la prima întrunire la Berești și până acum, în iunie 1931, am dus-o într-o luptă și închisoare continuă. Pe acasă nu știu dacă, adunând zi cu zi, am stat două luni.

LUPTA DE LA NEAMȚ

31 AUGUST 1931

După 20 de zile, aflu că s-a declarat vacant un loc de parlamentar la jud. Neamț și că în curând vor fi alegeri.

Studiez situația și iau hotărârea de a intra în luptă.

Avusesem în acest județ, la alegerile trecute, 1.200 de voturi. Acum se prezentau în alegeri liberalii, național-țărăniștii în cartel cu averescanii, georgiștii etc.

Presa voia să dea o semnificație deosebită acestor alegeri, pentru că lupta va fi încordată și rezultatul ei va fi succesiunea la guvern.

Se observă concentrări de forțe. Lumea începe a face chiar pronosticuri. Unii dau victoria liberalilor, alții național-țărăniștilor. În toiul luptei, unii vor face pariuri. Se înțelege de la sine, că de noi nici nu se vorbea. Pe capul nostru nu se gândea nimeni să pună pariuri.

La 25 iulie, dau și eu ordin de concentrare. Dar noi suntem sleiți. Nu avem nici cu ce plăti lista. Ne ajută familia Ieșanu pentru plata listei și tipărirea de manifeste.

Pe la 30 iulie, sunt în Piatra Neamț și aștept sosirea echipelor. Vine fiecare cum poate. Pe jos, cu trenul, cu căruța. Acum încep să intre mai în serios în luptă elementele crescute în frății, care formează echipe sub comanda legionarilor mai vechi.

După hartă, dau fiecărei echipe câte un sector. Numărul luptătorilor noștri se ridică la un total de 100. Ei pleacă pe jos, cu o credință nesfârșită, deși nu cunosc pe nimeni și nu știu nici ce vor mânca, nici unde vor dormi. Dumnezeu le va purta de grijă, iar nevoia îi va învăța. La Broșteni pleacă echipa Bănică, profesor Matei, Cosma, la care se vor adăuga câmpulungenii; la Răpciuni, echipa Țocu; la Bicaz, echipa Crânganu; la Tg. Neamț, Victor Silaghi, Jorjoaia, Stelescu; la Bălțătești, Banea, Ventonic, Ifrim, Mihail David; la Roznov, Popovici; la Buhuși, Păduraru cu Romașcanii, Hristache Solomon și inginerul Blănaru; la Crăcăoani, Doru Belimace și Rățoiu; la Războeni, Valeriu Ștefănescu, familia Mihai Crăciun și Stelian Teodorescu. Alături de aceștia, prof. Ion Z. Codreanu ținea întruniri în diverse puncte ale județului.

Pe alocuri erau și cuiburi de legionari sub conducerea următorilor: Herghelegiu, Tărăță, Platon, Loghin, David, Nuță, Mihai Bicleanu, Ungureanu, Olaru V. Ambrozie, Macovei etc.

Echipele au început să muncească pe la oameni cu ziua pentru a căpăta de mâncare. În scurt timp, ele au început să fie iubite de țărani.

Național-țărăniștii au venit cu mașini multe. Numai din partea lor sosesc în județ și pleacă în propagandă șapte foști miniștri. De asemenea, de la liberali.

Din toate categoriile sociale, preoții se poartă cel mai slab. În județele unde se strâmbă crucile de pe biserici, în fața stăpânirii politicianiste, atee și jidănite, într-o luptă în care eram singurii care veneam în numele crucii, cu pieptul deschis în fața monstrului păgân, preoții din județ, cu o excepție de vreo 3-4, au fost în contra noastră.

În ultima săptămână, trebuia să-mi organizez forțele în vederea bătăliei finale. Aveam acum 6 secții puternice și 10 slabe.

În discuția pe care am avut-o cu șefii de echipe, aceștia susțineau că odată ce avem 6 secții puternice, putem să ne ridicăm echipele de acolo și să le întărim pe cele slabe. Era o părere greșită care ne putea duce la pierderea bătăliei.

Am procedat exact contrar, concentrând forțe în punctele mele puternice; iar la celelalte lăsând numai mici echipe de hărțuială. Adversarii, toți s-au grupat greșit. Ei s-au concentrat în punctele tari ale mele. Încât noi am dat bătălia în punctele noastre cele mai tari, iar ei în punctele lor cele mai slabe.

Au fost nimiciți. Eu am luat în aceste 6 puncte câte 1.000 de voturi de secție, iar ei câte 200, maximum 300. În același timp, secțiile lor tari, rămânând fără bună apărare, au fost înjumătățite de echipele noastre.

În ziua de votare, începând de dimineață, am străbătut cu o mașină puternică, însoțit de Totu, 15 secții devotate din 16.

Noaptea, la ora 12, s-a aflat rezultatul, într-un mare entuziasm al maselor țărănești și al echipelor de legionari și într-o nemaipomenită deprimare a politicienilor și a jidanilor. Garda: 11.300 voturi; liberalii: 7.000; național-țărăniștii cu averescanii: 6.000; ceilalți, mult mai puțin.

Și astfel, în prima luptă, în câmp deschis cu forțele *coalizate* ale politicianilor, legionarii, deși într-un număr redus și dispunând de mijloace incomparabil mai mici, izbutesc să câștige victoria, împrăștiind panică în toți adversarii.

DEMOCRAȚIA ÎMPOTRIVA NEAMULUI

ÎN PARLAMENT

În urma acestei alegeri, am intrat în Parlament. Singur, în mijlocul unei lumi dușmănoase. Fără experiența acestei vieți parlamentare, fără talentul oratoriei democratice, care cuprinde multă frază goală, dar pompoasă, strălucitoare, gesturi pregătite în oglindă și o bună doză de obrăznicie. Însușiri cu care poți străbate, te poți ridica, dar pe care Dumnezeu n-a vrut să mi le dea și mie. Probabil, pentru a-mi tăia orice tentație care m-ar fi îndemnat să mă înalț prin ele.

Nu am depășit niciodată, tot timpul cât am stat în Parlament, legile bunei cuviințe și a respectului pentru cei mai bătrâni, fie chiar cei mai mari adversari ai mei. N-am batjocorit, n-am luat parte la înjurături, n-am râs de nimeni și n-am ofensat pe cineva. Așa că nu m-am putut integra vieții de acolo. Am rămas un izolat, nu numai datorită faptului că eram singur față de ceilalți, ci un izolat față de viața aceea.

Într-o seară târziu, când ședința era pe sfârșite și băncile aproape goale, mi s-a dat cuvântul.

Am căutat să arăt că țara aceasta este cotropită de jidănimie. Că acolo unde este cotropirea cea mai mare, acolo este și cea mai înspăimântătoare mizerie omenească: Maramureșul. Că începutul existenței jidanilor pe pământul nostru, coincide cu începutul morții românilor. Că în măsura în care numărul lor va crește, noi vom muri. Că, în sfârșit, conducătorii nației românești, oamenii veacului democrației și ai partidelor, în această luptă și-au trădat neamul lor, punându-se în slujba mării finanțe naționale sau internaționale jidănești.

Arăt că în portofoliul Băncii Marmorosch Blank, acest cuib iudaic de uneltire și de corupere, sunt trecuți o bună parte din oamenii politici, oameni pe care această bancă îi „împrumutase” cu bani: dl. Brandsch, subsecretar de stat 111.000 lei; Banca Jărenească a d-lui Davilla 4.677.000; dl. Iunian 407.000 lei; dl. Madgearu 401.000 lei; dl. Filipescu 1.265.000 lei; dl. Răducanu 3.450.000; Banca Răducanu 10.000.000 lei; dl. Pangal (șeful masoneriei de rit scoțian) 3.800.000 lei; dl. Titulescu 19.000.000 lei. Toți fruntași ai vieții publice românești.

În afară de aceștia mai sunt și alții. Sunt mulți. *Sunt toți*, dar n-am putut pune mâna pe listă.

Fiind întrerupt de unul din ei:

- Sunt bani împrumutați. O să plătească.

Răspund:

- Or plăți sau nu, nu știu, dar eu vă spun un singur lucru: există obligația pe care o are cineva când împrumută bani de la o asemenea finanță, de a o satisface când este la guvern, de a o satisface când este în opoziție și, în orice caz, de a nu lovi în ea când trebuie să fie lovită.

Citesc apoi o listă din care arăt, fără posibilitate de replică, cum de la război și până acum statul român a fost defraudat cu cca. 50 miliarde lei, sub conducerea democrației, a prea cinstitei și prea perfecte forme de guvernare a „poporului” prin el însuși. Conducerea „democrației” având la bază ideea „controlului” permanent al poporului în care *poporul*, marele controlor, este *prădat*, în timp de 15 ani de guvernare cu fabuloasa sumă de *50 miliarde lei*.

Fac apoi observațiuni critice asupra democrației.

La urmă formulez 7 cereri:

1. *cer introducerea pedepsei cu moartea pentru manipulatorii frauduloși ai banului public.*

Mă întrerupe dl. Ispir, profesor la Facultatea de Teologie:

- D-le Codreanu, d-ta te intitulezi creștin și purtător al ideii creștine. Îți aduc aminte că susținerea acestei idei este anticreștină.

Răspund:

- Domnule Profesor, când este chestiunea să aleg între moartea țării mele și aceea a tâlharului, eu prefer moartea tâlharului. Cred că sunt mai bun creștin dacă nu voi permite tâlharului să-mi ducă țara le pieire.

2. *Cerem revizuirea și confiscarea averilor celor care și-au furat țara.*

1. *Cerem tragerea la răspundere penală a tuturor oamenilor politici care se vor dovedi că au lucrat în contra țării, fie sprijinind afaceri incorecte, fie în alt mod.*
2. *Cerem împiedicarea pe viitor a oamenilor politici de a mai face parte din consiliile de administrație ale diferitelor bănci sau întreprinderi.*
3. *Cerem alungarea cetelor de exploatatori nemiloși care au venit pe pământul acesta să exploateze bogățiile solului și munca brațelor noastre.*
4. *Cerem declararea teritoriului României ca proprietate inalienabilă și imprescriptibilă a neamului românesc.*
5. *Cerem trimiterea la muncă a tuturor agenților electorali și stabilirea unui comandament unic, căruia să i se supună, într-u singur gând, toată suflarea românească.*

***

Acestea sunt cele dintâi încercări de formulare publică a câtorva măsuri politice pe care el socoteam mai urgente.

Ele nu sunt rodul unei cugetări îndelungate, a unei frământări ideologice, ci rezultatul unor gânduri momentane asupra a ceea ce are nevoie neamul românesc, acum, imediat.

Peste 6 luni au apărut câteva mișcări destul de populare, având în program numai cele trei puncte inițiale: 1. Pedepsa cu moartea, 2. Revizuirea averilor, 3. Oprirea oamenilor politici de a intra în consilii – ceea ce înseamnă că le-au mai observat și alții ca necesare.

CÂTEVA OBSERVAȘIUNI ASUPRA DEMOCRAȚIEI

Voiesc ca în paginile ce urmează să fac câteva însemnări trase din experiența zilnică în așa fel încât să poată fi înțelese de orice legionar tânăr sau muncitor.

Trăim în hainele, în formele democrației. Sunt oare bune? Încă nu știm. Un lucru însă îl vedem. Îl știm precis. Că o parte din națiunile cele mai mari și mai civilizate din Europa au aruncat aceste haine și s-au îmbrăcat în altele noi. Oare să le fi aruncat de bune? Alte națiuni fac toate eforturile să le arunce și să le schimbe și ele. De ce? Să fi înnebunit oare toate națiunile? Și să fi rămas numai *politicienii români* cei mai înțelepți oameni din lume? Pare că nu-mi vine să cred.

Cei ce le-au schimbat sau cei ce vor să le schimbe, desigur că vor fi având fiecare motivele lor.

Dar de ce să ne ocupăm noi de motivele altora? Să ne ocupăm mai bine de motivele care ne-ar face pe noi, românii, să ne schimbăm aceste haine ale democrației.

Dacă nu avem motive, dacă pentru noi sunt bune, atunci noi le păstrăm, chiar dacă toată Europa le-ar arunca.

Iată însă că nici pentru noi nu sunt bune, pentru că:

1. *Democrația sfarmă unitatea* neamului românesc, împrăștiindu-l în partide, învrăjbindu-l și expunându-l dezbinat în fața blocului unit al puterii iudaice, într-un moment greu al istoriei sale.

Numai acest argument este atât de grav pentru existența noastră, încât ar fi un suficient motiv ca această democrație să fie schimbată, cu orice ne-ar putea garanta unitatea, deci viața. Căci dezbinarea noastră înseamnă moartea.

2. *Democrația transformă milioanele de jidani în cetățeni români.*

Făcându-i egali cu românii. Dându-le aceleași drepturi în stat. Egalitate? Pe ce bază? Noi suntem aici de mii de ani. Cu plugul și cu arma. Cu munca și cu sângele nostru. De unde egalitate cu cel ce de abia de 100, de 10 sau de 5 ani, aici? Privind trecutul, noi am creat statul acesta. Privind viitorul, noi românii, avem răspunderea istorică întreagă a existenței României Mari. Ei n-au nici una. Ce răspundere pot avea jidanii în fața istoriei pentru dispariția statului român?

Prin urmare: nici egalitate în muncă, jertfă și luptă la crearea statului și nici egalitate de răspundere pentru viitorul lui. Egalitate? După o veche maximă, egalitate înseamnă a trata inegal lucrurile inegale. Pe ce bază cer jidanii tratament egal, drepturi politice egale cu ale românilor?

3. Democrația este incapabilă de continuitate în efort.

Pentru că împărțită în partide care guvernează, câte un an, doi sau trei, este incapabilă de a concepe și realiza un plan de lungă durată. Un partid anulează planurile și eforturile celui alt. Ce s-a conceput și clădit de unul azi, se dăruie în ziua următoare de altul.

Într-o țară în care este nevoie de construcție, al cărei moment istoric este însăși construcția, acest dezavantaj al democrației este o primejdie. Ca într-o gospodărie în care s-ar schimba în fiecare an stăpânii, venind fiecare cu alte planuri, stricând ce au făcut unii și apucându-se de alte lucruri care și ele să fie stricate de cei ce vor veni mâine.

4. Democrația pune în imposibilitate pe omul politic de a-și face datoria către neam.

Omul politic de cea mai mare bunăvoință devine în democrație *sclavul partizanilor săi*, întrucât, ori le satisface poftele personale, ori aceștia îi distrug gruparea. Omul politic trăiește sub tirania și permanenta amenințare a agentului electoral.

El e pus în situația de a alege: ori desființarea muncii sale de o viață, ori satisfacerea partizanilor. Și atunci omul politic le satisface poftele. Dar nu din buzunarul său, ci din buzunarul țării. Creează posturi, funcții, misiuni, comisii, sinecure, toate puse în sarcina bugetului țării, care apasă tot mai mult pe spinarea, din ce în ce mai istovită, a poporului.

5. Democrația este incapabilă de autoritate. Pentru că îi lipsește puterea sancțiunii. Un partid nu ia măsuri în contra partizanilor lui, trăind din afaceri *scandaloase* de milioane, din hoție și pradă, de frică să nu-i piardă. Nici împotriva adversarilor, de frica acestora să nu-i demaște propriile afaceri și incorectitudini.

6. Democrația este în slujba mării finanțe. Din cauza sistemului costisitor și a concurenței dintre diferite grupări, democrația cere să fie alimentată cu bani mulți. Ca o consecință firească ajunge sluga mării finanțe internaționale jidănești care o subjugă, plătind-o.

În modul acesta soarta unui neam este dată pe mâna unei caste de bancheri.

ELECȚIUNE, SELECȚIUNE ȘI EREDITATE

Poporul nu se conduce după *voința* lui: democrația. Nici după voința unei persoane: dictatura. Ci după *legi*. Nu e vorba de legile făcute de oameni.

Sunt norme, legi naturale de *viață* și norme, legi naturale de *moarte*. *Legile vieții și legile morții*. O națiune merge la viață sau la moarte după cum respectă pe una sau pe alta din aceste legi.

*

Rămâne un lucru de stabilit. Cine, din mijlocul unei națiuni, poate înțelege sau intui aceste norme? Poporul? Mulțimea? Cred că i se cere prea mult. Mulțime nu înțelege nici alte legi mai mărunte. Nu numai că nu le poate prinde ea din văzduh, dar trebuie să i se explice multă vreme, să i se repete în mod insistent, să fie chiar pedepsită, pentru a le putea înțelege.

Iată câteva legi imediat *necesare* vieții ei, pe care le înțelege cu greu: că în caz de boală infecțioasă, trebuie izolarea bolnavului și dezinfecție generală; că în casă e nevoie să între soarele, deci trebuie ferestre mari; că vitele, dacă sunt îngrijite și hrănite mai bine, dau mai mult pentru hrana omului etc.

Dacă mulțimea nu poate înțelege sau înțelege cu greu câteva legi imediat necesare vieții ei, cum își poate imagina cineva că mulțimea, care în democrație trebuie să se conducă pe ea, va putea înțelege cele mai dificile legi naturale, va putea intui cele mai fine și mai imperceptibile norme de conducere omenească, norme care o depășesc pe ea, viața ei, necesitățile vieții ei, care nu i se aplică direct ei, ci care se aplică unei entități superioare ei: *națiunea*?

Dacă pentru a face cineva pâine trebuie să fie specializat, dacă pentru a face ghete, pentru a face pluguri, pentru a face agricultură, pentru a conduce un tramvai, trebuie specializare; pentru cea mai grea conducere, aceea a unei națiuni, nu trebuie o specializare? Nu trebuiesc anumite însușiri?

Concluzia: un popor nu se conduce prin el însuși, ci prin elita lui. Adică prin acea categorie de oameni născuți din sânul său cu anumite aptitudini și specialități.

După cum albinele își cresc „regina”, tot astfel un popor trebuie să-și crească *elita* lui.

La fel mulțimea, în nevoile ei, apelează la elita ei, la înțelepții satului.

*

Cine alege această elită? Mulțimea?

Pentru orice „idei” sau pentru orice candidat la guvernare, se pot capta oameni. Se pot câștiga voturi. De aceea, nu depinde de înțelegerea de către popor a acelor

„idei”, „legi” sau „oameni”, ci de cu totul altceva: de *măiestria* oamenilor în a capta bunăvoința mulțimii.

Mulțimea e cea mai capricioasă și cea mai nestabilă în păreri. De la război încoace aceeași mulțime a fost rînd pe rînd: averescană, liberală, naționalistă, național-țărănistă, iorghistă etc. Ridicînd în slavă pe fiecare, ca după un an să-l scuibe, recunoscîndu-și prin aceasta propria greșeală, rătăcire și incapacitate. Criteriul ei de alegere este: „Să mai încercăm și pe alții”. Deci alegerea se face nu după studiere și cunoaștere, ci la noroc și la întâmplare.

Două idei contrarii. Una cuprinde adevărul și cealaltă minciuna. Se caută adevărul. Adevărul nu poate fi decât unul. Se pune la vot. Una întrunește 10.000 de voturi, alta 10.050. Este oare posibil ca 50 de voturi în plus sau în minus să determine adevărul sau să-l nege? Adevărul nu depinde nici de majoritate, nici de minoritate, el își are legile sale și triumfă, după cum s-a văzut, împotriva tuturor majorităților, chiar zdrobitoare.

Găsirea adevărului nu poate fi încredințată majorităților, după cum în geometrie teoria lui Pitagora nu are a fi pusă la votul mulțimii, pentru ca aceasta să-i hotărască adevărul sau să-i nege. Și după cum chimistul, care voiește să obțină amoniac, nu are a se adresa mulțimii pentru a decide prin votul ei cantitățile de azot și de hidrogen. Și după cum un agronom, care a studiat ani de zile agricultura și legile ei, nu are a se prezenta după aceea la vot în fața unei mulțimi spre a se convinge, prin rezultatul votului, de valoarea lor.

*

Poate poporul să-și aleagă elita?

De ce nu-și aleg atunci soldații pe cel mai bun general?

Pentru ca să poată alege, acest juriu colectiv, ar trebui să cunoască bine:

- a. Legile strategie, tacticii, organizării etc.
- b. Întrucât persoana X se conformează prin aptitudini și știință acestor legi.

Fără aceste cunoștințe nu poate nimeni să aleagă.

Mulțimea, dacă voiește să-și aleagă elita, este neapărat necesar să cunoască legile de conducere ale organismului național și întru cât candidații se conformează prin aptitudini și știință acestor legi.

Mulțimea însă nu poate cunoaște nici aceste legi și nici oamenii. Iată de ce credem că o elită nu poate fi aleasă de mulțime.

A încerca alegerea acestei elite, este ca și cum am avea pretenția de a determina, prin vot și majorități, poezii din sânul unei nații, scriitorii, mecanicii, aviatorii sau atleții.

Democrația, așadar bazată pe principiul elecțiunii, alegîndu-și ea elita, săvârșește o fundamentală eroare din care decurge *întreaga stare de nenorocire, turburare și*

mizerie a satelor. Ne găsim la un punct capital. Deoarece de la această eroare de concepția democratică pleacă, am putea spune, toate celelalte erori.

Mulțimile fiind chemate să-și leagă elita, acestea nu numai că nu sunt în stare să-și descopere și să-și aleagă elita, dar mai mult, aleg afară de mici excepții, tot ce este mai rău în sânul unei națiuni.

Deci nu numai că democrația înlătură *elita națională*, dar o înlocuiește cu ce este mai rău în mijlocul nației. Democrația va alege: pe oameni fără nici un fel de scrupul, deci fără morală. Pe cei care vor plăti mai bine, deci pe cei cu mai multă putere de corupție. Pe scamatori, șarlatani, demagogi, care vor ieși mai bine la concursul de scamatorie, șarlatanie, demagogie, din timpul perioadei electorale. Printre ei se vor strecura și câțiva oameni de treabă, oameni politici chiar, de bună credință. Vor fi sclavii celor dintâi.

Adevărata elită a unei nații va fi înfrântă, înlăturată, pentru că ea va refuza să concureze pe aceste teme. Ea se va retrage și va sta ascunsă.

De aici, consecințe funeste pentru stat.

Când un stat este condus de o așa zisă „elită”, formată din tot ce are el mai rău, mai nesănătos, mai stricat, este oare admisibil ca cineva să se mai întrebe de ce statul se ruinează?

Iată cauza tuturor celorlalte rele: imoralitate, corupție, desfrâu, în toată țara, jaf și pradă în averea statului, exploatare până la sânge a poporului, sărăcie și mizerie în casele acestuia, lipsa simțului de împlinire a datoriilor în toate funcțiile, dezordine și dezorganizare în stat, năvala străinilor cu bani din toate părțile, ca la magazinele căzute în faliment, care-și desfac mărfurile pe nimic. Țara se vinde la licitație: „Care dă mai mult?” Până în cele din urmă, aici ne va duce democrația.

În România, de la război încoace în special, democrația ne-a creat, prin acest sistem de alegeri, o „elită națională” de româno-jidani, având la bază: nu vitejie, nici iubire de țară, nici jertfă, ci vânzarea de țară, satisfacerea interesului personal, mita, traficul de influență, îmbogățirea prin exploatare și furt, hoția, lașitatea, adică doborârea adversarului prin intrigă.

Această „elită națională” dacă va continua să ne conducă *va duce la desființarea statului național român.*

Deci, în ultimă analiză, problema care se pune astăzi poporului român și de care depind toate celelalte, este înlocuirea acestei elite cu o elită națională, având la bază: virtutea, iubirea și jertfa pentru țară, dreptatea și dragostea pentru popor, cinstea, munca, ordinea, disciplina, mijloacele loiale și onoarea.

**

Cine să facă această înlocuire? Cine să fixeze noua elită la locul ei? Răspund: *oricine* în afară de mulțime. Admit oricare alt sistem în afara „democrației”, care văd că mă omoară sigur pe mine, poporul român.

Noua elită românească și orice elită din lume trebuie să aibă la bază *principiul selecțiunii sociale*. Adică în mod natural se selecționează din corpul națiunii, adică din marea masă sănătoasă a țărânimii și muncitorimii, permanent legată de pământ și de țară, o categorie de oameni cu anumite însușiri, pe care apoi și le cultivă. Ea devine elita națională. Aceasta trebuie să conducă o națiune.

*

Când poate fi sau când trebuie consultată o mulțime? În fața marilor hotărâri care o angajează. Pentru a-și spune cuvântul, dacă poate, dacă nu poate, dacă e pregătită sufletește sau nu. I se arată cărarea și i se cere să răspundă dacă se simte în stare să meargă pe ea. Este consultată asupra sorții sale. Aceasta înseamnă consultarea poporului. Nu înseamnă alegerea elitei de către popor.

*

Dar repet întrebarea: cine fixează pe fiecare a locul său, în cadru elitei și cine cântărește pe fiecare? Cine *constată selecțiunea și dă consacrare membrilor elitei noi?* Răspund: *elita precedentă*.

Aceasta nu alege, nu numește ci *consacră* pe fiecare la locul pe care s-a ridicat singur prin capacitatea și valoarea lui morală. Consacrarea o face șeful elitei, consultându-și elita.

Deci o *elită națională*, trebuie să aibă grijă de a-și lăsa o *elită moștenitoare*. O elită înlocuitoare. Dar nu bazată pe principiul eredității, ci numai pe principiul selecțiunii sociale aplicat cu cea mai mare strictețe.

Principiul eredității nu este suficient în sine.

După *principiul selecțiunii sociale*, primenită neconținut cu elemente din adâncurile nației, o elită se păstrează totdeauna viguroasă.

Greșeala istorică a fost în aceea că acolo unde s-a creat o elită bazată pe principiul selecțiunii, aceasta a părăsit de a doua zi principiul care i-a dat naștere, înlocuindu-l cu *principiul eredității* și consacrând sistemul nedrept și condamnat al privilegiilor din naștere.

Ca o protestare împotriva acestei greșeli, pentru înlăturarea unei elite degenerate și pentru abolirea privilegiilor din naștere, s-a născut democrația.

Părăsirea principiului selecțiunii a dus la o elită falsă și degenerată, iar aceasta a dus la rătăcirea democrației.

***

Principiul selecțiunii înlătură deopotrivă și principiul elecțiunii și principiul eredității. Ele nu pot sta împreună. Între ele este un conflict, pentru că din două una: ori există un anumit principiu al selecțiunii și atunci nu are ce căuta părerea și votul mulțimii, ori alegem noi oamenii și atunci nu mai funcționează selecțiunea.

De asemenea, dacă ne servim de selecțiunea socială, nu are ce căuta ereditatea. Aceste două principii nu pot merge împreună decât dacă moștenitorul corespunde legilor selecțiunii.

*

Dar dacă o națiune nu are o adevărată elită, prima care s-o poată fixa pe a doua?
Răspund printr-o singură frază, care cuprinde un adevăr indiscutabil:

În cazul acesta elita se naște din război cu elita degenerată sau falsă. Tot pe principiul selecțiunii.

***

Așadar, în rezumat, rolul unei elite este:

- a. De a conduce o națiune după legile vieții unui neam.
- b. De a-și lăsa o elită moștenitoare bazată nu pe principiul eredității, ci pe acela al selecțiunii, căci ea cunoaște legile vieții și poate judeca întru cât persoanele se conformează prin aptitudini și știință acestor legi.

Ca un grădinar care își va conduce grădina sa și va avea grijă ca înainte de a muri să-și lase moștenitor, înlocuitor. Căci el este singurul care poate să spună cine dintre toți cei cu care lucrat este cel mai bun pentru a-i lua locul și continua opera sa.

Pe ce trebuie să se întemeieze o elită:

- a. Curățenia sufletească.
- b. Capacitatea de muncă și de creație.
- c. Vitejia.
- d. Viață aspră și războire permanentă cu greutatea așezate în calea neamului.
- e. Sărăcie, adică renunțarea voluntară de a acumula averi.
- f. Credința în Dumnezeu.
- g. Dragostea.

***

Am fost întrebat dacă activitatea noastră de până acum se află pe linia Bisericii Creștine. Răspund:

Facem o mare deosebire între linia pe care mergem noi și linia Bisericii Creștine. Linia Bisericii este cu mii de metri deasupra noastră. Ea atinge perfecțiunea și sublimul. Nu putem coborî această linie pentru a explica faptele noastre.

Noi, prin acțiunea noastră, prin toate faptele și gândurile noastre, *tindem* către această linie, ne ridicăm spre ea, atât cât ne permite greutatea păcatelor cărnii și condamnarea la care am fost sortiți prin păcatul originar. Rămâne de văzut cât am putut, prin eforturile noastre pământești, a ne înălța către această linie.

INDIVID, COLECTIVITATE NAȚIONALĂ, NAȚIUNE

„Drepturile omului” nu sunt mărginite numai de drepturile altui om, ci și de alte drepturi. Pentru că există trei entități distincte:

1. Individul.
2. Colectivitatea națională actuală, adică totalitatea indivizilor din aceeași nație, trăind într-un stat, la un moment dat.
3. Națiunea, acea entitate istorică trăind peste veacuri cu rădăcinile înfipte în negura vremii și cu un viitor infinit.

O nouă mare eroare a democrației bazată pe „drepturile omului” este aceea de a nu recunoaște și a nu se interesa decât de una din aceste trei entități: *individul*. Pe a doua o neglijează sau își bate joc de ea, iar pe a treia o neagă.

Toate trei își au drepturile și datoriile lor. Dreptul de a trăi. Și datoria de a nu periclita dreptul la viață al celorlalte două.

Democrația nu se ocupă decât de asigurarea dreptului individului. De aceea asistăm în democrație la o răsturnare formidabilă. Individul crede că poate să împietzeze cu drepturile sale nelimitate asupra drepturilor *colectivității întregi*, pe care poate să o încalce și să o jupoaie. De aceea asistăm, în democrație, la acest tablou sfâșietor, la această anarhie, în care individul nu voiește să recunoască nimic deasupra interesului său personal.

La rândul ei, colectivitatea națională are o tendință permanentă de a sacrifica viitorul – drepturile națiunii – pentru interesele ei prezente.

De aceea asistăm la nemiloasa exploatare sau chiar înstrăinare a pădurilor, a minelor, a petrolului, uitând că în urma noastră sunt sute de generații românești, copiii copiilor noștri, care așteaptă să trăiască și ei, ducând mai departe viața neamului.

Această răsturnare, această rupere de raporturi căreia democrația i-a dat naștere, constituie o adevărată anarhie, o desființare a ordinii naturale și este una din cauzele principale a stării de tulburare a societății de astăzi.

Armonia nu se poate restabili decât prin reîntronarea ordinii naturale. Individul trebuie subordonat entității superioare, colectivitatea națională, iar aceasta trebuie subordonată națiunii. „Drepturile omului” nu mai sunt nemărginite, ele sunt mărginite de drepturile colectivității naționale, iar drepturile acesteia sunt mărginite de drepturile națiunii.

***

În sfârșit, s-ar părea că în democrație cel puțin individul, încărcat de atâtea drepturi, trăiește minunat. În realitate însă – și aici stă tragedia finală a democrației – individul nu are nici un drept, căci ne întrebăm: unde este libertatea întrunirilor, unde este libertatea scrisului, unde este libertatea conștiinței. El trăiește sub teroare,

tare de asediu, cenzură, cu mii de arestați și cu oameni uciși pentru credința lor, ce pa vremea celor mai tirani conducători de popoare.

Unde este „dreptul mulțimii suverane” de a decide soarta sa, când întrunirile sunt interzise, iar de la vot zeci de mii e oameni sunt oprți, maltratați, amenințați cu moartea, omorâți.

Veți zice: da, dar aceștia vor să schimbe constituția, să restrângă libertățile, să întroneze altă formă de stat!

Întreb: poate susține democrația că un popor nu e liber și nu-și poate decide singur soarta sa de a-și schimba constituția, de a-și schimba forma statului, cum vrea el, de a trăi în libertățile mari sau mici pe care le vrea el?

Aici e tragedia finală.

În realitate, în democrație omul nu are nici un drept. El însă nu și le-a pierdut nici în folosul colectivității naționale, nici în acela al națiunii, ci în folosul unei caste *politico-financiare* de bancheri și agenți electorali.

În sfârșit, ultima binefacere pentru individ. Democrația masonică, printr-o perfidie neasemuită se transformă în apostol al păcii pe pământ. Dar în același timp proclamă războiul dintre oameni și Dumnezeu.

„Pace între oameni” și războire contra lui Dumnezeu.

Perfidia constă în aceea că întrebuițează cuvintele Mântuitorului: „Pace între oameni”, transformându-se apoi în apostol al „păcii”, iar pe El condamându-L și arătându-L ca vrăjmaș al omenirii. Și în fine, perfidia constă în aceea că prefăcându-se a voi să apere viața oamenilor, în realitate nu-i duc decât la pierderea vieții. Prefăcându-se că vor să-i apere de moartea prin război, nu fac altceva decât ating diavolescul scop, acela de a-i condamna la moarte veșnică.

NEAMUL

Când zicem neamul românesc, înțelegem nu numai pe toți românii trăind pe același teritoriu, având același trecut și același viitor, același port, aceeași limbă, aceleași interese prezente.

Când zicem neamul românesc, înțelegem: toți românii vii și morți, care au trăit de la începutul istoriei pe acest pământ și care vor mai trăi și i în viitor.

Neamul cuprinde:

1. Toți românii aflați, în prezent, în viață.
2. Toate sufletele morților și mormintele strămoșilor.

3. Toți cei ce se vor naște români.

Un popor ajunge la conștiința de sine când ajunge la conștiința acestui *întreg*, nu numai la cea a intereselor sale.

Neamul are:

1. *Un patrimoniu fizic, biologic*: carnea și sângele.
2. *Un patrimoniu material*: pământul țării și bogățiile lui.
3. *Un patrimoniu spiritual*, care cuprinde:
  - a. *Concepția lui despre Dumnezeu*, lume și viață. Această concepție formează un domeniu, o proprietate spirituală. Frontierele acestui domeniu sunt fixate de marginile strălucirii concepției lui. Există o țară a spiritului național, țara viziunilor lui, obținute prin revelație și prin proprie efortare.
  - b. *Onoarea lui* ce strălucește în măsura în care neamul s-a putut conforma, în existența sa istorică, normelor izvorâte din concepția lui despre Dumnezeu, lume și viață.
  - c. *Cultura lui*: rodul vieții lui, născut din propriile efortări în domeniul gândirii și artei. Această cultură nu este internațională. Ea este expresia geniului național, a sângelui. Cultura este internațională ca strălucire, dar națională ca origine. Făcea cineva o frumoasă comparație: și pâinea și grâul pot fi internaționale ca articole de consumație, dar vor purta pretutindeni pecetea pământului în care s-au născut.

Toate aceste trei patrimonii își au importanța lor. Pe toate un neam trebuie să și le apere. Dar cea mai mare însemnătate o are patrimoniul său spiritual, pentru că numai el poartă pecetea eternității, numai el străbate peste toate veacurile.

Grecii antici nu trăiesc prin fizicul lor, oricât de athletic – din el n-a mai rămas decât cenușă – și nici prin bogățiile materiale, dacă le-ar fi avut, ci prin cultura lor.

Un neam trăiește în veșnicie prin concepția, onoare și cultura lui. De aceea conducătorilor națiilor trebuie să judece și să acționeze nu numai după interesele fizice sau materiale ale neamului, ci ținând seama de linia lui de onoare istorică, de interesele eterne. Prin urmare, nu pâine cu orice preț, ci onoare cu orice preț.

TELUL FINAL AL NEAMULUI

Este viața?

Dacă este viața, atunci nu interesează mijloacele pe care neamurile le întrebuințează spre a și-o asigura. Toate sunt bune, chiar și cele mai rele.

Se pune deci problema: după ce se conduc națiile în raport cu alte națiuni? După animalul din ele? După tigrul din ele? După legea peștilor din mare sau a fiarelor din pădure?

Telul final nu este viața. Ci *Învierea*. Învierea neamurilor în numele Mântuitorului Iisus Hristos. Creația, cultura, nu-i decât un mijloc, nu un scop, cum s-a crezut, pentru a obține această înviere. Este rodul talentului pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru, de care trebuie să răspundem. Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toți morții și cu toți regii și împărații lor. Având fiecare neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu. Acest *moment final*, „învierea din morți”, este țelul cel mai înalt și mai sublim către care se poate înălța un neam.

Neamul este deci o entitate care își prelungește viața și dincolo de pământ. Neamurile sunt realități și în lumea cealaltă, nu numai pe lumea aceasta.

Sfântul Ioan, povestind ceea ce vede dincolo de pământuri, spune:

„Cetatea n-are trebuință nici de soare, nici de lună ca s-o lumineze; căci o luminează slava lui Dumnezeu și luminătorul ei este mielul.

Neamurile vor umbla în lumina ei și împărații pământului își vor aduce slava și cinstea lor în ea.

(Apocalips, 21, 23-34)”

Și în altă parte:

„Cine nu se va teme, Doamne, și cine nu va slăvi numele tău? Căci numai Tu ești sfânt și toate neamurile vor veni și se vor închina înaintea Ta, pentru că judecății Tale au fost arătate.

(Apocalips, 15, 4)”

Nouă, românilor, neamului nostru, ca orișicărui neam din lume, Dumnezeu ne-a sădit o misiune. Dumnezeu ne-a hotărât un destin istoric.

Cea dintâi lege pe care un neam trebuie s-o urmeze este aceea de a merge pe linia acestui destin, împlinindu-și misiunea încredințată.

Neamul nostru n-a dezarmat și n-a dezertat de la misiune., oricât de grea și de lungă i-a fost calea Golgotei lui.

Și acum ni se ridică în față obstacole înalte ca munții.

Fi-vom noi, oare, generația debilă și lașă, care să lăsăm din mâinile noastre, sub presiunea amenințărilor, linia destinului românesc și să părăsim misiunea noastră ca neam în lume?

MONARHIA ȘI LEGILE MONARHIEI

În fruntea neamurilor, deasupra elitei, se află monarhia.

Resping republica.

În istorie s-au văzut monarhi buni, foarte buni, slabi sau răi. Unii s-au bucurat de onoruri și dragostea popoarelor până la sfârșitul vieții, altora li s-a tăiat capul. N-au fost, deci, toți monarhii buni. Monarhia însă, a fost *totdeauna bună*. Nu trebuie să se confunde omul cu instituția, trăgându-se concluzii false.

Pot fi preoții răi, dar pentru aceasta, nu putem trage concluzia că trebuie să desființăm Biserica și să ucidem pe Dumnezeu cu pietre.

Sunt, desigur, și monarhi slabi sau răi, dar nu putem renunța la monarhie.

În agricultură avem un an bun și un an rău, sau unul bun și doi răi; cu toate acestea, lumii nu i-a trecut încă prin gând să se lase de agricultură.

***

Un monarh face ce vrea? Atunci, când e mare și când e mic? Când e bun și când e rău?

Un monarh nu face ce vrea. Un monarh e mic, atunci când face ce vrea și e mare, atunci când face ce trebuie.

Există o linie a vieții neamului. Un monarh e mare și bun, atunci când se menține pe această linie. E mic sau rău, în măsura în care se îndepărtează de această linie a vieții neamului sau i se opune. Iată legea monarhiei. Sunt și alte linii care pot ispiti un monarh: linia intereselor personale, linia intereselor unei clase, linia intereselor unui grup, linia intereselor străine (dinăuntru sau din afara hotarelor).

El trebuie să le înlăture pe toate și să urmeze linia neamului.

Ștefan cel Mare, de o jumătate de mie de ani, strălucește în istorie și românii nu-l mai uită, pentru că s-a confundat perfect cu linia de viață a neamului.

Regele Ferdinand, împotriva oricăror legături și interese, s-a plasat pe linia neamului, a îndurat cu el, a făcut jertfă alături de el, a izbândit cu el. Prin *aceasta*, el este mare și nemuritor.

LUPTA DE LA TUTOVA

17 APRILIE 1932

După alegerile de la Neamț nu trecuseră decât patru luni și tânăra oaste legionară a intrat într-o nouă luptă. La începutul lui ianuarie 1932 s-a declarat vacant un loc de deputat la Tutova. Am studiat situația. Aici, al alegerile generale, avusesem numai 500 de voturi. Județul era slab; dar era bine încadrat de Covurlui, Cahul și Tecuci, încât puteam să fac ușor deplasări de legionari.

Mi s-a părut că am putea obține victoria. M-am gândit la importanța și răsunetul pe care le-ar avea o nouă biruință. Două victorii consecutive a celei mai tinere organizații împotriva tuturor partidelor politice i-ar fi mărit considerabil prestigiul în ochii țării. Am luat hotărârea să candidez tatăl meu, fiindu-mi cel mai necesar în mișcare, atât în Parlament cât și în afară, pentru organizare și propagandă. Alegerile s-au fixat pentru 17 martie.

La 9 ianuarie am lansat un manifest în întreg județul. La 10 ianuarie a sosit tatăl meu cu o primă echipă. Au venit apoi echipele din Iași, Tecuci, Berești și Cahul.

În primele trei săptămâni, rapiditatea și eroismul micilor forțe legionare au determinat un curent de simpatie pentru noi în întreg județul. Pe o iarnă grea, cu zăpezi mari, cu ger, partidele nu se puteau deplasa. Ele așteptau o vreme mai bună. În acest timp însă, peste dealuri, prin zăpadă până la brâu, prin viscol, legionarii străbăteau din sat în sat.

Pe la începutul lui februarie, lupta a început să devină grea. În fața noastră se ridica coaliția liberală-țărănistă-lupistă-cuzistă cu o înverșunare pe care noi nu o mai cunoscusem până atunci. Guvernul a trecut la măsuri de adevărată teroare. Presa jidovească ne atacă cu vehemență.

Simțeam nevoia de a mai întări forțele. Am trimis ultimele rezerve de la Iași sub comanda lui Totu. Altele nu mai aveam decât la București. Cu acestea însă, se puneă o problemă grea pentru noi, aceea a transportului. N-aveam bani. Am chemat atunci legionarii și le-am propus o măsură eroică: să pornească pe jos de la București la Bârlad, o distanță de aproape 300 km, explicându-le că cest marș va însemna pentru victorie mai mult decât 100.000 de manifeste. El va constitui, sigur, un mare discurs eroic, adresat de legionari românilor din Tutova.

Legionarii au primit propunerea cu entuziasm. Peste o săptămână o echipă de circa douăzecișicinci, sub comanda lui Stelescu, ajutat de Caratănase și Doru Belimace, a plecat pe jos de la București la Tutova. După un marș greu de 10 zile, prin viscol, au ajuns la Bârlad, primiți cu însuflețire de întreaga populație. Dar prigoana s-a întezit până la ultima încordare posibilă. A fost adus în județ colonelul de jandarmi Ignat, cu forța mari, având ordinul din partea ministrului de interne, dl. Argetoianu, ca legionarii să fie scoși pe targă din întreg județul. Mici echipe era imposibil să mai poată înainta. Am făcut atunci două echipe puternice, sub comanda lui Victor Silaghi și Stelescu, care, susținându-se una pe alta, să poată înainta pe linia Puești-Dragomirești, însoțind pe tatăl meu. O altă echipă mai mică am trimis-o în direcția Băcani. Aceste două direcții mai rămăseseră nebătute. Ele constituiau jumătatea de nord-este a județului. Sudul, cealaltă jumătate, fusese bine lucrată de tatăl meu, de dl. D. Popescu, șeful județean, de Victor Silaghi, de Teodor Țilea și Ion Antoniu, cu primele echipe.

Cele două echipe din nord au înaintat, luptând pe un mare viscol, peste 40 km, având și câțiva răniți, pe Țocu și alții. În nordul județului ele au fost întâmpinate de mari forțe de jandarmi. Echipele s-au baricadat atunci în podul unei case pustii, unde au rezistat fără foc, hrană și apă timp de 48 de ore. În cele din urmă s-au putut retrage, după un marș greu de o noapte, pe care l-au executat în condițiuni cu adevărat eroice și numai datorită încăpățânării lui Victor Silaghi, care a îmbărbătat legionarii zdrobiți de oboseală, de frig și de foame, îndemnându-i să meargă până la ultima rezistență posibilă. Acest copil orfan, fiul preotului român Silaghi din Careii Mari, ucis de unguri la 1918 în condițiuni tragice, a luptat cu adevărată vitejie.

La sfârșit, echipele acestea au fost înconjurate de forțe mari și aduse în Bârlad. Tatăl meu a fost arestat și închis în arestul unui regiment.

Echipele a treia a fost decimată complet în lupta de la Băcani. Aici, înainte de a intra în sat, pe înserate, a fost atacată de un mare număr de jandarmi. Șeful echipei, legionarul Popescu Lascăr, lovit în cap cu arma, a căzut primul în nesimțire într-un lac de sânge. Ceilalți legionari au refuzat să se retragă. Au atacat cu piepturile goale, fără nimic în mână, încercând să intre în sat. Rând pe rând, au căzut toți în nesimțire. Ultimul a atacat singur. A căzut în genunchi sub lovituri, s-a înălțat, a atacat din nou. S-a prăbușit alături de camarazii lui. Întreaga echipă a căzut în nesimțire într-un lac de sânge. De acolo au fost târâți prin zăpadă de jandarmi distanță de doi kilometri, până la postul din sat. La ora 1 noaptea, un călăreț a adus vestea în Bârlad a celor întâmplați seara la Băcani. Echipa de ieșeni, sub conducerea lui Totu, care sosise la 12 noaptea la Bârlad, a pornit imediat pe jos, în ajutorul camarazilor răniți. După o luptă de la ora 3 jumătate la 5 dimineața, în care timp jandarmii au tras toate cartușele pe care le aveau, legionarii au ocupat postul de jandarmi, gășind înăuntru încă în nesimțire, trântiți la pământ, pe legionarii căzuți în lupta de Băcani. Ei i-au ridicat și transportat la spitalul din Bârlad.

***

Lucrurile n-au rămas însă aici. Jidănimea a pornit o uriașă campanie de presă, atacându-ne cu un cinism și o nedreptate revoltătoare. Un val de minciuni, insulte, calomnii s-a abătut asupra noastră. Toate grupările politice se coalizaseră spre a ne scoate din luptă.

A DOUA DIZOLVARE A GĂRZII

MARTIE 1932

Izbiți de jandarmi, atacați de presa jidovească, peste capul nostru cade o nouă dizolvare a Gărzii, hotărâre dată printr-o simplă decizie ministerială.

Deși ne găseam în cadrul celei mai perfecte legalități, guvernul Iorga-Argetoianu, călcând Constituția și legile, ne dizolvă în mod arbitrar. Sediile din nou au fost ocupate și sigilate. Tipografia de la Iași închisă. Atacați de presă, suntem puși în imposibilitate de a ne apăra, toate publicațiile noastre fiind suspendate. În Parlament

Încerc să vorbesc, dar sunt împiedicat de zgomotele majorității, care nu-mi permite să mă apăr.

Candidatura totuși n-au putut-o opri.

Echipa de la București a fost evacuată. Rând pe rând și celelalte. Echipa ieșenilor, în număr de 30, sub conducerea lui Totu, fiind dusă la gară pentru aceeași operație de evacuare, rupe cordoanele și ocupă sala de așteptare, unde se baricadează și rezistă 24 de ore, până când este atacată cu gaze. Până la sfârșit însă, este suită în tren și evacuată.

În oraș nu mai rămân decât Ibrăileanu, Nuțu, Eșanu și tatăl meu arestat. Prigoana începe asupra satelor. Țărani, învățători și preoți, sunt arestați și bătuți; casele lor călcate. alegerile se amână cu o lună, pentru 17 aprilie.

Tatăl meu este eliberat. Intervin în luptă, prezentându-se în oraș, bătrânii, în frunte cu Hristache Solomon, Cornel Cambureanu, Ventonic, Ifrim, Pr. Isihie, Peceli, Potolea etc. Îi împart pe la diferite secțiuni. Se strecoară noaptea, fiecare la postul său. Echipele din județele vecine pătrund din nou în Tutova prin diferite puncte. Echipa Gh. Costea trece Bârladul, prin apă până la gât, toate intrările fiind păzite. Ea se prezintă udă la secțiile de votare.

În dimineața de 17 aprilie începe votarea. Continuă ziua și noaptea. La 18 aprilie, ora 5 dimineața, se anunță victoria legionară: 5.600 voturi; liberalii: 5.200; țărăniștii: 4.000; celelalte grupări: sub 2.000; cuziștii: 500 voturi.

Această a doua biruință legionară, în contra coaliției tuturor politicienilor români, obținută prin îndârjirea și voința de fier a legionarilor, prin eroismul și sângele lor, înfruntând obstacole, insulte, lovituri și prigoniri, a stârnit un entuziasm de nedescris în toată țara.

NOI ALEGERI GENERALE

IULIE 1932

Tatăl meu a fost validat în ultima zi a sesiunii parlamentare. Odihna noastră n-a durat decât o săptămână, deoarece guvernul Iorga a căzut. S-a constituit un guvern național-țărănist în frunte cu dl. Vaida.

Intrăm într-o nouă luptă, sleiți de puteri fizicește și materialicește. Suntem în iunie 1932. De la 15 decembrie 1929, suntem într-o luptă permanentă: decembrie 1929 – aprilie 1930, campaniile din Covurlui, Cahul, Turda, Tecuci. Vara lui 1930, pregătire ași interzicerea marșului în Basarabia. Sunt închis până în toamnă. În octombrie și noiembrie suntem în Maramureș. Iarna lui 1931 ne găsește în închisoare. Primăvara lui 1931, luptă în alegerile generale. Vara lui 1931, alegerile de la Neamț. Iarna lui 1932, alegerile de la Tutova. Iar acum intrăm din nou în alegeri generale.

Cu toate aceste lupte, am continuat organizarea și în restul țării. Anul trecut avusesem liste în 17 județe, acum aveam în 36.

Toate partidele încep aceleași certuri pline de intrigi pentru fixarea candidaturilor. Ele au ținut o săptămână. Eu fixeaz singur, într-o singură noapte, toate candidaturile în 36 de județe. Între legionari, nimeni nu se bate pe locuri. Ei cer să fie puși ultimii pe listă.

Problema grea este însă problema materială. O mare parte din județe își susțin singure cheltuielile, din contribuția legionarilor. Altele însă nu pot. Îmi trebuiesc 50.000 lei numai pentru taxe. Umblu năucit până în ultima zi. Încerc la unul, la altul – nimic.

Mă duc la dl. Nichifor Crainic, directorul „Calendarului”, crezând că poate are el. Nici el nu avea. Cu foaia sa, apărută de cinci luni, ne susține lupta, urmărind pas cu pas vitejia echipelor legionare, dar sprijin material nu ne poate da. În sfârșit, împrumut prin Pihu și Caranica, care, alergând pe la toți macedonenii, găsesc suma necesară. Câteva județe le susțin Focșanii cu Hristache Solomon.

Campania începe. O nouă prigoană se abate asupra noastră. Răspândiți pe un front mare, suntem puțini și atacați pretutindeni cu violență. La Tighina sunt răniți legionarii Savin și Popescu. La Bârlad, zeci de învățători și preoți sunt târați în beciuri și maltratați din ordinul D-lui Georgescu-Bârlad. La Vaslui, micile echipe sunt rănite. La podul Iloaiei și în întreg județul Iași, la fel.

La Focșani, bătrânul Hristache Solomon, cu inginerul Blănaru și alți zece sunt atacați din ordinul avocatului Neagu, de bandele înarmate ale național-țărăniștilor, în comuna Vulturul. Cad legionarii la pământ, răniți de ciomege și de cuțite. Rămâne în picioare singur, ca un munte, Hristache Solomon, de obrazul căruia nu se atinsese nimeni până atunci. Se apără cu îndârjire, dar până la urmă, cade în mijlocul drumului, răpus de lovituri. Acolo jos, este bătut cu ciomegele în cap de fiarele acestea care făceau neconținut caz, pe atunci ca și acum, de *legalitate, mijloace civilizate, libertate* etc.

Garda obține 70.000 de voturi, dublându-și numărul față de anul trecut. Se prezintă cel mai bine județele Cahul și Neamț, Covurlui și Tutova unde candidase tatăl meu. Apoi vin: Câmpulung cu Moța, Turda, Focșani, Ismail, Tighina. Avem dreptul la cinci locuri. Urmează optările. Eu rămân la Cahul, pentru a intra în Parlament Nuțu Eșanu. Hotărâsc ca tatăl meu să rămână la Bârlad, pentru a lăsa să intre în Parlament, Steleșcu, care are numai 25 de ani și e student. Voiam să dau tineretului o încurajare și un imbold.

Încrederea și dragostea pe care i le-am arătat nu mi-au fost însă răsplătite.

PENTRU A DOUA OARĂ ÎN PARLAMENT

Tot timpul, în Parlament, am luptat contra guvernului și a măsurilor sale pe care eu le-am socotit contra intereselor neamului românesc, cum am luptat de altfel și împotriva celorlalte guverne, care s-au perindat la cârma statului. De la toate aceste guverne, țara aceasta nu avea nimic de așteptat. Nimic din viitorul sănătos al acestui neam nu se făurea acolo. Toate măsurile și legile nu erau decât niște paleative, care să lungească de azi pe mâine existența amară și tristă a țării.

Când la Grivița au fost împușcați muncitorii români, din ordinul Ministerului de Interne, scârbit până în adâncul inimii de atitudinea comunizanților din Partidul Național-Tărănesc, care aplaudau măsura guvernului, m-am ridicat la tribună și am simțit de a mea datorie să vorbesc după cum urmează:

„E rău că nenorociții de muncitori au ieșit în stradă, dar e mai rău și de ei și de neamul nostru, dacă în fața nedreptății strigătoare la cer, n-ar ieși, ci și-ar pleca capul resemnați în jug, lăsând țara pe mâna unor politicieni exploataatori.

.....

DI. Corneliu I. Zelea Codreanu: D-le președinte, d-lor deputați, în numele grupării din care fac parte cer ca, alături de ancheta pe care este normal să o facă autoritățile în drept, să se facă și o anchetă parlamentară, compusă din reprezentanți ai diferitelor grupări politice din acest Parlament. Cer acest lucru, pentru că mă îndoiesc de exactitatea afirmațiunilor făcute de d-l Ministru de Interne; mă îndoiesc pentru un motiv bine determinat. La 24 ianuarie, atunci când studențimea română, naționalistă și creștină, mergea să depună o cruce la mormântul eroului necunoscut, Siguranța Statului a dat informația, într-o foaie din capitală, că acea acțiune a fost pusă la cale și subvenționată de Moscova.

Dacă tot așa de verosimilă este și informația pe care d-voastră o aveți în afacerea de la Grivița, atunci înțeleg foarte bine, câtă dreptate aveți ca să luați măsuri de asemenea natură, ca cele pe care le-ași luat ieri și azi. (Aplauze pe băncile „Gărzii de Fier” și ale Partidului Tărănesc Dr. Lupu)

În al doilea rând, țin să afirm că mie, ca și tuturor oamenilor de bun simț din această țară, nu ne este frică de comunism sau de bolșevism. Nouă ne este frică de altceva, de faptul că oamenii de la aceste ateliere nu au ce mânca; le este foame. (Aplauze pe băncile „Gărzii de Fier” și ale Partidului Tărănesc Dr. Lupu)

Unii din acei muncitori au 1.000 lei pe lună și au 5, 6, 7 copii.

DI. Dr. N. Lupu: Așa este.

DI. Corneliu I. Zelea Codreanu: Având cinci, șase, șapte copii, această leafă nu le ajunge nici măcar pentru pâinea de toate zilele.

Mie, în al doilea rând, mi-e frică și de altceva: de setea de dreptate.

DI. Dr. N. Lupu: Foarte bine.

DI. Corneliu I. Zelea Codreanu: Atunci, d-voastră va trebui să satisfaceți acestea două: foamea și setea de dreptate, (Aplauze pe băncile „Gărzii de Fier” și ale Partidului Țărănesc Dr. Lupu) și va fi ordine deplină în această țară.”

(Ședința de joi, 16 februarie 1933,

M.O. 41 din 23 februarie 1933)

Una din greutățile care apasă activitățile parlamentarului este aceea a miilor de cereri de intervenție pe la ministere. Era o adevărată condamnare a noastră de către mulțimea alegătorilor. Pentru că, pe de o parte, ne pierdeam întregul nostru timp, umblând toată ziua pentru rezolvarea acestor petiții. Este periculos pentru viața unei organizații acest sistem, pentru că îți paralizează întreaga activitate. Pierzi lupta întreagă, trebuie să renunți la soarta unei nații pentru ca să-ți servești partizanii. De la un timp, am observat că printre cei ce veneau cu astfel de cereri nu era însă nici un legionar. toți erau, fie milogi de meserie, fie adversari trimiși anume pentru a ne paraliza. Pe de altă parte, acest sistem ne pune în situația penibilă de a merge și a ne ruga la oamenii în contra cărora luptam. De aceea, personal am refuzat să fac acest serviciu de intervenție. Tot timpul cât am stat în Parlament, n-am cerut nici unui ministru nimic.

O altă categorie o formau aceia care veneau să ne ceară bani. Din sutele, câți se perindau în fiecare zi, nici unul nu era legionar. Unii erau într-adevăr bolnavi sau căzuți în vreo nenorocire, alții însă își făcuseră din acest sistem o adevărată meserie.

În sfârșit, gruparea noastră era o mică organizație în devenire, în marș, în luptă permanentă. Aceasta ne cerea, în special mie, neconținută atenție asupra tuturor mișcărilor adversarului; pretindea descoperirea și pararea planurilor dușmane, cucerirea și organizarea de noi poziții, cu alte cuvinte, o supraveghere permanentă, de zi și noapte, a câmpului de luptă din întreaga țară. Înainte de toate venea însă supravegherea educației legionare pentru a nu ne vedea transformați pe nesimțite, într-o categorie politică de infecție morală, din care să nu mai putem ieși și în care spiritul legionar să moară.

Parlamentul îmi răpea timpul necesar conducerii.

CUM SE PREZENTA ORGANIZAȚIA LEGIONARĂ ÎN 1932-1933

În toamna lui 1932 și iarna lui 1933, legionarii au fost lăsați în refacere. Trei ani și jumătate de lupte trecuseră. Acești tineri își meritau acum odihna.

De aproape doi ani mă stabilisem la București. La Iași, rămăsese în locul meu Banea, ajutat de Totu, Crânganu, Tașcă, Stelian Teodorescu, pentru chestiunile studentești, tipografie, cămin etc. Grupul studentesc legionar se mărise. Cuprindea acum ai mult de jumătate din numărul studenților luptători. La Cluj, era un început sănătos de organizare cu Bănică Dobre, la Cernăuți de asemenea, cu Lauric, se dezvoltă bine un început de viață legionară, sub îndrumarea spirituală a profesorului Traian Brăileanu,

În jurul căruia se strâng prof. Toppa și alții. În întreaga Bucovină, curentul și organizația legionară creșteau sub buna și priceputa comandă a vechiului și distinsului naționalist Vasile Iasinschi. La Chișinău lucrau Tudorache și Sergiu Florescu; la Oradea Mare, Iosif Bozântan.

Tinrii crescuți în Frățiile de Cruce, se ridicau la Universitate, gata formați.

La București apăruse un ziar naționalist de mare curaj și linie superioară, „Calendarul”, sub direcția d-lui Nichifor Crainic și cu colaborarea unui mănunchi de intelectuali, în frunte cu profesorul Dragoș Protopopescu. Această foaie tăia, cu bărbăție, drum nou și larg în lumea intelectualității românești, pe linia creștină și naționalistă. În special articolele D-lui Crainic erau adevărate lovituri de tun care făceau ravagii în lumea antiromânească.

În mișcarea studentească a capitalei, legionarii aveau primul loc. La Președinția centrului era Traina Cotigă cu un comitat legionar.

În mijlocul tinerilor intelectuali din capitală se simțea un reviriment. În conștiința lor încep să se pună marile probleme de viață ale acestui neam. Un grup talentat, strâns în jurul tinerei reviste „Axa”, având în frunte pe Polihroniade, Vojen, Constant, intră în rândurile legionare. Și alți tineri eminenți ca prof. Vasile Cristescu, Vasile Marin, prof. Vladimir Dumitrescu, ing. Virgil Ionescu, prof. Radu Gyr, avocatul Popov, pictorii Basarab și Zlotescu, toți de mare talent și plini de suflet, lucrează pe linia ideologică legionară.

Macedonenii se apropie tot mai mult de noi printr-un tineret sănătos, curat ca lacrima și viteaz. Ne gândim totuși, că nu e bine ca masa macedonenilor din Cadriater să fie încadrată în Gardă, deoarece, abia venită de peste hotare, am expune-o la prea multe asupriri. Tineretul universitar însă se înrolează în întregime.

În fruntea tineretului macedonean se găseau trei elemente de o aleasă cultură: Papanace, Caranica și Sterie Cuimetti.

Cu cei doi dintâi mă sfătuiam deseori, având amândoi o admirabilă judecată, pusă în valoare de o curățenie și sinceritate ireproșabilă, de o mare dragoste și vitejie.

Nu cred, ca de la 1931, să fi fost o singură zi în care să nu mă fi întâlnit cu ei. În acest timp de prigonire, ceasuri întregi discutăm împreună; lovitură după lovitură, nedreptate după nedreptate, mișelie după mișelie. Fiecare veste despre o nouă schinguire legionară, era un cuțit împlântat în inimile noastre. Durerea pentru toți legionarii maltratați ne chinuia sufletele și mai ales, imposibilitatea de a întrezări un mijloc de a capta dreptatea.

Sterie Ciumetti trăiește zi și noapte cu mine. E un tânăr de o mare corectitudine și de o credință de câine. El devine casierul central al Gărzii. Toate zilele – câte le va mai avea – nu se va gândi decât la Gardă, nu se va frământa și nu va acționa decât pentru Gardă, nu va trăi viața lui decât pentru ea.

În diferite puncte ale țării apar elemente de valoare: Dr. Pantelimon, Părintele Ionescu Duminică, Dr. Augustin Bidian la Sibiu, Preotul Georgescu-Edineți, duhovnicul studențimii, vechi luptător, Căpitanul Ciulei la Bacău, Aristotel Gheorghiu

de asemenea vechi, cu comanda la Râmnicu Sărat; la Brăila, Ion Iliescu, Șeitan la Constanța, Preotul Doară și Victor Bărbulescu la Vâlcea, profesorii Vințan, Ghenadie și Duma la Timișoara. Și vechii legionari: profesorii Nicolae Petrașcu, Horia Sima, avocatul Iosif Costea, Colhon și alții, care au acum posturi de comandă în diferite părți ale țării.

Bucureștii se împart în sectoare și începe organizarea. La Verde și Albastru sunt două elemente de valoare: Nicolae Constantinescu și Doru Belimace. Două caractere tari: două minți. Doru Belimace, unul dintre cei mai distinși studenți a Facultății de Litere. Nicolae Constantinescu cu o aleasă cultură economică, student al Academiei Comerciale. Ambii în curând se vor dovedi a avea impunătoare calități de credință și vitejie legionară.

Tot acum se înființează *cel dintâi grad legionar*, prin următorul ordin de zi din 10 decembrie 1932:

A) Se înființează cel dintâi grad superior în ierarhia legionară purtând denumirea de Comandant legionar.

Având în vedere jertfa, munca, eroismul, credința, capacitatea și vechimea se înaintează în grad următorii legionari în ordinea alfabetului:

Banea Ion, doctorand în Medicină; Belgea Ion; Blănaru Ion, inginer; Dumitrescu Ion, preot; Ionescu Andrei; Silaghi Victor, avocat; Stelescu Mihail, deputat; Totu Nicolae, student; Traian Cotigă, student; Tănase Antohi, meseriaș.

B) Toți legionarii, seria 1927 și 1928, cu legământul depus, rămași în cadrele active ale Legiunii, se înaintează în gradul de Comandant legionar ajutor. Semnat: Corneliu Zelea Codreanu

Ceilalți mai în vârstă au fost înaintați în Senatul Legiunii și în Consiliul Superior Legionar.

OFENSIVA CALOMNIILOR

„MIȘCARE ANARHICĂ ȘI TERORISTĂ”

Mișcarea legionară crește văzând cu ochii în special în rândul tineretului din școli și universități și în rândurile țăranilor din toate provinciile românești. Se dezvoltă mai greu la orașe, unde elementul românesc este sau funcționar la stat, în imposibilitate de a se manifesta, sau robit economiceste de jidani.

Aceeași prigoană surdă, pe care am cunoscut-o de când am deschis lupta în 1922, ne urmărește crescând, pe noi, pe toți luptătorii și familiile noastre. Dacă ești tânăr cu

studii, nu vei căpăta niciodată funcțiune la stat de cât cu prețul vânzării conștiinței și credinței tale. Sute de tineri caută să fie ademeniți cu bani, promisiuni, onoruri, funcțiuni. Statul a ajuns o școală a trădării, sunt uciși oamenii de caracter, iar trădarea este răsplătită din belșug. Dacă ești comerciant român, singur în mijlocul jidovimii și crezi în Legiune, începând de la sergentul de stradă și până la primar și prefect, toți îți sunt dușmani. Te urmăresc zi și noapte. Îți pun impozite mari ca jidovilor; contravențiile vor curge una după alta, lovitură după lovitură, până te vor nimici.

Dacă ești țăran, te vor duce, cu mâinile legate, din post în post, pe jos, zeci de kilometri, bătându-te în fiecare zi, la fiecare secție de jandarmi. Te vor ține nemâncat câte 4-5 zile, se vor uita pretutindeni ca niște fiare la tine și fiecare își va trage peste obraji câte o palmă. Dacă ești muncitor, te vor da afară ca pe o cârpă, din orice fabrică, din orice întreprindere.

Pentru că în țara aceasta, un om cu credințele noastre trebuie să moară de foame, el și toți copiii lui. Suntem cu toții considerați ca niște dușmani ai neamului și ai țării.

Noi ne-am încadrat însă în cea mai perfectă ordine și legalitate. Pentru ca să nu ni se poată spune nimic. Dar aceasta nu va avea nici o valoare. Lozinca guvernelor va fi: „Nu vă putem distruge pentru că nu ați călcat legile? Nu-i nimic, le călcăm noi și vă distrugem! Nu vreți să fiți *ilegali*, suntem noi *ilegali*”. Încât în modul acesta am intrat într-un sistem cu adevărat talmudic: pe de o parte, acuzați prin presă și prin toate oficiile politice, de „ilegalitate”, iar pe de altă parte, stând în cadru perfect al legii, suntem măcinați de cele mai odioase și ilegale sisteme, de către toți reprezentanții guvernelor și ai statului, aflați în cea mai flagrantă ilegalitate.

Târâți în fața tribunalelor, hotărâri după hotărâri judecătorești în toată țara confirmă linia de legalitate și ordine a mișcării. Nici o hotărâre în contra noastră. Totuși, argumentul lor de bază, al politicienilor și al presei jidovești, rămâne invariabil: „mișcare de dezordine”, de „anarhie”, de „încălcare a legilor”, „teroristă”.

Presa jidovească atâțată mereu pe politicieni în contra noastră, pentru ca aceștia să se repeadă să ne sfârtece, să ne desființeze.

„ÎN SLUJBA STRĂNILOR”

De un timp, nemaștiind ce să ne pună în sarcină, presa jidănească ne acuză că luăm bani de la Mussolini. Că facem pe naționalistii, dar că în realitate scopul nostru este de a storce de bani pe oricine întâlnim în cale. Acum l-am găsit pe Mussolini și îl storcem pe el.

Rând pe rând, aflăm uimiți că:

„Suntem în slujba ungarilor care se deșteaptă”;

.....
„Suntem în slujba Moscovei”;

.....
„Primim bani de la jidani”.

Până și această acuzare ridicolă nu ne-a fost cruțată. Iată din ziarul jidănesc „Politica”, din 10 august 1934, un pasaj semnificativ dintr-un articol intitulat: „Max Auschnitt și Garda de Fier”:

„Și la noi deci, fenomenul s-a verificat întocmai și este lucru știut de toată lumea, că cea mai însemnată mișcare a fascismului românesc, Garda de Fier, a fost creată și susținută de marii capitaliști. Și aici vine senzația de loc senzațională: jidanul Max Auschnitt a sprijinit și finanțat direct Garda de Fier. Lucrul acesta l-au afirmat doi oameni destul de serioși și cu răspundere, dl. ministru Victor Iamandi și cunoscutul publicist Scarlat Calimachi.

După explicațiile de mai sus, faptul apare ca foarte normal.

Cine nu știe că și Hitler a fost finanțat de marii capitaliști evrei din Germania?”

„SUNTEM ÎN SOLDA HITLERIȘTILOR”

În ultima vreme, în Germania, a învins Adolf Hitler, în luptă cu hidra iudeo-masonică din toată lumea. Poporul german, cu o extraordinară hotărâre și unitate, se luptă și pune la pământ puterea iudaică.

Minciună după minciună, întrebuințează jidovii în presa lor, căutând să zăpăcească mințile oamenilor: 1. Adolf Hitler e un zugrav, un prost, un incapabil. Cine se ia după el într-o țară civilizată ca Germania!?

Dar Adolf Hitler pășește înainte.

2. Adolf Hitler nu va învinge pentru că s vor opune comuniștii germani.

Dar Adolf Hitler se apropie de putere.

3. Hitlerismul s-a rupt în două, în trei. Mari nemulțumiri în sânul partidului etc.

Dar lui Adolf Hitler nu-i pasă.

4. Adolf Hitler a înnebunit. A plecat în munți etc.

Dar Adolf Hitler e sănătos și se apropie tot mai mult de biruință.

5. Dacă va învinge, de a doua zi e revoluție în Germania. Comunismul va izbucni în revoltă generală și Hitler va cădea.

Dar Hitler vine la putere și revoluția visată de jidani nu are loc. El merge din majorități în unanimități neîntâlnite în istorie.

6. Toate țările vor boicota economicște Germania și hitlerismul va cădea.

Dar Adolf Hitler pășește biruitor înainte.

7. „Dictatură”, „teroare hitleristă” în toată Germania. Votul e smuls prin teroare.

Dar poporul german merge din entuziasm în entuziasm.

8. Hitler vine să ne ia Ardealul. Iar noi, toți naționaliștii români, care vrem să scăpăm de pacostea jidănească, suntem, nici mai mult nici mai puțin, „hitleriști”, adică vrem să dăm Ardealul nemților.

Noi însă răspundem: presupunem că Hitler vrea să ne facă război și să ne ia Ardealul. Noi, românii, tocmai pentru ca să ne putem apăra Ardealul contra nemților, trebuie să scăpăm de jidani. Să rezolvăm și noi problema jidovească. Să ne întărim poziția neamului nostru stors de jidovime, supt de vlagă și pus în imposibilitate de a se apăra. Cu jidovimea care ne otrăvește sufletește și ne suge sângele, nu vom avea nici arme, nici suflet, nici carne pe noi.

9. În sfârșit, noi „primim bani”, suntem stipendiați, suntem „în solda” hitleriștilor.

Răspundem: A. C. Cuza luptă împotriva jidanilor de la 1890, iar noi de la 1919, 1920, 1921, 1922, când nici nu auzisem de Adolf Hitler. Șerpi veninoși!

FABRICA DE BANCNOTE FALSE DE LA RĂȘINARI

N-a trecut mut și o nouă campanie jidano-politicianistă se pornește împotriva noastră.

Nevoindu-se mulțimii cu banii de la Mussolini și Hitler, de la Moscova și de la Max Auschnitt, adversarii noștri ne-au găsit o nouă sursă financiară în fabrica de bancnote false de la Rășinari. Senzaționala descoperire a umplut coloanele ziarelor politicianiste și jidănești.

Dăm mai jos, din presa vremii, câteva pasaje menite să ilustreze sistemul de perfidii prin care se încerca anularea noastră în conștiința nației.

Ziarul „Patria” din 22 iulie publică:

GARDA DE FIER ȘI FABRICA DE FALSIFICAT BANI DE LA RĂȘINARI

– SURSA FONDURILOR DE PROPAGANDĂ –

„Cluj 21. – La Rășinari, comună situată în apropierea Sibiului s-a făcut o senzațională descoperire, de natură a prezenta o întreagă organizație politică în cea mai urâtă lumină și împotriva căreia, guvernul, care are acum în mână cele mai zdrobitoare dovezi, va trebui să procedeze cu toată strășnicia.

O fabrică de bani falși a Gărzii de Fier

Anume în comuna Rășinari s-a descoperit una din multele fabrici de falsificat monede. Din cercetările întreprinse s-a constatat însă, spre stupoarea tuturor că de astă dată nu este vorba de o simplă bandă de țigani sau de descreierați, care înfruntă rigorile legii în nădejdea unei grabnice îmbogățiri, ci de însăși Garda de Fier, organizația politică a D-lui Corneliu Zelea Codreanu care, în ultimul timp s-a dat la cea mai deșănțată campanie împotriva guvernului și în general a tuturor partidelor politice din România.

Garda de Fier și propaganda la sate

Pentru cei care cunosc însă activitatea mai de aproape a Gărzii de Fier, cu cetele de gardiști care cutreierau țara de la un capăt la altul, lucrul pare foarte natural. Căci în asemenea împrejurări trebuiesc în primul rând bani. Ori se știe că propagandiștii Gărzii de Fier dispuneau în ultimul timp de numeroase fonduri, care le permiteau deplasarea lor la sate precum și scoaterea de ziare și înarmarea membrilor ei devotați cu toate cele necesare pentru completarea sistemului a la Hitler.

Cum s-a descoperit falsificarea

Ministerul de Interne era de mult informat că unii din fruntașii ardeleni ai Gărzii de Fier și în special cei de la Brașov și Sibiu, dispun de mari fonduri pe care le repartizau apoi organizațiilor din întreaga țară. Exista la început bănuiala că banii sunt furnizați de cine știe ce organizații similare din străinătate însă în urma supravegheților s-a constatat că aceasta este o bănuială neîntemeiată. Descoperirea fabricii de bani de la Rășinari a pus însă organele polițienești pe o nouă cale, iar rezultatul cercetărilor a fost dintre cele mai surprinzătoare.

Sibiul subvenționează întreaga organizație

Imediat autoritățile din capitală au delegat pe dl. judecător de instrucție I. Stănescu din capitală să facă cuvenitele cercetări. D-sa însoțit de D. Prim Procuror Radu Pascu și procuror Mardarie au plecat la Sibiu, făcând o primă descindere la locuința d-lui avocat Bidianu, șeful organizației gardiste, unde au descoperit un senzațional material compromițător din care reiese că fabrica de bani de la Rășinari servea exclusiv scopurilor politice și subversive ale Gărzii de Fier. Printre corespondența

confiscată s-au descoperit scrisori ale diferitelor organizații și în special ale organizației de la Iași în care domnul Banea cerea o sumă mai mare de bani, pentru a cumpăra o camionetă și a intensifica propaganda în Moldova.

Organele polițienești au operat o serie de arestări și au ridicat întreg materialul compromițător dimpreună cu aparatele care serveau la falsificarea banilor.

Cercetările continuă cu multă asiduitate și se caută a stabili ce legătură era între fabrică și organizațiile gardiste și mai ales cantitate de fonduri repartizare acestora.

Valoarea morală a Gărzii de Fier

Faptul că organizația Gărzii de Fier care reușise să-și creeze nuclee în întreaga țară a fost atât de rușinos prinsă cu mâța în sac a făcut o impresie profundă în întreaga țară și o adevărată consternare în fața partizanilor politici. Se știe că agitația la țară se făcea în numele dreptății, a cinstei, a onoarei, respectului față de legile țării etc., tot atâtea lucruri care se dovedesc că la Garda de Fier, erau numai vorbe goale și că de fapt ea urmărea doar puterea, fără să fie cu nici un scrupul față de mijloacele întrebunțate în luptă.

Față de aceste descoperiri guvernul pare dispus să opereze cu toată strășnicia. Astfel Domnul subsecretar de stat V. V. Tilea a declarat într-un cerc intim, că *față de gravitatea faptelor comise de unii membrii, Gărzile de Fier vor trebui să fie neapărat desființate.*"

În „Chemarea Românilor”, din 6 august 1933:

DRAGOSTE DE BANI ȘI FALSIFICAREA DE BANI

„Gazetele au vestit în zilele trecute cum că trepăduși ai Gărzii de Fier au fost prinși de autorități falsificând bani. Știm că acest soi de oameni au început în vremea din urmă să umble prin toate satele noastre făgăduind tot felul de lucruri poporului și cerând pedeapsa cu moartea pentru răufăcători. Suntem tineri care am așteptat o bună bucată de vreme să ne putem lămuri asupra rosturilor și scopurilor pe care le urmăresc. Propovăduind cu aprindere, dragoste de țară, bună orânduire a ei și stârpire a străinilor, am crezut un timp că ei sunt de bună credință. Când am auzit din gazete că s-au apucat să lucreze în paguba țării, falsificând bani, nu putem decât să vedem că ne-am înșelat și am ajuns să-i cunoaștem. Ei fac parte din ceata jefuitorilor de meserie ai țării și pentru greaua încălcare a legii pe care au făcut-o, noi n-am sfătui guvernul decât să-i judece după felul cum cer ei judecarea unor astfel de fapte: pedeapsa cu moartea. La furci cu falsificatorii de bani!"

În „Dreptatea”, din 22 iulie 1933, oficiosul Partidului Național-Țărănesc:

GARDA DE FALSIFICATORI

„Dacă trebuia o probă definitivă pentru clasarea indivizilor care alcătuiesc așa zisa aripă naționalistă de dreapta a politicii noastre, iată o avem în următorul caz al falsificatorilor de bani de la Rășinari.

În tot locul și totdeauna partidele extremei drepte, extremă dreaptă care în fond se compune din bande de huligani și bătăuși, au uzat de cele mai abominabile, mai înjositoare, mai incalificabile procedee în opera propagandistică a mulțimilor naive.

Pentru că în „concepția” (sic) și „doctrina” (sic) dreptei scopul, care se reduce la înșfăcarea puterii, scuză murdăria mijloacelor.

Nu poate exista noblețe în procedee, în tactică, în metodă și în comportare, acolo unde nu există noblețe în ideal, în scop, în obiectivele urmărite. Cine-ar putea afirma că ascunde o fărâmă de noblețe în, hai să zicem, idealul extremismului de dreapta? Cultul forței brutale în disprețul birjeresc al elementarelor drepturi, nu va constitui niciodată un ideal și o superioritate! Altul este idealul ale cărei raze încălzesc sufletul omenirii: un ideal de justiție, de pace și muncă constructivă, pentru ridicare tot mai sus pe scară intelectuală a colectivităților naționale și prin aceasta a omenirii întregi.

Nu acesta este idealul extremismului de dreapta, îmbrățișat de cele mai inferioare exemplare omenești cu înfumurate gânduri de puteri dictatoriale. Extremismul de dreapta înlocuiește inteligența cu forța pumnului (care nu distinge pe un intelectual de-un borfaș de rând), dreptatea cu arbitrariul, nobilul ideal al păcii și conlucrării dintre stat și popoare cu dogma obtuză a urii dintre națiuni.

Extremismul de dreapta nu poate fi aprobat de nici un intelectual.

Dacă a reușit să prindă câțiva oameni, aceasta a făcut-o în numele unei credințe odios exploatare: credința naționalistă.

Așa a procedat asociația de conspiratori zisă *Garda de Fier*. Ea pretinde că activează în numele naționalismului.

În numele naționalismului? Această ipocrizie trebuie demascată în fața opiniei publice. Naționalismul pentru a fi servit nu are nevoie de organizații oculte, de asociații secrete și mai ales n-are nevoie de metode ca cele practicate de Garda de Fier. Naționalismul este o credință care se apără la lumina zilei, deschis, cinstit, sincer.

În nici un caz nu servești naționalismul prin ordine secrete către... cuiburi (?!), către „batalioane” invizibile și „celule” oculte. Și mai ales prin falsificare de bani ca niște infractori de rând.

Garda de Fier nu este decât o mână de aventurieri, grupați clandestin pentru cucerirea puterii de stat prin cea mai deșănțată și mincinoasă demagogie. Asta, în numele ideii naționaliste.

În numele ideii naționaliste? Crezul acesta care e al tuturor fiilor acestui pământ nu admite asemenea mijloace ca cele uzate de *Garda de Fier*. Nu admite falsificare de bani.

Descoperirea bandei de la Rășinari pune în adevărata ei lumină *Garda de Fier*.

Lumea se întreabă: de unde au oamenii aceștia bani? Atâția bani pentru propagandă? Pentru organizare și pentru cumpărarea de conștiințe? Pentru călătorii, pentru întreținere, pentru mașini? De unde?

Descoperirea de la Rășinari indică sursa: falsificare de bani!

Așa lucrează *Garda de Fier*. Pionierii *Gărzii de Fier* sunt indivizi care cad sub legile codului penal. Vor să facă partid politic prin falsificare de bani.

Ce autoritate morală mai au pentru a cere aprobarea maselor? Și încă în numele ideii naționaliste.

Garda de Fier este o gardă de falsificatori. Și o gardă de falsificatori nu poate vorbi în numele naționalismului!"

Și în sfârșit, pentru a nu prelungi peste măsură citarea, dăm din „Patria”, sâmbătă, 22 iulie, 1933:

„GARDIȘTII” ȘI FALSIFICATORII

„Descoperirea de la Rășinari a avut o latură cu adevărat senzațională. Ea trece peste faptul divers, bagatelizat și cotidian, punând într-o amploare și o cruditate sângeroasă toată descompunerea, disoluția și elasticitate morală a celor care pretind că regenerează masele prea credule, în căutare de un nou crez. Și spunem: cu adevărat senzațională pentru că dacă ziarele ne-au obișnuit, ultimul timp, să aflăm că în diverse colțuri ale țării apar mici monetării clandestine, niciodată patronii ingenioși și puțin cavaleri ai acestei instituții inflaționiste certate cu codul, nu s-au dovedit a fi încadrați într-o mai răsărită situație socială. La Rășinari eroii nu mai sunt țigani în goană după coțcărie, nici simpli certați ai justiției porniți după ușoară și meschină lovitură, nici unul din acei eroi care înțeleg estetic gustul unei aventuri fructuoase în riscuri grele. *Ci este vorba de șeful – notați bine – șeful Gărzii de Fier din Sibiu.* Cităm după un ziar obiectiv și care nu de puține ori a luat sub dezinteresata-i protecție mișcarea prozeliților codreniști:

„Autoritățile din Sibiu, percheziționând casa d-lui avocat Bidian, șeful organizației Gărzii de Fier din oraș, au descoperit un material senzațional din care reiese că fabrica de monede false de la Rășinari era creată pentru a susține Gărzile de Fier. Între alte documente s-a găsit o scrisoare a președintelui organizației din Sibiu. d. Banea, care de la Iași, cere bani pentru o camionetă și pentru a intensifica propaganda pentru Gărzile de Fier.”

Este clar, nu? O monetărie pentru susținerea unui partid ce se proclamă regenerator al politicii și al moravurilor! După cunoscutele ipostaze de agitatori fără scrupule, de scandalagii și bătăuși, încă una tot atât de puțin onorabilă, dar poate și mai culpabilă: de falsificatori. Cine ar putea pretinde că este aici un semn curios și grav al vremii; iar un iubitor de jocuri de cuvinte, ar găsi că pentru un gardist fie el chiar și de fier – este exagerat să se facă falsificator. Oricum ar fi cazul de la Rășinari, este extrem de grav. El aruncă și o vie lumină asupra resurselor cu care acești aventurieri se pozează când în bătăuși, când în martiri, își întrețin o agitată și ambulatorie existență. Chiar în aceste coloane întrebam uimiți și curioși de unde au domnii aceștia bani? Să o mărturisim sincer, nu așteptam ca răspunsul să vie atât de prompt, atât de înfiorător, și tocmai de la... Rășinari!” *Dr.*

Trei săptămâni a durat această odioasă campanie.

În zadar au umblat sperați pe la ziare, ca să obțină vreo dezmințire, cei trei legionari de elită: Caranica, Sterie Ciumetti și Papanace, care de la 1931, datorită calităților lor de clară judecată și de mare sinceritate, trăiau zilnic cu mine, împărtășindu-se de aceeași chinuitoare grijă și ajutându-mi, pas cu pas, la greaua sarcină a conducerii unei organizații, pe câmpul de luptă.

Zadarnice eforturi, pentru că toate aceste infamii care se aruncau contra noastră erau comandate.

Ele nu vor avea decât un singur efect: de a acumula în suflet nedreptate peste nedreptate, calomnie peste calomnie, lovitură peste lovitură, durere peste durere.

Tineretul acesta le-a răbdat toate, a înăbușit toate în sufletul său. Acum însă, după atâția ani, dacă aș voi să dau un sfat lumii, aș striga: *Feriți-vă de cei ce rabdă!*

ECHIPA MORȚII

Dar în fața obstacolelor, loviturilor, uneltirilor, prigoanelor, care ne asaltau de pretutindeni, noi, având sentimentul acesta grozav al singurătății, al nici unui ajutor la care să putem alerga, opuneam: *hotărârea morții*.

„*Echipa morții*” este expresia acestor stări de suflet ale tineretului legionar din întreaga țară. Ea însemnează hotărârea acestui tineret *de a primim moartea*. Hotărârea lui de a merge înainte, trecând prin moarte.

***

La începutul lui mai 1933, se formează o echipă din: preotul Ion Dumitrescu, Nicolae Constantinescu, Sterie Ciumetti, Petru Jocu, Constantin Savin, Bulhac, Constantin Popescu, Rusu Cristofor, Adochiței, Iovin, Traian Clime, Iosif Bozântan, Gogu Serafim, Isac Mihai, profesor Papuc, Rădoiu...

Înainte de a pleca să străbată o jumătate din țară, ei își iau denumirea de „Echipa morții”. De la Iași a sosit Căprioara. Vor merge cu ea. Au de parcurs: București – Pitești – Râmnicu Vâlcea – Târgu Jiu – Turnu Severin – Oravița – Reșița.

Până aici vor fi însoțiți și de preotul Duminică Ionescu. Apoi Timișoara – Arad și înapoi la București. În fața lor stă cea mai mare expediție legionară. Pleacă cu 3.000 de lei în buzunar pentru benzină și încolo cu ce le va mai da Dumnezeu și oamenii din cale. Merg cu legile țării în mână. Vor păstra legalitatea, dar se vor apăra în contra măsurilor ilegale.

La Tg. Jiu, la Turnu Severin, la Bozovici sunt urmăriți și atacați de poliție și jandarmi. Ei se așează în genunchi în fața revolverelor, cu piepturile deschise, acoperind roțile mașinii.

La Oravița sunt așteptați cu mitraliere la marginea orașului și arestați. După o zi, procurorul Popovici le dă drumul, negăsindu-le nici o vină. Pentru că ei nu fac nimic, nu vorbesc nimic, nu țin întruniri. Merg și cântă. Atât.

Lumea însă înțelege. Îi primește cu flori. Le dă mâncare și benzină pentru mașină. Pe unde trec ei rămâne o dâră de entuziasm.

La Reșița le ies eu înainte.

Aici trebuia să ținem întrunire publică. Eram în drepturile noastre. Parlamentar, care avusesem listă în județul Caraș, unde obținusem 2.000 de voturi, veneam și luam contact cu alegătorii noștri, pentru a le face dare de seamă asupra activității noastre în Parlament. E legal. E perfect legal. Dar față de noi, legile nu mai există.

Nici în vreme de război, Reșița n-a văzut atâta armată. Ea este adusă din orașele vecine, ocupă orașelul și-l înconjoară de jur împrejur.

Îmi dau seama că guvernul îmi întindea o cursă.

El ar fi voit ca eu să încerc o ieșire necugetată; să-mi pierd calmul pentru a prilejui un motiv de reprimare:

– Iată pentru ce oprim pe acești domni. Iată pentru ce trebuie desființați. Pe unde trec, răscoală populația în contra măsurilor noastre de ordine, în contra armatei, a autorităților. Vor să facă revoluție.

O asemenea greșeală din partea noastră ar fi fost exploatată și de guvern și de presa jidănească. De aceea nu le-am dat acest prilej. Și înecând în mine toată revolta, am ocolit orice ciocnire. Izbânda lor ar fi fost tocmai în această ciocnire. Am preferat să renunț la întrunire.

***

Echipa a plecat mai departe, a trecut prin Timiș-Torontal și a intrat în județul Arad. Aici, în satul Chier, jandarmii împreună cu jidani au răsculat pe țărani, strigând că au trecut bandele roșii din Ungaria.

Țăranii, înarmați cu furci, cu topoare și ciomege, s-au năpustit asupra legionarilor. Aceștia n-au mai avut timp să explice cine sunt. Loviturile i-au umplut de sânge. Lui Ciumetti i s-a rupt mâna dreaptă, căzând în marginea drumului în nesimțire. Alături de el zăcea Adochiței. Toți au fost răniți. Apoi au fost arestați, transportați la Arad și introduși în celule separate, în arestul din acest oraș.

Dați în judecată pentru rebeliune, procesul a avut loc peste 10 zile.

Au pledat avocații din Arad, Moța, Vasile Marin, eu. Au fost achitați cu toții.

Populația românească a Aradului le-a făcut o caldă manifestație de simpatie.

În urma acestui fapt, am luat hotărârea să-i însoțesc.

O parte au plecat cu mașina, iar eu, însoțit de patru dintre ei și de țăranul Frățilă, am plecat pe jos, străbătând toate satele, până în munți, la mormântul lui Avram Iancu, o distanță de 140 km. Țăranii m-au primit pretutindeni cu bucurie.

De la Tebea, ne-am despărțit. Ei și-au continuat drumul în Hunedoara, iar eu am plecat la Teiuș.

LA TEIUȘ

Aici, tatăl meu urma să țină o conferință.

Am ajuns seara și l-am găsit plin de sânge, în casa unui țăran. Un mare număr de jandarmi se introduseseră în sală, lovind lumea cu paturile de armă. Pe tatăl meu l-au lovit în cap.

Legalitate! O, Legalitate!

Un parlamentar român, cu imunități și drepturi garantate merge să țină o *conferință* și reprezentanții forței publice pătrund în sală și-i sfarmă capul cu paturile de armă. Țărani, învățători și preoți sunt cu toții indignați. Am hotărât atunci ca în același loc, peste două săptămâni, să ținem o adunare de protestare.

Aici au sosit în ajunul întrunirii „Echipa morții” cu camioneta, legionari din Cluj și din București, dar întrunirea nu s-a putut ține.

Un regiment de infanterie și un batalion de jandarmi au înconjurat Teiușul, oprind intrarea țăranilor.

Același lucru ca și la Reșița. Am căutat să ocolesc conflictul, dispunând ca tatăl meu și legionarii prezenți să părăsească localitatea unde am rămas singur. Căci prezența unui număr oricât de mic putea da naștere la conflict, pe când prezența unui singur om în fața atâtor forțe nu putea fi prilej de răscoală. Și nici o glorie pentru cei mulți dacă s-ar fi năpustit asupra lui.

Totuși, țăranii din Mihalț și jur au încercat să treacă cu forța podul ocupat de armată.

– Podul acesta, noi, țăranii din Mihalț l-am cucerit în lupte grele din mâna ungarilor care îl ocupaseră. Astăzi nu admitem ca jandarmii români să ne oprească trecerea pe el, spuneau acești viteji și îndărătnici țăranii din Mihalț.

S-a încins o luptă care a durat peste două ore. S-au tras salve de focuri. Un țăran a fost ucis, iar din „Echipa morții”, Jocu, Constantinescu și Adochiței au fost pentru a doua oară grav răniți.

În cursul zilei au fost aduși în Teiuș întreaga „Echipă a morții” și alți studenți într-un număr total de 50. Li s-a spus că vor fi evacuați, dar că neavând bilete de tren trebuie să meargă la Alba Iulia pentru a le lua de acolo.

Aici însă, în loc de bilete, s-au trezit cu toții, fără mandate de arestare, introduși în vestita temniță a lui Horea și încarcerăți.

Toate protestele lor au fost inutile. În zadar au demonstrat că deținerea lor este în afară de orice lege; că nici un deținut nu poate fi introdus în închisoare fără mandat de arestare; că autoritatea care i-a introdus acolo calcă legile în picioare. La ora 2 noaptea au spart poarta închisorii, s-au încolonat și au plecat toți acasă la procuror. I-au raportat cele petrecute. Acolo, în curte, au rămas până dimineața, când, împreună cu procurorul, s-au întors la arest. De astă dată, li s-au lansat mandate de arestare, „pentru că au forțat poarta închisorii”.

A urmat procesul în care au fost achitați, deoarece fără mandat de arestare ei se aflau deținuți prin călcarea legii.

Ei s-au conformat dispozițiilor legale, anunțând procurorul.

Încă o dată s-a dovedit în fața justiției că provocatorii la dezordine nu sunt legionarii, ci însăși autoritățile, care în loc să apere legile, le calcă cu un suveran dispreț.

„Echipa morții”, după două luni de zile, s-a reîntors la București. Luptele ei, suferința la care a fost supusă, nedreptățile, procesele, rănilor ei, au răscolit sufletul întregului Ardeal.

Acum, în acest moment, putem spune că mișcare legionară s-a întins în toată țara, cu toată opunerea autorităților, cu toată prigonirea.

De acum ne vom opri. Vom începe să adâncim educația legionară, prin viața în tabere de muncă. Pe cine va putea supăra această tăcută activitate, mai ales că ea depășea cadrul politic?

DIGUL DE LA VIȘANI

10 IULIE 1933

Încă din timpul iernii, farmacistul Aristotel Gheorghiu, șeful legionar al Râmnicului Sărat, mi-a înaintat un raport în care îmi descria situația din satul Vișani, unde Buzăul se revarsă în fiecare an, nimicind ogoarele bieților oameni pe o întindere de câteva mii de hectare. Și îmi spunea că ei ne roagă, satul întreg, să-i ajutăm. Să ridicăm un dig de apărare. Am aprobat. Am luat toate măsurile necesare. Am trimis ingineri specialiști. Ne-am făcut planuri. Am dat ordin ca legionarii din întreaga regiune să se prezinte în ziua de 10 iunie 1933 la Vișani, când urma să se deschidă tabăra de muncă. Iată ordinul pe care l-am dat cu acea ocazie:

CĂTRE TOȚI ȘEFII DE CUIBURI ȘI DE UNITĂȚI LEGIONARE DIN ȚARĂ

CAMARAZI:

„Niciodată nu s-a pus problema luminii mai mult decât în clipa în care omul și-a pierdut vederea.

Tot astfel, în lume, *problema construcției* se pune mai puternic în clipa în care omenirea are conștiința clară că totul în jurul ei se ruinează.

Când toate se îndreaptă încet către paragină, sufletul omenesc se îndreaptă în sens contrar, pornește la contraatac, care se manifestă prin setea formidabilă de a *clădi din temelie, de a înălța prin muncă, de a construi*.

În Europa nu s-a pus niciodată această problemă a construcției ca astăzi, când epoca războiului ne-a lăsat o ruină și când epoca de după război ne lasă mai multe ruine, în fiecare zi câte o ruină.

La noi în țară, după 15 ani de discursuri pe la răspântii, discursuri umflate dar sterile, de pe urma cărora n-au rămas decât ruine, sufletul nostru fuge de vorbe și caută direcție *faptei*.

Voim și noi să construim: de la un pod rupt până la o șosea și până la captarea unei căderi de apă și transformarea ei în forță motrică, de la construcția unei gospodării țărănești noi, până al aceea a unui *sat românesc nou, a unui oraș, a unui stat românesc nou.*

Aceasta este chemarea istorică a generației noastre: pe ruinele de astăzi să clădim o țară nouă, o țară mândră.

În țara de astăzi, poporul român nu-și poate împlini misiunea lui în lume: creator de cultură și civilizație proprie în răsăritul Europei.

LEGIONARI

Aceste adevăruri m-au îndemnat să vă chem în mijlocul țării, pe malul Buzăului, pentru a înălța cu propriile voastre brațe acel *dig uriaș*, care să vă poarte numele de-a lungul deceniilor. V-am chemat pentru ca să spuneți românilor că voi sunteți aceia care veți înălța România cea nouă.

România cea nouă nu poate ieși: nici de la jocul cărților din cluburi, nici din cafenele, nici din cabareuri și nici din călcâiele roase pe străzile orașelor în plimbări și desfătări ale diferiților Don Juani.

Ea va ieși din eroismul muncii noastre.

LĂMURIRI ȘI INDICAȚII

1. Digul se va înălța în apropierea satului *Vișani* (sudul județului Râmnicu Sărat), la 6 km nord de stația *Făurei*, linia Buzău-Brăila.
2. Locul întâlnirii: satul *Vișani*. Toate echipele se opresc în acest sat unde vor intra sub comandă locală.
3. Data sosiri în satul *Vișani*: 8 și 9 iulie 1933.
4. Lucrarea se va face în două etape de câte 30 zile.

Prima etapă:

10 iulie – 10 august 1933.

A doua etapă:

10 august – 10 septembrie 1933.

Ambele echipe vor avea efectivul de câte 500.

Comanda generală o va avea Comandantul legionar din Județul Râmnicu Sărat, Aristotel Gheorghiu, care se va ocupa cu:

- aprovizionarea
- încartiruirea

- uneltele de lucru
- și cu toate chestiunile ce privesc lucrarea în mare.

Sub comanda lui vor fi: 1. *Șeful șantierului*, legionar pe care-l voi fixa personal la începerea lucrului, 2. *Șeful cartiruirii și aprovizionării* și 3. *Comandantul legionar al echipei*.

Împreună vor stabili toate serviciile (aprovizionare etc.) de care se va simți nevoia.

Prima echipă va fi formată din: *Brăila, Buzău, Râmnicu Sărat, Focșani, Tecuci, capitală, Ploiești, Ialomița, Dâmbovița, Muscel, Argeș, Vlașca, Oltenia*.

Basarabia se va prezenta în ziua de 15 iulie, adică cu 5 zile întârziere. Basarabienii vor pleca pe jos din Chișinău, străbătând Grădiște, Comrat, Congaz, Cahul, Colibași, Reni, Galați. La acest grup se vor afilia legionarii din Cahul, Tighina, Isamil și Cetatea Albă.

F. d. C. din toată țara vor sosi cu prima echipă.

A doua echipă: restul țării.

Legionarii vor căuta să aibă asupra lor: haine de lucru, schimburi de rezervă, un hârleț, o pătură.

Marșul celorlalte echipe se va face pe jos sau cu trenul, beneficiind de 75% reducere ca excursioniști în grup.

Cinci legionari brăileni de ispravă vor sosi cu cinci zile înainte, adică în ziua de 5 iulie pentru aranjarea situației și a primirii legionarilor. Ei vor fi numiți de către Comandantul legionar brăilean Ion Iliescu și vor lua contact imediat cu comandantul legionar din Râmnicu Sărat, Aristotel Gheorghiu.

Cartierul General unde urmează a se anunța plecările și sosirile: *Aristotel Gheorghiu, farmacist, Râmnicu Sărat*.

RECOMAND:

a) ordine deplină pe tot parcursul drumului. Dacă veți fi provocați, vă este interzis a răspunde. Trebuiește scopul atins: ajungerea la destinație.

Doresc ca toate localitățile prin care veți trece, sate sau orașe, să rămână impresionate de *disciplina, corectitudinea, atitudinea plină de demnitate și bună cuviință, în toate ocaziile*, a legionarilor.

Comandanții echipelor au întreaga răspundere.

b) În satul Vișani și jur, vă atrag atențiunea că va trebui să aveți o purtare exemplară din toate punctele de vedere: prietenoasă cu oamenii și mai ales eroică în direcția răbdării și a muncii.

c) În cazul când elemente dubioase se vor strecura printre legionari, la prima încercare de a ieși din fâgașul cel drept, cor fi trimiși acasă și mi se va raporta mie personal.

De altfel, fiecare șef este răspunzător de oamenii lui.

d) Eu voi sosi după întrunirea de la Suceava, luni dimineața, în ziua de 10 iulie.

În zorii zilei, înainte de începerea lucrului, veți face slujba religioasă cu toți preoții din jur.

CAMARAZI

Sunteți în ajun de a înscrie o nouă pagină în istoria bătăliilor legionare.

Țara vă va privi din nou ca pe niște eroi, așa cum v-a mai privit de atâta ori, așa acum v-a privit de atâtea ori.

Îndreptați-vă deci, cu inima plină de avânt spre câmpul unde vă așteaptă o muncă grea, dar prin care voi veți face o nouă jertfă, deci un nou pas către victoria noastră, către România Legionară.

Vă aștept deci, pe toți, pe noul nostru câmp de luptă”.

București, 23/VI. 1933

Corneliu Zelea Codreanu

Șeful Legiunii

**

La 10 iulie, peste 200 de tineri legionari s-au adunat la Vișani, venind pe jos de la Galați, Focșani, București, Buzău, Tecuci, Iași, Brăile, sub comanda lui Stelian Teodorescu, Nicolae Constantinescu, Păvăluță, Doru Belimace, Stoenescu și Brumă.

Dar, în loc de a fi primiți cu bucurie, în loc de a li se da ceva de mâncare și un loc de odihnă, așa obosiți și flămânzi cum au sosit, au fost înconjuțați de mai multe companii de jandarmi, atacați cu o brutalitate de fiară sălbatică și culcați la pământ sub lovituri.

Jandarmi erau în așa fel instruiți de ofițeri, din ordinul Ministerului de Interne, unde Dl. Armand Călinescu, după propriile sale declarații, avea un rol precumpănitor în măsurile de oprimare și de schinguire a noastră, încât loveau în acești copii cu ura cu care ar fi lovit în cei mai mari dușmani ai neamului românesc.

Printre cei răniți și umiliți până la ultima limită de umilire au fost legionarii: Stelian Teodorescu, Brumă, Doru Belimace, preot Ion Dumitrescu, Stoenescu, Păvăluță, iar Nicolae Constantinescu a fost pentru a patra oară grav rănit în interval de două luni.

Vestea acestei nemaipomenite cruzimi împotriva unor tineri care mergeau să facă un bine și a tuturor ofenselor la care fuseseră expuși, s-a întins ca un giulgiu negru peste inimile strivite și pine de îngrijorare ale tineretului întreg, care pentru credința și dragostea lui de neam se simțea vândut străinului dușman de către politicienii țării sale. Am înțeles atunci că toate căile ne sunt închise și că de acum trebuie să ne pregătim de moarte.

O stare de apăsare generală în care simțeam că se rup toate resorturile răbdării și stăpânirii de sine. Mi-am dat seama că totul crapă în jurul meu și că dacă, pe deasupra acestora ar mai veni o singură palmă, ea ar duce la nenorociri ireparabile. Îmi venea să strig din adâncul sufletului: *Nu mai putem răbda!*

În această atmosferă apăsătoare, m-am adresat Primului Ministru cu următoarea scrisoare publicată în ziarul „Calendarul” din 20 iulie 1933:

PRIGOANA ÎMPOTRIVA „GĂRZII DE FIER”

SCRISOAREA DOMNULUI DEPUTAT CORNELIU Z. CODREANU CĂTRE D. PRIM
MINISTRU AL. VAIDA

„D. Corneliu Zelea Codreanu a trimis d-lui Al. Vaida următoarea scrisoare:

Domnule Prim Ministru

În urma incidentelor de la Vișani, de o gravitate care-mi sângerează inima, m-am hotărât să vă scriu rândurile ce urmează.

Nu mă determină la aceasta nici impulsivitate momentană și nici dorința de a-mi vedea publicată scrisoare prin ziare pentru ca să aplaude prietenii sau pentru ca să-mi îndeplinesc ușor, după cum se obișnuiește, obligațiunea formală de *protest* împotriva *infamiei* petrecute la Râmnicu Sărat.

Mă îndeamnă să vă adresez scrisoarea, *conștiința frământată* că această cale pe care ne-ași introdus cu atâta ușurință pentru *orice om de onoare*, este calea nenorocirilor fatale, nenorociri care nu mai pot fi evitate astăzi.

Domnule Prim Ministru.

Martirajul nostru de zece ani trecuți, în propria noastră țară pentru credințele noastre românești și creștine, nu vi-l voi putea aici descrie în câteva rânduri.

Vă voi spune numai că de zece ani au obosit guvernele României Mari, lovindu-ne. A fost guvernarea liberală și ne-a strivit sub lovituri. A venit d. Goga și ne-a strivit și el în 1926. A venit d. Mihalache și și-a făcut și el o glorie pe lângă stăpâni străini de a ne lovi barbar, de a ne extermina. A venit guvernul Iorga-Argetoianu care din nou a

lovit în noi până când a obosit. În sfârșit, ați venit D-voastră, continuând cu loviturile.

Dintre toți aceștia, nimeni nu s-a întrebat, Domnule Prim Ministru, dacă mai putem suporta nesfârșitele chinuri fizice și morale care de multe ori tindeau să depășească puterile noastre de rezistență.

În tot acest timp le-am suportat pe toate cu multă tărie. Suntem plini de răni, dar niciodată nu ne-am plecat capul.

Le-am suportat, pentru că oricât de grele ne-ar fi fost chinurile, ni se respecta sentimentul demnității omenești din noi și onoarea noastră. În ultimul timp însă, sub guvernarea D-voastră, persecuțiile și chinurile noastre au intrat în faza cea mai grea.

Cele ce s-au întâmplat la Teiuș, când tatăl meu a fost lovit și umplut de sânge și cele ce s-au întâmplat mai ales la Vișani sunt incomparabil mai grave decât toate suferințele noastre de până azi. Ele atacă însăși onoarea noastră.

Nu vă voi face un expozeu prea larg.

Domnia Voastră vă reamintiți desigur că acum două luni, când am venit să vă întreb cu ce am greșit noi pentru ca să merităm prigoana care abia începea, mi-ați spus:

– Pentru ce nu începeți ceva constructiv?

– Domnule Prim Ministru, v-am răspuns, am luat hotărârea ca să fac un dig pe malul Buzăului. Aveți ceva de obiectat?

– Nu. Foarte bine. Foarte frumos.

Am introdus petiție cu o lună de zile înainte la Ministerul Lucrărilor Publice; am vorbit cu cei mai distinși ingineri cunoscători în materie și la 10 iulie trebuia să înceapă lucrul.

Nu era numai o recreație tinerească”; era chemare tinereții noastre în slujba marilor nevoi de faptă sănătoasă. Era o educație a o mie de tineri în direcția constructivă.

Era un îndemn pentru alte zeci de mii de tineri.

Era o școală pentru marile mase populare care stau ani întregi cu podurile rupte, cu drumurile stricate, așteptând să vie statul ca să el facă, atunci când numai într-o singură zi munca lor comună le-ar putea repara.

Era un îndemn pentru toată țara și un îndreptar pentru acei care își pot imagina că o Românie puternică ar putea ieși din mila altora și nu din munca noastră a tuturor.

În vederea lucrului am trimis înainte cu câteva zile trei tineri distinși la Vișani ca să se ocupe de încartiruire și aprovizionare. Dar ei au fost ridicați în ziua de 8 iulie, transportați la Râmnicu Sărat, iar apoi legați cu lanțuri de mâini, unul de altul, și trimiși acasă ca cei din urmă borfași, în această situație de batjocorire provocatoare a demnității lor de oameni.

Alți doi tineri studenți de la Universitatea din București găsiți în orașul Râmnicu Sărat, unde veniseră cu atâta dor de muncă, au fost prinși, duși la poliție, insultați în mod trivial, pălmuiți de polițaiul orașului și de doi comisari – frații Ionescu – apoi legați cu mâinile la spate și conduși în această situație la gară, prin mijlocul orașului și apoi cu trenul acasă.

În sfârșit, în ziua de luni, 10 iulie, au sosit în Vișani 200 de tineri, studenți în majoritate.

Acolo, în loc de brațele deschise pentru nunele lor intenții, s-au pomenit cu prefectul județului, procurorul, colonelul de jandarmi Ignat, generalul Cepleanu, locotenent de jandarmi Fotea, mai multe sute de jandarmi cu armele întinse, o companie de infanterie cu mitralierele aranjate pentru tragere și cu somațiunea de a părăsi imediat localitatea pe un ton de insultătoare agresivitate cu nimic justificată.

În fața acestei situații și a tuturor amenințărilor, cei 200 de tineri s-au culcat la pământ, în noroiul care era de două palme, în cea mai umilă poziție și au început să cânte: „*Cu noi este Dumnezeu*”.

La un moment dat, jandarmii au primit ordin să sară asupra lor. Au sărit mai multe sute și i-au călcat în picioare, strivindu-le piepturile și capetele cu bocancii, tinerii îndurând într-o tăcere de martiri tot acest calvar, fără nici o împotrivire.

În fruntea celor care loveau era procurorul Rachieru, colonelul Ignat, care, cu mâna lui, a smuls părul din capul studentului Brumă și locotenentul Fotea, care a lovit cu pumnii în obraji nevinovați ai bieților copii.

La urmă, s-au adus frânghii și toți cei 200 au fost legați cu mâinile la spate în mod barbar și ținuți în această situație, în ploaie, o jumătate de zi.

Între timp a sosit preotul Dumitrescu, pe care procurorul l-a întâmpinat cu vorbele: *Ce-i cu tine, mă?*

– Sunt preot. Am venit să fac slujbă de începerea lucrului.

– Nu ești preot, ești măgar, îi răspunde procurorul. Legați-l imediat cu mâinile la spate.

Preotul a fost și el legat cu mâinile la spate și apoi, împreună cu toți ceilalți, în această situație de umilință, au fost transportați la Râmnicu Sărat și închiși la Legiunea de Jandarmi, unde au fost din nou insultați și chinuiți oribil de procuror, jandarmi și polițiști.

Unii au fost scoși leșinați din camerele acelea de chin sau din pivnițele în care erau aruncați și apoi bătuți cu râncile.

După patru zile de chinuri, au fost puși în libertate, negăsindu-li-se nici o vină.

Alții, prinși pe drum înspre Vișani, au fost închiși la Buzău și Brăila, de unde au fost trimiși, de asemenea cu mâinile legate, acasă. Mai sunt 15 care până astăzi,

sâmbătă, n-au sosit încă. Vin pe jos de la Buzău la București, din post în post, de patru zile, nemâncăți, insultați și pălmuiți.

Domnule Prim Ministru

Aceasta nu este o întâmplare izolată, ci ordinul guvernului s-a întins în toate părțile.

De două săptămâni, fără nici o vină – și dovadă neclintită de aceasta sunt toate hotărârile justiției – suntem loviți și insultați la fiecare pas: la București, la Arad, la Teiuș, la Piatra Neamț și la Suceava.

Domnule Prim Ministru

Vă atrag atențiunea în modul cel mai cuviincios, că noi, care cunoaștem istoria și care știm jertfele făcute de fiecare popor atunci când dorea să-și răscumpere o soartă mai bună, noi, tineretul de azi al României nu refuzăm această jertfă.

Nu suntem lașii care să fugim de jertfe convenită unei alte României.

Dar, iarăși vă atrag atențiunea, că eu am făcut acestor tineri școala sentimentului demnității omenești, școala onoarei.

Noi știm să murim după cum vă vom dovedi. Putem fi închiși. Ne pot putrezi oasele în fundul închisorilor. Putem fi împușcați, dar nu putem fi pălmuiți, nu putem fi înjurați și nu putem fi legați cu mâinile la spate.

Noi nu ne aducem aminte ca neamul nostru – în trista dar mândra noastră istorie românească – să fi primit vreodată a fi dezonoarați.

Sunt pline câmpurile noastre de morți, dar nu de lași.

Azi suntem oameni liberi, cu conștiința clară a drepturilor noastre. Sclavi nu suntem și nici n-am fost.

Moartea o primim, dar umilința nu.

Fiți sigur, Domnule Prim Ministru, că aceste zile pline de umilință și de nedemnitate nu le putem trăi.

După zece ani de chinuri fiți, Vă rog, încredințat, că avem suficientă forță morală să găsim o ieșire onorabilă din viața pe care nu o putem suporta fără onoare și fără demnitate.

Primiți, Vă rog, sentimentele mele.”

Corneliu Zelea Codreanu

Totuși, chinurile acestui tineret nu se vor sfârși. Ni se întunecă zărilor înaintea ochilor. Alte chinuri, mai mari, ni se pregătesc. Încă nu se terminase bine schingiuirea de la Vișani, când am auzit că I. G. Duca, șeful Partidului Liberal, a plecat la Paris. Citim

cutremurați în ziarele pariziene, declarațiile făcute de acesta: „Garda de Fier” este în solda hitleriștilor, guvernul Vaida e slab pentru că nu ne distruge și că el, I. G. Duca și cu partidul său își iau angajamentul de a ne pregăti moartea, de a ne extermina. În țară, „Viitorul”, oficiosul partidului, se va năpusti asupra noastră, pe baza aceluiași argumente: „mișcare anarhică”, „mișcare subversivă”, „mișcare în solda hitleriștilor” și în contra guvernului Vaida, pe care îl va acuza de „slăbiciune”, de „toleranță”, față de mișcarea noastră, de „cochetărie” cu mișcarea noastră: „anarhică” și „vândută hitleriștilor”.

Zilele acestea vom coborî ca neam pe scara celei mai mari umiliri românești. Doi bărbați de stat români, I. G. Duca și N. Titulescu vor aranja cu fața politică a trustului bancherilor jidani de la Paris, interesați pe de o parte la exploatarea nemiloasă a bogățiilor țării și, pe de altă parte, în a asigura o cât mai fericită situație coreligionarilor lor din România, venirea la putere a Partidului Liberal.

Aceasta, cu condiția formală cu angajamentul de exterminare prin orice mijloace a mișcării legionare. Bancherilor străini nu le convine o nație românească legionară, tânără, puternică, mândră și care să-i scuipe afară din țară cu toate capitalurile lor de pradă.

Și astfel, ca o împlinire a suferințelor de peste zece ani, ni se pregătește, fără a fi cu nimic vinovați, *cununa morții*.

***

Să-mi fie permis ca la capătul acestui șir de lupte să-mi îndrept gândul către mama mea, al cărei suflet m-a urmărit an cu an și ceas cu ceas, tremurând la fiecare lovitură pe care o primeam și tresărind la fiecare primejdie în care soarta mă arunca.

Percheziții peste percheziții, cu procurori și comisari brutali și necuviincioși i-au tulburat în fiecare an liniștea casei, de pe deasupra căreia a dispărut de mult orice rază de bucurie și de liniște. Răsplată din partea unui neam, înjosit de politicienii săi, pentru o mamă care, în cea mai amară privațiune și-a crescut șapte copii în dragostea de țară.

Fie aceste câteva cuvinte un omagiu pentru toate mamele ai căror copii au luptat, au suferit sau au căzut pentru neamul românesc.

CAMARAZI,

Cu aceste ultime povestiri, care încheie volumul de față, tinerețea mea și a multora dintre voi s-a terminat. Pe cărările ei, de acum, nu vom mai trece niciodată.

Dacă acești 14 ani ai tinereții noastre n-au fost prea plini de petreceri și bucurii, o mare mulțumire îmi luminează acum conștiința: o Românie legionară și-a înfipt, ca un pom, rădăcinile în carnea inimii noastre. Ea crește din dureri și din jertfă și ochii noștri plini de nesaț, o privesc înflorind; luminând zărilor și veacurile cu strălucirea și măreția ei. Această măreție răsplătește din belșug nu numai micile noastre jertfe, dar orice chin omenesc, fie el cât de îngrozitor.

DRAGI CAMARAZI,

Vouă celor ce ați fost loviți, huliți sau martirizați, vă pot aduce vestea, care doresc să treacă dincolo de valoarea șubredă a unei fraze oratorice ocazionale: în curând vom birui.

În fața coloanelor noastre vor cădea toți asupritorii noștri. Să iertați pe cei ce v-au lovit din porniri personale. Pe cei ce v-au chinuit pentru credința voastră în neamul românesc, nu-i veți ierta. Să nu confundați dreptul și datoria creștină de a ierta pe cei ce v-au făcut vouă rău, cu dreptul și datoria neamului de a pedepsi pe cei ce l-au trădat și pe cei ce și-au asumat răspunderea de a i se împotrivi. Să nu uitați că săbiile pe care le-ați încins sunt ale neamului. În numele lui le purtați. În numele lui, deci, veți pedepsi cu ele: neiertători și necruțători.

Astfel și numai astfel veți pregăti un viitor sănătos acestei nații.

Carmen Sylva, 5 aprilie 1936.

***

Al doilea volum va cuprinde: continuarea istoricului mișcării legionare, prigoana, procesul, trădarea – precum și considerațiuni asupra problemelor sociale și statale în România și asupra omului nou: legionarul.

DESTINUL SCRIERILOR LEGIONARE

În „Cărticica Șefului de Cuib”, tipărită din nou în toamna anului 1940, am semnat un „Cuvânt Înainte”, în care spuneam că cei rămași în viață nu ne vom abate de la învățătura Căpitanului. Ca semn neîndoielnic al nezdruccinatei noastre hotărâri de a

nu altera bazele doctrinare sau de organizare ale Legiunii, am stabilit că formula salutului „Trăiască Legiunea și Căpitanul” se păstrează neatinsă.

Prin această enunțare voiam să spun legionarilor că Corneliu Zelea Codreanu nu poate fi îndepărtat din preocupările noastre zilnice, venerându-l numai ca figură istorică, cum se întâmplă cu toți marii bărbați care au săvârșit fapte de seamă în viața unui neam. Căpitanul nu e o realitate a trecutului; el își afirmă prezența constantă în acțiunile noastre. El ne inspiră în fiecare moment al propriilor noastre decizii, el ne admonestează când facem lucruri neconforme cu concepția lui și el ne bucură și ne aprobă când acționăm în stilul lui. Cu Căpitanul întreținem un permanent dialog. El interpretează mai bine ca noi înșine vrerea națiunii. În fond, el conduce mișcarea sau dacă mișcarea s-ar conduce altminteri de cum gândește el, nu mai e mișcare. El este și energia care împropățează permanent energiile noastre slăbite de lupte, privațiuni, decepții și închisori.

Căpitanul n-a murit și nu poate muri! Deși el nu mai e cu trupul între noi, nu e mai puțin viu între noi. E o chestiune pe care oamenii străini de universul nostru legionar nu o pricep. Căpitanul e viu în mijlocul nostru nu în sens speculativ și teoretic, nu pentru a întrebuința un anumit fel de a vorbi în raport cu cei dispăruți, nu ca imagine, simbol sau expresie, ci viu pe plan sufletească în sens concret, viu ca forță spirituală care ne domină și ne copleșește, ne smulge din apatie și ne antrenează în luptă.

Căpitanul nu are nevoie de un „cult” pentru a-i întreține amintirea; el își întreține cultul din propria lui energie și, pe deasupra, ne mai dă și nouă puteri ca să putem rezista tuturor suferințelor și prigoanelor. Când suntem oboșiți, el ne înviorează, când suntem chinuți, el ne mângâie și când suntem încolțiți de dușman, el ne dă putere să rezistăm. El a creat un exemplu de demnitate omenească, de justă interpretare a relațiilor dintre individ, neam și Dumnezeu, care se actualizează cu o putere elementară în propriile noastre suflete. El e steaua polară care călăuzește lumea noastră. El e aluatul pe care trebuie să-l punem în fiecare frământătură de a noastră, dacă vrem ca acțiunile ce le săvârșim să dea roade legionare. Căpitanul nu e omul care a trăit între anii 1899 și 1938, nu e un capitol închis de istorie, ci o realitate „hic et nun”, care își manifestă prezența activă în Legiune. El e izvorul de lumină care pune în mișcare moleculele sufletului nostru pentru a reconstrui zi de zi organismul legionar în suferință din cauza loviturilor și prigoanelor. Așa se explică de ce și scrierile legionare, fie ale Căpitanului, fie acelor care i-au interpretat cu fidelitate gândurile, au fost persecutate și arse pe rug la rând cu trupurile martirilor noștri. Cuvintele Căpitanului au inspirat tot atâta groază dușmanului ca și luptătorul viu, prin marea lor putere de convingere și propagare. Scrierile legionare sunt o dinamită spirituală, pentru că se conjugă permanent cu această miraculoasă prezență a Căpitanului în mijlocul neamului nostru. Cine citește un rând de-al Căpitanului simte cum i se încălzește sufletul și cum se transfigurează sub influența cuvintelor lui răscolitoare. De aceea ura tuturor regimurilor s-a manifestat cu egală înverșunare și împotriva oricărui semn care ar putea perpetua imaginea lumii legionare între noile generații. Cu o consecvență feroce au confiscat și distrus cărțile legionare, mărtișoarele, cămășile verzi și orice mărturie rămasă de la martirii noștri. Nici parastasele nu mai erau îngăduite, nici botezurile cu numele de Corneliu, considerându-se subversive. O perfectă continuitate leagă regimul antonescian de regimul carlist și regimul comunist de primele două, în privința felului cum au tratat opera scriitorilor legionari.

Ne aducem aminte cei care am trecut prin prigoana carlistă ce soartă au avut cărțile legionare. A poseda un rând de la Căpitan echivala cu un atentat contra Siguranței Statului și era aspru pedepsit. Cărțile confiscate în timpul descinderilor au fost prefăcute în cenușă. Statul Infamiei și al Crimei, patronat de Regele Carol și păzit de aparatul polițienesc al lui Armand Călinescu, vedea în orice pagină lăsată de la un legionar un inamic de temut, capabil să aprindă din nou în suflete flacăra credinței legionare, pe care ei o voiau înmormântată pentru totdeauna sub lespede de la Jilava.

Dar n-a fost așa! După doborârea regimului carlist, cartea legionară a ieșit triumfătoare la lumină. Scrierile legionare au fost imprimate în totalitatea lor în cele cinci luni de libertate de care s-a bucurat poporul român sub regimul național-legionar. O avalanșă de lucrări legionare au inundat atunci toate satele și orașele României. Din nou slova de foc a Căpitanului a pătruns până în cele mai îndepărtate cătune ale țării; asigurând unitatea și continuitatea între generația creatoare a mișcării și tineretul care în acel scurt răstimp s-a încadrat cu zecile de mii în Legiune. Citite cu înfrigurare și durere, într-o perioadă în care întreaga națiune vibra de elan, aceste cărți au constituit hrana spirituală a neamului nostru în grelele încercări ce au urmat. Presimțind parcă scurtul răgaz de libertate de care ne vom bucura, Petrașcu, secretarul general al mișcării și Vasile Postecă, șeful serviciului de propagandă, într-un ritm halucinant au multiplicat și răspândit toate lucrările mari și mici, rămase de la Căpitan și de la ceilalți condeieri ai Legiunii.

Această epocă de libertate națională pentru poporul român într-adevăr nu a dăinuit mult. Dușmanii stăteau la pândă și, profitând de orgoliul bolnăvicios al Generalului, s-au reconstituit în spatele lui și l-au împins la nelegitimul act a atentatului contra Statului Național Legionar. Odată cu încarcerarea a mii de legionari și asupra scrierilor legionare s-a abătut o nouă prigoană. Literatura legionară a fost decretată subversivă și urmărită cu sete de organele regimului. Din nou, posesiunea unei cărți legionare expunea la grave pedepse pe posesorul ei. Din nou, numele Căpitanului nu mai era îngăduit să apară în publicații, decât pentru a fi insultat. Generalul Antonescu, obsedat de sângele nevinovat ce l-a vărsat în ianuarie, vedea în orice manifestare legionară o amenințare pentru regimul său tiranic.

Furai distructivă a lui Antonescu nu s-a mărginit la țară. Cum o parte din căpeteniile legionare se refugiaseră în străinătate, era de presupus că vor încerca să publice texte legionare în aceste țări. Pentru a împiedica imprimarea și difuzarea de cărți legionare în Europa, Antonescu a intervenit la guvernul german, solicitându-l ca în toate țările în care își exercită dominația sau numai influența, să interzică publicarea lor cu ajutorul cenzurii sau prin mijloace diplomatice.

Mussert, șeful Partidului Național-Socialist Olandez, citise cartea Căpitanului în ediția germană, și părându-i-se de mare interes, a dat dispoziție să fie tradusă în olandeză și publicată. Când cartea trebuia să ia drumul tipografiei, un ordin de la Berlin interzice publicarea ei.

În Spania, Radu Ghenea tradusese cartea Căpitanului și găsisese și o editură să o publice. Aflându-se la București, Antonescu face presiuni la Madrid, atât prin reprezentantul său, cât și via Berlin, prin ambasada germană, ca să se suspende tipărirea cărții, iar dacă a apărut între timp, să fie confiscată. Guvernul spaniol a avut demnitatea să nu se supună acestor presiuni.

Dl. Mihail Sturdza, în timpul surghiunului său din Danemarca, a scris o carte asupra responsabilităților războiului, „La Bete sans Nom”, destinată în mare parte publicului francez. Cea mai mare parte a acestor cărți a fost confiscată de poliția germană înainte de a ajunge la Paris, pentru a face pe placul lui Antonescu.

În comunitatea legionară de la Rostock, foarte puține lucrări au putut fi reproduse. Am stat permanent sub teama unei reacții a Gestapo-ului, care putea fi alarmat de la București. La Rostock s-au multiplicat „Cărticica Șefului de Cuib”, „Însemnările de la Jilava”, o broșură despre Grigore Pihu, scrisă de Papanace, iar Nicolae Petrașcu a scris „Din Viața Legionară”. S-au scos apoi trei numere din revista „Axa”, condusă de Paul Costin Deleanu. Aceasta e tot ce s-a putut publica în patru ani de surghiun în Germania. Foarte puțin în raport cu marile posibilități de le-ar fi avut acest grup puternic de peste 400 legionari.

După 23 august 1944, ni s-a restituit în Germania libertatea de a ne afirma pe plan publicistic. Profesorul Sixt, care conducea secțiunea culturală din Ministerul de Externe, ne oferise toate mijloacele ca să tipărim cărți, dar numeroasele probleme care ne asaltau la Viena, frontul, refugiații, armata națională și apoi retragerea în interiorul Austriei, ne-au împiedicat să dăm drumul la vechile lucrări, așa cum am fi dorit, și la altele noi care se găseau în cartoane. De abia am putut scoate numere din „Cuvântul” și am multiplicat strictul necesar pentru organizație, „Cărticica Șefului de Cuib” și „Cartea de Cântece”.

În cursul anilor de nesiguranță care au urmat îndată după război, s-au pierdut multe cărți legionare din puținele care mai rămăseseră în posesiunea camarazilor, și, în afară de aceasta, s-au pierdut manuscrise prețioase, ca de pildă două volume de amintiri ale lui Corneliu Georgescu, un manuscris al meu cu povestirea prigoanei din 1938 și multe caiete cu însemnări aparținând altor legionari.

În țară s-au repetat scenele de vandalism, după invazia armatei bolșevice. Cărțile care mai scăpaseră din rețeaua perchezițiilor antonesciene au fost confiscate de poliția noului regim și arse. Represiunea vestigiilor de viață legionară a mers atât de departe sub comuniști, încât numai pronunțarea numelui de legionar într-un cerc de cunoscuți expunea pe imprudent la pedepse foarte grave. Obsesia lui Carol, obsesia lui Antonescu, a devenit acum obsesia comuniștilor. În timp ce în gazetele, revistele și lucrările istorice oficiale ale partidului, numele Căpitanului și toate evenimentele relaționate cu mișcarea sunt supuse celor mai grosolane deformări, nu se îngăduie nici cea mai nevinovată manifestare legionară, nici aceea de a afirma în public numele organizației.

Făcând o paranteză necesară, constatăm că comportamentul comuniștilor, de când sunt la putere, contrastează violent cu ceea ce se întâmpla în România vechiului regim referitor la scrierilor lor. Comuniștii erau prizoniți, partidul lor interzis, foile lor de propagandă confiscate, dar nu s-a pomenit să se extindă prigoana la lucrările lor doctrinare clasice. Găseai pe Marx în orice bibliotecă, filosofia lui era dezbătută de la catedră, iar în librării puteai să-ți procuri o mulțime de opere care priveau revoluția din octombrie și tot ce a urmat după aceea. Nu ideile comuniste erau interzise în România, ci organizația care voia să le dea circulație revoluționară și politică. Sub regimul actual nu e îngăduită să se manifeste nici o idee care ar contrazice sistemul de gândire marxist și, chiar mai puțin decât atât, care nu ar deriva din structura lui. De ce acesta discriminare? Dacă sistemul comunist reprezintă un progres în istoria

omenirii, ce mai au ei cu niște oameni care au murit demult, dar ale căror scrieri sunt indispensabil să fie cunoscute de cercetătorii aceluia trecut?

În Europa occidentală, nesupusă dominației comuniste, legionarii găsesc o altă situație. Pentru întâia oară se bucură de libertatea de a-și manifesta gândurile și de a publica scrierile lor. Trebuie să aducem acest omagiu occidentului democratic, recunoscând că libertatea de conștiință și de expresie în aceste țări e o realitate constitutivă a vieții publice. Sub presupusa protecție a Gărzii de Fier, Germania național-socialistă, cărțile noastre nu au putut să apară în nici o țară europeană afară de Spania.

Mișcare folosește acest climat de libertate pentru a reimprima cărțile legionare, aflătoare doar în câteva exemplare și amenințate să dispară. Începând cu anul 1951 se formează la Salzburg o echipă de tipografi legionari care se pun pe treabă cu elan și în decurs de trei ani săvârșesc minunea de a reproduce aproape toate textele legionare clasice. Primul gând pentru realizarea acestei lucrări memorabile îi aparține lui Traian Golea. Răsfoind printre hârtiile aflate în locuința din Ignatz Harrerstrasse 75 din Salzburg, unde în afară de el mai împărtășeau același acoperiș și alți legionari, a dat peste niște pagini bătute la mașină în copie și prinse cu o capsă. Uitându-se mai bine, a văzut că aceste pagini formau o broșură, „Din Lumea Legionară”, a lui Victor Puiu Gârcineanu. Înfățișarea broșurii era jalnică. Atunci și-a dat seama de dezastrul cărților legionare și de iminenta primejdie ca și puținele exemplare ce se mai găsesc în străinătate să dispară sau să se perpetueze sub această formă lamentabilă. Un sentiment de milă, unit cu o adâncă venerație pentru scriitorii martiri ai Legiunii, l-a determinat să se apuce să studieze chestiunea reproducerii în masă a cărților legionare. A vorbit cu Traian Borobaru, care nu numai că a fost entuziasmat de idee, dar i-a și oferit mijloacele materiale ale Legiunii, pentru a grăbi ritmul de scoatere a cărților. Mii de pagini sunt bătute la mașini și apoi trase la multiplicator în casa din Ignatz Harrerstrasse 75. Cărțile legionare văd din nou lumina zilei și pătrund din nou în circuitul culturii naționale. Și din punct de vedere financiar, întreprinderea a fost un succes, căci încasările realizate din vânzarea cărților în exil au depășit cheltuielile. Această ispravă prodigioasă poartă numele de „Colecția Omul Nou”, voind să se arate și prin numele ei că echipa de la Salzburg, când a dat această bătălie de însemnătate decisivă pentru perpetuarea patrimoniului spiritual și cultural al mișcării, a fost însuflețită de viziunea „omului nou”.

Se cuvine cu acest prilej să pomenim și pe acei camarazi care au colaborat la această lucrare, muncind cu drag ori de câte ori aveau un moment liber, noaptea, duminicile și sărbătorile. În primul rând e Spiridon Neață, care a și luat conducerea întreprinderii în anul 1952, după ce Golea a părăsit orașul Salzburg; apoi Vasile Simian, care s-a specializat în multiplicatul la mașină, Sandu Marin, Victor Voina și Moș Călniceanu, care după ce munceau toată ziua în ateliere, veneau seara și îi ajutau până noaptea târziu. Chiar de la început, de când Golea a început acțiunea, a fost prezent și legionarul Vasile Crețu din Banatul sârbesc. Nu trebuie uitat nici ajutorul lui Pitt Moraru, Traian Puiu și al lui Dr. Ioan Fleșeriu.

La a XXX-a comemorare a morții Căpitanului, Colecția „Omul Nou” oferă legionarilor și tuturor românilor lucrarea de competență a întemeietorului mișcării, Corneliu Zelea Codreanu, „Pentru Legionari”, în reproducerea fidelă a ediției prime, apărute la Sibiu în anul 1936. S-a reimprimat vechea lucrare din dorința de a nu pierde textul princeps, care a devenit o raritate și e amenințat să dispară. E o nouă vrednicie a

aceleiași echipe de legionari care și-au făcut o datorie de conștiință din salvarea patrimoniului cultural al mișcării.

Fie ca această faptă înălțătoare să devină pildă rodnică pentru toți legionarii, pentru că, ori de câte ori dușmanii vor căuta să distrugă scrierile înaintașilor noștri, ei, cu munca și sacrificiile lor, să refacă pierderile suferite, asigurând perpetuarea în lume a cărții legionare-martire.

Horia Sima